FOLCLOR DIN OLTENIA ȘI MUNTENIA

TEXTE ALESE DIN COLECȚII INEDITE

II

1967

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

TEODOR BALAȘEL

Cîntece populare oltenești

CUVÎNT ÎNAINTE

de N. IORGA

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE

GHEORGHE ALEXE și VASILE D. NICOLESCU

FOLCLORISTUL TEODOR BĂLĂȘEL

(1869—1941)

Studierea activității și operei folcloriștilor din trecut constituie una din preocupările de căpetenie ale Institutului de etnografie și folclor din București.

Prezenta ediție se înscrie în cadrul acestor preocupări și înfățișează cititorilor și cercetătorilor colecția inedită de cîntece populare oltenești culese de Teodor Bălășel.

Prefațată de Nicolae Iorga, elogiată de referatul alcătuit de Ovid Densusianu și prezentat secției literare a fostei Academii Române, această colecție trebuia să apară în cunoscuta publicație *Din viața poporului român*. Din cauza situației financiare precare, fosta Academie a fost însă nevoită să renunțe la tipărirea acestei valoroase colecții.

De asemenea, încercările de tipărire la *Fundații* sau la *Cartea românească* au rămas zadarnice.

Așa s-a făcut că folcloristul Teodor Bălășel, considerat instigator al răscoalelor țărănești de la 1907 din Oltenia — după cum vom avea prilejul să arătăm dezvoltat — adversarul temut al arendașilor și ciocoilor, pionier al cooperației sătești, întemeietorul primei școli de agricultură din Oltenia, înverșunatul polemist pe teme sociale și culturale, omul de bine și prietenul celor obidiți, să nu se poată bucura încă din timpul vieții de roadele activității sale folcloristice.

Tipărirea colecției sale masive de folclor ar fi făcut cunoscută, cu un ceas mai devreme, personalitatea folcloristului Teodor Bălășel, iar opera lui intrată, pe calea tiparului, în circuitul culturii românești, și-ar fi adus desigur, contribuția ei, prin valorificarea conținutului social al bogatului folclor oltenesc.

Din această cauză despre viaţa şi activitatea acestui folclorist oltean se cunosc prea puţine lucruri. Fragmentele de biografie sau de bibliografie, publicate în timpul vieţii sale, sau după moartea sa, sînt incomplete, unilaterale sau, uneori, confuze şi nesigure[1].

Cu toate acestea, numele folcloristului Teodor Bălăşel nu este cu desăvîrşire necunoscut în vremea noastră. Antologiile de folclor literar din ultimii ani reproduc piese ilustrative din creaţiile populare culese şi tipărite de el[2]. Ziarul *Scînteia* publică impresionanta baladă a iobagului, cu un bogat conţinut social, culeasă de Teodor Bălăşel[3].

Problema reconsiderării folcloristului Teodor Bălăşel a fost pusă, încă de acum cîţiva ani, de revista *Cultura poporului* care arăta că moştenirea folcloristică a acestuia, *„îşi aşteaptă rîndul să fie valorificată şi dată în folosinţă amatorilor şi cercetătorilor culturii noastre populare“*[4].

Valoarea documentară a culegerilor sale folclorice este deosebit de importantă. Cîntecele populare publicate în prezenta ediţie reprezintă în cea mai mare parte folclorul oltenesc din secolul trecut şi ne oferă posibilitatea de a urmări, în timp, transformarea şi evoluţia unor motive folclorice pe care le întîlnim şi astăzi. Acest folclor a fost cules cu grijă, aşa cum a fost auzit, conştiinciozitatea folcloristului Teodor Bălăşel în această privinţă fiind atestată, printre alţii, de Artur Gorovei care-l numeşte *„un destoinic culegător“*, apreciind materialul folcloric trimis de el revistei *Şezătoarea,* ca *„interesant şi foarte bine cules“*[5].

Ca învăţător şi ca preot, Teodor Bălăşel s-a considerat totdeauna *„un slujitor al poporului“*[6]. El a folosit cu îndemînare calitatea de învăţător şi preot în acţiunea lui de culegere a creaţiilor populare, acţiune pe care o considera în primul rînd ca pe o datorie patriotică. Trebuie să precizăm de la început, pentru a înlătura orice suspiciune, că folcloristul Teodor Bălăşel, asemenea scriitorului Gala Galaction, — cu care a avut de altfel strînse legături de prietenie, — şi-a pus

toată activitatea sa preoțească în slujba poporului pentru ridicarea lui morală, socială și economică.

Teodor Bălășel n-a amestecat niciodată convingerile religioase cu preocupările sale folcloristice. El nu a făcut niciodată teoretizări, întrun sens sau altul, asupra materialului folcloric pe care l-a cules, ferindu-se totdeauna de comentarii și dînd numai explicații, lămurind tot cu ajutorul folclorului unele expresii populare mai puțin cunoscute sau neînțelese în alte regiuni ale țării.

„Ctitorul folclorului oltenesc" cum l-a numit C. S. Nicolăescu-Plopșor[7], *„apostolul cultural și economic al Vîlcei"*, cum l-a definit scriitorul Gala Galaction[8], *„cel mai de seamă folclorist pe care l-a dat Oltenia și, în același timp, un luminat prețuitor al trecutului nostru"*, cum l-a caracterizat fosta revistă *Arhivele Olteniei*[9], folcloristul Teodor Bălășel, „cîrmuitorul" tovărășiei folcloriștilor olteni, este, fără îndoială, una din figurile cele mai reprezentative ale folcloristicii românești de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și din primele decenii ale secolului al XX-lea.

La 26 de ani de la moartea sa, sub îndrumarea Institutului de etnografie și folclor din București. apare ediția de față a colecției sale, alcătuită cu grijă din manuscrisul nepublicat, împlinind astfel, postum, cea mai arzătoare dorință a folcloristului Teodor Bălășel și îmbogățind literatura de specialitate cu o colecție valoroasă, reprezentativă pentru cîntecul popular oltenesc din trecut.

Pentru a înțelege bine opera și personalitatea folcloristului Teodor Bălășel, dăm, în cele ce urmează, o serie de aspecte și date inedite, legate de viața și activitatea lui culturală, socială și folcloristică, desfășurată cu hărnicie de energicul și pasionatul folclorist oltean.

I

DATE BIOGRAFICE ȘI SPICUIRI DIN ACTIVITATEA SA SOCIALĂ ȘI CULTURALĂ

Mediul sătesc în care și-a desfășurat activitatea folcloristul Teodor Bălășel ne oferă cheia înțelegerii vieții și operii sale.

Teodor Bălășel s-a născut la 7 noiembrie 1869, în comuna Bogdănești din raionul Rîmnicul-Vîlcea, regiunea Argeș.

De mic copil a îndurat lipsuri și suferințe, muncind în timpul săptămînii alături de părinții săi, iar sărbătorile fiind trimis să pască vitele pe cîmp.

Clasele primare le-a urmat în comuna natală cum se dovedește din „atestatu" de absolvirea claselor primare din comuna Bogdănești, eliberat la 4 iulie 1884.

Terminînd școala primară, este dat de părinții săi, ca băiat de prăvălie în orașul Rîmnicul-Vîlcea. Amintindu-și de acest timp, folcloristul de mai tîrziu nota într-o biografie personală pe care am găsit-o printre hîrtiile sale, că: *„firea sa nu-i permitea să fie slugă pe o bucată de pîine, de aceea, după o ședere de cîteva luni, a părăsit prăvălia și a intrat în Seminarul din Rîmnicu-Vîlcea ca bursier"*[10].

Aceasta se petrecea în anul 1885.

În Seminar se distinge ca un elev silitor, înzestrat cu o minte iscoditoare, manifestînd o înclinare deosebită pentru limba română și limba latină. În anul 1889, la 1 august, obține „atestatul" de absolvirea Seminarului cu patru clase din Rîmnicul-Vîlcea. Din cauza sărăciei nu poate urma și cursul superior al Seminarului Central din București, unde se prezentau absolvenții seminariilor inferioare din provincie.

La 15 noiembrie 1889, în urma unui concurs, Teodor Bălășel este numit învățător provizoriu în comuna Ștefănești (azi în raionul Drăgășani).

În anul 1891 se căsătorește cu o fată de țară, Marina, născută Constantin Popescu și se sta-

bilește definitiv în comuna Ștefănești. În același an își face și stagiul militar de șase luni, la regimentul II de linie.

La 1 octombrie 1892 este hirotonit diacon pe seama catedralei din orășelul Drăgășani, iar peste doi ani (la 9 ianuarie 1894), este ridicat la treapta preoției și numit paroh al comunei Ștefănești.

Distingîndu-se prin activitatea sa literară, culturală și socială este numit cu începere de la 1 septembrie 1904, membru în „Duhovnicescul Consistoriu" al eparhiei Rîmnicului Noul Severin[11]. În această calitate, pe care o deține pînă în anul 1919, cunoaște și se împrietenește cu scriitorul Gala Galaction, pe atunci defensor eclesiastic.

Drumurile peste Olt ale marelui scriitor trec, mai ales între anii 1910—1912, și pe la Ștefăneștii folcloristului Teodor Bălășel și coincid cu perioada începuturilor sale literare. Scrisorile adresate de Gala Galaction lui Teodor Bălășel cuprind amănunte deosebit de prețioase în legătură cu anchetele și procesele de la Consistoriu, dar mai ales cu nevoile, necazurile și bucuriile celor doi corespondenți, angajați, și unul și altul, în lupta pentru înlăturarea nedreptăților sociale de acum o jumătate de veac[12].

În anul 1927 Teodor Bălășel este ales „cîrmuitorul" Tovărășiei folcloriștilor olteni și al revistei de culegeri și cercetări folcloristice *Suflet oltenesc.*

În anul 1933 preotul Teodor Bălășel este scos la pensie, iar în anul 1941, în ziua de 30 ianuarie moare în vîrstă de 72 ani.

În cele ce urmează vom prezenta cîteva spicuiri din activitatea sa culturală, socială și folcloristică din acest răstimp, datele biografice de mai sus considerîndu-le puncte de reper.

În anul 1889 cînd este numit învățător și în anii următori, premergători răscoalelor țărănești din 1907, situația morală și socială în care se zbăteau țăranii clăcași din comuna Ștefănești și

din comunele învecinate, era de nedescris (vezi vol. *Amintiri despre răscoala din 1907*, Buc., 1957). Sătenii trăiau în cea mai cruntă sărăcie și mizerie. Alcoolismul era în floare. Superstițiile de tot felul anchilozau cugetele clăcașilor. Casele și curțile, neîngrijite și dărăpănate, erau lăsate în paragină și vraiște. Ciocoii și arendașii tăiau și spînzurau ca în codrii Vlăsiei.

Citind însemnările manuscrise, sau articolele sociale publicate în presa timpului de Teodor Bălășel, ne dăm seama de nedreptățile cumplite și de uriașa luptă pe care poporul nostru a dus-o cu îndîrjire împotriva exploatării și a împilării.

În biografia sa, Teodor Bălășel face următoarea mărturisire, vorbind despre sine la persoana a III-a, că: *„iubește cu înfocare pe țăran, căci țăran neaoș este, și dorește din suflet ridicarea lui pe terenul moral, intelectual și economic. În acest scop el a lucrat pe toate căile, muncind fără preget, atît ca preot cît și ca învățător, s-a dat pe sine exemplu viu“*[13]. Dragostea aceasta de popor nu l-a părăsit niciodată, după cum arată și scriitorul Gala Galaction[14].

Conștient de realitățile și contradicțiile sociale din vremea lui, Teodor Bălășel face următoarea declarație: *„Nu sînt înscris în partidul liberal. Sînt fecior de simpli țărani get-beget, născut, crescut și trăiesc în clasa cea mai de jos a poporului. Cunosc prin mine însumi toate mizeriile, calitățile și defectele clasei mele. Sub nici un motiv nu mi se poate aduce acuzațiunea că aș fi un renegat care mi-am uitat clasa în care m-am născut, căci sînt printre cei dintîi care am scris și am luptat pentru dezrobirea ei economică, pentru luminarea și moralizarea ei. Fac parte dintre acei ce la 1907 au fost acuzați ca instigatori ai răscoalelor, bun de aruncat în fundul ocnei, cu lanțurile de gît“*[15].

Prin articole de gazetă, prin scrisori trimise factorilor răspunzători de jalnica stare a țărănimii, prin conferințe, prin îndemnuri și prin exemplul său personal, Teodor Bălășel începe acțiunea sa, de o viață întreagă, pentru dezrobirea economică și luminarea minții țărănimii muncitoare din comuna sa și din Oltenia.

Astfel, pentru însănătoşirea vieţii săteşti, folcloristul Teodor Bălăşel porneşte o adevărată campanie împotriva superstiţiilor şi a alcoolismului.

În anul 1900 ţine conferinţa *Superstiţiile populare,* în care arată, pe înţelesul poporului, că superstiţiile izvorăsc din neştiinţă, ţin în loc pe om şi-l împiedică de la orice dezvoltare morală şi socială[16]. În conferinţa intitulată: „*Meditaţie asupra vieţii actuale. Cine sînt adevăraţii învăţători şi educatori ai poporului? Cum trebuie să-şi îndeplinească misiunea lor*[17]? sînt combătute sărbătorile băbeşti şi unele practici religioase superstiţioase.

La 24 iunie 1901, ţine la Călimăneşti conferinţa *Din pagubele ce aduc băuturile spirtoase*[18], arătînd relele alcoolismului şi urmările sale triste. Aceeaşi conferinţă, de astă dată cu titlul *Din procopselile beţiei*[19], o ţine şi la Govora.

La 20 iulie 1903, în conferinţa *Casele şi curţile ţărăneşti,* învaţă pe săteni cum să-şi construiască şi îngrijească locuinţele şi gospodăriile lor[20]. Totodată combate şi superstiţiile observate la săteni în alegerea locului pentru clădit[21].

Activitatea publicistică desfăşurată de Teodor Bălăşel urmăreşte acelaşi ţel, dezrobirea morală şi economică a ţăranilor.

Polemist pe teme sociale şi culturale, scrisul lui Teodor Bălăşel, alimentat cu citate adecvate din creaţia populară, este tăios, demascînd fără cruţare aspectele negative din viaţa socială şi bisericească, spunînd cu tărie adevărul. Volumul său *Polemici şi cronici*[22], în care şi-a adunat o serie de articole publicate prin diverse reviste, este semnificativ în această privinţă.

Criticînd broşura *Ce se poate învăţa de la un drum lung,* scrisă de I. Simionescu şi apărută în biblioteca *Steaua,* nr. 10, Teodor Bălăşel, cunoscător profund al realităţilor ţărăneşti de la noi, arată că soarta ţărănimii nu se poate îndrepta cu tipărirea de broşurele în care *„se laudă grozav străinii dinspre Soare apune,* iar *viaţa şi activitatea ţăranilor noştri se arată în această cărticică mai ticăloasă ca a Pieilor Roşii“*[23].

De asemenea, nu se sfiește să polemizeze cu Th. D. Speranția și George Coșbuc, atrăgîndu-le atenția că propunerea, ca fetele de țară să se facă servitoare la oraș, este „o socoteală greșită", pe care o combate cu tărie[24].

În preajma răscoalei din 1907, situația țărănimii ajunsese afară din cale de rea. O secetă cumplită agrava și mai mult această situație. Teodor Bălășel cutremurat de lipsurile și de foametea ce cuprinsese întreaga țară, scrie articolul *Datoriile preotului în fața mizeriei poporului*[25].

„*Ca preot rural,* zice Teodor Bălășel, *văzînd cumplita lipsă în care se află poporul nostru, din pricina secetei de astă-vară, m-am gîndit mult la mijloacele prin care noi, preoții, am putea să folosim pe păstoriții noștri în aceste vremuri grele*"[26]. Mai departe arată mijloacele pe care le propune pentru ușurarea suferințelor celor înfometați. Preoții trebuie să stăruie pe lîngă arendași și proprietari să nu-și vîndă produsele pînă ce nu vor îndestula mai întîi pe săteni. Pe deasupra preotul să dea exemplu bun, iar preotesele să fie pentru săteni „mame preotese", nu „cucoane preotese". Articolul este deosebit de mișcător. „*Țara întreagă,* zice el, *de la o margine pînă la alta, suferă îngrozitor de lipsă de bucate. Poporul nostru n-are ce mînca și vitele noastre asemenea*"[27].

Încredințat că apără o cauză dreaptă, folcloristul Teodor Bălășel nu se sfiește de titlurile sau de pozițiile pe care le ocupă cei cărora le adresează observațiile sau criticele sale referitoare la situația țărănimii. Cele trei scrisori deschise adresate prin revista *Cuvîntul adevărului* ministrului liberal Spiru C. Haret sînt concludente în această privință. Comentînd cu îndrăzneală și cu competență cunoscuta broșură a lui Spiru C. Haret, referitoare la *Chestia țărănească,* Teodor Bălășel scrie fostului ministru liberal pe acest ton: „*... Vă ocupați de o clasă din care nu faceți parte, nu-i trăiți traiul, și nici petreceți în mijlocul ei. Dvs. studiați chestia țărănească mai mult în cabinet, ca să zic așa,*

după cum agronomul face tot așa cu privire la agricultură. Partidul național liberal «a avut totdeauna chestia țărănească înscrisă în programul său», ziceți dvs., dar a lucrat foarte puțin pentru dînsa, zicem noi"[28].

Cunoscînd bine realitățile triste în mijlocul cărora trăia, el arată cu curaj, ministrului liberal, o serie de deficiențe în felul cum este abordată „din cabinet" problema țărănimii, rezervîndu-și dreptul de a reveni, cu completări, asupra broșurii *„în scopul sfînt de a ne îndeplini datoria față de poporul român și în special față de clasa țărănească, care este și „cea mai numeroasă și cea mai săracă", dar în spinarea căreia este zidită temelia țării*"[29].

De aceea, scrisul său energic și tăios, atitudinea sa dîrză, neechivocă, de partea țăranilor, atît în timpul răscoalelor, cît și după răscoale atrag asupra sa ura neîmpăcată a vîrfurilor burghezo-moșierești.

Ziarul *Conservatorul*, din 29 martie 1907, sub semnătura *Un mare proprietar*, publică articolul *Cine sînt agitatorii?*, denunțînd pe Teodor Bălășel ca agitator și ca instigator al răscoalelor din Oltenia. Autorul articolului, ascuns sub pseudonimul *Un mare proprietar*, își susține „acuzațiile" împotriva folcloristului Teodor Bălășel, pe activitatea publicistică revoluționară a acestuia dusă în cadrul revistei *Cuvîntul adevărului*. Autorul anonim al sus-citatului articol, reproduce plin de furie, următorul pasaj publicat de Teodor Bălășel: *„Cred oare aceste vipere încălzite și hrănite la sînul nostru că nu va veni o zi cînd răbdarea noastră se va isprăvi și li se va strivi lor capul? Și revistele care se intitulează cu nume românești și care publică în coloanele lor insulte la adresa neamului nostru, nu simt ele oare pe obrazul lor rușinea unei fapte atît de degradatoare? Aceasta e răsplata ce ne dați „domnișorilor" pentru munca de robi ce săvîrșim noi, poporul de jos, pentru ca să vă hrănim ca pe niște trîntori? Puteți fi foarte siguri că ziua socotelilor e din ce în ce mai aproape*"[30].

Pe baza acestui citat „marele proprietar" anonim aruncă tot felul de insulte și de învinuiri

asupra folcloristului Teodor Bălășel. Cităm: *„Amenințarea criminală a lui Bălășel, care uită că e preot, că ceasul răzbunării va sosi, e făcută în ajunul revoltei din Teleorman, așa că dînsul care își tipărește revista în Rîmnicul-Vîlcea, se poate socoti ca unul din instigatorii revoltelor din Oltenia“*[31].

Fără să se lase intimidat de aceste acuzații, Teodor Bălășel duce o luptă publicistică neînfricată cu ziarele *Românul literar* și *Conservatorul*, periodice puse în slujba marilor proprietari.

„Revistele — pretinse literare — scrie Teodor Bălășel, *care se intitulează cu nume românești și care publică în coloanele lor insulte și învinuiri atît de grave — cu un scop atît de infernal și criminal, la adresa unor oameni, care din viața lor și-au făcut un apostolat, nu simt ele oare pe obrazul lor rușinea unei fapte atît de degradatoare și mișelești?!“*[32]

În volumul V al manuscriselor folcloristului Teodor Bălășel, întîlnim o serie de articole intitulate: *În urma răscoalelor țărănești,* din care desprindem următoarea mărturisire: *„Și din cele ce am vorbit și din cele ce am lucrat pînă azi, nu am nimic de retractat. Îmi dau bine seama de ceea ce spun și lucrez și sînt conștient de drepturile și datoriile mele de preot și cetățean. Drept aceea nu mă sfiesc de nimeni și de nimic. În ce privește cele scrise în acest ziar* (Cuvîntul adevărului, n.n.), *relativ la chestia țărănească, îmi asum toată răspunderea, pentru că eu am dat aici această notă caracteristică... Nu sînt nici conservator și nici liberal, sînt preot și român, cetățean cinstit și neînrolat în nici un partid politic.“*[33]

Arătînd cum s-au potolit aceste răscoale, cu puști și cu tunuri, cu vorbe blînde și cu făgăduieli frumoase de o viață mai bună în viitor, Teodor Bălășel se întreabă: Ce e de făcut după răscoale?

Fără să se piardă în vorbărie de prisos, el cere o grabnică și dreaptă rezolvare a problemei țărănești pentru a nu se mai întîmpla ce s-a întîmplat. Subliniind activitatea democratică

dusă de revista *Cuvîntul adevărului,* Teodor Bălăşel îşi asumă toată răspunderea pentru orientarea revistei în rezolvarea justă a problemelor ţărăneşti. *„Îndeosebi subscrisul am căutat ca să aduc o notă nouă în rostul acestei reviste, căci am scris cu tărie şi am arătat adevărul fără sfială şi nu m-am ruşinat de convingerile mele, pe care totdeauna le-am iscălit. Şi dacă ar fi vorba pentru ca să se ceară socoteală pentru aceasta, eu îmi asum toată răspunderea singur şi personal. Sînt hotărît să sufăr orice, orice jertfă să fac. Laş n-am fost şi nici nu pot să fiu. Eu am convingerile mele bine formate şi nu pot şovăi o minută în credinţele mele. Sînt preot al poporului, nu am altă datorie, nu vreau să ştiu decît de îndeplinirea datoriilor mele către Dumnezeu şi către poporul ce mi s-a încredinţat păstoriei mele. Pot să fiu pus şi pe cruce"*[34].

Cu o putere zdrobitoare de a acuza, Teodor Bălăşel, — în continuarea acestei declaraţii de uimitoare sinceritate, — întreabă cu tărie: *„Cine sînt vinovaţii pentru răscoalele ţărăneşti?"* şi răspunde, fără să se teamă de nimic: *„Toţi, dar absolut toţi, cu singura deosebire că unii sînt mai mult vinovaţi ca alţii. Şi ca să nu mi se reproşeze că apăr clasa preoţilor din care fac parte, voi începe cu ei, zică-mi-se orice mi s-ar zice"*[35].

Răscoalele ţărăneşti au trecut fără să aducă vreo uşurare ţărănimii muncitoare. Teodor Bălăşel este stigmatizat cu epitetul, primejdios pentru vremea aceea, de instigator al răscoalelor ţărăneşti din Oltenia. Dar el nu se lasă învins şi nici călcat în picioare. Cu sătenii săi din Ştefăneşti, strîns uniţi în jurul lui, începe opera de refacere a comunei. Învingînd neîncrederea unora, răutăţile altora, stîrpind abuzurile celor de la conducerea comunei, cîştigîndu-i pe toţi de partea sa, folcloristul Teodor Bălăşel are satisfacţia de a vedea în comuna Ştefăneşti şosele curate şi bine întreţinute, poduri trainice, un local nou de şcoală şi o biserică nouă clădită după cerinţele timpului. *„Pentru toate acestea,* notează Teodor Bălăşel, — vorbind

despre sine, după obiceiul său, la persoană a III-a, — *şi-a creat o sumă de duşmani, care i-au amărît şi îi amărăsc zilele. Calomniile cele mai mîrşave le-au aruncat asupră-i. Dar firea sa, caracterul său de fier, dragostea de muncă, iubirea de ţărani au biruit şi vor birui cu prisosinţă pe toţi duşmanii săi. Niciodată n-a căutat favoruri la cei mari, niciodată n-a urcat scările stăpînitorilor zilei, ca să solicite vreo favoare, de aceea întotdeauna a fost independent şi nu şi-a călcat pe conştiinţa sa*"[36].

La 6 decembrie 1907, înfiinţează societatea culturală şi de ajutor *Dragostea creştină*, care urmărea, într-un fel propriu folcloristului Teodor Bălăşel, vindecarea rănilor produse de răscoalele ţărăneşti şi tindea spre ridicarea ţăranilor la un nivel civilizat de viaţă şi de cultură[37].

Ion Bianu, cunoscutul bibliotecar al Academiei Române îi scria, la 11/24 octombrie 1910, următoarele: „*Am aflat de societatea* Dragostea creştină *şi mi s-a spus că vă daţi multă silinţă spre a împrăştia ceaţa întunecoasă a neculturii şi ignoranţei de deasupra turmei creştinilor ce păstoriţi ca un bun păstor*"[38].

Trecuse un an de la răscoalele ţărăneşti. În Ştefăneştii Vîlcei, sub privegherea lui Teodor Bălăşel, viaţa sătenilor îşi creia făgaş nou.

Scriitorul Gala Galaction, care l-a cunoscut personal, mărturiseşte: „*L-am văzut pe Bălăşel în casa lui, în satul lui, în biserica lui, în cooperativa lui... casă, sat, biserică, bancă populară, maşini agricole scoase ca din pămînt, pe malul Oltului, undeva, unde, înainte de Bălăşel, creşteau bozii şi măselariţa*"[39]. Gospodar neîntrecut, acesta le-a făcut sătenilor săi brutărie, joagăr, rotărie, fierărie, bancă populară şi cooperativă.

Mereu activ şi mereu în mijlocul poporului, Teodor Bălăşel nu pregetă o clipă pentru a găsi noi mijloace de a ridica comuna sa la un nivel economic şi cultural cît mai înalt. L-a interesat nu numai viaţa practică, materială, economică a enoriaşilor, ci şi viaţa lor sufletească şi în special luminarea minţii lor. Gala Galaction spunea că Teodor Bălăşel îşi dăscălise enoriaşii

nu numai să economisească și să muncească sistematic, dar *„și să iubească învățătura“*[40]. *„... Numai prin ajutorul cărții, omul poate scăpa din ghearele ignoranței care chinuiește amarnic masele popoarelor“*[41].

Dîndu-și seama că *„poporul român este unul din popoarele cele mai chinuite de ignoranță“* (Teodor Bălășel descrie situația existentă înainte de anul 1907), entuziastul învățător hotărăște înființarea unei biblioteci în comuna Ștefănești, cerînd în acest sens concursul colegilor, autorilor de cărți și oamenilor de bine pentru înzestrarea acestei biblioteci cu lucrări folositoare sătenilor, primele donații făcîndu-le personal.

Pe lîngă instituțiile culturale populare create pentru locuitorii din comuna Ștefănești, Teodor Bălășel înființează și un muzeu pe lîngă vechea biserică de lemn, astăzi monument istoric. În acest sens adresează o scrisoare preoților rugîndu-i să-i trimită „vechituri“ în schimbul cărora el le va trimite din cărțile sale tipărite. *„Printre multele noastre datorii pe care le avem față de țară,* scrie Teodor Bălășel, *este și aceea de a păstra cu sfințenie tot ce ne-a mai rămas din trecutul nostru, ca monumente, ca podoabe, manuscrise și tot felul de obiecte vechi“*[42].

Astfel, din osîrdia lui pentru aceste „vechituri“, a luat ființă un interesant muzeu care se află și astăzi în biserica de lemn din comuna Ștefănești.

În anul 1930 la 25 iunie, într-o conferință ținută în comuna Ștefănești, Teodor Bălășel preconizează înființarea unor „săli de cultură pentru popor“, în care să se desfășoare serbările și horele, vara[43].

În încheierea spicuirilor noastre din activitatea sa culturală și socială, merită să subliniem și voința extraordinară a acestui om de a se cultiva singur, fără a se izola și fără a abdica un moment de la îndatoririle sale cetățenești.

Izbutise, cu multe sacrificii materiale, să-și formeze o bogată bibliotecă de cărți vechi româ-

nești și manuscrise (din care a donat o parte Bibliotecii Academiei Române)[44] și de literatură de specialitate, privind culegerile și cercetările de folclor.

Era, de asemenea, abonat la aproape toate ziarele și revistele populare și de nuanță democratică, fiind totdeauna la curent cu problemele culturale și sociale la ordinea zilei. Mărturie ne stă în această privință vasta lui corespondență[45].

Teodor Bălășel n-a practicat genul epistolar din simpla plăcere de a scrie sau de a întreține cu cineva raporturi de amiciție convențională. Pentru el scrisoarea era o necesitate organică, izvorîtă din adîncurile sufletului său dornic de a cunoaște, de a se informa sau de a lua o atitudine în cutare problemă culturală sau socială.

Printre corespondenții săi se numără: Nicolae Iorga, Spiru C. Haret, V. A. Ureche, I. Bianu, Gh. Adamescu, Al. Tzigara-Samurcaș, I. Simionescu, S. Mehedinți, V. Grecu, N. Cartojan, Al. Philippide, C. S. Nicolăescu-Plopșor, Gala Galaction, Simion Florea Marian, Artur Gorovei, Tudor Pamfile, C. Rădulescu-Codin, Gh. F. Ciaușanu, Gh. Fira, I. N. Popescu, Gh. Th. Kirileanu, Șt. St. Tuțescu, Gh. N. Dumitrescu-Bistrița ș.a.

Dar pe lîngă preocupările culturale, din corespondența acestui folclorist se înscriu, cu egală importanță, preocupările sociale. La 3 februarie 1929, ca să dăm un singur exemplu, Teodor Bălășel se adresa unui om influent spre a interveni să se trimită țăranilor din comuna Ștefănești un vagon și jumătate de porumb, pentru a-i salva de la foamete. „*Din 500 de familii ce compun comuna,* scrie Teodor Bălășel, *cel puțin trei sute familii n-au nici un rost pentru ziua de mîine. Mulți sînt siliți să-și vîndă vitele și pămînturile pe nimic. Și nu e bine. Nu e bine să-i lăsăm în ghearele cămătarilor, care au început să apară, în aceste grele vremuri, ca hienele care ies noaptea să dezgroape morții și să-i mănînce*"[46].

O mare parte, însă, din corespondența sa este ocupată de scrisorile de somare și de amenințare cu judecată, ale unor bănci particulare, pentru împrumuturile pe care Teodor Bălășel le făcuse în interes obștesc, pe numele său personal, cu scopul, fie de a ajuta pe sătenii săraci, fie de a termina construcțiile comunale începute și inițiate de el în tovărășie cu obștea sătenilor.

Hărțuit fără cruțare de soroacele nemiloase ale scadențelor, Teodor Bălășel, care avea de întreținut și o familie numeroasă, este nevoit, în cele din urmă, către sfîrșitul vieții sale, să-și vîndă bogata sa bibliotecă, pentru a scăpa astfel de datoriile vechi de la bănci.

Din cele expuse pînă aici se vede clar activitatea desfășurată de folcloristul Teodor Bălășel pe tărîm social și cultural.

Acțiunile sale intreprinse pentru luminarea și culturalizarea poporului, lupta sa împotriva alcoolismului, analfabetismului și a superstițiilor denotă spiritul progresist de care era animat folcloristul Teodor Bălășel.

II

ACTIVITATEA FOLCLORISTICĂ

Încadrată în timp, activitatea folcloristică a lui Teodor Bălășel se întinde, cu aproximație, între anii 1889 cînd începe să facă primele culegeri și pînă în anul 1930, cînd termină de transcris pe curat și trimite Academiei Române, spre tipărire, masiva lui colecție de folclor intitulată: *Versuri populare române.*

Dan Simonescu arată că Teodor Bălășel face parte din școala „folcloriștilor învățători și preoți", care s-a dezvoltat *„sub influența curentului poporanist din ultimul deceniu al secolului al XIX-lea și a continuat pînă curînd după primul război mondial"*[47]. Ce loc ocupă însă Teodor Bălășel în cadrul acestei școli și în cadrul folcloristicii românești nu s-a arătat pînă acum pe motivul că opera sa folcloristică

a rămas, în cea mai mare parte, pînă în vremea noastră, în manuscris.

Pentru o mai bună orientare, în cercetarea activității folcloristice a lui Teodor Bălășel, vom reține următoarele date, care ar putea fi considerate tot atîtea etape în culegerea colecției sale folcloristice. Astfel, în anul 1889, Teodor Bălășel face primele culegeri. În anul 1892 trimite Academiei Române primul rod al culegerilor sale folcloristice. În anul 1902 lansează un apel folcloric învățătorilor și preoților, apel care se bucură de un mare succes. În anul 1927 este ales „cîrmuitorul" Tovărășiei folcloriștilor olteni. În sfîrșit, în anul 1930 trimite Academiei Române colecția de folclor, *Versuri populare române*, rodul întregii sale activități folcloristice. Restul anilor, pînă la moarte (1941), este ocupat cu încercările zadarnice de a-și tipări opera și cu cercetări istorice locale.

Despre începutul activității folcloristice a lui Teodor Bălășel găsim informații prețioase în articolul *Cum m-am făcut folclorist*, publicat în revista *Izvorașul*[48].

În anul școlar 1888—1889, pe cînd era elev în clasa IV-a a Seminarului din Rîmnicul-Vîlcea, Teodor Bălășel rămîne impresionat de lectura cîntecelor populare cuprinse în revista pedagogică *Gheorghe Lazăr*, care apărea la Bîrlad. *„Nu-mi închipuisem*, se destăinuie el, *că se poate găsi cineva care să tipărească cîntecele pe care eu le cîntam cînd păşteam vitele la tata"*, adăugînd apoi că în urma acestei lecturi, *„m-am gîndit că și eu aș putea face acest lucru, adică să adun cîntece populare. Ceea ce am și început să fac"*[49].

Ca elev, dar mai ales ca învățător, Teodor Bălășel aduna cu multă rîvnă materiale folclorice, dînd naștere astfel primei sale colecții folclorice, despre existența căreia înștiințează Academia Română, la 7 noiembrie 1892. Interesată, Academia îi răspunde la 20 ale aceleiași luni, rugîndu-l să trimită *„întreaga colecțiune ce ați făcut, de balade, cîntece, ghicitori, descîntece, anecdote, basme, legende, credințe, obiceiuri, datine,* etc."[50]. În scrisoare se mai

spune că Academia va examina și îi va comunica decizia ei, invitîndu-l să transcrie materialele folclorice *„cu ortografia cu care sînteți obișnuit“.*

În urma acestei invitații, Teodor Bălășel trimite Academiei peste 600 cîntece populare, așteptînd nerăbdător răspunsul. Prin adresa nr. 6435 din anul 1894, Academia îi vestește că în urma raportului favorabil prezentat de Gr. Tocilescu, s-a luat hotărîrea să se publice materialele folclorice trimise.

Cercetînd Analele Academiei Române, întradevăr aflăm că la 22 martie 1894, Gr. G. Tocilescu este însărcinat să cerceteze și să refere asupra acestei colecții folclorice. Peste două zile, adică la 24 martie 1894, raportul este întocmit, fiind citit, însă abia la 4 aprilie 1894, în ședința secției literare prezidată de Titu Maiorescu. Examinînd cele 7 caiete *„manuscripte“* cu balade și cîntece de dragoste poporale, — culese de Teodor Bălășel din *„județele Dolj și Vîlcea“*, Gr. G. Tocilescu afirmă despre aceste culegeri că *„ele merită a fi publicate cu spesele Academiei, ca un bun material pentru folclor“*. Deși culegerea de față, adaugă referentul, nu e una din cele mai bogate (Teodor Bălășel se afla la începutul activității sale folcloristice, n.n.), totuși ea oferă *„un interes deosebit, pentru variantele numeroase ce conține și care vin să completeze o bună parte din baladele și cîntecele de dragoste deja cunoscute.“*

În ședința sa din 8 aprilie 1894, secția literară recomandă comisiei financiare a Academiei de a se tipări poeziile populare culese de Teodor Bălășel[51].

Nu cunoaștem motivele pentru care fosta Academie nu a reușit să tipărească cele peste 600 de cîntece populare culese de Teodor Bălășel.

În anul 1901, luna octombrie, Teodor Bălășel adresează un apel folcloric, tipărit pe foi volante, învățătorilor și preoților din fostul județ Vîlcea.

Același apel, rezumat sub forma unui „deziderat“ apare un an mai tîrziu (1902) în *Revista*

învăţătorilor şi învăţătoarelor din România, în forma următoare: *„Parohul Teodor Bălăşel, din Ştefăneşti, Vîlcea, cunoscut pentru dragostea cu care adună tot ce se referă la literatura noastră populară, ar dori ca preoţii şi învăţătorii din Vîlcea şi din întreaga ţară, în momentele lor libere să nu neglijeze a culege tot ce aud din gura poporului, ca descîntece, cîntece, ghicitori, proverbe, etc. şi, de binevoieşte, să-i trimită spre a publica aceste culegeri într-un volum mare, ce deja are adunat prin munca-i proprie. Se va cita autorul la fiece bucată culeasă de el, va avea dreptul să primească gratis volumul apărut şi celelalte volume ce sînt în preparaţiune, pe lîngă că va avea mulţumirea că a servit o cauză frumoasă. A adresa orice material cules: Preot Th. Bălăşel, Drăgăşani-Vîlcea."*[52]

Obişnuiţi cu fraza frumos alcătuită şi plină de claritate a folcloristului Teodor Bălăşel, credem că rezumatul de mai sus aparţine redacţiei revistei respective.

Apelul trimis pe foi volante în 1901, apare, de data aceasta în întregime, — aşa cum a fost conceput de Teodor Bălăşel, în revista *Cuvîntul adevărului*[53], după care şi cităm.

Din lectura acestui apel folcloric desprindem o serie întreagă de ştiri despre activitatea şi concepţia folcloristică a lui Teodor Bălăşel.

Astfel, el arată că *„de o însemnătate nediscutată sînt pentru orice popor cîntecele sale, basmele, ghicitorile, leacurile băbeşti şi în sfîrşit toate materialurile aşa numite folcloristice, care alcătuiesc tradiţia sa"*[54].

Urmărind să cîştige interesul învăţătorilor şi preoţilor pentru culegerile folclorice, Teodor Bălăşel îi îndeamnă să nu se amestece în chestiuni politice rău înţelese sau să-şi petreacă vremea prin cîrciumi ci, dimpotrivă, să-şi folosească în mod inteligent timpul liber, şi că ar face o faptă frumoasă *„dacă ar însemna pe un carnet orice cîntec bătrînesc, orice basm, orice ghicitoare, descîntec, poveste, etc., ce ar auzi de pe la oameni din popor. Aceste însemnări trimise oamenilor, care ştiu ce să facă cu ele,*

sau chiar păstrate în casă spre amintire, odată, odată, ar fi de mare folos"[55].

Dîndu-se pe sine exemplu, arată că lucrează în direcția culegerii folclorului de 12 ani, că a adunat, „*pe caiete groase cu mii de foi*", o mulțime de material folcloric foarte variat și că a citit cu atenție, instruindu-se, „*toate cărțile ce sînt scrise în limba română cu privire la folcloristică*".

Acest material, strîns cu grijă, este gata să fie sistematizat și transcris pe curat, în vederea tipăririi. Înainte de a face această operație Teodor Bălășel roagă cu căldură pe învățători și pe preoți să-i trimită „*orice cîntece bătrîne, descîntece și ghicitori, ce ar putea să adune de prin comunele unde șed*", pentru a fi și acestea tipărite, alături de cele culese de el mai înainte. „*Acum nopțile sînt lungi,* zice Teodor Bălășel, *și vremea urîtă, se strîng bătrînii și tinerii seara la șezători, unii torc, alții cos, alții cîntă și spun povești. Sfinția-ta fii ca albina și culege această miere de mult preț, căci în aceste cîntece, basme, ghicitori, descîntece, credințe, datine, etc. se oglindește toată vlaga din trecutul poporului nostru*"[56].

În încheierea apelului folcloric, Teodor Bălășel promite, drept recompensă, pentru culegerile populare trimise, volumele ce se vor tipări cu aceste cîntece, asigurînd că la fiecare cîntec, spre bună știință, se va arăta numele culegătorului și locul de unde provine.

O importanță deosebită are pasajul final din apel, în care se vede grija și conștiinciozitatea lui Teodor Bălășel în înregistrarea cît mai fidelă a creațiilor populare. „*Îți recomand,* zice el, *că orice vei scrie, să scrii întocmai cum le grăiește cel ce ți le spune, să nu lapezi nici o vorbă din cele spuse și nici să adaugi ceva de la sfinția-ta.*"[57]

Apelul se bucură de succes și o dată cu materialele folclorice culese, corespondenții săi (preoții și învățătorii, la care se adaugă elevi și funcționari) îi trimit și scrisori de felul cum au făcut culegerile respective și de la cine.

Aceste scrisori au fost copiate de Teodor Bălăşel în vol. VI şi VII de manuscrise, ele constituind documente preţioase pentru felul cum se făceau culegerile folclorice prin anii 1902—1903.

Majoritatea culegătorilor se plîng de greutăţile întîmpinate. Învăţătorul Const. Daniilescu din comuna Apele-vii, Romanaţi, într-o scrisoare din 14 oct. 1902, îi comunică lui Teodor Bălăşel următoarele: „*... E foarte greu să poţi culege, în calitate de învăţător, în altă parte decît la cîrciumă, din gura celor ce au tras prea mult la măsea sau de la lăutari. Ca învăţător nu poţi lua parte la şezători căci lumea e rea, iute vestea c-ai fost la şezătoare intră în urechile autorităţii şi de aici ponoase cum mi s-a întîmplat mie aici în Apele-vii.*

Dacă e învăţătorul tînăr, flăcău cum se zice, şi iese seara pe stradă cu alţi băieţi sau flăcăi, apoi ţine-te pînză: aceştia, impertinenţi de felul lor, scot fel de fel pe seama învăţătorului care a ieşit cu scopul să culeagă ceva ceea ce priveşte folclorul.

Dacă roagă pe cineva să-i spună vrun cîntec, apoi trebuie să facă cinste cu vin, ţuică, adică să dea de băut şi apoi după ce s-o căli unul din cei ce ştiu cîntece, atunci poate scoate învăţătorul cîte un cîntecel şi acele fragmente, pe care auzindu-le în feluri schimbate de la diverşi, trebuie să le potrivească, să le aşeze pentru a face un tot, care să prezinte o unitate. Aşa am pătimit eu cu aceste cîteva zeci de file ce vă trimit.

Unii zic că un cîntec de la cîmp să nu treacă înspre munte că nu e bine. Alţii că nu şade bine să se facă învăţătorul purtător de cîntece dintr-un sat într-altul“[58] etc. etc.

La fel se plînge şi învăţătorul Vasile Ionescu-Jugăurs din comuna Bălăceanu. În „desluşirile“ la cîntecele trimise arată că acestea sînt culese de la lăutarul satului Ion Irimia. „*... Însă acest ţigan şi mai toţi care mi-au spus şi alte cîntece, m-au speculat îngrozitor; zile întregi mă străduiam pînă să-i aduc la pocăinţă să-mi spuie cîte un cîntec şi atuncea cum: trebuia să-i*

cinstesc cu vin ca să-și ajungă la «grad»." Dar cu toate aceste suferințe, „*un ce nevăzut îmi dădea răbdare, mă îndemna tot mai mult a scrie și colecta tot ceea ce auzeam noaptea pe la șezători, pe la nunți, pe la mese mari, pe la petreceri și veselii*". La sfîrșitul scrisorii amintește că a notat la fiecare cîntec numele celui care i l-a spus precum și mici explicații necesare[59].

Învățătorul G. Florescu din comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș îi trimite cîteva colinde vechi. „*Baba care mi le-a spus zice că se cîntau de băieți (flăcăi) acum vreo 40—50 ani pe la ferestrele caselor oamenilor, în seara de Sf. Vasile*". (Scrisoarea e datată din 1 iunie 1902)[60].

Printre informatori se înscrie și Ion D. Nicolescu din com. Năeni-Buzău, care, „*nefiind nici învățător și nici preot, totuși impulsionat de dragostea către popor ca și sf. voastră, am cules de vreo doi ani încoace descîntece pe care acum cu multă bunăvoință vi le comunic*". Arătînd eforturile depuse în culegerea pe care a întreprins-o, I. D. Nicolescu mărturisește: „*La culegerea cîntecelor nu prea am întîmpinat greutăți; dar la culegerea descîntecelor cele mai mari greutăți am întîmpinat, din care cauză nu am putut culege mai multe. Mi se argumenta de către babe și în general de toți descîntătorii că de-mi va spune descîntecul, nu mai are leac, dar poate ei se gîndesc că știind și eu descîntecele lor, le voi lua pîinea de la gură. Le-am promis plata și nu au voit nici așa să mi le comunice, dar, «cu încetul, cu încetul, se face oțetul.*"[61]

Am dat aceste crîmpeie de scrisori pentru a ne face o idee de felul cum se făceau culegerile de folclor acum mai bine de o jumătate de veac. Reiese de aici, pe lîngă necazurile întîmpinate, marea dragoste pentru folclor a culegătorilor, care, nesprijiniți de nimeni, au reușit să ne transmită aceste materiale folclorice, dîndu-ne astfel putința să urmărim astăzi circulația în timp a unor motive folclorice.

Teodor Bălășel supune toate colaborările primite unui examen atent, de triere, de coordonare și de selecționare severă, alegînd variantele cele mai reușite și mai necunoscute, înlăturînd tot ce era sigur că nu e de proveniență populară.

Cele mai multe culegeri le face Teodor Bălășel, personal, adunînd material folcloric deosebit de interesant din comuna sa natală Bogdănești și din comuna Ștefănești. Informatorii săi sînt de preferință oameni în vîrstă, săteni sau lăutari vestiți în toată Vîlcea prin tarafurile și cîntecele lor vechi, bătrînești. La toate culegerile notează cu grijă localitatea, și la cea mai mare parte numele și ocupația informatorului.

În articolul său *Cum m-am făcut folclorist,* Teodor Bălășel înșiră numele informatorilor săi, arătînd piesele mai importante culese de la fiecare și făcîndu-le în același timp și mici caracterizări.

Cînd am venit eu la Ștefănești, scrie Teodor Bălășel, *erau la Mamu* (o comună lîngă Valea Mamului, raionul Drăgășani, n.n.) *mai multe bande de lăutari vestiți prin Vîlcea, Olt și Romanați, dar cea mai vestită pe atunci era a celor trei frați: Vasile, Costache și Dumitru, cîtetrei viorişti de forță, avînd între ei ca daragiu pe tatăl lor «Mințișoară» vestit și el ca meșter în «vuvuitul» darabei.*"[62]

Dintre aceștia — de la Vasile, care știa cele mai multe cîntece bătrînești — a cules „*cele mai autentice balade, doine și cîntece haiducești*", între care și balada Radu Calomfirescu, o variantă necunoscută în alte colecții. „*În Ștefănești,* continuă Teodor Bălășel, *am aflat pe un bătrîn, Marin Bădică, care știa multe «cîntece bătrînești», pe care însă nu le putea spune decît cîntîndu-le. De la el am cules în variante necunoscute baladele: «Dobrișan» și «Costea».*"[63] Tot din Ștefănești culege de la Tinca, soția lui Șerban D. Stoica, descîntecele și baladele *Miu, Milea, Trei surori* și altele.

Cu ajutorul copiilor mai mărișori de la școala din Ștefănești culege o mulțime de cîntece de dragoste, de dor, de urît, de jale etc.

De asemenea culege cîntece de la soldații din regimentul 2 Romanați, nr. 19, din Caracal, unde și-a făcut stagiul militar. Aici, în regiment, a cunoscut un lăutar iscusit, Udilă Radu, de prin părțile dunărene ale Doljului. „*Acesta*, își aduce aminte Teodor Bălășel, *era o adevărată vistierie de cîntece, mai ales balade. Îl cinsteam cu cîte «un pac de tutun» și sta cu mine seara ceasuri întregi și-mi spunea din cele ce știa.*“[64] De la acesta a cules baladele: *Miu*, „*în cea mai originală și complectă variantă ce se cunoaște în folclorul nostru pînă azi*“[65], *Fata lui Frînc, Iordache, Leana Cosînzeana, Piciu, Călin, Tenislav, Negustor Cilibiu, Panu, Brăilenii, Vioară, Neguța, Ionașcu* și altele.

Îndrăgostit de creațiile populare, Teodor Bălășel nu precupețește nici timp și nici efort material pentru a-și întregi colecția sa cu noi și noi producțiuni populare. Pe lăutarul Dumitru Ursaru, bătrîn de 80 de ani, vestit pe ambele laturi ale rîului Olt din părțile Drăgășanilor, Teodor Bălășel l-a adus acasă la el și l-a ținut pe mîncare și băutură săptămîni întregi și „*nu i-am dat drumul*, spune Teodor Bălășel, *pînă nu i-am stors toată comoara lui de artist în cîntecul popular*“[66].

De la bunica lui, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Ștefănești, a cules multe cîntece bătrînești pe care aceasta le învățase de la „*prea vestitul și bătrînul lăutar Ircă*“. Printre aceste cîntece se numără *Corbea, Golea, Voinicel Oleag, Tudor Dobrogean, Costea, Agoș al lui Topală, Toma Alimoș, Chira Chiralina, Marcu Viteazu, Doicin Bolnavu, Teiu și bradu, Moșneagu, Milea, Iencea Săbiencea*, etc.[67]

În rîndul informatorilor săi din com. Ștefănești, amintim pe Matei Popa cel Mic, „bătrîn sfătos“ decedat în vîrstă de peste 80 de ani; pe Casandra Matei Popa „*vestită în multe sate pentru descîntecele și leacurile ei*“ și pe Mărin Badea Bădică, mort în vîrstă de peste 70 de ani[68].

Recapitulîndu-și amintirile și informatorii, Teodor Bălășel ne relatează că „*la nunți, la cumetrii, la clăci, la șezători și la orice fel de*

petreceri populare, care se fac cu cîntece și jocuri, unde se întîmpla să fiu chemat, notesul era nelipsit de la mine și în el scriam tot ce vedeam și auzeam, cîntece, ghicitori, glume, povești, credințe, obiceiuri și tot ce interesa folclorul"[69].

În afară de ce a cules el însuși, Teodor Bălășel a mai primit material folcloric și de la următorii: I. Florescu, învățător, Vîlsănești-Argeș, Șt. St. Tuțescu, învățător, Catanele-Dolj, M. Popescu, învățător, Făurești-Vîlcea, M. Popescu-Ghica, învățător, Olănești-Vîlcea, C. Danielescu, învățător, Scundu-Vîlcea, V. Costăchescu, învățător, Pleșești-Suceava, S. Teodorescu-Kirileanu, învățător, Zorleni-Tutova, C. V. Ionescu, învățător, Bălăceanu-R. Sărat și M. Z. Gîlcescu, Cărbunești-Gorj.

Teodor Bălășel n-a urmărit în culegerile sale numai un anumit gen de folclor. El a cules deopotrivă, cu aceeași rîvnă, tot ceea ce a găsit la informatorii săi. (Vezi, la sfîrșit, indicele de informatori și de localități).

Pe măsură ce colecția sa de folclor literar crește, Teodor Bălășel se entuziasmează de frumoasele producțiuni populare simțind nevoia de a le face cunoscute. Astfel, în introducerea cîntecelor bătrînești, trimise spre publicare revistei *Biblioteca Familiei,* arăta că: *„Este o imperioasă datorie impusă celor ce-și iubesc patria, a aduna cît se poate de multe din vechile cîntece, basme, obiceiuri, etc., ale poporului român*"[70]. Tot aici face observația că unele cîntece bătrînești trimise de el se găsesc și la Vasile Alecsandri. Cele culese de el *„sînt variante și sînt însemnate tocmai prin particularitățile lor, care nu se găsesc la Vasile Alecsandri*"[71].

În altă revistă, *Generația nouă,* însoțește materialul folcloric trimis spre publicare cu o scrisoare, în care atrage luarea-aminte tinerelor generații asupra datoriei de a cunoaște și de a păstra comoara tradițiilor noastre populare, lăsate nouă moștenire de generațiile vechi. *„Iată de ce m-am străduit,* zice Teodor Bălășel, *și mă voi strădui întru spicuirea de obiceiuri, credințe și tot felul de literatură populară, fără să am*

vreo pretenţiune. Şi mă voi simţi fericit, continuă folcloristul oltean, *dacă şi revista* Generaţia nouă *va primi, între oaspeţii săi noi, cîntecele populare, — oaspe bătrîn — ce cu drag îi trimet. Şi dacă i-o fi drag generaţiei noi de aceste cîntece, îi voi trimite cu dragă inimă cît mai multe.*"[72]

Pe lîngă cele spuse mai sus, Teodor Bălăşel face următoarea declaraţie: „*Convingerea ce am că odată-odată, dacă nu chiar şi astăzi, cunoaşterea legendelor, credinţelor, datinelor, obiceiurilor şi literatura populară va ajuta, va folosi mult oamenilor de ştiinţă, m-a făcut să mă străduiesc mult întru adunarea de produse populare de felul acesta.*"[73]

Pe linia acestor preocupări de culegere, de păstrare şi de popularizare a creaţiilor folclorice, Teodor Bălăşel trimite culegeri personale la diferite ziare şi reviste spre a fi publicate, neurmărind nici o răsplătire materială, decît mulţumirea sufletească de a face cunoscute în masele largi ale cititorilor frumuseţile folclorului nostru românesc.

A publicat producţii populare în o mulţime de reviste, unele de folclor, cele mai multe cu alte preocupări, ecleziastice, sociale ori literare. Bibliografierea culegerilor şi articolelor sale folcloristice este greu de făcut tocmai din cauza mulţimii ziarelor şi revistelor în care a publicat. Colaborarea lui Teodor Bălăşel la aceste periodice nu a fost constantă, ci sporadică, de multe ori numele lui apărînd numai o dată sau de două ori în colecţia unei reviste sau ziar.

După cercetările noastre, Teodor Bălăşel a colaborat la următoarele reviste: *Biblioteca Familiei,* (Bucureşti), *Menirea preotului* (Rîmnicul-Vîlcea), *Revista nouă* (a lui Haşdeu, Bucureşti), *Lumina pentru toţi* (Bucureşti), *Revista învăţătorilor şi învăţătoarelor din România* (Buzău), *Gazeta învăţătorului* (Craiova), *Generaţia nouă* (Bucureşti), *Şezătoarea* (Fălticeni), *Amvonul* (Bucureşti), *Adevărul politic* (Beldiman, Bucureşti), *Calea vieţii* (Slatina), *Păstorul* (Piteşti), *Cuvîntul adevărului* (Rîmnicul-Vîlcea), *Luminătorul*

(Rîmnicul-Vîlcea), *Arhivele Olteniei* (Craiova), *„Ion Creangă"* (Bîrlad), *Doina* (București), *Izvorașul* (Bistrița-Mehedinți), *Viitorul* (București), *Poporul românesc* (Chitila), *Gazeta cooperatorului* (București), *Suflet oltenesc* (Plenița-Craiova), *Vocea bisericii* (București), *Neamul românesc pentru popor* (Văleni), *România rurală* (București), *Luceafărul* (Sibiu), *Șezătoarea săteanului* (București), *Lumina nouă* (București), *Albina* (București), *Zorile Romanaţului* (Caracal), *Biserica ortodoxă română* (București), *Buletinul comisiei monumentelor istorice* (București) și altele.

Legată de existența efemeră a celor mai multe din revistele notate mai sus, activitatea folcloristică a lui Teodor Bălășel a rămas uitată în aceste periodice, unele din ele greu de găsit astăzi.

Din corespondența purtată cu I. Bianu, reiese că Teodor Bălășel a mai trimis Academiei Române, spre cercetare și publicare, material folcloric.

Astfel la 11/24 octombrie 1910, I. Bianu îi înapoiază *„manuscriptul de poezii poporale ca să-l folosiți la prelucrarea colecției pe care acuma o puneți în ordine și o pregătiți de tipar"*. O dată cu manuscrisul, Teodor Bălășel primește și toate volumele apărute în publicația Academiei *Din viața poporului român*, pentru orientare.

La 15 decembrie 1915, I. Bianu îl înștiințează că a primit manuscriptul de 2687 foi, cuprinzînd versuri populare și îl roagă să trimită și o cerere oficială către președintele Academiei, pentru ca manuscrisul său să fie luat în cercetare de secția literară, în vederea publicării.

În altă scrisoare, cu data de 2/15 mai 1916, Teodor Bălășel este anunțat de I. Bianu, că asupra manuscriptului nu s-a luat nici o hotărîre de secția literară a Academiei. În aceeași scrisoare, folcloristul oltean este rugat să transcrie pe curat și legendele *„căci,* zice I. Bianu, *chiar dacă Academia nu le-ar putea publica pe toate nu este doar numai ea cu mijloace de a face asemenea publicații"*.

Probabil că din cauza primului război mondial, fosta Academie Română nu a putut tipări colecţia de *Versuri populare* trimisă în acest scop de Teodor Bălăşel.

Activitatea folcloristică a lui Teodor Bălășel nu se mărgineşte însă numai la adunarea, coordonarea și sistematizarea materialelor folclorice culese de el sau primite de la alţi folclorişti culegători amatori, sau la popularizarea, în parte, a acestor materiale în publicaţiile timpului, ci activitatea sa îmbrăţişează și alte variate aspecte, demne de a fi consemnate aici.

În această privinţă se înscrie sprijinul dezinteresat pe care Teodor Bălășel îl acordă tinerilor folclorişti începători, cercetătorilor, sau chiar unor folclorişti consacraţi punîndu-le la dispoziţie materialul său și contribuind astfel indirect la apariţia unor studii sau monografii foclorice de seamă din folcloristica noastră din trecut.

Din corespondenţa purtată cu mai toţi folcloriştii culegători din acea vreme, reiese că Teodor Bălășel era la curent cu mișcarea folcloristică din ţară, fiind consultat adeseori în problemele pe care culegătorii de folclor, lipsiţi de sprijinul oficial, încercau să şi le rezolve singuri.

Astfel, la începutul carierii sale folcloristice, Gh. F. Ciauşanu cere informaţii lui Teodor Bălășel despre unele superstiţii populare şi despre unele cuvinte și expresii, întîlnite în culegerile sale personale pe care nu le înțelegea[74]. Cercetătorul de cultură veche românească Al. T. Dumitrescu îi solicită elemente folcloristice în vederea întocmirii unui studiu despre *Ler împăratu*[75].

Demnă de remarcat este contribuţia valoroasă şi dezinteresată pe care Teodor Bălăşel o dă lui Simion Florea Marian, trimiţînd acestuia material folcloric din Oltenia pentru ilustrarea lucrărilor: *Insectele în limba, credinţele şi obiceiurile românilor* (Bucureşti, 1903) şi *Legendele Maicii Domnului* (Bucureşti, 1904)[76].

De asemenea însemnăm aici sprijinul deosebit de preţios acordat lui Iuliu A. Zanne la alcătuirea voluminoasei sale opere *Proverbele*

românilor, apărută în zece tomuri mari. Pentru materialul folcloric şi mai ales pentru colecţia sa de proverbe istorice, Teodor Bălăşel este răsplătit cu un mic premiu în bani de către Iuliu A. Zanne[77].

O dată importantă din activitatea folcloristică desfăşurată de Teodor Bălăşel o constituie anul 1927, cînd este ales cîrmuitorul Tovărăşiei folcloriştilor olteni.

Se cunosc prea puţine date despre această *tovărăşie,* care înscrie totuşi un moment important în istoria folcloristicii româneşti. S-a discutat mult în trecut de întrunirea unui congres al folcloriştilor din toată ţara, pentru dezbaterea şi rezolvarea multor probleme legate de situaţia şi de activitatea celor ce-şi neglijau interesele familiare şi materiale, în vederea culegerii folclorului naţional. Ideea unui congres al folcloriştilor, susţinută în chip deosebit de revista *Izvoraşul,* a circulat multă vreme printre cei interesaţi, dar n-a fost realizată niciodată în condiţiile vitrege ale vechiului regim. Se preconiza luarea unor hotărîri de interes general, adoptarea unei metode unitare de lucru şi mai ales recunoaşterea oficială a activităţii folcloristice.

Ceea ce nu s-a putut realiza pe plan naţional, s-a înfăptuit, pentru un moment, pe plan regional, prin consfătuirea folcloriştilor olteni, care a avut loc în zilele de 3, 4 şi 5 ianuarie 1927 în comuna Ştefăneşti-Vîlcea, chiar în casa *„bătrînului ctitor"* al folcloristicii olteneşti, Teodor Bălăşel.

Iniţiatorul acestei consfătuiri a fost, în înţelegere cu Teodor Bălăşel, cunoscutul cercetător al trecutului nostru şi, pe vremea aceea, folclorist pasionat, C. S. Nicolăescu-Plopşor.

Toţi folcloriştii olteni au fost înştiinţaţi din timp prin scrisori de această adunare privitoare la culegerea, rînduirea şi tipărirea folclorului oltenesc. La 14 decembrie 1926 C. S. Nicolăescu-Plopşor reamintea folcloriştilor olteni însemnătatea, data şi locul adunării, prin următoarea scrisoare:

„Stimate prietene,

Îmi îngădui a vă aminti din nou de adunarea noastră a folcloriștilor olteni ce se va ține neapărat în zilele de 3, 4 și 5 ianuarie 1927, acasă la sf.-sa părintele Teodor Bălășel în Ștefănești-Vîlcea. Dată fiind marea însemnătate a discuțiunilor ce vor urma, precum și faptul că hotărîrile ce se vor lua vor însemna un pas hotărîtor, cred, pentru folclorul oltean, nădăjduiesc că ne vom reîntîlni cu toții sănătoși.“[78]

Au participat la această consfătuire pe lîngă Teodor Bălășel și C. S. Nicolăescu-Plopșor, următorii: Gh. F. Ciaușanu, N. I. Dumitrașcu, Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, Ion N. Popescu, Const. Ciobanu, I. I. Buligan de la Gorj și Gh. Gh. Fierăscu.

Convorbirile au fost deosebit de rodnice și au decurs într-o atmosferă de caldă prietenie și ospitalitate. Cu acest prilej a luat ființă *Tovărășia folcloriștilor olteni.* Printre hîrtiile rămase de la folcloristul Teodor Bălășel și păstrate de ginerele său, preotul Gh. Ionescu din com. Ștefănești, am descoperit și „legămîntul“ acestei *„tovărășii“*, scris de mîna lui C. S. Nicolăescu-Plopșor, și semnat de toți cei prezenți. Pentru însemnătatea lui deosebită îl reproducem aici:

„Legămînt

Noi cei mai jos iscăliți, adunați în casa bătrînului ctitor al folclorului oltenesc, părintele Teodor Bălășel din Ștefăneștii Vîlcii, împreună cu sfinția-sa am hotărît cele ce urmează:

Pentru adunarea, rînduirea și darea la iveală a folclorului oltenesc și pentru cercetarea și punerea lui în legătură cu tot ce cunoaște știința folcloristică, punem temelie unei tovărășii folcloristice.

Statornicim cîrmuitor al tovărășiei noastre pe sfinția-sa părintele Teodor Bălășel.

Ca organ al tovărășiei noastre va fi o revistă lunară numită Suflet oltenesc *(Culegeri și cercetări folcloristice).*

Pentru a putea duce la îndeplinirea acestui plan, am hotărît ca redacția și biblioteca să fie la Craiova, iar administrația la Plenița.

Ne legătuim cu toții a sprijini această tovărășie fiecare dupe puterile noastre, pentru care și iscălim.

Făcut astăzi 4 Ghenar, 1927.

Urmează semnăturile în această ordine: Pr. T. Bălășel, Pr. Gh. F. Ciaușanu, N. I. Dumitrașcu, Const. Ciobanu, I. I. Buligan de la Gorj, C. S. Nicolăescu-Plopșor, Gh. Gh. Fierăscu, Ion N. Popescu, Pr. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița[79].

Bazați pe propriile lor forțe, lipsiți de orice sprijin oficial *Tovărășia folcloriștilor olteni* pornea la lucru cu mari nădejdi în promovarea folclorului oltenesc. La 5 februarie 1927, C. S. Nicolăescu-Plopșor anunța printr-o scrisoare adresată folcloristului Teodor Bălășel apariția primului număr din revista *Suflet oltenesc*. Membrii tovărășiei difuzează primele numere făcînd abonamente printre cunoscuți. Se ivesc și unele mici nemulțumiri cu privire la formatul, cuprinsul și costul abonamentului revistei, după cum reiese dintr-o scrisoare a lui Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, adresată lui Teodor Bălășel[80]. Se pare că entuziasmul inițial începe să se stingă încet, încet, din cauza greutăților materiale ce nu pot fi suportate în egală măsură de toți membrii tovărășiei. Teodor Bălășel, în calitate de „cîrmuitor" încearcă prin scrisori pline de tact să țină treaz interesul tuturor pentru revistă, domolind pornirile unora, sau spulberînd îndoielile altora și amintind fiecăruia angajamentele luate la constituirea tovărășiei.

Dar numai cu strădaniile lui C. S. Nicolăescu-Plopșor, cu îndemnurile și eforturile lui Teodor Bălășel nu se putea susține *tovărășia,* în programul căreia se preconiza o largă activitate de culegere, sistematizare și tipărire a folclorului oltenesc.

Răspunzînd unei scrisori dojenitoare a lui Teodor Bălășel, C. S. Nicolăescu-Plopșor arată adevărata situație în care se găseau revista *Suflet oltenesc* și *Tovărășia folcloriștilor olteni,* la 31 octombrie 1927. Ținînd seama de importanța documentară a acestei scrisori, reproducem din ea

partea referitoare la situația creată de lipsa de activitate a unora sau nepăsarea altora dintre membrii tovărășiei.

De la început mărturisesc cinstit, scrie C. S. Nicolăescu-Plopșor, *că am cam neglijat* Sufletul oltenesc, *dar de uitat nu. Dovadă că scrisoarea dumitale s-a încrucișat cu pachetul meu. Numărul 5 era așadar scos înainte de a-mi scri d-ta scrisoarea. L-am neglijat și uite de ce: Buligan, Bistrița și Ciobanu mi-au înapoiat pachetele. Mandatul lui Fierăscu s-a pierdut, Ciaușanu n-a distribuit nimic din nr. 4. Situația materială în stare cît se poate de rea. După albumul de ouă încondeiate n-am luat un leu. Socotelile le am pe de rost. Cheltuieli vreo 20.000 lei, iar încasări pe jumătate.*

Nu numai că nu am bani, dar crede-mă că nu am un singur rînd de la toți tovarășii pentru numerele următoare. Numerele 6—7 în cel mult 2 săptămîni apar, însă, amîndouă în 32 pag. cu material numai de la mine. La prima coală am și făcut corectura. De la ianuarie vom lua-o regulat lunar în 16 pag. fiindcă în mai mult n-avem putința. Și ceea ce nădăjduiesc e că pe lîngă reducerea contribuției lunare la 1—2, poate — și acest poate depinde de un dacă, nu tocmai porc de cîine, — să nu mai fac tovarășilor alt deranj decît cerîndu-le materiale.

Poate că în slăbirea tovărășiei să fi contribuit și eu cu tăcerea. D-ta știi cîte am pe cap. Cînd toți ne-am luat un angajament cred că nu mai e nevoie să trag mereu cu cleștele și bani și folclor. Eu unul nu pot să mă țin de toți, dar toți puteți ține de mine mai lesne.

Te rog dar pe d-ta, scrie-le la toți cîte o scrisoare cum mi-ai scris mie, că mie poate nici nu-mi răspund. Eu nu vreau de loc să am pretenția că fără mine nu se poate face nimic. S-o ia în grije oricare dintre ceilalți și să-și ia angajamentul că o duce mai departe. Eu dau bani gheață contribuția mea toată pe un an înainte. Poate să fie vreo supărare provocată de felul cum am redactat revista, dar s-a tipărit cu ce am avut și cum am putut. Întîrzierile și toate nu

sînt vina mea, ci a celor care au întîrziat întru toate.

Nici material, nici bani. Și eu singur!

Părerea mea e că să le scrii d-ta la toți să răspundă ce au de gînd, că eu, chiar dacă rămîn singur, o duc înainte cu orice jertfă.

P. S. Am să le trimit în copie la toți scrisoarea d-tale. Celor vinovați să le crape obrazul. Nu uita să trimeți material cît de mult că n-am nimic pentru numerile viitoare."

Comentariile sînt de prisos. Lipsită de sprijinul oficial, întreținîndu-se din resursele materiale modeste ale membrilor săi, *Tovărășia folcloriștilor olteni* n-a putut, nu putea să dureze în condițiile de atunci oferite manifestărilor științifice pornite din inițiative particulare. *Tovărășia folcloriștilor olteni* a existat, practic vorbind, tot atît cît și revista *Suflet oltenesc*, adică un an.

Istoria folcloristicii românești va trebui să consemneze, în analele ei, existența acestei efemere tovărășii care la un moment dat a strîns în jurul „cîrmuitorului" Teodor Bălășel un mănunchi de folcloriști olteni, legați sufletește între ei să promoveze bogatul folclor oltenesc.

Altă dată importantă din activitatea folcloristică a lui Teodor Bălășel o formează anul 1930, cînd trimite fostei Academii Române spre tipărire masiva sa colecție de folclor intitulată *Versuri populare române*. Voluminoasa lucrare, cu prefața de Nicolae Iorga, este aprobată de secția literară a fostei Academii Române, în urma raportului prezentat de O. Densusianu, să fie tipărită în colecția *Din viața poporului român*.

Teodor Bălășel pregătește manuscrisul pentru tipar, ținînd seamă de observațiile critice ale raportului de a înlătura unele cîntece de proveniență lăutărească și de a alcătui un glosar de cuvinte necunoscute sau rar întîlnite.

Marea dorință a folcloristului oltean de a-și vedea în sfîrșit tipărită opera sa de o viață întreagă este pe cale de împlinire. Nădejdile însă i-au fost spulberate de adresa Academiei din 8 ianuarie 1931, cu nr. 2627, prin care i se aduce la cunoștință următoarele: *„In referire la deci-*

ziunea Secțiunii literare de la 31 ianuarie 1930 privitoare la publicarea de către Academie a culegerii sf.-voastre de Versuri populare române, *— deciziune comunicată sf.-voastre cu adresa nr. 256 din 5 februarie 1930 — avem onoare a vă face cunoscut că de la acea dată pînă astăzi, starea financiară a Academiei s-a înrăutățit într-atît încît face cu neputință cheltuiala pentru publicarea voluminoasei culegeri în chestiune. De aceea Secțiunea literară, în ședința de la 19 decembrie 1930, revenind asupra deciziunii din 31 ianuarie 1930, a hotărît că nu poate publica culegerea.*

Interesul însă ce-l prezintă bogatul material adunat pentru cercetătorii folclorului nostru ne îndeamnă să vă facem rugămintea să cedați manuscrisul Arhivei de Folclor a Academiei, înființată de Instituțiunea noastră în Cluj sub conducerea domnului I. Mușlea și sub directa supraveghere a colegului nostru d-l Sextil Pușcariu. Prin aceasta culegerea sf.-voastre și-ar atinge îndoitul scop, de a fi conservată într-o arhivă specială de folclor și de a fi cercetată și folosită de specialiștii care lucrează în acea arhivă."[81]

Toate încercările de a-și tipări colecția sa, în altă parte decît la Academie, au rămas zadarnice, mărind, de fiecare dată și mai mult mîhnirea bătrînului folclorist.

Adresîndu-se în cele din urmă fostei edituri *Cartea Românească* primește de asemenea un răspuns negativ o dată cu scrisoarea explicativă din 24 iunie 1935 a lui I. Simionescu. „*Interesul ce se dă la noi azi cărții,* îi scrie I. Simionescu, *și în special cărților de felul celei pe care vreai să o scoți e atît de redus, încît cărțile ar zace în depozit, cum zac altele, în care se puneau oarecare speranțe. De ce te-aș încurca cu vorba. Îți spun lucrurile pe șleau, cum stau în realitate. Știu, cinstite părinte, marea muncă ce n-ai încetat să o depui pe terenul folcloric. Cunosc activitatea bogată a sf.-tale. Să-ți închipui că aș fi avut o deosebită plăcere să-ți vestesc o mulțumire care ai merita-o. Din nefericire realitatea este așa încît nu puteam să-ți dau decît răs-*

punsul dat. Să mă ierți, îți aduc o durere cît de scurtă, fără voia mea.“[82]

În anul 1933, Teodor Bălășel este ales membru al Cercului de Folclor medical al Olteniei, din Craiova, înființat de Inspectoratul V Sanitar-Craiova pentru culegerea din popor a obiceiurilor, credințelor și superstițiilor în legătură cu medicina, la inițiativa prof. Dr. Cantacuzino.[83] Activitatea sa folcloristică se reduce acum la colaborarea sa la unele reviste de folclor și la desăvîrșirea colecției sale de *Versuri populare române.*

Tot în acest timp, poate, urmînd exemplul lui Anton Pann cu deviza lui rămasă celebră în literatura românească „*De la lume adunate și iarăși la lume date*“, Teodor Bălășel publică pentru popor cîteva broșurele cu un bogat conținut social, cuprinzînd povestiri morale, străbătute de un cald umanism. Fără să aibă o autenticitate folcloristică neîndoielnică, aceste povestiri morale, deși tratează conflictele descrise prin prizma înțelepciunii populare și cîteodată prin acea a moralei creștine, interesează totuși prin faptul că sînt construite în stil popular cu bogate motive folclorice. Aceste broșuri sînt intitulate astfel: *Sfînta Duminică. Povestiri populare române*[84], *Ostrovul de la Călimănești, Povestiri*[85], *Cămătarul fix — Povestiri populare române*[86], *Împăratul și ciobanul, Povestiri morale*[87].

Istorisite sau create în stil popular de Teodor Bălășel, aceste povestiri ne dau măsura talentului literar al autorului lor. Totuși ele sînt interesante de studiat și pentru substanța lor folclorică.

Ultimii ani ai vieții sale sînt ocupați cu revizuirea materialelor sale folclorice culese de-a lungul anilor și cu cercetări istorice locale.

Constatînd că multe din colaborările sale făcute prin diferite reviste sînt citate de unii „specialiști“ fără a-i pomeni numele, Teodor Bălășel refuză să cedeze colecția sa Arhivei de folclor din Cluj, neținînd seamă de indicația dată în acest sens de Academia Română. „*De aceea am hotărît ca munca mea,* scrie Teodor Bălășel, *să stea în cartoane la Ștefănești, cu riscul chiar să*

fie roasă de dinții șoarecilor și ai moliilor, dacă românii noștri preferă să tipărească pornografii decît lucruri serioase și folositoare..."[88]

III

OPERA

O bibliografie completă a scrisului folcloristului Teodor Bălășel este anevoie de făcut, deoarece în afară de cele cîteva cărți și broșuri tipărite, activitatea sa publicistică este răspîndită în o mulțime de reviste, gazete și ziare, centrale sau provinciale, ale căror colecții — unele rarități bibliografice — sînt incomplete sau greu de găsit astăzi. De aceea, bibliografia folcloristului Teodor Bălășel rămîne să fie alcătuită pe îndelete și în timp.

Printre cei care au încercat totuși să prezinte bibliografic opera folcloristului oltean se numără: Ion N. Popescu[89], Șt. St. Tuțescu[90], G. T. Niculescu Varone[91], I. Popescu-Cilieni[92] și D. Buzatu[93]. Toate aceste încercări cuprind, din diferite motive, numai fragmente bibliografice, lucrate mai mult sau mai puțin științific.

Credem că, în mare, cititorul a reușit să-și facă o imagine despre activitatea publicistică a folcloristului Teodor Bălășel, din lectura capitolelor anterioare. Ceea ce vom prezenta însă aici este colecția sa inedită de folclor, rămasă în manuscris pînă acum*.

Despre existența acestei opere folcloristice, am luat cunoștință din revista *Izvorașul*. *„Numai colecția de* Versuri populare române, — preciza Teodor Bălășel, — *scrisă pe curat pe aproape*

* În călătoria de documentare, făcută în ianuarie 1959, la indicația Institutului de etnografie și folclor din București, în comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, reg. Argeș, ne-am interesat de soarta manuscrisului *Versuri populare române*, despre care Teodor Bălășel amintea în revista *Izvorașul*. Fiica folcloristului, Florica, împreună cu soțul ei preotul Gh. Ionescu, din com. Ștefănești, ne-au încredințat acest manuscris prețios în speranța ca Institutul de etnografie și folclor să împlinească ceea ce fosta Academie Română nu a reușit să facă.

3000 de file, cuprinde: 84 colinde, 93 descîntece, 228 ghicitori, 110 jocuri de copii, 279 satire, 80 cîntece de leagăn, de nuntă, și de moarte, 81 cîntece de dor, 307 de dragoste, 159 doine haiducești, ostășești și istorice, 21 cîntece bahice, 107 cîntece despre plante și animale, 81 balade etc. în total 1600 bucăți. Urmează apoi basme, legende, anecdote, credințe, obiceiuri etc., etc.[94]

Aproape jumătate din acest material a reușit să vadă lumina tiparului, prin diferite reviste[95] și cîteva broșuri[96]. O eventuală reconstituire, într-o ediție critică a acestui material publicat atît de disparat, și din această cauză greu de consultat, ar fi de un real folos cercetătorilor literaturii și culturii noastre populare.

Ceea ce a rămas nepublicat constituie manuscrisul voluminos de la Ștefănești, scris citeț de mîna lui Teodor Bălășel pe foi volante de caiet dictando, și foi albe de același format și care era păstrat chiar în ambalajul cu care fusese returnat de către Academie, autorului.

Manuscrisul are două paginații, prima scrisă cu cerneală neagră ajunge pînă la cifra de 2763. A doua paginație făcută cu creion albastru, ajunge numai pînă la cifra de 1505. Acest fapt dovedește că manuscrisul a fost supus, între cele două paginații, unei restructurări. Probabil, manuscrisul aprobat să fie tipărit de Academia Română, în publicația *Din viața poporului român* a fost trimis autorului spre a-l pregăti pentru tipar, ținînd seama de referatul lui Ovid Densusianu.

După foaia de titlu cu următorul cuprins: *Versuri populare române, adunate și coordonate de Preotul Teodor Bălășel,* întîlnim prefața semnată de N. Iorga. „*A recomanda,* scria marele nostru istoric, ucis de fasciști, *opera de o viață întreagă a neobositului cercetător în domeniul vieții populare din Oltenia de nord-est, vechiul meu prieten, părintele Teodor Bălășel, e un lucru de prisos. Nimeni nu cunoaște mai bine aceste părți de străveche tradiție și de viață populară rămasă așa de curată și în vremile de azi. Vrednicul cleric, înălbit de vremuri, ni oferă o comoară: s-o știm primi.*“[97]

Urmează *Precuvîntarea* autorului care arată că vreme de peste 40 de ani a strîns materialul folcloric din această colecție.

Amintind cîteva din revistele la care a publicat o parte din culegerile sale din această colecție și broșurelele tipărite la fosta editură craioveană *Ramuri*, Teodor Bălășel arată că volumul de față cuprinde restul colecției de versuri populare și anume: cîntece de dragoste, de despărțire, jale, străinătate și urît, doine haiducești, ostășești și istorice, cîntece bahice, cîntece despre plante și animale și balade.

Tot în această precuvîntare, Teodor Bălășel adeverește că *„aproape în întregimea lor, versurile populare din întreaga mea colecție sînt culese de mine personal din comuna mea natală, Bogdăneștii, și din comuna unde păstoresc ca preot, Ștefăneștii, ambele din județul Vîlcea. Ele mi-au fost spuse de bătrîni sfătoși și a multe știutori și de lăutari vestiți în multe județe. Drept mulțămire, îmi fac o pioasă datorie pomenindu-le numele aici*[98].

Una din problemele care l-au preocupat în chip deosebit a fost aceea a clasificării materialului cules. Lipsa unor astfel de lucrări, menite să ajute pe folcloriștii noștri din trecut, era foarte mult simțită. Pentru a se clarifica asupra acestei probleme, Teodor Bălășel se adresează lui Simion Florea Marian, rugîndu-l să-i dea *„un sfat în privința clasificării"*. Marele folclorist bucovinean îi răspunde pe data de 17/30 noiembrie 1903 că e foarte greu a-i da un sfat pe deplin satisfăcător în această privință. Totuși îi comunica un plan de clasificare, cuprinzînd 8 capitole în ordinea următoare: I. *Colinde;* II. *Cîntece bătrînești;* III. *Doine;* IV. *Cîntece de veselie;* V. *Cîntece de joc;* VI. *Satire;* VII. *Vrăji, farmece și descîntece* și VIII. *Orațiuni.*

După alte cîteva sfaturi în legătură cu alcătuirea unei bune colecții de folclor, Simion Florea Marian termină scrisoarea lăsînd libertatea folcloristului oltean de a urma, sau nu, indicațiile sale și de a clasifica materialul cules *„cum vă va veni mai bine la socoteală"*[99].

Dîndu-și seama că problema clasificării materialului folcloric este de cea mai mare importanță pentru culegerile și cercetările folcloristice, Teodor Bălășel cere îndrumări și folcloristului Artur Gorovei. Acesta, în scrisoarea sa din 27 mai 1909, îi răspunde că nu este mulțumit de nici una din *„clasificațiile"* din toate colecțiile de pînă acum.

După multe frămîntări, Teodor Bălășel arată în *Precuvîntarea* colecției sale de *Versuri populare române*, că *„împărțirea materialului am făcut-o, în bună parte, după norma adoptată de Gh. Dem. Teodorescu, care mi s-a părut a fi cea mai bună"*[100].

În acest fel Teodor Bălășel împarte versurile sale populare în două mari grupe: I. *Cîntece de lume* (cu cinci subdiviziuni: 1) cîntece de dragoste, 2) de despărțire, jale, străinătate și de urît, 3) doine haiducești, ostășești și istorice, 4) bahice, 5) cîntece despre plante și animale și II. *Balade.*

Cîntecele din fiecare subdiviziune poartă cîte un număr de ordine începînd de la unu, scris cu cerneală neagră. Această numerotare este îndreptată uneori cu creion chimic, sau albastru, probabil în urma revizuirilor la care a fost supus manuscrisul înainte de a fi trimis la Academie, sau mai pe urmă, în urma aprobării Secției literare a Academiei pentru tipar.

În josul fiecărei pagini, după indicația numelui informatorului, Teodor Bălășel explică, în note scurte, cuvintele și expresiile necunoscute, sau rar întîlnite. Aceste note sînt peste tot tăiate cu creion albastru și trecute la sfîrșitul manuscrisului (pp. 1483—1505) într-un glosar, așa cum cerea Ovid Densusianu în referatul său.

Fiecare grupă și subdiviziune de cîntece este precedată de cîte o foarte mică introducere, în care autorul caută să dea o definiție sau o lămurire asupra cîntecelor respective.

Astfel, după precuvîntare, manuscrisul se începe cu majuscula *A* care indică prima parte intitulată *Cîntece de lume.* În introducerea care însoțește această parte, Teodor Bălășel arată că aici sînt cuprinse *„versurile care se cîntă pe*

13—36

diferite arii și în diferite ocaziuni: nunți, cumetrii, șezători, prin păduri, lunci, cîrciumi etc., pe care le-a împărțit în următoarele grupe: I. *De dragoste;* II. *De despărțire, jale, străinătate și urît;* III. *Doine haiducești, ostășești și istorice;* IV *Bahice;* V *Plante și animale*"[101].

Reținînd indicația că aceste versuri culese se cîntau pe la diferite prilejuri și împrejurări din viața omului, manuscrisul pe care-l prezentăm aici cuprinde între paginile 11—336 (urmărim paginația cu creion albastru) prima subîmpărțire amintită mai sus. „*În grupa aceasta «De dragoste»* — arată folcloristul oltean — *am pus toate versurile în care se cîntă dragostea inimilor tinere. Ele sînt cele mai numeroase dintre toate celelalte feluri de cîntece, ceea ce probează că poporul nostru este foarte aplecat spre acest sentiment nobil.*"[102]

Versurile de despărțire, jale, străinătate și urît, care formează grupa a II-a (pp. 339—575), *au,* cum zice Teodor Bălășel, *un caracter trist și jalnic.* Aceste cîntece au fost făurite „*sub impresia despărțirii de ființele iubite ca părinți, frați, surori, iubiți, etc., și sub impresia însoțirilor nefirești, făcute cu urît*". În încheiere se arată că și aceste cîntece sînt numeroase, deoarece durerea e un sentiment general uman[103].

În introducerea pe care o face grupei a III-a de cîntece, intitulate: *Doine haiducești, ostășești și istorice* (pp. 577—792), Teodor Bălășel precizează că aici a așezat *doinele ce am putut găsi,* arătînd că, în cîntecele haiducești, „*românul își varsă tot amarul sufletului său împotriva celor ce-l nedreptățesc*". Insistînd asupra conținutului social bogat al acestor creații folclorice, Teodor Bălășel ajunge la concluzia că „*în doinele acestea se oglindește tot sufletul unui popor răzvrătit împotriva nedreptăților sociale ce îndură*"[104].

La subîmpărțirea a IV-a privind versurile bahice (pp. 595—889), Teodor Bălășel face doar o simplă mențiune afirmînd că aici a orînduit „*cîntecile în care se vorbește despre băuturile alcoolice care,* după spusa lui ironică, *nu prea plac românului...*"

De asemenea și la subîmpărțirea a V-a folcloristul oltean motivează că a trecut aici cîntecele *despre plante și animale* (pp. 892—943), deoarece, zice el, *nu le-am găsit* potrivite în alte grupe. Tot aici, fără să arate denumirea subîmpărțirii, se găsesc și cîntecele *despre păsări* și, îndeosebi, *despre cuc.*

Partea a II-a a colecției sale folcloristice marcată cu majuscula *B* se intitulează: *Balade* (pp. 946—1482). Introducerea acestei părți cuprinde cîteva importante informații care ne descoperă atitudinea folcloristului față de acest gen din creația populară „*În capitolul acesta: Balade,* subliniază Teodor Bălășel, *am pus baladele ce am în colecția mea. Le-am pus amestecate, fără nici o regulă. Aceste balade, care în popor se numesc cu numele generic de «Cîntece bătrînești» au început a fi uitate, căci tinerii de azi nu le dau nici o importanță, n-au nici dragostea și nici răbdarea bătrînilor ca să le asculte. Drept aceea am credința că în curînd vor pieri.*"[105]

Manuscrisul *Versuri populare române,* adunate și coordonate de Teodor Bălășel, se încheie cu *Glosarul* (pp. 1483—1505), cerut de referatul lui Ovid Densusianu, în care sînt trecute — așa cum am amintit mai sus — toate notele explicative, tăiate cu creionul albastru, despre unele cuvinte și expresii populare necunoscute, întîlnite în cuprinsul manuscrisului.

Teodor Bălășel a lucrat, după cum se vede, multă vreme la transcrierea pe curat a materialului cuprins în această bogată colecție folclorică. La sfîrșitul precuvîntării, pe care o semnează simplu *Culegătorul,* el notează: „*Ștefănești în 6 ianuar 1930*" data la care manuscrisul era terminat de transcris și pregătit de trimis la Academie.

Alcătuirea ediției de față, pe baza manuscrisului *Versuri populare române,* în vederea valorificării moștenirii folcloristice a lui Teodor Bălășel, a ținut seama de considerentele pe care le înșirăm mai jos.

În primul rînd titlul colecției de *Versuri populare române* nu se acoperea cu conținutul ilustrat de cîntece populare culese cele mai multe

din Oltenia de nord-est, și numai o mică parte din Muntenia și Moldova și de loc din Transilvania. Nefiind deci o colecție folclorică ilustrativă pentru tot cuprinsul patriei noastre, am găsit mai indicat titlul de *Cîntece populare oltenești*, ca expunînd cel mai bine cuprinsul manuscrisului moștenit de la Teodor Bălășel, în care abundă, îndeosebi culegerile din fostul județ Vîlcea, la care se adaugă cele din regiunile de astăzi Argeș și Oltenia (vezi indicele de localități de la sfîrșit).

Cîntecele bătrînești, baladele, chiar dacă nu sînt toate originare din Oltenia, ele au fost culese în schimb, cele mai multe, de la informatori olteni, ceea ce dovedește nu numai circulația lor în această parte a țării, dar și felul cum ele s-au păstrat în această regiune.

În legătură cu textele alese pentru tipar din această colecție de folclor inedită, precizăm că au fost selectate un număr de 644 de piese, din totalul de 875 cîte cuprinde manuscrisul *Versuri populare române*. Restul de 231 piese folclorice, care n-au fost reținute în volumul de față, reprezintă, în mare parte, folclor moldovenesc trimis folcloristului Teodor Bălășel de unii dintre culegătorii de folclor, în special de S. Teodorescu-Kirileanu, învățător în comuna Zorleni-Tutova, și V. Costăchescu, învățător în comuna Pleșești-Suceava. Acest material poate fi desigur valorificat în volumele care vor publica folclor din Moldova, texte alese din colecții inedite.

De asemenea au fost lăsate la o parte unele variante arhicunoscute sau unele fragmente ale unor cîntece oltenești, care nu aduceau nici o schimbare de fond sau de formă, cît de cît perceptibilă, nejustificînd deci în nici un fel prezența lor în volumul de față. Aceste variante și fragmente pot folosi desigur la stabilirea ariei de întindere sau frecvenței cîntecului respectiv, ceea ce depășește însă intențiile ediției noastre.

Înainte de a trece la organizarea materialului în această ediție, menționăm că la o bună parte din textele selecționate am fost nevoiți să le dăm alt titlu decît cel din manuscrisul lui Teo-

dor Bălășel. Folcloristul oltean lua drept titlu primul vers al cîntecului. După cum prea bine se știe, cîntecele populare românești lirice încep, aproape toate, cu „frunză verde". Pentru a scoate mai în evidență conținutul cîntecului, am ales drept titlu versul al doilea și, mai rar, al treilea, reușind astfel să obținem o indicație mai precisă despre conținutul cîntecului respectiv.

Nefiind vorba de editarea integrală a manuscrisului *Versuri populare române*, ci numai de o ediție de texte alese intitulate *Cîntece populare oltenești*, am procedat la organizarea și gruparea sistematică a materialului folcloric selectat, ținînd seama de criteriile științifice. Aceasta se impunea cu atît mai mult cu cît Teodor Bălășel n-a avut o concepție personală în această privință. Nemulțumit de clasificările existente pe vremea lui, după ce a consultat pe Simion Florea Marian și Artur Gorovei, Teodor Bălășel declară chiar în *Precuvîntarea* manuscrisului său *Versuri populare române*, că *„împărțirea materialului am făcut-o în bună parte după norma adoptată de Gh. Dem. Teodorescu, care mi s-a părut a fi cea mai bună."*[106] Or, această împărțire este depășită astăzi. De aceea, *„pentru a evita arbitrarul, pentru ca sistematizarea să oglindească cît mai obiectiv realitatea și să fie cît mai sugestivă, slujind unei cît mai bune orientări în cercetare, este nevoie de un principiu științific, care să îmbine în chip substanțial cuceririle teoriei științifice cu practica unei bune cunoașteri a materialului văzut în ansamblu"*[107]. Iată de ce, organizat și sistematizat științific, bogatul folclor oltenesc selectat din colecția inedită a folcloristului Teodor Bălășel va fi și mai bine pus în valoare și la îndemîna atît a cercetătorului de specialitate, cît și a cititorului obișnuit.

De altfel, cu excepția baladelor și a doinelor haiducești, de armată și război, împărțirea cîntecelor de lume făcută de Teodor Bălășel a fost, în general, păstrată, fiind îmbunătățită numai acolo unde regruparea tematică a cîntecelor o făcea necesară.

Cercetarea științifică a folclorului literar arată

că *„genurile și speciile literaturii populare nu sînt numai categoriile unei organizări sistematice a materialului folcloric. Ele sînt realități istorice concrete și în orînduirea lor s-a ținut seama și de o anumită ierarhizare în timp și în raport cu apariția, consolidarea și decăderea fiecăreia. Această ierarhizare, în condițiile de astăzi ale cercetătorilor, nu poate decît să traseze contururile mari ale dezvoltării creației populare."*[108]

Referindu-ne la genurile folclorice cuprinse în volumul de față, trebuie să ținem deci seama că *„sistematica genurilor corespunde, în liniile ei mari, unei ierarhizări istorice, îndeosebi în ce privește apariția fiecărei categorii, consolidarea ei și momentul de pondere maximă în viața folclorică a poporului"*[109]. Pentru aceste considerațiuni genurile folclorice din volumul *Cîntece populare oltenești* au fost aranjate în funcție de această ierarhizare istorică, de la poezia epică, la poezia lirică, începînd cu baladele, continuînd cu doinele și terminînd cu cîntecele propriu-zise.

În cele ce urmează prezentăm împărțirea celor 644 de texte folclorice alese din colecția inedită *„Versuri populare române"*, culese de Teodor Bălășel și care formează cuprinsul ediției prezente de *Cîntece populare oltenești.*

Cap. I. *BALADE*

Neavînd la îndemînă o clasificare satisfăcătoare, Teodor Bălășel mărturisea despre balade că *„le-am pus amestecate, fără nici o regulă"*. Din această pricină cercetarea lor era anevoioasă. Pentru a le pune în adevărata lor valoare am apelat la clasificarea pe care a preconizat-o Al. I. Amzulescu, elaborată în urma cercetării și studierii tuturor clasificărilor de pînă acum. *„Urmînd criterii de conținut și formă, această clasificare oferă* — după cum afirmă autorul ei — *avantajul desfășurării evoluției stilistice a genului de la temele și formele eposului vechi și pur pînă la topirea baladei în cîntec, punînd consecvent înainte elementele cele mai importante ale repertoriului."*[110]

Astfel, baladele sau cîntecele bătrînești din volumul de față pot fi încadrate în următoarele categorii, cu tipurile și ciclurile respective, preconizate de clasificarea amintită mai sus. Cifrele dintre paranteze arată numărul baladelor din volumul *Cîntece populare oltenești,* de Teodor Bălășel.

A. FANTASTICE (Nr. 1—16);
B. VITEJEȘTI (Nr. 17—50);
  1) Ciclul cotropitorilor (turci-tătari) (Nr. 17—28)
  2) Haiducii (Nr. 29—49);
  3) Hoțomanii (Nr. 50);
C. PĂSTOREȘTI (Nr. 51—53);
D. DESPRE CURTEA FEUDALĂ (Nr. 54—60);
E. FAMILIALE (Nr. 61—74);
  1) Îndrăgostiții (Nr. 61—66);
  2) Soții (Nr. 67—74);
F. JURNALE — ORALE (Nr. 75).

La un număr de 33 de balade, Teodor Bălășel arată și anul cînd a făcut culegerea. Acest fapt merită să fie reținut deoarece în mod sigur aceste balade au fost culese între anii *1889* și *1892.* O singură baladă (Nr. 53, intitulată *Mircică*) a fost reprodusă de Teodor Bălășel din *Gazeta țăranilor* (an. II, 1893, nr. 31, din 27 iunie), unde fusese publicată de P. Ștefănescu, învățător în comuna Brădet din fostul județ Argeș. La sfîrșitul baladei, după ce consemnează considerațiile învățătorului P. Ștefănescu despre această baladă, Teodor Bălășel adaogă următoarele: *„Am reprodus balada aceasta spre a se compara cu cea culeasă și publicată în volumul* Balade, *Vălenii-de-Munte, 1909, de d. C. N. Mateescu. În prefața ce însoțește acest volum, d. Iorga numește această baladă «necunoscută pînă acum» și crede că e balada lui Negru-Vodă — care e, fără îndoială, deși purtat pe la Cîmpulung, Neagoe, ctitorul de la Argeș.“*

Firește un studiu comparativ între cele două variante ale acestei balade, deși interesant, nu-și are locul aici. Precizăm că balada respectivă publicată de C. N. Mateescu a fost reprodusă de Al. I. Amzulescu în vol. III al antologiei sale de

Balade populare românești (București, Editura pentru literatură, 1964, vol. III, pp. 67—74), unde poate fi cercetată.

Cap. II. *DOINE*

În împărțirea adoptată de Teodor Bălășel, doinele erau așezate între cîntecele de despărțire, jale, străinătate și urît, și cîntecele bahice. Ținînd însă seama de dezvoltarea istorică a genurilor folclorice, doina este intermediară între cîntecele bătrînești, epice, și cîntecele propriu-zise, lirice. De aceea am așezat doina imediat după balade, înaintea cîntecelor propriu-zise.

Ca și la Teodor Bălășel, doinele reținute în prezenta ediție sînt cuprinse în două grupe:

1. Doine haiducești (Nr. 76—159);
2. Doine de armată și război (Nr. 160—194).

Cap. III. *CÎNTECE PROPRIU-ZISE* (LIRICE)

Am păstrat în linii mari împărțirea lui Teodor Bălășel. În cadrul fiecărei subîmpărțiri, însă, am căutat să grupăm cîntecele după conținutul tematic respectiv. Astfel, cîntecele propriu-zise (lirice) apar în volumul de față în următoarele subîmpărțiri:

1. Cîntece de dragoste (Nr. 195—435);
2. De despărțire (Nr. 436—472);
3. De durere, apăsare, blestem (Nr. 473—507);
4. De străinătate (Nr. 508—533);
5. Cîntece de urît (Nr. 534—543);
6. Cîntece bahice (Nr. 544—558);
7. Cîntece despre plante, păsări și animale:

a) Despre plante și flori (Nr. 559—581);
b) Despre cuc (Nr. 582—613);
c) Despre alte păsări (Nr. 614—632);
d) Despre animale (Nr. 633—644).

Pentru ușurința cercetării, localitățile de unde au fost făcute culegerile folclorice din volumul de față au fost menționate cu indicația raionului și regiunii respective.

În transcrierea cîntecelor populare oltenești din această ediție, am respectat manuscrisul ine-

dit, pregătit pentru tipar de însuşi Teodor Bălăşel. Am păstrat toate formele care reprezintă fonetisme speciale sau particularităţi regionale, precum: *striioară, sară, rochea, şearpe, coraj, peatră, mel, pele, pimniţă, zăpucu, strin, striinătate, uncheaş, mînăstire, duhomnic, trinu, disagă;* sau: *pahar'le, apşoară, trupşorelu, căs'torea, raz'mă, batistoară, stricortoară, pelcele,* etc.; sau numeralele: *şease, şeapte, unsprece, doisprece,* etc., sau: *repeza, eşa, deslega, răstornat, ţăsute, auz, văz, poci, vînt, ursat;* sau: *dăstul, dăşteptat, nimului, du peste, neşte,* etc.

De asemenea, de multe ori chiar în acelaşi text, am observat că apar o serie întreagă de inconsecvenţe în notarea unor fonetisme sau particularităţi caracteristice graiului din regiunea Oltenia, precum: *foae,* care alternează cu foaie, *boer* cu boier, *fomee* cu fomeie, *neşte* cu nişte, *tele* cu tale, *pozînar* cu buzunar, *creacă* cu cracă, *disagi* cu desagi, *meluşel* cu mieluşel, *şearpe* cu şarpe, *niminui, nimului* cu nimănui, *peatră, pcheatră,* cu piatră, *trupină* cu tulpină, *muere* cu muiere, *porîncea* cu poruncea, *peptar* cu pieptar, *merliţa* cu mierliţa, *pae* cu paie, *ţasă* cu ţese, *sameni* cu semeni, *faclie* cu făclie, *fer* cu fier, *coprinse* cu cuprinse, *băeţi* cu băieţi, *perdut* cu pierdut, *eşeau* cu ieşeau, *auzau* cu auzeau, *dă* cu de, *pă* cu pe, *şease* cu şase, *şeapte* cu şapte, şi altele.

Precizăm că am rămas fideli textului respectiv, pe care l-am redat cu toate inconsecvenţele de notare întîlnite în el, chiar şi atunci cînd s-ar părea că avem de-a face cu simple fapte de grafie caracteristice ortografiei timpului. În această privinţă ne-a preocupat în chip deosebit problema transcrierii în special a cuvintelor în care apare vocala *e,* precum *foae, boer, fluer, fomee, mel* etc. După cum am semnalat, aceste cuvinte alternează cu *foaie, boier, fluier, fomeie, miel,* etc., inconsecvenţa de notare fiind evidentă. Dar tocmai această inconsecvenţă ne-a atras atenţia că nu ne aflăm în faţa unor simple fapte de grafie, ci în faţa unor adevărate realităţi fonetice. În sprijinul acestei constatări

aducem concluzia lui Sextil Pușcariu, care în vol. II. din *„Limba română"* intitulat *Rostirea* (București, Editura Academiei R.P.R., 1965) la p. 248, spune clar că *„rostirea cu e curat (sau i dezvoltat din acesta) e restrînsă la trei teritorii relativ reduse, însemnate pe hartă cu albastru"*. În aceste trei teritorii însemnate cu albastru pe harta nr. 32 din volumul citat figurează și fostul județ Rîmnicu-Vîlcea și împrejurimile —, cuprinzînd aproape întreaga arie unde-și desfășoară activitatea Teodor Bălășel. Acest fapt ne-a determinat odată mai mult să păstrăm cu strictețe inconsecvențele de notare întîlnite în manuscris.

Filologii vor găsi în această colecție material lexical bogat în expresii rare, cuvinte și forme gramaticale vechi deosebit de importante pentru studiul limbii românești.

Cît privește ortografia manuscrisului, am respectat în general îndreptarul ortografic în vigoare, intervenind numai în cazurile în care am fost siguri că ortografia nu reda o realitate fonetică. Am transcris peste tot *sînt* în loc de *sunt*. Am pus unde a fost nevoie semnul dialogului, care lipsea în manuscrisul lui Teodor Bălășel. De asemenea, pentru a sublinia bogăția rimei populare, am despărțit, în special la balade și la doine, versurile asinartetice (cu rimă internă).

Glosarul alcătuit de folcloristul Teodor Bălășel cuprinde notele explicative ale unor cuvinte sau expresii populare pe care le făcuse în cuprinsul manuscrisului, la locurile respective. Respectînd obiecțiunea formulată de O. Densusianu, ca aceste note să fie trecute la sfîrșitul colecției într-un glosar, Teodor Bălășel s-a conformat, dîndu-ne însă un glosar cu totul insuficient față de bogăția lexicală cuprinsă în colecția sa. De aceea s-a impus alcătuirea unui glosar nou care să ușureze înțelegerea unor cuvinte vechi sau ieșite din uz, sau unele forme regionale nu numai din Oltenia, dar chiar și din Transilvania și Banat, întîlnite în volumul de față, venind astfel în ajutorul cititorilor.

Pe lîngă indicele alfabetic am alcătuit indici de localitățile de unde s-au făcut culegerile din ediția de față, de informatori, toponimic si onomastic.

Cîntecele populare oltenești moștenite de la Teodor Bălășel, așa cum acesta le-a cules din gura poporului, reprezintă o adevărată mină de cercetare a creației noastre populare de la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

Este interesant de urmărit și de subliniat conținutul tematic, bogat, cuprins în baladele, doinele haiducești, de armată și de război, precum și în cîntecele populare propriu-zise, care alcătuiesc prezenta ediție. După cum se știe *„folclorul este o enciclopedie poetică a vieții populare. El oglindește în forme multiple și variate sentimentele, gîndurile și năzuințele poporului nostru în diferitele etape de dezvoltare“*[111].

De aceea, parcurgînd aceste creații populare oltenești pe firul istoriei, se observă cum se dezvoltă conștiința de clasă, cum unele isprăvi sau fapte individuale sau colective încep să capete un sens social, alimentînd lupta de secole dusă împotriva tiraniei, exploatării și nedreptății sociale. În chip deosebit baladele, doinele și cîntecele haiducești ne atestă, *„procesul creșterii conștiinței de clasă a maselor populare“*, chiar dacă vom întîlni în ele *„vechi elemente mistico-superstițioase, unele poziții confuze în cadrul luptei de clasă, mărturii ale unei mentalități înapoiate, care apar uneori chiar și în cele mai bune variante, acestea nu sînt altceva decît consecința istorico-obiectivă a condițiilor de viață economice, sociale și culturale ale maselor populare, veacuri de-a rîndul ținute în întuneric de cotropitori și exploatatori“*[112].

De aceea, nu ne vom mira cînd într-o baladă cu conținut mitologic, de basm, vom constata că în pedepsele și chinurile veșnice suferite de cei care întrețin superstițiile și exploatează pe cei săraci, poporul nu face altceva decît o demarcație precisă între el și asupritorii săi, în credin-

țele populare despre chinurile acestora în iad, întrezărindu-se astfel un sens social, o manifestare a conștiinței de clasă, ca în balada *Soarele*, unde Iana Cosinzeana și Soarele, conduși de Adam în iad:

...Ce vedeau, se-nspăimîntau,
Vedeau p-ăi de trag cu bobii
Și p-ăi de-ncarcă săracii
Și-mi descarcă bogații,
Lăcuiește cu dracu...
Luătoarea laptelui
Mi-e slujnica dracului;
Cîrciumăreasa bătrînă
Mi-o ține doi draci de mînă
Și-i dau palme peste gură
Că n-a dat ocaua plină.
Boierii divanului
Merg în talpa iadului
Și subprefecții din plasă
Croiesc dracilor cămașă...

(nr. 2)

Dar baladele noastre populare sînt străbătute de eroismul luptei împotriva stăpînirii otomane, a puterii feudale autohtone sau, mai aproape de vremea noastră, împotriva arendașilor, ciocoilor și chiaburilor.

Cîntecul Jianului este o oglindă puternică a trezirii conștiinței luptei de clasă.

Stau în drum și mă gîndesc,
Ce să fac, ce să muncesc
Pîinea să-mi agonisesc,
Copilașii să-mi hrănesc!

(nr. 38)

Sărăcia cumplită în care se zbate îl face să se adreseze, cu demnitate, chiaburului și celor mai bogați să-i împrumute o pereche de boi pentru plug. Aceștia nici nu l-au luat în seamă.

Atunci, mă-ntorsei și eu
Și zisei în gîndu meu:
Da-va bunul Dumnezeu
Să umble și plugu meu...

Să pui, să-mi brăzdez ales
Unde-o fi crîngu mai des,
Să trag brazda dracului,
Din mai susu dealului,
Drept ușa bogatului,
Pînă-n capu satului...

(idem)

Gheorghilaș, din balada cu același nume, judecă, în numele celor asupriți pe Macovei, amintindu-i acestuia toate fărădelegile săvîrșite:

Că știi, frate, ori nu știi:
Cînd eram noi șapte frați
Ne purtai pe toți legați
Din Focșani pînă-n Galați?
Mai știi, frate, ori nu știi:
Cînd făceai tu cislă-n sat,
Cum scădeai pe cel bogat
Și-ncărcai pe cel sărac?...
C-aveam noi o biată oae,
Ne-ai pus-o, cîine, la foae?
Și-aveam noi un biet cocoș
Și ni-l puneai la răboj?
Și-aveam noi o biată gîscă
Și p-aia-o treceai la cislă?

(nr. 41)

Șirul nedreptăților lui Macovei este mare. Gheorghilaș îl omoară răzbunînd astfel pe toți cei asupriți de Macovei. Conștiința luptei de clasă este acum mai clară și capătă obiective precise.

În balada *Călin* în care, de fapt, eroul principal este Ion ăl Mare, lupta împotriva boierului Călin ia forme colective. Clăcașii Bățălan, Chiriș cu copiii săi Dobrică ăl Mic, Tărtăcuță și Andrei, sub conducerea lui Ion ăl Mare prind pe boierul Călin și-l omoară, scăpînd astfel de nedreptățile și împilările acestuia. Dialogul dintre Călin și Ion ăl Mare este concludent:

— Bună ziua, boier Căline!
— Mulțumescu-ți porc de cîine!
— Bine măi, boier Căline,

De trei ori m-ai socotit,
Nici acum nu sînt plătit?
Pentru claia din obor
M-ai socotit de cinci ori,
Prinseși fata c-un ghiveci,
Pentru-o oală cu urzici,
Îi luași salba de la gît,
Nici așa nu sînt plătit?
Luași vaca din coșare,
Rămase strachina goală,
Plîng copiii pe bordei
Că n-au lapte-n putinei...

(nr. 42)

Înrudite prin tematica lor variată, prin suflul lor eroic, cu profunde accente lirice și epice, doinele haiducești se leagă aproape în chip organic de cîntecele bătrînești. Într-un anumit sens se poate afirma că doinele haiducești decurg în chip firesc din cîntecele bătrînești. Doinele haiducești, așa cum arăta maestrul Sabin V. Drăgoi, au constituit o adevărată armă de luptă împotriva nedreptăților sociale. *„Exprimînd pe plan artistic cu un profund realism suferința și revolta maselor populare exploatate, doinele haiducești dovedesc o poziție hotărîtă de clasă, care a căpătat contururi din ce în ce mai tari în împrejurările sociale ale veacului al XVIII-lea și al XIX-lea. Lupta deschisă haiducească, care se oglindește în doine, limitată la stadiu de hărțuire al exploatatorilor boieri, negustori și unelte ale stăpînirii, are aci un caracter înverșunat, dar calea răzleață a codrului o fărămițează."*[113]

Teodor Bălășel a intuit just esența socială și patriotică a doinelor haiducești, atunci cînd afirmă că în aceste cîntece *„românul își varsă tot amarul sufletului său împotriva celor ce-l nedreptățesc"*. El arată că *„în doinele acestea se oglindește tot sufletul unui popor răzvrătit împotriva nedreptăților sociale ce îndură"*[114].

Doinele haiducești, la care se adaugă cele ostășești și antirăzboinice, reflectă în mod hotărît ura poporului față de exploatatori, față de vechea armată și față de război.

Primul cîntec haiducesc *Cînd fu la cincizeci și trei* (nr. 76) este o adevărată cronică a asupririi țărănești:

Cînd fu la cincizeci și trei,
Cînd s-a-ncoronat Știrbei,
Puneai plugu unde vreai
Și brăzdai pe cît puteai.
Cînd fu la cincizeci și opt,
Ni s-a luat pămîntu tot;
Ciocoii s-au ridicat
Pe Știrbei l-au degradat,
Pe noi ne-a-ndelimitat:
De casă patru pogoane,
Numai rîpe și sodoame,
Plîng copilașii de foame.
Verde frunză mărgărit
Ciocoii ne-au sărăcit...

Se știe că haiducia constituia una din cele mai însemnate forme de luptă individuală și, de multe ori, colectivă împotriva asupririi ciocoiești. Cetele haiducești au jucat un rol important în lupta țărănimii pentru dezrobirea economică și dreptate socială.

Rămîi brazdă, rămîi plug
Că de astăzi eu mă duc
Și mă bag în codru verde
Te las naibii sărăcie
Și mă duc în haiducie,
Te las naibii sapă lată
Și-mi iau flinta ferecată.

(nr. 133)

Toate doinele haiducești reflectă lupta crîncenă dusă împotriva ciocoilor de către cei ce apucau calea codrului. Sînt pomeniți haiducii: Radu Groșanu, Pătru Feteanu, Niță Mărgineanu și Niță Racoviță, cu tovarășii lor (vezi: *Sub poală de codru verde*, nr. 93). Nu lipsesc doinele haiducești referitoare la Iancu Jianu. Situația țărănimii clăcașe, așa cum reiese din aceste doine, este dezastruoasă.

Legea ta de om bogat,
Toată iarna te-am rugat
Să-mi dai două-trei parale,
Să iau copiilor sare,
Că mălai le-am cumpărat
Şi-l mănîncă nesărat...
Verde, verde ş-un spanac,
Unde-i vedea om bogat,
Să-l apuci la plug legat,
Cu măciuca să mi-l moi
Să-l fac să mîie la boi.

(nr. 82)

Deşi sărăciţi, exploataţi şi umiliţi, ţăranii clăcaşi nu sînt lipsiţi de simţul demnităţii şi al dreptăţii lor batjocorite de ciocoi. Într-o altă doină ni se redă cu amănunte interesante dialogul satiric dintre sărac şi bogat. Plin de îngîmfare, bogatul vrea să umilească pe sărac, înşirînd în gura mare bogăţiile sale. Săracul, cu demnitate, arată zădărnicia averilor bogatului, ironizîndu-le şi dînd o replică necruţătoare fanfaronadei ciocoieşti:

Eu am numa un topor
Care mi-i bun frăţior
Dar ce-aduni tu într-o vară
Eu adun numa-ntr-o sară;
Căci toporu mi-e vrăjit
Cu tăiuşu oţelit,
Cînd el se-ntoarce în vînt
Cad bogaţii la pămînt.

(nr. 77)

Merită să subliniem aici şi legătura strînsă dintre haiduci şi codru. Natura participă şi ea la necazurile şi suferinţele celor umiliţi şi exploataţi, siliţi să apuce calea codrului:

Teiule cu frunza lată,
Ce bine mi-ai prins odată!
Sub umbra ta mă umbream,
De multă oaste scăpam,
De multe poteri scăpai

Şi armele mi-atîrnai
La cel fel de ciopîrtac
Tot de arme încărcat...

(nr. 114)

sau:

...Pînă frunza codru-mi ţine
Voiniceii-mi trăiesc bine;
Dacă frunza cade jos
Voiniceii stau la gros;
Dacă codru frunza-mi lasă,
Voiniceii-mi trag acasă;
Umple frunza gropile
Şi voinicii ocnele.

(nr. 107)

Folcloristul Teodor Bălăşel acordă o importanţă deosebită şi „doinelor ostăşeşti şi istorice", în realitate cîntece împotriva vechii armate şi a războiului.

Doinele, reţinute în prezenta ediţie, sînt apropiate ca structură literară şi ca atitudine, faţă de vechea armată burgheză şi faţă de război, de doinele haiduceşti. Cele mai multe din aceste doine nu au o vechime prea mare. De factură mai nouă, ele dau pe faţă gîndurile şi sentimentele ţăranilor faţă de traiul rău, de abuzurile, de necazurile şi chinurile suferite în armată sau în război, unde erau luaţi cu sila.

De aceea vechea armată era de cele mai multe ori urîtă şi blestemată de popor.

— Căpitane, Pavele,
Unde duci cătanele?
— La Braşov, sărmanele.
— Dar-ar Dumnezeu d-un foc
Să-mi arză Braşovu tot,
Să-mi rămîie numai parii
Să se-nţepe ghinărarii,
Ghinărarii şi maiorii
Că mi-au cătănit feciorii.

(nr. 168)

Multe cîntece de armată sînt de pe vremea cînd Oltenia era sub stăpînirea habsburgică şi

ele au o valoare documentară deosebită. Aceste cîntece de armată dau în vileag sentimentele atît ale celor rămași acasă, cît și ale celor luați în armată ca să slujească unor interese străine.

Săracii voiniceii
Cum îi scoate după văi,
Cîte doi și cîte trei,
Legați cu funii de tei,
Ca pe boi, ca pe viței
Și mi-i cară la cetate
Tot în cară ferecate;
Le dă puști și spenghii late
Și cu haine spintecate
Și curele-ncrucișate
Și-nainte și la spate.
Îi trimite-n țară strină,
Unde nu e dor și milă,
Nici de tată, nici de mumă.

(nr. 179)

Că vechea armată nu era iubită, se vede și din versurile următoare:

Foaie verde iasomie
Bată-l, Doamne, cu mînie
P-ăl de-a scos militărie.
Și iar verde matostat,
Bate-l, Doamne, cu păcat
P-ăl care m-a recrutat,
Că nevasta mi-am lăsat,
De copii m-am depărtat.

(nr. 173)

Interesante sînt și cîntecele despre războiul din 1916—1918 (vezi nr. 190, 191, 192), copiate de Teodor Bălășel, din carnetul unui soldat. Ele ne arată starea de spirit a soldaților noștri din primul război mondial, cînd au luptat alături de armatele rusești.

Versurile simple ne redau sentimentele celor plecați la război, faptele și evenimentele mai importante la care au participat.

Doinele ostășești și istorice, de cătănie și antirăzboinice — reflectînd stări, fapte și evenimente apropiate de noi, unele chiar contempo-

rane, (cele referitoare la primul război mondial), fac legătura cu cîntecele populare propriu-zise.

Ultima parte a ediției de față cuprinde cîntecele propriu-zise, lirice prin excelență. Aceste cîntece dovedesc în primul rînd strînsa legătură cu viața de toate zilele a insului copleșit de felurite sentimente provocate de comuniunea cu tovarășii săi și cu realitatea înconjurătoare.

Fiecare generație își are desigur cîntecele sale de dragoste, de despărțire, de jale, de streinătate, de urît. Dar fiecare generație simte și cîntă aceste sentimente general umane, în felul ei original, după realitățile istorice pe care le trăiește.

În ediția de față se cuprind cîntecele propriu-zise frecvente, la modă, ca să zicem așa, pe vremea lui Teodor Bălășel, adică la sfîrșitul secolului trecut și începutul secolului nostru. De aceea nu ne vom mira dacă vom întîlni cîntece care amintesc *Spitalul amorului* al lui Anton Pann, sau cîntece de pe vremea cînd fetele mari purtau „testemel cu floare-albastră“, „iie cu flori“, „flanel“, „cîrpă de borangic“ sau se mai găteau cu „bariș verde“, cum vom vedea din cîntecele culese de Teodor Bălășel.

Cercetătorii vieții noastre populare din trecutul apropiat pot găsi multe detalii etnografice și etice interesante, citind cu atenție cîntecele din această ediție.

Multe din motivele acestor cîntece de acum cîteva decenii se întîlnesc și astăzi, amplificate sau șlefuite, cu imagini noi din viața nouă care pulsează cu tărie în patria noastră.

Cîntecele de dragoste, de acum o jumătate de veac, la fel ca și cele de astăzi, pun accentul pe frumusețea și tinerețea iubitei, pe fidelitatea în dragoste, pe cuminţenia și hărnicia tinerilor, satirizînd infidelitatea, lenea și urîtul. Cîntecele de despărțire arată regretul după ciobanul plecat cu oile, după recrutul plecat la cătănie, după casa părintească în care a copilărit fata măritată. Sînt și despărțiri dureroase din diferite pricini, atunci cînd părinții despart pe doi tineri care se iubesc, sau nevasta este izgonită de bărbatul ei.

Trebuie să subliniem că toate cîntecele din categoriile amintite mai sus sînt împletite cu elemente sociale. Sînt impresionante blestemele copilului orfan care argățește la bogat și ale clăcașului nedreptățit și năpăstuit de ciocoi. De asemenea exprimînd o stare sufletească deosebită sînt blestemele de dragoste pe diferite teme: dragostea neîmpărtășită, blesteme împotriva celui care-și părăsește iubita și împotriva stricătorilor de dragoste:

Cine iubește și lasă,
Dă-i, Doamne, mare pedeapsă,
Crească-i mărăcini pîn casă
Și bureți pe la fereastră...

(nr. 503)

Pline de duioșie și de dor sînt cîntecele de străinătate. Feciorul plecat în cătănie în țări străine, pribeagul de satul lui, marinarul departe de țărmurile natale, sînt motivele întîlnite în aceste cîntece alinătoare de dor, atît pentru cei înstrăinați, cît și pentru cei rămași acasă așteptînd reîntoarcerea lor. Dragostea de patrie, de locurile natale se împletește cu dragostea de părinți, de logodnice și de soții.

Dus e badea, dus departe
De nu poci să-mi mai scriu carte,
Căci l-au dus în țări străine
Unde nu-l cunoaște nime,
Numai frunza și iarba,
Care e în toată țara.
Toată ziua merg prin grîne
Cu inima de dor plină,
Și-mpletesc o cununiță
S-o trimet la-l meu bădiță.

(nr. 421)

Tot aici trebuie să relevăm o serie de cîntece despre Dunăre (nr. 351, 362, 365) în legătură cu înstrăinarea:

Dunărică apă lină,
Nu mă trece în țară strină
Unde nu e dor și milă.

(nr. 498)

sau:

Dunăre, Dunăre,
Drum fără pulbere
Şi făr' de făgaş,
Rău mă-nstrăinaşi...
(nr. 502)

Ultima grupă din cîntecele propriu-zise culese de Teodor Bălăşel se referă la plante, păsări şi animale, arătîndu-se calităţile sau defectele lor, fiind asociate într-un fel sau altul cu viaţa de toate zilele a omului care le cîntă.

Acest capitol ilustrează legătura dintre om şi firea înconjurătoare necuvîntătoare. Atitudinea omului faţă de plante, de păsări şi animale, nu este pasivă. Omul participă la bucuriile sau necazurile plantelor, păsărilor sau animalelor, lăudîndu-le, uneori certîndu-le, compătimindu-le şi chiar încredinţîndu-le durerile şi speranţele sale. Există un adevărat dialog între om şi firea necuvîntătoare din jurul său.

Cu o tematică variată, cîntecele din această grupă ne redau cu un deosebit simţ al observaţiei, într-o formă literară adecvată, cearta dintre plop şi molift şi dintre brad şi tei pe tema utilităţii lor industriale (nr. 559), supărarea pădurii cînd îi pică frunzele toamna (nr. 563), durerea mărgăritarului înflorit călcat în picioare de flăcăi ce se-ntorc de la cosit (nr. 566), sădirea şi îngrijirea florilor (nr. 573) sau judecata florilor, motiv întîlnit şi în colinde, despre pierderea „miroaselor".

Tot aici remarcăm *Cîntecul ciocîrliei* (nr. 616), *Amărîta turturea* (nr. 618), *Colea-n vale-ntr-o vîlcea* (nr. 619) care ne redă cearta dintre cinteză şi pupăză, *În grădină la Ion,* şi *Cine mi-e strein pe lume* (nr. 632) referitor la mierlă.

Dintre animale, calul (cîntecele 635, 636, 637) este lăudat pentru iuţeala cu care merge. De asemenea „Oaia plăviţă" este cîntată pentru cuminţenia ei (nr. 639).

Ultimele cîntece din această grupă sînt satirice, la adresa racului şi a vulpii: *Pleacă racu să se-nsoare* (nr. 641, 642), *A plecat racu-n peţit*

(nr. 643) și *Vulpea cu papuci* (nr. 644). Aceste cîntece pot fi considerate ca piese de rezistență ale umorului popular, vădindu-se încă odată puterea de creație și optimismul viguros al poporului nostru.

Ajunși la sfîrșitul expunerii noastre despre viața și opera folcloristului oltean Teodor Bălășel, credem că cititorul a putut să-și facă o imagine despre activitatea și personalitatea acestui folclorist, despre acțiunea lui dîrză de intelectual cinstit legat de masele populare.

Luptător și animator al răscoalelor țărănești din 1907 din Oltenia, Teodor Bălășel a continuat tradiția folcloristicii românești inițiată de Vasile Alecsandri, Anton Pann și grupul scriitorilor de la 1848, și ilustrată de Simion Florea Marian, I. Pop-Reteganul, Artur Gorovei, Tudor Pamfile și C. Rădulescu-Codin.

Fire realistă, polemist înverșunat pe teme culturale și sociale, Teodor Bălășel, deși informat la zi cu mișcarea folcloristicii din țară și cu circulația unor teorii străine sau autohtone despre folclor, a preferat să nu interpreteze într-un sens sau altul culegerile sale de folclor, mulțumindu-se doar să ni le transmită așa cum le-a cules, cu deosebită grijă, din gura poporului.

De aceea, credem că atît cercetătorii, cît și marele public cititor, vor primi cu interes această comoară de cîntece populare oltenești, ce se publică acum pentru întîia oară.

În încheiere, ținem de a noastră datorie să aducem mulțumiri tuturor celor care — într-un fel sau altul — ne-au ajutat la definitivarea acestei lucrări: în primul rînd prof. Mihai Pop, directorul Institutului de etnografie și folclor, Al. I. Amzulescu, cercetător principal la același Institut și I. Șerb, redactor al Editurii pentru literatură.

GHEORGHE ALEXE

VASILE D. NICOLESCU

NOTE

[1] Despre viața și opera folcloristului Teodor Bălășel au scris printre alții: Șt. St. Tuțescu, *Folcloriștii noștri, biografii și portrete,* Craiova, 1923, pp. 7—9; Ion N. Popescu, *Din bibliografia folclorului oltenesc pînă la 1927; Preotul Teodor Bălășel,* în revista *Suflet oltenesc,* Plenița-Craiova, an I (1927), nr. 3, p. 94; Același, *Fragment din Cuvîntarea funebră rostită la înmormîntarea preotului Teodor Bălășel,* în revista *Arhivele Olteniei,* Craiova, an XX (1941), nr. 113—118, pp. 181—184; Ilie Gheorghiu, *Un preot de sat: Părintele Teodor Bălășel,* în revista *Poporul românesc,* Chitila, an IV (1935), nr. 8, pp. 145—146; *Moartea preotului Teodor Bălășel,* în revista *Biserica ortodoxă română,* an LIX (1941), nr. 3—4, pp. 254—256; Pr. I. Popescu-Cilieni, † *Preotul Teodor Bălășel,* în revista *Renașterea,* Craiova, an XX (1941), nr. 4, pp. 237—241; Gala Galaction, *Preotul Teodor Bălășel și vremea lui,* în *Almanahul Cooperației pe anul 1947,* București, 1947, pp. 48—50; vezi și Gheorghe Alexe, *Viața și opera preotului folclorist Teodor Bălășel,* în revista *Biserica ortodoxă română,* an LXXVIII, 1960, nr. 7—8, pp. 730—754.

[2] Vezi printre altele: Acad. G. Călinescu, *Antologie de literatură populară,* București, E.S.P.L.A., 1953; — *Doine, cîntece și strigături,* București, E.S.P.L.A., 1955; — *Satire populare,* București, E.S.P.L.A., 1956.

[3] Vezi: Ziarul *Scînteia* din 26 decembrie 1953, p. 2.

[4] Gheorghe Alexe, *Teodor Bălășel un pasionat culegător de folclor,* în revista *Cultura poporului,* București, an VI (1956) nr. 9, p. 43.

[5] Artur Gorovei, *Șezătoarea, povestea vieții unei reviste de folclor,* în *Anuarul Arhivei de folclor,* publicat de I. Mușlea, Cluj, t.I. 1932, p. 21.

[6] Teodor Bălășel, *Biografie,* manuscris vol. VIII, nepaginat. *Notă:* O serie întreagă de indicații biografice și bibliografice, le-am cules din manuscrisele sale, păstrate de urmașii folcloristului din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani. Manuscrisele sînt legate în 20 volume mari, unele paginate, altele nu, numerotate cu cifre romane de la I la XX. Titlurile din paranteze drepte sînt date de noi.

[7] Vezi: N. I. Dumitrașcu, *O amintire,* în revista *Izvorașul,* Bistrița-Mehedinți, an XIII (1934), nr. 6—9, p. 231; vezi și revista *Suflet oltenesc* Plenița-Craiova, an I (1927), nr. 1, p. 1.

[8] Gala Galaction, art. cit. p. 50.

[9] Vezi: † *Preotul Teodor Bălășel* în revista *Arhivele Olteniei,* Craiova, an XX (1941), nr. 113—118, p. 178.

[10] Teodor Bălășel, *Biografie,* ms. vol VIII, nepag.

[11] Vezi revista *Cuvîntul Adevărului,* Rîmnicu-Vîlcea, an III, (1904), nr. 14, p. 152, la rubrica *Știri.*

[12] Vezi: Gheorghe Alexe, *Din corespondența lui Gala Galaction cu preotul folclorist Teodor Bălășel,* în revista *Mitropolia Olteniei,* Craiova, an XIII, 1961, nr. 5—6 pp. 384—390.

[13] Teodor Bălășel, *op. cit.*

[14] Gala Galaction, *art. cit.,* p. 49.

[15] Teodor Bălășel, [*Despre revoluția din 1907*], ms. vol. II. nepag.

[16] Teodor Bălășel, *Superstițiile populare,* ms. vol. VIII, nepag.

[17] *Ms.* în vol. III pp. 280—288, 292—295 (după paginația făcută cu creion albastru).

[18] Conferința a fost ținută întîi la 5 martie 1900, la Piatra din Romanați și a fost tipărită încă în 1900; Vezi: Preotul Teodor Bălășel, *Băuturile spirtoase, foloasele și pagubele ce aduc ele omului.* București, 1900, 56 p.

[19] *Ciorna* acestei conferințe se păstrează în vol. VIII, de ms. nepag.

[20] Vezi: Pr. Teodor Bălășel, *Casele și curțile țărănești*, Vălenii-de-Munte, 1909, 58 p.

[21] *Ibidem*, pag. 11 și următoarele.

[22] Rîmnicu-Vîlcea, 1912, p. 341.

[23] Pr. T. Bălășel, *Este drept*, în revista *Cuvîntul adevărului*, Rîmnicul-Vîlcea, an III (1904), nr. 24, pp. 256—258, publicat și în volumul *Polemici și cronici*, Rîmnicul-Vîlcea, 1912, p. 9 (de unde cităm).

[24] Vezi vol. *Polemici și cronici*, p. 44—51.

[25] Publicat în revista *Cuvîntul adevărului*, an III (1904), nr. 14, p. 141—143.

[26] *Ibidem*, p. 141.

[27] Idem, *Ibidem*.

[28] Pr. T. Bălășel, *Scrisoare deschisă către Domnul Spiru C. Haret fost prim ministru*, publicată în revista *Cuvîntul adevărului*, an IV, (1905) nr. 6, p. 58.

[29] *Ibidem*, p. 59.

[30] Citatul reprodus de ziarul *Conservatorul* se găsește în volumul *Polemici și cronici*. pp. 228—229.

[31] Vezi articolul *Cine sînt agitatorii?* scris de *un mare proprietar* și publicat în ziarul *Conservatorul* din 29 martie 1907.

[32] Vezi volumul *Polemici și cronici*, p. 229.

[33] Teodor Bălășel, *În urma răscoalelor țărănești*, ms. în vol. V nepaginat.

[34] *Ibidem*.

[35] Idem, *Ibidem*.

[36] Teodor Bălășel, *Biografie*, ms. vol. VIII, nepaginat.

[37] Vezi *Statutele societății culturale și de ajutor «Dragostea creștină»*, ms. în vol. XIII, p. 406.

[38] Scrisoarea se păstrează în posesia urmașilor folcloristului din comuna Ștefănești.

[39] Gala Galaction, *art. cit.* p. 49.

[40] *Ibidem*.

[41] Teodor Bălășel, *Apel* pentru înființarea unei biblioteci populare în comuna Ștefănești, publicat în revista *Menirea preotului*, Rîmnicul-Vîlcea, an IV (1893), nr. 6, p. 7. *Ciorna* acestui apel se află în vol. VIII de ms. nepaginat.

[42] Teodor Bălășel, [*Scrisoarea adresată preoților în vederea înființării de muzee*] ms. vol. IV, pp. 139—147.

[43] Teodor Bălășel, *Foloasele caselor parohiale și a sălilor de cultură,* ms. vol. IV, pp. 189—199.

[44] Fosta Academie Română îl înștiințează prin scrisoarea nr. 1946 din 25 septembrie 1920, că acceptă darul de cărți și manuscrise, făcut acestei instituții de către Teodor Bălășel.

[45] Corespondența primită de Teodor Bălășel se compune din 70 pachete aflate în păstrare la urmașii săi din comuna Ștefănești. Vezi și: Gheorghe Alexe, *Din corespondența preotului folclorist Teodor Bălășel,* în revista *Mitropolia Olteniei* an. XIV, 1962, nr. 1—2, pp. 88—95.

[46] Scrisoarea, păstrată în ciornă, se începe astfel: *„Mult stimate D-le Neciu".* Vezi vol. XIV de ms. nepaginat.

[47] Dan Simonescu, *Folcloristul C. Rădulescu-Codin (1875—1926), Revista de Folclor,* București, an II, (1957), nr. 4, p. 91.

[48] Teodor Bălășel, *„Cum m-am făcut folclorist",* în revista *Izvorașul,* Bistrița-Mehedinți, an XVIII (1939), al XX-lea de la apariție, nr. 10, pp. 307—310.

[49] Idem, *art. cit.*, p. 307.

[50] Vezi: Scrisoarea Academiei cu nr. 5836 din 20 noiembrie 1892, semnată de I. Negruzzi și D. Sturdza.

[51] Vezi: *Analele Academiei Române,* seria II-a, tom. XVI, 1893—1894, Partea administrativă și Dezbaterile, București, 1894, pp. 42, 271, 272, 276 și 292.

[52] Vezi: *Revista învățătorilor și învățătoarelor din România,* Buzău, an II, (1902), nr. 8, pp. 257—258.

[53] Vezi revista *Cuvîntul adevărului,* Rîmnicul-Vîlcea, an I (1902), nr. 3, pp. 23—24; Apelul a mai fost reprodus și de revistele: *Școala și biserica,* București, an V (1902), nr. 1, pp. 15—16; și *Albina,* București, an V (1902), nr. 26, pp. 712—713.

[54] Cităm din revista *Cuvîntul adevărului,* an I (1902), nr. 3, p. 23.

[55] *Ibidem,* p. 24.

[56] Idem, *ibidem*, p. 24.
[57] *Ibidem.*
[58] Scrisoarea se găsește copiată în vol. VII de ms. nepaginat.
[59] *Ibidem.*
[60] Scrisoarea se găsește copiată în vol VI de ms. nepag.
[61] *Ibidem.*
[62] Teodor Bălășel, *Cum m-am făcut folclorist*, p. 307.
[63] Idem, *art. cit.*, p. 307.
[64] Idem, *ibidem*, p. 308.
[65] *Ibidem.*
[66] *Idem, ibidem.*
[67] *Ibidem*, p. 309.
[68] Vezi: *Precuvîntare*, la volumul: *Versuri populare române;* ceremonioase; adunate și coordonate de Preotul Teodor Bălășel, Craiova, f.a., vol. I, cărticica I. pp. 3—4.
[69] Teodor Bălășel, *Cum m-am făcut folclorist*, p. 309.
[70] Vezi: T. Bălășel, *Literatura populară*. I Cîntece bătrînești, în revista *Biblioteca Familiei*, București, an I (1890), nr. 24, p. 374.
[71] *Ibidem.*
[72] Bălășel de la Ștefănești, *Literatura populară*, în revista *Generația nouă*, București, seria II-a, an XII, (1892), nr. 6 și 7, p. 187.
[73] Vezi: Teodor Bălășel, introducerea la *Harca, legendă populară*, publicată în revista *Menirea preotului*, R. Vîlcea, an III (1892), nr. 15, p. 4.
[74] Scrisorile păstrate în arhiva familiei sînt datate din 24. X. 1911, 12. VIII, 1913 și 15 februarie 1916.
[75] Scrisorile sînt datate din 2 august 1902, 16 ianuarie 1903, și 4 decembrie 1911.
[76] Corespondența referitoare la această colaborare a fost publicată de Gh. N. Dumitrescu-Bistrița, în revista *Izvorașul*, Bistrița-Mehedinți, an XIV (1935), nr. 1, p. 32—34 și nr. 2 pp. 76—79.
[77] Teodor Bălășel, *Biografie* ms. în vol. VIII nepaginat.
[78] Scrisorile privitoare la *Tovărășia folcloriștilor olteni* sînt păstrate în comuna Ștefănești, în arhiva familiei.

[79] Acest *legămînt* și fragmente din el, a fost publicat, cum era și firesc în revista *Suflet oltenesc.*

[80] Vezi scrisoarea folcloristului Gh. N. Dumitrescu-Bistrița datată din 20 februarie 1927 păstrată în comuna Ștefănești la urmașii folcloristului Teodor Bălășel.

[81] Adresele Academiei sînt păstrate în original de fiica folcloristului, Florica preot Gh. Ionescu, din com. Ștefănești, raionul Drăgășani.

[82] Scrisoarea se păstrează în arhiva familiei.

[83] După cum se constată din chestionarul folcloric și adresa nr. 2306 din 17 octombrie 1933, trimise de serviciul sanitar Vîlcea.

[84] Tipărită la Vălenii-de-Munte, 1912, p. 67 (Biblioteca Societății culturale *Dragostea creștină,* nr. 2). Ediția a II-a a apărut la Rîmnicul-Vîlcea, 1931, 32 p.

[85] Rîmnicul-Vîlcea, 1931, 31 p. (Biblioteca religioasă pentru popor nr. XXIX).

[86] Rîmnicul-Vîlcea, 1935, 29 p. (Biblioteca religioasă pentru popor, nr. XLVII)

[87] Rîmnicul-Vîlcea, 1938, 40 p. (Biblioteca religioasă pentru popor, nr. LIX)

[88] Teodor Bălășel, *Cum m-am făcut folclorist,* p. 310.

[89] În revista *Suflet oltenesc* an I (1927) nr. 3, p. 94 și în revista *Arhivele Olteniei,* an XX (1941) nr. 113—118, pp. 183—184.

[90] *Folcloriștii noștri, biografii și portrete,* Craiova, 1923, pp. 7—9.

[91] G. T. Niculescu-Varone, *Cei mai de seamă folcloriști români, (bibliografie),* București, 1938, p. 28.

[92] În revista *Renașterea,* Craiova, an XX, (1941), pp. 239—240.

[93] D. Buzatu, *Folcloriști olteni,* în revista *Mitropolia Olteniei,* Craiova, an XI (1959), nr. 7—8, pp. 479—481.

[94] Teodor Bălășel, *Cum m-am făcut folclorist,* p. 309.

[95] Rămînînd să prezentăm cu altă ocazie o bibliografie completă a folcloristului oltean, sistematizată după criteriile științifice, dăm în cele ce urmează (cu mici explicații în paranteze

drepte, acolo unde e cazul), o parte din materialele folclorice publicate de Teodor Bălășel în următoarele reviste: 1. „*BIBLIOTECA FAMILIEI*“, București, *Literatura populară: Cîntece bătrînești, Corbea,* (an I, 1890, nr. 24, pp. 374—376); *Costea* (idem nr. 25, pp. 396—397); *Doicin* (idem, nr. 26, pp. 410—411); *Voinicelul Oleag* (idem, nr. 27, p. 425); *Căpitanul Pavel,* (idem, nr. 28. p. 443); *Golea* (idem, nr. 30, pp. 473—474); *Iencea Săbiencea,* (idem, nr. 39 pp. 614—616); *Milea,* (idem. nr. 40, p. 635); *Marcu,* (idem nr. 41, pp. 649—650); *Dobrișan,* (idem, nr. 43, pp. 681—682): 2. „*ȘEZĂTOAREA,* revistă pentru literatură și tradițiuni populare“, Fălticeni: *Cîntece,* (an I, 1892, nr. 4, pp. 111—112; nr. 5, p. 142; nr. 6, pp. 174—175; nr. 9 și 10, pp.. 236—238; 1893, nr. 11 și 12 pp. 290—292; an III, 1894, nr. 8, p. 184; nr. 11—12 pp. 220—222; an IV, 1895, nr. 5 și 6, pp. 211—216); *Țiganii,* [credințe populare despre acest neam; la urmă reproduce un cîntec satiric] (an I, 1892, pp. 213—215); *Legende populare* (an III, 1894, nr. 1, pp. 25—39; nr. 4, pp. 76—81; nr. 5 și 6, pp. 97—107); *Tradiții populare* (an III, 1895, nr. 9 și 10, pp. 190—192); *Datul cu bobii* (an III, 1895, nr. 11—12, pp. 232—234); *Descîntece,* (vol. IV, 1897, pp. 21—32, 151—157, 190—192); *Domnul de Roauă* (an V, 1898, nr. 2, pp. 19—21); *Oauăle roșii* [legende, tradiții, credințe, datini și ziceri], (an XXIV, 1916, vol. XVII, nr. 2, pp. 17—24); *Colinde de Moș-Ajun* [tradiții și obiceiuri în legătură cu datina colindatului], același an și volum, nr. 3—4, pp. 33—53). (*Notă:* Aceasta este colaborarea folcloristului Teodor Bălășel la revista *Șezătoarea,* în volumele pe care le-am găsit în Biblioteca Academiei R.S.R. Consultînd indicele analitic și alfabetic al acestei reviste, am găsit în plus: *Tradițiuni populare,* vol. XI, p. 173; vol. XII, p. 102; și *Descîntece,* vol. XXII, p. 34. Vezi: Artur Gorovei, *Indice analitic și alfabetic al celor 25 volume din revista de folclor «Șezătoarea» (1892—1929),* Fălticeni, 1931); 3. *MENIREA PREUTULUI,* ziar ecleziastic, Rîmnicul-Vîlcea; *Obiceiuri religioase la Sînții 40 de mucenici de la 9 martie,* (an III, 1892; nr. 2,

pp. 6—7); *Luna lui Marte, credințe populare în această lună,* (idem, nr. 3, pp. 4—5); *Credințe populare relativ la originea ouălor roșii,* (idem, nr. 4, pp. 5—7); *Sîntul Gheorghe, obiceiuri și credințe populare în această zi,* (idem, nr. 6, pp. 3—4); *Puterea blestemului [legendă populară]* (idem, ibidem, pp. 4—5); *Luna Mai* [obiceiuri populare de 1 mai, Înălțarea Domnului, Sfinții Împărați Constantin și Elena, Moșii], (idem, nr. 8, pp. 5—8); *Harca* [legendă populară din Oltenia], (idem nr. 15, pp. 4—5); 4. *GENERAȚIA NOUĂ,* București: *Literatură populară,* I. *Cîntece de dragoste,* (an XII, 1892, seria II-a nr. 6 și 7, pp. 187—190); 5. *VOCEA BISERICII,* București: *Tradițiuni populare. Lumea fizică: I Pămîntul,* (an I, 1894, nr. 2, pp. 6—8); *Tradițiuni populare, II. Cultul pămîntului; III. Munții,* (idem, nr. 3, p. 5—6); *Tradițiuni populare* [despre ape], (idem, nr. 8, pp. 7—8). *Tradițiuni populare: V. Potopul lui Noe.* (idem, nr. 10, pp. 6—7). 6. *„REVISTA NOUĂ“,* București: *Cinci balade poporane din Oltenia. I. Agoș al lui Topală* (an VII, 1895, nr. 10—11, pp. 442—444); 7. *„CUVÎNTUL ADEVĂRULUI“,* Rîmnicul-Vîlcea: *Pentru o palmă mănînci două trînteli* [legendă populară] (an III, 1905, nr. 23, pp. 250—251); *Ouăle roșii* [legende, tradiții, credințe, satire, ziceri], (an IV, 1905, nr. 1, pp. 10—12; *Banul este ochiul dracului* [legendă populară], (idem, nr. 5, pp. 53—54); *Sfînta duminică* [legendă populară], Idem, nr. 11, pp. 111—112). *Colinde de Moș-Ajun,* (an IV, 1906, nr. 18 pp. 173—180). 8. *„ARHIVELE OLTENIEI“,* Craiova, *Cîntece populare din Vîlcea și cîntece populare din războiul pentru întregirea neamului,* (an XIV, 1935, nr. 79—82, pp. 449—452). *Colăcerie,* (an. XIX, 1940 nr. 107—112, pp. 175—177). *Cîntece de lăutar,* (idem, ibidem, p. 185). 9. *SUFLET OLTENESC,* Craiova-Plenița: *Două-trei vorbe înainte,* [la apariția revistei], (an I, 1927 nr. 2, pp. 33—34). *Lumea cea nevăzută* [credințe, legende și ziceri populare], (idem, ibidem, pp. 35—47); *Contribuții* la *„un port deosebit în Oltenia“,* (idem, ibidem, p. 49—50); *Din lumea nevăzută* legende, tradiții și ziceri populare, (idem, nr. 3, pp. 65—67); *Cîntece ostășești și*

Foaie verde mărgărit, (idem, ibidem, pp. 77—78). 10. *GAZETA COOPERATORULUI, București: Vechi datine, credințe și obiceiuri în luna martie* (an III. 1931, nr. 5, p. 6); *Vechi credințe, datine și obiceiuri în săptămîna patimilor*, (idem, nr. 7—8, pp. 12—14); *O veche tovărășie țărănească* [băgatul în plug], (idem, nr. 9, p. 6); *Taranaua nemțească* [anecdotă populară], (idem, nr. 15—16, p. 15); *Vechi credințe, datine și obiceiuri în luna aprilie*, (an IV, 1932, nr. 8—9, pp. 15—16). 11. *POPORUL ROMÂNESC*, Chitila; *Din ale poporului. Bogatul și cerșetoarea*, (an V, 1936, nr. 3, pp. 56—57); *Ploconul țiganului* [anecdotă populară, urmată de sfaturi de primăvară adresate sătenilor], (idem, nr. 6, p. 106—108); *Faptele, nu oala cu laptele*, povestire populară, (an VI, 1937, nr. 2, p. 37—39); *D-ale lui Dediu Ivan* [anecdote populare în legătură cu bulgarii], (idem, nr. 7, p. 137; nr. 11, p. 217). 12. *IZVORAȘUL*, Bistrița-Mehedinți: *Cum m-am făcut folclorist*, (an XVIII, 1939, nr. 10, pp. 307—310). 13. *ALBINA*, București: *Cocoșul și găina* [legende, tradițiuni și ziceri populare], (an I, 1898, nr. 41, pp. 1229—1303); *Superstițiile poporului*, (an IV, 1900—1901, nr. 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50 și 52; an V, 1901—1902, nr. 3. 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12—13, 17 și 18).

96 În cele 5 broșuri intitulate *Versuri populare române* (vol. I, cărticica 1—2; vol. II, cărt. 1—2; vol. III, cărt. 1, tipărite la Craiova, f.a. în fosta editură *Ramuri*, Teodor Bălășel a publicat din colecția sa: colindele, rugăciunile, urările și blestemele, orațiile de nuntă, descîntecele, jocurile de copii, frămîntările de limbă, cuvinte întoarse și jocuri de cuvinte, cîntecele ursului, ghicitori, numere, satire, hore, cîntece de leagăn, de nuntă, de moarte și de dor.

97 Originalul acestei prefețe se păstrează în corespondența folcloristului Teodor Bălășel cu Nicolae Iorga.

98 Teodor Bălășel, *Versuri populare române*, ms. vezi: *Precuvîntare*, p. 4; pentru lista informatorilor săi, menționați în această precuvîntare vezi notele 65, 68, 69 din prezentul studiu, precum și indicele de informatori de la sfîrșit.

[99] Vezi: *Scrisori trimise părintelui Th. Bălă-șel, din Ștefănești-Vîlcea de către Sim. Fl. Marian, prof. Suceava-Bucovina*, în revista „Izvorașul", Bistrița-Mehedinți, an. XIV, (1935), nr. 2, pp. 77—79.

[100] Teodor Bălășel, *Versuri populare române; Precuvîntare*, ms. p. 6.

[101] Idem, *Versuri populare române*, p. 8.

[102] Idem, *op. cit.*, p. 10.

[103] *Ibidem*, p. 338.

[104] Idem, *ibidem*, p. 576 bis.

[105] Idem, p. 945.

[106] Idem, *ibidem*, p. 6.

[107] Al. I. Amzulescu, *Balade populare românești*, București, Editura pentru literatură, 1964, vol. I, p. 84.

[108] A se vedea: *Istoria literaturii române*, vol. I: *Folclorul. Literatura română în perioada feudală (1400—1780)*, București, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964, p. 14.

[109] Idem, *op. cit.*, p. 16.

[110] Al. I. Amzulescu, *op. cit.*, p. 99—100.

[111] *Istoria literaturii române*, op. cit., p. 14.

[112] Al. I. Amzulescu, *Cîntecul nostru bătrînesc*, în *Revista de Folclor*, București, an. V (1960), nr. 1—2, p. 54.

[113] Vezi: Sabin V. Drăgoi, *Prefață*, la *Vechi cîntece de viteji*, București, E.S.P.L.A., 1956, p. 16.

[114] Vezi: Teodor Bălășel, *Versuri populare române*, p. 576 bis.

I

CÎNTECE BĂTRÎNEȘTI

(BALADE)

(1—75)

1

Iana Sînziana

Verde sălcioară,
La vale,
        la vale,
Da unde la vale?
P-ăl buhaz de mare,
Mie mi se pare
Tot d-o casă mare,
Cu ferestri în soare;
D-o căsuță mică,
Mică,
      mititică,
Mică și boltită
Cu sîrmă-ngrădită,
Cu ferestri de sticlă,
Inima-ți despică.
Cu nouă umbrare,
Cu nouă argele.
Verde de mătase,
În ea cine-mi țasă:
Iana
      Sînziana.
Și ea ce mi-și țasă:
Fir și ibrișin,
Borangic d-ăl bun,
Lui Soare zăbun;
Fir și cu mătase,
Lui Soare cămașe.
Soare că-mi venea,
La gură d-argea,
Și așa-mi grăia:

— Țasă, Iană, țasă
Fir și cu mătase
Lui Soare cămașe,
Fir și ibrișin,
Lui Soare zăbun;
Că eu am umblat
Și am trepădat
Nouă ani
Pe nouă cai,
Cinci am ostenit,
Patru-am ciumpăvit
Și eu n-am găsit
Soțioară-n lume,
Să samene mie,
Decît tu pe lume.
Foaie d-o lalea,
Iana că grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit:
Să ia sor pe frate
Să facă păcate
Și frate pe sor
Poarte-n lume dor?
Tu, măre, să-mi faci:
O scară de fer
Pîn' la-naltu cer,
Cu cuie de fer,
Pene de oțel.
Pe la penișoare
Tot cu clopoțele.
Vîntu c-o bătea,
Iana c-o auzea.
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
În aripi pleznea,
Scara mi-o făcea
Și el se ducea
În gură d-argea:
— Iană
Sînziană,
Iană surioară,

Ce mi-ai poruncit
Eu că ţi-am făcut.
Iana mi-şi grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
Tu să mi te duci:
La Moşu Adam
Şi la Moaşa Eva,
Pravila s-o cate
Şi de ne-o sloboade,
Pe tine te iau
Soţioară-n lume,
Prea sameni cu mine.
Foaie d-o lalea,
El mi se ducea,
La Moşu Adam
Şi la Moaşa Eva.
— Măi tu Moş Adame
Şi tu Moaşă Evo,
Cătaţi pravila,
Că eu am umblat:
Nouă ani
Pe nouă cai,
Cinci am ostenit,
Patru-am ciumpăvit
Şi eu n-am găsit
Soţioară-n lume
Să samene mie,
Decît Iana-n lume,
Iana
Sînziana,
Iana sora mea.
Moş Adam tăcea,
La el se ducea,
D-o palmă-i trăgea,
De mînă-l lua,
Pîn iad mi-l purta
Şi mi-i arăta:
Nişte pomi negri,
Iar în pomi negri,
Păsărioare negre,
Cum se ciripesc,

Cum se giugiulesc.
Cum se mîngîiesc.
Niște mese-ntinse
Cu facliile stinse,
Cu pahare goale,
Și ei depărtați
Și înnegurați,
Ca bușteni pîrliți
De Crivăț bătuți.
Afar' că-mi eșa,
Și-așa mi-i spunea:
— Aia, măre, sînt:
Niște copii mici,
Care au murit,
Necăpătuiți
Și nebotezați.
Și buștenii ăi mari,
Aia, măre, sînt:
Oameni d-ăi bătrîni,
Care au murit,
Nespoveduiți,
Necăpătuiți,
Neprecestuiți.
Și mesele-ntinse,
Cu facliile stinse,
Cu pahar'le goale,
Alea, măre, sînt:
Toate, oameni bătrîni,
Ce din mîini și-au dat
Și și-au împutat
Și stau depărtați,
Că sînt blestemați.
Iar de mînă-l lua,
Pîn rai mi-l purta
Și mi-i arăta:
Tot mese întinse
Cu faclii aprinse
Și pahare pline
Și pomi înfloriți;
Pîn pomi înfloriți:
Niște păsări albe,
Cum se ciripesc,
Cum se giugiulesc
Și se mîngîiesc.
Adam mi-și grăia:

— Pomii înfloriţi
Sînt oameni grijiţi,
Şi spoveduiţi.
Soare mi-şi pleca,
La gură d-argea:
— Ţasă, Iană, ţasă
Iie de mireasă,
Că am căutat,
Pravila mi-a dat:
Pe tine te iau,
Soţioară-n lume,
Prea sameni cu mine.
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Să te duci
Să-mi faci:
Tot d-un pod de ceară
Peste dalba mare;
Iar la cap de pod:
Sfîntă mînăstire,
Fie pomenire,
Tot cu nouă popi
Şi nouă vlădici
Şi dascăli mai mici.
El mi se ducea,
Din pene pleznea,
Tot d-un pod de ceară
Peste dalba mare.
Sfîntă mînăstire
Fie pomenire
Tot cu nouă popi
Şi nouă vlădici
Şi-alţi dascăli mai mici.
— Iană
        Sînziană,
Iană surioară,
Ţie ţi-am făcut
Ce mi-ai poruncit.
Iana se gătea
De mînă mi-o lua
Şi pe pod pleca.
Iana mi-şi grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,

Înger pe pămînt;
Unde s-a văzut
Şi s-a pomenit:
Mireasa-nainte
Bărbatu pe urmă?
Soare asculta,
Voia-i împlinea,
Nainte trecea.
Iana mi-i grăia:
— Slobozeşte-ţi raza,
Să-ţi văz feţişoara.
Soare asculta,
Raza-şi slobozea,
Podu se topea,
Iana se-neca,
În cer că zbura,
Lună se făcea.
Maică-sa venea
Şi mi-i blestema:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt
Înger pe pămînt;
Iană
Sînziană,
Iană,-a mea copilă,
Despărţiţi să fiţi,
Voi să vă goniţi
Să nu vă-ntîlniţi.
Cînd tu la apus,
Ea la răsărit.

Cules personal de la lăutarul Udilă Radu, soldat în regimentul II de Linie, în 1891, de fel din fostul judeţ Dolj.

2

Soarele

P-ăl buhaz de mare,
Mie mi se pare:
Sînt nouă saiele,
Ca nişte argele;

Și-ntr-o argeluță
Mică,
mititică,
Cu ferestri de sticlă,
Cu uși de sipică,
Țese Iana, țese
Pînză de mătase
Lui Soare cămașe,
Fir și ibrișin,
Lui Soare zăbun.
Soarele-mi venea,
Din gură-mi grăia:
— Țasă, Iană, țasă
Pînză de mătase,
Că te fac mireasă.
Că eu mi-am umblat
Și mi-am trepădat,
Nouă ani pe nouă cai,
Care noaptea pasc în rai,
Nouă pe pămînt,
Nouă su' pămînt;
Caii au spetit,
Potcoave au pierdut
Potcoave de argint,
Unghi-au ciumpăvit,
Și eu n-am găsit
De potriva mea,
Făr numai tu Iana,
Iana
Cosînzeana,
Surioara mea,
Ești de seama mea.
Iana asculta
Și se-nfricoșa,
Lăcrămi podidea,
Pe pînză-i picau,
Stele se făceau,
Din gură-mi grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit:

Să ia sor pe frate
Să facă păcate,
Şi frate pe sor,
Fie soţiori,
Poarte-n lume dor?
Verde de trei fagi,
Tu mie să-mi faci:
Un pod peste mare,
Cu stîlpii de ceară,
Iar la cap de pod:
Dalbă mînăstire,
Fie pomenire,
Cu nouă vlădici,
Cincizeci popi mai mici,
De mînă ne-om lua
Şi ne-om cununa.
Din bici că-mi pleznea,
Pe loc îmi făcea:
D-un pod peste mare,
Cu stîlpii de ceară,
Iar la cap de pod:
Dalbă mînăstire,
Fie pomenire,
Cu nouă vlădici,
Cincizeci popi mai mici.
De mînă o lua,
Înăuntru intra,
Iana-mi lăcrăma,
Din gură-mi grăia:
— Of, vlădicilor,
Of, părinţilor,
Unde s-a văzut
Şi s-a pomenit,
Să ia sor pe frate,
Să facă păcate
Şi frate pe sor,
Fie soţiori,
Poarte-n lume dor?
Pravila-mi cătau,
Lacrimi podideau.
Pe carte picau,
Afară-i scoteau.
Iana-mi lăcrăma,
Din gură-mi grăia:

— Verde de trei fagi,
Tu mie să-mi faci:
D-o scară de fer,
Pîn' la-naltu cer,
Pe ea ne-om sui
Sus la Domnul sfînt
Ca să-l întrebăm,
Voie să luăm.
Din bici că-mi plesnea,
Scara că-mi făcea,
D-o scară de fer,
Pîn' la-naltu cer,
Pe ea se suiau,
La Domnul mergeau.
Domnul de-i vedea,
Din gură grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
Aici ce-ai venit,
Ori mi ți-a sosit
Vremea de-nsurat
Și de cununat?
— Doamne, mi-a sosit
Vremea de-nsurat
Și de cununat,
Și eu mi-am umblat
Și mi-am trepădat,
Nouă ani pe nouă cai,
Care noaptea pasc în rai,
Nouă pe pămînt,
Nouă su' pămînt,
Caii au spetit,
Potcoave au pierdut,
Potcoave de-argint,
Unghi-au ciumpăvit
Și eu n-am găsit
De potriva mea,
Făr' numai pe Iana,
Iana
Cozînzeana,
Surioara mea,
E de sama mea.
Domnul mi-asculta

Și mi se-ncrunta,
Lumea-ntuneca,
De mînă-i lua,
L-Adam îi ducea,
Că e vechiul de demult,
Cu pravila pe genunchi,
Și-mi judecă pe dreptate
Și-mi fuge de strîmbătate.
Adam mi-i vedea,
Din gură-mi grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
P-aici ce-ai venit,
Ori că ți-a sosit
Vremea de-nsurat
Și de cununat?
— Adame-ai ghicit:
Mie mi-a sosit
Vremea de-nsurat
Și de cununat
Și eu mi-am umblat
Și mi-am trepădat,
Nouă ani pe nouă cai,
Care noaptea pasc în rai,
Nouă pe pămînt,
Nouă su' pămînt,
Caii au spetit,
Potcoave au pierdut
Potcoave de argint,
Unghi-au ciumpăvit
Și eu n-am găsit
De potriva mea,
Făr' numai pe Iana,
Iana
Cozînzeana,
Surioara mea,
E de sama mea.
Adam mi-asculta
Și mi se-ncrunta
De mînă îi lua,
În iad îi ducea,
Pîn iad îi plimba,
Ce vedeau se-nspăimîntau.

Vedeau mulți bușteni pîrliți,
Viermii cei neadormiți,
Cu gurile proțăpite
Cine o cădea să-l înghită.
Vedeau păsări negre
Zburînd în pomi negri,
Cîntecu-și cîntau,
Vorba și-o făceau:
— Vai de noi,
de noi,
De părinții noștri,
Cînd ei ne-au făcut
Nu ne-au creștinat,
Nu ne-au botezat,
În mîini nu ne-au pus
Lumînări de ceară
Să vedem cărarea,
Să vedem cărările
Și toate potecile.
Și mai departe mergeau,
Ce vedeau se-nspăimîntau;
Vedeau p-ăi de trag cu bobii
Și p-ăi de-ncarcă săracu
Și-mi descarcă bogatu,
Lăcuiește cu dracu.
Care din mîna și-a dat
Și din gură și-a-mputat
Mi-e de masă depărtat
De Satana-mpresurat.
Luătoarea laptelui
Mi-e slujnica dracului;
Cîrciumăreasa bătrînă
Mi-o ține doi draci de mînă
Și-i dau palme peste gură,
Că n-a dat ocaua plină.
Boerii divanului
Merg în talpa iadului
Și subprefecții de plasă
Croiesc dracilor cămașe.
Afar' din iad mi-i scotea
Și la rai că mi-i ducea,
Ce vedeau se bucurau.
Vedeau multe mese-ntinse
Cu faclioare aprinse
Și de mulți oameni coprinse.

Vedeau păsări albe
Zburînd prin pomi albi,
Cîntecu-și cîntau,
Vorba și-o vorbeau:
— Ferice de noi,
De părinții noștri
Ei cînd ne-au făcut,
Ei ne-au creștinat
Și ne-au botezat
Și în mîini ne-au pus:
Lumînări de ceară
Ne vedem cărarea,
Ne vedem cărările
Și toate potecile.
Vedeau niște pomișori
Cu frumoase pomișoare:
Unele se coceau,
Altele se pîrguiau
Și altele coapte picau
Sufletu îl desfăidau.
Dar Soarele că-mi grăia:
— Raiule, grădină dulce,
Din tine nu m-aș mai duce,
De glasu păsărilor,
De mireazma florilor;
Dar mai floare peste floare
Mi-este Iana fată mare,
Mi-este Iana
Cozînzeana,
Iana, surioara mea
Seacă inimioara mea,
De soție o voi lua,
Chiar de m-ar arde para!
Pe Iana de mînă o lua
Și din rai că mi-o scotea,
Peste mare mi-o trecea.
Iară Iana așa-mi grăia:
— Soare luminate,
Trup făr' de păcate,
Soare ca un sfînt,
Înger pe pămînt,
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit:
Fomeea-nainte,
Bărbatu pe urmă?

Ea pe urmă rămînea,
Cruce-n pept că mi-şi făcea
Şi din gură-aşa-mi grăia:
Decît talpa iadului
Fire-aş masă peştilor,
Şi rugină pietrilor.
În mare se arunca,
Dumnezeu nu se-ndura:
Pe Iana nu mi-o-neca,
D-o mreniţă mi-o făcea.
Dar Soarele ce-mi făcea:
Trei ani secetă ţinea,
Apele mării seca,
Şi mreniţa mi-o prindea.
Dumnezeu nu se-ndura:
Mreana din mînă-i lua,
Sus pe cer mi-o arunca,
Luniţă că mi-o făcea
Şi din gură-i blestema:
De-alergat să v-alergaţi
Dar în veci să nu vă prindeţi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

3

Moşneagu şi Geru

D-asară,
d-alaltăsară,
Trei voinici că se lăsară,
Trei voinici închivăraţi,
Călări pe trei pui de haţi.
Căluşeii verişori,
Voiniceii frăţiori.
Ei încontră se lăsară,
Într-o vale poposiră.
Sfîntu Crivăţ ce-mi făcea?
Bură caldă că le da,
Hainele pe ei uda,
Ei pe culme le-arunca.

Sfîntu Crivăţ ce-mi făcea?
Ca cuţitu mi-adia,
Ger tare că mi-aducea,
Voiniceii tremurau
Şi la cel Moşneag mergeau
Şi din gură l-întrebau:
— Dalelei, Moşneag bătrîn,
Ce ne facem că perim?
— Băeţi, nu vă spăimîntaţi,
Şeile să le tăiaţi,
Focurile s-aţîţaţi
Şi de Ger o să scăpaţi.
Voiniceii mi-ascultau,
Şeile mi le tăiau,
Focurile aţîţau.
Geru tare se lăsa,
Voiniceii tremurau
Şi la cel Moşneag mergeau
Şi din gură l-întrebau:
— Dalelei, Moşneag bătrîn,
Ce ne facem că perim?
— Băeţi, nu vă spăimîntaţi,
Căluşeii să-i tăiaţi,
Şi în coşuri să-mi intraţi.
Căluşeii mi-i tăiau
Şi în coşuri se vîrau.
Geru tare se lăsa
Şi pe voinici îngheţa,
Numai Moşneag rămînea,
Cu Geru se întîlnea
Şi Geru că-l întreba:
— Alelei, Moşneag bătrîn
Ce-ai făcut de n-ai perit?
— Am scăpat,
că m-am plimbat
Cu toiag de gheaţă-n mînă,
Cu mustăţile de brumă.
Geru la el se strîmba
Şi pe loc îl îngheţa.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

4

Sila Samodiva

Foae verde și-o lalea,
Icea, măre, ba colea,
Nu prea foarte
                    așa departe,
La inima cîmpului,
La puțu porumbului,
La cel puţ vechi, de demult,
Cu năgară acoperit,
Cu troscot verde-nvălit.
Foae verde trei bujori,
Trei voinici feciori de domni,
D-acas' frate, cînd plecau,
Şi pe cai încălecau,
Şi-n vale la puţ veneau,
Grea sete mi-i coprindea.
Dar la puţ cine-mi ședea?
D-un voinic plîngînd cu dor.
Ăla nu-i voinic cu dor,
Ci ăla-i chiar dracu gol.
El pe furcă că-mi ședea,
Şi din gură-așa striga:
— Foae verde lemn de sus,
Aseară pe la apus,
O grea sete m-a ajuns;
Și la puţ am alergat,
Calu mi s-a scuturat,
Disăgiori în puţ mi-a dat,
Şi, săvai, disagii mei,
Mi-erau plini cu gălbinei;
Şi-n colțu disagilor,
Am o peatră nestimată,
De plătește-o ţară toată,
De la munte pîn' la baltă.
Intraţi, fraţi, de mi-i scoteţi,
Gălbinașii să-i luaţi,
Piatra mie să mi-o daţi,
Să mi-o duc și eu la fraţi.
Dar fratele ăl mai mare,
Că-i mai mare,
                    minte n-are,

Sus pe ghizduri se urca
Şi-n ciutură când intra,
Sila-n gură-l sprijinea,
La măsele-l clefetea,
Jos la pui mi-l rînduia:
Puii-n puţ giricăiau,
Ca frunza
şi ca iarba,
Că ei nu se săturau.
Fratele ăl mijlociu,
Sus pe ghizduri se urca
Voinicul de sus striga:
— Sai, voinice, de-i ajută,
Că sînt, mări, disagii grei,
Nu poate ieşi cu ei;
Şi o să-mpărţiţi cîte trei;
Că sînt frăţiorii tăi.
Şi ala-n puţ mi se lăsa
Sila-n gură-l sprijinea,
La măsele-l clefetea,
Jos la pui mi-l rînduia;
Puii-n puţ giricăia,
Ca frunza
şi ca iarba,
Căci ei nu se săturau.
Dar fratele ăl mai mic,
Că-i mai mic,
e mai voinic,
Sus pe ghizduri se urca
Cu pumnii mi se bătea,
Rău de frăţiori plîngea;
Jos în puţ mi se uita,
Apa neagră mi-o vedea,
Apa neagră turburată,
Cu sînge amestecată.
Foicică şi-o lalea,
Dar voinicu ce-mi făcea?
Pă drum la vale căta,
Şi vedea, mări, cum venea;
Foae verde arţăraş,
Venea Mircea ciobănaş,
Tomna din tîrg de la Iaşi,
P-un cal negru drăgălaş.
El venea, măre, venea,
Şi din gură-aşa striga:

— Stai, frate,-n puţ nu intra,
C-aci e peirea ta;
C-acel voinic de pe puţ,
Ala nu-i voinic cu dor,
Ci ala-i chiar dracu gol;
Că nouă fraţi mi-am avut,
Pe toţi Sila i-a mîncat,
Numai eu că mi-am scăpat.
Voinicu îl asculta,
Jos de pe ghizduri se da
Şi amîndoi mi se-nfrăţea,
Steajăr verde că-mi bătea,
Şi pe voinic mi-l lega,
Mi-l lega,
mi-l fereca,
Cu paloş mi-l spinteca.
Sila din puţ mi-auzea,
După voinicei se lua.
Dar voinicii ce-mi făceau?
Din amnare scăpărau,
Foc în zadă aprindeau,
Pîrjol pădurii că dau.
Sila pămîntu muşca,
Brazde ca plugu rupea,
Izvoarele astupa,
Bălţile învenina,
Apoi prin pîrjol trecea,
Ochii Silei că-mi plesneau,
Şi focu o mistuia.
Foae verde ş-o lalea,
Dar voinicii ce-mi făceau?
Fraţi de cruce se prindeau,
Şi împreună voiniceau,
Toţi codrii de-mi străbăteau.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

5

Sîla Samodiva

Supt seninu cerului,
Supt poalele codrului,
Frumoasă masă mi-e-ntinsă.

Dar la masă cine șade?
Să vezi, Bogdan Dimian,
Și cu Sîla Samodiva.
Ei beau și să-nveseleau,
Tot chefu că și-l făceau;
Cînd era despre beție,
Despre marea veselie,
Grăia Sîla Samodiva:
— Măi Bogdane Dimiane,
Ai să facem rămășag:
La fugă să ne luăm,
Car' pe car' ne-om rămînea,
Frumos capu i-om tăia.
Verde, verde ș-o lalea,
Ei la fugă se lua:
Sîla Samodiva
În căruță se punea.
Vezi căruța Sîliei:
Un coș de jidov* bătrîn.
Căpățînele roatelor:
Capetele jidovilor;
Spetezele loitrelor:
Coastele jidovilor;
Resteele boilor:
Deștele jidovilor.
Bogdan Dimian,
Calu încăleca.
Să vezi calu lui Bogdan:
Armăsar de la Mizil,
De cînd era mic copil;
Să vezi șaua lui Bogdan:
Un coș de broască țăstoasă;
Frîulețu lui Bogdan:
Sînt doi șerpi bălăurei,
În gurițe încleștați,
În codițe înnodați;
Săvai, chinga lui Bogdan:
Două năpîrci încleștate,
Din codițe înnodate.
Ei la fugă se lua,
Și Sîla îl rămînea:
Că Sîla fugea din vînt,
Și Dimian pe pămînt.

* În înțelesul popular de „uriași legendari".

Săvai, Sîla îl rămînea:
Cu o cale de prînzare,
Acolo îl adăsta,
Pînă cînd Bogdan sosea.
De departe-l proţăpea;
— Apleacă-ţi, Bogdane, capu,
C-aşa ne-a fost rămăşagu.
Verde frunză ş-o lalea,
Bogdan din gură grăia:
— Săvai, unde s-a văzut,
Şi, măre, s-a pomenit:
Să vezi partea fomeească,
Să taie p-a voinicească?
Ostenit de drum era,
Nevoii nu se lăsa,
Palma bici că mi-o făcea,
Peste ochi că mi-o izbea,
Ochii din cap că-i sărea,
Bogdan din gură grăia:
— Zaci aci, buştean pîrlit,
Mulţi voinici ai şeluit!
Dar Bogdan ce mi-şi făcea?
Pă cal mi-şi încăleca,
Ochii Sîlei că îi lua,
Şi-n pozînar că-i băga,
Mergea noaptea ca ziua,
Ochii Sîlii îi lumina.

Cules personal de la lăutarul Ilie Busuioacă, în 1896 din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

6

Şarpele

Voinicel cînd se năştea,
Trei zile că nu sugea,
Tot pe ţipat se punea.
Dar maică-sa ce-mi făcea:
Din picior mi-l legăna,
Din gură mi-l blestema:
— Suge, maică, ţîţa mea,
Suge-ţi-s-ar viaţa;

Suge, maică, laptele,
Suge-mi-te-ar şarpele.
Aşa voinic d-auzea,
Din ţipat mi se oprea,
Ţîţa mă-sii o sugea.
Verde frunză d-o lalea,
Şarpele mi-o auzea,
El cît nojiţa era,
Supt un mîrtăcel şedea.
Acum locu şi-l schimba,
Supt talpa casii intra
Şi vizuină-şi făcea.
Creştea voinic într-o lună,
El creştea-ntr-o săptămînă.
Zece ani că-mi aştepta,
La zece ani că-mi ieşa,
Ca butia că-mi era,
Capu pe prag mi-l punea,
Ochi ca soare-i licărea.
Pe voinic că mi-l vedea,
El de vîrstă nu era.
Şarpele că se ducea
În pădure la Ita,
Şi pe unde că mergea,
Dîră pe pămînt făcea,
Ca un buştean se tîra.
La Dunăre c-ajungea,
În Dunăre s-arunca.
Vai, săraca Dunărea,
Mult greu mai ţine pe ea!
Din Dunăre că-mi ieşa,
Mai mergea cît mai mergea,
Şarpele că-mi ostenea,
La trei fîntîni că-mi trăgea
Cîtetrele le golea;
La una-n apă rămînea,
Trupşorelu-şi răcorea.
Domnia că mi-l simţea,
Din scaun că mi-şi fugea.
Dar voinicu ce-mi făcea?
Supt umbră mi se culca,
Supt umbră de chiparos,
Chiparos miros frumos;
Sus frunza deasă,
Jos umbra groasă,

Şi-mi plouă de varsă,
Voinicului că nu-i pasă,
Îngeru că mi-şi venea,
În ureche că-i sufla:
— Scoal', voinice, nu dormi,
Că anii s-au împlinit
Şi blestemu te-a sosit.
Că mă-ta cînd te-a făcut,
Din picior te-a legănat,
Din gură te-a blestemat
Şi şarpelui mi te-a dat.
Verde frunză de trei brazi,
Cu şarpele să te baţi.
Voinic dacă mi-auzea,
Drept în sus mi se scula,
Lăcrămile-l podideau,
La maică-sa se ducea:
— Maică, măiculiţa mea,
Să-mi găteşti merinzile
Să-mi apuc drumurile.
Maică, cînd tu m-ai făcut,
Din picior m-ai legănat,
Din gură m-ai blestemat
Şi şarpelui că m-ai dat.
Mă-sa că mi-l înfurma
Cu pistoale-ncrucişate,
Buzdugane ferecate,
Şi cu custuri simcelate.
Voinicelu că-mi pleca,
Mă-sa din gură-mi grăia:
— Du-te, voinicule, du-te,
De te-o bate, de l-ăi bate,
Blestemu să nu te treacă.
Voinic pe dîră mergea,
Un foc mare grămădea,
La pistoale slobozea,
Şarpele că-l auzea:
— Mi-a sosit dăruiala.
La voinic că mi-şi mergea,
Voinicu dacă-l vedea
Pe fugă mi se punea.
Dar şarpele ce-mi făcea?
În coadă se opintea,
Numai de trei ori sărea,
Cu coada că mi-l plesnea,

Jumătate-l înghițea:
Jumătate nu mi-l poate,
De pistoale-ncrucișate,
Buzdugane ferecate
Și de custuri simcelate.
Trei zile mi-l căznea,
Nimenea nu-l auzea.
Un voinicel ce-mi trecea,
Un voinicel Dobrișan,
P-un cal galben iortoman.
— Dacă n-ai făcut vrun bine,
Fă-ți pomană și cu mine,
Ți-oi fi frățior pe lume,
Că mă suge păgînu
Și-mi seacă sufletelu.
Șarpele dac-auzea,
Din gură că mi-și grăia:
— Măi voinice Dobrișan,
Pe cel galben iortoman,
Ține-ți drumu, bate-ți murgu
Și nu-ți mai pierde timpu,
Că ăsta mi-e dăruit,
De cînd era copil mic.
Tu la mine d-ăi veni
Și cu paloșu dă-i da,
Numai trei solzi mi-ei tăia.
Pe ăsta că l-oi lăsa,
După tine m-oi lua
Ce-i vedea te-i spăimînta.
Dar voinicu ce-mi făcea?
Cu calu mi se vorbea:
— Murgule, călutu meu,
Al meu și-al lui Dumnezeu,
Eu te-am luat de lăudat,
De la tîrg din Țăligrad,
Din caii lui Popa Brat,
De cine-oi fugi să scap,
Pe cine-oi goni să prinz;
La șarpe că năzuia
Și cu paloșu cînd da,
Jumătate mi-l tăia
Da nici nu mi-l răspundea;
Pe voinic mi-l lepăda
Și după cestălalt se lua.
Fugea calu cît putea,

Şarpele că nu-i slăbea.
Vedea ochii şarpelui,
Ca rotila plugului,
Pe oblîncu calului.
Verde frunză d-o lalea,
Voinicelu ce-mi zicea:
— Murgule, căluţu meu,
Al meu şi-al lui Dumnezeu,
Eu, frate, de cînd te-am luat,
Nici un gîrbaci nu ţi-am dat.
D-un gîrbaci că mi-şi scotea,
Pe Murgu mi-l atingea,
Şarpele că-mi rămînea,
Cît dai cu zburătura.
Dar voinicu ce-mi făcea?
Mîna în pozînar băga,
Cremene şi amnar scotea,
Şi iasca mi-o aprindea,
Pe pămînt o arunca.
Şarpele suflînd venea
Şi focu mi se aprindea
Tot cîmpu foc că-mi lua.
Dar şarpele ce-mi făcea?
Prin foc şi fum mi-l gonea,
Pe sunetu frîului,
Pe mersura murgului;
Dar voinicul ce-mi făcea?
Cu Murgu că mi-şi vorbea:
— Iuţeşte-ţi picioarele,
Numără răzoarele
Şi-mi fă vînt
Pe subt oblînc
Şi năgară
Pe supt scară
Şi m-aruncă-ntr-altă ţară.
Vînt pe supt oblînc făcea,
Şi năgară
pe supt scară
Şi l-arunca-ntr-altă ţară.
Cînd voinicu hodinea,
Şarpele alăturea !
Voinicu că mi-şi grăia:
— Ho, şarpe, nu mă mînca,
Că de mine e păcat.
Pe nimeni n-am botezat,

Pe nimeni n-am cununat.
— Şi de mine e păcat,
Că tu de ce m-ai tăiat,
N-am fost nimic vinovat.
Voinicelu ce-mi făcea:
Zece mătănii făcea,
La Dumnezeu se ruga,
Şarpele că-mi amorţea.
Dară voinic ce-mi făcea:
Paloş pe mischii trăgea,
Şi pe şarpe mi-l tăia,
Trei căpiţi că mi-l făcea,
Numai capu rămînea.
Capu cînd se deştepta.
Aşa din gură-mi grăia:
— O, voinice, te-aş mînca,
Dar n-am unde te băga.
Ia paloşu în dreapta
Şi sparge-mi căpăţîna,
Că sînt pietri nestimate
De-mi plătesc cît lumea toată
Şi-a ta osteneală-ntreagă.
Căpăţîna i-o spărgea,
Patru pietri că-mi găsea,
De sînge mi le spăla,
În disagi mi le băga,
Ca soarele lumina,
Îndărăt mi se-ntorcea,
La voinicel că-mi mergea,
De otravă mi-l spăla,
Fraţi de cruce se prindeau.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

7

Antofică

Frunză verde sălcioară
La vale,
la vale,
P-ăl buaz de mare
Unde dă Dunărea-n Mare,

S-aude d-un zgomot mare
La Cătunu lui Vioară.
Că Vioară petrecea,
Cu cincizeci de năvodari,
Cu doisprece lăutari,
Şi doisprece lopătari,
Toţi feciori de boeri mari.
Verde frunză micşunea,
Frumoasă masă-ntindea
Şi la masă ce-mi mînca?
Numai cegă şi postrungă
Şi galbenă caracudă
Şi nisetru d-ăl mărunt
Care-n lume e mai scump,
Şi cu pană de morun,
C-am auzit din bătrîni
Că e peştele ăl mai bun.
Şi beau rachiu — afion
Car' face din om neom;
Păhărelul cît nuca,
De trei ori să opintea
Pînă peste cap să-l dea.
Toţi boeri beau şi mîncau,
Antofică se uita,
În colţul mesei şedea,
Numai cu ochii privea,
Toţi boerii că-i zicea:
— Antofică-al lui Vioară,
Ce stai aşa şi priveşti,
Nici nu bei, nici nu mănînci,
Numai cu ochii te uiţi?
— Cum să beau, cum să mănînc,
Că azi noapte mi-a venit,
Grea cărticea mi-a sosit;
Şi azi noapte-am mai visat,
Că pe apa Nistrului
Deasupra Vidrosului,
În vis am visat,
Mi s-a arătat:
Şeapte cete de moruni,
Cu ceafa ca de manaf,
Cu botu ca cîrpătoru,
Cu aripa ca lopata,
Şi cu coadele ca grapa.
Voi să-mi daţi năvoadele,

Ca să-mi încerc triştile.
Vioară îi răspundea:
— Antofică, fiul taichii,
Ce-mi tot stai şi-mi tot vorbeşti?
Că sînt vînător bătrîn,
Multe ape mi-am vînat,
Nici Marea nu mi-a scăpat,
La Vidros nu m-am băgat;
Că Vidrosu e adînc,
Ca din cer pînă-n pămînt!
Eu acolo mi-am văzut,
Tot d-o mică Scobariţă,
Să-ncarci din ea nouă cară!
— Şi eu, taică, vreau s-o prind,
Cu carnea să-mi fac nunta,
Şi cu oasele casa,
Cu sîngele s-o vopsesc,
Cu peile s-o-nvălesc,
Cu solzii s-o şindrilesc.
Şi aşa cum mi-şi grăia,
Antofică ce-mi făcea?
De la masă se scula,
Butoi în dreapta lua,
Şi paharu în stînga,
Cu pahar la masă da,
Pe ta-so că-l îmbăta.
Vioară ce mi-şi făcea?
De la masă se scula,
Un pahar de vin mai bea,
Năvoadele-i dăruia.
Năvodarii să-ntristau.
Antofică le grăia:
— Beţi, copii şi chiotiţi,
Mîine-n ziuă vă gătiţi.
Dimineaţa se scula,
Năvoadele le pornea,
La Vidros că ajungea,
Năvoadele le aşeza,
Şi pe apă că-mi pleca,
Trasă o dată şi-altă dată,
Parcă-i fuse luntrea spartă.
Cînd în fundul mătiţei
Şedea puiul Vidriei,
Puişorul mi-l scotea
Steajăr verde că-i bătea.

Frumușel că mi-l lega,
Cu nuele mi-l bătea
Puiu atuncea mi-și țipa
Și Vidra că-l auzea,
Și din gură mi-și grăia:
— Antofică al lui Vioară,
Ce-mi bați puiu și-l căznești,
Și de mine nu grijești?
Că eu frate am să-ți dau:
Șeapte cete de moruni,
Cu botu ca cîrpătoru,
Cu aripa ca lopata,
Și cu coadele ca grapa.
Vorba-n seamă nu-i băga,
Pe apă în jos pleca;
Și el, măre, se ducea
La salcia cocoșată,
Și pe apă mi-e plecată,
Tot în ceata crapilor,
În ceata morunilor,
În bătaia scoicilor,
La coada Vidrosului,
Năvoadele le-ntindea.
Dară Vidra ce-mi făcea?
Sub moruni se ascundea,
Și de gușe mi-i ciupea,
Morunii se spăimîntau,
Pă Vidros că mi-și plecau,
Din coadă că mi-și băteau,
Talazuri mari că făceau,
Cu norii s-amestecau,
Năvodarii să-necau.
Un porcar că mi-și vedea,
Din floer cîntînd,
Din porci întorcînd;
La Vioară că-și mergea:
— Măi, Vioară, dumneata,
Tu bei și te-nveselești,
D-Antofică nu grijești?
Verde frunză matostat
Antofică s-a-necat:
Sus pe apa Nistrului
La coada Vidrosului.
Vioară ce mi-și făcea,
Așa dacă mi-auzea,

Bășica că și-o lua,
La Vidros mi se ducea
Trei zile că mi-și umbla,
Năvodarii că-i găsea,
La coada Vidrosului
În bătaia peștilor
În răcnetul broaștelor.
Pe toți afar-îi scotea,
Un pui de vidră prindea,
Fierea puiului o lua,
La toți în gură o punea,
Și pe toți că-i învia,
Și din gură le grăia:
— Antofică, fiul taichii,
Vorba-n seamă nu mi-ai luat,
Eu sînt vînător bătrîn,
Multe ape am vînat,
Nici Marea nu mi-a scăpat
La Vidros nu m-am băgat,
Că Vidrosu e adînc
Ca din cer pînă-n pămînt!

Spus de Udilă Radu, soldat, Regimentul II linie, 1892.

8

Trei surori

Frunză de bujori,
Trei fete surori,
Au plecat la flori,
Joi în sărbători.
Fata cea mai mare
A plecat la vale
După iarbă mare.
Fata mijlocie
Mi-a plecat la vie
După razachie.
Fata a mai mică
Se duse,
se duse,
Pînă se răpusă

Tot prin munţi cărunţi
Şi prin brazi mărunţi.
Cucu că-mi cînta,
Iar fata-mi zicea:
— Cuculeţule,
Pistriciorule,
Frumuşelule,
Gingăşelule,
Scoate-mă la ţară,
Că sînt striioară,
Să-ţi fiu surioară.
Pe unde-ai zburat,
Pe unde-ai cîntat,
Au tu mi-ai văzut
Şi mi-ai cunoscut
Pe tăicuţu meu,
Un uncheaş bătrîn
Tot cosind la fîn?
— Ba eu am văzut,
Pe unde-am zburat,
Pe unde-am cîntat,
Un uncheaş bătrîn
Cu furca la fîn.
— Cuculeţule,
Pistriciorule,
Frumuşelule,
Gingăşelule,
Pe unde-ai zburat,
Pe unde-ai cîntat,
Au tu mi-ai văzut
Şi mi-ai cunoscut,
Măiculiţa mea,
O babă bătrînă
Cu rochea de lînă?
— Ba eu am văzut,
Pe unde-am zburat,
Pe unde-am cîntat,
D-o babă bătrînă
Cu rochea de lînă.
— Cuculeţule,
Pistriciorule,
Frumuşelule,
Gingăşelule,
Pe unde-ai zburat,
Pe unde-ai cîntat,

Au tu mi-ai văzut
Și mi-ai cunoscut,
Frățiorii mei,
Ca doi grăngurei?
— Ba eu am văzut,
Pe unde-am zburat,
Pe unde-am cîntat,
Frățiorii tăi,
Ca doi grăngurei.
— Cuculețule,
Pistriciorule,
Gingășelule,
Frumușelule,
Pe unde ai zburat,
Pe unde ai cîntat,
Au tu mi-ai văzut
Și mi-ai cunoscut,
Surorile mele,
Două turturele?
— Ba eu mi-am văzut
Și mi-am cunoscut,
Pe unde am zburat,
Pe unde am cîntat,
Surorile tele,
Două turturele.
— Cuculețule,
Porumbacule,
Gingășelule,
Frumușelule,
Scoate-mă la țară,
Să-ți fiu surioară,
Că sînt striioară
Și sînt bolnăvioară.

Cules personal de la lăutarul Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

9

Trei surori

Joi de dimineață,
Pă nor și pe ceață,
Ele mi-au plecat,

Trei surori,
la flori.
Ele se duceau,
Flori că-mi adunau,
Chite le făceau,
Pînă-mi rătăceau.
Dacă-mi rătăceau
Ele ce-mi făceau?
A mare grăia:
— Surioarelor, noi am rătăcit,
De cînd am plecat,
Joi de dimineață,
Pe nor și pe ceață.
La un loc că-mi stau,
Toate că-mi plîngeau,
Și se tînguiau:
— Noi ce să ne facem,
Unde să ne ducem?
Unde s-apucăm
Drumu să-l găsim,
Acasă s-ajungem?
Ele se gîndeau
Și se tînguiau,
Pînă noaptea le apuca:
Pîn păduri pustii,
Pîn codri verzii.
Sora mare mi-și grăia:
— Noi să ne culcăm
Și să odinim,
Aicea pe loc
Lîngă un copac.
Ele se culcau,
Și mi-și odineau,
Soare răsărea,
Zorile vărsa,
Ele se sculau
Și mi-și ascultau,
Nimic n-auzau:
Nici cocoși cîntînd,
Nici cîine lătrînd,
Chiot de voinic,
Doar cucu cîntînd.
Sora mare plîngea,
De cuc se ruga:

— Cuculețule,
frumușelule,
Scoate-ne la țară,
Să-ți fiu soțioară.
Că am rătăcit,
Drumu am perdut,
De cînd am plecat,
Joi de dimineață
Pe nor și pe ceață.
Cucu mi-și cînta,
Și le răspundea:
— Nu vă scoț la țară,
Să-mi fii soțioară,
Că sînt păsărea,
Nu știu dragostea.
Și cucu cînta,
Pîn copaci zbura.
Surori ce-mi făcea?
După el se luau,
La țară eșeau,
Și mi-și auzeau:
Cocoșii cîntînd,
Și cîinii lătrînd!

Cules personal de la Tinca Șerban, D. Stoica, în 1890, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

10

Mizil-crai

Trei fete mi-avea,
Una Mizilca
Ș-alta Danta
Ș-una Florica.
Florina-i zicea:
— Taică, tăiculeț al meu,
De cînd, taică, m-ai făcut,
Așa trist nu te-am văzut?
— Ce stătuși de mă-ntrebași?
Nu asară,
alaltăsară,

Tăbărît-a,
nemerit-a,
Firman de la-mpărăţie,
Să dau fiu din trupu meu,
Să slujască la firman,
Şi nu mai puţin frate,
Nouă ani şi jumătate,
Să-i slujască în dreptate.
— Taică, tăiculeţ al meu,
Lasă că mă duc şi eu.
— Du-te taică, sănătoasă
Ca şi-un trandafir frumoasă.
Florina pleca.
Mizil ce făcea?
Înainte-mi pleca,
Matahală se făcea.
Florina-l vedea
Şi să-nspăimînta,
'Ndărăt să-ntorcea.
Danta că-i grăia:
— Taică, tăiculeţ al meu,
De cînd, taică, m-am născut,
Aşa trist nu te-am văzut,
Ori de chelciug ai fîrşit,
Ori murgu mi-a-mbătrînit,
Ori haine ai ponosit?
— Ce stătuşi de mă-ntrebaşi?
Eu de chelciug n-am fîrşit,
Nici murgu n-a-mbătrînit,
Nici haine n-am ponosit;
Nu asară,
alaltăsară,
Nemerit-a,
tăbărît-a,
Firman de la-mpărăţie,
Să dau fiu din trupu meu,
Să slujască la firman,
Şi nu mai puţin frate,
Nouă ani şi jumătate,
Să-i slujască în dreptate.
— Taică, tăiculeţu meu,
Las că mă duc şi eu.
— Du-te, taică, sănătoasă,
Să mi te-ntorci sănătoasă
Ca o garoafă frumoasă.

Danta pleca.
Mizil-crai ce mi-și făcea?
Înainte că-i eșa,
Matahală se făcea,
Și pe el dacă-l vedea
Danta-ndărăt să-ntorcea,
Mizilca că mi-și grăia:
— Taică, tăiculețu meu,
De cînd, taică, m-ai făcut,
Așa trist nu te-am văzut.
Ori de chelciug ai fîrșit,
Ori murgu ți-a-mbătrînit,
Ori hainele-ai ponosit?
— Taică, tăiculețu meu,
Ce stătuși de mă-ntrebași?
Eu de chelciug n-am fîrșit,
Nici murgu nu mi-a stătut,
Nici haine am ponosit;
Nu asară,
alaltăsară,
Nemerit-a,
tăbărît-a,
Firman de la-mpărăție,
Să dau fiu din trupu meu,
Să slujască-n Țarigrad,
La cinstitu de-mpărat,
Dar nu mai puțin frate,
Nouă ani și jumătate,
Să-i slujască în dreptate.
— Taică, tăiculeț al meu,
Lasă să mă duc și eu,
Dă-mi haine de premeneală,
Părale de cheltuială,
Să-mi dai și boldeica,
Ca să slujesc cu ea.
Și Mizilca că pleca.
Mizil-crai ce mi-și făcea?
Înainte că-i eșa,
Matahală se făcea.
Mizilca dacă-l vedea,
Sabia că mi-o trăgea,
Începea d-a fluștura.
Mizil-crai dacă-o vedea,
Și alături că se da,
Și din gură-așa grăia:

— Du-te, taică, sănătoasă,
Să mi te-ntorci sănătoasă,
Ca o garoafă frumoasă.
— Rămîi, taică, sănătos,
Să te găsesc sănătos,
Ca un trandafir frumos.
Şi la Poartă să ducea,
Şi slugile c-o vedea,
La-mpărat că se ducea:
— Împărate,
luminate,
Fecioru lui Mizil-crai,
De trei zile stă la poartă.
Împăratu d-auzea,
Şi la slugi că poruncea,
Pe ficior că-l aducea,
Şi-n tabără că mi-l da,
Peste turci mari că era.
Dar turcii că-l cunoştea,
La-mpărat că mi-şi mergea:
— Împărate,
luminate,
Fecioru lui Mizil-crai,
Cătătură fomeiască,
Călcătură voinicească.
Împăratu d-auzea,
Pe loc aşa poruncea,
Să aducă un rînd de furci,
Ş-unu de măciuci.
Dacă o fi ficior,
Trage la măciucă,
Dar dacă o fi fată,
Trage la furcă.
Boldeica auzea,
Mizilcă-i spunea.
Mizilca mergea,
Măciucă îşi lua,
Împăratu nu credea,
Dar turcii-i zicea:
— Împărate,
luminate,
Fecioru lui Mizil-crai,
Cătătură voinicească,
Călcătură fomeiască.
Împăratul d-auzea,

Pă loc așa poruncea:
Pă două rînduri jos îi punea,
Dacă o fi fată,
E șoldu mai mare.
Boldeica auzea,
Mizilcă-i spunea.
Groapă mi-și făcea,
Șueață se făcea,
Nici atuncea nu credea.
Atunci Mizilca zicea:
— Împărate,
luminate,
Ți-am slujit în dreptate
Nouă ani și jumătate,
Și am plecat pe cel de zece,
Să-mi dai turci a mă petrece.
O sută de turci îi da,
Pîn' la Dunăre-o ducea,
Și în luntre se suia,
La mijlocu-apei ajungea,
La față se desfăcea,
Începea d-a se spăla,
Și din gură cuvînta:
— Rămîneți voi sănătoși,
Că eu la mînă v-am fost
Și harnici nu mi-ați fost.
Și turcii dacă auzeau,
Capetile și le tăiau.
Iar Mizil dac-o vedea,
D-o petrecere făcea,
Veștile de se ducea,
În vecini și depărtări,
Peste nouă țări și mări.

Comunicat de Șt. Șt. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

11

Ionașcu

Veni carte-mpărătească
Tocmai din țara leșească,
De la domnu Tocșan-vodă,

De la domnu Ionașcu.
Veni carte-mpărătească
De război să se gătească.
Ionașcu ce-mi făcea?
De război mi se gătea,
Mi-și da cărți
                    în patru părți,
Și răvașe,
                prin orașe,
De război să se gătească.
Și el oaste că-mi strîngea,
Tot ca frunza și ca iarba
De nu le mai dai seama.
Cîtă oaste îmi avea,
Toată mi-o-mbrăca în za,
De nici nu se pomenea,
Și la război că-mi pleca.
A doua zi se scula,
Ochianu-n mînă lua
Și spre război se uita.
Și-n război ce mi-și vedea,
Foarte mult se-nspăimînta
Și din gură mi-și grăia:
— Năvălașcă, sluga mea,
Cîtă oaste avem de multă
Parcă mi-e de vînt bătută
Toată la pămînt mi-e pusă;
Năvălașcă, sluga mea,
Aideți noi să ne armăm,
Că de război nu scăpăm.
Ei, măre, că se armau,
Caii că mi-i înșelau
Și pe ei încălecau
Și ei, măre, mi-și plecau:
Pe calea Butucului,
Cîmpu Severinului,
La satu cu nouă lume
La mînăstirea-n trei brîne.
Acolo dacă-ajungeau,
În război că mi-și intrau,
Cînd fu soarele la prînz,
Să mi-ți vezi luptă cu plîns;
Cînd fu soarele-n chindie
Să vezi luptă cu mînie.
Tocma atunci mi se-ntîlneau

Năvălaşcă şi Ionaşcu.
— Năvălaşcă, sluga mea,
Ţine tu marginile,
Să bat eu mijloacele,
Că le ştiu soroacele;
De la mine ce-o scăpa,
De la tine să nu scape,
Nici în cer, nici în pămînt,
Nici în gaură de şerpe,
Nici în pîntece de maică.
Cînd al doilea să-ntîlnea,
Ionaşcu mi-i striga:
— Năvălaşcă, sluga mea,
Dă-mi-te despre stînga
De-ţi lungeşte viaţa,
Că calu s-a-nfierbîntat,
Sabia-n sînge s-a spurcat,
Ochii mi s-a-mpăijinat,
Şi m-am pornit pe tăiat.
Cînd soarele scăpăta,
Ei n-aveau ce mai tăia.
Lesne fuse la tăiat,
Anevoie la scurmat.
Mi-şi scurmau şi mi-şi scurmau,
Umplea disagii de păr,
Îi umplea cu gălbiori.
Ionaşcu mi-şi grăia:
— Năvălaşcă, sluga mea,
Aide, să suim pe plai,
C-aici nu mai e de trai,
Mergem la cîmp, la cîmpie,
Unde fir de iarbă nu e,
Numai dalba colilie,
Coaptă la Sfînta Mărie.
Ei acolo că-mi eşiau
Şi nu mai putea mergea,
După cai dăscălecau
Şi caii mi-i priponeau,
La umbră că se culcau,
La trei zile se sculau.
La umbră de stravăţ verde,
Doarme voinic nu se vede;
Ei trei zile mi-şi dormeau,
De nici nu se pomeneau,
La trei zile se sculau.

Ionaşcu se deştepta,
Doar capu mi-l ridica
Şi el din gură striga:
— Năvălaşcă, sluga mea,
Ia scoal, frate, d-acia.
Caii vezi că nechezau,
Ogarii că mi-şi schinceau,
Tai la cai pripoanele,
La ogari zăvoarele;
Dă-le drumu s-arănească,
Pă noi să ne pomenească.
Năvălaşcă răspundea:
— Dalei, stăpîne, stăpîne,
Nu pot, vezi, ca să mă scol,
Cîte tăieturi pe trup,
Pe toate că mi le-ajung,
Cu pana de mi le ung;
Am o tăietură-n spate,
Şi mult mă trage la moarte.
Ionaşcu c-auzea,
Paloş, în dinţi că lua,
Şi pe brînci mi se trăgea,
Pripoanele de tăia,
Drumu cailor că da,
În ţară să s-arănească,
Şi pe ei să-i pomenească.
Încă o zi mai dormea,
Ionaşcu se scula,
D-o şoavă că mi-şi vedea,
Dasupra lor să-nvîrtea,
Şi din gură mi-şi striga:
— Năvălaşcă, sluga mea,
Astă şoavă să-nvîrteşte
Moarte nouă ne cobeşte,
Că noi dacă-om răposa,
Cu carnea s-o ospăta
Cu sîngele s-o adăpa.
Pînă seara mai trăia,
Cînd soarele scăpăta,
Iacă şi ei răposa.
După ce mi-şi răposau,
Vulturii că mi-şi veneau,
Şi pe ei că se puneau,
Cu carnea se ospătau,

Cu sîngele s-adăpau.
Veni d-un vultur bătrîn,
Pă Ionaşcu se punea,
Mîna dreaptă că-i lua,
Cu trei coaste alăturea
Şi cu ineluşu-n ea.
Şi sălta de mi-şi zbura,
Acas' la el se ducea,
Pe dasupra să-nvîrtea
Şi din cioc îmi cloncănea,
Curţile de-mi răsuna,
Cocoana de mi-l vedea,
La un vînător striga:
— Ia vezi, frate, dumneata,
Astă şoavă să-nvîrteşte,
Rău nouă că ne cobeşte.
Ia, ia durda la cătare,
Şi-o loveşte unde-o doare,
C-o avea şi ea vrun păs.
Durda-n mînă mi-o lua,
Băga praf cu chivăra,
Şi gloanţele cu mîna
Şi în şoavă o slobozea,
Şi nu mi-o înemerea,
Iar ea dacă mi-şi vedea,
Asupra casei se da,
Şi drumu mîinii că da,
Drept în curte de cădea.
Atunci cocoana vedea
Şi la ea că se uita
Ineluşu cunoştea,
Şi la slugi că poruncea:
Scoateţi caii ăi negri,
Care-mi strălucesc ca şerpii.
Şi la trăsură-i puneau
Şi ei, măre, că-mi plecau:
Pe calea Butucului,
Cîmpu Severinului,
La satu cu nouă lume
La mînăstirea-n trei brîne,
Pă Ionaşcu îl găsea,
Începea d-a mi-şi plîngea,
Mi-şi plîngea şi-l săruta,
Oscioarele le lua,

Acasă mi se-ntorcea,
Tot plîngînd și suspinînd
Pe Ionașcu jelind.

Cules personal de la soldatul Stan Tudor, Reg. II linie, 1892.

12

Nicola Nicolcea

Verde de sipică,
Strigă, vere, strigă,
De trei zile strigă,
Dar cine mi-și strigă?
Cea fată de frînc,
Din oraș, din tîrg,
Din tîrg, din Brașov.
Verde d-o lalea,
Dar ea cum striga
Și cum mi-și zicea?
— Verde d-o lalea,
Cine s-o afla,
Și s-o adevăra,
Pe min' să mă ia
Și mie să-mi facă:
D-o vie pe mare,
Pă trei galioane,
Cu nouă răzoare,
Iar printre răzoare,
Scumpe portocale.
Jur-prejur de vii,
Smochini și lămîi,
Cu aracii albi,
Cu strugurii negri,
Cu aracii-n furci,
Cu strugurii dulci.
Verde d-o lalea
Cine s-o afla,
Și s-o adevăra:
Nicola Nicolcea,
Fecioraș de sîrb,
Basmarghiol de tîrg.

Foae d-o lalea,
La fată mergea,
Și să-nțelegea.
Fata că-i zicea:
— Nicolo, Nicolceo,
Pe tine te-oi lua,
Tu de mi-oi făcea
Ce porînci ți-oi da:
D-o vie pe mare
Pă trei galioane,
Cu nouă răzoare,
Iar printre răzoare,
Scumpe portocale,
Cu aracii albi,
Cu strugurii negri,
Cu aracii în furci,
Cu strugurii dulci.
Ei să-nțelegea,
Nicola-mi pleca,
Doisprezece lua,
La Mare mergea,
Cinu că-l lua,
Și-n el se suia,
Pe Mare pleca,
Cu cinu-mi cina,
Cu vîsla vîsla,
Tot pe Mare-n jos,
Mergea cu folos.
Verde d-o lalea,
Începea
de mi-și lucra,
Via c-o sădea,
Unii o cîrnea,
Alții c-o săpa,
Unii pîrguia,
Struguri le făcea,
Strugurii cocea,
Dumnezeu că vrea;
Nicola Nicolcea,
În basma îi lua,
La fată mergea,
Și că mi-i zicea:
— Verde-un bob năut,
Na, fată de frînc,
Ce mi-ai poruncit,

Eu că ți-am făcut.
Verde d-o lalea,
Fata-i mulțumea,
Și că mi-i zicea:
— Nicolo, Nicolceo,
Pasă, fii de cinste
Și de omenie,
Să-mi mai faci tu mie
Și atunci te iau,
Verde trei spanaci,
Și mie să-mi faci,
Verde-o pelinița,
Mică fîntîniță,
Pe cel vîrf de munte,
Cu apă sălcie,
C-așa-mi place mie.
Verde d-o lalea,
El d-o auzea,
Începea d-a plîngea,
La cal să ducea,
Calu de-l vedea,
Iute-l întreba:
— De ce plîngi, stăpîne?
Eu te-adăst să vii cîntînd,
Și te văz venind plîngînd,
Nici nu mai mănînci,
Și nici nu mai rîzi?
— Verde bob năut,
Cum să mai mănînc?
Și cum să mai rîz?
Ce mi-a poruncit
Cea fată de frînc
Eu ei ca să-i fac:
Mică fîntîniță
Pe cel vîrf de munte,
Cu apă sălcie.
Verde d-o lalea,
Calu-l învăța:
— Stăpîne, stăpîne,
Tu ți-ăi cumpăra:
Ciocan și casma.
La munte mergea,
Muntele-ncerca,
Ciocan se strica.
Îndărît să-ntorcea,

Alt ciocan lua,
Ciocan de mischiu,
Din tîrg din Sibiu.
La munte mergea,
Muntele-ncerca,
Munte reteza.
Verde d-o lalea,
Coraj dobîndea,
Pornea, se suia,
Tot din peatră-n peatră
Şi din stîncă-n stîncă;
În vîrf c-ajungea,
Începea d-a lucra,
Cu ciocan ciocnea,
Cu casma scotea,
Trei zile lucra;
Dumnezeu că vrea,
Apă că eşea,
În năstrapă lua,
La fată ducea.
Fata de-l vedea,
Foarte-i mulţumea,
Şi că mi-i zicea:
— Nicolo, Nicolceo,
Pasă, fii de cinste,
Şi de omenie,
Să-mi mai faci tu mie
Şi atunci te iau.
Verde d-o lalea,
De mi-ăi aducea,
Soarele şi luna,
Doi luceferei,
În doi umerei,
Ca doi ochi ai tăi,
Să mă joc cu ei.
El dac-auzea,
Mai rău să-ntrista,
La cal se ducea,
Calu-l învăţa:
— Stăpîne, stăpîne,
Verde trei spanaci,
P-asta să n-o faci,
Pridvor să te sui,
D-acolo să strigi:
Ai, fată de frînc,

Ce mi-ai poruncit,
Iar că ți-am făcut.
Ea cînd s-o uita,
Tu cu arc-ăi da,
Ochii-i săgeta.
El ce mi-și făcea?
De la cal pleca,
La ea se ducea,
În pridvor se suia,
D-acolo striga:
— Ai, fată de frînc,
Ce mi-ai poruncit,
Eu că ți-am făcut.
Verde d-o lalea,
Ea cînd se uita,
El cu arcu da,
Ochii-i săgeta,
Buștean c-o lăsa.
Verde d-o lalea,
D-acolo-mi pleca,
Și se căstorea.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

13

Fata frîncului

Mi-și strigă,
mi-și strigă
O fată de frînc,
Făcută c-un turc:
— Cine s-o găsi
Și s-o adeveri,
Pă mine să mă ia,
Mie ca să-mi facă:
D-o vie pe mare,
Cu nouă răzoare,
Pă răzor de vii,
Gutui și lămîi,
De vin persecii;

Cu viţă
plăviţă,
Cu struguri săini,
C-ăia sînt mai buni,
Căpătîi de vie.
D-o lină fîntînă,
Cu apă sălcie,
C-aia-mi place mie!
El că se găsea,
Şi s-adeverea
Un băiat de sîrb,
Făcut cu un turc,
Vaşmarghiol de tîrg,
Aferim voinic;
Gingălaş de fete,
Iubeţ de neveste!
El că se găsea,
Şi s-adeverea,
Trei ani mi-şi umbla,
Pînă cînd găsea:
Viţă,
d-a plăviţă,
Cu struguri săini,
C-ăia sînt mai buni!
Alţi trei ani umbla,
Pînă mi-şi găsea
Gutui şi lămîi,
De vin persecii.
El mi se ducea,
La Stanciu ţiganu,
Bate cu ciocanu,
La Dumitru grosu,
La Stanciu frumosu,
Pe ei mi-i lua,
Via mi-o sădea,
Şi mi-o arăcea:
Cu araci de fer,
Cu porţi de oţel
Cu gardu de sticlă,
Îngrădit cu sîrmă,
Inima fărîmă!
Pomii mi-i sădea,
Trei ani nu rodea,
Pînă se prindea,
Şi atunci rodea:

Gutui și lămîi,
De vin persecii,
Și struguri săini,
C-ăia sînt mai buni.
Struguri culegea,
În bazma-i punea;
O creacă rupea,
La fată mergea,
Fetii că-i plăcea,
Și fata-i striga:
— Aferim voinic,
Ce ți-am poruncit,
Toate le-ai făcut,
Dar tu să te duci
Și mie să-mi faci
Căpătîi de vie,
D-o lină fîntînă,
Cu apă sălcie,
C-aia-mi place mie
Și atunci te iau
Soțioară-n lume,
Te iubesc pe tine!
Băiatu pleca,
La munte mergea;
El că mi-și rupea,
Tot la stei de peatră,
Și mi le aducea,
Fîntînă făcea,
D-o fîntînă lină,
Cu apă sălcie.
Apă că lua,
În pahar punea.
Fetii că-i ducea,
Fata că mi-și bea,
Și ei îi plăcea,
Din gură striga:
— Aferim voinic,
Ce ți-am poruncit
Toate le-ai făcut,
Dar tu să te duci
Și tu să-mi săgeți
Soarele și luna,
Să-mi ție cununa,
Doi luceferei,

Să mă joc cu ei;
Și atunci te iau
Soțioară-n lume,
Mă iubesc cu tine.
El mi se ducea
Săgeți că scotea
Şi mi le ungea,
La soare privea,
Rugina spăla.
Adăsta,
pînă venea,
Soarele în prînz,
Săgeți întindea,
Ochii că-i pleznea,
Și mi-l săgeta,
Ceru să-nnora
Ploi că se pornea,
Ploi și cu ninsoare,
Așa foc de jale;
Și el adăsta
Pînă însăra,
Săgeți că scotea,
Luna săgeta
Pîn două c-o da;
Și iar săgeta,
Doi luceferei,
De drăguți de ei!
În poală că-i lua,
Fetii că-i ducea,
Și fetii-i plăcea,
Și fata striga:
— Aferim voinic,
Ce ți-am poruncit,
Toate le-ai făcut!
Dar tu să te duci,
Mie să-mi aduci
Pe Moșu Adam,
Și pe Moașa Eva,
Și atuncea te iau
Soțioară-n lume,
Mă cunun cu tine.
El se năcăjea,
Paloș mi-și scotea,
Pă arcer îl da,
La ea se ducea;

El că adăsta,
Pînă se scula,
Paloș că lua,
Cînd o dată da,
În două o da;
Afar' că eșia
Și moarte-și făcea.
Verde bob năut,
Unde s-a văzut,
Și s-a pomenit,
Că s-a junghiat,
D-un voinic
Pentru un lucru de nimic!

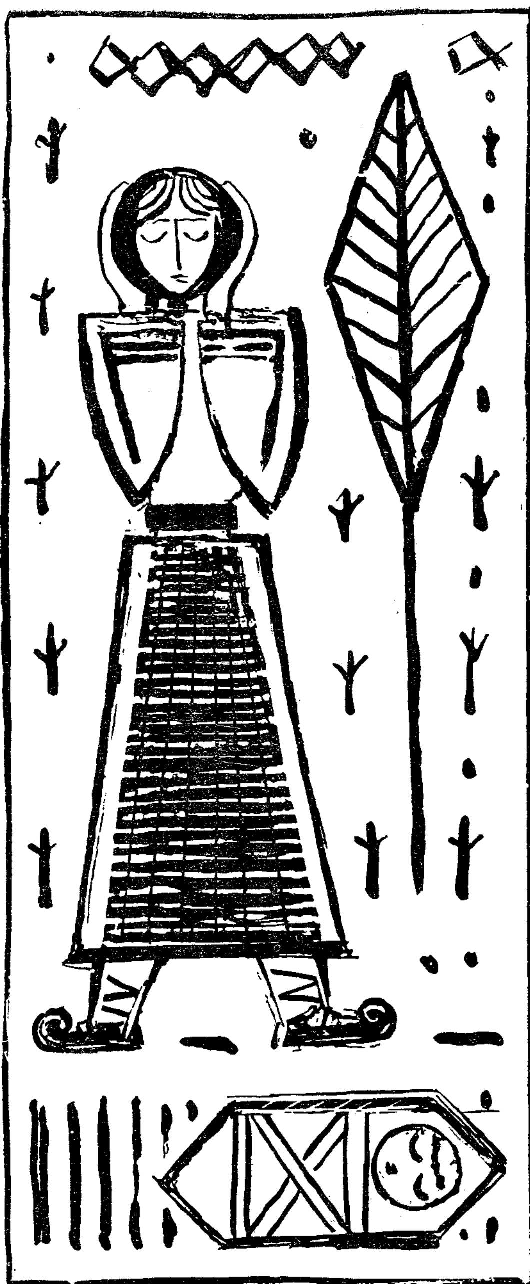
Cules personal de la Udilă Radu, soldat în Reg. II linie, 1892.

14

Letinu bogat

Verde, verde meri crețești,
În oraș, la București,
L-ale case mari domnești,
Multe carîte sînt strînse,
Cu postav verde-nvelite,
Tot de nuntă sînt gătite.
Mi se-nsoară Iancu-vodă
Și-l cunună Mircea-vodă.
Mireasă de unde ia?
Din oraș din Dobrogea;
Fata lui Letin bogat,
Că mi-e de blagă bogat
Și de lege lepădat,
Săvai, cîinele spurcat!
Verde frunză d-o lalea,
Frumoasă nuntă-mi pornea,
Mi-o pornea pe la Sînpetru
Și-ajungea pe la Sînmedru.
Dar Letinu ce-mi făcea?
În foișor se suia,
Drept la vale se uita,
Iacă nunta mi-o vedea,

Porțile le zăvóră,
Tot cu feru plugului,
Puterea pămîntului,
Cam în pizma nunului.
Iacă și nunta sosea,
Dar Letinu ce-mi făcea?
În foișor se suia
Și din gură mi-și striga,
Strigă o dată letinește,
Al doilea dobrogenește
Și-al treilea-n chip domnește:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile, mirele,
Să s-aleagă din nuntași,
Din nuntași,
din sichirași,
Și din dalbii coconași,
Să-mi saie zidurile
Să descuie porțile,
Să intre carîtele.
Ginerile d-auzea,
La inimă-l săgeta,
Buza-n patru că-i plesnea,
Sînge-nchegat că-i cura.
Dară nunul cel mai mare,
Cu grija nunții-n spinare,
Ca și-al nostru d-astă seară,
Din gură mi-și cuvînta:
— Taci, fine, nu te-ntrista,
Roagă-te la Dumnezeu,
Să trăiască nașu-tău,
Și la Maica Precista,
Să trăiască nașe-ta
Și te-o scăpa de belea.
Să mă ierte Dumnezeu,
Mă fac mire-n locu tău.
Frumos calu-nfierbînta,
De departe-l repezea,
Ziduri pe sus că-mi sărea,
Porțile le descuia,
Și carîtele intrau.
Dar Letinu ce-mi făcea?
Nici p-aia nu se lăsa,
Șapte teancuri aducea,
Șapte teancuri de postav,

Adus de la Țarigrad.
În curte mi le-aducea
Și la rînd mi le punea,
Și din gură mi-și striga:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile, mirele,
Salte cu umerile,
Ca șoimel aripile,
Să se-aleagă din nuntași,
Din nuntași,
din sichirași
Și din dalbii coconași,
Să saie teancurile,
Să le taie sforile,
Să-și ia postavurile
Să le dea pe la nuntași,
La nuntași,
la sichirași,
La dalbii de coconași.
Ginerile d-auzea,
Foarte rău se întrista.
Dară nunu cel mai mare,
Cu grija nunții-n spinare,
Așa din gură-mi grăia:
— Taci, fine, nu te-ntrista,
Roagă-te la Dumnezeu,
Să trăiască nașu-tău,
Te-o scăpa de ceasu rău.
Frumos calu-nfierbînta,
Teancurile le sărea,
Sforile mi le tăia,
Postavurile le lua,
Pe la nuntași le-mpărțea,
După cum era nuntașu,
Așa-i da și postavu.
Dar Letinu, ca Letinu,
Cu sufletu ca păgînu,
Nici p-aia nu se lăsa,
Șapte buți că-mi aducea,
În curte mi le punea
Și din gură cuvînta:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile, mirele
Salte cu umerile,
Ca șoimul aripile,

Să se-aleagă din nuntași,
Din nuntași,
din sichirași
Și din dalbii coconași,
Să-mi saie buțile,
Să-mi taie cercurile,
Să-mi verse vinurile,
Să-mi adape vitele.
Ginerile, d-auzea,
Foarte rău se întrista.
Dară nunul cel mai mare,
Cu grija nunții-n spinare,
Așa din gură-mi grăia:
— Taci, fine, nu te-ntrista,
Roagă-te la Dumnezeu,
Să trăiască nașu-tău,
Și la Maica Precista,
Să trăiască nașe-ta,
Capu tău că l-oi scăpa.
Frumos calu-nfierbînta,
Buțile că le sărea,
Cercurile că le tăia,
Vinurile că-mi vărsa,
Nuntași caii-mi adăpa,
Dar Letinu, ca Letinu,
Cu sufletul ca păgînu,
Nici p-aia nu se lăsa:
Patru fete mi-aducea,
Tot un chip, tot o făptură,
Tot un umblet și-o mersură,
Tot un port și-o uitătură,
În cămară le băga,
Și din gură cuvînta:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile, mirele,
Salte cu umerile,
Ca șoimul aripile,
Să s-aleagă din nuntași,
Din nuntași,
din sichirași,
Și din dalbii coconași,
Să-și aleagă mireasa,
Cunune-se cu dînsa.
Ginerile d-auzea,
La inimă-l săgeta

Foarte rău se întrista.
Dară nunu cel mai mare,
Cu grija nunții-n spinare,
Așa din gură-mi grăia:
— Taci, fine, nu te-ntrista,
Roagă-te la Dumnezeu,
Să trăiască nașu-tău,
Că ți-o scăpa capu tău.
Pe fin de mînă lua,
În cămară mi-l băga,
Măr de aur că-mi scotea,
Pe covor mi-l arunca,
Și din gură cuvînta:
— Să s-aleagă fina mea,
Măru de jos să mi-l ia,
C-am o sabie-nveninată
Spurcată la cap de fată.
Trei fete nu se mișca,
Mireasa se-nfricoșa,
Un pas nainte făcea,
De mijloc s-apleca,
Măr de aur culegea,
Nunu de mîn-o lua,
În carîtă mi-o punea,
Și cu nunta că-mi pleca.
Ei plecau pe la Sînmedru,
Și-ajungea pe la Sînpetru.
Dar Letinu, ca Letinu,
Cu sufletu ca păgînu,
Nici p-aia nu se lăsa,
După nuntă-mi trimetea
Vreo cincizeci de pochinzeri,
Toți pe bidivii călări.
Acas' la socru-mi soseau,
Toți mi-și beau și mi-și mîncau,
Puneau capu se culcau.
Dară socru ce-mi făcea?
Cîte-un ochi la toți scotea,
Picioare la cai jupuia,
La Letinu-i trimetea.
Iar Letinu de-i vedea,
A pagubă fluera
Și din gură-așa-mi grăia:
Împrumutu ce le-am dat,

Ș-a-ntors cu vîrf și-ndesat;
Eu le-am făcut-o lor tunsă
Și ei mi-au făcut-o rasă.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

15

Letinu

Frunzuliță lobodă,
În curte la Ștefan-vodă,
S-au strîns boerii la vorbă;
Boeri mari ai țăriei,
Stîlpii Țarigradului,
Podoaba împăratului;
Ei stau și se sfătuiau
Și pe Sîncă-l logodeau.
Mireasă de unde-i dau?
Tot din tîrg din Dobrogea,
Fata lui Letin bogat,
Mi-e la cruce nenchinat
Și de lege depărtat
Și de blagă mi-e bogat.
Toată nunta că-mi pleca:
Patruzeci de coconași
Feciori de boernași.
Și-mi plecau pe la Sînpetru
Și-ajungeau pe la Sînmedru.
Dar Letinu ce-mi făcea?
Ochianu că și-l punea,
Toată nunta-o năzărea:
Nu știu pomet înflorit,
Ori nunta că mi-a sosit?
Toată nunta că-mi sosea,
Dar Letinu ce-mi făcea?
Săvai, cîinele spurcat
Și de lege depărtat
Și de blagă-ndestulat,
În foișor se suia,
La pistoale slobozea,

Porțile le zăvora
Și din gură așa striga:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile,
mirele,
Să s-aleagă din nuntași
Și din boerii ceilalți,
Și să-mi saie porțile
Să-și bage carîtele,
Că dacă nu le-o sări,
Frumos capu-i s-o tăia,
Nici mireasă nu i-oi da.
Ginerile d-auzea,
Lăcrămile-l podideau
Și la nașu-său mergea.
Nașu-său că-mi grăia:
— Fine, nu te spăimînta
Că ți-oi purta eu grija.
Roagă-te la Dumnezeu
Să trăiască nașu-tău
Și la Maica Precista
Să trăiască nașă-ta.
Pui de leu că mi-și avea,
Puțintel că mi-l plimba
Alb de spume mi-l făcea,
De lua spuma cu mîna,
Și de pămînt mi-o trîntea,
Sloi de gheață se făcea;
Cînd odată mi-și răcnea,
Pe sus porțile sărea,
Buzduganu mi-l trăgea,
Zăvoarele le rupea,
Balamale fărîma,
Carîte-n curte băga.
Dar Letinu cel bogat,
Săvai, cîinele spurcat,
Mi-e la cruce nenchinat
Și de lege depărtat
Și de blagă-ndestulat,
Și de miere și de unt,
De bunu după pămînt,
În foișor se suia
Altă ispită le da:
Șapte buți de vin și-avea,
Alăturea le punea,

Săritoare le făcea
Şi din gură aşa grăia:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile,
mirele,
Vie saie buţile,
Să taie cercurile,
Să-şi adape gloabele;
Că dacă nu le-o sări,
Frumos capu-i s-o tăia,
Nici mireasă nu i-oi da.
Ginerile d-auza,
Lăcrămile-l podideau
Şi la naşu-său mergea.
Iar naşu-său grăia:
— Fine, nu te-nspăimînta
Că ţi-oi purta eu grija.
Roagă-te la Dumnezeu
Să trăiască naşu-tău
Şi la Maica Precesta
Să trăiască naşă-ta.
Pui de leu că-ncăleca,
Puţintel că mi-l plimba
Alb de spume că-l făcea
Şi o dată că-mi răcnea
Pe sus buţile sărea,
Paloşul că-l trăgea,
Cercurile le tăia,
Vinu-n curte slobozea,
Toţi caii că-şi adăpa
Şi ploştile le umplea.
Dar Letinu cel bogat,
Săvai, cîinele spurcat,
Şi de lege depărtat,
Mi-e la cruce nenchinat
Şi de blagă-ndestulat
Şi de miere şi de unt
De bunu după pămînt,
În foişor se suia,
Altă ispită le da:
Vezi, Letinu cel bogat
Lua şapte viguri de postav,
Alăturea le punea,
Săritoare le făcea
Şi din gură că-mi grăia:

— Care mi-e ginerile,
Ginerile,
mirele,
Să s-aleagă din nuntași
Și din boerii ceilalți,
Să-mi saie vigurile,
Să-și ia postavurile,
Că dacă nu le-o sări,
Frumos capu-i s-o tăia
Nici mireasă nu i-oi da.
Ginerile d-auzea
Lăcrimile-l podideau
Și la nașu-său mergea.
Iar nașu-său că-mi grăia:
— Fine, nu te-nspăimînta,
Că ți-oi purta eu grija.
Roagă-te la Dumnezeu
Să trăiască nașu-tău
Și la Maica Precista
Să trăiască nașă-ta.
Pui de leu încăleca,
Puțintel că mi-l plimba,
Alb de spume mi-l făcea,
De lua spuma cu mîna,
De pămînt că mi-o trîntea
Sloi de gheață mi-o făcea,
Și cînd o dată răcnea
Vigurile le sărea,
Paloșul că-l trăgea,
Postavurile toca,
Și la nuntași le-mpărțea;
Cum era și nuntașu
Așa-i da și postavu;
De era mai tinerel
Îi da postav frumușel;
De era mai bătrîior
Îi da postav negrișor.
Dar Letinu cel bogat,
Săvai, cîinele spurcat
Mi-e la cruce nenchinat
Și de lege depărtat
Și de blagă-ndestulat,
Și de miere și de unt,
De bunu după pămînt,
În foișor se suia,

La pistoale slobozea,
Altă ispită le da:
Șapte fete mari și-avea,
Tot un chip și tot un stat,
Tot un stat,
tot un purtat,
Și alături le punea
Și din gură așa-mi grăia:
— Care mi-e ginerile,
Ginerile,
mirele,
Să s-aleagă din nuntași
Și din boerii ceilalți
Vie, cunoască-și mireasa,
Cunune-se cu dînsa;
Că dacă nu și-o cunoaște-o,
Frumos capu-i s-o tăia,
Nici mireasa nu i-oi da.
Ginerile d-auzea,
Lăcrămile-l podideau
Și la nașu-său mergea.
Iar nașu-său că-mi grăia:
— Fine, nu te-nspăimînta,
Că ți-oi purta eu grija.
Roagă-te la Dumnezeu,
Să trăiască nașu-tău
Și la Maica Precesta
Să trăiască nașă-ta.
El la fete că-mi mergea,
D-un mărgăritar scotea,
Pe masă mi-l arunca
Și din gură așa-mi grăia:
— Fetelor,
fetițelor,
Cocoanelor,
zînelor,
Am o sabie spurcată,
De-mi taie la cap de fată.
Mireasa care era,
Lăcrămile o podideau.
El de mînă mi-o lua
Și-n carîtă mi-o punea
Dar Letinu ce-mi făcea?
Cincizeci pochinzări le da,
Tot cincizeci de pochinzări,

Tot feciori de negustori
Călări pe cai gălbiori,
Coamele-mpletite-n flori;
Toată nunta mi-o pornea
Nunta toată că-mi pleca,
Și-mi pleca pe la Sînmedru.
Și-ajungea pe la Sînpetru.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

16

Iana Iozuliana

Sus, mai de sus,
La Ruși de-a-Vede;
Mie mi se vede:
De o căscioară mică,
Mică de nimică,
Cu cincizeci de uși,
Cu șaizeci de buți,
Tot buți buclicene
De-o sută de vedre.
Vinu, cine-l vinde?
Iana Iozuliana,
Cu Diu Karaghiuzăl,
Lume frumușel,
Portu gingășel,
De nu e ca el.
Vinu, cine-l bea?
Cinzeci de casapi,
Cinzeci făr' de cinci
Ceată de voinici,
Patruzeci și cinci,
Tot casapi din sus,
Cu căciuli de urs,
Iana că-mi striga:
— Care s-o afla,
Și s-o adevăra,
Pă min' să mă ia,
Dunărea să treacă

Și-ncolo și-ncoă;
Pă spate, pă coaste,
Din coaste-notînd,
Din cobuz cîntînd,
Din ocă vin bînd,
Din cebuc trăgînd;
Din cobuz de os,
Mult cîntă frumos,
Pe Dunăre-n jos.
Cu coarda de sîrmă,
Inima-mi răzbună,
C-un căluș de fag,
Mult cîntă cu drag.
Nota ce-nota,
La un mal trăgea,
Neagu ce-mi făcea?
Pe mal c-o scotea,
El se ascundea,
Pe supt mal intra,
Casapii că striga:
— Iano, vino-ncoa,
Că-așternutu tău,
Parale mărunte,
Pă sîrmă țesute,
La casapi sînt multe;
Perioara ta:
Tăgîrța pistriță,
Plină de leițe,
Petat și groșițe,
Luați din răsmiriță,
Că mi-i da Ioniță.
Iana răspundea:
— Tușcă-sa bătrînă,

. . . . . .

Ție că mi-ți pute
Trupu-a mucezală,
Barba a sfoigeală,
Sufletu a cîine,
Sărmana de mine,
Ce mă fac cu tine?
Neagu d-auzea,
Pe supt mal ieșea,
Cu Iana vorbea:
— Iano, dumneata,

Iar tu să te duci,
Vinu ca să-mi scoţi,
Vinu cu vadra,
Rachiu cu ocaua,
Casapii s-o-mbăta,
Eu că mi-oi veni
C-o spată turbată,
Nimic nu-i cercată,
La sînge spurcată.
Pe toţi oi tăia,
Pe tine oi lua,
Şi eu mi-oi pleca,
În ţară arăpească,
Şi cu-a inglezească,
Să te fac nevastă.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

17

Niţa Talaniţa

Verde, verde, sălcioară,
D-asară,
d-alaltăsară,
Trei voinici că se lăsară,
Tot la Niţa Talaniţa
Vinde vinu cu vedriţa
Şi rachiu cu ploschiţa.
Unu, uitătura lupului,
Altu, uitătura şarpelui,
Altu, cu nădragii roşii
Mult mi-e gros şi scundicel
Parcă şade dracu-n el.
Verde frunză, foi de viţă,
— Hai tu, Niţă Talaniţă,
N-ai tu grajdiu de vreo trei cai
Şi hodae pentru noi?
— Ba am grajdiu de şease cai
Şi hodae pentru voi.
Caii la grajdiu că-i băgau
Şi-n hodae că intrau

Și din gură așa-mi grăiau:
— De ți-o fi vinu mai rece
O să bem pînă la zece;
De ți-o fi vinu mai dulce
Noi d-aci nu ne-om mai duce.
Tot la vin că-mi porunceau,
Nouă vedre că mi-și beau.
Ea le spune că sînt nouă,
Iar ei spuneau că sînt două.
Dară Nița ce-mi făcea?
La Domnie că-mi mergea,
Pe voinici că mi-i lăsa.
La Domnie ce-mi făcea?
Trei zile-n poartă ședea
Și Domnia mi-o vedea
Și din gură o-ntreba:
— Hai tu, Niță Cîrșmăriță
Ce vînt tare mi-a bătut
Pînă aicea de-ai venit?
Iară Nița răspundea:
— Hai, Doamne, măria-ta,
D-asară,
d-alaltăsară,
Trei voinici închivărați,
Călări pe trei pui de hați,
Unu, uitătura lupului,
Altu, uitătura șarpelui,
Unu, cu nădragii roșii,
Mult mi-e gros și scundicel,
Parcă șade dracu-n el
Le-am scos vin,
le-am scos pelin,
Nouă vedre mi-au băut
Și eu le spun că sînt nouă,
Iar ei zic că sînt două.
Iar Domnia răspundea:
— Verde frunză, foi de viță,
Hai tu, Niță Cîrșmăriță,
Și la mine au venit
Trei zile că mi-au șezut;
Le-am tăiat o gonitoare,
De mă legăna în coarne,
De le-am făcut de gustare,
Le-am dat vin,
le-am dat pelin

Și-au făcut chefu deplin.
Așa Nița c-auzea,
Acasă mi se ducea,
Văcaru că-l trimetea,
Vacile mi le-aducea,
O gonitoare tăia,
De gustare le făcea.
Trei zile că mi-și ședeau,
Beau voinicii și chioteau,
Tot chefu că și-l făceau,
Nici o para nu plăteau.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

18

Feciorаș de sîrb

Frunză verde, floare albastră,
Săvai, în țara sîrbească,
Săvai, fecioraș de sîrb,
Dumineca s-a născut.
Duminecă s-a născut,
Luni de gustare-a cerut:
Pui de bivolilocel
Iasă-n vară d-un vițel;
Șeapte cuptoare de pită,
Și-o bivoliță gonită,
Și să i-o facă cu zeamă,
Să-și mai prinză inimioară.
La trei zile mi-și grăia:
— Maică, măiculița mea,
Toți oameni ca-nciocălat,
Și s-apucat de arat,
Doar noi am întîrziat.
Opt boi la jug înjuga,
Și pluguleţu pornea,
Și el, frate, mi-și brăzda
Moșia împăratului,
Drumu Țaligradului.
El cornici, el pogonici,
Și mîna ca cinci voinici.
Arap Colțea că-l afla,

Şi la el că mi-şi venea,
Şi din gură mi-i grăia:
— Oleoleo, fecior de sîrb,
Ursători nu ţi-ai făcut
Şi ai plecat după plug.
Verde frunză şi-un spănac:
Da tu, frate, mi-ai brăzdat
Moşia-mpăratului,
Drumu Ţaligradului?
Fecior de sîrb mi-şi grăia:
— Arap Colţea, viteaz mare,
De ce nu-ţi vorbeşti pe cale?
Verde frunză popîlnic,
Eu sînt un copil mai mic,
Dumneata eşti om bătrîn,
Îţi prinzi mintea c-un copil!
Şi-aşa cum îl judeca,
Fecior de sîrb ce-mi făcea?
Buzduganu că-l trăgea,
De trei ori că-l învîrtea,
Pe-Arap Colţea mi-l lovea
Drept în furca peptului,
Unde-i păs voinicului,
După cal că-l dobora
Şi paloşul că-l trăgea,
Bucăţele mi-l făcea.
Fecior de sîrb ce-mi făcea?
Căluşelu că i-l lua
Şi la plug că mi-l punea
Şi înainte că mîna
Şi înainte mi-şi brăzda
Moşia împăratului,
Drumu Ţaligradului.

Cules personal de la uncheaşul M. Badea Bădică, 1889 în comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

19

Doicin Bolnavu

În oraş, în Bucureşti,
Nemerit-a,
poposit-a

D-un arap mare, buzat,
Negru și ciudat:
Ochii-n cap ca taleru,
S-a-ngrijorat vistieru;
Trupu lui ca butia,
S-a-ngrijorat Domnia.
Dalei, dințișorii lui,
Știi, fearăle plugului;
Mîna lui ca putineiu
Și picioru ca uleiu;
Deștele,
mosoarele,
Capu ca hîrdău.
De mîncare,
el ce-mi are?
Pîine din nouă cuptoare,
Și-o junincă gonitoare
Pui de bivol malacel,
Iesă-n vară d-un vițel.
Mînca nu se pregusta
Și de noapte o fată mare,
Care cu el se culca,
Dimineața mi-o-ngropa.
Toți, măre, rîndu-și făcea,
Și al lui Doicin venea
Tot al lui și-al soru-sa,
Care o chema Voichița.
Voichița dac-auzea
Intra-n casă suspinînd,
Ieșea-afară tot oftînd.
— Dalei, Voică, soru-mea,
Ce ai tu de ești așa?
Intri-n casă suspinînd,
Ieși afară tot oftînd;
Ori ție că ți-a venit,
Vremea de căsătorit?
Ori ție ți s-a urît
Casă mare măturînd?
Ori perina mea mutînd,
Cînd la cap, cînd la picioare,
Cînd la dalbe brățișoare,
Cînd la umbră, cînd la soare?
— Neică, nu mi s-a făcut,
Vremea de căsătorit
Și nici nu mi s-a urît,

Casă mare măturînd,
Pernioara ta mutînd,
Cînd la cap, cînd la picioare,
Cînd la dalbe brățișoare,
Cînd la umbră, cînd la soare.
Dar aici, în București,
Nemerit-a,
poposit-a
D-un arap mare, buzat,
Negru și ciudat:
Ochii-n cap ca taleru,
S-a-ngrijorat vistieru;
Trupu lui ca butia,
S-a-ngrijorat Domnia.
Dalei, dințișorii lui,
Știi, fearăle plugului;
Mîna lui ca putineiu,
Și picioru ca uleiu,
Deștele,
mosoarele,
Capu ca hîrdău.
De mîncare el ce-mi are?
Pîine din nouă cuptoare,
Și-o junincă gonitoare,
Pui de bivol malacel,
Ieșea-n vară d-un vițel.
Mînca nu se pregusta
Și de noapte o fată mare,
Care cu el se culca,
Dimineața mi-o-ngropa.
Toți rîndu că și-au făcut,
Rîndu nostru a venit.
— Dalei, Voică, soru-mea,
Nu purta inimă rea.
Scoate mie,
scoate mie,
Cal din grajd de călărie,
Din dalba-i copilărie
Și te du în celărel,
Și-mi ado d-un buzdugel,
Ado-l tu, cum ăi putea,
Dă-l de coadă-n mîna mea,
Și să vezi ce i-oi lucra.
Voichița la grajd mergea,
Un cal din grajd aducea.

Un cal de călărie,
Din dalba-i copilărie.
Şi pînă mi-l ţesăla,
Soarele în prînz venea;
La Doicin mi-l aducea
Înşelat şi închingat,
Cum e bun dă-ncălecat.
Şi mergea în celărel,
Să aducă un buzdugel.
Pînă i-l prestegalea,
Soarele în amiaz venea,
De coadă abia i-l da.
Doicin ce mi-şi făcea?
De coadă îl apuca,
Drept în sus îl arunca,
La trei ceasuri că pica,
Într-un deşti îl sprijinea,
De rugină se spăla,
La ciochină l-aşeza.
Soru-sa îl ajuta,
Pe cal de încăleca;
Şi mergea de se trăgea,
Oase la loc de-i venea.
Nouă ani el tot zăcuse,
Ficaţii de-i putrezise;
Rărunchii îi mucezise.
Pîn pele te sprevedeai,
Dalbe oase de-i vedeai;
La arap că mi-şi pleca
Şi la arap mi-ajungea.
— Măi arape, măi buzate,
Tu, viteaz şi eu, viteaz,
Ieşi afară să ne batem.
— Verde frunză asunie,
Dar ala care să-mi fie,
De mi-a cutezat el mie?
Picioarele-i tremurau,
Geamurile se spărgeau,
Şi din gură mi-şi grăia:
— Măi Bolnave, dumneata,
Eu zic zău, pe legea mea,
Să nu-ţi pae rău cumva:
La luptă să ne luptăm,
În săbii să ne tăem,
Ori la fugă să ne luăm?

Ei la luptă se luau,
Se goneau
şi se goneau,
Nici unu să-ntrecea.
Doicin din gură grăia:
— Măi arape, dumneata
Uită-te despre stînga,
Că s-a desfăcut chinga.
De fire că mi-l muia,
Arap supt cal se uita,
Doicin se repeza,
Cu buzduganu-l lovea,
După cal mi-l dobora,
Cu calu pă el sărea,
Frumos capu mi-i tăia,
La ciochină l-aşeza,
Şi acasă mi-şi pleca.
Şi mergea de se trăgea,
Oase la loc de-i venea.

Cules personal de la mamă-mea, Elena, în 1890, comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

20

Sultan căpitan

La fîntîna cea sfinţită,
La molima părăsită,
Mult îmi plînge-o copiliţă.
Cînd oi zice şi-o lalea,
D-un Sultan pe drum trecea,
Unde copila plîngea.
Vezi, de plîns, ce mi-şi plîngea,
Oprea pasărea din zbor,
Oprea-n drum pe călător.
Cum Sultanu o auzea,
Din gură că mi-şi striga:
— Fată mare de împărat,
Plînsu tău nu e curat,
Nici de la Dumnezeu dat.
De ce plîngi tu şi oftezi,
De ce oftezi şi suspini,

Fruntea ta de ce e crin?
De ce plîngi tu și oftezi,
Și lui Dumnezeu te rogi
Viața ta d-a curma,
Din robie d-a scăpa?
Fata din gură-i grăia:
— De stătuși de mă-ntrebași,
Adevăru spune-ți-aș:
La poartă la Țaligrad,
Vezi, măre că s-a aflat,
D-un arap mare buzat:
Mîinile ca furcile,
Picioarele ca grinzile,
Ochii ca străchinile,
Și dinții ca teslele,
Cînd mi-și slobozea cuvîntu,
Se cutremura pămîntu!
El lege în țară a dat:
Cîte fete-n Țăligrad,
Pă toate le-a sărutat.
De mîncare el ce-mi are?
Vezi de prînz,
iapă cu mînz,
Și de nemeaz
un bou breaz;
De culcare
o fată mare,
Care cu el se culca,
Dimineața mi-o-ngropa.
Sultanu dacă mi-auzea,
Mîna-n brîu că-i arunca,
Și pă cal că mi-o punea,
Cu ea acasă pleca,
Și acasă mi-o lăsa.
Apoi cu calu vorbea:
— Calule, livduțu meu,
Al meu și-al lui Dumnezeu,
Mai poți tu la bătrînețe
Cum puteai la tinerețe?
— Dalei, stăpîne, stăpîne,
Cu trei părți la bătrînețe
Cum puteam la tinerețe.
În cinci chingi
Că mi-l strîngea,
Cruce cu dreapta-și făcea,

Și pe el încăleca,
Și-așa din gură-i zicea:
— Haideți, murguleț, ca vîntu,
Să se clatine pămîntu,
Praf din copitele tale
Să-nnegrească sfîntu soare.
Și dacă mi-oi izbîndi,
Coama ta oi împleti,
Cu mătase și cu fir,
Cu aur de la Misir;
Ți-oi da drumu peste plai,
Să paști florile din rai.
Fugea zi și fugea noapte,
Pîn poeni alunecoase,
Pîn păduri întunecoase
Și-mi sărea peste orașe;
Cînd fuse la răsărit
Țăligradu a-năzărit,
Peste-o masă a strălucit,
Darapuri a slobozit.
La masă cine-mi ședea,
Numa boeri și împărați,
De prin sate învecinate,
De prin locuri depărtate.
Și ei, măre, cînd vedea,
Și peste ei strălucea,
Tot în sus că se scula,
Unu din ei că-mi grăia:
— Cine ești,
de unde ești,
Și aicea ce voești?
Sînt român din România,
Unde crește vitejia,
Unde cresc brazii pe munte,
Și s-aleg voinici de frunte
Și vreau să tămăduiesc
Tot tărîmu împărătesc,
Că-mi arde flacăra-n pept,
Și n-am cu ce să-l lovesc!
Așa dacă mi-auzeau,
D-un arap negru scoteau
D-un arap negru buzat,
Ca dracu împelițat.
Pe Sultan dacă vedea,
Arap din gură grăia:

— Măi Sultane, Căpitane,
Trăzni-ţi-ar neamu, duşmane,
Cine eşti,
de unde eşti,
Şi aicea ce voieşti?
— Sînt român din România
Unde creşte vitejia,
Unde cresc brazii pe munte,
Şi s-aleg voinici de frunte,
Şi vreau să tămăduesc,
Tot tărîmu-mpărătesc.
Arapu dacă-auzea,
Din gură că mi-și grăia:
— Să te văz la voinicie,
Cum te văz la sumeţie.
D-un cal alb că mi-și scotea,
Gras ca muntele era,
Şi pe el încăleca,
Şi la goană se luau,
Trei zile că se goneau,
Fugeau, frate, nu glumeau,
Nici unu nu se răzbeau;
Cînd fu la podu de peatră,
Colea la măgura naltă,
Naltă — naltă și curmată,
Mi-este zidită pe peatră,
Multă lume-i adunată,
Pă luptași ca să privească.
Cînd acolo ajungea,
Arap buzdugan lua,
Drept în sus mi-l arunca,
De rugină-l scutura,
La trei ceasuri că pica,
Drept în palmă-l sprijinea,
Dar Sultan ce mi-și făcea?
Buzduganu că-l lua,
Drept în sus mi-l arunca,
La patru ceasuri pica,
Drept în palmă-l sprijinea,
De rugină se spăla.
Sultan din gură grăia:
— Măi, arape, dumneata,
Uită-te despre stînga,
Că s-a desfăcut chinga.
Cînd la stînga se uita,

Sultanu ce mi-și făcea?
Buzdugan își flutura,
O dată mi-l repezea,
Cap-arapului tăia,
Ciopățele mi-l făcea.
Lumea pe el se strîngea,
De sănătate îi ruga,
Că de robie îi scăpa.
Cu calu să întorcea,
Și coama că-i împletea,
Cu mătase și cu fir,
Cu aur de la Misir.
La fată mi se ducea,
Cu ea mi se cununa,
Frumoasă nuntă făcea,
Vestea-n lume se ducea.

Cules personal de la Stan Tudor, Reg. II linie, 1892.

21

Tenislav

La marginea țării,
Pă lucișul Dunării,
Tare-mi vine și-mi sosește
D-un caic mare, zmolit,
Cu postav verde-nvălit,
P-înăuntru șicuit,
Numa aur și argint.
Dar în caic cine șeade?
Să vezi Suliman-Pașa
Și cu Mustafa-Aga,
Patruzeci de ienighei,
Toți feciori de boeri mari.
De trei zile că-mi umblau,
Întrebînd și ispitind,
Tot de Tenislav copilu,
Încinge barba cu brîu.
Mînau turcii ce mînau,
Caicul că mi-l opreau,
Peste mal că se uitau,

Fete mari pînză-nălbeau,
Pe la petriș le-nfloreau.
Grăi Suliman-Pașa
Și cu Mustafa-Aga:
— Fetelor,
izinencelor,
Și voi brăilencelor,
Care ăți spune pe dreptate
Pînzele să se-nălbească,
Știi, ca coala de hîrtie,
Cînd stă vara-n prăvălie,
Dai la logofeți de-o scrie;
Care n-ăți spune-n dreptate
Pînzele să se-nnegrească,
Știi, ca zmoala de pă casă.
Verde frunză sălcioară,
Grăia o fată-nălțișoară,
Cu cosița gălbioară,
Tacsinită cu parale,
Cu parale turalii
Luate de pe la beșlii,
Din răzmerița dintîi:
— Turcilor,
pasfiilor
Și mai mari agalelor,
Unde Dunărea cotește,
Supt o canara de peatră,
Este-o babă, zău, bătrînă,
Numai cu doi dinți în gură,
Spală la rufe bătrîne
De sînge de voinic pline;
Cînd ea albia o varsă,
Dunărea mi se-ncruntează.
Așa turcii d-auzeau,
Caic la lopeți luau
Și la baba se duceau:
— Bună ziua, babă slabă,
Și cu mintea toată-ntreagă,
Ești muma lui Tenislav,
Mumă să ne fii și nouă!
El pe noi s-a supărat,
Pă noi singuri ne-a lăsat
Și noi am negustorit
Și-avem bani de socotit;
Și ne-am vîndut turmele,

Ne-am împlinit sumele,
Să-mpărţim dobînzile.
Vezi, fomeea,
                    ca fomeea,
Poale lungi şi minte scurtă,
Fomee nepricepută!
Turcilor că le spunea:
— Unde Dunărea coteşte,
Şi de maluri se loveşte,
La cătina cocoşată
Cu mustăţi dalbe pe apă,
Tenislav mi s-a-mbătat,
Şi tot zace răstornat,
Cu paloşul pus supt cap,
Şi vorbă că mi-a lăsat:
Cine pe el l-o scula,
Frumos capu i-o tăia;
Cu caicu priponit,
Numa-n lanţuri de argint,
Şi cu aur aurit,
Parcă fer n-a mai găsit!
Aşa turcii d-auzeau,
Caic la lopeţi luau,
Pe Dunăre-n jos mergeau,
La cătina cocoşată
Cu mustăţi dalbe pe apă,
Şi pe Tenislav vedeau,
De el nu s-apropiau,
Aşa de grozav era:
Barba-n Dunăre-i bătea,
Talazuri mari că făcea.
Turcii, măre, ce-mi făceau?
Din gură că mi-şi strigau:
— Măi Nedeleo, dumneata,
Pe Tenislav de ne-i da,
Multe pungi de bani ţi-om da.
Nedelea le răspundea:
— Daţi-mi sfoară de mătase,
Împletită viţe-n şease,
Ca să mi-l curme la oase.
Sfoară de mătase-i da,
Frumuşel că mi-l lega
Şi turcilor că mi-l da;
Pă Dunăre-n jos pleca
Şi Tenislav tot dormea,

La Paşa că mi-l ducea;
Paşa, dacă mi-l vedea,
Foarte rău se-nspăimînta,
Cafeaua jos se vărsa,
Şi din gură mi-şi grăia:
— La ce l-aţi adus aicea?
Că de-o sta,
s-o deştepta,
Foc oraşului ne-o da.
Unii ziceau să-l împuşte,
Alţii ziceau ca să-l taie,
Dară Paşa mi-şi grăia:
— Dunărea l-a hărănit,
Tot Dunărea să-l mănînce.
Verde foae d-o lalea,
La Moldova trimetea,
D-o peatră că-mi aducea,
Era cît de uşurea:
Opt sute optzeci oca,
Şi de gît i-o atîrna,
Brînci în Dunăre că-i da
Trei zile că se ducea,
Pînă-n fund că-mi ajungea,
În ceata cosacilor,
În bătaia crapilor,
În ceata morunilor.
Venea un rac sărăcăcios,
Tocma din Ţara-de-Jos,
Verde frunză ş-o lalea
C-un picior de zece oca,
Şi de zgîrci că-l apuca,
Tenislav se deştepta,
Odată se opintea,
Şi începea de înota,
În faţa apei eşia
D-o ibomnică mi-avea,
La Dunăre se brodea,
Şi la ea că mi-şi striga:
— Ce stai, mîndră, şi priveşti,
Sîngur cum mă canunesc?
Ibomnica ce-mi făcea,
Aşa dacă mi-auzea?
La taică-său se ducea
Şi din gură mi-i grăia:
— Ici, la vadu Dunării,

Este-un negustor de boi,
Cu disagi cu gălbiori,
De trăgea-n gazdă la noi;
Nu-ş' cum naiba a făcut,
În Dunăre s-a-necat;
Haideţi, taică, să-l scăpăm.
Cu ta-so că se ducea,
În caic mi se suia,
Pă Dunăre-n jos pleca.
Fata la ta-so striga:
— Ad-o lopată la mine,
Că sînt mai iute de vînă.
Lopata-n mînă lua,
Numai de trei ori trăgea,
La Tenislav ajungea,
Mîna pe paloş punea,
Şeapte ştreanguri mi-i tăia,
Acasă că mi-l ducea,
Trei zile că mi-l ţinea,
Tot pe bere, pe mîncare,
Şi din dalba-i, zău, culcare.
La trei zile afar' eşia,
Un călugăr mi-şi găsea,
D-o palmă că mi-i trăgea,
Potcapu din cap îi lua,
Căldăruşa-n mînă lua,
El popă mi se făcea,
Cu botezu că-mi pleca,
La Stanca crîşmăriţa,
C-acolo era gazda:
— Ia scoate-o oca de vin,
Să-ţi încerc vinu de bun;
Dacă ţi-o fi vinu rece,
Să beau pînă-n cincisprezece,
Dacă ţi-o fi vinul cald,
Eu de cale o să-mi cat.
Turcii dacă l-auzeau,
Pă Tenislav cunoşteau,
Unii pe supt pat intrau,
Unii pe ferestri săreau,
La fînărie intrau;
Numai sluga rămînea
Şi de mînă că mi-l lua,
În bătătură-l scotea
Şi-ncepea d-a-l judeca:

— Slugă, slugulița mea,
De ce mi te-ai supărat,
Și tu, cîine, m-ai legat,
În mîna turcilor m-ai dat,
Șeapte pungi de bani ți-a dat?
Tu să mă fi dășteptat
Și mai mulți bani ți-aș fi dat.
Paloș din teacă scotea,
Din picioare că-l tăia;
Un tăciune de foc lua,
Foc fînului că punea.
Ardeau turcii și plezneau,
Tenislav se-nveselea,
Și de turci nu mai grijea.
El atunci mi se ducea,
Ibomnica și-o lua,
La Brăila se ducea,
La Caracal se trăgea,
Prăvălie dăschidea,
Cu usturoi și cu ceapă,
Nici dracu să nu-l priceapă.
Cînd oi zice-o dată amin,
Să-mi dați o ploscă de vin,
Să vă spui altul mai bun,
Că d-oi sta, dezlega sacu,
Eu voi spune și pă dracu.

Cules personal de la Udilă Radu, soldat în Reg. II linie, Dolj, 1892.

22

Badu

Verde frunză d-o lalea,
Umblă turcii d-aiurea,
Tot d-aiurea
prin plaiurea,
Cintenea
de Dunărea,
Pe dincolo, pe dincoa.
Trei ani d-a rîndul umblau,
La o poiană-mi eșau.

Trei fete mari că-mi găseau,
Tot la pînze înălbeau.
— Bună ziua, fetelor,
Fetelor,
budencelor,
De ne-ţi spune pe dreptate,
Pînzele să se-nălbească,
Ştii, ca coala de hîrtie
Cînd o iei din prăvălie;
Iar de n-ăţi spune-n dreptate,
Pînzele să se-nnegrească
Ca rasa călugărească,
De casele Badului,
Badu, Cîrciumarului,
Car' ziua cîrciumăreşte,
Noaptea turci măcelăreşte.
Fetele le mulţumeau
Şi din gură aşa-mi grăiau:
— Turcilor,
parfiilor,
Mai mari ciohodarilor,
În capu oraşului,
În marginea drumului,
Sînt casele Badului.
Turcii-aşa dacă auzeau,
La Badu mi se duceau,
Pe Băduleasă găseau.
— Bună ziua, Băduleasă,
Băduleasa cea frumoasă,
Cu sprînceana lungă, trasă,
Cu chipul de jupîneasă,
Cu nume cîrciumăreasă,
De ţi-e Badu-n deal la vie,
Trimite la el să vie,
Că avem să ne vorbim,
La galbeni să socotim.
— Nu mi-e Badu dus la vie,
Să trimit la el să vie;
Badu frumos s-a-mbătat
Şi-n pimniţă mi-a intrat
Şi mi-şi doarme răbolit
Cu paloşul gol pe pept,
Frică mi-e să mi-l deştept.
Aşa turcii d-auzeau,
Năvală ca porcii dau,

C-o frînghie mi-l legau,
C-o frînghie de mătase
Împletite vițe-n șase,
Taie carnea razmă-n oase.
Mi-l legau,
mi-l canuneau
Și-l duceau de-l spînzurau:
De undreaua coșului,
În bătaia fumului,
Unde-i păs voinicului.
Verde frunză d-o lalea,
Badu din gură-mi grăia:
— Băduleasă cea frumoasă,
Cu chipu de jupînească,
Ia ia-ți iie
dintr-o mie
Și rochiță de cutie
Și te-ncinge cu brîu lat,
Cotu, cinci galbini luat,
Din oraș, din Țarigrad;
Ia în poală gălbinei
Și treci peste prag cu ei
Și te fă a-mpedeca,
Galbeni din poală-a vărsa;
Dacă turcii vor vedea,
La galbeni năvală-or da
Și pe mine m-or lăsa.
Băduleasa asculta,
Frumos mi se îmbrăca,
Lua iie
dintr-o mie
Și rochiță de cutie
Și se-ncingea cu brîu lat,
Cotu cinci galbeni luat,
Din oraș, din Țarigrad;
Poala cu galbeni umplea
Și, cînd peste prag trecea,
Se făcea
d-a-mpedeca,
Galbeni din poală vărsa.
Turcii-așa dacă vedeau,
Tot mai tare-l canuneau,
Canuneau și mi-l băteau
Cu sfîrcul gîrbaciului
În fața obrazului.

Iară Badu ce-mi grăia:
— Băduleasă, dumneata,
Ce-mi stai, soro, şi-mi priveşti
Turcii cum mă canunesc?
Mergi la frate-meu Niculcea,
Ala o să-mi scape viaţa,
Că e de zile mai mic,
Dar de trup e mai voinic.
Băduleasa ce-mi făcea?
Tîrgu de-a rîndu lua,
Pe Niculcea mi-l găsea,
Mi-l găsea turtit de beat
De trei fete-mpresurat,
De trei fete, trei ovreice,
Fi-o fi fost şi armence,
Una-l muşcă,
şi-alta-l pişcă,
Alta-l pupă şi-l sărută,
Alta cu vin mi-l stropeşte,
Feţişoara-i rumeneşte.
Băduleasa că-mi grăia:
— Frate, cumnate Niculcea,
Tu bei şi te-nveseleşti
Şi de Badu nu-ngrijeşti!
Că la noi turcii-au venit,
L-au legat, l-au canunit,
L-au bătut, l-au spînzurat
De undreaua coşului
În bătaia fumului,
În dogoarea focului,
Unde-i păs voinicului.
Niculcea dac-auzea,
El din gură mi-şi grăia:
— Hai, cîrciumăriţă fa,
Dă o vadră de vin încoa,
Ca să-mi potolesc setea.
O vadră de vin scotea,
El la gură mi-o punea,
Pînă-n fund o răsufla,
Setea nu şi-o potolea.
— Ia dă-ţi vadra la dracu,
Scoate vinu cu hîrdău
Să-mi potolesc sufletu.
Un hîrdău de vin scotea,
La gură dacă-l punea,

Drept în fund mi-l răsufla
Abia setea-și potolea.
— Verde frunză d-o lalea,
Hai, cumnată dumneata,
Eu o să merg tot răcnind,
Tot răcnind și chiuind;
Dacă turcii te-o-ntreba:
Băduleasă dumneata,
Cine să fie ala?
Tu să le spui lor așa:
Ala-i negustor de boi,
Trage în gazdă la noi,
Și-a vîndut cirezile
Și-a luat paralele,
Și-a băut dobînzile.
Băduleasa că-mi pleca,
Niculcea-n urmă venea,
Venea-n urmă tot răcnind,
Tot răcnind
și chiuind.
Turcii-așa dac-auzeau,
Pe Băduleasa-ntrebau:
— Cine să fie ala,
De vine răcnind așa?
— Ala-i negustor de boi,
Trage în gazdă la noi,
Și-a vîndut cirezile,
Și-a luat paralele,
Și-a băut dobînzile.
Turcii, așa dacă auzeau,
Pe Badu mi-l mai slăbeau.
Iacă, Niculcea intra
Și din gură așa-mi grăia:
— Băduleasa cea frumoasă,
Cu sprînceana lungă, trasă,
Cu chipu de jupînească
Cu nume cîrciumărească,
Scoate vin,
scoate pelin,
C-o să-mi fac chefu deplin.
O vadră de vin scotea
Și pe masă i-o punea.
Niculcea așa-mi grăia:
— Dar — ăla de e legat,
Cu ce e el vinovat,

Ori nescai cai a furat,
De-l țineți așa legat?
Un pahar de vin că lua
Și la el mi se ducea.
Dară Badu așa-mi grăia:
— Hai, Niculceo dumneata,
Eu nu beau vin nenchinat,
Că eu sînt de mîini legat,
Slobozește-mi mîna dreaptă,
Să-mi fac cruce creștinească.
Mîna dreaptă-i slobozea,
Și p-ailaltă asemenea.
Dar Niculcea ce-mi făcea?
Cînd o dată că-mi răcnea,
Turcii pe su' pat intrau.
Dar Niculcea ce-mi făcea?
Din gură că mi-și grăia:
— Scoate-ți ce ai bun în casă,
C-o să pui eu foc să arză,
Foc la casă că-mi punea,
Turcii-n văpae ardeau
Și casa asemenea.
Las' să arză cu văpae,
De ce a-nvelit-o cu pae!

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungești, (Valea Mamului), raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

23

Kera-Lina

În orașul din Brăila,
Merge și tîrgue Kera;
Kera, Kera-Lină,
Floare din grădină,
Tinerea copilă,
Frumușică zînă!
Să tîrgue fir,
Fir și ibrișim,

Borangic d-ăl bun;
Marfă fomească,
Că e mai bănoasă,
Și e mai frumoasă;
La Arap Sangiac,
Cu solzi după cap,
Tot în chip de drac.
Cu barba de țap,
Cu mustăți de rac
Parcă sînt de drac;
Unde-l văz pe dînsu,
Nu poci ține rîsu.
Arap d-o vedea,
Așa mi-i grăia:
— Kera, Kera-Lină,
Floare din grădină,
Tinerea copilă,
Frumușică zînă,
Ia-mă tu pă mine,
Că mult ți-o fi bine.
Eu, ție, ți-oi face:
Așternutu tău,
Parale mărunte
Pă sîrmă țăsute,
Că-s la mine multe
Și nesocotite.
Învălișі ți-oi face
De caragroșei,
Că-s mai ușurei.
— Arape, arape,
Arape buzate,
Negru și buzate,
Pă mine m-ăi lua,
Pă mine m-ăi duce
În țară turcească,
În țară-arăpească.
Unde s-a văzut,
Și s-a pomenit:
Arap negru,
Arăpoaică albă?
Surorile tale,
Cumnatele mele,
Dacă m-or vedea,
Nu știu m-or cinsti
Ori m-or ocărî!

Arapu șiret,
Pui de drăculeț,
Pă Kera o-nșela,
Pă Kera mi-o lua,
În șaică o punea,
Și cu ea pleca:
Pe Dunăre-n jos,
Mergea cu folos.
Kera mi-și pleca,
Mă-sa rămînea,
Frații ei venea:
Hoții Brăilei,
Șerpii Dunării,
Constantinopolii!
La poartă striga:
— Keră, Kera-Lină,
Tinerea copilă,
Floare din grădină,
Frumușică zînă;
Keră, sora noastră,
Dăschide-ne poarta,
Să băgăm haznaua,
Haznaua și blaga.
Mă-sa auzea,
Afară eșea,
Cu mîna arăta,
Cu gura spunea:
— Kera nu răspunde,
Că n-are de unde;
Kera mi-a plecat
Și s-a măritat
Cu arap buzat,
Negru ca un drac,
Cu solzi după cap,
Cu mustăți de rac
Parcă sînt de drac;
Unde-l văz pe dînsu,
Nu poci ține rîsu.
Mă-sa că sărea,
Poarta dăschidea;
Dă dor de fecior,
Sărea-ntr-un picior;
Și de dor de fată,
Sărea muma-ndată.
Frații ce-mi făceau?

Haznaua băgau,
Dunărea pleca,
În ea s-arunca,
Cu plosca de cot,
Cu fluer de soc,
Mult cîntă cu foc!
D-un fluer cînta,
Din ploscă-nchina!
Din fluer de fag
Mult zice cu drag;
Din fluer de os,
Mult zice frumos;
Din fluer de tufă,
Mult zice cu trufă;
Din fluer cîntînd,
Din ploscă-nchinînd!
Şi ei mi-şi mergeau:
Pe Dunăre-n jos,
Mergeau cu folos.
Pe Kera ajungeau
Şi mi-o ajungeau
Şi mi-o judecau:
— Keră, Kera-Lină,
Tinerea copilă,
Floare din grădină,
Frumuşică zînă,
De ce ai plecat,
De ce ne-ai lăsat,
Şi te-ai măritat
Cu arap buzat,
Negru ca un drac,
Cu solzi după cap,
Cu mustăţi de rac,
Parcă sînt de drac,
Unde-l văz pe dînsu,
Nu poci ţine rîsu?
Şi ce ţi-a lipsit,
De ne-ai părăsit?
Ori bucate de mîncare,
Ori haine de premeneală;
Furcă de chiparos
Cu lemnu frumos;
Fus de arginţel
Toarce singurel,
Cu fir subţirel?

— Neică, neic-al meu,
Şi-al lui Dumnezeu,
Nimic mi-a lipsit,
De v-am părăsit;
Nici bucate de mîncare,
Nici haine de premeneală,
Nici furcă de chiparos
Cu lemnu frumos;
Nici fuscior,
De argintel,
Toarce singurel,
Cu fir subţirel;
Cu sîla m-a luat,
Ăst arap buzat,
Cu solzi după cap,
Negru ca un drac,
Cu mustăţi de rac
Parcă sînt de drac;
Unde-l văz pe dînsu,
Nu poci ţine rîsu.
Ei mi-o judecau,
De mînă mi-o luau,
Afar' mi-o scoteau;
Arap rămînea,
Paloş mi-şi scotea,
Capu-i reteza,
Şi mi-l îneca,
Pe Dunăre-l da.

Cules personal de la mătuşe-mea Tudora I. Lăzăroiu, în 1890, comuna Bogdăneşti, raionul Rîmnicu-Vîlcea, regiunea Argeş.

24

Marcu

Frunzuliţă a macului,
La casele Marcului,
Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
Dar la masă cine-mi şeade?
Şeade Turcu bolînu,
Şi cu Marcu Viteazu.
Foae verde ş-o lalea,

Cu paharu cine-mi da?
Da mama Marcului,
Ibomnica turcului;
Cu rachiu-l jumătăţeşte,
Şi cu vin mi-l împlineşte,
Cu catran îl cătrăneşte,
Cu zahăr îl pospăeşte.
Verde frunză d-o lalea,
Ea din gură mi-și grăia:
— Ce beţi, boeri, vin așa
Ce nu beţi pe rămășag:
Care din voi s-o-mbăta,
Frumos capu i s-o tăia?
Mare prinsoare făcea:
Din doi care s-o-mbăta,
Frumos capu i s-o tăia.
Bea turcu
cu papucu,
Și Marcu
cu carîmbu
Bea Marcu și să-mbăta,
Coate pe masă răzma.
Foae verde ș-o lalea,
Mă-sa din gură grăia:
— Turcule, bolînule,
Nu vezi Marcu s-a-mbătat,
Coate pe masă a răzmat,
Capu nu i s-a tăiat.
Așa dacă mi-auzea,
De la masă se scula,
Mîna pe paloș punea
Și la Marcu că mergea.
Frunzuliță aluniță,
Avea Marcu-o sluguliță,
Slujea pe Marcu-n credință.
El din gură mi-și grăia:
— Turcule, bolînule,
Mai aşteaptă puţintel,
C-am să-i spui d-un cuvînţel,
Că l-am slujit în dreptate,
Nouă ani și jumătate,
Socoteala nu mi-a dat-o,
Sîmbrioara nu mi-am luat-o.
Și așa cum mi-și grăia,
Pe lîngă Marcu se da,

Şi din gură se ruga:
— Iartă-mi, Doamne, greşala,
Să dau Marcului palma!
Palma bici că şi-o făcea,
Şi pe Marcu mi-l lovea,
De-i răsuna faţa.
Marcu mi se deştepta,
Drept în picioare sărea,
Şi din gură mi-şi grăia:
— De cînd mama m-a făcut,
Aşa palmă n-am văzut.
Slugă, slugulița mea,
Nouă ani şi jumătate,
De cînd slujeşti în dreptate,
Nici o palmă nu ţi-am dat.
— Marcule, stăpînu meu,
Al meu şi-al lui Dumnezeu,
De nu-ţi trăgeam eu palma,
Îţi punea turcu viaţa,
Cum l-a-nvăţat maică-ta.
Aşa Marcu d-auzea,
Paloş din teacă scotea,
Capu turcului tăia.
Îi pica capu pe masă,
Într-o tipsie cu varză;
Fugea trup bolborosind,
Şi capu ghiodănăsind,
Nu-ş ce naiba tot zicînd.
La maică-sa că mergea,
Cu hîrtii o hîrtia,
Cu catran o cătrănea,
Foc de nouă părţi îi da,
Ardea mă-sa se scrumea,
Marcu bea, să-nveselea
Cu sluga mi se cinstea.
Mă-sa din gură grăia:
— Maică, maică, Marcule,
Cum îţi arde ţîţa ta
Care ai supt tu din ea?
— Las' să arză, maică, arză,
Că n-arde pe vina mea
Şi arde pe vina ta.
Ardea mă-sa, se scrumea,
Oase ce mai rămînea,
În piuă mi le pisa

Şi în vînt le vîntura:
Alege tu, vîntule.
Îngrașă-te, pămîntule.

Cules personal de la mătușe-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdănești, raionul Rîmnicu-Vîlcea, regiunea Argeș.

25

Piciu

Foae verde a bobului,
Sus pe malu Dunării,
La măgura Piciului,
Piciului, Armanului,
Țipă Piciu de trei zile
Că dintr-a lui avuție
Mi-a rămas la datorie
Şi la dalbă sărăcie.
— Vîndui vii, vîndui moșii,
Datoria n-o plătii.
Să-mi vînd eu herghelia,
Nu-mi plătesc datoria.
Aș vinde pe taica al meu,
Taica al meu este bătrîn,
N-oi putea să-l dau la tîrg.
Ia să vînd pe maica mea,
Mulți galbeni să iau pe ea:
M-o bate căutarea,
Că i-am supt țîțișoara.
Ia să vînd pe frate-meu,
Mult e nalt și subțirel,
Mulți galbeni să iau pe el;
Dar nu știu cum a făcut,
Cînd era copil mai mic,
La un dinte s-a smintit,
N-oi putea să-l dau la tîrg.
Ia să vînd pe soru-mea,
Mult e naltă, subțirea,
Mulți galbeni să iau pe ea
Să-mi plătesc datoria.
— Hai, tu neică, soru-mea.

Bagă-ţi faţa la albeală,
Buze moi la rumeneală,
Sprîncene la condeială
Şi dinţişori la căneală.
Soru-sa mi se gătea,
Cînd afară că-mi eşa,
Ca soarele strălucea.
Piciu, măre, ce-mi făcea?
Pe Roşu încăleca,
Cu gîrbaciu l-atingea,
Puţintel mi-l fierbînta,
Lîngă soru-sa se da,
Mîna-n brîu că-i înfigea,
Lîngă el o arunca,
Cu ea la bîlci mi-şi pleca,
Tot la bîlci la Brastavăţ
Să vînză roaba cu preţ.
Cînd la bălci mi se ducea,
La cap de tîrg mi-şi mergea,
Toată lumea se strîngea
Şi de fată se mira:
— Mă, Piciule, dumneata,
Pe ce-ţi vinzi pe soru-ta?
— Verde frunză sălcioară,
Pe galbini şi pe parale.
Trei zile că mi-şi umbla,
Nimenea nu se găsea,
Pe soru-sa ca s-o ia,
Aşa de scumpă era.
Mergea-n capu tîrgului,
La mormîntul turcului,
În capu Deftorului,
Era un turc mititel
Mititel şi scurticel,
Nepotul lui Ciupăgel,
De temea Giurgiu de el.
El mi-şi şedea pe dughian,
Şi-mi înşira la mărgean
Şi-mi tot socotea la bani.
Turc din gură mi-şi striga:
— Măi, Piciule, dumneata,
Pe ce-ţi vinzi pe soru-ta?
Piciu din gură-mi grăia:
— Turculeţule,
mititelule,

Borţoşelule,
gingăşelule,
Verde sălcioară,
Pe galbini şi pe parale.
Turc cu ochii se uita,
Cu gîndu mi se gîndea:
Auru şi argintu
Mi-l mănîncă pămîntu;
Şi aşa cum se gîndea,
Turc din gură mi-şi striga
La ienighei poruncea,
Pungi cu braţu de-mi scotea.
Disagi lui Piciu umplea,
Disăgei de păr
Plini cu galbiori,
Disăgei de pele
Plini cu mahmudele;
De trei ori că-i cumpănea
Şi mai mulţi galbeni veneau,
Nici în samă nu-i băga.
Piciu disăgei lua,
Şi pe Roşu i-aşeza
Şi acasă mi-şi pleca.
Mergea, Roşu nechezînd,
Piciu din ochi lăcrămînd
Şi-n gura mare strigînd:
— De unde veni asta?
Asta fu urdubelea,
Căzu pe spinarea mea,
De vîndui pe soru-mea.
De foc mare ce-i era,
La cîrciumă se ducea,
Bea Piciu de se-ndîrja,
D-o vadră de vin scotea,
Cu ea la Roşu mergea:
— Na, Roşule, vin de bea,
Ca să mai putem ceva,
Să scăpăm pe soru-mea.
Roşu din gură-i spunea:
— Stăpîne, nu zi aşa,
Cînd mi-eram la tinereţe,
Mi-era carnea ca fraga,
Şi vîna ca cureaua,
Dar acum la bătrîneţe,
Mi-este carnea ca vînju

Și vîna ca oțelu.
Ia punga, te cheltuiește,
Pe mine mă potcovește
Cu potcoave de argint
Că sînt cu spor la fugit,
Cuiele de sîrmă-ntoarsă,
Ție la pulbere groasă,
Să scăpăm pe fata noastră.
La argintar se ducea,
Pe Roșu mi-l potcovea
Și la turc că mi-și pleca.
— Bună ziua, turcule!
— Mulțumim, cumnatule!
— Tu nu-mi ești cumnatu meu,
Că-s creștin și tu păgîn,
Dar să-mi scoți pe soru-mea
Că vreau să mă iert cu ea.
Pe soru-mea ți-am vîndut
Și cu ea nu m-am iertat.
Pe soru-sa o scotea,
Piciu la ea se ducea,
Mîna-n brîu că-i înfigea,
Lîngă el o arunca
Și la fugă mi-o lua.
Roșu mi se repezea,
Punea buze la pămînt
Și coada fuior în vînt,
Așa-mi fugea de-amărît.
Cînd acasă mi-ajungea,
Jos după Roșu se da,
Disăgeii mi-i lua
Și-n măgură mi-i băga,
Masa, frate, c-o punea,
Bea, nene, și se cinstea
Piciu și cu soru-sa.
Piciu-afară cînd eșa
Și-ndărăt cînd se uita:
Drumu-ngroșat mi-l vedea,
Tot de turci d-ăi iuți
Și de arnăuți,
La Piciu-mi veneau
Ca să-i ia pe sora.
Piciu din gură grăia:
— Hai tu, neică, soru-mea,
Adă paloșu încoa,

Ca să le arăt ceva.
Pe Roşu încăleca
Şi după turci se lua,
Mi-i tăia, mi-i secera,
Şi mi-i tăia el znopeşte
Şi mi-i aşeza clăieşte.
Stau turcii pe jos tăiaţi
Ca mărunchii seceraţi.

Cules personal de la lăutarul Udilă Radu, soldat în Reg. II linie, de fel din fostul județ Dolj, în anul 1891.

26

Agoş

Cel Agoş al lui Topală
Car' mi-e voinic făr' de seamă,
Cît mi-este vara de mare,
Nici un lucru el nu-şi are;
Bagă trei cai la coşare,
Pă grăunţe şi pă sare.
Unu mi-este Vînătu,
Car' mi-e drag ca sufletu;
Şi-altu e Negru ca corbu,
Dă nu-l mai încape locu;
Altu este Dereşu,
De nu-l rămîne nici dracu.
Cel Agoş al lui Topală,
Bate turcii de-i omoară,
Şi mi-i dă pe Olt la vale,
Şi-i sprijoane la Carale:
Cin' te-a bătut Iordaşîm?
Farmambile Cardaşîm!
Dar Agoş al lui Topală,
Car' mi-e voinic făr' de seamă,
A plecat la-nsurătoare,
Cu cin' sute de cătane,
Să ia fata lui Carale,
Cu cin' sute de părale.
Cel Agoş al lui Topală
Mi-a plecat la-nsurătoare.

Cu cin' sute de cătane,
Cu cin' sute de turci,
Cu cin' sute de beşlii,
Din pistoale troznind,
Din ploşti închinînd,
Din gură cîntînd:
Catanele, cătăneşte,
Turcii zău, turceşte,
Şi beşlii, beşlieşte.
Cînd trozneau pistoalele,
Se spăriau satele,
Încuiau giughenele
Şi fugeau ca curvele,
De înfundau tufele.
— Ce-ncuiaţi giughenele,
Şi fugiţi ca curvele,
Să înfundaţi tufele?
Că nu este vreo războală,
E Agoş al lui Topală,
Aşa face el pîn ţară!
Verde frunză şi-o lalea,
Agoş, dacă să-nsura,
Nici trei zile nu trecea,
Cărticică că-i sosea.
— Măi Drăghici, tu sluga mea,
Ia ţăsala şi ghevreaua,
Ţesală pe Vînătu,
Car' mi-e drag ca sufletu;
Tu la scară să-l aduci:
Înşelat şi închingat,
Cum e bun de-ncălecat.
Cadişca dac-auzea,
Lăcrămile o podidea,
Şi din gură aşa-i grăia:
— Ce ocară, vai de mine,
Mă luaşi, nu sînt trei zile,
Şi-acum te duci, vai de mine!
Agoş din gură-i grăia:
— Cadişca, nu zi aşa,
Că mă duc la Bucureşti,
Şi-ţi cumpăr cimbir şi fes
Şi dau pe la hanu ăl mare,
Să-ţi iau rochie, şi paftele.
Pă Vînătu-ncăleca,
Şi la Bucureşti pleca,

La Domnie ajungea,
Picior pe scară punea.
Bună ziua că îi da.
Dar Domnia ce-mi făcea?
Frumușel îi mulțumea,
Poruncea de-i aducea
Ciubucel și filigea.
Din ciubuc tutun trăgea,
Din filigea bea cafea.
Dar Domnia ce făcea?
Așa din gură-mi grăia:
— Au ți-e Vînăt de vînzare,
Să-ți dau galbeni și parale?
— Nu mi-e Vînăt de vînzare;
Mi-e Vînăt de dăruială.
— Ce boierie poftești?
— Ghiulăria, Dulăria,
Caracălu jumătate,
Și Craiova-a treia parte.
Mai am un frate mai mic,
E mai mic dar mai voinic,
Să-i facem și lui mertic.
Dar Domnia ce-mi făcea?
Mîndru firman mi-și făcea
Și lui Agoș că i-l da.
Agoș, dacă mi-l lua,
Într-un ghiozdan mi-l băga.
Nici mai mult nu mai trecea,
Altă carte mi-i sosea,
Cărticea de la beșleagă.
Dar Agoș ce mi-și făcea?
Pă Vînătu mi-l lăsa,
Și la beșleagă pleca.
Vînăt dacă rămînea,
Odată mi-și necheza,
Geamurile se spărgea.
Doamna din gură grăia:
— Ia dați Vînătu la dracu,
Că o să ne pue capu.
Drumu lui Vînăt că da,
Vînăt după Agoș pleca,
După urmă l-ajungea.
Agoș, dacă îl vedea,
Mîna pe el mi-și punea
Și pe el încăleca

Şi din gură-aşa grăia:
— Vezi săraca şi frica,
Ce mai poate ea săraca!
La beşleagă ajungea,
Picior pe scară punea,
Bună ziua că mi-i da.
Mai frumos îi mulţumea.
Poruncea de-i aducea
Ciubucel şi filigea.
Din ciubuc tutun trăgea,
Din filigea bea cafea.
Beşleagă mi-l întreba:
— Ai fost pe la Bucureşti,
D-acolo ce povesteşti?
Verde frunză şi-o lalea,
Dar Agoş ce mi-şi făcea?
Mi-era îmbrăcat ca domn,
Şi n-avea minte de om;
El d-un ghiozdănaş scotea,
Şi pe masă mi-l trîntea,
Că el carte nu ştia.
Dar beşleagă ce-mi făcea?
Ghiozdănaşu că mi-l lua,
D-o cărticică scotea
Şi firmanu mi-l cetea:
Săraci oameni după vale,
Cum aţi trăit cu ocară,
Cu Agoş dintr-o ţară!
Săraci oameni du pă Olt,
Cum aţi trăit de cu foc,
Cu Agoş la un loc!
Dar Agoş ce mi-şi făcea,
Aşa dacă mi-auzea?
Paloşu că mi-l scotea
Trei deşte mi-i crîmpoţea.
Dar beşleagă ce-mi făcea?
Paloşu că mi-l scotea,
La Agoş se repezea,
Şi, cînd o dată că da,
Grumazu că i-l tăia.
Dar Agoş ce mi-şi făcea?
Mîna sub barbă punea,
Capu la loc îndrepta,
Frumuşel mi se lega,
Şi pe Vînăt încăleca.

Acasă mi se ducea.
Cadişca, dacă-l vedea,
De drag ce-i era,
Nu mi-l săruta în gură,
Şi-l săruta-n tăietură.
Şi din gură mi-şi grăia:
— Ce ocară vai de mine,
Mă luaşi nu sînt trei zile,
Şi-acum mă laşi, vai de mine!
— Cadişcă, nu zi aşa,
Că tu ai fost peirea mea;
Că am un frate mai mic,
I-am făcut şi lui mertic;
Tu pe ala l-ăi lua,
Ala să-ţi fie soţie;
Să daţi drumu murgului,
Pe cîmpia Banului,
Să pască iarbă d-a lată,
Să pue carne pe spată.
Verde frunză ş-o lalea,
Cadişcuţa ce-mi grăia:
— Măi Agoş al lui Topală,
Tu mi-erai mie d-o fală,
N-avusei parte de tine,
Că-mi erai un şoim pe lume,
Dar ala, care-i o brumă!
Mai vorbea ce mai vorbea,
Agoş sufletu şi-l da,
Cadişcuţa rămînea.

Cules personal de la mamă-mea Elena în 1890, comuna Bogdăneşti, raionul Rîmnicu-Vîlcea, regiunea Argeş.

27

Brăilenii

Frunză verde ş-o lalea,
Mai din jos de Brăila,
Doi brăileni scobora,
Îmbrăcaţi în haine verzi
Intră-n codru şi nu-i vezi.

Brăilenii d-amîndoi,
Să îngăduesc ca doi boi.
În Ciuperceni că veneau,
Trei zile că mi-şi şedeau
Oameni bătrîni că-i vedeau,
Şi din gură se mirau:
— Berbe negre ne-au albit
Aşa oameni n-am văzut!
Tot un port, tot o făptură,
La ei tot o uitătură,
Parcă sînt făcuţi d-o mumă;
Unul-nalt şi subţirel
Parcă-i tras printr-un inel;
Ş-unul mic şi scurticel,
De temea ţara de el!
În herghelie trăgeau,
Doi cai vineţi ş-alegeau,
Şele pe ei le puneau,
Amîndoi că-ncălecau,
La Celei d-a dreptul dau.
Cînd în Celei ajungeau,
În gazdă la cin' trăgeau?
Tot acas' la Popa Şapcă.
Popa Şapcă că-i vedea,
Cu mare cinste-i primea.
Două fete popa avea,
La o fată poruncea,
Cîte-o cafea le făcea,
Alta mîncare gătea.
Cafeaua-n foc se vărsa,
Bucatele s-afumau,
Tot la brăileni priveau.
Brăileanul cel mai mic
Al dracului priceput,
Din gură că mi-şi grăia:
— Scoal', frate, nu mai şedea,
Că p-aici dăm de belea,
Şi n-avem nici o para,
Ca să scăpăm de belea.
Pă Dunăre că-mi plecau,
Cu tambura mi-şi cîntau,
Crezi jale că se lăsa!
Fără cin, fără lopată,
Trecură Dunărea-ndată.
Grînarii că-i întîlneau,

Cîte cincizeci galbeni dau,
Şi de brăileni scăpau.
La Turn d-a dreptul plecau,
La o cafenea trăgeau,
Cîte-o cafea porunceau;
După ce cafeaua luau,
Mîna în pozînar băgau,
Şeapte galbeni mi-şi scoteau,
Şi cafeaua mi-o plăteau.
Turci bătrîni, dacă-i vedeau,
Nu-ş' ce dracu tot ziceau,
Din gură bolboroseau:
— De unde sînt ăştia
De ne scumpi cafeaua,
Cafeaua, filigeaua?
Nici acolo nu şedeau,
La Măgurele plecau.
Verde frunză trei smicele,
Cînd fură la Măgurele,
Negustorii că-i vedeau,
Trei zile că mi-i ţineau,
Numai lapte cu cafea,
Şi-i ducea la Voivoda,
Să le dea vro slujbă grea,
Frunzuliţă usturoi,
Ca să stea-n oraş la noi.
Voivoda, de-i vedea,
Cu mare cinste-i primea.
Pe brăileanul cel mic
Îl punea beşliu pe tîrg,
Să dea leafa la beşlii,
De la Dii şi pîn la Jii;
Pe brăileanul cel mare,
Îl punea beşliu pe ţeară.
Nici trei zile nu trecea,
Adăstau pînă-nsera,
Cîte-un turc beat găseau,
Cu băltacu mi-l băteau,
Pînă capu îi spărgeau,
De parale-l scotoceau;
În drumu ăl mare eşeau,
C-un turculeţ să-ntîlneau:
— Legea ta, de turc sărac
Şi tu cu cai de olac!
Flinta la ochi o lua,

Trasă o dată și-altă dată,
Parcă-i fu cremenea spartă,
Dacă îi lua pușca foc
Se prăpădea bietu turc.
Dar olacu că-i striga:
— Brăilene, dumneata,
Eu credeam că ești creștin
Și tu mi-ești cîine hain;
Trăseși tu o dată-n mine
Să trag și eu o dată-n tine,
C-am o flintă ghintuită,
De cinci luni neslobozită,
Tot de capu tău gătită.
Flinta la ochi mi-o lua,
Cînd o dată că trăgea,
Pe brăilean îl lovea,
Tot în capul peptului,
La casa sufletului,
Unde-i păs voinicului.
Brăileanul mi-și scuipa,
Scuipa sînge-nchegat,
Cu bojoci amestecat.
Brăileanu ce-mi făcea?
Cum putea, mi se scula,
Flinta de țeavă lua,
În capu turcului da,
Drept în două mi-l făcea,
Amîndoi sufletu-și da.

Cules personal de la Udilă Radu, soldat Reg. II linie, Dolj, 1892.

28

Vidu

Umplu turcii văile
Și toate pădurile,
Din pistoale aruncînd,
Și de Vidu întrebînd.
Merg la muma Vidului;
Bună ziua că mi-i da,
Mai frumos le mulțumea;

Din gură o întreba:
— Tu ești mama Vidului?
— Eu, eu, eu, boerilor.
— Pe Vidu dacă ne-ăi spune,
Frumușel ți-om mulțămi:
De tot turcu,
galbenu,
Dorobanțu,
petacul,
Și soldatul,
florintul.
Mumă-sa le răspundea:
— Vidu nu e pitulat,
Ci la oaste mi-a plecat,
Nouă carte ne-a sosit,
Că Vidu s-a prăpădit.
Merg la sora Vidului,
Bună ziua că-i da,
Mai frumos le mulțămea;
Din gură mi-o întreba:
— Tu ești sora Vidului?
— Eu, eu, eu, boerilor.
Verde, verde, trei alune,
— Tu pe Vidu de ne-i spune,
Frumușel ți-om mulțămi:
De tot turcu,
galbenu,
Dorobanțu,
petacul,
Și soldatul,
florintul.
Verde, verde ș-o lalea,
Șarpe de inimă o lua,
Și din gură răspundea:
— Vidu mi-e colea culcat,
Din șeapte buți mi-a gustat
Pînă-n fund le-a răsuflat,
A greșit de s-a-mbătat,
Și s-a dus de s-a culcat
Supt cel păr mare rotat.
Turcii, așa dac-auzeau,
Mergeau la el și-l legau.
Dar Vidu se deștepta,
Și din gură mi-și grăia:
— Turcilor, paznîilor,

Și mai mari pașalelor,
Colea-n vale mai devale,
Este-un popă muscălesc,
Cu sufletu creștinesc,
Să merg să mă spovedesc,
Că am suflet creștinesc,
Și-apoi să mă prăpădesc.
La popă dacă-l duceau,
Vidu din gură grăia:
— Turcilor, boerilor,
Și ai mei stăpînilor,
Mai feceți-vă d-o pomană:
Dezlegați-mi mîna dreaptă,
Să-mi fac cruce creștinească,
Dumnezeu să vă plătească!
Turcii mîna-i dezlegau,
Vidu jos se apleca,
Bagă mîna-n cizmuliță
Și-mi scotea d-o săbiuță
Și da-n dreapta și-n stînga;
Fugeau turcii, aman strigau,
Vidu-i prindea și-i tăia;
Fugeau turcii, aman strigînd,
Și Vidu la ei tăind.

Copiată după un text de Mihăilescu Ioan, elev al seminarului din Rîmnicu-Vîlcea, în anul 1869. Argeș.

29

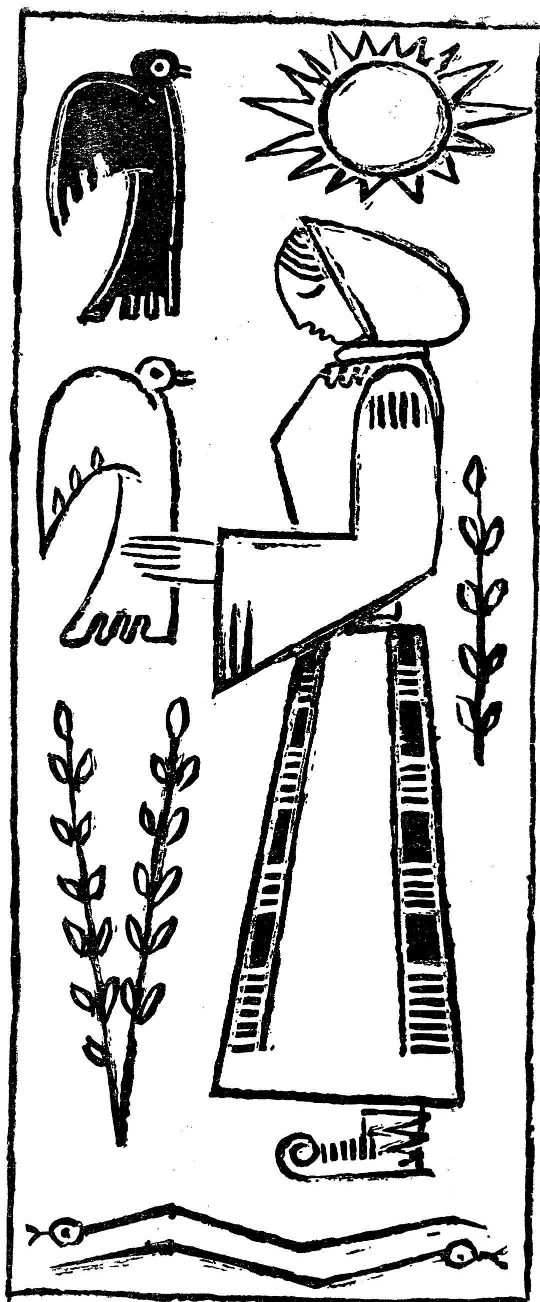
Corbea

Frunzuliță meri crețești,
În oraș, în București,
La-nalte case domnești,
Sus la-nalte foișoare,
Car' să văd din depărtare,
Strălucind ca sfîntu soare;
Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
De mulți boeri mi-e cuprinsă.
Dar la masă cine-mi șade?
Șade Domnul Ștefan-vodă,

Șade cu Corbea de vorbă.
Cînd era despre beție,
Despre dalba-i veselie,
N-avea naiba ce lucra
Corbea din gură grăia:
— Ai, Doamne, măria-ta,
Cele haine după tine,
Ce frumos ar sta pe mine!
Cel gușman din capu tău,
Ce bine-ar ședea-ntr-al meu!
Ștefan-vodă d-auzea,
Grozav mi se mînia,
D-o palmă Corbii că da,
Sîngele mi-l podidea,
Jos pe scară-l îmbrîncea,
La ienighei poruncea,
Pă Corbea de mi-l lua,
La temniță mi-l ducea.
Jos pe apa Nistrului,
La coadele prundului
Unde apa se cotește
Și mai jos se limpezește;
La cea temniță pîrlită,
Cu negară acoperită,
Cu nămol înnămolită.
Tot de Corbea mi-e gătită.
Acolo Corbea ședea
Nouă ani și jumătate,
Pînă-mi zavîrnea la zece,
Și de zece
nu mai trece.
În cîrcîitul broaștelor,
Șueratu șerpilor,
Țipătu năpîrcilor.
Acolo cînd mi-l băga,
Erau broaștele ca nucile,
Și-acum sînt ca ploștile;
Și șerpii ca fusele,
Și-acum sînt ca grinzile.
Mama Corbii ce-mi făcea?
Nouă ani că-mi aștepta,
Nouă ani și jumătate,
Pînă-mi zavîrnea la zece
Și de zece,
nu mai trece.

Dor de Corbea că-i venea,
Și după el pleca,
La Ștefan-vodă mergea.
Trei zile ședea la poartă,
Nebăută, nemîncată,
De nimenea nentrebată.
Sărbătoare se brodea,
Ștefan-vodă mi-și pleca.
La biserică mergea,
Și cînd pe poartă eșea,
Pe mama Corbii vedea:
— Babă slabă și-nfocată,
Și de Dumnezeu uitată,
De trei zile stai la poartă,
Nebăută, nemîncată,
De nimenea nentrebată.
— Ai, Doamne, măria-ta,
Nouă ani am așteptat,
Nouă ani și jumătate,
Pînă-mi zavîrnea la zece,
Și de zece,
nu mai trece.
Dor de Corbea mi-a venit,
Corbea, ce mi l-ai făcut?
Că pe Corbea vreau să-nsor,
Ca să-mi iau în cas' d-o nor,
La vreme de slăbiciune,
Să-mi îndemne d-un tăciune,
Să-mi facă un foc în vatră,
Să-mi aducă un pic de apă.
— Babă slabă și-nfocată,
Și de Dumnezeu uitată,
Ia du-mi-te tu acasă,
Că pe Corbea am logodit
Și mireasă i-am găsit
Tot pe Vișa,
cărpinișa,
Mi-e din bardă bărduită,
Și din săcure cioplită,
La mijloc neisprăvită.
Și de zestrea lui i-am dat
Ținutu Corbenilor,
Satu Coțofenilor
Și cu al Cîinenilor;
Nun mare Corbii am pus

Un vultur cu capu alb,
Să-i vie Corbii de hac.
Așa, măre, d-auzea,
Mult bine că mi-i părea
Și după Corbea pleca,
Corbea ici, Corbea colea,
Corbea-n temniță băgat:
Lanțuri grele de picioare,
Și cătuși la mînișoare.
La fereastră mi-și mergea
Și pe Corbea mi-l striga:
— Corbeo, Corbeo, maică Corbeo,
De ești viu,
ca să te știu;
De ești mort,
ca să te port.
— Nu sînt mort,
ca să mă porți;
Nici nu-s viu,
ca să mă știi;
Abia sufletelu-mi țiu!
Aicea cînd m-a băgat,
Eram tinerel copil,
Și-acum sînt unchiaș bătrîn:
Chica mi-e de așternut,
Și barba de-nvălit;
Barba-mi bate brațele
Și chica călcăiele!
Rău, maică, mi s-a urît;
Cîrcîitu broaștelor,
Șuieratu șerpilor,
Țipătul năpîrcilor.
Eu aici cînd am venit,
Mi-erau șerpi ca fusele,
Acum sînt ca grinzile;
Broaștele ca nucile
Și-acum sînt ca ploștile.
Și o hoață de șerpoaică,
Pă mine că m-a-nșelat,
În barbă că mi-a-ncuibat,
Pui în barbă mi-a fătat
Și în barbă mi-a-mpuiat.
Cînd se-ntinde,
mă coprinde,

Se zgîrcește,
mă topește,
Rău inimioara-mi sfîrșește!
Și tu, maică, să te duci,
Ouă roșii să-mi aduci,
Să le dau pe la groșari,
La groșari
și la portari,
Să mă scoață pe grătar:
Să văz lumea cu lumina
Și soarele cu căldura.
Mă-sa sta și asculta,
Lăcrămile o podidea,
Și din gură-i răspundea:
— Taci, Corbeo, nu te-ntrista,
Că d-aicea ăi scăpa.
La Ștefan-vodă am fost,
Cu cuvîntu mi-a grăit,
Că pe tine vrea să te-nsoare,
Și mireasă ți-a găsit:
Tot pe Vișa
cărpinișa,
Mi-e din bardă bărduită,
Și din săcure cioplită,
La mijloc neisprăvită,
Frumoasă nuntă să-ți facă.
De zestre ție ți-a dat:
Ținutu Corbenilor,
Satu Coțofenilor
Și cu al Cîinenilor;
Nun mare ție ți-a pus
D-un vultur cu capu alb,
Să-ți fie, Corbeo, de hac.
Corbea sta și asculta,
Lăcrămile-l podidea
Și din gură mi-și grăia:
— Vezi fomeea, vezi fomeea:
Poale lungi și minte scurtă,
Fomee nepricepută.
Maică, măiculița mea,
Aia nu e mireasa,
Și e, maică, țapa mea.
Tu acasă să te duci
Tot la grajdul Șargului,
Șargu, cal de călărie,

Din dalba-i copilărie,
Ce a scos capu moşu-meu,
Moşu-meu şi tată-meu,
Doar d-o scoate şi p-al meu!
Şi tu, maică, să pui
Tot cinzeci de săpători,
Şi cinzeci de lopătari,
Maică, ca să-mi sape,
Tot la stîlpu grajdului,
Răsăritu soarelui
Şi pe Şargu să mi-l scoată,
Şargu, cal de călărie
Din dalba-i copilărie.
De căpăstru să mi-l iei,
La Ştefan-vodă să te duci.
Ştefan-vodă te-o vedea,
Şi din gură te-o-ntreba:
Babă slabă şi-nfocată,
Şi de Dumnezeu uitată,
De trei zile stai la poartă,
Năbăută, nemîncată;
Au ţi-e murgu de vînzare,
Să-ţi dau galbeni şi părale?
Verde frunză trei aglici,
Şi tu, maică, ai să zici:
Nu mi-e murgu de vînzare,
Să iau galbeni şi parale;
Şi mi-e murg de dăruială,
Îl dăruesc măriii-tale,
Să-mi scoţi pe Corbea afară.
Verde frunză ş-o lalea,
Aşa maică-sa făcea,
Acasă mi se ducea,
Săpători că mi-şi punea,
Cinzeci de săpători
Şi cinzeci de lopătari,
Tot la stîlpu grajdului
În răsarea soarelui,
Şi pe Şargu mi-l scotea,
Şargu, cal de călărie
Din dalba-i copilărie.
Şi frumos mi-l înşela,
Înşela şi înfrîna,
Şi cu el de frîu pleca.
La Domnie ajungea,

Ștefan-vodă mi-o vedea,
Și din gură-așa-i grăia:
— Babă slabă și-nfocată,
Și de Dumnezeu uitată,
Ori ți-e murgu de vînzare,
Să-ți dau galbeni și parale?
Baba din gură grăia:
— Nu mi-e murgu de vînzare,
Să iau galbeni și parale;
Și mi-e murg de dăruială,
Îl dăruiesc măriii-tale,
Să scoți pe Corbea afară.
Ștefan-vodă d-auzea,
La Corbea că-mi trimetea,
Din temniță mi-l scotea,
Și la curte l-aducea;
La bărbier poruncea,
Frumușel de mi-l rădea,
În bae mi-l îmbăia,
Cu strae noi l-îmbrăca;
Corbea din gură grăia:
— Ai, Doamne, măria-ta,
Cel gușman din capu tău,
Ce bine-ar fi să mi-l dai;
Cele haine după tine,
Dă-le să le iau pe mine,
Să se dea Șargu cu ele,
Cînd ăi vrea să-l tragi la scară,
Să nu-ți facă vro ocară.
De fire că mi-l muia,
Hainele lui Corbea da,
Cel gușman din capu lui,
Îl da Corbii hoțului.
Corbea le lua, se-mbrăca,
Pe lîngă Șargu se da,
Nu-ș' ce naiba-i tot șoptea,
Și pe el încăleca,
Pîn curte mi se plimba,
Tot maidanuri că-mi făcea,
Pe lîngă mă-sa se da,
Mîna-n brîu că-i înfigea,
Sus pe cal o arunca,
Șargu pasere zbura,
Șeapte ziduri le sărea.
Corbea din gură grăia:

— Rămîi, Doamne, sănătos,
La bună mînă ţi-am fost,
Şi harnicu nu mi-ai fost!
— Du-te, Corbeo, sănătos,
La bună mînă mi-ai fost,
Şi harnicu nu ţi-am fost;
Ia vezi hoţi nenfierat,
Mă lăsă şi dezbrăcat,
Numai cu fescioru-n cap.

Cules personal de la mătuşe-mea Tudora I. Lăzăroiu, în 1890, comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

30

Corbea

Verde frunză trei lalele,
Aseară pe la o vreme,
Visai neşte visuri rele;
Aseară în aşternut,
Eu visai d-un vis urît:
Visai puşculiţa mea,
O visai fără vergea,
N-avea cremene la ea.
Cela vis, ce l-am visat,
Fi-o cu adevărat?
Corbea spune, mă-sa plînge,
Cu trei pîrae de sînge!
Eu azi-noapte-n aşternut
Iar visai d-un vis urît:
Trei valuri de pînză neagră
O fi Ţara Românească,
Car' la mine-o să privească
Cum o să mă canunească!
Corbea spune, mă-sa plînge,
Cu trei pîrae de sînge!
Eu aseară-n aşternut
Iar visai d-un vis urît:
Tot trei corbi într-un ciulpan.
Nu sînt trei corbi într-un ciulpan
Şi-or fi boeri de divan,

La mine o să privească,
Cum o să mă canunească.
Cela vis, ce l-am visat,
Fi-o cu adevărat?
Corbea spune, mă-sa plînge,
Cu trei pîrae de sînge!
Nici prea mult nu mai trecea,
Ștefan-vodă mi-și sosea,
Și făcea cum mi-și făcea,
Și pe Corbea mi-l dobîndea,
Drept la temniță-l ducea.
Nouă ani și jumătate,
Pînă-mi zăvîrnea la zece,
Corbea nu mai tîlhărește.
Mama Corbii ce-mi făcea?
Greu dor că mi-o pridiea,
Și la Corbea mi-și pleca.
Corbea dacă mi-o vedea,
Lăcrămile-l podidea,
Și din gură mi-i grăia:
— Maică, măiculița mea,
La ce ai venit aicea,
Să-mi faci inima mai rea?
Verde frunză popîlnic,
— La tine, Corbeo, -am venit,
Că greu dor m-a prididit;
Am venit ca să te știu,
De ești mort ori de ești viu;
De-i fi viu, ca să te știu;
De-i fi mort, să te jelesc,
Inima să-mi răcoresc.
Corbea din gură grăia:
— Maică, măiculița mea,
Rău, maică, mi s-a urît:
Cîrcîitu broaștelor,
Șueratu șerpilor;
Și mie că mi-a-mpuiat
O drăcoaică de șerpoaică
În poala caftanului,
Colțu pozînarului,
Cînd să-ntinde,
mă cuprinde;
Se zgîrcește,
mă răcește,
Rău inimioara-mi topește!

Foae verde ș-o lalea,
Maică, măiculița mea,
Mie vremea mi-a venit,
Vremea de căsătorit,
Maică, c-am îmbătrînit.
Și d-ai venit pîn la mine,
Ia fă bine pentru mine:
Să mergi, maică, pe genunche,
Și mi-ți cazi la rugăminte,
Din temniță să mă scoață.
Ea făcea cum o-nvăța:
Pe genunchi mi se trăgea
Și din guriță grăia:
— Ai, Doamne, măria-ta,
Ia fă bine pentru mine,
Fă mult pentru Dumnezeu:
Mai scoate pe Corbea-al meu.
Rău Corbii i s-a urît
Cîrcîitul broaștelor,
Șueratul șerpilor!
Și Corbii că i-a venit,
Vremea de căsătorit;
Și vreau să-mi iau noră-n casă
Să-mi ațîțe-un foc în vatră,
Să-mi aducă-un pic de apă.
Verde frunză d-o lalea,
Ștefan-vodă-i răspundea:
— Babă slabă și bătrînă,
Du-mi-te acas la tine,
Ia te-ntoarce îndărăt,
Că pe Corbea am să scoț
Și mireasă i-am găsit:
Tot d-o mică
stejerică,
În patru muchii făcută,
De tîlhar Corbea gătită.
Maică-sa ce mi-și făcea?
Îndărăt mi se-ntorcea
Și pe la Corbea că-mi da
Și din gură mi-i grăia:
— Nu fi, maică, Corbeo, trist:
Că pe tine-o să te scoață
Și pe tine-o să te-nsoare;
De mireasă ți-a găsit

Tot d-o mică
stejerică,
În patru muchii făcută,
Într-o sadină bătută,
Tot de capu tău gătită.
Corbea dacă mi-auzea,
Lăcrămile-l podideau,
Și din gură mi-și grăia:
— Ia fă bine pentru mine
Şi tu, maică, să te duci,
La ţinutu Negrului;
Tu pe Negru să mi-l scoţi,
Deșelat şi deschingat,
Să-i pui şaua cu tunùri,
Și frîu numai fluturi,
Cu presăruri de argint,
Trage brazdă pe pămînt,
Ce n-am văzut de cînd sînt!
Tu pe Negru să-l aduci,
Aicea ca să-l mai văz
Înfrînat și închingat,
Cum e bun de-ncălecat.
Maică-sa mi-l asculta,
Ea, frate, mi se ducea
La ţinutu Negrului,
Pe Negru că mi-l scotea
Deşelat și deschingat;
Punea șaua cu tunùri
Și frîu numai fluturi,
Cu presăruri de argint,
Trage brazdă pe pămînt,
Cum n-am văzut de cînd sînt!
Şi cu el că mi-şi pleca
Înșelat și închingat,
Cum e bun de-ncălecat.
Cînd pe Negru l-aducea,
Vătaf Gheorghiţă-l vedea
Și din gură mi-și grăia:
— Dalei Corbeo, frate Corbeo!
De ţi-e murgu de vînzare,
Dă-mi-l mie pe parale;
Ori de-ţi este de schimbare:
Pentru unu să-ţi dau doi,
Să facem tîrg amîndoi.

Corbea din gură-i grăia:
— Nu mi-e Negru de vînzare,
Ca să ți-l dau pe parale;
Nici nu-mi este de schimbare,
Pentru unu să iau doi,
Să facem tîrg amîndoi.
Negru mi-e de dăruială;
Cine m-o da afară
Îi dau Negru dăruială.
Da Gheorghiță ce-mi făcea?
Așa bine ce-i părea,
Pă Corbea afară da
Și pe Negru că mi-l lua.
Dară Corbea ce-mi făcea?
Pe lîngă Negru se da,
Cu piciorul l-atingea,
Ca șarpele să-ntindea.
Și Corbea încălica
Și din gură mi-și grăia:
— Dalei, frate Gheorghiță,
Că ești vătaf de temniță,
Ia dă-mi pușculița ta,
Să se dea Negru cu ea;
Ia dă-mi și țoalele tele,
Să se dea Negru cu ele;
Dă-mi și pistoalele tele,
Să se dea Negru cu ele.
Da Gheorghiță ce-mi făcea?
De țoale se dezbrăca,
Și lui Corbea le da.
Dară Corbea ce-mi făcea?
Pe lîngă mă-sa se da,
Mîna-n brîu că-i înfigea,
Și din gură-așa grăia:
— Dalelei, frate Gheorghiță,
Că ești vătaf de temniță,
Rămîi frate sănătos,
La bună mînă ți-am fost,
Și harnicu nu mi-ai fost.
Și așa cum mi-și grăia,
Nu prea sus mi se-nălța:
Cu norii s-amesteca.

Cules personal de la uncheașul Marin Badea Bădică, comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

31

Miu

Verde frunză lobodă
În curte la Ștefan-vodă,
Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
De mari boieri mi-e cuprinsă!
Și la masă cine-mi șade?
Șade-mi Domnul Ștefan-vodă,
Șade-mi cu boeri de vorbă,
Boerii Munteniei,
Vezi și ai Moldoviei,
Piscupu de la Rîmnic,
Vorbește p-așezămînt,
Calcă rar și năstrăpat
Și vorbește așezat.
Toți boerii beau și mîncau,
Și voie bună-și făceau;
Ștefan-vodă se uita,
Coate pe masă răzma.
Boerii mi-l întrebau:
— Ce-mi stai, Doamne, -așa mîhnit,
Nici nu bei, nici nu mănînci,
Numai cu ochii te uiți?
Ștefan-vodă se scula,
Și din gură cuvînta:
— Cum să beau, cum să mănînc,
Mie-aseară mi-a sosit,
Tot d-o mică cărticică:
Miu, care haiducește,
Țara noastră jefuiește!
Beți, boeri, vă-nveseliți,
Mîine-n ziuă vă gătiți,
Oștile le adunați,
Să facem d-o vînătoare,
După păsări gălbioare,
Că sînt bune la mîncare,
Și ușoare la purtare.
Vînăm munți cu ciutele,
Brațele cu rațele,
Că poate om dobîndi
Pe Miu haiducu,

Pe Miu copilu;
Și dacă l-om cîștiga,
Ăți vedea ce i-oi lucra:
L-oi lua de păr domnește,
I-oi da palme voinicește;
Nici p-aia nu m-oi lăsa:
Eu, măre, i-oi ridica,
Două furci și-o cumpeioară.
Colea-n vale
-n drumu-ăl mare,
Unde mergeți la plimbare,
L-oi pune-n spînzurătoare,
Să rîză mocani cu sare,
Care trec pe drumu mare.
Boeri stau și ascultau,
Lui Vodă se închinau,
Și din gură-i răspundeau:
— Bea, Doamne, te-nveselește,
Și de Miu nu grijește,
Pe Miu l-om cîștiga,
L-ăi lucra, cum ți-o plăcea.
Vodă mi se-nveselea,
Voie bună mi-și făcea.
Și mi-și bea și mi-și mînca,
Cu boerii chefuia,
Cu pahar la masă-mi da.
Surioara Miului,
Paharnica domnului,
Mi-și da Calea, fată mare:
Pahar în dreapta lua,
La boeri le întindea,
Le da pînă-i îmbăta.
Vodă mi se chefuia,
Coate pe masă rezma,
Calea la el alerga,
De subțiori mi-l lua,
Pe saltele-l așeza,
Supt cap ce îi punea?
Perinioară de mătase,
Să-i fie moale la oase.
După ce mi-l adormea,
Aștepta pînă-nnopta,
Frumușel mi se-mbrăca,
Papuci în picioare lua;
Nește papuci prosticei,

De făcea cinci mii de lei.
Punea mîna după uşe,
Şi mi-şi lua d-o scurteicuţă,
Verde ca frunza de viţă.
Şi-mi pleca pe mez de noapte,
Cînd dorm duşmanii de moarte,
Din oraş ce mi-şi eşea,
Pe colnic mi-şi apuca,
P-un colnic cam părăsit,
Cu negară-acoperit,
Cu troscot mare-nverzit;
Sărea ici, sărea colea,
Parcă era o căpricea.
Sărea o vale şi-o vîlcea,
Şi-o pustie de derea,
Lîngă un păr se oprea,
D-o frunzuliţă rupea,
În buze roşii o punea
Şi-ncepea de-a mi-şi cînta.
De cîntat, ce mi-şi cînta,
Brazi mărunţi se scuturau,
Văi adînci mi-şi răsunau,
Fiarele se spăriau,
La munţi calea-şi apucau,
Şi Miu mi-o auzea,
Drept în picioare sărea,
Mîna pe flintă punea
Şi din gură se mira:
De cînd maica m-a făcut,
Aşa vers n-am auzit.
Verde frunză asunie,
Calea trebuie să fie,
Calea, surioara mea,
Şi mi-o fi cu cineva,
Să-mi răpuie viaţa.
Mai mîna ce mai mîna,
Lîngă ea s-apropia:
— Îndărît să faci, căţea!
Să nu fii cu cineva,
Să-mi răpuneţi viaţa,
Că d-oi sta, m-oi mînia,
Şi mi-oi da cu flinta mea,
Să nu zici mîine, poimîine,
C-a fost pricina din mine!

— D-alei, doică, Miule,
Miule voinicule,
Eu zic zău pe legea mea,
Că nu sînt cu cineva,
Să-ţi răpunem viaţa;
Singură viu şi sosesc
Pe tine să te vestesc:
Aseară la Ştefan-vodă,
Mulţi boeri s-au strîns la vorbă,
Mi-au vorbit, s-au sfătuit,
Să facă d-o vînătoare,
Pe la munţi, cam pe supt poale,
După păsări gălbioare,
Că sînt bune la mîncare,
Şi uşoare la purtare,
Doar pe tine mi te-o prinde,
Şi să mi te judece,
Să te ia de păr domneşte,
Să-ţi dea palme voiniceşte,
Să-ţi facă spînzurătoare,
În vale la drumu-ăl mare,
Unde merg ei la plimbare,
Şi trec mocanii cu sare!
Miu din gură grăia:
— D-alei, doică, soru-mea,
Dă-te, soro, mai încoa,
Să bem, să mîncăm ceva,
Să mîncăm carne de mel,
Şi costiţe de purcel,
Să bem vin din burduşel,
Venit de la Oravel,
Rău trăia sărman de el!
— D-alei, doică, Miule,
Miule voinicule,
N-am venit ca să mănînc,
Şi-am venit să te vestesc,
Şi să mă-ntorc la stăpîn,
Că nu-mi dă leafa deplin!
— D-alei, doică, soru-mea,
Nu te teme tu aşa,
Să mi-l laşi pe mîna mea,
Şi-ăi vedea ce i-oi lucra.
Eu sînt Miu, pui de drac,
Care vin la Domni de hac
Şi mi-i aduc la buştean

Și-i judec ca la divan!
Calea la curte venea,
În cunie că intra,
Mătura-n mînă lua;
Se făcea că mătura,
Ștefan-vodă mi-o vedea,
Și din gură mi-o-ntreba:
— Unde mi-ai fost, cățea,
D-aseară pînă-acuma?
— Ai, Doamne, măria-ta,
De ce zici, Doamne, așa?
Că am fost în cunie,
Și-am spălat sahanele,
Toate farfuriile,
Toate lingurițele,
Că mîine-ți vin oștile.
Ștefan-vodă asculta,
Și-i trecea supărarea.
Calea din gură grăia:
— Vorba ce-ai vorbit aseară
Să nu-ți fie de uitare.
Ștefan-vodă ce făcea?
Mîndru firman mi-și scria,
La boeri mi-l trimetea,
Să strîngă oștirile,
Să facă poterile.

*

Dară Miu ce-mi făcea?
Mai de noapte se scula,
Mai în poale se lăsa,
D-un mic ciobănaș găsea:
— Bună ziua, măi ciobane,
Măi ciobane prostovane!
— Mulțumescu-ți, căpitane!
— Măi ciobane prostovane,
De cînd ești tu pe lume,
Făcut-ai cuiva vrun bine?
Fă-ți pomană și cu mine:
Să-mi dai turma ta de oi,
Turma ta de zece oi,
Să-ți dau o mie de lei.
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu,

Îi da turma lui de oi,
Și lua o mie de lei.
— Măi ciobane, prostovane,
Făcurăm cu oile,
Facem și cu hainele,
Că în hainele mele,
Nu-mi șede cu oile;
Să-ți dau eu biniș domnesc,
Să-mi dai un cojoc lățos,
De mi-l porți vara pe dos,
Și mi-l lași tot cam pe șale,
Cînd e zăpucu mai mare.
Dar ciobanu prostovanu,
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu:
Mi-și da cojoc lățos,
Și mi-și lua biniș domnesc.
— Făcurăm cu hainele,
Facem și cu nădragii:
Să-ți dau verde nădrăgei,
Verde ca frunza de tei,
Ți-e mai mare drag de ei!
Să-mi dai ai tăi nădrăgei,
Cură untură din ei,
Ptiu! la dracu cu ei!
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu;
Își da ai lui nădrăgei,
Și lua mîndri nădrăgei,
Verde ca frunza de tei,
Ți-e mai mare drag de ei!
— Măi ciobane, prostovane,
Făcurăm cu nădrăgeii,
Facem și cu cizmele:
Să-ți dau scumpe cizmulițe,
Verde ca frunza de viță,
Să-mi dai tu opincile,
Opinci de capră stearpă,
De nouă ani nefătată,
Gevreneaua și paraua,
Vîrzobu și galbenu;
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu,
Da opinci de capră stearpă,
De nouă ani nefătată,

Gevreneaua și paraua,
Vîrzobu și galbenu;
Și lua verde cizmulițe,
Verde ca frunza de viță.
Măi ciobane, prostovane,
Făcurăm cu-opincile,
Facem cu căciulile:
Să-ți dau verde comănac,
Verde ca frunza de fag,
De îl porți vara cu drag;
Să-mi dai p-a ta de țap bălțat,
Făcută hap pe cap,
Parcă-i un mălai crăpat!
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu,
Își dă căciula de țap bălțat
Făcută hap pe cap,
Parcă-i un mălai crăpat!
Și luă verde comănac,
Verde ca frunza de fag,
De mi-l porți vara cu drag!
— Măi ciobane, prostovane,
Făcurăm cu căciulile,
Facem și cu armele:
Să-ți dau flinta ghintuită,
De cinci luni neslobozită;
Să-mi dai bîta ta pîrlită,
La un cap mototolită,
La altu neisprăvită.
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu,
Își dă bîta lui pîrlită,
La un cap mototolită,
La altu neisprăvită;
Și lua flinta ghintuită,
De cinci luni neslobozită.
Măi ciobane prostovane,
Făcurăm cu armele,
Facem cu cobuzele:
Să-ți dau eu cobuz domnesc,
Să-mi dai fluer ciobănesc.
Dar ciobanu, mocofanu,
Nu știe ce e șofranu,
Își dă fluer ciobănesc,
Și lua cobuz domnesc.

*

Verde frunză d-o lalea,
Dară Miu ce-mi făcea?
Miu de hoţ ce era,
Oile şi le lua,
La o parte mi se da,
Pe spate se aşeza,
Din fluer că mi-şi cînta,
Oile mi se strîngeau,
Ascultau şi nu păşteau.
Iacă şi vodă sosea,
Şi cu toată potera,
Cu ochi de cioban că-mi da:
— Bună ziua, măi ciobane,
Măi ciobane, prostovane!
— Mulţumescu-ţi Ştefan-vodă.
— Măi ciobane, prostovane,
D-unde mă ştii, mocofane?
— Ai, doamne, măria-ta,
Nu zice, doamne, d-aşa.
Că am o mamă bătrînă,
Numai cu doi dinţi în gură,
Merge la Mitropolie,
La Mitropolie-n vale,
Şi-a auzit de numele măriii-tale.
— Măi ciobane, prostovane,
Tot umblînd cu turma ta,
Nu cumva ai auzit
Tot de fagu Miului,
Miului haiducului?
— Ba-i colea o palmă de loc
Acu te duc şi te-ntorc.
— Du-mă tu acia,
Cinci galbeni ţie ţi-oi da,
Nu ţi-o fi calea degeaba.
— Cum să merg cu dumneata,
Să las turmuliţa mea?
— Las-o pe oştirea mea,
Şi du-mă pîn-acia,
Că nu ţi-o fi degeaba.
Doi ostaşi cu el lua,
Şi cu Miu mi-şi pleca
P-o cărare părăsită,
Cu troscot acoperită,

Numai de Miu știută.
Mai mergea ce mai mergea,
Ciobanu mi se oprea,
La opinci mi se dregea,
Și din gură-așa grăia:
— Scrie, doamne, un răvășel,
Trimite-l p-un ostășel,
Să nu se piarză vrun mel,
Că slujesc trei ani pe el.
Domnu mi se-ndupleca;
Mi-și scria d-un răvășel,
'L trimetea p-un ostășel,
Cu unu mai rămînea.
Mai mergea ce mai mergea,
Ciobanu mi se oprea,
Și din gură mi-și grăia:
— Ai, Doamne, măria-ta,
Mai scrie d-un răvășel,
Trimite-l p-un vătășel;
Să nu se piarză vro mea,
Că slujesc trei ani pe ea.
Domnu mi se-ndupleca:
D-un răvășel iar scria,
P-un ostaș că-l trimetea,
Cu ciobanu rămînea.
Mai mergea ce mai mergea,
Ciobanu din gură-mi grăia:
Mai slăbește scările,
Te lovesc smicelele,
C-aici nu e-n București,
Unde te fălăluești;
Aici este la hățișî,
La hățișî,
la cărpinișî,
Unde nu-i loc de cîrmișî,
C-or plesni smicelele,
Ne-or auzi cetele.
Domnu mi-și descăleca,
Cal de căpăstru lua,
Mai mergea ce mai mergea,
Fagu Miului zărea,
Fagu Miului, ăl mare,
Strălucea ca sfîntu soare:
Din cer și pînă-n pămînt,
Numai aur și argint!

Domnu Ştefan de-l vedea,
Mult, măre, se minuna,
Mult mai mult mi se-ngrozea,
Mare frică-l coprindea,
De tremura (ca) piftia!
De fag mi se-apropia,
Ciobanu că mi-l poftea,
P-o buturugă să stea,
Ciobanu din gură grăia:
— Ai, doamne, măria-ta,
Pe Miu de l-ai vedea
L-ai cunoaşte tu cumva?
— Verde foaie măr domnesc,
Să-l şi văz, eu nu-l cunosc,
De cînd maica m-a făcut,
Pe Miu nu l-am văzut,
Doar de el am auzit.
Ciobanu cel ticălos
Se da după fag în dos,
Şi cînd iar se arăta
Nu s-arăta cum pleca,
Ci s-arăta haiduceşte,
Şi fluera voiniceşte,
La brîu cu şapte pistoale,
Strălucind ca sfîntu soare.
Nu mai era ciobanu,
Era Miu haiducu.
Ştefan-vodă, de-l vedea,
Şi mai rău să spăimînta,
Puţintel nu rămînea,
Dă nu-şi pierdea şi mintea.
Dar Miu ce mi-şi făcea?
Nici p-aia nu se lăsa.
Din deşte mi-şi fluera,
Munţii se cutremurau,
Nouă cete ce-mi veneau,
Nouă cete de voinici,
Tot aleşi din Mehedinţi,
De cînd erau copii mici,
Cu pistoale, flinte lungi,
Cu guşmanele înalte,
Nalte, lăsate pe spate,
Ca neagra străinătate,
Pe vodă dacă-l vedeau,
La el mi se repezeau,

Cîte-o palmă de mi-i dau,
Drept în sus mi-l aruncau,
În palme îl sprijineau.

*

Verde frunză iarbă mare,
Cam din spre soare-răsare,
Tare-mi vine-o fată mare,
Calea, sora Miului,
Miului, haiducului.
Cum venea, așa venea,
Și din gură mi-și grăia,
La Miu mi se ducea,
Și d-o palmă mi-i trăgea:
— Miule voinicule,
Ia mai fă-l, frate, scăpat,
Și tu, tot d-un domn
Ca ăsta ai fost scăpat.
Verde, verde ș-o lalea,
Pe soru-sa asculta,
Pe Ștefan-vodă-l lua,
Pe cal mi-l încăleca,
Frumușel drumu că-i da.
Ștefan-vodă, ce-mi făcea?
Fugea, nene, nu glumea,
De colnic nu mai căta,
Mergea cum înnemerea,
De-l lovea cîte-o smicea,
Îndărăt mi se uita,
Că credea că tot îl ia.
La poiană cînd eșea,
Cu curpeni de gît era,
Cămașă de borangic,
Ruptă pînă la buric.
Oștirea dacă-l vedea,
Foarte mi se spăimînta,
La fuguliță mi-o lua,
Ștefan-vodă mi-și striga:
— Fugiți, băieți, dup-aici,
Că să fie-afurisit,
P-aici nu e de trăit!

Cules personal de la Udilă Radu, Reg. II linie, 1892.

32

Toma Alimoş

Sus în deal pe cele culmi,
La tulpina cu cinci ulmi,
Cu cinci ulmi dintr-o trupină,
Ca doi gemeni dintr-o mumă,
Frumoasă masă mi-e-ntinsă
Şi de cine mi-e coprinsă?
Tot de Toma Alimoş,
Boer din Ţara-de-Jos.
El mi-şi bea şi mi-şi mînca
Şi n-avea cui închina
Şi din gură aşa-mi grăia:
— Singur beau, singur trăiesc
Şi n-am cui să-mi mulţămesc
Închina-oi armelor,
Armelor,
şi flintelor.
Armele sînt fiare reci
Aşezate-n lemne seci,
Nu pot ca să-mi mulţămească
Sufletului să-mi ticnească;
Închina-oi murgului,
Murgului,
şoimuţului;
Murgu mi-este vită mută,
Mută şi nepricepută,
Nu poate să-mi mulţămească
Sufletului să-mi ticnească.
Închina-oi ulmilor,
Ulmilor,
gemenilor.
Aşa Toma de-mi grăia,
Ulmii mi se ploconea,
Şi din vîrfuri s-apleca,
Frumos Tomii îi mulţămea.
Verde frunză iarbă mare,
Cînd se uită mai la vale,
Mai la vale, mai departe,
Mai departe,
nu prea foarte,
Tare-mi vine d-un voinic
Călare p-un cal porumb.

Mi-este Manea al cîmpilor,
Dătătoru florilor,
Iubeţu nevestelor,
Drăgălaşu fetelor.
La Toma că mi-şi venea,
Bună ziua că mi-i da:
— Bună ziua, vere Tomo!
— Mulţămescu-ţi, vere Maneo!
Verde frunză d-o lalea,
Manea din gură-mi grăia:
— Vere Tomo Alimoş,
Boer din Ţara-de-Jos,
Ici cînd ai descălicat
Pe cine ai întrebat?
Aici cînd ai tăbărît,
Tu cu cine ai vorbit?
Dar Toma ce mi-şi făcea?
Mîna în disagi băga,
D-o ploşchiţă mi-şi scotea,
D-o vadră şi cinci oca,
Ocaua-mpăratului,
Vadra Ţarigradului.
Dară Manea ce-mi făcea?
Paloş din teacă-mi scotea,
În burta Tomii-l băga,
Maţele i le vărsa
Şi cu fuga prididea.
Toma maţe-şi aduna
Şi în coş mi le băga,
Cam cu paie, cu gunoaie,
Şi, măre, cu muşuroaie,
Burta cu aţă-şi cosea,
Pe murgu încăleca
Şi cu murgu mi-şi vorbea:
— Murgule, murguţu meu,
Al meu şi-al lui Dumnezeu,
Să mă duci tu ca gîndu,
Să nu mă duci ca vîntu
Şi să mă duci binişor,
Ca să-mi fie mai uşor
Şi să mă duci haiduceşte
Şi să-mi coteşti iepureşte,
Ce-oi gîndi să-mi izbîndesc,
Lui Manea să mi-i plătesc.
Mi-l ducea murgu ca gîndu

Și nu mi-l ducea ca vîntu,
Și mi-l ducea binișor
De-i părea Tomii ușor,
Se repezea haiducește
Și mi-și cotea iepurește
Și pe Manea mi-l sosește.
Toma din gură-i grăia:
— Maneo, cîine, liftă rea,
Tu m-ai tăiat fomeiește,
Eu te-oi tăia voinicește.
Toma vorba nu sfîrșea,
Paloș din teacă-mi scotea,
Frumos capu mi-i tăia,
Mort în cîmp că mi-l lăsa
Și murgului că-i grăia:
Murgule, murguțu meu,
Al meu și-al lui Dumnezeu,
Cînd îi vedea c-am murit,
Cu picioarele să-mi bați,
Mare tainiță să-mi faci,
Tu cu dinții să mă tragi,
În tainiță să mă bagi,
Apoi tu să mi te duci:
Pe cîmpia Banului
Și a Caimacanului
Să-mi paști iarbă de cea lată,
Ca să-mi pui carne pe spată.

Comunicat de fratele meu Ioniță C. Bălășel, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

33

Golea

Intr-o joi de dimineață,
Cam pe rouă, cam pe ceață,
Stan al Bratii se scula,
Fața albă își spăla,
Chica neagră-și peptăna,
Frumușel mi se-mbrăca,
Steag roșu că-mi ridica,
La mama Golii pleca.
Golea ici, Golea colea,

Golea-n margine de sat,
În cel bordei afumat,
Afumat și călduros;
Cînd bate vîntu din dos,
Cură țărîna pe coș;
Bate vîntu de la vale,
Cură țărîna-n căldare.
— Bună ziua, mama Golii!
— Mulțumescu-ți, dragu dodii!
Șezi, Stane, te odinește,
— N-am venit să odinim,
Am venit ca să-ți croim,
Să-ți croim d-o roche nouă,
Să ne dai pe Golea nouă,
Rochie în șease foi,
Să meargă Golea cu noi.
— Să fie și-n nouă foi,
Golea nu merge cu voi,
C-am avut nouă feciori,
Toți în codru mi-au perit;
Unii de pușcă-mpușcați,
Alții pîn temniți băgați,
Alții în țapă-nțepați,
Alții de gît spînzurați,
Alții de săbii tăiați;
Numai Golea mi-a rămas:
Mititel și borțoșel,
Mai mare dragu de el!
Ș-am umblat,
Cu cîrpa-n sat,
Ș-am dat Golii d-a mîncat.
Pe Golea o să-l însor,
Ca să-mi iau în cas d-o nor,
Să-mi facă d-un foc în vatră,
Să-mi aducă-un pic de apă;
La vreme de slăbiciune,
Să-mi îndemne d-un tăciune,
Să-mi facă-o azimă de pîine.
Dară Golea ce-mi făcea?
Tot așa mi se gîndea:
Toți voinici după ceva,
Numai eu șez degeaba,
Toți voinici după cîștig,
Numai eu după nimic;
Toți voinici în haiducie,

Numai eu în calicie.
Şi şi-avea Golea şi-avea:
Avea neşte şelvărei,
C-o mie de petecei,
De umbla iarna cu ei.
Golea ici, Golea colea,
La mă-sa nu se uita,
Mergea Golea şi căta;
Mergea Golea după uşe,
Şi cîta-ntr-o găletuşe.
Scotea neşte şelvărei.
Şelvărei de mii de lei,
De umbla vara cu ei,
Verde ca frunza de tei;
Şi mai scotea d-o mindie,
Verde ca frunza de vie;
Mai scotea d-un ilicel,
Ca foaia de ghiocel;
Mai scotea d-un comănac,
Verde ca frunza de fag,
De-l purta vara cu drag!
Frumuşel mi se-mbrăca,
Cu Stan al Bratii pleca,
Maică-sa mi-l blestema:
— Goleo, maică Goleo,
Am umblat cu cîrpa-n sat,
Ţi-am dat, Goleo, d-ai mîncat,
Să de-a dragu Dumnezeu,
Să fie pe gîndu meu:
Nici mai mult să nu hoţiţi
Nici mai mult, nici mai puţin,
Numai şease săptămîni.
Poterile să pornească,
Poterile Banului,
Şi-ale Caimacanului,
Pe toţi să mi-i surghiunească,
Pe Golea să mi-l oprească,
Să-l facă fecior în casă,
Să dea cu pahar la masă.
Golea dacă mi-şi pleca,
Nici mai mult nu mai trecea,
Nici mai mult, nici mai puţin,
Numai şease săptămîni;
Blestemu îi ajungea.
Poterile se porneau,

Poterile Banului,
Și-ale Caimacanului,
Pe ei, măre, că-i prindea,
Și pe toți îi prăpădea:
Pe unii-n țapă-i punea,
P-alții-n temniță-i băga,
Pă alții îi spînzura,
Și pă alții mi-i tăia,
Doar pe Golea mi-l lăsa.
Că mi-e-nalt
Și desfăidat,
Cu trei semne de vărsat,
Cui, focu, nu i-o fi drag!
Și-l făcea fecior în casă,
Să dea cu pahar la masă.
Nici prea mult că mai trecea,
Cu Bănuleasă se lua,
Banu de seamă băga,
Și din gură așa grăia:
— D-o veni vara ca mîine,
El pe mine mă răpune,
Și-mi ia banii și Băneasa.
Cai la cocie punea
Și pă Golea mi-l lua.
— Haide, Goleo, colo-n vale,
Ca să facem d-o plimbare,
Pe la prisaca din vale.
El cu Golea se ducea,
La prisacă ajungea,
Și slugilor poruncea,
În țapă de mi-l punea.
Bănuleasa că-mi venea,
În țapă că mi-l vedea,
D-un bricegel mic scotea,
În pîntece mi-l băga,
Și sufletu că și-l da.
Banu, măre, se mira,
Și din gură-așa grăia;
— Cată, bată-i mîni-sa,
Făcui moarte peste moarte,
Pentru unu pusei doi.

Cules personal de la mătușe-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

34

Stanciu Bratului

Frunză verde-a bobului,
Pe lunca Bîrladului,
La cîrciuma Radului,
Beau feciorii Bratului,
Cu Dobre-al Ploscarului,
Ion al Șoimarului.
Dar strajă pe cin avea?
Pe soru-sa Voichița.
Ședea-n durdă răzimată,
De pistoale înzăoșată,
Parcă-i naiba-ncrucișată!
Dar Voichița ce-mi grăia?
— Dalei, frate Stanciule,
Ia mai curmă-ți vedrele
Și-ncetați ocalele!
Nu știu vîntu vîjîiește
Ori ploaia că-mi răpăiește,
Ori potera ne sosește.
Potera nu mi-e curată,
Să mi-o bat, s-o fac grămadă,
Mi-e cu turci amestecată.
Foaie verde ș-o lalea,
Dară Stanciu ce-mi grăia?
— Las să vie că nu-mi pasă,
Că nu-s femee cu conci,
La poteră să nu poci;
Ci-s voinic cu comănac,
Cu șapte poteri mă bat.
Nici prea mult că nu trecea,
Iacă potera-mi sosea,
Foc în Stanciu că dedea.
Dară Stanciu ce-mi făcea?
Cîte gloanțe că-i venea,
În palmă mi le prindea
Și în sîn mi le băga,
De război se pregătea.
Dar soru-sa Voichița,
Iute mi se necăjea,
Punea mîna pe durda,
Pe durda, pe nebuna,

Bagă iarba cu poala
Şi gloanţe cu chivăra
Şi-ndesa cu măciuca.
În poteră, mi-o-ndrepta,
Foc la tigae că-mi da,
Patru uliţi mi-o făcea,
Numai una-mi rămînea:
Căpitan Căciulă Mare,
Care fuge pînă moare,
Pînă aici la lunca mare,
Îl ia Voichiţa la goană.
De-a zvîrlitele cînd da,
Mîna stîngă că i-o lua,
Cu trei coaste-alăturea.
Apoi din gură-i grăia:
— Zaci aci, burduf de cîine,
Că nu ascultaşi de mine.
Îndărăt că se-ntorcea,
La frate-său să ducea,
Frumoasă masă-ntindeau,
Amîndoi mi se cinsteau,
De poteră nici gîndeau,
Şi din gură-aşa cîntau:
Foae verde de năut,
De cînd maica ne-a făcut,
Noi prin sate n-am trăit,
Prin codri ne-am hărănit,
Nimenea nu ne-a ştiut,
Nici soarele ne-a văzut,
Nici luna, nici soarele,
Numai căprioarele.
Verde foae de cicoare,
Surioară căprioară,
Nu fi curvă şi marghioală,
Nalţă-te-n două picioare,
Şi-mi roade codru pe poale,
Să ne vază sfîntu soare.
Roade-mi poala codrului,
Pîn' la vîrfu muntelui,
Să-mi văz raza soarelui.

Comunicat de C. V. Ionescu, învăţător comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploieşti.

35

Petrică

Frunzuliță măr mustos,
Vezi Petrică om frumos,
Care-n lume n-a mai fost,
Zace la voivod în gros.
În noroi,
pînă-n cotoi
Și dîn apă,
pînă-n sapă
Dăstulă inimă acră!
Frunză verde colilie
Pă el nimenea nu-l știe,
Numai cuculeț din vie.
Da Petrică ce-mi făcea?
D-o cărticică scria,
Tot cu slovă măruntа,
În gura cucului o da,
La Mărgărita o ducea,
În bătătură-o lăsa.
Mărgărita mătura,
Cărticica o găsea,
Frumușel se premenea,
La biserică pleca,
Tot la popa Manoilă,
La țîrcomnicu Gavrilă,
Că știe carte mai bună.
Dar în carte ce zicea?
„Mărgărito, draga mea,
Vindeți vii,
vindeți moșii,
Herghelia de la cîmp
Și stupina de la crîng
Și vindeți ce-ți mai avea,
Să mă scăpați de belea,
Că mi s-a copt inima!"
Mărgărita ce-mi făcea?
Vindea vii,
vindea moșii,
Herghelia de la cîmp
Și stupina de la crîng;
Și vindea tot ce avea

Și lua bani cu banița
Și gălbiori cu poala.
Mărgărita ce-mi făcea?
Poala cu galbeni umplea,
La voivod se ducea;
Așa bine ce-i părea:
Cît aduce o țară toată,
Mărgărita-aduce-o dată.
Mărgărita mi-și grăia:
— Voivoade, dumneata,
Sărut poala și dreapta,
Să dai drumu lui Petrică,
Inima mi se usucă.
Voivodu îi răspundea:
— Mărgărito, fata mea,
Pă cîți vinovați mi-a fost,
La toți drumu că le-am dat,
Pă Petrică l-am uitat,
El a fost mai vinovat!
Drumu lui Petrică da.
Mărgărita de-l vedea,
Mărgărita leșina,
Acasă că mi-l ducea.
Trei zile că nu mai sta,
Pă drumu-ăl mare pleca,
În calea hasnagiilor
Să-ntoarcă moșiile.
Hasnagiii cum sosea,
Petrică ce mi-și făcea?
Cu paloșu-n cap îi da!
Hasnagiu voinicos,
Nu putea să cază jos,
Paloș în mînă lua,
Mațele i le vărsa,
Acasă că se ducea.
Mărgărita de-l vedea,
Un fir de ață lua,
Și burta că i-o cosea,
Cu alifie îl ungea.
Petrică se vindeca,
Șchiop d-un picior rămînea
C-așa i-a fost lui mintea.

Cules personal de la Stan Tudor soldat Reg II linie, 1892.

36

Busuioc

Bate vîntu sus d-alină,
Busuioc doarme-n stupină,
Cu durduliţa pe mînă.
Nu ştiu plină de rugină,
Bagă potera-n izină;
Nu ştiu plină ori mi-e goală,
Puse potera pe goană.
Căpitanu ce-mi făcea?
Poterile le strîngea
Şi din gură le grăia:
— Raita, catanele mele,
Ia-mi sloboziţi cîte-un foc,
Să vedem avem noroc
Să-mpuşcăm pe Busuioc,
Cu mulţi galbeni să mă joc?
Raita catanele dau,
Cîte un foc îmi slobozeau,
Busuioc se deştepta,
Nimica că nu-i era,
Puţin pielea-l ustura
Şi din gur-aşa-mi grăia:
— Căpitane Palada,
Nu-ţi mai prăpădi iarba,
Că d-oi sta,
m-oi mînia,
Şi-oi pune mîna pe durda
Şi-oi turna iarba cu poala,
Gloanţele cu palaşca
Şi mi-oi bate cu măciuca,
Niminea n-ăţi rămînea.
Potera nu-l asculta,
Tot la focuri slobozea.
Busuioc se necăjea,
Punea mîna pe durda
Torna iarba cu poala,
Gloanţele cu palaşca
Şi mi-o bătea cu măciuca.
La obraz o ridica,
Patruzeci că-mi dobora,
Uliţă prin ei făcea.

Căpitanu Palada,
Foarte rău se necăjea
Şi din gură mi-şi grăia:
— Fi-ţi-ar neamu, Busuioace,
Şapte poteri n-au ce-ţi face,
Şapte-opt du peste Olt,
Vîlcea cu copii cu tot,
Mănîncă porumb necopt,
L-e frică s-aţîţe foc
De frica lui Busuioc.
Căpitanul cel pletos,
Fugea pe su munte-n jos,
Ca un cîine viermănos,
De frica lui Busuioc
Toată potera fugea,
D-o cătană rămînea
Se lua steagu după ea,
Busuioc aşa-i grăia:
— Hai tu, neică, cătăniţă,
Na-ţi la neica gloanţele
Şi-ţi umple pistoalele
Şi ţi le sloboade-n mine,
Să ai la Banu ce spune.
Pistoalele le umplea
Şi-n Busuioc slobozea.
Dar Busuioc ce-mi făcea?
Gloanţe-n mînă prijinea
Şi din gură aşa-mi grăia:
— Hai tu, neică, cătăniţă,
Na-ţi la neica gloanţele
Şi-ţi umple pistoalele,
Ţi s-o-ntîmpla vreo-ntîmplare,
Te-o lua cineva la goană
Să nu-mi fii cu arma goală.
Căpitanului să-i spui:
De l-oi prinde-n vînătoare,
O să mi-l fac bucăcioare,
Să-i dau carnea ciorilor
Şi oasele cîinilor,
Capu să-i pîrlesc pe foc,
Să ştie de Busuioc.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

37

Piper

Printre frunze, printre tei,
Văzui ochii lui Matei
Și conteşu lui Andrei,
Giubeluşa lui Piper.
Piper din gură grăia:
— Aoleo, frate Matei,
Frate Matei şi cu Andrei,
Hai să trecem Dunărea,
În oraş la Hîrşova,
Să mergem la baba Sîrba,
Pe la moara lui Molan,
Că din an, în an, în an,
Ne păstrează cîte-un ban;
Și din lună,-n lună-n lună,
Ne păstrează cîte-o rublă.
La baba Sîrba mergea
Și din gură-aşa-i grăia:
— Descuie, babă, poarta,
Că nu sîntem oameni răi,
Sîntem negustori de boi,
Tragem în gazdă la voi,
Și știm că ai patru boi
Și că din patru vinzi doi,
Frumos preţ ţi-om da pe ei.
Ea la preţ se bucura
Și porţile descuia.
Mîna pe ea că-mi punea,
O chinuia și-o lega,
Tot de stîlpul coșului,
În bătaia focului.
Baba Sîrba ce-mi grăia?
— Mă Matei, frate Matei,
Nu mă chinui să piei,
Că am colea-un putinei,
Înţesat de gălbinei;
Mai cată și după ușe,
Că mai am o găletuşe,
Umplută cu părăluşe;
Mai cată și după ladă,
Că mai este o disagă,
Umplută cu a mea znagă;

Și mai cată pe poliță,
Că mai am o sălbuliță,
Dată de la măiculiță
De cînd eram copiliță.
Măi Matei, frate Matei,
Nu mă canoni să piei;
Ți-aduci tu aminte bine,
Cînd păzeam porcii cu tine,
Și cersam la voi mălai;
Mă luai cu cîinii halai;
Veneam să cer opincèle,
Mă luai tot cu vorbe grele;
Veneam să cer mămăligă,
Chemai cîinii după luncă,
Mă puneați pe goană-n fugă.
Măi Matei, frate Matei,
Nu mă lăs-acum să piei,
Că din munculița mea,
Nu-mi lăsași nici o para;
Nu-mi lăsași nici o leiță,
Ca să am la neputință,
Că sînt și eu văduviță.

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea-de-Argeș, regiunea Argeș.

38

Jianul

N-ați auzit d-un Jian,
D-un Jian, de un oltean,
D-un oltean, de un mislean,
De un hoț de căpitan
Care umblă prin păduri,
Cu șeisprezece panduri,
În ghebe și cu poturi,
Găitane, cusături,
Cu pistoale înarmați,
Cu puști-flinte încărcați,
Umblă ca nește turbați,
Seacă oameni la ficați?
Că iau mei de la ciobani,
Armăsari de la mocani,

Fără plată, fără bani,
Vai, maica mea de dușmani!
Și pîndesc de la strîmtori,
Să despoae negustori,
Să ia tot la gălbiori,
Că sînt la purtat ușori?
Jianu, om mic la stat,
Fără frică de păcat,
Tot umblînd din sat în sat,
Multe case a călcat
Pă cine-ntîlnea,-l smulgea,
Măduva la toţi sugea,
Lumea de dînsu fugea,
Da jalbă la Caragea.
Domnia cît mai curînd,
Potera la el mînînd.
Dar Jianu-nţelegea,
Și spre Olt că mi-și fugea,
Călare pe armăsar,
Striga: — Măi frate podar!
Trage podișca de car,
Că nu-ţi va fi în zadar;
Trage podu mai d-a drept,
Nu mă face să aștept,
Că îţi trag un glonţ în pept,
Ori te culc, ori te deștept.
Dar podaru sta, privea,
Și se tot cam zăbovea,
Se făcea că se gîndea,
Poterii voind să-l dea.
Jianu iarăș strigînd,
Și zăbava lui văzînd,
Să mai aștepte nevrînd,
Dete drept prin Olt zicînd:
— De cît să mă rog de prost,
Pînă să dea podu-n rost,
Fi-voi voinic, cum am fost,
Și-oi trece la adăpost.
Decît o para la pod,
Murgu mi-este cam nerod,
Cînd de coama lui mă-nnod,
Trece Oltu ca năvod.
D-oi sta ca să mai plătesc,
Să mă plec, să mă smeresc,
La toţi să mă căciulesc,

La ce naiba haiducesc!
Haideţi, murguleţ, haideţi,
Te sileşte, murguleţ,
Nu-ţi mai face păru creţ,
Hai la Slatina-n judeţ,
Mergi, murgule, nu sufla,
Nu sufla,
                nu te umfla,
La gazdă om răsufla,
Şi odihnă vom afla.
Gazda mi-este-n Valea rea;
Iară murgu cînd sărea,
Tocmai ca căprioara,
Poşta un sfert că mi-i părea.
Dar la gazdă ajungînd,
A şi auzit ţipînd,
Potera gazda legînd,
Şi de Jianu-ntrebînd.
Eu atunci mă deşteptai,
Şi la murgu meu strigai:
— Sai, murguleţule, sai,
Să fugim de chiu şi vai!
Ţin-te, gazdă, nu mă da,
Nu mă da,
                nu mă preda,
Că ţi-oi da d-o malotea,
De s-ar mira toţi de ea.
Dar cînd Jianu fugea,
Potera mi-l ajungea,
Mîinile-n el înfigea,
Şi-l ducea la Caragea;
Seara, cam pe la apus,
Cînd la curte el fu dus,
Cu tovarăşii-n rînd pus,
Aşa-mi cînta cu glas sus:
„Stau în drum şi mă gîndesc,
Ce să-apuc ca să muncesc,
Pîinea să-mi agonisesc,
Copilaşii să-mi hrănesc!
Cînd nădejdea mi-am răpus
Şi şedeam pe gînduri dus,
Aminte că mi-am adus:
Mă urcai pă deal în sus,
Mă uitai pe jos, în lunci,
Văzui oameni, mueri, prunci,

Cu plugurile la munci,
Mă-ntristai mai mult atunci,
Că toți îmi brăzda mereu,
Numai plugulețu meu,
L-a-nțelenit Dumnezeu,
Vai, rău, ursitul de eu!
Că doi boi ce-i avusei,
De vremi grele-i răpusei,
Fără hrană rămăsei,
În sapă de lemn ajunsei.
Și-am umblat, am trepădat,
M-am umilit, m-am rugat,
De chiabur și de bogat,
Și-n samă nu m-a băgat.
Am cerut boi într-un ceas,
Să mi-i dea să ar vrun ceas,
Nevoii să nu mă las;
Dar mila n-a mai rămas!
Atunci mă-ntorsei și eu,
Și zisei în gîndu meu:
Da-va bunu Dumnezeu
Să umble și plugu meu,
Săbioara să-mi fac plug,
Pistoalele să-njug,
Flinta, iataganul lung,
Strămurare să împung.
Să pui la o parte fes,
Și la colnice să es,
Să pui, să-mi brăzdez ales,
Unde o fi crîngul mai des,
Să trag brazda dracului,
Din mai susu dealului,
Drept ușa bogatului,
Pînă-n capu satului!"

Astfel Jianu legat,
A stătut și a cîntat,
La vodă-n drept de palat,
De poteră-nconjurat.
Dar pravila îl judeca,
Cu lanțuri îl încărca,
Și în ocnă l-arunca,
Unde om nu mai călca.

Scris după Mihăileanu Ion, elev al seminarului din Rîmnicul-Vîlcea, 1869, regiunea Argeș.

39

Codreanu

Frunză verde trei smicele,
Cîntă cucu pe saiele,
Pe saiele, pe nuiele,
Codrean urcă la perdele,
Să-şi aleagă trei pelcele,
Să-şi facă cuşmă din ele,
Cuşmă mare, mocănească,
Nime-n tîrg să nu-l cunoască;
Şi-ncă trei piei de berbec,
Să-şi facă Codrean cojoc,
Cojocel mare, miţos,
Să-l poarte vara pe dos,
Să-i fie mai răcoros.
Foae verde ş-un dudău,
Cîntă cucu pe pîrău,
Codrean urcă-n Movilău,
Un' se face tîrg mereu,
De s-adună bun şi rău:
Negustorii din Bacău,
Caimacanii satului
C-aia-s dragi Codreanului.
Foae verde ş-o lalea,
Dar Codreanu ce-mi făcea?
Pe-o movilă se suia,
Gluga umbră mi-o punea,
Cîrlig în pîmînt figea,
Frumos jos mi s-aşeza
Frumoasă cuşmă-şi făcea,
Pe cap frumos mi-o punea
Şi-n obor că mi-şi intra,
Căluşei că-şi alegea;
Care căluţ îi plăcea,
Tot pe spate mi-l bătea,
De coadă că mi-l lua,
Peste obor l-arunca,
Nimenea nu-l cunoştea.
Doar unu l-a cunoscut:
Aleonte Arnăut.
El din gură-aşa-i grăia:
— Măi Codrene, dumneata,

Nici nu cumperi, nici nu vinzi,
Numai tîrgu ispitești,
Mare tîlhar că mai ești!
Codreanu din gură-i grăia:
— Aleonte, dumneata,
De unde m-ai cunoscut,
Cu maică-ta n-am trăit,
Cu tat-tău n-am ciobănit?
Aleonte-i răspundea:
— Măi Codrene, dumneata,
Eu, frate, te-am cunoscut,
În tîrgu Brașovului,
Știi la capu podului,
Cinci măciuci tu mi le-ai dat,
Bani din pungă mi-ai luat.
De palma care mi-ai dat,
Nici acum nu te-am uitat.
Așa Codrean d-auzea,
După cal descăleca
Și de păr că mi-l lua,
Cu măciuca mi-i căra,
Oasele mi-i dăhula
Și-așa din gură-i grăia:
— Aleonte, dumneata,
Ia schimbă-mi tu numele,
Să-ți răresc măciucile.
Verde frunză d-o lalea,
Aleonte-i răspundea:
— Să-ți zic negustori de boi?
Codrean răspunde: — Nu voi.
Verde frunză lemn de scai,
— Să-ți zic negustori de cai?
Așa dacă mi-auzea,
Măciucile le rărea,
Și scăpat că mi-l făcea.
Iară Codrean ce-mi făcea?
Afar' din obor ieșea,
Cîmpului se limpezea,
D-un mocănaș că-mi zărea,
Călare p-un suruleț,
Suruleț cu păru creț
Și-nainte că-i ieșea
Și din gură-așa-i grăia :
— Bună ziua, mocănaș!
— Mulțumim, căpitănaș!

— Măi mocane, dumneata,
Nu ţi-e suru de vînzare
Să-ţi dau galbini şi parale?
Ori ţi-e suru de schimbare:
Pentru unu să-ţi dau doi,
Să-ţi dau doi şi să-ţi dau trei,
Să-ţi dau trei şi să-ţi dau şapte,
Herghelia jumătate?
Mocan din gură-mi grăia:
— Măi Codrene, dumneata,
Nu mi-e suru de schimbare,
Ci mi-e suru de vînzare.
Codrean din gură-i grăia:
— Măi mocane, dumneata,
Ia descalecă niţel
Să-ncerc suru puţintel;
De mi-o plăcea umbletu
Îţi voi da şi sufletu.
Foaie verde d-o lalea,
Mocănaş descăleca,
Frumos cal lui Codrean da.
Dar Codreanu ce-mi făcea?
Lua şaua mocănească
Şi-i punea p-a haiducească;
Lua frîu mocănesc,
Şi-i punea p-al lui hoţesc.
Pe suru mi-ncăleca,
Două-trei roate că-i da,
Pînă suru-nherbînta:
Lua spuma cu mîna
Şi clăbucii cu căciula.
Mocan din gură-mi grăia:
— Descalecă calu meu,
Nu ţi-am văzut banu tău.
Codrean din gură-mi grăia:
— Măi mocane, dumneata,
Ţine, frate, cinci parale,
Să-ţi cumperi mălai şi sare,
Să nu mori pe drum de foame,
Să-ţi duci şaua la spinare,
Şi-mi pleca Codrean rîzînd,
Rămînea mocan plîngînd.
Iar Codreanu ce-mi făcea?
La o perdea s-abătea
Şi din gură mi-şi grăia:

– Măi ciobane, dumneata,
Ia să-mi prinzi d-un melușel,
Care-o fi mai măricel.
Așa cioban d-auzea,
D-un melușel că-i prindea
Și Codreanului mi-l da.
Dar Codreanu ce-mi făcea?
Cinci parale că mi-i da
Și din gură-așa-i grăia:
— Ține, cioban, cinci parale,
Nu-ți fie cu supărare.
Cioban din gură-i grăia:
— Măi Codrene, dumneata,
De ce-mi iei melu așa?
Că e melu stăpînesc,
M-apucă să i-l plătesc.
Și așa cum mi-și grăia,
Mîna pe cîrlig punea,
Și-odată cînd l-aducea,
Pe Codrean că mi-l lovea,
Și șaua că mi-o izbea,
Oblînc departe sărea,
Dar Codreanu că-mi rîdea,
Și-așa din gură grăia:
— Uite mocanu zoios,
Cît p-aci să mă dea jos!
Și-ndărăt mi se-ntorcea,
După sur descăleca,
La cioban mi se ducea
Și de păr că mi-l lua,
Toată movila-l trîntea
Și din gură-așa-i grăia:
— Măi ciobane, dumneata
N-ai auzit d-un Codrean,
Car' ia cai de la mocani,
Melușei de la ciobani
Și vin de la cîrciumari,
Nu plătește nici un ban?
D-ar sta Codrean să plătească,
La ce să mai haiducească?

Comunicat de C. Ionescu, învățător, comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploiești.

40

Buruleiu

Foae verde frunză creață,
Cînd fu joi de dimineață,
Buruleiu se sculase,
Pe ochi negri se spălase,
Conteșiul în umeri luase,
La o biserică plecase
Și din gură așa grăia:
— Părinte sfinția-ta,
Slujește leturghia,
Să-mi cetești vanghelia,
Ca să-mi mai cureți greața,
Că greața de dimineață,
E punere de viață.
Și slujba o isprăvea,
Vanghelia i-o cetea
Și acasă mi-și pleca.
Cînd acasă ajungea,
El la slugi că poruncea,
Cai la carîtă punea,
Și-n carîtă se suia,
Numai el cu cocoana
Și la livezi că-mi mergea;
Cînd la livezi mi-ajungea,
Toate cosite era,
Care pe unde undise
Și pe-acelea le pocise.
— Burulene dumneata,
Bei și te înveselești
Și pe tine te-au ales,
Tot din județ din Cerneți
Tu hoții să mi-i găsești.
El așa dac-auzea,
De la masă se scula
Și-n carîtă se suia
Și după hoți că-mi pleca.
Hoții ici, hoții colea,
Hoții la Chitiana
Și peste hoți că mi-și da.
Arămbașa ce-i zicea?
— Burulene dumneata,

Întoarce-te îndărăt,
Mie-mi pare rău de tine,
Că ești voinic ca și mine.
De-a arămbașe n-asculta,
Tot înainte mergea,
Iară hoțu cel mai mic,
Și mai mic,
    și mai voinic,
Cel cu struțu ghintuit,
Cu cinci litre de argint,
El din gură-așa grăia:
— Arămbașe, dumneata,
Ia lasă-l pe seama mea,
Ca să vezi ce i-oi lucra,
Struțu la ochi că-l punea,
Pe Buruleanu-l lovea,
La marginea fesului,
La rătezul capului,
Unde-i păs voinicului
Și bine haiducului.
Peste-un gros că mi-l trîntea
Și la el că se-ntorcea
Și din gură-așa-i grăia:
— Burulene, dumneata,
Ce-ai pus grosu căpătîi,
Ori ești călător la Dii?

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

41

Gheorghilaș

Foae verde ș-o crăiță,
Cine-mi urcă la Istriță,
Săvai Căpitan Gheorghiță,
Fecioraș lui Negoiță,
Cu o dalbă măciuchiță,
Nedubită,
    necioplită,

Numai din topor slomnită,
Tot de Macovei gătită.
Şi mi-şi urcă la Sîriu,
Cu şeapte pistoale-n brîu,
Şi-o ploschiţă de rachiu,
Mică, mică, mititea,
D-o vadră şi cinci oca,
C-aşa-i era măsura.
La gură că mi-o punea,
Nici mustaţa nu-şi uda,
Drept la fund o răsufla.
Şi-mi umbla sara pe lună,
Să-şi cîştige-o flintă bună:
Rea de lemn, bună de fer,
Să-mi ducă glonţul la semn.
Şi-mi umbla din stînă-n stînă,
Să-ncerce brînza de-i bună
Şi-ncă urda din zăgîrnă
Şi caşu din sărătură.
Şi-mi umbla pe la ciobani,
Să-şi cîştige cîte-un ban,
Ca să aibă peste an.
Foae verde izmă creaţă,
Cînd fu joi de dimineaţă,
N-avea, naiba, ce lucra?
Macovei că se scula,
Pe ochi negri se spăla,
Cruce cu dreapta-şi făcea,
La icoane se-nchina,
Lui Dumnezeu se ruga,
Dumnezeu nu-i ajuta.
În grajd de piatră intra,
Pe Negru că mi-l scotea,
Frumuşel mi-l ţăsăla,
Şea de aur că-i punea,
Foarfeci la desagi punea
Şi pe Negru i-arunca.
El pe Negru-ncăleca
Şi, măre, că mi-şi pleca
La stîna din Padina,
Bat-o Maica Precesta
Şi sfînta Dumineca,
Că mi-a secat inima
Şi mie şi multora.
Foae verde ş-o smicea,

Cînd acolo mi-ajungeà,
Ipingeaua mi-aşternea,
Mîna-n pozînar băga,
D-un buciumel că-mi scotea,
Buciumel de argint,
Ce n-am văzut de cînd sînt
Şi-ncepea d-a buciuma,
Toţi ciobanii s-adunau,
Oile-n strungă-mi băgau.
Dar Macovei ce-mi făcea?
D-un meluşel că-mi prindea,
De miţuit s-apuca,
Numai din frunte-i lua,
Dumnezeu nu-i ajuta.
Ochii roată şi-i făcea,
Pă hăţaşul oilor,
Tot în jocul meilor.
Verde foae ş-o lalea,
Pe Gheorghilaş mi-l zărea,
Şi din gură mi-i grăia:
— Moş Radule, barbă sură,
Numai cu doi dinţi în gură,
Cine să fie acela,
Care-mi vine pe colea?
— Parcă-i căpitan Gheorghiţă,
Am cu el o pizmuliţă,
Din mica copilărie,
Bat-o focu şi-o pustie.
Moş Radu că mi-i grăia:
— Măi Macovei, dumneata,
Ala nu e Gheorghilaş,
Mi-este un negustoraş,
Azi o lună, o săptămînă,
Mi-a lăsat doi lei arvună,
Tot pe miţe şi pe lînă.
Silesc eu de miţuiesc,
La galbeni s-agonisesc,
Cînd la plată, ce păţesc?
Mîncai o bătaie bună
Şi-am rămas şi făr de lînă,
De la hoţ de Gheorghilaş,
La inimă un vrăşmaş.
Macovei ce mi-şi făcea?
Miţuia,
cît miţuia,

Ş-al doilea mi se uita,
Ghiorghilaş s-apropia,
Prea bine mi-l cunoştea,
Foarfeci din mînă-i pica,
Frigurile mi-l găsea,
Năvală-n stînă că-mi da,
Între burduşi s-ascundea.
Gheorghilaş că mi-l sosea,
Bună ziua că mi-i da:
— Bună ziua, moş Radule,
Moş Radule, barbă sură,
Numai cu doi dinţi în gură,
Mai ai pe cineva-n stînă?
Moş Radu îi răspundea:
— Măi Gheorghilaş, dumneata,
Eu zic zău, pe legea mea,
De-oi avea pe cineva;
Doar un mic vînătoraş,
Dimineaţa s-a sculat
Şi nespălat a mîncat,
Blestem, i s-a aplecat,
Friguri mi l-au apucat,
Între burduşi e culcat.
Foae verde ş-o smicea,
Gheorghilaş ce mi-şi făcea?
Bine ştia el seama,
Năvală-n stînă că-mi da,
Făcea burduşi a-ncerca,
Cerca unu, cerca două,
Cerca mereu pîn' la nouă.
Verde frunză foi de tei,
Pînă da de Macovei.
Gheorghilaş dacă-l vedea,
Din guriţă aşa-i grăia:
— Afurisit Macovei,
Drac te scoase-n ochii mei!
Că eu, frate, m-am jurat:
Und' te-oi prinde să te bat,
Zilele tele scurtate,
De grelele mele păcate
Şi de ale tele fapte.
Dar Macovei ce-mi grăia?
— Măi Gheorghilaş, dumneata,
Mult mi-eşti tînăr şi gingaş

Şi la inimă vrăşmaş;
Ia-mi calu şi oile,
Stîna cu miorile
Şi lungeşte-mi zilele,
Ca să-mi mărit fetele,
Să-mi mai văd copilele,
Să le-mbrac, săracele,
Că-i păcat de dînsele.
— Lesne, frate, te-aş ierta,
Nu mă rabdă inima;
Nu-mi trebuie stîna ta,
Nici stîna, nici oile,
Ci-mi trebuie zilele,
Că ştii, frate, ori nu ştii:
Cînd eram noi şapte fraţi,
Ne purtai pe toţi legaţi,
Din Focşani pînă-n Galaţi?
Mai ştii, frate, ori nu ştii:
Cînd făceai tu cisla-n sat,
Cum scădeai pe cel bogat
Şi-ncărcai pe cel sărac?
Mai ştii, frate, ori nu ştii:
C-aveam noi o biată oae,
Ne-ai pus-o, cîine, la foae?
Ş-aveam noi un biet cocoş
Şi ni-l puneai la răboj?
Şi aveam o biată gîscă
Şi p-aia o treceai la cislă?
Mai ştii, frate, ori nu ştii:
De tinerel mă-nsurai,
Frumoasă mîndră-mi luai
Şi la bir că mă puneai!
Nu-mi puneai bir de copil,
Şi-mi puneai bir de mazil.
Eu de frica birului,
De groaza zapciului,
Treceam apa Prutului.
Iar tu, frate, ce-mi făceai?
Armăşia cumpărai,
După mine te luai
Şi-ndărăt că m-aduceai.
Cînd ajungeam la Buzău,
S-aprindea sufletu meu;
Şi m-aplecam să beau apă,
Mă loveai cu cizma-n ceafă,

Fărămam dinţii de peatră
Şi beam apă sîngerată,
Cu măsele-amestecată
Şi cu sînge închegată.
Şi-nainte ne goneai,
În desagi că ne cătai,
Salba nevestii luai,
Rîs de dînsa că-ţi făceai,
Tot treapădu ne băteai.
Cînd ajungeam la Rîmnic,
Nu puteam zice nimic
Şi mă rugam doar de tine,
Dezleagă-mă, vai de mine,
Să-mi cumpăr o ţîră pîine
Pentru mîndra, pentru mine;
Dedeai cu gîrbaciu-n mine.
De-atunci, frate, m-am jurat,
Und' te-oi prinde să te bat,
Să te tai nejudecat,
Ca p-un mare vinovat.
Şi de păr că mi-l lua,
Pe bătătură-l scotea,
Frumuşel că mi-l trîntea.
Dar Macovei ce-mi făcea?
Împrejur mi se uita,
Mîna pe botă punea,
Cu bota se apăra
Şi da dos şi mi-şi fugea.
Gheorghilaş ce mi-şi făcea?
Năvală la murgu-mi da,
Struţuleţu că mi-l lua,
Struţuleţu de argint,
Poleit şi ghintuit,
Tot de Macovei gătit,
De trei luni neslobozit.
La cătare mi-l lua,
Jos grămadă mi-l făcea.
Gheorghilaş că mi-şi grăia:
— Mulţămesc lui Dumnezeu
Şi de bine şi de rău,
Că-mpuşcai d-un porc mistreţ,
Care mînca un judeţ.
Şi-ndărăt că se-ntorcea,
La moş Radu se ducea
Şi-aşa din gură-i grăia:

— Moş Radule, dumneata,
Să-mi dai vreo sută de lei,
Să nu paţi ca Macovei.
Moş Radu că-mi răspundea:
— Gheorghilaşe, dumneata,
Eu zic zău, pre legea mea,
D-am în pungă vreo para.
De belele, de nevoi,
Mă băgai vătaf la oi,
La stăpîn, la Macovei,
N-am în pungă nici doi lei.
Gheorghilaş că mi-şi grăia:
— Dacă ţi-e povestea aşa,
Să nu-mi dai nici o para,
Dar tu, frate, să-mi găteşti:
O mioară de prînzare
Şi-un caş bun de chegătoare,
Colea la cărare-n vale,
Colea la şapte izvoare.
Moş Radu dac-auzea,
Inima-i se-nveselea,
Frumoasă masă-i gătea;
Gheorghilaş se ospăta,
Lui moş Radu-i mulţămea
Şi pe cărare pleca.
Moş Radu se închina,
Lui Dumnezeu mulţămea,
Că a scăpat nebătut,
Numai c-un mel de prînzit.
Gheorghilaş ce mi-şi făcea?
Pe cărare că-mi mergea,
C-un băeţaş se-ntîlnea.
— Bună ziua, băeţaş!
— Mulţumim, căpitănaş!
— De unde vii, băeţaş?
— Tot din tîrg, de la oraş.
— Şi ce-mi spui de la oraş?
— Ce să-ţi spun de la oraş:
Toţi întreb de Gheorghilaş,
Mă dusei să iau o pîine,
Toţi mă-ntrebară de tine.
Gheorghilaş dac-auzea,
Pe cărare că-mi mergea,
O doiniţă mi-şi cînta

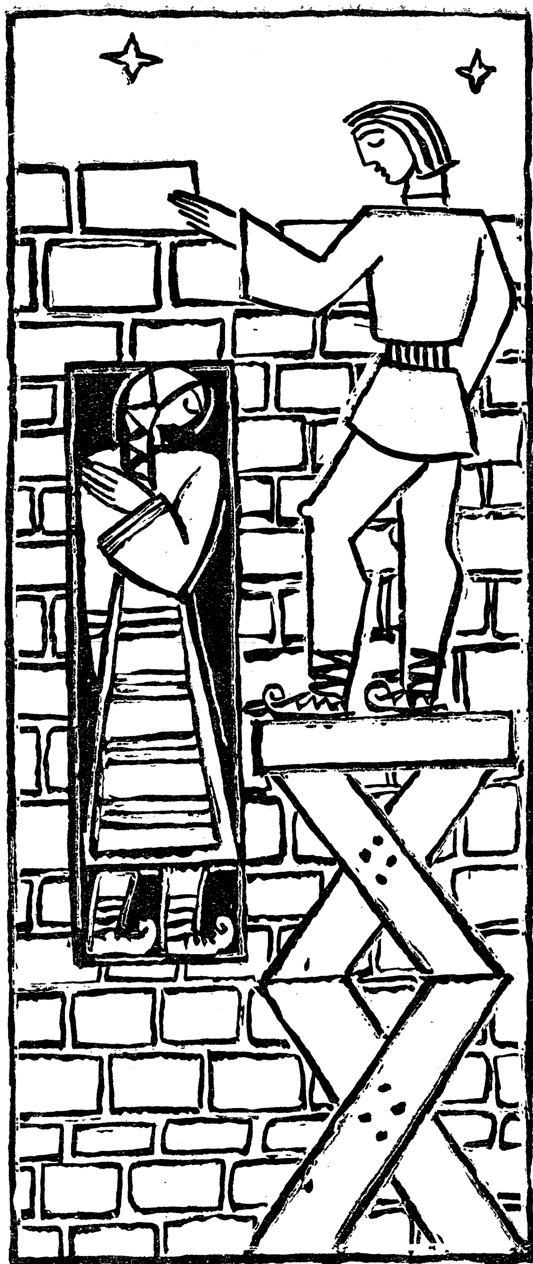
Şi el, măre, se suia:
Sus la Tabla leului,
Dosu Penteleului.

Comunicat de C. V. Ionescu, învăţător, comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploieşti.

42

Călin

Verde frunză ş-un pelin,
N-aţi auzit de Călin?
Cîte moşii mi-a ţinut,
Cu claca ne-a sărăcit.
Verde frunză pelinită,
Plecă Călin la Pleniţă,
Cu şease cai la căruţă.
Da el unde se ducea?
Tot în sat la Poiana,
În gazdă la cin' trăgea?
La logofătu Läţea,
Că mai ştia el seama
Şi toată potriveala.
— Logofete, dumneata,
Socotit-ai Poiana,
Poiana şi Pleniţa,
Poiana cu fînurile,
Pleniţa cu vinurile?
Verde frunză de aclas,
— Trei oameni doar mi-a rămas:
Unu este Băţălan,
N-a plătit claca d-un an;
Unu este, zău, Chiriş,
Cată la Călin chiordiş;
Ş-altul este Ion ăl Mare,
Ion ăl Mare din Poiană,
N-a plătit claca de-o vară.
— Logofete, dumneata,
Ia să mi-i aduci încoa.
Logofătu mi-şi pleca,
Cu isprăvnicel Andrei,
Că ştie seama-n odăi.

La Bățălan se ducea:
— Bățălane, dumneata,
Verde frunză și-un pelin,
Hai, că te cheamă Călin.
Bățălan că se scula,
Pungulița și-o lua,
La Călin că se ducea,
Ușa că mi-o deschidea:
— Bună ziua, boer Căline!
— Mulțumescu-ți, porc de cîine!
Mîna-n pungă că băga,
Zece galbeni mi-și scotea
Și pe masă mi-i trîntea
Și fitanța și-o lua.
Acasă mi se ducea,
Cu mătușa mi-și vorbea;
— De cînd veni ăst ciocoi,
Nu mai vezi om cu doi boi,
Nici văduvă cu cinci oi!
La Chiriș că se ducea:
— Măi Chirișe, dumneata,
Verde frunză ș-un pelin,
Hai, că te cheamă Călin!
La Călin mi se ducea:
— Bună ziua, boer Căline!
— Mulțumescu-ți porc de cîine!
Mîna-n chimir că băga,
Șeapte gălbiori scotea,
Și pe masă mi-i punea,
Nici fitanța nu și-o lua.
La Ion ăl Mare mergea:
— Nene Ioane, dumneata,
Ce-o să facem ăstuia?
Dar Călin ce mi-și făcea?
— Logofete, dumneata,
La Ion ăl Mare să te duci,
La Ion ăl Mare din Poiană,
N-a plătit claca d-o vară.
La Ion ăl Mare mergea,
Îndărăt că se-ntorcea
Și din gură că zicea:
— Dau în apă și mă-nec,
La Ion ăl Mare nu plec;

Dă-mi vro două-trei cătane,
Să plec la Ion ăl Mare.
Două-trei cătane lua,
La Ion ăl Mare mergea,
La fereastră că striga:
— Nene Ioane, dumneata,
Verde frunză ş-un pelin,
Hai, că te cheamă Călin!
Ion ăl Mare se scula,
Cu mătuşa mi-şi vorbea:
— Fa mătuşă, dumneata,
Ado punguliţa-ncoa,
Că d-oi da de vreo belea,
M-o scăpa punguliţa!
Ipingeaua şi-o lua,
Lancea-n mînă apuca,
La Călin că se ducea:
— Bună ziua, boer Căline!
— Mulţumescu-ţi, porc de cîine!
— Bine măi, boer Căline,
De trei ori m-ai socotit,
Nici acum nu sînt plătit?
Pentru claia din obor,
M-ai socotit de cinci ori.
Prinseşi fata c-un ghiveci,
Pentru o oală cu urzici,
Îi luaşi salba de la gît,
Nici aşa nu sînt plătit?
Luaşi vaca din coşare,
Rămase strachina goală,
Plîng copiii pe bordei,
Că n-au lapte-n putinei!
Ion ăl Mare acas' mergea,
Cu Băţălan că vorbea,
Şi Chiriş că mi-şi venea:
— Nene Ioane, dumneata,
Stau copiii cîte trei,
Că n-au lapte-n putinei,
Şi-mi lucrează cu temei.
Să-ţi dau pe Dobrică-ăl mic,
Cînd dă cu picioru ăl stîng,
Sare uşa şi c-un stîlp!
Şi e unu Tărtăcuţă,
De se face, frate, mîţă,

La Călin după căruță;
Și e unu zău Andrei,
De știe seama-n odăi,
Și lucrează cu temei!
Adăstau pînă-nsera,
La colnic mi se trăgea,
Iaca și Călin sosea,
Că el, frate, se ducea,
Tot în sat, la Cladova,
C-acolo avea gazda,
La Maria văduva.
Cînd acolo ajungea,
Jos din trăsură se da
Și în casă mi-și intra.
Iacă și hoții sosea,
Veni și Dobrică ăl mic,
Dete cu picioru ăl stîng,
Sări ușa și c-un stîlp!
Veni și ta-so Chiriș,
Pe coș, jos, d-a tăvăliș!
Veni și Ion ăl Mare,
Ion ăl Mare din Poiană,
N-a plătit claca d-o vară.
La Călin că mi-și intra,
Cu masă pusă-l găsea.
Ion ăl Mare îi zicea:
— Măi Căline, dumneata,
Ce bucate ai gătite,
O să le vezi pîngărite,
Cu sînge roșu vopsite!
Cu stînga de păr îl lua,
Lancea-n dreapta o lua,
Cînd odată că trăgea,
Patru ciosvîrști mi-l făcea,
La putină l-așeza,
Sare peste el punea,
Pastramă că mi-l făcea,
Pîn oraș că mi-și pleca:
— Hai la pastramă de vînzare,
Ocaua patru parale!
Nu e pastramă de oi,
E pastramă de ciocoi!
Subprefectu l-auzea,
Pe Ion că mi-l chema:
— Nene Ioane, dumneata,

Eu te ţineam cîrciumar,
Şi-acum te văz măcelar,
Măcelar de boeri mari!

Cules personal de la Udilă Radu, regimentul II linie, 1892, Dolj.

43

Radu lui Anghel

Verde frunză ruguleţ,
La cel cap de deluleţ,
S-au iscat vro cinci băeţi:
Radu lui Anghel din Greci,
Căpitan de la Floreşti,
Cu Mitrică, burtă mare,
Fură caii după vale
Şi mi-i vinde pe parale.
Verde frunză ş-o lalea,
Dar Radu ce mi-şi făcea?
La popa Matei mergea:
— Bună seara, părinţele!
— Mulţumescu-ţi, căpitane!
— Nu-mi mai zice căpitane
Şi vezi de ceva parale.
Căpitanii sînt la tîrg,
Să cumpere boi de jug;
Eu sînt Radu cel din crîng,
Nu-mi mai zice căpitane
Şi vezi de ceva parale,
Că mor băeţii de foame.
Popa din gură grăia:
— Stai, Radule, nu mai da,
Stai şi cată după uşe,
C-am o mică găletuşe
Mi-e plină de părăluţe;
Mai cată-ntr-un putinei,
Mi-este plin cu gălbinei.
Şi mai cată-n chimiraş,
Mi-este plin cu gălbinaşi,
Dobînda du pîn oraş.
Verde, verde ş-o lalea,

Și paralele le lua,
Calu, măre-ncăleca,
La căprar Ion mergea:
— Bună seara, măi căprare!
Nu mă găzduești deseară?
— Bucuros te-aș găzdui;
Te-o fi văzut cineva,
Habar de averea mea
Și de haiducia ta!
— Nu m-a văzut niminea,
Numai luna și o stea,
Știe de patima mea;
Numai luna și trei stele,
Știe de faptele mele.
Căprar Ion ce-mi făcea?
La crama veche-l ducea.
Vin cu vadra mi-și scotea,
Bea Radu se-nveselea,
La pistoale slobozea.
Comandiru mi-l afla,
Potera că mi-o pornea
Și pe Radu-mpresura.
Comandiru că-mi grăia:
— Dă-te, Radule, legat,
Să te duc nevătămat.
— La ce să mă dau legat?
Că-s voinic cu comănac,
Verde ca frunza de fag,
Cu șeapte poteri mă bat;
Nu sînt muere cu conci,
La poteră să nu poci.
Comandiru d-auzea,
O dată că comanda,
Foc în Radu slobozea,
De Radu nu se lipea,
Parcă era altceva.
Radu nu se spăimînta,
Fuga pe plai că mi-și da;
Un recrut de dorobanț,
D-o sfănțuică mi-și scotea,
Și în patru mi-o făcea,
Și în flintă mi-o băga,
Îndărăt că se-ntorcea,
La căutare-o lua,
Foc în Radu slobozea,

Su subţioară-l lovea,
Cum da, cum îl vătăma.
Radu din gură grăia:
— Mai lăsaţi-mă niţel
Ca să-mi cînt d-un cînticel,
De cînd eram mititel:
„Săraca pădure deasă,
Cin să te mai stăpînească?
Cîte văi, cîte vîlcele,
Cinsute de potecele,
Se plimba Radu pe ele;
Cîţi sînt p-aici tufăiori,
Sînt tot d-ai mei frăţiori,
Mă umbream vara la ei!"

Cules personal de la frate-meu Ioniţă C. Bălăşel, în 1890, în comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

44

Radu Anghel

Verde frunza bobilor,
Sus pe dealul Grecilor,
Puterea pădurilor,
Mi-e staroste-al hoţilor.
La cel fag frumos din coastă,
Şade Radu ca-ntr-o casă,
Cu carabina pe masă,
Cu vedriţa plină rasă.
Primăvara că-mi venea,
Jos din fag că mi se da,
Şi din gură-aşa-mi grăia:
— Legea ta de iarnă grea,
Mi-ai golit genteluţa,
Mi-ai coperit poteca.
Apoi cizme lepăda,
Cu opinci mi se-ncălţa,
Cu opinci cu cataramă,
Nu-i bage potera samă.
Armele mi le lua,
De rugină le spăla.

D-o ploşchiţă mi-şi avea,
D-o vadră şi cinci oca
Şi de vin că mi-o umplea,
In Pogoria cobora,
Trei deşte-n gură băga,
Ş-odată că-mi şuera,
O ceată că mi-şi venea,
O ceată de voinicei,
Dar ce fel de voinicei?
Groşi la ceafă,
Scurţi la falcă,
Cu mustăţile-nnodate
Şi-nnodate-n varvaric,
Cum stă bine la voinic.
O dată mai şuera,
Altă ceată că-mi venea,
O ceată de voinicei,
Groşi la vînă,
Buni de mînă,
Bagă potera-n izină.
O dată mai şuera,
Altă ceată că-mi sosea:
Voinicei de striinătate,
Cu căciulile moţate,
Cu cizme de capră stearpă,
De şapte ani nefătată.
Ploşchiţă că le-o scotea
Şi la băeţi le-o-mpărţea
Şi din gură le grăia:
— Să nu-mi veniţi mai devreme,
Cînd duşmanii taie lemne,
Să-mi veniţi mai înserat,
Cînd duşmanii stau la sfat,
Să mergem la Popa Brat,
C-a luat banii pe tocat;
D-a tocat, de n-a tocat,
Că săracii tot i-au dat.
Ei la popa că-mi mergeau,
Cu picioru-n uşe dau,
Din balamele-mi sărea
Drept în patru se spărgea,
Popa acasă nu era,
Că la denie era.
Dară Radu ce-mi făcea?
În biserică intra.

Viespescu cînd îl vedea,
Către popa-așa-mi grăia:
— Părinte, sfinția-ta,
Mai grăbește cu slujba,
Mi s-a scurtat viața,
Și-ncuie biserica,
Sărăcuț de maica mea.
Dară Radu ce-mi făcea?
Pe Viespescu că mi-l lua,
C-o frînghioară-l lega,
Scurt cu mîinile-ndărăt,
De-i trozneau oasele-n piept.
Acas' cu el că-mi mergea,
Bună sara că mi-i da:
— Bună sară, măi cocoane.
— Mulțumescu-ți, căpitane.
— Căpitanii sînt la tîrg,
Eu sînt Radu cel din crîng,
Mie nu-mi zi căpitane
Și vezi de ceva parale,
De-ți cumpără zilișoare.
Vorba-n samă nu-i băga.
Dară Radu ce-mi făcea?
Pistol de la brîu trăgea,
O dată că-l slobozea,
Bușnigai de fum făcea,
Lumînarea se stingea;
Cocoana se spăria,
Lumînarea aprindea,
Mîna pe chei că-mi punea,
La ladă că descuia
Și din gură-așa-mi grăia:
— Ia, Radule, cît ăi vrea,
Numai să-i lași viața.
Șapte trăiști că mi-și umplea
Și pe cai mi le punea,
La căprar Ion mergea:
— Bună sara, căprar Ioane,
Nu ne găzduiești deseară?
— Nu vă găzduiesc desară,
Că prea mi-ați venit devreme,
Cînd dușmanu tae lemne,
V-o fi văzut cineva,
Ce folos de starea mea
Și de haiducia ta!

Dară Radu ce-mi zicea:
— Ia nu mă tot judeca,
Aprinde lumînarea,
Du-mă la hodaia mea,
C-o să-ntinz ipingeaua
Și-o să-ți dau socoteala.
Lumînarea aprindea
Și de mînă că mi-l lua,
La hodae că-l ducea.
Ipingeaua c-o-ntindea,
De gălbinași mi-o umplea.
Potera că-l coprindea,
La caprar Ion mergea:
— Bună sara, căprar Ioane,
Scoate-ne pe Radu-afară,
Că l-ai găzduit aseară.
— Nu l-am văzut d-astă vară,
De cînd tot trecea călare,
Cu mîinile pe pistoale.
D-un bicișor scotea,
De vreo patru ori că-mi da.
D-o fetiță mi-și avea,
Fata din gură-mi grăia:
— Căpitane Palada,
Nu mai bate pe tata,
Că Radu este colea.
Fata-n brațe că mi-o lua,
D-un icușar că mi-i da
Și la Radu că mergea:
— Dă-te, Radule, legat,
Să nu te mai duc stricat,
Să-ți fac căruță din sat,
C-am ordin de la Domnie,
Să-ți aduc capu în tipsie.
— Nu poci să mă dau legat,
Ca un mare vinovat,
Să-mi faci căruță din sat.
Nu sînt fomee cu conci,
La poteră să nu poci;
Sînt voinic cu comănac,
Cu șapte poteri mă bat.
Curau gloanțe ca ploaia,
De Radu nu se lipea.
Un căprar de dorobanți,
Făcu trei coșuri de sfanți

Şi-n puşcă că le băga
Şi din gură-aşa zicea:
— Căpitane Palada,
Ori oi da,
ori n-oi mai da,
Ne-o băga în vreo belea?
— Dă căprare, nu-l lăsa,
Că vine primăvara
Şi-apucă de dă frunza
Şi sărăceşte lumea.
Căprar puşca-mi slobozea,
Maţele i le vărsa.
Dară Radu ce-mi făcea?
Fuga-n podgorie da,
Rupea frunza cu mîna,
Gaura-n burtă astupa,
A din spate nu putea,
Că n-ajungea cu mîna
Şi din gură-aşa-mi grăia:
— Ia mai staţi, staţi, fraţilor,
Să vă cînt un cîntecel,
De cînd eram băeţel:
— Eu de cînd m-am haiducit
Peste grîne n-am trecut,
P-ăi bogaţi i-am jefuit
P-ăi săraci i-am miluit.
Săracu sîngele meu,
Cum cură pe ăst pîrău!
Cîte flori pe Ialomiţă,
La Radu pe săbiuţă;
Cîte flori pe Tilorman,
La Radu pe iatagan,
Cîntecu că mi-l cînta
Sufleţelu că-i ieşa.
Căpitanu Palada,
La Domnie mi-l ducea.
Dar Domnia ce-mi făcea?
La Radu drept că mergea
Şi din gură-aşa grăia:
— Na, na, na, Radule, na,
Las să-ţi fie rău, nu aşa,
Că n-ascultai vorba mea;
Las să-ţi fie rău, nu bine,
Că n-ascultai de la mine.
Cîte văi, cîte vîlcele

Ș-o mie de potecele,
A rămas Radu de ele;
Țara mi-aducea-ntr-o vară,
Radu mi-aducea-ntr-o sară.
Pe căprar că-l pedepsa,
Unde om nu mai călca.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

45

Radu Anghel

Foae verde d-avrămească,
Avrămească cîrstănească,
La fagu cu frunza deasă,
Șade Radu ca-ntr-o casă,
Cu ploschița plină rasă.
Mai în sus pe rămurele,
Mai sînt patru revorvele,
Alea sînt slugile mele,
De mă slujesc eu cu ele,
Și mă apăr de belele;
Două pline, două goale.
Ăle goale sînt marghioale,
De păzesc pe la ocoale,
Pă supt a codrului poale;
Ăle pline sînt haìne,
Alea stau pe lîngă mine,
Ca să nu-mi fie rușine,
Că eu sînt haiduc pe lume.
Foae verde ș-o lalea,
Și bea Radu și iar bea,
Puțintel se chefuia,
Perișoru-și neteza,
Chica lungă peptăna,
Mustăcioara răsucea,
Două dește-mi ridica,
La gură că le punea,
Minunat că-mi șuera,
Sîngele-n om de-ngheța!
Doisprezece că-mi eșea,

Toţi voinici cu chica deasă,
Şi cu mustaţa aleasă,
Toţi cu spetele cam late,
Şi cu mîinile curmate,
Toate cu sîrme legate,
Şi n-au cu cine se bate,
Pe la mez şi creer de noapte.
Dară Radu să-nfruntá,
Şi grozav se oţeleá:
Alei, voi băieţii mei,
Eu pe voi că v-am cinstit;
Voi pe mine m-aţi ocărît,
Vinu dulce eu v-am dat,
Şi voi rău v-aţi îmbătat,
Pe min' singur m-aţi lăsat,
De poteră-nconjurat;
Potera lui Bizdadea,
Şi cu zapciu Surcea,
Îmi tot ţine calea mea.
Dară Radu ce-mi făcea?
Chivăra-n cap aşeza,
Carabina-n spate lua,
Revorvelele le-nfigea,
Pe lîngă brîu le punea,
Cu doisprezece bandiţi,
Ai pădurilor părinţi,
După ce soarle-apunea
Şi liliacu umbla,
La Bizdadea se ducea.
Cînd la poartă mi-şi sosea,
Ce pricină minunată!
Că portiţa mi-e-ncuiată.
Dară Radu ce-mi făcea?
Multă vreme nu pierdea,
Ochii peste cap că-i da
Şi portiţa mi-o sărea,
Tovarăşii asemenea.
La Bizdadea că mergea,
Pe scărilă că-mi urca,
Bună sara că-mi dădea:
— Bună sara, bre cocoane!
— Mulţumescu-ţi căpitane!
— Daolică, bre cocoane,
Nu-mi mai zice căpitane,
Căpitanii sînt la tîrg,

Eu sînt Radu cel din crîng;
Căpitanii sînt la masă,
Și eu sînt Radu din leasă,
Cu cipici și cu cămașe.
N-ai niscareva parale,
Să ne dai de cheltuială,
Ne trebuie astă-seară?
Dar cocoana că-mi striga:
— Dă-i, dragă, paralele,
De-ți cumpără zilele,
Că ăsta nu-i om curat,
Că dă ochii peste cap,
Tot ca ș-un cîine turbat.
Dar Bizdadea ce-mi făcea?
Foarte mult se mulțumea,
La un dulap că căta,
Și-un sepet mare scotea,
Șapte mii îi număra,
Și lui Radu că le da.
Dară Radu, ce-mi făcea?
În teșilă le turna,
Bună seara că mi-și lua,
Pe drum, la deal apuca,
Prin heget, prin cel făget,
Printr-un cîmp de strejeret,
Mergea Radu d-a dirept,
Pînă da d-o poeniță,
Și-așternu d-o băsmăluță,
Tovarășii că-i striga,
Și sîmbria că le-o da.
Pe urmă le poruncea,
Foarte iute d-a sili,
La casele lor d-a sosi.
Tovarășii că-mi pleca
După unde se afla,
Radu singur rămînea,
P-o potecă mi-apuca,
La căprar Ion mergea,
Bună sara că-i dădea:
— Bună sara, nea Ioane!
— Mulțumescu-ți căpitane!
— Găzduește-m-astă seară,
Că potera mă-ncunjoară!
— Nu poci, dragă căpitane,
Nu poci a te găzdui,

Că mîine în zor de zi,
Potera te-o dovedi,
Şi la mine te-o găsi,
Şi amar de casa mea,
Şi de haiducia ta.
Dară Radu ce-mi făcea?
P-altă cale c-apuca,
Spre o casă părăsită,
Viaţa Radului fîrşită.
Acolo cum ajungea,
Numai două cruci făcea,
Pă nişte fîn se culca,
Dimineaţa se scula,
El prea mult întîrzia,
Tocmai cînd se lumina.
Cînd păru-n lături dedea,
Şi afară se uita,
Bătătura-i ocupată,
De poteră-nconjurată.
Unu din ei mi-a strigat:
— Dă-te Radule, legat
Ca să nu mori împuşcat!
Dar Radu ce mi-i zicea?
— Ce rău vouă v-am făcut,
De prea mulţi m-aţi ocolit?
Că-n lume d-am haiducit,
P-ăl sărac n-am jefuit,
Doar pe ciocoi i-am pîrlit.
Dară Radu ce-mi făcea?
Dacă vedea şi vedea,
Cu ei nu să-nţelegea,
Carabina-mi ridica,
Pe fereastră c-o băga,
Şi cocoşu cînd trăgea,
Dumnezeu nu-i ajuta:
Numai capsa că-mi pleznea,
Prafu lut că se făcea;
Dar un hoţ de dorobanţ,
Bagă-n puşca sa un sfanţ,
Şi mi-l cată drept la mir,
Drept în fruntea ochilor,
Unde-i păs voinicilor;
Radu pe spate-mi cădea,
Şi din gură că striga:
„Foae verde trei smicele,

Cîte văi, cîte vălcele,
Se plimba Radu pîn ele,
Rămîn pustii, vai de ele!
Dumbrăvioară verde, deasă,
Caprele să te mijdrească,
Și topor să te cioplească,
Și pîrjol să te pîrlească,
Că Radu cu chica deasă,
Și cu mustața aleasă,
Mi-a pus spate la pămînt,
Ochi negri la răsărit,
S-a dus și n-a mai venit".

Comunicat de G. Florescu, învățător, din comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș, în anul 1902.

46

Burcea

Verde, verde viorea,
Burcea ici,
Burcea colea,
Burcea-n deal la Casandra,
C-acolo-i era gazda.
Pe Cîrstică-l trimetea
Tot la puțu din Beica
C-o ploschiță, ploschicea
D-o vadră și cinci oca.
Plosca-n puț că mi-o băga,
Și plosca-mi bolborosa,
Poterile se strîngeau,
Pe Cîrstică mi-l legau,
C-o frînghie de mătase,
Vițe împletite-n șase,
Mîinile i le curmase.
Dar Cîrstică ce-mi făcea?
Trei dește-n gură băga
Cînd odată șuera,
Burcică mi-l auzea,
Și din gură mi-și grăia:
— Hai, Casandro, dumneata,

Eu cunosc pe șuerat
Că mi-e Cîrstică legat,
De poteră-mpresurat.
Dar potera ce-mi făcea?
La Burcea că mi-și venea,
În casă că-l apuca.
Dară Burcea ce-mi făcea?
D-o masă că mi-și lua
Și-n fereastră o punea,
Fereastra o astupa,
Armele mi-și încărca,
Multă oaste omora.
Dar potera ce-mi făcea?
Gloanțe de argint băga,
Prin masă că mi-și răzbea,
Mațe lui Burcea vărsa.
Burcea din gură-mi grăia:
— Hai, Casandro, dumneata,
Ia sumete-mi betele.
— Nu sînt, dragă, betele,
Și ți-au vărsat mațele.
Burcea-n samă n-o băga
Tot la arme sloboza,
Sîngele tot îi curgea
Și din picioare cădea,
Mort pe loc că-mi rămînea.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

47

Petre Vîlcean

Frunză verde odolean,
Cel haiduc Petre Vîlcean,
Care șade-n Cotoșman,
E gazdă haiducilor
Vremea Răurenilor.
Frunză verde trei spanace,
Haiduc Petre ce mai face?
Noaptea-ncarcă flintele
Și-ascute cuțitele.
Bea, mănîncă și ascultă,

Cum trec bîlcenii pe luncă.
Lunca mi-este cam cotită
Și de frunză năpădită,
Greșește glonțu din flintă,
Scapă negustori cu cai
Și cu gentele cu bani.
Verde foae merișorii,
Noroc că trec perceptorii,
Singuri îi dau gentele
Și toate paralele.
Mai coboară-n Răureni,
Merge pe la negustori
Și le ia paralile,
Închee socotelile.

Comunicat de Ilie Ionescu, pictor, comuna Dozești, raionul Oltețu, regiunea Oltenia.

48

Dragu

— Verde frunză asmățui,
Dragule, de unde vii?
— De la tîrg du peste Jii.
— Verde frunză bob năut,
Dragule, ce-ai tîrguit?
— N-am tîrguit mai nimic:
Numai aur și argint
Și vreo cinci oca de plumb
Să duc la băeți în crîng,
Că-s băeții făr de minte,
Prăpădesc la gloanțe multe,
Dau la semn și merg nainte;
Sînt băeții crudicei
Prăpădesc iarba cu ei.
Și mai are Dragu, are,
Tovaroși pe cine are?
Pe Ion de la Dozești
Și pe Florea din Florești,
Dragu mi-e din Gîngulești
Angheluță streajă mare,
De-l păzea la demîncare,
Ziua pe nemeazu mare,

Să nu se bage de seamă.
Ibovnica Dragului,
Fata popii Radului,
Din Gura-Bălaciului,
Mîncă capu Dragului.
Verde frunză și-o lalea
Da Dragu ce mi-și făcea?
Se ducea de se trăgea
La o coadă de vîlcea
Răsărit-a d-o viorea
Păzește Dragu la ea,
Mi-o păzește cu flinta,
Să n-o rupă cineva
Să intre Dragu-n belea.
Ibovnica Dragului,
Stanca pe nume o chema,
Cu demîncare pleca,
Ziua pe nemeazu mare
Să nu se bage de seamă;
Cu Trocan mi se-ntîlnea
Și-așa din gură o-ntreba:
— Und' te duci cu demîncare
Ziua pe nemeaza mare?
Hoață ca Dragu era
Și din gură-i răspundea:
— Verde frunză arțăraș,
Are taica-un purcăraș
Și mă duc cu demîncare
Că a spus că nu mai are.
Stanca la Dragu mergea,
Frumos masa i-o-ntindea
Și din gură așa-i spunea:
— Ce-am auzit eu de tine
Ca mîine ți-auz de nume;
Ia pușca și iataganu
Și mai ieși pe la maidan
De sparie pe Trocan.
Ai! cîinele și dușmanu,
Că ține pizma cu anu.
Și mai ia d-ăle pistoale
Și mai ieși pe la maidane
De mai sparie cătane
Că nu mai vezi demîncare.
Da Dragu ce mi-și făcea.
Așa dacă mi-auzea?

Se trăgea de se ducea,
Un văr pe lume și-avea,
Stan pe nume că-l chema,
Acolo la el mergea
Și-ntr-un pătul se suia
Trei zile că mi-și ședea.
Cățeaua, cumnată-sa,
Vadra-n cap că și-o lua
Și la apă mi-și pleca,
Cu Trocan că se-ntîlnea
Și-așa din gură-i zicea:
— Ești poteră de zăvoi,
Dragu e-n pătul la noi.
Da Trocan ce mi-și făcea
Așa dacă auzea?
Mîna-n pozînar băga,
D-un galbior mi-și scotea
Și-n vadră i-l arunca.
La Dragu că mi-și mergea,
Ocol pătulului da
Și-așa din gură-i zicea:
— Dă-te, Dragule, legat
Să te duc nevătămat
Nimic nu-mi ești vinovat.
Da Dragu ce mi-și făcea?
Prin pătul mi se plimba
Și din gură-așa-mi grăia:
— Verde frunză de năut,
D-ar fi Dragu vrun voinic,
N-ar lăsa armele-n crîng
Iasă singur la colnic
Făr de băț, făr de nimic!
Și vorba dacă fîrșa
D-o frînghioară cerea
Singurel mi se lega.
Dar Trocan ce-mi făcea?
Jos din pătul că mi-l da
Și din gură mi-l ruga:
— Hai, Dragule, dumneata,
Ia spune averea ta,
Că eu drumu mi ți-oi da.
— Cum să-ți spui averea mea,
Că eu sînt în mîna ta?
Eu mi-am pus-o-n curătură,
Vrun sărac să mi-o găsească,

Cu ea să se arănească,
Pe Dragu să pomenească.
La Craiova că-l ducea,
Tot orașu mi-l plimba,
Trei zile că mi-l striga:
Cine, frate, s-o afla
Pe Dragu ca să mi-l taie
De bir și clacă să-l ierte.
Numai unu să găsea
Stan Ortașu că-l chema
Şi la el că mi-și mergea.
Da Dragu ce mi-și făcea?
Sabia din mînă i-o lua,
Pe arcer mi-o ascuțea,
În mîna lui Stan i-o da
Şi-l învăța cum să dea
Şi din gură-așa-i zicea:
— Ca să dea numai o dată
Să nu se mai canunească,
Mai mult păcat dobîndească.
Numai capu că i-l lua,
Într-o tipsie-l punea,
La Domnie că-l ducea.
Dar Domnia ce-mi făcea,
D-așa rău ce mi-i părea:
Patruzeci de popi strîngea,
Tron de ceară că-i făcea
Şi pe el că-l îngropa
La mînăstirea domnească,
Măre să se pomenească
La boeri ca dumneavoastră,
Măre și s-o pomeni
Cît soarele pe cer va fi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, comuna Lungești, Valea Mamului, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

49

Muscu

— Foae verde trei lămîi,
Trei lămîi și trei gutui,
Muscule, de unde vii?

— Dintr-ale păduri pustii.
— De Oprişor ce-mi mai spui?
— De Oprişor îţi spui rău,
Asupra capului meu.
— Foae verde de trei fagi,
Dar acuma unde-mi tragi?
— Sus în munte la Novaci,
C-acolo am nouă fraţi,
Că mi-a-nfrunzit vro doi fagi,
Şi vreo trei-patru aluni,
Neşte pustii de goruni!
— Foae verde de trei fagi,
Dar acuma unde tragi?
Sus în munte la Novaci,
C-acolo am nouă fraţi;
Trei sînt de la Orodel,
Şi trei de la Almăjel,
Şi trei de la Oprişor;
Cînd oi zice trei grăunţi,
Mai sînt trei din Risipiţi.
Foae verde-a bobului,
Cu Eftenie-al Pîrvului.
Foae verde ş-o lalea,
Şi cu Mirea Ţăpelea,
Bagă calu-n ipingea
Şi de drum că n-atingea.
Foae verde d-o sipică,
Şi cu Dumitru lui Ciucă,
Mult afurisit Domnică.
Foae verde ş-o lalea,
Dar Muscu unde-mi trăgea?
Fuga-n Golu se ducea,
La Ienache că-mi trăgea,
Cu Ienache că-şi vorbea:
— Scoal, Ienache, nu şedea,
Că ţi s-a dus viaţa . . .
Foae verde trei spănace,
La pimniţa lui Ienache,
Şedea Muscu şi-aştepta.
Dar Ienache ce-mi făcea?
Pă Muscu cînd mi-l vedea,
Drept în picioare sărea,

Cheile-n mînă lua,
Fuga-n beci că se ducea
Și ușa c-o descuia,
Muscu năvală că da,
La butie că-mi trăgea
Și mi-și bea de se-mbăta;
Și troaca că mi-o umplea,
Polomeac de șapte oca;
La conac că se ducea,
La conacu lui Costea,
Cu Barbu că se-ntîlnea,
Bună ziua că mi-i da.
— Bună ziua, Barbule,
Și Barbu că-i mulțumea.
Dară Muscu ce zicea?
— Măi, Barbule, dumneata,
Da n-aveți ceva gata?
Și Barbu se mînia,
Fuga la conac că da,
Patru miei că mi-i tăia,
Și ciorvîrți că mi-i făcea,
La frigare-i așeza,
Pentru Muscu se gătea,
Pînă Muscu că venea,
Și la conac ajungea,
P-o lădiță că ședea
Și somnu că mi-l lua
Și Barbu că se vorbea,
Cu tovarășii vorbea;
Securea că mi-o ascuțea,
Pentru Muscu se gătea;
Pîngă Muscu se trăgea,
Drept în cap că mi-l lovea.
Dete hîrca jumătate,
Ajunsă la beregată.
Da Muscu ce mi-și făcea?
Așa tăiat cum era,
Drept în picioare sărea,
Mîna pe Barbu punea,
Patru pistoale că da
Și pe Barbu mi-l lovea.
Foae verde d-o lalea,
De viteaz ce mi-și era,
Mîna pe Muscu punea,
Și grumazu-i răsucea,

Pe supt barbă îl băga,
Cu cuţitu-l junghia,
Pînă Muscu că murea.
Foae verde păr uscat,
Şade Muscu răstornat,
Zice lumea că e beat
Şi Muscu mi-este tăiat;
Cu curele la picioare,
Cu glinte şi cu patroane,
Iatagane pe supt şale,
Strălucesc ca sfîntul Soare.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

50

Păun

Verde frunză măr şi prun,
De cînd s-a eftat Păun,
Nu mai trec turcii pe drum.
Verde, verde, d-o lalea
Păun pe cine-şi avea?
Pe Iordan şi cu Ştefan,
Nespălatu, lua-l-ar dracu,
Cară galbenii cu sacu.
Verde, verde, d-o lalea,
Adăsta pînă-nsera
Şi ei frate scoborau,
În calea poştei eşeau
Şi Păun că mi-şi venea
Pă Nespălatu chema,
Cu picioru-ăl stîng cînd da,
Uşa poştei o spărgea,
Hoţii-ăilalţi că năvăleau,
Mîna pe cai că puneau.
Un căpitan că-mi găsea,
Patru palme că-i trăgea,
Haznaua că o luau,
Drumu poştii că îi dau,
Fugea poşta, nu glumea,
Şi-ndărăt că se uita

Că zicea, că tot îi ia.
Nespălatu mi-şi striga:
— Măi, Păune, dumneata,
Verde frunză sălcioară,
Făcurăm de cheltuială.
Bem cu mîndrele-ntr-o vară.
La mîndre că se duceau,
Toţi banii îi cheltuiau
Nespălatu mi-şi grăia:
— Măi, Păune, dumneata,
Verde frunză sălcioară,
Fîrşirăm de cheltuială,
Şi-acum să murim de foame?
Hai, să izbim marginea,
Mult-puţin ce-om cîştiga,
Să ne ţinem viaţa!
Haideţi noi la Tismana,
Să prădăm mînăstirea!
Toţi pe drum că mi-şi plecau,
Şi foamea că mi-i răzbea.
Într-un sat mi se-abăteau,
Un plug cu cai că găseau,
Plugu cu caii luau,
La o mătuşă mergeau:
— Fă mătuşă, dumneata,
Dă-ne-un codru de mălai
Să-ţi dăm un plug cu doi cai.
Şi-i da plugu cu doi cai,
Lua un codru de mălai,
Şi mînca hoţii, mînca,
De-şi mai potolea foamea.
La Tismana ajungea,
Adăsta pînă-nsera,
Sus pe sală se suiau,
Pă fereastră se uitau,
Călugăru că-mi era
Tot descins, cam desfăimat,
Numa-n paftale lăsat,
Şi mi-şi bea şi mi-şi mînca
Şi de cale se gătea;
Nu asară,
alaltăsară,
Lui, frate, că i-a sosit,
Firman de la împărăţie,
Şi de la mare Domnie.

Hoţii, măre, se uitau,
Călugăru mi-i vedea
Şi din gură le zicea:
— Nespălate, dumneata,
La ce ai venit aicea?
Şi Păun îi răspundea:
— Călugăre, piază rea,
Să-ţi răpunem viaţa.
— Măi Păune, dumneata,
La ce ai venit acia?
Vin la masă, să mîncăm,
Şi să bem, să ospătăm,
Pe urmă să ne-ntrebăm.
— Călugăre, piază rea,
Nu scrie pravila mea,
Să mănînc la masa ta;
Dă-mi doar cheile pe mînă,
Că pun feciorii pe tine
Şi te-ntinde ca p-un cîine.
Călugăru cheile-i da,
La lăzi de fer descuia,
Nespălatu, lua-l-ar dracu,
Căra galbenii cu sacu.
Cînd la poartă că-mi venea
Iacă şi Banu sosea;
Iacă Banu Craioveanu,
Şi cu Gruia căpitanu
Şi cu Ţoană Carabet,
De fuge cu şapte-n pept,
Mîna pe hoţi că punea,
Frumuşel că mi-i lega.
Nespălatu, lua-l-ar dracu,
Făcea hoţu, ce făcea,
Flinta de ţeavă lua,
Şi-ncepea d-a flutura,
Potera vînzol făcea.
Verde frunză măr şi prun,
Dezlegară pe Păun;
Nespălatu, lua-l-ar dracu,
Lua galbenii cu sacu
Şi fugea pînă-l lua dracu.
Hoţii-acasă se duceau,
Şi banii că-i împărţeau.

Cules personal de la Udilă Radu, soldat în Reg. II linie, 1892, Dolj.

51

Costea

Pe cîmpu Tighiniei,
Și al Tighinuției,
Scoase Costea oile,
Umplură dealurile
Și toate vîlcelele
Și toate hobăile.
Pe dealu cu brebeneii,
Scoase Costea melușeii.
Azi mi-e luni,
Mîine mi-e marți,
Pleacă Costea la Galați,
Cu măgarii-nsămărați,
Să ia sare,
        la mioare,
Bolovani,
        pe la cîrlani
Și tărîțe,
        la oițe
Și opinci,
        pe la voinici.
Dalei, hoții-mi flămînzeau
Și pe Fulga-l judecau:
— Dalei, Fulga, hoț bătrîn,
Hoț bătrîn și de demult,
Ce sîntem noi vinovați,
Să trăim tot nemîncați,
Cu bureți după copaci?
Fulga sta
        și asculta,
Și din gură mi-și grăia:
— Azi mi-e luni,
Mîine mi-e marți,
Pleacă Costea la Galați,
Cu măgarii-nsămărați,
Să ia sare,
        la mioare,
Bolovani,
        pe la cîrlani
Și tărîțe,
        la oițe

Şi opinci,
pe la voinici;
La colnice să-mi eşiţi,
Unii ca lupi să urlaţi,
Alţii ca cîini să lătraţi,
Chiot ciobănesc să daţi,
Tot pe Dulfa să-nşelaţi,
Oile să le furaţi.
Aşteptau pînă-nsera,
Şi pînă Costea pleca,
La colnice că-mi eşeau,
Unii ca lupii urlau,
Alţii ca cîinii lătrau,
Chiot ciobănesc că-mi dau,
Alţii oile furau,
Şi pe Dulfa mi-o-nşelau;
Mi le furau a treia parte,
Aproape de jumătate,
Pă cum nu e cu dreptate.
Costea, măre, că-mi venea,
Oile la strungă da
Şi laptele nu eşea,
Nici laptele la măsură,
Nici caşu la-nchegătură.
Că-şi avea Costea şi-avea
Şeapte putini le umplea,
Numai patru le umplea
Şi trei goale rămînea.
Şi şi-avea Costea şi-avea
O căţea cu nume Dulfa;
De bătrînă ce era,
Păr pe dînsa nu avea
Şi-avea culcuşu-ntr-o tîrnă
Şi-nvelişu dintr-o lînă.
Şi-şi avea Costea şi-avea
Tot cinzeci de cîini bătrîni,
De păzeau pe lîngă stîni,
Pe cîte-o pală de fîn
Şi cinzeci de puşlăţei,
Puşlăţei mai mititei,
Învăţaţi pe la hodăi.
Costea pe Dulfa chema
Şi cu lancea mi-o lovea
Şi aşa mi-o judeca:
— D-abai Dulfă.

Dulfă fa,
Pă tine cin te-a-nșelat,
Oile de ți-a furat?
Oile a treia parte,
Aproape de jumătate,
Pă cum nu e cu dreptate!
— Stai, stăpîne, nu mai da,
Oile eu le-oi căta,
Că pe mine m-a-nșelat
Cela Fulga, hoț bătrîn,
Hoț bătrîn și de demult.
La colnice mi-au eșit,
Unii ca lupii au urlat,
Alții ca cîinii-au lătrat,
Alții chiote au dat,
Pe mine de m-a-nșelat
Și oile ne-au furat,
Oile a treia parte,
Aproape de jumătate,
Pă cum nu e cu dreptate.
Dulfa, măre, că-mi pleca,
Tot cu Costea după ea,
Ca copoii lătrînd,
Ca ogarii fugind
Și tot coteie făcînd.
La Vîrtopu de demult,
Numai de Fulga știut
Și de Dulfa mirosit,
La cel fag mare rotat
Și cu frunză-mblegoșat,
Tot de Dulfa mi-e știut
Și de Fulga părăsit;
Acolo hoții-i găseau,
Unii la frigări făceau,
Alții la oi jupuiau,
Alții la foc le frigeau;
Iară Fulga, hoț bătrîn,
Hoț bătrîn și de demult,
Ședea jos pe un buștean
Și rodea la un ciolan,
Parcă n-a mîncat d-un an!
Dulfa la el se ducea
Și gura pe el punea
Și pînă Costea sosea,
Îl mai zguduia ceva.

Iaca și Costea sosea
Și de guler l-apuca
Și așa mi-l judeca:
— Dalei Fulga, hoț bătrîn,
Hoț bătrîn și de demult,
Cînd ziceam la ciobănie,
Tu ziceai la haiducie,
Haiducie cam hoție;
Tu dacă mi-ai flămînzit,
La mine de ce n-ai vint,
Să-ți dau mioară de căldare
Și berbecel de frigare,
Pastramă din prepeleag,
Caș dulce din comănac?
Și-așa cum îl judeca,
Cu măciuca mi-l lovea,
Capu drojdii îl făcea,
Și la cîini că-l arunca.
Oile și le strîngea,
Și-ndărăt că mi-și pleca.

Cules personal de la mătușe-mea, Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

52

Costea

Departe, vere, departe
Și nu prea foarte,
Pe cîmpul Tighiniei,
La măgura Oarzăiei,
La fîntîna Ghenghiei,
Pe cîmpu cu florile,
Scoase Costea oile,
Ș-a umplut dumbrăvile,
Șchioapele,
vîrtoapele,
Mielele,
vîlcelele,
Caprele,
crîngurile.

Cîte livezi sînt cam verzi,
Toate sînt pline de iezi.
Cît sînt vara viorele,
Atîtea sînt mieluşele;
Cît sînt vara brebenei
Atîţia sînt mieluşei;
Cîte pietri sînt pe munte,
Atîtea sînt oi cornute.
Umblă Costea, călăreşte,
Călăreşte
în chip domneşte,
Loc de tîrlă nu găseşte.
Şi-mi aşează tîrlele,
Şi mi-a pus perdelele,
La toate măgurile,
Pe toate dealurile.
În cea verde moiliţă,
Este o mîndră poeniţă,
Pusă Costea o tîrluliţă.
Mică stînă ce-şi avea,
De cinzeci de cîini bătrîni
Şi cinzeci de căţelandri,
Şi patruzeci de puşlăi,
Care păzesc pe la odăi.
Cînd Costea s-a ciobănit
Şi Fulga s-a haiducit,
Cu Costea s-a rămăşit.
Dară Costea ce mi-a zis?
— Alei, Fulga, hoţ bătrîn,
'Şelător de nouă ţări,
Mîncător de nouă averi,
Că eu cînd m-am ciobănit,
Şi tu că te-ai haiducit
Pă mine să nu mă strici,
Eu, frate, îţi dăruiesc,
Frate, zău, din prînz în prînz,
O mioară la căldare,
Ş-un berbecel la frigare;
Caş dulce din stricortoare,
Pastramă din prepeleag,
Mănînce-o ficior cu drag,
Ş-un berbecel de pristos,
Ca să-l mîncaţi sănătoşi.
Astăzi luni
şi mîine marţi,

Pleacă Costea la Galaţi,
Să ia sare oilor,
Tărîţe mînzărilor
Şi opinci ciobanilor
Şi tîrşini cîrlanilor
Şi pchedeci măgarilor.
Iată Fulga-nflămînzea,
Cu feciorii se vorbea:
— Alei, voi feciorii mei,
Noi, că ne-am înflămînzit,
La tîrla Costii trăgeam,
Pîn dudăi să vă pitiţi
Şi pe labe să mergeţi,
Cîinii Costii-ntărîtaţi,
Unii ca lupi să urlaţi
Ş-unii ca cîini să lătraţi,
Cîinii Costii-ntărîtaţi;
După voi că s-o lua,
Pă voi la goană v-o lua,
Eu la urmă m-oi întorceà,
Să-i rup turma jumătate,
Jumătate, a treia parte,
Să-i iau fruntea oilor,
Fala negustorilor,
Păsciunea ciobanilor,
Inima stăpînilor.
Iaca sara că-nsăra,
La tîrla Costii mergeau,
Pîn dudăi că se piteau,
Şi pe labe se trăgeau;
Unii ca lupii urlau,
Unii ca cîinii lătrau,
Cîinii Costii-ntărîtau,
După dînşii se luau.
Dară Fulga ce-mi făcea?
Arîmbaşe el era,
El la urmă să-ntorcea.
Rupea turma jumătate,
Jumătate, a treia parte,
Lua fruntea oilor,
Fala negustorilor,
Păsciunea ciobanilor,
Inima stăpînilor.
Cu ele-n codru intra,
Iacă ziua se făcea.

Cînd soarele răsărea
Şi Costea că mi-şi sosea,
După murgu jos se da,
Pîn vite că se uita,
Oi ce multe ce-mi avea,
De seamă că nu le da,
Ca frunza şi ca iarba,
Mînecile-şi sumetea,
Oi pe strungă că le da,
La mulsoare le lua,
Pă toate că le mulgea.
Atunci Costea pricepea
Că laptele nu eşea,
Nici laptele la mulsură,
Nici caşu la-nchegătură.
Machea măi... mîni-sa,
Ce să fie şi asta,
Că m-a stricat tot Fulga?
Nici aşa nu să-ncredea,
El în flintă se rezma,
Trei zile le prefira,
Vite multe ce avea;
Atunci Costea pricepea:
El, frate, că nu-mi vedea,
O mioară ocheşea,
Nu era-n turmă ca ea
Ş-un berbece ocheşel,
Nu era-n turmă ca el
Şi la cap cu patru coarne
Şi cu lîna tot cănită,
Cu coarnele poleite.
În vîrfu cornițelor,
Cîte-o pcheatră nestemeată,
De plăteşte lumea toată;
Pă lumina pchetrilor,
Luam sama berbecilor,
Dam tărîţe oilor
Şi sare mînzărilor.
Dară Costea ce-mi făcea?
Ăle semne nu vedea,
Păr galbin dărăpăna
Şi din cap şi din obraz,
De foc, de mare necaz;
Aşa necaz ce-i era,
Nici laptele nu-nchega.

Laptele-n teap l-arunca,
Toţi dulăii că-i chema,
Dulăi mulţi că mi-şi venea
Şi cinzeci de cîini bătrîni
Şi cinzeci de căţelandri
Şi patruzeci de păşlăi
Toţi la teap că se strîngeau,
Numai una nu venea,
Săvai, muma cîinilor,
Slujnica ciobanilor.
Dară Guda cea bătrînă,
N-avea nici un dinte-n gură,
De bătrînă ce era,
Păr pe dînsa nu-şi avea,
Pă lături schelălăia,
Vinovată se ştia.
Puţintel că se trăgea,
Iar la teap că mi-şi venea,
Venea cu capu-mpilat,
Vedea bine c-a stricat.
Dară Costea ce-mi făcea?
Sama Gudii că-i lua,
Bîta-n mînă apuca,
Odată se opintea,
După Guda azvîrlea,
Cocoloş că mi-o făcea;
Începea Guda a vorbea:
— Alei, stăpîne, stăpîne,
De ce stăpîne mă baţi,
Au de bani, au de comori,
Au de dalbele puteri,
C-am slujit la moşu-tău
Ş-am slujit la taică-tău
Şi acum slujesc la tine,
Săvai, sărmana-mi de mine!
Să spui bine, măi stăpîne,
Eu tare-am îmbătrînit,
Şi păru mi-a tărcăvit
Şi vîna mi s-a slăbit,
Nu sînt bună de slujit.
O vifornită mi-a dat
De cu sară c-a plouat,
Despre zîua c-a-ngheţat,
Eu prin scorburi c-am intrat
Şi Fulga că m-a-nşelat,

Oile că le-au luat,
Cu ele-n codru-a intrat.
Nu te teme, măi stăpîne,
Ia armează-te mai bine,
Ca să te iau după mine,
Că ştiu seama-n codru bine
Că duc dîra oilor,
Pă mirosu caprelor.
Dară Costea mi-auzea,
Inimioara și-o-mbunea,
Flinta-ntre spete trîntea,
Chivăra-n cap că lua.
Dară Guda ce-mi făcea?
Înainte că-mi pleca,
Costea pe urmă venea.
Mergea Guda mufluind,
Dîra oilor ducînd,
Dară Costea floerînd,
Din pistoale tot troznind,
Pari de la gard tot frîngînd,
După toți cîinii azvîrlind.
Hoții ici,
hoții colea,
Hoții la Chitiana;
Cînd fu-n vale la Peret,
Să-ntîlni cu hoții-n pept,
Tomna-n vîrtopu-ăl adînc,
Știe Guda de demult.
Acolo hoții-i găsea,
Unii berbeci jupuiau
Și-alții focuri că-mi făceau
Și-alții frigări că frigeau
Și-alții lîna jumuleau
Și-alții pe măgari puneau.
Dară Costea ce-mi zicea?
Numai cu Guda vorbea:
— Alei, Gudo, cea bătrînă,
Că n-ai nici un dinte-n gură,
Drept în vale să te duci,
Și pe labe să te tragi,
Și pe Fulga ca să-l iei,
Și c-un dinte ca să-l ții,
Pînă eu l-oi judeca,
De ce mi-a făcut așa?
Guda-n vale se ducea,

Pîn la Fulga c-ajungea,
Făr de veste că-l lua,
De vînă că-l apuca,
Și c-un dinte că-l ținea,
Pînă Costea-l judeca,
Cîte-o palmă că-i trăgea:
— Bine, Fulgă, hoț bătrîn,
Înșelător de nouă domni,
Mîncător de nouă averi,
Eu cînd m-am ciobănit,
Și tu că te-ai dedulcit,
Amîndoi ne-am rămășit,
Pă mine să nu mă strici!
Eu, frate, ți-am dăruit,
Frate, zău, din prînz în prînz,
O mioară de căldare
Ș-un berbecel de frigare,
Caș dulce din stricor'toare,
Și urdiță
din trăistiță,
Mult e dulce neiculiță!
Păstramă de prepeleag
Mînînce-o ficior cu drag
Ș-un melușel de pristos
Și tu, frate, că te-ai pus,
Ai venit în lipsa mea,
Oile mi le-ai luat,
Mi-ai luat fruntea oilor,
Fala negustorilor,
Inima stăpînilor,
Nici de ele nu-mi pare rău
Ca de-o mioară ocheșea,
Nu era-n turmă ca ea!
Cînd simțea de vreme rea,
Trăgea oile la perdea,
Cînd simțea de vreme bună,
Trăgea oile la păsciune;
Nici d-aia nu-mi pare rău,
Ca d-un berbece ocheșel,
Nu era-n turmă ca el,
Și la cap, cu patru coarne,
Cu coada de șeapte palme.
Și cu lîna tot cănită,
Cu coarnele poleite,

În vîrfu cornițelor
Cîte-o peatră nestemată,
De plătește țara toată.
Alei Fulga, hoț bătrîn,
Ia să prijoni haiducește,
C-o să dau cam ciobănește.
Paloș din teacă trăgea,
De trei ori mi-l fluștura,
Mai nimic că nu-i tăia,
Numai capu și mîna.
Mergea capu troncănind,
Din gură bolborosind,
Nu-ș' ce dracu vorbind.
Ailalți hoți toți că fugeau,
Dară Costea ce-mi făcea?
Oi ce vii, ce mai găsea,
Dandărăt că le lua
Și la tîrlă le trăgea.
Dară Costea-mi sărăcea,
Îi luase cu mîna rea,
Oile toate murea,
Cu trăista-n sat căpăta.
Verde de se pomenea,
Verde și s-o pomeni,
Cît soare pe cer o fi,
O poveste vitejească,
La boeri ca dumneavoastră.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

53

Mircică

De mic, Doamne, am rămas,
Făr' de tată, făr' de mamă,
Făr' de frați, făr' de surori,
Făr' de prieteni cu dor;
Mititel și borțoșel,
Prin coada tăciunilor,
Pă mîna străinilor.

Slugulită p-o zeighiuţă
Argăţaş pă mălăiaş,
Şi p-o sarică băţoasă,
Şi p-o brînză fărmicioasă.
Cînd eram mai mititel,
Eram drag stăpînilor,
Şi urît stăpîncelor.
Dar stăpînu ce-mi făcea
Dacă mare se făcea?
Stăpînii toţi mă urîră,
Stăpîncele mă-ndrăgiră.
Stăpînii sîmbria-mi trag,
Şi nu mă mai ţin cu drag;
Stăpîncele-mi dă-nainte,
Că mă ştiau mai cuminte
Şi pe urmă mă-ndreptară,
Drept la baltă mă mînară,
Măre, cu trei mii de oi,
Şi cu d-alte trei dulăi.
Frunzuliţă bob năut,
Iară Domnul ca un sfînt,
Dete-un vifor, viforît,
Oile le-a nemeţit;
Măre, din trei mii de oi,
Rămăsei cu zece oi,
Măre, şi cu trei dulăi.
Iară, măre, ce făcui?
D-o lopeţică cioplii,
Cărăruie că-mi făcui;
De la ţarc şi pîn' la apă,
Oiţele că s-adapă.
Frunzuliţă ş-o lalea,
Primăvara că-mi venea,
Zăpada că se rupea,
Cam pe ici, cam pe colea,
Sălcioara dărîmai,
Oiţele îmi scăpai.
Măre, şi din zece oi,
Făcui douăzeci de oi;
Şi din ală douăzeci,
Făcui, Doamne, patruzeci;
Măre, şi din patruzeci,
Făcui suma de optzeci,
Şi dac-am avut noroc,
Am făcut o sută-n loc.

Și din una făcui două,
Și din două făcui nouă;
Să-mi dea Dumnezeu noroc,
Că făcui o mie-n loc.
Și din una făcui două,
Și din două făcui trei
Către casă le pornii
La lunca Argeșului,
Pă vîrfu Mățăului.
    Foae verde ș-o lalea,
Stăpînii că mi-și venea,
Oile că le-alegea,
Cîte una, cîte trei
Din sămînța de la ei.
Mai era d-un cîrlănel,
Nu era-n turmă ca el:
Din codiță pînă-n coarne,
Era ca de șeapte palme,
Stăpînii că luau cîrlan;
Cîrlan trage la cioban.
Dar stăpînii ce-mi făceau?
Pă cioban că mi-l trînteau
Toată tîrla că-l tîrau.
Așa el se supăra,
Cu stăpînii se scula,
Și turbat așa-mi grăia:
— Pă la mine n-ați venit,
Nici opinci nu mi-ați trimes;
Și tărîțe la oițe,
Sare moale la mioare,
Și mălăiaș la dulăi.
Așa, măre, ce-mi făcea?
Lancea din teacă scotea,
Cap la trei stăpîni tăia,
În glugă că le-azvîrlea,
Jos, mai jos că se lăsa,
La Domnie că mergea,
Căciula din cap își lua,
La subțioară-o băga,
În genunchi că mi-și cădea,
Și cu foc el se plîngea,
Și păcatu își spunea.
Așa, măre, de-mi grăia,
Domnul la el se răstea,

Şi aşa mi-l judeca:
— Unde, măre, s-a văzut
Şi, măre, s-a pomenit,
Să taie sluga stăpînii?!
La gealapi că poruncea,
Şi din gură le zicea:
— Dară voi, ce vă uitaţi?
Ia păsaţi de-l spînzuraţi!
— Hei, Doamne, Măria-ta,
Mai încet cu spînzuratul,
Pînă mi-oi spune păcatul.

(Îşi spune povestea din cap, apoi urmează ca mai jos)

. . . .

Şi-am avut d-un tăicuşor,
Şi mi-l chema Jemanol,
Şi-am avut o măiculiţă
Şi mi-o chema Jemoliţă;
Jemoliţă împărătiţă.
Iară mă-sa c-auzea,
Tare, tare că striga:

. . . .

La cucie că lega,
Patru telegari punea,
Şi ca vîntul ei zbura.
Doi plesnea, doi rămînea,
La Ţarigrad ajungea.

. . . .

. . . .

Mîna-n sîn că mi-ţi băga,
Ferman pe masă punea.
De suspin d-abea-l citea,
De lacrămi d-abea-l zărea.

. . . .

. . . .

Fraţi buni ei că se găsea,
Atuncea să-mbrăţişa,
Şi ca fraţi se săruta.
Şi mi-ţi bea şi mi-ţi mîna
O lună şi-o săptămînă,
D-abia-şi făcea voia bună.

Publicat în *Gazeta ţăranilor*, an. II, nr. 31 din 27 iunie 1893 de P. Ştefănescu, învăţător, comuna Brădetu, raionul Curtea de Argeş, regiunea Argeş.

54

Manolea

Frunză de măr pus,
Pe Argeş în sus,
Plimbă-mi-se plimbă
Domnu Negru-vodă,
Cu nouă zidari,
Nouă meşteri mari,
De la Poenari,
Cu Manolea zece,
Care îi şi-ntrece.
Ei mi se plimbau
Şi mi-şi căutau
Loc de mînăstire
Şi de case bune,
Fie moştenire
În astă dalbă lume.
Mergeau,
ispiteau,
Pînă întîlneau:
Mic de purcăraş
Din fluer doinaş,
Din fluer doinind
Mascurii-ntorcînd.
Cu el se întîlneau
Şi mi-l întrebau:
— Mic de purcăraş,
Din fluer doinaş,
Din fluer doinind,
Mascurii-ntorcînd,
Nu cumva ai văzut
D-un zid părăsit
Şi neisprăvit?
Verde d-o lalea,
Purcar răspundea:
— Doamne, bine ştiţi
Ce mă ispitiţi:
Cu turma mergînd,
Mergînd, întorcînd,
Ape turburînd,
Eu, doamne,-am văzut
D-un zid părăsit

Şi neisprăvit,
Cîinii mi-l vedeau
În el repezeau.
Faceţi mai în sus,
Prin cel cărpinişi,
Prin cel alunişi.
Ei dac-auzeau,
Mult se veseleau,
În sus că mergeau,
Prin cel cărpinişi,
Prin cel alunişi,
La seliştea veche,
Veche şi străveche,
La iazăru vechi,
Vechi şi de demult,
De nimeni ştiut,
De trei domni făcut
Şi neisprăvit.
Cărbuni mi-şi făceau,
Iazăru astupau,
Sforile-ntindeau
Şi mi-l măsurau
De zid s-apucau.
Ziua ce zideau
Noaptea se surpa,
Triştişori mi-erau.
Trei zile-mi zideau,
Trei nopţi se surpa,
Tristişori mi-erau.
Verde d-o lalea,
Manolea că-mi sta,
Sta şi nu lucra,
Sta şi se culca,
Puţin aromea
D-un vis că-mi visa:
Un moşneag bătrîn,
Cu barba la brîu,
Din gură grăia,
Manolea asculta:
— Sculaţi de zidiţi,
Că prinsoarea o ştiţi,
Cu cap să ieşiţi
Dară zidu cere
Un cap de fomee,

Ori de zidărească,
Ori de tîmplărească,
Zidu ca să-mi crească;
Care mi-o sosi
Joi în zori de zi,
Joi de dimineață,
Pe rouă, pe ceață,
Cu bucate calde.
Manolea visa
Și se deștepta,
La meșteri spunea,
Visu tălmăcea
Și mi-și hotăra:
În zid să zidească,
Zidu ca să-mi crească,
Ori d-o zidărească,
Ori d-o tîmplărească,
Care mi-o sosi
Joi în zori de zi,
Joi de dimineață
Pe rouă, pe ceață,
Cu bucate calde.
Vilaea-mi pleca,
Cu bucate calde
La zidari să meargă,
Joi de dimineață
Pe rouă, pe ceață.
Manolea o vedea,
Pe zid se suia,
Din gură-mi grăia:
— Doamne milostive,
Seci inima-n mine,
D-un vîrtej să-i faci,
În loc s-o-nvîrtești,
Bucate să-i verși,
Îndărăt să-ntoarcă,
Altele să facă.
Domnu l-auzea
Și mi-l asculta,
D-un vîrtej făcea,
În loc o-nvîrtea,
Bucate vărsa,
Pîinea-i fărăma.
Îndărăt se-ntorcea,
Altele făcea,

La zidari pleca
Joi de dimineață
Pe rouă, pe ceață.
Manolea o vedea,
Pe zid se suia
Și-mi îngenunchea
Și mi se ruga:
— Doamne milostive,
Seci inima-n mine,
Trimite-i nainte
D-un urs gulerat,
Mare minunat,
Ea s-o spăria,
Bucate o vărsa,
Îndărăt s-o-ntorcea,
Altele o face
Și vremea o trece,
Pînă mi-o căta,
Pînă mi-o găsi:
Un bou, bolocan,
Perdut de un an.
Domnu l-auzea,
Ruga-i asculta:
D-un urs trimitea,
D-un urs gulerat,
Tare minunat.
Ea se speria,
Bucate vărsa,
Îndărăt se-ntorcea,
Bou mi-l căta,
Iute mi-l găsea,
Bou, bolocan,
Perdut de un an.
Bucate gătea,
La zidari pleca,
Joi de dimineață
Pe rouă, pe ceață.
Manolea o vedea,
Lăcrămi podidea
Și-mi îngenunchea
Și mi se ruga:
— Doamne milostive,
Seci inima-n mine,
Trimite-i nainte
D-un cîine turbat

Negru și ciudat,
Ea s-o spăria,
Bucate-o vărsa,
Îndărăt s-o-ntoarce,
Altele o face
Și vremea o trece.
Domnu l-auzea,
Ruga-i asculta
Și mi-i trimetea:
D-un cîine turbat
Negru și ciudat,
De poale-o lua,
Bucate-i vărsa,
Îndărăt să-ntoarcă,
Altele să facă,
Să mai zăbovească.
Vilaea pleca,
Altele gătea,
Mai degrab venea,
Joi de dimineață,
Pe rouă, pe ceață,
Cu bucate calde.
Manolea o vedea,
Inima-i plîngea
Ochii-i lăcrăma
Și-mi îngenunchea
Și mi se ruga:
— Doamne milostive,
Striinu-mi de mine,
Trimite-i nainte:
D-un șarpe bălaur,
Cu solzii de aur.
Ea s-o spăria,
Bucate-o vărsa,
Îndărăt s-o-ntoarcă,
Altele să facă,
Să mai zăbovească.
Domnu l-auzea,
Ruga-i asculta
Și mi-i trimitea
D-un șarpe bălaur
Cu solzii de aur
Și mi-o spăria.
Bucate-i vărsa
Și mi se-ntorcea,

Altele făcea,
La zidari venea
Joi de dimineață
Pe rouă, pe ceață.
Manolea o vedea,
Din suflet ofta,
Inima-i rupea,
De mînă mi-o lua,
Din gură grăia:
— Stai, Vilaea mea,
C-avem să vorbim
Și să mai glumim.
Pe zid o punea,
La meșteri crunta
Și le poruncea:
Nouă meșteri mari
De la Poenari,
Ce stați vă uitați,
Că prinsoarea o știți,
Cu cap să ieșiți.
Zidarii zideau,
Zidul că-mi creștea
Și mi-o coprindea:
Pîn la glesnișoare,
Pîn la pulpișoare.
Vilaea-mi grăia:
— Manoleo, Manoleo,
Meștere Manoleo,
Ajungă-ți de glumă,
Că prea este lungă
Și nu-ți e d-a bună,
Că zidul mă strînge,
Trupșorelu-mi frînge.
Manolea ofta,
Inima-i rupea,
Din gură grăia:
— Siliți, frați, siliți,
Că prinsoarea o știți,
Cu cap să eșiți.
Meșterii sileau,
Zidul mi-l creșteau
Și mi-o coprindea:
Pîn la inimioară,
Pîn la țițișoare.
Vilaea-mi grăia:

— Manoleo, Manoleo,
Vătașe Manoleo,
Ajungă-ți de glumă,
Că prea este lungă
Și nu ți-e d-a bună,
Că zidul mă strînge,
Trupșorelu-mi frînge.
Manolea ofta,
Inima-i rupea,
Din gură grăia:
— Siliți, frați, siliți,
Că prinsoarea o știți,
Cu cap să eșiți.
Meșterii sileau,
Zidul mi-l creșteau
Și mi-o coprindea
Pîn la subțiori,
Pîn la ochișori.
Vilaea-mi grăia:
— Manoleo, Manoleo,
Vătașe Manoleo,
Ajungă-ți de glumă
Că prea este lungă
Și nu ți-e d-a bună,
Zidul rău mă strînge,
Trupșorelu-mi frînge,
Țițișoara-mi curge,
Coconașu-mi plînge.
Manolea ofta,
Inima-i rupea,
La zidari crunta
Și le poruncea:
— Siliți, frați, siliți,
Că prinsoarea o știți,
Cu cap să eșiți.
Meșterii sileau,
Zidul mi-l creșteau
Și mi-o coprindea
Și mi-o cotropea,
Nu se mai vedea;
Doar din zid eșea
Un glas năbușit
Pe ei blestemînd:
— Blestemați să fiți,
Să vă prăpădiți!

Iar coconu meu,
Copilașu meu,
Leagăn să mi-i faceți
Și să-l așezați
Cam la capu meu,
Cam la brațu meu;
Vînt l-o legăna,
Ploaia l-o ploua
Și mi l-o scălda,
Ninsoarea o ninge
Și pe el l-o unge.
Foae d-o lalea,
Zidul isprăvea,
Vodă că-mi vedea
Și se minuna,
Din gură grăia:
— Manoleo, Manoleo,
Vătașe Manoleo,
Faci alta mai bună
Fie moștenire?
Manolea-mi grăia:
— Ai, măria-ta,
Asta e o glumă,
Fac alta mai bună,
Fie moștenire.
Vodă poruncea,
Scările le lua
Sus că mi-i lăsa.
Dar ei ce-mi făceau?
Șindrile rupeau,
Aripi își făceau,
De sus că zburau
Și unde cădeau
Praf mi se făceau
Blestem se-mplinea.
Dară cu Manolea,
Vodă ce-mi făcea?
Gealap trimetea
Capu de-i tăia,
Ceșmea se făcea
Lumea s-adăpa.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

55

Dobrişanu

Frunzuliţă lobodă,
În curte la Dragomir-vodă,
Mulţi boeri s-au strîns la vorbă,
Pîrcălabii satelor,
Strajnicii moşiilor,
Piscupu de la Rîmnic,
Că vorbea p-aşezămînt.
Toţi boeri beau şi mîncau,
Dar Dragomir se uita.
În capu mesei cine şeade?
Şeade-un mic de moldovean,
De pîra pe Dobrişan:
— Case ca la Stoeneşti,
Nu se află-n Bucureşti;
Oile lui Dobrişan,
Nu sînt oi ca oile,
Ci sînt ca junincile;
Dulăii lui Dobrişan,
Nu sînt dulăi ca dulăii,
Ci sînt zăvozi ca zăvozii;
Măgarii lui Dobrişan,
Nu sînt măgari ca măgarii,
Ci sînt ca şi armăsarii,
Armăsarii, telegarii!
Dragomir sta şi-asculta,
Coate pe masă punea,
Mîndru firman mi-şi scria,
Şi pe Vioară chema:
— Vai, armaşe Vioară,
Eu de cînd te-am armăşit,
Neam de slujbă n-ai făcut;
Dar acuma să te duci
La Dobrişan din Stoeneşti,
Să mi-l bagi în Bucureşti,
Cu oile şi cu ciobanii,
Cu dulăii şi măgarii.
Iar Vioară mi-şi pleca.
Venea mezul-nopţiei,
Călca tina Vlăsiei;
Cînd acolo mi-ajungea,

La masă că mi-l găsea,
Dobrișan că mi-și grăia:
— Ia șezi, Vioară, la masă,
Să bem vin, să bem rachiu,
Să bem să ne veselim.
Dar Vioară ce-mi făcea?
D-o palmă că mi-i trăgea,
C-așa scria porunca
Și din gură-i răspundea:
— Ce stai, frate, de vorbești,
Pînă ziuă-n București,
Cu oile cu ciobanii,
Cu dulăii, cu măgarii.
Dar Dobrișan ce-mi făcea?
Drept în picioare sărea
Și el, măre, poruncea,
El poruncea la ciobani,
Ciobanii la-alergători,
Pînă-mi pornea ăle oi.
El oile pornea:
Coada mi-este-n Stoenești,
Fruntea bate-n București.
Dar ciobanii,
ca ciobanii,
Mi-și răzmară lăncile,
De obloane de fereastră,
Băgară lumina-n casă.
Dragomir ce mi-și făcea?
Sus în picioare sărea,
Cu pumnii-n pept se lovea
Și din gură mi-și grăia:
— Ceasurile n-au trecut,
Și ziuă mi s-a făcut.
Vioară mi-i răspundea:
— Dalei, doamne, Dragomire,
Ceasurile n-au trecut,
Nici ziuă nu s-a făcut.
Dar Dobrișan a venit
Cu oile, cu ciobanii,
Cu dulăii și măgarii;
Dar ciobanii,
ca ciobanii,
Mi-și răzmară lăncile,
De obloane de fereastră,
Băgară lumina-n casă.

Dar Dragomir ce-mi făcea?
La gealap că poruncea,
Sus, pe sus ca să mi-l ia.
Dar gealapu ce-mi făcea?
La Dobrişan că mergea,
Sus, pe sus că mi-l lua
Şi în casă mi-l băga.
Dar Dragomir ce-mi făcea?
La gealap că-mi poruncea,
Pe Dobrişan să mi-l taie.
Dar Dobrişan ce-i grăia?
— Dalei, doamne, Dragomire,
Nu mă tăia pe pămînt,
Nu sînt fecior de mojic;
Tae-mi capu pe pridvor,
Că sînt fecioraş de domn.
Dar Dragomir ce-mi făcea?
De haine mi-l dezbrăca,
Şi de semne mi-l căta;
Semne mîndre de domnie,
Prea multe că mi-şi găsea
Şi din gură-l întreba:
— Ia zi, zău, pe legea ta,
Din care viţă te tragi?
Dobrişan că răspundea:
— Dalei, doamne, Dragomire,
Cine m-a făcut pe mine,
Pă el Bucur l-a chemat,
Care-a făcut Bucureştii.
Frăţiori mi se găseau;
Dragomir ce mi-şi făcea?
Jos din scaun mi se da,
Şi pe Dobrişan punea.
Dobrişan ce mi-şi făcea?
Cu năravu ce-l avea
La ciobani că-mi poruncea,
Oile la strungă da,
O strungăreţă umplea,
Dobrişan că mi-o lua,
La gură că mi-o punea,
Jumătate că mi-o bea;
La Dragomir că mergea
Şi din gură mi-i grăia:
— Ia, frate, şi tu de bea!
Dragomir dacă gusta,

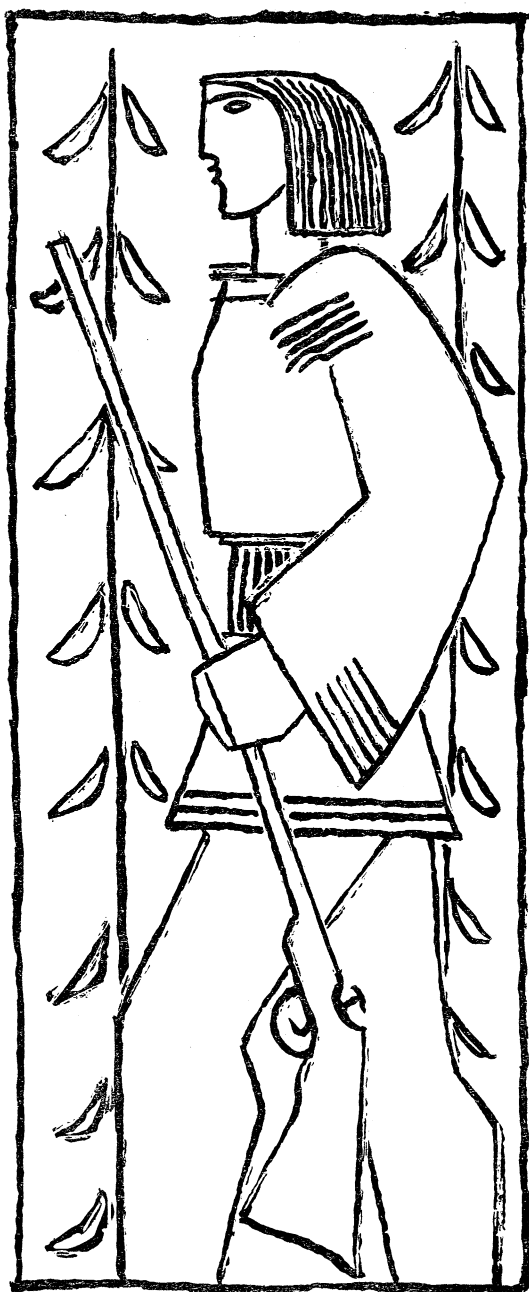
Maţele şi le vărsa,
Şi din gură-i răspundea:
— Rele bucate-ai avut,
Mă mir cum ai mai trăit!
Dar Dobrişan ce-mi făcea?
Jos din scaun mi se da,
Şi din gură mi-şi grăia:
— Dalei, frate, Dragomire,
Vezi-ţi de domnia ta,
Eu de ciobănia mea,
Şi-om trăi cum om putea.

Cules personal de la uncheaşul Marin Badea-Bădică, în 1889, comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

56

Ştefan-vodă şi Oprişanu

În curte la Ştefan-vodă,
Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
De boeri mari mi-e coprinsă.
Dar la masă ce mănîncă:
Numai cegă şi păstrungă
Şi galbenă caracudă,
Şi cu burtă de morun
Că acela-i peşte bun;
Şi cu peşte măruntel,
Mor boerii după el.
Toţi boerii mîncau şi beau,
Şi pă chefuri să puneau;
Numai doi boeri bătrîni,
Nici nu beau nici nu mănîncă,
Numai dalbele se uită.
Stau cu coatele pe masă,
Dalbe palme la obraze.
Ştefan-vodă ce-mi grăia:
— Dară voi, boerilor,
Nici nu beţi, nici nu mîncaţi,
Numai dalbe vă uitaţi?
— O! Doamne Ştefan-vodă,
Cum noi, frate, să mîncăm?

Unde, doamne, s-a văzut
Şi, doamne, s-a pomenit:
Îmi este ceru cu doi sori?
Ţara mi-este cu doi domni,
Dumneata în Bucureşti,
Oprişanu-n Stoeneşti,
Stoimşa după Călneşti.
Îmi are Oprişan, îmi are,
De îl ştie orişicare,
Îmi are neşte oiţe,
În cap cu şease cornițe;
La vîrfu cornițelor
Şi la vîrfu coadelor,
Cîte-o peatră nestemată,
Ce plăteşte lumea toată.
Şi mai are, doamne, are,
Mai are neşte berbeci,
Cu coadele pe telegi;
De la coadă pîn la coarne,
Tot de douăsprece palme.
Ciobanii lui Oprişanu,
Nu sînt ciobani ca ciobanii,
Ci sînt boeri la divan;
În mînă au cîrligel,
Ce-ntoarce ţara cu el.
În vîrfu cîrligului
Cîte-o peatră nestemată,
Ce plăteşte lumea toată.
Ştefan-vodă cînd auzea,
Cum frumos că mi-l pîra,
Greu firman că mi-şi scria
Şi la el mi-l trimetea,
Care dînsu să ridice,
Cam cu ciobanii cu tot
Cam cu lătrători cu tot
Firmanu că ajungea,
Crezi la masă mi-l găsea,
Din guriță că-mi tăcea
Şi ochii îi lăcrăma
Şi din gînd că mi-l cetea,
La ciobani că poruncea
Oile-n porneală lua
Fruntea mi-e în Bucureşti,
Şi coada în Stoeneşti,

În curte că le băga.
Dar ciobanii ce-mi făceau?
Dar ciobanu,
                ca ciobanu,
Nu știe ce e șofranu.
Cîrligu că-mi rezema,
Zăbrelele de fereastră,
De-mi făceau rază în casă.
Ciobanii că mi-i hățea
Întuneric mare se făcea;
Dar ciobanii ce-mi grăiau?
— Stai, doamne, măria-ta,
Nu mi-e soare răsărit,
Oprișanu mi-a sosit.
Cînd așa că-mi auzea,
Mare groază că mi-l lua,
Cruce dreaptă că-și făcea
Și la judecată mi-l ducea,
Gealatului că-i poruncea,
Capu, măre, a-i tăia.
Cînd într-o parte se uita,
Tare-mi vine maică-sa,
Într-o cocie zugrăvită,
Și cu aur poleită,
Și cu opt telegari,
Telegari cu coame mari,
Negri ca corbu,
Iuți ca gîndu,
La palat mi se oprea
Și la vodă că intra.
Cînd gealatu să-l tae era,
Așa grăia maică-sa:
— Stai, maică, nu mi-l tăia,
C-ai să faci o faptă rea,
Nu-l lăsa cu capu tăiat,
Nimic nu ți-e vinovat.
Dară vodă ce-mi zicea?
— Taci, mamă, nu-i treaba ta!
Iar maică-sa greu ofta
Și din gură-așa zicea:
— Eu cu tat-tău am trăit
Și p-amîndoi v-am făcut
Și la peptu meu v-am hrănit.
Cînd vodă așa mi-auzea,
Frate bun lui că-i era,

În brațe mi se luau
Și-n gurițe se pupau,
Se pupau și se bucurau,
La frumoasă masă se puneau,
Mîncau, nene, și mi-și beau,
Și din gură-așa-mi grăiau:
— Măi tu, frate, Oprișane,
Oprișane, măi ciobane,
Dau ție domnia mea,
Dă-mi tu ciobănia ta!
— Vai! frate, dumneata,
Rămîi cu domnia ta,
Eu cu ciobănia mea;
Eu, frate, sînt învățat,
Ciobănia nu e de lăsat,
Eu beau apă din văgaș,
Și văz bine că mă-ngraș;
Mi-e cămașa neagră ca tina,
Pelea albă ca hîrtia.

Comunicat de M. Popescu, învățător, comuna Vădeni, raionul Brăila, regiunea Galați.

57

Radu Calomfirescu

Dasupra Caranelor,
Josu Măgurelelor,
Tufele Dozeștilor,
Drumu Bucureștilor,
Pe cea verde poeniță,
Multe corturi sînt întinse
Cu măiuge de alamă,
Cu țărușuri de argint
Ce n-am văzut de cînd sînt!
Verde frunză d-o lalea,
Dar în cort cine-mi ședea?
Ședea domnu Mihai-vodă
Ședea cu boeri de vorbă,
Cu Căpleștii d-amîndoi
Și Buzeștii cîtetrei,
Popa Stoica din Fărcaș,

Care sare şapte paşi,
Hoţu Fărcăşenilor
Ştie seama oştilor,
Măre, şi-a războaelor,
Că s-a lăsat de popie
Şi de sfînta leturghie
Şi-a plecat la miliţie,
A lăsat toaca netocată,
Leturghia necîntată
Şi-a plecat la război să-mi bată;
Şi cu Nicu Căpitanu,
Care-a stăpînit divanu,
De-mi ţine pizma cu anu,
Şi mi-şi bate cu tufanu.
Frumoasă masă-ntindea
Şi mi-şi bea şi mi-şi mînca
De nimica nu grijea.
Mihai-vodă ce-mi făcea?
La plimbare că-mi ieşa,
Ochi la vale şi-arunca,
Cam la vale, mai la vale,
Cam dinspre soare-răsare,
Greu întuneric se vede.
— Pulbere de drum să fie!
Sus mai sus că s-o-nălţa,
Cu norii s-o amesteca
Şi tot mi s-o lumina;
Iar d-o fi ceaţă din cer,
Jos mai jos că s-o lăsa,
Pe văi mi s-o-nnegura
Şi tot mi s-o lumina.
Aşa vodă mi-şi vorbea,
Nici cuvîntu nu sfîrşea,
Iacă Radu că-mi sosea,
Vezi Radu Calomfirescu.
Dar nu vine cum se vine,
P-un puişor nenvăţat,
De trei ani nencălecat,
Cu suliţa-ncrucişată,
Sabia-n băeri lăsată.
În cap făr de comănac,
Din greu război mi-a scăpat.
La Mihai-vodă mergea,
Frumoasă masă-ntindea,
Vodă la masă-l poftea,

Radu din gură grăia:
— Dalei, doamne, Mihai-vodă,
N-am venit ca să mănînc
Și-am venit ca să mă rog,
Să-mi dai oaste-ntr-ajutor,
Să scot rob de la tătari.
Că știi, doamne, ori nu știi:
Tătarii la noi în sat
Au prădat de mi-au zvîntat,
Au prădat și-au pustiit,
Prietenii, megiașii
Și dalbii de coconași
Și negrii de țigănași!
Dalba-i mîndrulița mea,
Car m-am cununat cu ea
Din copilăria mea.
Dar mie pe cin să-mi dai?
Pe Căpleștii d-amîndoi
Și Buzeștii cîtetrei,
Popa Stoica din Fărcaș,
Care-mi sare șapte pași,
Și cu Nică Căpitanu,
Care-mi bate cu tufanu
Și-mi ține pizma cu anu.
Mihai-vodă ce-mi făcea?
În mîna Radului îi da
Și furiș cu ei vorbea:
— Hoților, Căpleștilor,
Cîinilor, Buzeștilor,
Popo Stoico din Fărcaș,
Care-mi sai tu șapte pași,
Și tu, Nică Căpitanu,
Care-ai stăpînit divanu,
Voi cu Radu să vă duceți,
În război să mi-l băgați,
Singurel să mi-l lăsați
Și-ndărăt să mi-ți veniți,
Să beți să vă veseliți.
Radului bine-i părea,
La tătari cu ei pleca,
De război s-apropia
Și din gură mi-și grăia:
— Fraților, Căpleștilor,
Și cu voi, Buzeștilor,
Popo Stoico din Fărcaș,

Care sai tu șapte pași
Și tu, Nică Căpitanu,
Care ai stăpînit divanu
Și care-mi bați cu tufanu,
D-o fi rîndu pe cinci mie,
Crez că mi-o fi numai mie,
D-o fi șireagu pe șapte,
Să tăiem toți din dreptate,
Tăiați voi marginile
Să tai eu mijloacele,
Că le știu soroacele;
De la mine ce-o scăpa,
De la voi să nu mai scape,
Nici în cer, nici în pămînt,
Nici în iarbă verde,
Nici în gaură de șarpe.
Verde frunză d-asumie,
Venea soarele-n chindie,
Tăia Radu șapte mie
Și Nedea nu se mai știe!
Nici pe Nedea nu-l găsea,
Dară Radu ce-mi făcea?
Cu d-amăruntu-l căta
Și-ntr-un beci că mi-l găsea
Și-așa din gură-i grăia:
— Nedeo, Nedeo, sluga mea,
Nu știu ochi mi s-au-mpăejenit,
Nu știu sabia-n sînge s-a spurcat,
Că de Căplești n-am mai dat.
Nu știu, frate, i-am tăiat
Și ne-am umplut de păcat
Că noi, frate, i-am chemat!
Nedea din gură-mi grăia:
— Taci, frate, nu zi așa,
Că Căpleștii te-au lăsat
Cu soare nescăpătat,
Nici în război n-au intrat
Și nici un tătar n-au tăiat.
Radu sta și mi-și ofta
Și la maică-sa mergea:
— Maică, măiculița mea,
Toți tătarii i-am tăiat
Și de mîndra mea n-am dat!
Maică-sa îi răspundea:
— Radule, fecioru maichii,

Mîndra ta că ţi-a luat-o:
Săvai, d-un mîrzac bătrîn,
Bătrîn, maică, şi cam spîn,
Cu trei fire în barbă
Şi cu trei în mustaţă,
După coade a înnodat-o,
Pe cal a aruncat-o
Şi cu ea că mi-o plecat,
Departe,
          departe,
Unde Dunărea coteşte
Şi tufişu se răreşte,
Acolo mîrzac soseşte.
Radu sta
          şi asculta
Şi de la ficaţi ofta
Şi cu calu mi-şi vorbea:
— Murgule, murguţu meu,
Dăruit de taica al meu,
Mai poţi tu la bătrîneţe,
Cum puteai la tinereţe?
Murgu sta
          şi asculta
Şi către Radu grăia:
— Dalei, stăpîne, stăpîne,
Poci mai mult la bătrîneţe,
Cît puteam la tinereţe.
Cînd mi-eram la tinereţe
Mi-era carnea ca roua,
Şi vîna ca cureaua;
Dar acum la bătrîneţe
Mi-este carnea ca fieru
Şi vîna ca oţelu!
Dară Radu ce-mi făcea?
Cu trei chingi mi-l închinga
Şi pe el încăleca,
Cu gîrbaciu l-atingea
Şi cînd Radu-l repezea
Rupea brazde ca de plug;
Se minuna şi-un nebun.
Naintea mîrzacului mergea,
Săvai, cale d-o prînzare,
Pe mîrzac îl aştepta
Şi cînd mîrzacu sosea

De departe-l proţăpea:
— Măi, mîrzace, dumneata,
Ce ai tu cu mîndra mea,
Car m-am cununat cu ea
Din copilăria mea?
Către mîndra iar grăia:
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Cum pe mine m-ai urît
Şi cu mîrzac ai plecat?
Mîndra cu lacrămi plîngea
Şi din gură-i răspundea:
— Nu zice, frate, aşa,
Că mi-e procletu stîngaci,
Cînd mi-o da cu stînga
Ţi-o răpune viaţa.
Radu-aşa dac-auzea,
Mîna-n sacsana băga,
D-o măciuchiţă scotea,
D-o sută de cinci oca,
D-o purta la sacsana,
Drept în sus o arunca,
Cu norii o amesteca,
La trei ceasuri că-mi venea,
În mîrzac o repezea,
După cal îl povîrnea,
Furca peptului-i rupea,
Frumos capu îi tăia,
La mîndruliţa mergea,
Coadele îi deznoda,
După cal o dobora
Şi cu ea că mi-şi pleca
La Mihai-vodă mergea:
— Bună ziua, Mihai-vodă!
— Mulţumescu-ţi, Radule,
Măi Calomfirescule!
Mihai-vodă ce-mi făcea?
Frumoasă masă-ntindea
Şi din gură mi-şi grăia:
— Şezi la masă, Radule,
Măi Calomfirescule,
Să bem, să ne ospătăm,
Tot chefu să ni-l făcem.
Radu la masă şedea,
O dată din masă lua,

O dată din ploscă bea
Şi-ncepea d-a pircota.
Mihai-vodă ce-mi făcea?
La Căpleşti că-mi poruncea:
— Cîinilor, Căpleştilor,
Hoţilor, Buzeştilor,
Ce staţi, frate, vă uitaţi
Şi pe Radu nu-l duceţi,
În coada heleşteului,
Pe cea gheaţă alunecoasă,
Doarmă nu se pomenească?
Căpleştii pe Radu luau
Şi pe gheaţă mi-l duceau.
Radu mi se deştepta,
Mîna la brîu mi-şi punea
Şi paloşu nu-l găsea.
Dacă vedea şi vedea,
Cizma din picior trăgea,
Cu cizma se apăra,
Pînă din carîmbi sărea.
Dacă vedea şi vedea,
La un gard că năvălea,
Mîna p-o proptea punea
Şi din pămînt mi-o trăgea,
Din pămînt de şapte palme
Şi din gheaţă iar de şapte
Care fac patrusprezece,
Dar din cui că n-o putea
Şi din gură blestema:
— Să moară nemînecat
Şi de popă neiertat
Cine-mi pune proptea cu cui la gard,
Că pe mine m-a tăiat.
Numai capu că i-l lua,
Într-o tipsie-l punea,
La Mihai-vodă-l ducea:
— Bună ziua, Mihai-vodă,
Cam c-o floare,
Cam c-o năramză,
Cam cu capu Radului
Calomfirescului!
Mihai-vodă ce-mi făcea?
D-o mamă bătrînă şi-avea,
După sobă mi-şi vedea

Și-i legăna coconu
Și-i scărmăna bumbacu.
— Maică, măiculița mea,
Să mori tu nemînecată
Și de popă neiertată,
Că nu mi-ai spus cu dreptate,
Că mi-a fost Radu frate,
Și mi-am tăiat mîna dreaptă!
— Ba pe tine nu te ierte,
Că eu ți-am spus cu dreptate,
Că ție Radu ți-a fost frate
Și ți-ai tăiat mîna dreaptă.
Mihai-vodă d-auzea,
Mult rău, măre, că-i părea,
Tron de ceară că-i făcea,
Patruzeci de popi strîngea
Și pe el că-l îngropa:
La mînăstirea domnească,
Pentru ca să pomenească
La boeri ca dumneavoastră.
Măre și s-o pomeni,
Cît soare pe cer va fi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, comuna Lungești, (Valea Mamului), raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

58

Iordache

Verde frunză arțărași,
Și-o creacă de mărărași,
Arde focu sus la Iași,
Scînteile la Lădești
Și lumina-n București,
L-ale case mari domnești;
Para-i bate Roșienii,
Peste toți valahienii,
La casele lui Iordache,
Lui Iordache-al Lupului,
Cinstitu divanului.
Trei divanuri s-au făcut,

La divan n-a mai venit;
Ori, măre, s-a boerit,
Ori la pungă s-a sumeţit,
La divan de n-a venit!
Domnia dacă-auzea,
Mîndru firman mi-şi scria.
Iordache noaptea visa.
— Marişco, soţia mea,
Nu aseară,
                    alaltăseară,
Surioară, am visat:
Visai puşculiţa mea
O visai făr' de vergea,
Ruginită vai de ea.
Soră, surioara mea,
Aia nu e puşca mea,
E spînzurătoarea mea!
Marişco, soţia mea,
Nu aseară,
                    alaltăseară,
Eu, soro, că mi-am visat:
Pistoalele mele,
Şedea-n cui făr de oţele,
Ruginite, vai de ele!
Nu sînt pistoalele mele,
În cui făr de oţele,
E scurtarea vieţii mele!
Marişco, soţia mea,
Nu aseară,
                    alaltăseară,
Visai săbioara mea,
Că pica sînge din ea,
Aia nu e sabia,
Aia este moartea mea!
Marişco, soţia mea,
Pe mine cînd m-or lua,
Pă tine cui te-oi lăsa?
Cînd la poartă că eşia
Trei gealapi că mi-şi sosea,
Trei gealapi şi c-un arap,
Ca să-l aducă legat,
Şi legat,
                    şi ferecat,
Şi de limbă spînzurat,
Ca p-un mare vinovat!

Cînd în casă mi-și intrau,
Cu masa pusă-l găseau,
Furculița că-i pica,
Firman pe masă-i trîntea.
Da Iordache ce făcea?
Firman în mînă lua
Și începea de mi-l cetea,
Lăcrămi din ochi îi cura
Și din gură mi-și grăia:
— Marișco, soția mea,
Mi s-a scurtat viața!
Arap din gură grăia:
— Măi Iordache-al Lupului,
Cinstitu divanului,
Ia lapădă gușmanu
Și-mi îmbracă caftanu,
Că te poftește domnu;
Și descinge săbioara
Să te leg cu funioara.
Cu funioara-l lega,
Marișcuța mi-și striga:
— Iordache, soția mea,
Să știu că n-ai mai veni,
Porțile că le-aș cerni
Și eu te-aș comendui.
Cu Iordache mi-și pleca,
Marișcuța ce-mi făcea?
Păr galben dărăpăna,
Cu pumnii-n cap se bătea,
Caii și cu trăsura,
Porțile și cu curtea,
Frumușel mi le cernea,
După Iordache pleca.
Iordache la domn mergea
Și-ncepea d-al judeca:
— Măi Iordache-al Lupului,
Cinstitu divanului,
Tu, frate, te-ai boerit,
Pungilor te-ai sumețit
Și la divan n-ai venit.
— Verde frunză d-o lalea,
Ai, doamne, măria-ta,
Doamne, nu zicea așa;
Că eu nu m-am boerit,
Nici la pungi n-am sumețit,

Dar vremea nu mi-a venit,
De la divan n-am venit.
Vodă sta
și asculta,
Mîndru firman mi-și scria
Și la moarte-l osîndea
Și din gură mi-și grăia:
— Măi arap și c-un gealap,
Ia să mi-l duceți legat
Și puțintel spînzurat,
Tocma-n vale la ceșmea,
Să-i puneți cap pe ceșmea
Și trupu alăturea!
Marișcuța auzea,
Cu pumnii-n cap se bătea
Și de domnu se ruga
Și pe Iordache-l erta.
Vodă din gură-i grăia:
— Marișcuțo, fata mea,
Du-te în vale la ceșmea,
Dacă nu l-o fi tăiat,
Să știi că ți l-am ertat!
Marișcuța că-mi pleca,
Tocma-n vale la ceșmea,
Pe Iordache că-l găsea:
Găsea capu pe ceșmea
Și trupu d-alăturea!
De trei ori îl săruta,
Îndărăt că se-ntorcea,
La portiță se ducea,
Pe vodă-afară-l chema:
— Ai, doamne, măria-ta,
Dar-ar Dumnezeu să dea,
Să te-nsori de nouă ori
Și să faci nouă coconi
Și la urmă-o coconiță,
Să te-adape la temniță,
Să plîngă la uliță!
Vodă că mi-i răspundea:
— Marișcuțo, fata mea,
Nu plînge, nu zi așa,
C-o să-ți dau altu mai bun,
Că Iordache n-a fost bun.
— Ai, doamne, măria-ta,

De trei ori m-ai căs'torit,
De trei ori m-ai văduvit,
Ca Iordache n-am găsit!

Cules personal de la Udilă Radu, soldat în Reg. II linie, Dolj, 1892.

59

Mogoş

Verde frunză lobodă,
În curte la Ştefan-vodă,
Mulţi boeri s-au strîns la vorbă.
La vorbă că mi-şi şedeau
Şi pe Mogoş logodeau.
Mireasă de unde ia?
Tot din tîrg din Dobrogea.
Dar vorbirea şi-o făcea:
— Hai, tu Mogoş, dumneata,
Iarna să vii de trei ori,
Să vii pe la frăţiori
Că-s puţine sărbători
Şi e rău la călători;
Şi vara de şease ori,
Că-s mai multe sărbători
Şi bine la călători.
Verde frunză d-o lalea,
Mogoş, nouă ani trecea,
Şi la cumnaţi nu mergea.
La nouă ani se gătea
Şi pe la cumnaţi pleca,
Pe galbenu-ncăleca,
Cal de trei luni hărănit,
Pui de om nu l-a văzut.
La cumnaţi că mi-şi mergea
Şi la masă că-i găsea,
Bună ziua că le da,
Aci încet că-i mulţumeau,
Ca cîini se-nviorau
Şi din gură-l întrebau:
— Hai, tu Mogoş, dumneata,
Unde este Stăncuţa?

— Vine și ea mai pe urmă,
Învălită-n rogojină,
În căruță moldovenească,
Spartă-n dric și naltă-n roate;
Cu doi boi moldovenești
Ciungi de coade, șuți de coarne.
Dar cumnatu cel mai mare
Mîna pe paloș punea
Și în Mogoș azvîrlea.
Pe supt paloș că se da,
Nimica nu-l vătăma.
Dar cîinele cel mic,
Slujise la un ispravnic,
Cu paloșu mi-l lovea
În cărarea capului,
Unde-i păs voinicului;
Pe Mogoș că mi-l tăia
Cu frunze l-acoperea.
Iacă și Stanca sosea:
C-o cocie poleită,
Cu postav verde-nvălită.
Și telegarii Stancăi:
Nu-s telegari boerești
Și sînt telegari domnești.
Și Stanca dacă sosea
De Mogoș îi întreba:
— Mogoș nainte-a plecat
Pe Galbenu-ncălecat,
Cal de trei luni hărănit,
Pui de om nu l-a văzut.
— Verde frunză lemn de sus,
Noi pe Mogoș, n-am văzut.
Dară Stanca ce-mi făcea?
D-un boldeiaș mi-și avea,
Boldeiu jos că mi-l da,
El cu nasu mirosea,
D-o picătură de sînge da,
Da de una, da de două
Pînă cînd sosi la nouă.
Iar cînd fu la a de zece,
Pe Mogoș îl dezvelește.
Stanca-n brațe mi-l lua,
Cu gurița-l săruta,
Nu mi-l săruta în gură,
Ci-l săruta-n tăietură.

— Fraţilor şi cîinilor,
Pe Mogoş l-aţi prăpădit,
Pe mine m-aţi văduvit.
La domnie ea mergea
Şi-n genunchi că mi-şi cădea
Şi din gură mi-şi grăia:
— Să trăieşti măria-ta,
Pe Mogoş l-au prăpădit,
Pe mine m-au văduvit.
Domnia se mînia,
Gealapii că-i trimetea,
P-ăl mai mic îl spînzura,
P-ăi mai mari îi împuşca,
Doar Stăncuţa rămînea.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

60

Argialîul

Frunză verde măr sălciu,
Ticălosu Argialîu,
Cel boer tilivichiu,
Cu işlicu cafeniu,
Cu zăbun cărămiziu,
De cînd mi s-a argialît
Nici un bine n-a făcut;
Mi-a scos bir şi văcărit,
În lume nu s-a pomenit.
Vita mică, cu a mare,
Doi lei şi patru parale.
Ce-o să facem, frăţioare,
Că e văcăritu mare?
Om cu om cînd se-ntîlneşte
Tot de văcărit vorbeşte.
Brîncoveanu, om scundac,
Calcă rar şi apăsat
Şi mi-e îmbrăcat ca domn,
N-are temere de om,
De văcărit auzea,

Gealapii că-i trimetea,
La Argialîu că mergea
Frumos capu că-i tăia.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

61

Iencea Săbiencea

Jos pe rîul Diiului,
Diului
Odriului,
Plimbă-mi-se plimbă:
Iencea Săbiencea,
Cu saiaua-nfiptă-n brîu,
Cu murgu trăgînd de frîu.
La maică-sa că mergea
Şi maică-sa-l întreba:
— Ienceo, maică, Ienceo,
Ienceo Săbienceo,
De cînd maica te-a făcut,
Aşa trist nu te-am văzut!
Ce ţi-e, maică, de eşti trist?
De chelciug ai isprăvit,
Haine noi ai ponosit,
Ori calu că ţi-a stătut,
Ce ai, maică, de eşti trist?
Iencea din gură grăia:
— Maică, măiculiţa mea,
De stătuşi de mă-ntrebaşi,
Adevăru spune-ţi-aş,
Am să-ţi dau cuvintele,
Cele cuvioasele:
Cîte fete-n Ţaligrad,
Pe toate le-am sărutat,
Pe papuc le-am călcat,
Cîte-un bogasîn le-am dat;
Şi de turc şi de armean
Şi de ovreiaş sărman,
Numai Iana mi-a rămas.
Tot Iana ţaligrădeana,

Nepoţica de împărat,
Fată de letin bogat,
În cruce nebotezat;
Mare prinsoare am făcut:
Pe ea cin va săruta,
Cinci sute fiorinţi va lua,
Fiorinţi,
din Mehedinţi,
Tot să schimbi şi să mănînci.
Iar cine n-o va săruta,
Capu i se va tăia.
— Taci, maică, nu te-ntrista,
Că te-nvaţă maică-ta:
Peste cea saia domnească,
Să-mbraci iie fomeească,
Peste cel guşman brumat,
Tu să-mi pui d-o cîrpă-n cap;
Tu d-o proastă să te faci,
Şi să iei d-o furcă-n brîu.
Acas' la Iana să mergi,
În poarta casii să baţi
Şi din gură aşa să zici:
— Dăscuie, Iano, poarta,
Ca să intre şi proasta.
Iencea sta
şi asculta
Şi făcea cum îi spunea.
Peste cea saia domnească,
Mi-şi lua iie fomeească,
Peste cel guşman brumat,
Mi-şi punea d-o cîrpă-n cap
Şi mi-şi lua d-o furcă-n brîu
Şi d-o proastă se făcea,
Acas' la Iana mergea
Şi în poartă mi-şi bătea:
— Dăscuie, Iano, poarta,
Ca să intre şi proasta.
Iana din gură grăia:
— Stanco, slujnicuţa mea,
Ia descuie poarta, fa,
Ca să intre şi proasta.
Stanco, slujnicuţa mea,
Aşterne d-un ţol pe vatră,
Să se culce şi a proastă.

Proasta din gură grăia:
— Iano, surățica mea,
Nu mă culc, Iano, pe vatră,
Că sînt lemne de anine
Și sare focu pe mine,
Și sînt lemne de cătină
Aruncă spuza pe mine,
Și sînt lemnele de plop,
Sar schinteile, mă coc
Și sînt lemnele de lac,
Nu fac lumină de leac.
Și mă culcă lîngă tine,
Doar d-oi scăpa pînă mîine:
Culcă-mă cu tine-n pat,
Că m-a gonit puștiu beat,
M-a gonit tot pîn grădină,
Cu pușculița-n mînă
Și mi-e frică c-o veni,
Pe fereastră s-o uita,
Pă mine m-o împușca,
Mare păcat ăi avea.
Iana-așa dacă auzea,
Milă că i se făcea
Și lîngă ea mi-o culca.
Dară proasta ce-mi făcea?
Aștepta
pînă-nnopta,
Pînă Iana mi-adormea,
Apoi mi se dezbrăca:
Scotea iie fomeească,
Rămînea-n saia domnească;
Lepăda cîrpa din cap,
Rămînea-n gușman brumat,
În cinteneu roșior
Băga pe Iana-n fiori
Și cu copcii de argint,
Cum n-am văzut,
De cînd sînt!
De gît pe Iana mi-o lua,
Drept în față-o săruta
Și Iana se deștepta,
Și din gură mi-și grăia:
— Ienceo, Ienceo,
D-abai Ienceo!

Avear-ar, Ienceo, păcat,
Pe tine cin te-a-nvățat
Pe min' de m-ai înșelat.
Cînd era la mez de noapte,
Ea vărsa sudori de moarte;
Și cînd era despre ziuă,
Trupu ei bătut în piuă.
Ziulică se făcea,
Mîna pe cheie punea,
La lădiță descuia,
Cinci sute fiorinți îi da;
Fiorinți,
din Mehedinți,
Tot să schimbi și să mănînci!
Ziulică se făcea,
Calu la scară-i sosea
Și pe cal încăleca,
Iana din gură-i grăia:
— Ienceo, de-mi făcuși așa,
Ia pune-mi d-o cîrpă-n cap
Să mă chem că am bărbat
Și ia-mă, Ienceo, cu tine,
Să nu fiu singură-n lume.
Iencea mi se îndura,
D-o cîrpă-n cap îi punea,
Pe cal mi-o arunca
Și cu ea acas pleca.
Cu Iana se cununa,
Frumoasă nuntă-mi făcea,
Vestea-n lume se ducea.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, în anul 1890, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

62

Ghelcea

— Frunză verde rug întins,
Ce ești maică, Ghelceo, trist?
— Cum să nu fiu maică, trist:
Cîte fete-aici în sat,

În sat și la Țăligrad,
Pe toate le-am sărutat,
Peste picior le-am călcat.
Cîte-un gălbior le-am dat;
Dar pe fata Domnului,
Nepoata-mpăratului,
În Poarta Țăligradului,
Singurică mi-a scăpat,
Eu pe ea n-am sărutat,
Peste picior n-am călcat.
Gălbioru nu i-am dat.
— Maică, Ghelceo, maică,
Nu fii, maică, tristuit,
Și la inimă mîhnit,
Roagă Maica-Precista,
Să trăiască maică-ta,
Că ea, maică, te-o-nvăța
Și p-aia d-a săruta.
Tu să-mi pui d-o cîrpă-n cap,
Torcătoare să te faci,
Și să-mi iei d-o furcă-n brîu,
Și să pleci din sat în sat,
Pînă-ajungi la Țăligrad.
Cînd seara că mi-o-nsera,
Tu la poartă te-i afla,
Și din gură mi-ăi striga:
Soro, surioara mea,
Dăscuiați-mi portița,
Că eu sînt o torcătoare
Torc să capăt de mîncare,
Și m-a bătut bărbatu,
Bate-mi-l-ar bănatu.
Ghelcea sta și asculta,
Cîrpă-n cap că mi-și punea,
Furcă-n brîu că mi-și lua,
Torcătoare se făcea;
Și-mi pleca din sat în sat
Și-mi sosea la Țăligrad.
Cînd seara că-mi însera,
El la poartă se afla,
Și din gură mi-și striga:
— Soro, surioara mea,
Dăscuiați-mi portița,
Că eu sînt o torcătoare,

Torc să capăt de mîncare,
Şi m-a bătut bărbatu,
Bată-l crucea şi bănatu.
Dar domniţa ce-mi făcea?
Slugilor că poruncea,
De poartă îi deschidea,
Şi în casă o băga,
Şi pe vatră mi-o culca.
Torcătoarea se ruga:
Domniţă, domniţa mea,
Pă vatră nu mă culca,
Că mi-o veni bărbatu,
Bată-l crucea şi bănatu,
Pe fereastră s-o uita,
Pă mine dă m-o vedea,
Cu puşca m-o împuşca.
Domniţa ce mi-şi făcea?
Sus în casă mi-o suia,
Cu ea în pat mi-o culca.
Peste noapte se scula,
Şi Ghelcea se dezbrăca,
Ca voinicii rămînea,
Pe domniţă săruta,
Peste picior o călca,
Gălbioru-i dăruia,
Şi vesel acas pleca.

Cules personal de la Tinca Şerban, D. Stoica, în 1890, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

63

Milea

Strigă Milea dintre lunci,
Dintre lunci,
din văi adînci,
— Ce strigi, maică, Mileo, strigi?
Ori porcii mi i-ai perdut,
Ori de chelciug ai fîrşit,
Ori merinde-ai isprăvit,
Ori haine ai ponosit?

Milea din gură grăia:
— Maică, măiculița mea,
Nici porcii nu i-am perdut,
Nici de chelciug am fîrșit,
Nici merinde-am isprăvit,
Nici haine am ponosit.
Dar aseară am înserat,
Soarele mi-a scăpătat,
Supt un păr mare rotat,
Acolo că m-am culcat,
Vînt de vară a adiat,
Flori pe mine a scuturat,
Șearpe-n sîn că mi-a intrat.
Maică, măiculița mea,
Eu mă rog de dumneata,
Să-nvălui mîna-n băzma
Și bag-o-n sîn de mi-l ia.
Cînd să-ntinde,
mă coprinde,
Se zgîrcește,
mă fîrșește,
Și mai rău mă prăpădește!
— Decît, Mileo, făr de mînă,
Mai bine-oi fi făr de tine;
Copii la loc oi mai face,
Dar mînă nu mai poci face.
Milea mai tare striga,
Soru-sa îl auzea:
— Ce strigi frate, Mileo, strigi?
Ori porcii mi i-ai perdut,
Ori de chelciug ai fîrșit,
Ori merindea-ai isprăvit,
Ori haine ai ponosit?
— Nici porcii nu i-am perdut,
Nici de chelciug am fîrșit,
Nici haine am ponosit,
Nici merindea am isprăvit,
Dar aseară am înserat,
Soarele mi-a scăpătat
Supt un păr mare rotat,
Acolo că m-am culcat,
Vînt de vară a adiat,
Flori pă mine a scuturat,
Șarpe-n sîn că mi-a intrat;

Şarpe, balaur,
cu coada de aur!
Soro, surioara mea,
Eu mă rog de dumneata,
Învălue mîna-n băzma,
Şi o bagă-n sîn de mi-l ia;
Cînd să-ntinde,
mă coprinde;
Se zgîrceşte,
mă fîrşeşte
Şi mai rău mă prăpădeşte!
— Decît, frate, făr de mînă,
Mai bine-oi fi făr de tine;
D-o vrea sfîntu Dumnezeu,
Să trăiască taica-al meu
Şi-o vrea Maica-Precista,
Să trăiască maica mea,
Fraţi ca tine mi-o mai face,
Mînă la loc nu poci face.
Milea mai tare striga,
Mîndruţa lui l-auzea
Şi la el că mi-şi venea.
— Mîndro, mîndruliţa mea,
Învălue mîna-n băzma
Şi-o bagă-n sîn pîn la coate,
Şarpe din sîn de mi-l scoate;
Cînd să-ntinde,
mă coprinde;
Se zgîrceşte,
mă fîrşeşte
Şi mai rău mă prăpădeşte!
Dar mîndra ce mi-şi făcea?
Nici mîna n-o-nvăluia,
Şi în sînu-i c-o băga,
D-un chimir că mi-şi scotea
Şi în poală mi-l vărsa,
Poala cu galbeni umplea.
— Mîncă-i, mîndră, sănătoasă,
Că nu ţi-a fost mintea proastă!

Cules personal de la Tinca Şerban D. Stoica, în 1889, comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

64

Mirea

Frunză verde de trei nuci,
La fîntîna cu trei cruci,
Supt copaciul de opt crăci,
Colea de vale între lunci
Țipă-un om și se jeluește,
Să-l auzi, păru-ți zbîrlește!
E Mirea, cap de haiduci,
Care țipă între lunci.
Tatăl său mi-l auzea
Și astfel îl întreba:
— Ce ți-e, Mireo, de tot strigi?
Ori porcii tu i-ai perdut,
Ori opincile le-ai rupt,
Ori toiagul ți l-ai frînt,
Ori merindea ai isprăvit?
— Nici toiagul nu l-am frînt,
Nici opincile n-am rupt,
Nici merinde-am isprăvit;
Dar nițel că m-am culcat,
Supt ăl păr mare rotat;
Șearpe-n sîn că mi-a intrat,
Șearpe mare, balaur,
Cu limbile de aur;
Și cu coada de argint,
Cum nu s-a pomenit.
Cînd se-ntinde,
mă coprinde;
Se zgîrcește,
mă topește.
Tată, ascultă ruga mea,
Învălue mîna-n bazma,
Bagă mîna prin zăbun
Și-mi scoate șarpe din sîn.
Tată-său, dacă asculta,
Așa că mi-i răspundea:
— Decît tat-tău făr de mînă,
E mai bine făr de tine.
Tată-său se depărta,
Mirea iar prinde-a țipa,
Mamă-sa îl auzea

Și așa mi-l întreba:
— Ce ți-e, Mireo, de tot strigi?
Ori porcii tu i-ai perdut,
Ori opincile ai rupt,
Ori toiagu ți l-ai frînt,
Ori merindea-ai isprăvit?
— Nici toiagul nu l-am frînt,
Nici opincile n-am rupt,
Nici porcii nu i-am perdut,
Nici merindea-am isprăvit;
Dar nițel că m-am culcat,
Supt ăl păr mare rotat,
Șarpe-n sîn că mi-a intrat,
Șarpe mare, balaur,
Cu limbile de aur
Și cu coada de argint,
Cum nici nu s-a pomenit.
Cînd se-ntinde,
mă coprinde;
Se zgîrcește,
mă topește!
Maică, ascultă ruga mea,
Învălue mîna-n bazma;
Bagă mîna prin zăbun
Și scoate șarpe din sîn.
Maică-sa mi-l auzea,
Și așa mi-i răspundea:
— Decît, maică, făr de mînă,
E mai bine făr de tine.
Maică-sa se depărta,
Mirea iar prinde-a țipa,
Ibomnica l-auzea,
Care-i poartă dragostea
Și așa mi-l întreba:
— Ce ți-e, Mireo, de tot strigi?
— Mîndră, mîndrulița mea,
Învălue mîna-n bazma;
Bagă mîna prin zăbun
Și-mi scoate șarpe din sîn.
Ea ruga că-i asculta,
Învăluia mîna-n bazma,
Băga mîna prin zăbun,
Să scoață șarpe din sîn.
Mirea tolănit ședea
Și din țipat nu mai sta,

Dar ea din sîn ce-mi scotea:
Un voinic de chimirași
Plin numai cu gălbinași,
Ușor pe iarbă-l punea
Și la Mirea se pleca,
De trei ori îl săruta
Și din guriță-i grăia:
— Eu de șarpe te-am scăpat,
Du-te și tu-acum în sat,
Ia un cal de-ncălecat,
Și-un preot de cununat,
Că dăstul am așteptat.
Mirea ruga-i asculta,
El în sat fuga pleca
Și c-un popă că venea
Și cu ea se cununa.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

65

Rădița

Astăvară,
primăvară,
Cînd veniră nemții-n țară
Purta Rada cosicioară,
Înjepșită cu părale,
Cu părale turalii,
Luate de la beșlii.
Verde frunză foi negară,
Cînd veniră nemții-n țară,
Da de casă cîte doi,
Cîte doi și cîte trei,
Numai la Rădița unu;
Parcă dracu i-a șoptit,
Numai unu d-a venit
Și-ăla e căprar Vasile.
Primăvara că-mi venea,
Ordia se ridica
Și Rădița-mi rămînea,

Ca o neagră turturea.
Sus pe bordei se suia,
Dup-ordie se uita.
Jos după bordei se da
Şi-n bordei că mi-şi intra,
Mîna-n ladă că băga:
Scoase-o iie nisipiţi
Şi la mînă grămădiţi,
Şi un brîu de şeapte coturi,
Cumpărat din Ţarigrad,
Pe cot şeapte lei a dat.
Şi mîna-n cui că-mi punea,
Ciocanul că mi-l lua
Şi la brîu că mi-l punea
Şi la drum că mi-şi pornea,
C-un voinicel se-ntîlnea:
— Unde-ai plecat, Rado, fa?
Ori te duci după ordie,
D-ai plecat numai în iie?
— Mă duc, maicăi să-i descînt;
I s-a pus în coastă-un junghi.
Mergea Rada ce-mi mergea,
Cu alt voinic se-ntîlnea:
— Unde-ai plecat, Rado, fa?
Ori te duci după ordie,
D-ai plecat numai în iie?
Ciocănaşul mi-l scotea,
De flăcău se curăţa,
După ordie pleca
Şi din gură mi-şi cînta:
— Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face,
Fă-mă un pui de pitulice,
La Armeş pe puşculiţă,
Să văz puşca strălucind,
Pe Vasile tot rîzînd.
Cînd fu soarele-n chindie,
Rada-mi sosea la ordie;
Iar Vasile d-o vedea,
Din gură că mi-şi grăia:
— Aoleo, Rădiţo fa,
Bine-ai venit, d-ai venit,
Puţin să fi zăbovit,
Ordia-aş fi năpustit,
După tine-aş fi venit.

La maior mi se ducea
Și din gură-așa-i grăia:
— Înmulțește-mi părticica,
Că mi-a sosit Rădița.
Părticica i-o-nmulțea
Și-un răvaș că trimitea.
Ordia că se bătea,
Pe căprar Vasile-l tăia
Și Rădița rămînea,
Ca o neagră turturea.
Și nu-i mai zicea căprița,
Ci mi-i zicea văduvița.
Acasă, măre, pleca
Și ta-său, dac-o vedea,
Către ea așa-mi grăia:
— Aoleo, Rădiță fa,
Fetelor de seama ta
Le joacă logorna-n casă,
Tu erai a lăudată,
Dar de minte-ai fost prădată.
— Taci, taică, nu zi așa,
C-așa mi-a fost rînduiala,
Pustie ursătoarea.

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

66

Căprăraș Vasile

Foae verde de-o negară,
De-o negară,
de-o secară,
Cînd fu vineri lîngă seară,
Joi de nemeaz înde seară,
Se vărsară nemții-n țară,
Da de casă cîte șase,
Și de bordei cîte trei,
Numai la Rădița doi,
Cu căprar Vasile trei.
Frunzuliță o lalea,

Dar Rădiţa ce-mi făcea?
Vadra pe mînă o lua
Şi la fîntînă mergea.
Şi iar verde o lalea,
Şi ţignal că se suna,
Căprăraşu că-mi pleca.
Dar Rădiţa ce-mi făcea?
Vadra de pămînt trîntea.
Dar maică-sa ce-mi zicea?
— Daleoleo, Rădiţa mea,
De ce-oi fi tu proastă aşa?
Dar Rădiţa ce-mi zicea?
— Daleoleo, maică bătrînă,
De nu v-ar fi fost ruşine,
L-aţi fi iubit voi bătrîne.
Dar Rădiţa ce-mi făcea?
După căprar că-mi pleca;
Fugea Rădiţa p-un glod,
Cu prestelniţa p-un şold,
De se rîdea ş-un nărod.
Frunzuliţă o lalea,
Maioriţa o ajungea
Şi din gură-aşa-mi zicea:
— Frunzuliţă o peliniţă,
Sui-te, Rădiţă,-n căruţă,
Că e drumu gloduros
Şi nu poţi să mergi pe jos.
Ea-n căruţă se suia,
Cînd la căprar ajungea
Şi căpraru mi-o vedea
Şi din gură-aşa-i grăia:
— Rădiţo, Rădiţa mea,
Bine-ai făcut de-ai plecat,
Din cale că mi-ai scurtat.
Foae verde o lalea,
Dar căpraru ce-mi făcea?
La maior că se ducea
Şi din gură-aşa grăia:
— Dalei, domnule maior,
Mai măreşte-mi porţia,
Că mi-a venit Rădiţa.
Frunză verde o lalea;
Dar maioru ce-mi zicea?
— Daleoleo, căprar Vasile,
Să-mi dai mie pe Rădiţa.

— Dă-mi și tu pe maiorița
Și tot nu-ți dau pe Rădița,
Că e frumoasă zambilă
Și mi-e tînără copilă,
Ca o floare din grădină.
Foae verde o lalea,
Dar maioru ce-mi zicea?
— Afurisit de căprar,
Mîine-o s-ajungi ghinărar.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, în 1902, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

67

Oleac

Verde-o sălcioară,
Sus la Inidoară,
Voinicel să-nsoară.
Verde ș-o lalea,
El că se-nsura,
Mîndruță lua,
Mîndră ca a lui,
Nu e a niminui.
Verde ismă creață,
Mîndruță frumoasă,
Cu sprînceana trasă,
Cu geana sumeasă,
Soi de jupîneasă,
În lume mai aleasă.
El mult cheltuia,
Frate, cu nunta,
Bani că-mi isprăvea.
Cîinii de armeni
Și de moldoveni,
Măre, se vorbiră
Și se sfătuiră,
Că la bir să-l pue
Biru inglezesc,
Cel moldovenesc.
Dă din an în an,

Nouă pungi de bani,
Fiecare lună,
Cîte-o pungă plină,
'Și da Oleac din mînă.
Avere avea:
Nouă mori în vînt,
Nouă supt pămînt,
Măcina argint,
Aur poleit.
Toată-o cheltuia,
Bani nu-i ajungea,
Biru să-l plătească,
Să se hodinească,
În lume să trăiască.
Verde d-o lalea,
El ce mi-și făcea?
De-mi vedea așa,
La mîndra venea,
Și așa-i zicea:
— Mîndră, mîndra mea,
Din averea mea,
Trei gelepi de boi,
Trei turme de oi,
Verde un bob năut,
Toate mori din vînt
Și de supt pămînt,
Cu tot le-am perdut
Și le-am risipit,
Biru de-am plătit.
Verde o lalea,
De mînă c-o lua
Și la tîrg pleca,
La tîrgu de flori,
La cei negustori,
Parale să-mi iau,
Biru să-l plătesc,
Să mă hodinesc
În lume să trăesc.
Ea ce mi-și făcea?
Băga fața la albeală,
Obrajii la rumeneală,
Sprîncenile-n condeială;
Și-n tîrg că eșea,
Sărari strigau la sare,
El la mîndră de vînzare.

Foaie d-un lipan,
Iar un turc-armean,
Ședea p-un lighean,
Vindea la mărgean,
Număra la bani;
Ședea p-un sosac,
Vindea la bumbac,
Topcelu, un franc.
Verde d-o lalea,
El că mi-i vedea,
Din gură zicea:
— Voinice Oleace,
Vin cu mîndra-ncoace,
Că nouă ne place.
Oleac se ducea,
Pe mîndra vindea,
Bănișori lua.
Dar ce bănișori?
Nouă mii de poli,
Cinci de gălbiori;
Verde d-o lalea,
Bănișori lua,
Acasă pleca.
Verde un lipan,
Iar cel turc-armean,
Verde d-o lalea,
Fata că și-o lua,
În cămară-o băga,
Începea d-a glumea,
Fata ce-i zicea?
— Turculețule,
frumușelule,
Nu glumi cu gluma,
Și-mpildi cu pilda;
Hai să ne-ntrebăm
Din ce neam sîntem?
— Eu-s fecior popii Oprii
Potropopii,
Din țara Moldovii.
— Și eu-s fata popii Oprii
Potropopii,
Din țara Moldovii.
Verde ș-o lalea.
Frați că se găsea,
Turcu nu credea

Şi fetii-i zicea:
— Verde trei bujori,
De am fi frăţiori,
Am avea vrun sămnişor.
Verde ş-o lalea,
Fata mîna-ntindea,
Fesu-i ridica,
Sămnu i-l găsea
Şi că mi-i spunea:
— Turculeţule,
Frumuşelule,
Gingăşelule,
Noi cînd mici eram,
În vatră şedeam,
Boabe că coceam.
Eu m-am supărat,
Cu vătraiu am dat
Capu ţi l-am spart.
Verde d-o lalea,
Atunci mi-şi credea,
Fraţi că se găsea,
De mînă c-o lua,
La Oleac mergea
Şi că mi-i zicea:
— Voinicel Oleac,
De blagă bogat,
De părinţi sărac,
Na-ţi pe mîndra ta,
Surioara mea,
Banii ce ţi-am dat,
Eu te-am înzestrat,
Ca pe un cumnat.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

68

Voinicel Oleac

Frunză şi-un pelin,
Voinicel strein,
Strein şi oleag,

Oleag şi bogat
De blagă bogat,
De părinţi sărac,
Intră noaptea-n sat,
De cîini nelătrat,
De oameni chemat.
Şi el unde merge,
El, măre, găseşte
Făclioare-aprinse
Şi mese întinse.
Verde şi-o lalea,
N-avea ce lucra,
De mic să-nsura,
Frumoasă mîndră lua.
Mîndră ca a lui,
Nu e a nimului.
N-avea ce lucra,
Cîrşmăriţă o punea.
La ea cine-mi bea?
Turcii mahalagiii,
Carnea, mănînce-le-o cîinii!
Beau turcii celmelele,
Lăutari arcurile,
Ţiganii ciocanele
Şi voinicii coasele.
Turcii-l pizmuiau,
La bir l-aşezau,
Nu ca p-un copil,
Ci ca p-un mazil.
Plătea voinicel, plătea,
Pînă banii sfîrşea,
De araciu nu se plătea,
De araciu turcesc,
Biru duşmănesc.
Joi de dimineaţă,
Pe nor, cam pe ceaţă,
Voinic se scula,
Din gură grăia:
— Scoal, mîndruţo, scoal,
Scoal de te găteşte
Şi te premeneşte,
Că noi o să mergem
La tîrgu de flori,
Că vin negustori,
Pe tin să te dau,

Gălbiori să iau,
Araciu să-l dau;
Araciu turcesc,
Biru dușmănesc;
Bagă-ți fața la albeală,
Buze moi la rumeneală,
Sprîncene la condeială
Și-ți ia iie
dintr-o mie,
Și rochiță de cutie,
Brîu roșu din Calafat,
Cu șapte galbeni luat,
De la Ferman-împărat.
Joi de dimineață,
Pe nor, cam pe ceață,
Mîndra se scula,
Frumos se gătea
Și se premenea;
Băga fața la albeală,
Buze moi la rumeneală,
Sprîncene la condeială
Și lua iie
dintr-o mie
Și rochiță de cutie,
Brîu roșu din Calafat,
Cu șapte galbeni luat
De la Ferman-împărat.
Voinicel o lua,
Cu ea mi-și pleca,
La cel tîrg de flori,
Că vin negustori
Și mi se duceau
Și mi se-ntorceau,
Pîn tîrg se plimbau,
Pe ulița strîmtă,
Strîmtă și boltită,
Din ciocan făcută.
Cu sîrmă-ngrădită.
D-un turc mi-i vedea
Și mi-i întreba:
— Voinice, voinice,
Ce te plimbi așa,
Pe ulița mea,
Ori vinzi pe mîndra?

Voinic răspundea:
— Eu vînz pe mîndra,
Gălbiori să iau,
Araciu să dau,
Araciu turcesc,
Biru dușmănesc.
Turc dac-auzea,
Cîntar mi-și lua,
Și mi-o cîntărea
Și cît ea venea,
Gălbiori punea.
Voinic ce-mi făcea?
Disăgei umplea,
Pe cal mi-i punea
Și cu ei pleca,
Mîndra rămînea.
Turcu mi-o lua,
S-o sărute vrea,
Dar mîndra grăia:
— Stai, turcule, stai!
Nu mă săruta,
Că eu sînt a ta;
Stai, să ne-ntrebăm,
Să ne ispitim:
Din ce neam ne tragem,
Din ce viță sîntem?
Turcu îi răspundea:
— Spune, mîndro, spune,
Nu-ți fie rușine!
Eu sînt fata popii Oprii,
Din țara Moldovii.
Și eu mi-am avut,
Singur frățior,
Ciobănaș la oi;
De frumos în lume,
Sămăna cu tine;
Turcii mi-au venit
Și mi l-au robit,
Nu l-am mai văzut.
Turcu răspundea:
— Surioara mea
Și eu-s fecior popii Oprii,
Din țara Moldovii,
Turcii m-au robit
Și m-au turcit,

Nimini n-a știut.
Verde d-o lalea,
Frați mi se găseau
Și se sărutau,
Calu-ncăleca,
Voinic alerga,
Și mi-l ajungea,
Din gură-i striga:
— Voinice, voinice,
Vin de-ți ia pe mîndra,
Că mîndruța ta
Este sora mea.
Banii ce ți-am dat,
Să fii înzestrat,
Ca de la cumnat.
Bine ce-i părea,
Voinic să-ntorcea,
Pe mîndra și-o lua,
Acasă venea,
Araciu plătea;
Araciu turcesc,
Biru dușmănesc!
Bani, ce-i rămînea,
Cu mîndruța-i bea.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, în 1890, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

69

Tudor Dobrogean

Tudore, Tudore,
Săvălaș Tudore,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
N-avea Tudor ce lucra,
De mititel să-nsura,
Frumoasă mîndră lua,
Mîndră ca a lui,
Nu-i a nimănui.
Turcii, măre,-l pizmuiau,

La greu bir mi-l aşezau:
Tot pe lună,
o pungă plină,
Cinci galbeni pe săptămînă
Şi pe an
caru de bani.
Tudore, Tudore,
Săvălaş, Tudore!
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
Şi ş-avea Tudor, ş-avea:
Nouă mori în rîurel,
De macină aurel;
Nouă mori pe supt pămînt
De macină la argint.
Şi pe alea că le da,
De araci nu se plătea,
De araci turcesc
Lucru duşmănesc.
Tudore, Tudore,
Săvălaş, Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
Şi ş-avea Tudor, ş-avea:
Nouă mori într-un zăgaz,
Nouă vii într-un pîrleaz,
Cu aracii noi,
Cu strugurii moi
Şi pe alea că le da,
De araci nu se plătea,
De araci turcesc,
Lucru duşmănesc.
Tudore, Tudore,
Săvălaş, Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
Şi ş-avea Tudor, ş-avea:
Tot cinzeci,
de berbeci,
Cu coarnele îmbelciugate,
Aplecate,
cam pe spate,

Ca neagra striinătate;
Cu coarnele cam sucite,
Cam sucite,
                răsucite,
Și cu aur poleite;
În vîrfu cornițelor,
Cîte o peatră nestemată,
De plătește lumea toată!
Și pe alea că le da,
De araci nu se plătea,
De araci turcesc,
Lucru dușmănesc.
Tudore, Tudore,
Săvălaș, Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
Și ș-avea Tudor, ș-avea:
Tot cinzeci de epe breze,
Pintenoage la picioare,
Cu dangale pe spinare,
Strănute de cîte-o nare,
Și cu țoluri de mătase,
Mătase și ibrișin,
Și cu fir d-ăl bun,
Cu ciucurii de argint,
Cum n-am văzut de cînd sînt!
Și pe alea că le da,
De araci nu se plătea,
De araci turcesc,
Lucru dușmănesc!
Tudore, Tudore,
Săvălaș Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
N-avea Tudor ce mai da,
Și din gură mi-și grăia:
— Maică, măiculița mea,
Scutură hambarele,
Pîn toate colțurile,
Gătește-mi merinzile,
Toate premenelile,
C-am să mă duc la Domnie,

Să mă plîng de calicie
Şi de mare duşmănie.
Tudore, Tudore,
Săvălaş Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
Maică-sa ce mi-şi făcea?
Scutura hambarele,
Pîn toate colţurile
Şi gătea merinzile,
Toate premenelile.
Tudor, măre, că-mi pleca,
La Domnie ajungea,
Şi din gură aşa grăia:
— Ai, doamne, măria-ta,
N-am avut ce d-a lucra,
De mititel mă-nsurai,
Frumoasă mîndră luai,
Mîndră ca a mea,
N-avea niminea.
Turci m-au pizmuit,
Şi la bir m-au aşezat:
Tot pe lună
o pungă plină,
Cinci galbeni pe săptămînă,
Şi pe an,
caru de bani,
Am dat bani ce am avut
Şi-am vîndut ce am avut,
De araci nu m-am plătit,
De araci turcesc,
Lucru duşmănesc.
Şi-am venit pîn la Domnie,
Pîn la-nalta împărăţie,
Să mă plîng de calicie,
Şi de mare duşmănie.
Domnia sta,
şi asculta
Şi din gură mi-şi grăia:
— Tudore, Tudore,
Săvălaş Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Rău mi-ai calicit,

Rău mi-ai mişelit,
Rău mi-ai sărăcit,
Rău mi-ai scăpătat;
Fie cu păcat,
Cine te-a-nvăţat,
De te-ai însurat!
Domnia se milea
Şi pe Tudor dăruia:
Cu turme de oi,
Cu cirezi de boi,
Herghelii de cai,
Pungi pline cu bani.
Tudore, Tudore,
Săvălaş, Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
Tudor ce-mi făcea?
La domn că mergea,
Şi se ploconea,
Poala-i săruta,
Disăgei umplea,
Disăgei de păr,
Plini cu gălbiori,
Disăgei de pele,
Plini cu mahmudele.
Haznale pornea,
Cu ele pleca,
Acas ajungea,
Poarta deschidea,
La pivniţă năvălea,
Deştiu-ăl mic cheie-l făcea,
Uşa descuia,
La buţi năvălea,
Din toate gusta
şi bea,
Tudor se-mbăta
Şi peste prag mi-şi cădea
Şi acolo adormea.
Tudore, Tudore,
Săvălaş Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!
— Dalei, noră, nora mea,

Du-te-n pimniță colea
Și-ado nițel vin încoa.
Noru-sa că mi-și pleca,
Și la pimniță mergea,
De Tudor să-mpiedeca,
Îndărăt că să-ntorcea,
La soacră-sa că mergea
Și din gură îi spunea:
— Pă noi hoții ne-au călcat
Și la pimniță au spart,
Și-au băut de s-au-mbătat
Și peste prag s-au culcat.
— Dalei, noră, nora mea,
Ia nu zice tu d-așa,
Că aia nu sînt hoții
Și sînt drăgălăii tăi.
La-ncercare mi-o punea:
D-o frînghie că mi-și lua,
D-un ochete mi-o făcea,
Jos la Tudor că mergea,
De gît lui Tudor punea
Și din gură mi-și grăia:
— D-alei, noră, nora mea,
Ia săcurea-n mînă, fa
Și trage-i în cap colea,
Să-i răpunem viața,
Că ne-a spart pimnicioara.
Dară nora ce-mi făcea?
Securea-n mînă lua
Și o dată mi-i trăgea,
Capu piftie îi făcea
Și pe Tudor omora;
Lumînare aprindea
Și pe Tudor cunoștea.
Mă-sa, măre, ce-mi făcea?
Cu cuțitu să junghea,
Doar noru-sa rămînea.
Ziulică se făcea
Și haznalele soseau,
Haznagiii mi-și strigau:
— Deschideți portițele,
Să băgăm haznalele,
Să ne luăm chiriile,
Să ne bem dobînzile.
Tudor nu răspunde,

Că n-are de unde!
Tudore, Tudore,
Săvălaș, Tudore,
Tudor Dobrogean,
Din cap degiughean,
Hăi, Tudore, hăi!

Cules personal de la mamă-mea, Elena, în 1890, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

70

Ghiță Cătăniță

Pe cel deal, pe cea culmiță,
Suie-mi Ghiță Cătăniță,
Cu-a lui dalbă mîndruliță;
Cu doisprece călușei
Și mîndruța printre ei;
Cu doisprece catîrași,
Încărcați de gălbinași.
Sus pe culme se suia,
Frumoasă masă-ntindea,
Masă mare de mătase,
Pe la căpătîie aleasă,
Ca și mîndra de frumoasă.
Cu mîndruța-mi ospăta,
Bea-mi Ghiță, se-nveselea
Și către mîndra-mi grăia:
— De cînd, mîndră, mi te-am luat,
Un cîntec nu mi-ai cîntat;
Ia zi-mi, mîndră, cîntecu,
Că mi-e drag ca sufletu.
Frumos mîndra că-mi grăia:
— Dalei, Ghiță Cătăniță,
Soțioară cu credință,
Eu d-oi sta și ți-oi cînta,
Codrii verzi mi-or răsuna,
Apele s-or turbura,
Inimă-n om s-o-ncrunta,
Și Gruia mi s-o-nfoca;
Gruia, Gruia, cel voinic,

Căpitanu de haiduci,
Înainte-ți ți-o eși,
Pe tine te-o prăpădi.
Ghiță din gură-mi grăia:
— Fie moartea cît de rea,
Mîndră, mîndrulița mea,
Ia-ncepi cîntec d-a cînta,
Ca să-mi vezi vitejia.
Mîndra mîna-mi întindea,
O frunzișoară-mi rupea,
Frumos la gură-o punea,
Mîndru cîntec de-mi cînta,
Codrii verzi că-mi răsunau,
Apele se turburau,
Inimă-n om se-ncrunta,
Gruia mi se înfoca
Și-așa din gură-mi grăia:
— Voi, băeți, ocol să-mi dați,
Colnicele să-mpănați,
Potecile s-astupați,
Pe Ghiță să mi-l tăiați
Și mîndruța să mi-o luați.
Colnicele împănau,
Potecile astupau,
Cu Ghiță mi se-ntîlneau.
Gruia din gură-mi grăia:
— Ghiță, dă-mi paloșu tău,
Ca să-ți mîntui capu tău.
Frumos Ghiță-mi răspundea:
— O dată cu capu meu,
Nu mi-oi da paloșu meu,
Că mi l-a dat Dumnezeu,
Ca să-mi apăr capu meu.
Gruia din gură-mi grăia:
— Ghiță, dă-mi mîndruța ta,
Ca să-ți mîntui viața.
Ghiță din gură-mi grăia:
— Nu ți-oi da mîndruța mea,
Că mi-a dat-o soacră-mea,
Ca să țiu casă cu ea.
Gruia din gură-mi grăia:
— Vrei la luptă ne luptăm
Ori în paloșe ne luăm?
Iară Ghiță-i răspundea:
— Ba la luptă, că e dreaptă

Şi de Dumnezeu lăsată.
Ei la luptă se luau,
Trei zile mi se luptau,
Trei zile de vară,
De la prînz şi pînă-n sară.
Mîndra sta şi mi-i privea.
Dară Ghiţă ce-mi grăia?
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Ia pune mîna colea
Şi-mi strînge cureluşa,
Că mă topeşte Gruia;
Mi-e cîinele hodinit,
Nici cu sapa n-a prăşit,
Nici cu coasa n-a cosit,
Pe mine m-a ostenit.
Mîndra aşa-i răspundea:
— Dacă Gruia te-o tăia,
Pe el de bărbat l-oi lua.
Ghiţă-aşa dac-auzea,
D-un picior îngenunchea,
Pe Gruia că-l răsturna,
Cu paloşu mi-l tăia,
Apoi la mîndra-şi mergea
Şi-aşa din gură-i grăia:
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Mîndră, de cînd te-am luat,
Un cîntec nu ţi-am cîntat,
Dar acuma o să-ţi cînt:
Foae verde şi-o secară,
Din munca mea d-astă vară,
Din munca de la cosit,
Şeapte clăi am grămădit,
Toate cu vîrf le-am făcut,
Numai una n-are vîrf;
Capu mîndrii-i rînduit
Să facă la clae vîrf.
Şi aşa, cum mi-şi cînta,
Paloş din teacă scotea,
Capu mînd'ii reteza,
Cosiţele i le lua
Şi la soacră-sa pleca.
Soacră-sa, cum îl vedea,
Pe obraz mi-l săruta
Şi la masă mi-l punea
Şi din gură-aşa-i grăia:

— Bine-ți șade, Ghiță, așa
Dar să fii cu fie-mea,
Tot mai bine ți-ar ședea.
El din inimă ofta,
Cosițele-i arăta
Și din gură-i răspundea:
— Mîndruța mea nu mai vine,
N-are mîndruța de unde,
Că cu mintea ei a proastă,
M-a lăsat fără de casă
Și pe ea fără de viață.

Comunicat de G. Vasilescu, învățător, comuna Balș, regiunea Oltenia.

71

Alapin

Frunză verde-a bobului,
Sub poalele codrului,
La fîntîna Motrului,
Frumoasă masă mi-e-ntinsă,
De cincizeci voinici coprinsă,
De cincizeci cam fără cinci,
De fac patruzeci și cinci.
Verde frunză d-o lalea,
Mai mare cine-mi era?
Alapin, haiduc bătrîn,
Cu frate-său Costandin.
Toți mi-și beau și mi-și mîncau,
Tot chefu că și-l făceau.
Dar cînd fu despre beție,
Despre dalba veselie,
N-avea naiba ce lucra,
Constandin că mi-și grăia:
— Dalei, frate Alapine,
În cine te-ncrezi mai bine,
Ori în mine că ți-s frate,
Ori în dalbele de arme?
Verde frunză d-o lalea,
Alapin îmi răspundea:
— Verde frunză, muguri verzi,

Ba eu nu mă-ncredinţez,
Nici în tine că mi-eşti frate,
De ţii cu mine-n dreptate;
Nici în dalbele de arme,
Armele sînt fiare reci,
Fiare reci şi lemne seci.
Verde frunză muguri verzi,
Frate eu mă-ncredinţez
Numa-n mîndruliţa mea,
Care m-am iubit cu ea,
Din copilăria mea.
— Verde frunză muguri verzi,
Geaba mi te-ncredinţezi,
Că mîndra ta a plecat,
Cu soare nescăpătat,
Cu Pribeagu dintre munţi,
Dintre munţi, din văi adînci.
Dalei, neică Alapine,
Tu să te iei după mine,
Că-ţi vine Pribeagu-n mînă,
Că el vine la fîntînă
Cu mataraua pe mînă,
Să ia apă-n matara
Să-şi adape mîndruţa.
Alapin ce mi-şi făcea?
La fîntînă se ducea,
Cu Pribeagu se-ntîlnea,
De departe-l proţăpea:
— Măi Pribege, dumneata,
Ce ai tu cu mîndra mea,
Care m-am iubit cu ea,
Din copilăria mea?
Ori la săbii ne tăiem,
Ori la luptă ne luptăm?
— Ba la luptă, că e dreaptă
Şi de Dumnezeu lăsată.
Ei la luptă se luau,
Amîndoi că se luptau:
Zi de vară,
pînă-n sară,
Pîn' la soare-n scăpătoare.
Verde frunză d-asunie,
Cînd mi-era pe la chindie
Mi-era luptă cu mînie.

Dar Pribeagu ce-mi făcea?
Odată se-nfierbînta,
P-Alapin mi-l aducea,
De genunchi că-l genunchea,
Briniviciu-i se rupea,
Şălvăreii-i se lăsau,
Nici o putere n-avea.
Alapin că mi-şi grăia:
— Mîndră, mîndruliţa mea,
Vin de-mi leagă briniviciu,
Că mă omoară păgînu.
Verde frunză d-o lalea,
Dar mîndra că-i răspundea:
— Car pe car v-ăţi birui,
Tot un bărbăţel mi-o fi.
Dacă vedea şi vedea,
Constandin ce mi-şi făcea?
La Pribeagu că mergea
Şi din gură-aşa-i grăia:
— Măi Pribege, dumneata,
Pe frate-meu l-ăi tăia,
Dar de mine n-ăi scăpa,
Nici în cer, nici în pămînt,
Nici în gaură de şarpe.
Şi aşa cum mi-şi vorbea,
Mîna pe Pribeag punea,
Cu mîndra-l împreuna,
C-o funie mi-i lega,
D-o arie mi-şi făcea,
D-un steajer că mi-şi bătea
Şi pe steajer că-i lega,
Foc de la tălpi că le da.
Frumoasă masă-ntindea
Şi mi-şi beau şi mi-şi mîncau
Şi mîndra le lumina.
Costandin ce mi-şi făcea?
Mîna-n cenuşe băga,
Cîte-un oscior mi-şi găsea,
În piuă că le pisa
Şi-n vînt le vîntura,
Aşa necăjit era.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, comuna Lungeşti, (Valea Mamului), raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

72

Moşneag

Cînd mi-era la tinereţe,
Fiu din trup nu şi-a născut;
Iar acum la bătrîneţe,
Fiu din trup el şi-a născut.
Joi, măre, mi l-a născut,
Vineri mi l-a botezat,
Sîmbătă l-a logodit,
Duminică l-a nuntit,
Luni în oaste mi l-a scris,
Marţi de noapte l-a pornit.
El cu graiu mi-a lăsat:
— Taică, tăiculeţu meu,
Al meu şi-al lui Dumnezeu,
Tu pe noru-ta s-o ţii:
Nouă ani şi jumătate,
Pîn-o zavîrni la zece.
Atunci eu de n-oi veni,
Pe noru-ta s-o măriţi.
Şi aşa cum mi-şi grăia,
Inel din deştiu că scotea,
Jumătate mi-l rupea
Şi nevestii că i-l da,
Jumătate mi-l oprea.
Voinic în oaste pleca,
Moşneagu că-mi rămînea:
Rămînea moşneag oftînd
Şi noru-sa lăcrămînd.
Verde frunză ş-o lalea,
Nouă ani îmi aştepta,
Nouă ani şi jumătate,
Pînă-mi zăvîrnea la zece;
Peţitorii mi-i venea,
Pe noru-sa mărita
Şi de nuntă se gătea.
Ziua nunţii, cînd sosea,
Moşneag, măre, ce-mi făcea?
De ciudă şi de mînie,
Se suia în deal la vie.

Tăia vița din pămînt
Și-o arunca peste crîng;
Mi-o tăia din rădăcină
Și-o arunca peste grădină;
N-o tăia să odrăslească,
Și-o tăia s-o părăsească.
Cînd se uită mai la vale,
De către soare-răsare,
Verde frunză popîlnic,
Tare-mi vine d-un voinic,
Voinic negru, calu negru;
Voinic negru de gînduri,
Calu negru de drumuri.
— Dalelei, moșneag bătrîn,
Ce sapi via din pămînt
Și mi-o arunci peste crîng,
Și mi-o tai de la tulpină
Și mi-o scoți din rădăcină
Și-o arunci peste grădină?
Ce n-o sapi s-o odrăslești,
Și mi-o sapi s-o părăsești?
Moșneag din gură grăia,
Și din inimă ofta:
— Voinic negru și cal negru;
Voinic negru de gînduri,
Și cal negru de drumuri,
Cit mi-am fost la tinerețe,
Fiu din trup nu mi-am născut;
Dar acum la bătrînețe
Fiu din trup eu mi-am născut.
Joi, măre, mi l-am născut,
Vineri mi l-am botezat,
Sîmbătă l-am logodit,
Duminecă l-am nuntit,
Luni în oaste mi l-a scris,
Marți de noapte l-a pornit.
În oaste cînd a plecat,
El cu graiu mi-a lăsat
Pe noru-mea să mi-o țiu:
Nouă ani și jumătate,
Pînă-o zavîrni la zece,
Pîn-atunci de n-o veni,
Pe noru-mea s-o mărit.

Verde frunză bob năut,
Cuvîntu i l-am păzit:
Eu pe noru-mea am ținut
Nouă ani și jumătate,
Pîn-a zăvîrnit la zece,
El din oaste n-a venit,
Pețitorii mi-au sosit,
Azi pe noru-mea mărit;
Eu de ciudă, de mînie,
Mi-apucai drumu la vie,
Și scoț via din pămînt
Și mi-o arunc peste crîng
Și mi-o tai de la trupină
Și mi-o scoț din rădăcină
Și-o arunc peste grădină.
— Dalelei, moșneag bătrîn,
Lasă via în pămînt,
Lasă via n-o tăia,
Hai să-ți văd pe noru-ta
Să-mi dai un pahar de vin,
Pentru fiu-tău să-nchin;
Și-o felioară de pîine,
Să-ți spui de fiu-tău bine.
Via, măre, mi-o lăsa,
Cu voinic acas pleca.
Toată nunta că-mi juca,
Nuntași beau, se-nveseleau,
Voia bună și-o făceau.
Voinic cal descăleca,
Și în casă mi-și intra.
Intra-n casă nechemat
Și bea vinu nenchinat!
— Care-i nunu cel mai mare,
Cu grija nunții în spinare,
S-aducă pe fină-sa,
S-o dăruiesc cu ceva.
Pe fină-sa aducea
Și mîna îi săruta.
Da voinicu ce-mi făcea?
D-o punguliță scotea,
Mîna-n pungă mi-și băga,
D-un ineluș mi-și scotea,
Ineluș cam jumătate,
Și-l da miresii să-l poarte.

Mireasa dacă-l vedea,
Așa din gură striga:
— Beți, băeți, și chiotiți,
Și de cale vă gătiți,
Că bărbatu mi-a sosit.

Cules personal de la mătușe-mea Tudora I. Lăzăroiu, în 1890, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

73

Neguța

Verde frunză bob năut,
Ce gîlceavă s-a făcut,
Cu Vlaicu din Cîmpulung?
Cu Neguța s-a-ndrăgit,
Pe Oncică l-a urît.
Verde frunză măr sălciu,
Oncică mi-e chirigiu,
Chirigiu la București,
Cu neste buți mari domnești.
Vlaicu-mi este pîrcălab,
De scoate banii din sat.
Verde frunză d-o lalea,
Da Neguță ce-mi făcea?
Din pat că mi se scula,
La o vecină mergea
Și din gură o-ntreba:
— Au nu știi, soro, ceva,
Să dau lui Oncea să bea,
Să-mi ticnească dragostea?
— Fa, Neguțo, fata mea,
Tu cu mintea ta a proastă
Ai să rămîi făr de casă,
Făr de casă, făr de masă,
Făr de soție la casă.
Dar Neguța ce-mi făcea?
Mîna-n pozînar băga,
Doi gălbiori mi-și scotea,
În mîna țigăncii-i da.

Să vezi darea,
trece marea,
Pe Neguța mi-o-nvăța:
— Tu, soro, să mi te duci,
În vale la Piscupie,
Să face d-o spițerie
Și d-acolo mi-ăi lua:
Săricică d-o para
Și otravă de alta,
Să dai lui Oncea să bea,
Să-ți ticnească dragostea.
Ea acolo se ducea,
Și ea, măre, mi-și lua:
Săricică d-o para
Și otravă de alta;
În butoi le plămădea,
În pimniți îl băga.
Iacă și Oncea sosea,
De la București venea,
Porțile le deschidea,
Caru-n curte îl băga,
Șease boi că dejuga.
Neaga la masă-l poftea:
— Onceo, soțioara mea,
Ce bucate ți-am gătit
Aseară, că n-ai venit,
Bucatele s-au răcit,
Bucatele ăl de asară,
Prin tingiri și prin sahane.
Oncea din gură grăia:
— Neguțo, soția mea,
Pune masă să mănînc
Și-mi așterne să mă culc,
Că sînt, soro, ostenit.
Neaga-n pimniță intra,
Butoi în dreapta lua
Și paharu în stînga.
Un pahar de vin punea,
În mîna lui Oncea-l da:
— Poftim Onceo, vin de bea,
De la mănușița mea,
Ori ăi bea, ori n-ăi mai bea.
Paharu-n mînă lua,

Odată, noroc! zicea
Şi peste cap că mi-l da,
După scaun că pica,
Şi Oncea că mi-şi striga:
— Neguţo, soţia mea,
Dacă ţi-am fost cu urît,
De ce nu m-ai năpustit
Şi-ai dat de m-ai otrăvit?
Nici sufletu nu-i eşea,
De picioare-l apuca,
În cămară mi-l tîra,
Lacătu că i-l punea.
Şi la Vlaicu se ducea:
— Măi, Vlaicule, dumneata,
Cine ţi-a fost cu urît,
I-am dat şi l-am otrăvit.
Vlaicu, dacă mi-auzea,
La ienighei poruncea,
Caii la rădvan punea
Şi la Bucureşti pleca.
Mergea Vlaicu ce mergea
Şi sta-n loc şi se gîndea
Şi din gură aşa-mi grăia:
— Sictir d-aci, prefăcută,
Toţi calicii te sărută,
Că de-i sta, te-i mînia,
Mi-ei făcea ca lui Oncea!
Jos din rădvan că mi-o da,
Acasă că mi-şi pleca
Şi din gură se jelea:
— Onceo, soţioara mea,
Eu cu mintea mea a proastă,
Cum rămăsei făr de casă,
Făr de casă, făr de masă,
Făr de bărbăţel la casă!
Din gură mi se jelea,
Faţa albă-şi zgîria,
Păr galbin dărăpăna.

Cules personal de la Udilă Radu, soldat Reg. II, linie, 1892.

74

Vişa şi Guşa

Verde de măslină,
Colo la fîntînă,
La colţ de grădină,
O fîntînă lină,
Ghizduri de marmură,
Copăcel d-argint,
Car' n-am pomenit,
De cînd şi eu sînt
Pe negru pămînt.
Sus pe ghizdurele,
Două păsărele.
Nu sînt păsărele,
Ci sînt surăţele,
De mă crezi pe mine,
Ţi le spui pe nume:
Guşa cea bogată
Şi Vişa frumoasă.
Ele se vorbeau
Şi se sfătuiau:
Pe cine să ia.
Guşa cea bogată
Mi-şi grăia: — Surată,
Eu m-oi mărita;
Tata ce mi-o da:
Zestre, cai şi boi,
Cinci sute de oi,
Plugşor cu opt boi,
Cu argat la ei,
Şease mii de lei.
Vişa cea frumoasă
Mi-şi grăia: — Surată,
Geaba eşti bogată,
Bogăţia ta,
Nu mă uit la ea;
Frumuseţea mea
Bate zestrea ta;
Ochişorii mei,
Bate banii tăi;
Sprîncenele mele,
Bat oile tele;
Mijlocelul meu,

Bate plugu tău,
Plugu cu opt boi,
Sutele de oi,
Miile de lei.
Foae d-o lalea,
La ele-asculta,
Mîndru ciobănaș,
Copil drăgălaș,
Mîndru Păunaș,
Cu fluer doinaș,
La ele-asculta
Și mi se gîndea,
Pe cine să ia:
„Să iau pe Gușa
Și cu zestrea sa;
Dară cine știe,
O da o gălbează,
Oile să moară,
O veni belea,
Banii că mi-i ia,
Eu rămîi cu Gușa,
Să stau cu ea-n pat,
Sînt de rîs-n sat.
Ia să iau pe Vișa,
Dacă e săracă,
Dar e mai frumoasă,
D-o vrea Dumnezeu,
Oi munci și eu,
Oi munci și-oi face,
Bani și dobitoace."
Pe Vișa lua,
Și nuntă făcea.
Cine-i cununa?
Un mocănaș scurt,
Cu cojocu lung,
La masă ședea,
Dar ce-i dăruia?
Șeapte mii de lei,
Opt sute de oi,
Plug cu zece boi.
Fie-i dăruială
Și de pomeneală.

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

75

Panait

Verde, verde, de trei mure,
Panait de la pădure,
Acuma-n cîntec se pune.
Verde, verde izmă creață,
Cînd fu joi de dimineață,
Mai de noapte se scula,
Pe ochi negri se spăla,
Și la slugă poruncea,
Orz în traistă că-mi punea
Și pe roibu-mi țesăla,
Cu peria-l peria,
Cu unt proaspăt mi-l ungea,
Știi, ca soarele sclipea.
Șaua pe el mi-și punea
Și la scară mi-l trăgea,
Panait pe el sărea.
Sărea ici,
sărea colea,
Zbura ca o păsărea,
Cu norii s-amesteca
Și-mi sosea în Gîngiova.
Dar în bîlci la Gîngiova,
Cu pandurii se-ntîlnea,
La cîrciumă se trăgea,
Multe sticle poruncea
Și cu pandurii le bea.
Apoi prin bîlci că mergea
Cu Marița se-ntîlnea,
Fata lui Ion Pața
Și la brațe mi-o lua
Și-n guriță-o săruta.
Dar Marița ce-mi grăia?
— Panaite, dumneata,
Să fugi, frate, de-aciia,
Că ne vede tăicuța
Și nu știi ce s-o-ntîmpla.
Panait ce mi-și făcea?
La Ion Pața mergea
Și din gură-așa-i grăia:
— Ion Pața, dumneata,

Să-mi dai mie pe Marița,
S-o fac soțioara mea,
Că eu m-am iubit cu ea,
Din copilăria mea.
Ion Pața ce-mi grăia?
— Să fugi, mișel, d-aciea,
Pe Marița nu ți-oi da.
Și așa cum mi-și grăia,
Cai la căruță-mi punea,
Cu Marița acas' pleca,
Podu Jiului trecea.
Panait ce mi-și făcea?
Pe roibu încăleca
Și din gură mi-și grăia:
— Roibule, căluț de crîng,
Să-mi treci apele jucînd,
Să mergem la Marița,
Care m-am iubit cu ea,
Din copilăria mea.
Cînd la Marița sosea,
Singurică mi-o găsea,
Mîna-n brîu că-i arunca
Și sus pe șea mi-o punea,
La pădure se ducea
Și cu ea se cununa,
C-așa-i dorea inima.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

II

DOINE HAIDUCEȘTI, DE ARMATĂ ȘI RĂZBOI

(76—194)

76

Cînd fu la cincizeci și trei

Foaie verde fîn vizdei,
Cînd fu la cincizeci și trei,
Cînd s-a-ncoronat Știrbei,
Puneai plugu unde vreai
Și brăzdai pe cît puteai.
Cînd fu la cincizeci și opt,
Ni s-a luat pămîntu tot;
Ciocoii s-au ridicat,
Pe Știrbei l-au degradat,
Pe noi ne-a-ndelimitat,
De casă patru pogoane,
Numai rîpe și sodoame,
Plîng copilașii de foame.
Verde frunză mărgărit,
Ciocoii ne-au sărăcit,
Ierbăritu l-au urcat,
Ocalele-au micșorat,
Tutunul l-au jumulit
Și biru l-au mai mărit,
Țăranii supt grea povară
De bir, podvezi și foncieră;
Mai sînt încă zeciuieli,
Taxe noi și învoieli.
Are românu doi boi:
Toată vara hăi și hăi,
În pogoane la ciocoi.
Iar toamna la socoteală,
Rămîne dator p-o vară.
Făcui toată vara zile,

Caru, boii după mine,
Şi acum la socoteală
Rămăsei eu dator iară.
Are cîte-o babă-o vacă,
Face toată vara clacă;
Cînd vine socoteala,
Nu e plătită vaca.
Este cîte-un arendaş,
Prinde cîte-un românaş,
La cîte-un braţ de nuiele,
De-mpletit gardu cu ele,
Îi ia iapa pentru ele.
Frunză verde mere, pere,
Cînd prinde cîte-o muere,
La o oală de urzici,
Ce-o duce şi ea la curci,
Îi ia vaca din gîrlici.
Vai, ţăranii, vai de noi,
Ne-au fript hoţii de ciocoi:
Ziua, noaptea greu muncim,
Pe ciocoi să-i hrănim.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

77

Colea-n deal la Făgădău

Frunză verde de dudău,
Colea-n deal la Făgădău,
Bea săracu cu bogatu,
Bea stăpînu cu argatu.
Bogatu se tot mîndrea
Şi din gură porîncea:
— Măi crîşmar, măi făgădar,
Adă mie vin d-un ban
Să cinstesc pe ăst sărman!
Săracu că mi-şi rîdea
Şi din gură porîncea:
— Măi crîşmar, măi făgădar,
Adă mie vin de-un zlot
Să beau cu bogatu nost.
— Măi sărace, fudulie,

Nu-ţi pune punga cu mine,
Că n-ai hăinuţă pe tine;
Tu nu ai turme de oi,
Nici care cu patru boi,
Să te potriveşti cu noi!
— Măi bogate, bogăţele,
Dacă ai averi de-acele,
Nu-mi scoate ochii cu ele;
C-averile cele multe
Sînt ca un izvor de munte:
Astăzi cură, podideşte,
Mîine scade, se opreşte.
Tu ai turme mari de oi;
Ai şi turme de nevoi.
Că pe unde-s turme mari,
Sînt şi lupi, sînt şi tîlhari!
— Măi sărace, sărăcilă,
Aş avea milă de tine,
De n-ai fi tu om pizmaş
Şi la inimă vrăşmaş!
— Măi bogate, fătu meu,
Nu fi tu duşmanu meu,
Că nu-ţi vreau nici rău, nici bine,
N-am ce împărţi cu tine.
Tu ai turme mari de oi,
Ai şi car cu patru boi;
Eu un cal bun de nevoi.
Tu ai bani de aruncat,
Galbeni mulţi de sămănat;
Eu am numa un topor,
Care mi-i bun frăţior.
Dar ce aduni tu-ntr-o vară,
Eu adun numa-ntr-o sară;
Căci toporu mi-e vrăjit,
Cu tăiuşu oţelit;
Cînd el se întoarce-n vînt,
Cad bogaţii la pămînt!
Măi crîşmar, măi făgădar,
Ad-o vadră de Cotnar
Şi de plată n-ai habar,
Că săracu cînd cinsteşte,
Varsă sînge şi plăteşte.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

78

La cîrciuma cu tufanu

Frunzuliță ca lipanu,
La cîrciuma cu tufanu,
Bea bogatu cu sărmanu;
Dar bogatu ce-mi zicea?
— Ce bei împotriva mea,
Că nu ai averea mea?
Eu am care ferecate,
Cu doisprece boi în curte
Și-o mie de oi la munte.
Dar sărmanu ce-mi zicea?
— Arză-ți focu carele
Și toate averile,
Să-ți rămîie oile,
Să le luăm hîrșoagele,
Să le dăm la cojocari,
Să fac nevestii peptar.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

79

Măi sărace, vreme rea

— Măi sărace, vreme rea,
Ce bei tu-mpotriva mea?
Tu n-ai cară ferecate,
Nici pătule cu bucate.
Iar săracu auzea
Și din gură-i răspundea:
— Arză-ți focu carăle,
Să-ți rămîie fearăle,
Să le car cu brațele,
Să le duc la tămădău,
Să plătesc ce-am băut eu.

Comunicat de bătrînul sătean M. Z. Gîlcescu din comuna Cărbunești, raionul Gilort, regiunea Oltenia.

80

Stau în drum și mă gîndesc

Stau în drum și mă gîndesc,
Pe cin să mai sărăcesc,
Să beau vinu să-l plătesc?
Și ți-aș trage de dușman,
Să mă țiu de tine-un an,
Cu iască și cu amnar;
Și ți-aș zice om bogat,
Om bogat și fără sfat,
Ce tot mîi prin bălării,
Fără nici un căpătîi?
Toată iarna te-am rugat
Și-n seamă nu m-ai băgat.
Să-mi dai două-trei parale,
Să-mi iau copiilor sare;
Că mălai le-am cumpărat
Și-l mănîncă nesărat.
Ciocoi, inimă de cîine,
Veni-o vara ca mîine,
Cînd o să-mi zici tu jupîne!
Și eu ție să-ți zic cîine!
Să te bat cu ghidănacu
Să-ți fac pielea ca bumbacu,
Iar spinarea
ca căldarea,
Să-ți iau pielea după cap,
Să-mbrac coada la mîzdrac.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

81

Stau în loc și mă gîndesc

Stau în loc și mă gîndesc:
Ce s-apuc, ce să muncesc,
Pîinea să-mi agonisesc,

Copiii să-mi arănesc!
Că doi boi, ce-i avusei,
De vremi rele-i răpusei;
Verde frunză popîlnic,
În bordei nu am nimic,
Doar o bîrnă cu cenușe,
Aruncată după ușe.
Dar nici aia nu-i a mea,
C-a tors soacră-mea pe ea;
Cînd i-o trebui o ia,
Să spele și să se lea,
Amărîtă viața mea!
Ipistatu cu turbare,
Îmi luă topor și căldare.
Tot plătind la angarale,
Am ajuns d-amar și jale
Și de-o fi să mai plătesc
Pierd și locu părintesc.
Frunză verde foaie lată,
Mă dusei la judecată;
Dacă mi-a lipsit ploconu,
N-a mai judecat coconu.
De-ar da sfîntu Dumnezeu,
Să umble și plugu meu:
Să pui să brăzdez ales,
Unde-o fi crîngu mai des.
Pistoalele să înjug,
Sabia s-o pui la plug,
Să trag brazda dracului,
Din mai susu dealului,
Drept în capu satului,
Prin ușa bogatului.

Comunicat de bătrînul sătean M. Z. Gîlcescu, din comuna Cărbunești, raionul Gilort, regiunea Oltenia.

82

Văzui frunza fagului

Văzui frunza fagului,
După dosu Mamului,
Ca gușa brotacului,

Pusei gîndu dracului,
Dasupra bogatului:
Să-mi trag brazda plugului,
Pîn uşa bogatului.
Legea ta de om bogat,
Toată iarna te-am rugat
Să-mi dai două-trei parale,
Să iau copiilor sare,
Că mălai le-am cumpărat
Şi-l mănîncă nesărat.
Veni-o vara ca mîine,
Te-i ruga şi tu de mine,
Să-ţi fac două-trei răzoare,
Să-mi dai două-trei parale.
Verde, verde, ş-un spanac,
Unde-i vedea om bogat,
Să-l aduci la plug legat,
Cu măciuca să mi-l moi
Să-l fac să mîie la boi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

83

Lua-v-ar dracu de ciocoi

Frunză verde usturoi,
Lua-v-ar dracu de ciocoi,
Veni-o vremea de-apoi,
Să slujiţi şi voi la noi,
Cum am slujit noi la voi.
De v-oi prinde în zăvoi,
Cu măciuca-am să vă moi,
De trei piei să vă despoi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

84

Lua-v-ar dracu de ciocoi (II)

Lua-v-ar dracu de ciocoi,
A venit vremea d-apoi,
Să punem primar din noi,
Să vă judece pe voi.
Consiliii satului,
S-au făcut ai dracului:
Dacă-i dai ocaua plină,
Îţi face dreptatea bună;
Dacă-i dai ocaua goală,
Te ia cu prăjina-n goană.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

85

La moară la Barlaboi

La moară la Barlaboi,
E un car cu şease boi,
Încărcat cu păpuşoi.
Dindărătul carului,
Arendaşu satului,
De frica ţăranului:
— Bună ziua, măi ţărane!
— Nu-ţi mulţămesc, măi cocoane!
— Măi ţărane, tu eşti beat.
— Sictir, ciocoi gulerat,
Ce mă faci pe mine beat?
De trei zile n-am mîncat,
Cu apă pe ochi n-am dat.
Veni-o vremea d-apoi,
Şi-om pune primar din noi,
Şi-om juca şi noi pe voi,
Te-oi prinde pe la zăvoi,
Să-ţi dau bîte, să te moi,
Să-mi scot bănişorii mei.

Comunicat de G. Florescu, învăţător, din comuna Vîlsăneşti, raionul C. de Argeş, regiunea Argeş.

86

De cînd n-am mai fost haiduc

Verde frunză bob năut,
De cînd n-am mai fost haiduc,
Lemnişoarele-n crîng plîng,
Peste mijlocel se frîng.
Ciocoii s-au hainit,
De cînd nu i-am pipăit;
Dar la vară iar mă duc.
De mă duc, de nu mă duc,
Nume tot port de haiduc.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

87

Mă uitai de vale-n luncă

Frunzuliţă de lăptucă,
Mă uitai de vale-n luncă,
Să văz plugurile umblă?
Toate umblă şi dejugă.
Boii pasc la iarbă verde
Şi cornacii-n sat la fete,
Pogonicii la neveste.
Numai pluguleţu meu,
Şade la o parte rău,
Aşteaptă la capu meu.
Dar-ar bunu Dumnezeu,
Să umble şi plugu meu.
Unde-o fi crîngu mai des,
Să pui plugu să brăzdez,
Pe marginea crîngului,
Crîngului,
tufişului,
Să trag brazda plugului,

Peste trupu grecului,
Grecului,
ciocoiului,
Că pe noi ne-a cotropit,
De fete ne-a sărăcit,
Neveste ne-a necinstit.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

88

Satu-i mic și valea mare

Foae verde salbă moale,
Satu-i mic și valea mare,
Are pîrcălab, ori n-are?
Are-un hoţ de pîrcălab
Și c-un ciocoi gulerat,
Bată-l crucea cin l-a fapt,
Că m-a pus la bir cinci lei
Și n-am altceva-n bordei
Decît numai un boldei
Și vreo cinci braţe de tei
Și nici aia nu-s ai mei;
A tors soacră-mea pe ei.
Dacă văzui și văzui,
Mă rugai de pîrcălab,
De pîrcălabu de sat,
Ca să mă lase mai slab:
Să mă lase-ntr-o leiţă,
Nici d-aia n-avui credinţă;
Să mă lase-n cinci parale,
Bată-l Dumnezeu p-ăl d-are.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

89

De cînd mare m-am făcut

De cînd mare m-am făcut,
Pe mama am părăsit,
La București am fugit.
La București cum venii,
Multe vorbe auzii
De la cîinii de ciocoi;
Cum ei mi se sfătuia
Ca să-mi vînză țara mea,
Fără milă, fără dor,
Să vînză pe mama lor.
Ceva dacă m-oi mări,
Oi ști de le-oi răsplăti:
Mi-oi încinge săbioară,
Și-oi lua ciocoii la goană!

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

90

Stau în loc și mă gîndesc

Stau în loc și mă gîndesc,
Ce să fac, cum să trăiesc,
Cu ce să mă arănesc?
Să m-apuc de plugărie,
N-am nici petec de moșie;
Să m-apuc de haiducie,
Haiducie,
voinicie,
Că mult mi-este dragă mie!

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

91

Oltule, Olteţule (I)

Oltule, Olteţule,
Seca-ţi-ar pîraele
Şi toate izvoarele,
Să rămîie pietrile,
Să-mi treacă fetiţele
Să le speli picioarele.
Oltule, rîu blestemat,
Ce-mi vii mare turburat,
Turburat şi veninat,
Ori la coadă te-a plouat?
Moaie-ţi moaie-ţi apele,
Slăbeşte-ţi vîrtejele,
Ce te repezi ca un zmeu,
De opreşti pe neic-al meu?
Oltule, pe malu tău,
Dar-ar bunu Dumnezeu,
Crească iarba ş-un dudău,
Să pască Vînătu meu.
Oltule, pe matca ta,
Dar-ar Maica Precesta,
Şi sfînta Dumineca,
Să-mpuieze lupoaica,
Să mi-o-mpuşc cu flinta mea,
Să fac mîndrii malotea.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

92

Oltule, Olteţule (II)

Oltule, Olteţule,
Seca-ţi-ar izvoarele,
Şi toate pîraiele,
Să rămîie pietrile,

Să treacă fetițele,
Să le speli picioarele.
Oltule, pe matca ta,
Dar-ar Dumnezeu, să dea,
Să crească trestioara,
Să-mpuieze ursoaica,
Să mi-o-mpușc cu flinta mea,
Să fac mîndrii malotea,
Cu florile cît palma,
Malotea cu piei de urs,
C-așa este portu-n sus.
Oltule, pe malul tău,
Dar-ar dragu Dumnezeu,
Crească iarbă și dudău,
Să pască Vînătu meu.
Oltule, cîine turbat,
Ce-mi vii mare, turburat,
Ori la coadă te-a plouat,
Ori vrun munte s-a surpat,
De-mi vii mare, turburat,
Cu plăvii amestecat?
Dar ce fel de plăvi mi-aduci?
Numai șele și iebînci
Și chivere de haiduci
Și căpestre de cai murgi,
Dalbe fețe de voinici;
Și pe urmă-o plăvioară,
Ce seamănă-a săbioară,
Trimeasă d-o surioară.

Spus de bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

93

Supt poale de codru verde

Supt poale de codru verde,
Mititel focșor se vede,
Mititel și potolit
Și de haiduci ocolit.

Nu ştiu zece ori doisprece,
Unii frig la un berbece.
Nu mi-l frige, cum se frige,
Ci-l întoarce din belciuge
Şi-l aşază în cîrlige,
Ca să-i fie carnea dulce.
Şi-i mai dă cu saramură
S-aibe gust de băutură.
De nu-mi credeţi ce vorbesc,
Eu îi poci ca să-i numesc:
Unu mi-e Radu Groşanu,
Şi altu Pătru Feteanu
Şi cu Niţă Mărgineanu;
Apoi Niţă Racoviţă,
Cu feciorii lui Gheorghiţă,
Cu băiatu Comăniţă,
Cu Ispas de la Izlaz,
Care sare şapte paşi,
De mor domnii de necaz.
De-o hîrtie le venea,
Da-n hîrtie ce-mi scria?
Predă-te tu, Radule,
Şi Petre Feteanule,
Niţă Mărgineanule.
Îndărăt ce-i răspundea?
Decît carte de predare,
Mai bine-ntr-o vale mare,
Cu pistoale la picioare,
Cu paloş la mîinişoare,
Tot să mai facem parale,
Că-s bune de cheltuială.
Potera că mi-şi venea,
Pomoaştele le săpa
Şi nimica nu găsea,
Numai un corn de bivolel
Înţăsat cu gălbiori.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

94

Căpitane de judeţ

Frunzuliţă ruguleţ,
Căpitane de judeţ,
Nu mă tot ţine-n coteţ,
Pentru-un pui de mînzuleţ;
Şi-mi dă drumu să mă duc
Numai pîn la Cîmpulung,
Să măsor tîrgu de lung,
Să-mi aleg d-un cal porumb,
Scurt în gît şi lung în trup,
Cum e bun pentru haiduc.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

95

Legea ta de căluţ murg

Legea ta de căluţ murg,
Aici te beau, te mănînc.
S-au strîns mîndrele bulug,
Şi mă-ntreabă und mă duc?
Eu le spui la Cîmpulung,
La hanul lui Iasan Turc,
Să măsur grajdu de lung,
Să-mi aleg d-un cal porumb,
Scurt în gît şi lung în trup,
Cum e bun de zurbalîc,
Şi cu narea spintecată,
Mă duce la mîndra-ndată.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

96

De trei zile beau la bere

De trei zile beau la bere,
Las să beau că n-am muere:
Nici muere, nici copii,
Nici un fel de căpătîi.
M-a făcut maica oltean,
Agerel bucureștean,
Oltean mîndru și voinic,
N-are frică de nimic,
Car' păzește la colnic,
Fără băț, fără nimic.
Singur prin pădurea mare,
Numai pe negru călare,
La brîu cu șapte pistoale,
Patru pline și trei goale.
Cele goale sînt marghioale,
Cele pline sînt haine.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

97

Iancule, boer turcit

Iancule, boer turcit,
Ce te porți așa urît,
Numa aur și argint,
Din creștet pînă-n pămînt!
Iancule, boer frumos,
Ce te porți așa frumos
Ca un soare luminos
Și de fete drăgăstos!
Iancule, boer frumos,
Iancule, unde mi-ai fost?
— Ia, am fost și eu la tîrg.
— Iancule, ce-ai tîrguit?
— N-am tîrguit mai nimic,
Numa aur și argint
Și vreo opt oca de plumb,

Să duc la voinici în crîng;
Că-s voinicii fără minte,
Prăpădesc la gloanțe multe.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

98

Cîntă, cuce, numai mie

Cîntă, cuce, numai mie
C-oi să plec la haiducie
Și-o să-ți las pe mîndra ție.
Și-oi să merg în haiducit,
Să mai mănînc purcel fript;
S-auz calu nechezînd,
Pistoalele pîrîind,
Eu cu mîndruțele-n crîng
La parale numărînd.
Și să mai dau prin zăvoi,
Să mai cîștig un pol, doi;
Și să mai dau pe colea
Să mai iau cîte-o para.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

99

Cîntă, cuce, numai mie

— Cîntă, cuce, numai mie,
C-o să plec în haiducie,
Mîndra mea să ți-o las ție.
— N-am ce face cu mîndra,
Că nu e de sama mea;
Mîndra e trup de pămînt,
Eu sînt păsărică-n vînt.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

100

Cîntă, cuce, numai mie

Frunzuleană iasomie,
Cîntă, cuce, numai mie,
C-o să plec în haiducie.
Că de mult n-am fost haiduc,
Dar la vară-o să mă duc.
Și-o să-mi strig din vîrf de deal:
Cine mi-e voinic lotrean,
Vie să-l pui căpitan,
Să-i dau arme, să-i dau cal;
Vie să-l pui arămbașe,
Peste patruzeci și șase;
Arîmbașe de voinici,
Peste patruzeci și cinci.
Vai, sărac de maica mea,
N-am voinici pe sama mea,
Să-mi poarte durdulița,
Să-mi umble umblătura,
Să-mi puie mîna pe durda,
Să-mi bage gloanțe cu poala,
Și praful cu chivăra
Și să-mi stea la foc să-mi dea,
Să-mi roșească pajiștea.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, ragiunea Argeș.

101

La o coadă de vălcea

La o coadă de vălcea,
Răsărit-a d-o viorea,
Păzește Dragu la ea,
O păzește cu flinta,
Să n-o rupă nimenea.

— Dragule, de unde vii?
— De la tîrg du peste Jii,
— Dragule, ce-ai tîrguit?
— N-am tîrguit mai nimic,
Numai aur și argint
Și vreo cinci oca de plumb,
Să duc la voinici în crîng;
Că-s voinicii fără minte,
Prăpădesc la gloanțe multe,
Dau la semn și merg nainte.

Cules personal de la State M. Dobre, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

102

Colea-n vale-n didițel

Colea-n vale-n didițel,
Șuieră d-un voinicel,
Mult mi-e nalt și voinicel,
Parcă-i tras printr-un inel;
Cu opinci de viezurel,
Cu cojocelu de mel,
Cu căciulița de jder.
— Mă duc, maică, după el.
— Nu te duce, fata mea,
C-ăla nevastă nu ia;
C-ăla e hoțu Jianu,
Care-i zice căpitanu;
Cîte fete-au fost pe Jii,
Toate-au rămas cu copii;
Fetele du peste Olt,
Au rămas fără noroc,
Le-a lăsat plîngînd cu foc.
Și fetele după baltă,
Le-a lăsat plîngînd pe vatră
Cu cosicioara pe spate.
— Fie, fie, tot mă duc,
Dup-ăl tinerel voinic.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

103

Colea-n vale-n făgețel

Colea-n vale-n făgețel,
S-a ivit d-un voinicel,
Cu căciulița de jder,
Cu cojocelu de mel;
— Mă duc, maică, după el.
— Nu te duce, fata mea,
C-ăla nevastă nu-și ia;
Lui, Iancu Jianu-i zic,
Plîng de el mare și mic,
Căci este hoț de colnic;
El pe cîte a iubit,
Pe toate le-a amăgit,
Le-a lăsat și a fugit,
Altele-n loc a-ndrăgit;
Cîte le-a chemat la joc,
Le-a lăsat plîngînd cu foc,
C-au rămas fără noroc;
A iubit fetele-n Jii,
Și le-a lăsat cu copii;
A iubit fetele-n vale,
Le-a lăsat plîngînd cu jale.

Comunicat de C. Florescu, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

104

Colea-n vale-n dedețel

Colea-n vale-n dedețel,
Mă culcai să dorm nițel.
Nu putui d-un voinicel.
Mult mi-e-nalt și subțirel,
Parcă-i tras printr-un inel,
Cu căciulița de jder,
Cu cojocelu de miel,
Dă-mă, maică, după el.

— Ba, ba, ba, fetiţa mea,
După el n-ai ce căta.
Că nu e voinic curat,
Îl cunosc pe şuierat,
Mi-e cu naiba-mpelițat;
Ăsta e hoţu Jianu,
Jianu du peste Jii,
Lasă fete cu copii.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

105

Colea-n vale-n dedeţel

Colea-n vale-n dedeţel,
Frumos doarme un Jienel...
— Mă duc, maică, după el.
— Ba tu, maică, nu te duce,
Că nu e voinic în cruce;
Că nu mi-e voinic curat,
Nici în cruce botezat.
Cîte fete sînt pe Jii,
Toate-au rămas cu copii.
Hoţule de la Sibii,
Nu minţi fata că vii;
Hoţule din Mehedinţi,
Nu-mi lua fata cu deminţi;
Hoţule din Slătioare,
Mi-o făcuşi cu burtă mare.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

106

Sînt fecior de păcurar

Frunzuliță de mărar,
Sînt fecior de păcurar,
Născut în munții Balcani;
Port cămașa de tulpan,
Căciulă de astrăhan,
Cojocel de miel bîrsan,
Și condeiu de tufan,
Unde scriu, zace un an.
Cine mi-are mie bine,
Îi dau inima din mine
Și punga plină de rile;
Cine mi-are mie rău,
Eu sînt șarpe de dudău,
D-ăi galbeni de mușcă rău.

Spus de lăutarul Lache Bercu, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

107

Voiniceii-mi trăiesc bine

Pînă frunza codru-mi ține,
Voiniceii-mi trăiesc bine;
Dacă frunza cade jos,
Voiniceii stau la gros;
Dacă codru frunza-mi lasă,
Voiniceii-mi trag acasă;
Umple frunza gropile,
Și voinicii ocnele.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

108

O să plec la Cîmpulung

Frunză verde foi de nuc,
O să plec la Cîmpulung,
Să-mi cumpăr d-un cal porumb,
Să-mi cerc Argeșu d-adînc,
Să mi-l trec spre Craiova,
Să nu se ude scara,
Nici colțu la ipingea.
Cine m-o vedea călare,
Să-mi zică toți căpitane,
Să-mi fac casă într-un crîng,
Să-mi iau boișori de plug.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

109

Sus pe apa Oltului

Frunză verde a bobului,
Sus pe apa Oltului,
Cîntă cucu codrului,
Inimioara de mi-o pică,
Mugurelu de-l despică.
Și ți-aș zice de richită,
Nu te mai văz înfrunzită.
Să te pui curea la flintă,
Și codiță la măciucă,
Să-mi apuc în hărăciugă,
Să iau parale de frică.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

110

Nu mai fii, maică, nebună

Frunzuliță ș-o alună,
Nu mai fi, maică, nebună,
Cînd mă vezi la băutură,
Cu voinici d-adunătură.
Maică, nu te face rea,
Cînd mă vezi la refenea,
Cu voinici de seama mea.
Maică, măiculița mea,
Nu-mi strica inimioara!

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

111

Unde-auz cucu cîntînd

Unde-auz cucu cîntînd,
Sturzu-n frunză rîcîind
Și merlița șuerînd,
Mă fac broască pe pămînt,
Ca un puișor de lup.
Negustori la bîlci trecînd,
Negustori bucureșteni,
Trec la bîlci la Rîureni,
Să-mi vînză mărfurile,
Să-mi umple cheselele.
Ține-mi, Doamne, zilele,
Să le țiu drumurile,
Să-mi cîștig paralele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

112

Unde văz drumu cotit

Verde frunză bob năut,
Unde văz drumu cotit
Şi de frunză năpădit,
Mă fac broască pe pămînt,
Ca un puişor de lup.
Cînd văz negustori trecînd,
Negustori bucureşteni,
Trec la bîlci la Rîureni,
Să-şi vînză mărfurile
Ca să-şi umple pungile.
Şi eu izbesc tufele,
De le golesc pungile
Şi le scurtez zilele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

113

Băui astăzi, băui mîine

Verde, verde de mălură,
Băui astăzi, băui mîine,
Băui patruzeci de zile,
La cîrciuma din pădure,
Cu voinici d-adunătură.
Mumuliţă, mumă bună,
Nu venişi c-o vorbă bună,
Ci venişi c-o vorbă rea,
Stricaşi refeneaua mea,
Voinicii s-or mînia
Şi-or lăsa-n spinarea mea
Să plătesc refeneaua.
Băui astăzi, băui mîine,
Băui patruzeci de zile,
Băui preţul murgului,
Şi ciolharu surului,
Văzui saţu vinului.

Vinu-l beau, rachiu-mi place,
De parale nu poci face.
Care la parale face,
Noaptea nu prea hodinește,
Parale ș-agonisește.
Noaptea izbesc tufele,
De-mi cîștig paralele,
Car' le beau cu mîndrele.
Ziua beau cu popa Brat
Și noaptea mi-l port legat,
De poteri împresurat.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

114

Teiule cu frunza lată

Teiule cu frunza lată,
Ce bine mi-ai prins odată!
Supt umbra ta mă umbream,
De multă oaste scăpam.
De multe poteri scăpai
Și armele mi-atîrnai,
La cel fel de ciopîrtac
Tot de arme încărcat.
Dar ce fel de arme sînt?
Numai coifuri de argint,
Ce n-am văzut de cînd sînt.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

115

De cînd maica m-a făcut

Verde frunză bob năut,
Bob năut și mărgărit,
De cînd maica m-a făcut,
Soarele nu m-a văzut.

Nici luna, nici soarele,
Numai căprioarele.
— Surioară,
căprioară,
Nalță-te-n două picioare
Și roade codru pe poale;
Roade poala codrului
Și frunza gorunului
Să văz lunca Oltului
Și piscu Cocorului,
La cîrciuma Ștefului.

Cules personal de la lăutarul Lache, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

116

De cînd maica m-a făcut

De cînd maica m-a făcut,
Nici luna nu m-a văzut;
Nici luna nici soarele,
Numai căprioarele.
— Căprioară,
surioară,
Nalță-te-n două picioare
Și-mi roade codru pe poale.
Roade poala codrului
Și umbra salcîmului
Să văz lunca Oltului,
Chivăra voinicului.
Și să-mi calc din piatră-n piatră,
Cu flintulița la spate
Să mai izbîndesc odată
De multă striinătate,
Să mănînc ciolan de oaie
Și să-mi beau apă de ploaie.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

117

Cine mi-e voinic, voinic

Cine mi-e voinic, voinic,
Să meargă cu mine în crîng,
Fără băț, fără nimic,
Singur cu palmele goale,
La brîu cu șapte pistoale,
Să-mi ia bani de cheltuială.
Cine mi-e voinic de Lotru
Să meargă cu mine-n codru,
Să ni-l punem căpitan,
Peste patruzeci mai mare.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

118

Sus la malu Oltului

Verde, verde-a bobului,
Sus la malu Oltului
La cetina bradului,
Gura Topologului,
La cîrciuma Ștefului,
Beau voinicii codrului,
Codrului Gilotrului
Și cu Stan al Sîrbului
Din marginea Jiului,
Dănilă rață de baltă,
De trece Dunărea-ndată,
Pe trestie, pe rogoază,
De bagă zapciii-n groază,
Ciocoi prin putini cu varză.
Las' să-i bage să s-acrească,
Să nu ne mai dușmănească.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

119

Sus pe lunca Oltului

Sus pe lunca Oltului,
Gura Topologului,
La hanu Vărzarului,
La umbra stejarului,
Bea Gheorghe-al Jianului
Cu feciorii Radului,
Cu Manea de la Topana
Care mi-a furat cîrlana
Și mi-o vinde la Tutana.
Nică-al Popii lui Șerban,
Fură la boi și cîrlani
Și nu le dă nici un ban,
N-are de nimeni habar.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

120

Decît în tîrg cu papuci

Decît în tîrg cu papuci,
Mai bine-n crîng cu opinci!
Și decît pe rogojină,
Mai bine cu flinta-n mînă.
Frunzuliță lobodă,
Toată lumea slobodă,
Numai neica la-nchisoare
La Iași, la temnița mare,
Pentru gloabe de iepșoare,
Cu dangale pe spinare,
Pintenoage de picioare,
Afurisit ăl de le-are;
Le are, dar e nebun,
Că nu face grajdu bun.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

121

Stau în loc și mă gîndesc

Verde, verde măr crețesc,
Stau în loc și mă gîndesc,
Cu ce să mă arănesc?
Cu arana moșului,
Moșului,
                    strămoșului,
Din coarnele plugului.
Plugu mi-este goangă rea,
Umblă danderetelea;
Cu coarnele tortoiete
Mă lovește peste spete;
Cu coarnele dindărăt,
Mă lovește drept în piept.
Cîte găuri sînt la plug,
Toate mă mînă la crîng,
Să tai cuie să le-astup.
Toată vara heis și cea,
Și-n pungă nici o para.
Neşte lemne-nșiruite,
Neşte vite omorîte,
Neşte boabe risipite.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

122

Maica mă mînă la sapă

Maica mă mînă la sapă,
Arz-o focu, nu mi-e dragă,
Sapa lată, coada lungă,
Nu mai vezi parale-n pungă.
Sapa lată, ziua mare,
Luai sara cinci parale
Şi le băui din picioare,
Să-mi treacă de osteneală,
A dracului procopseală.

Taica mă mînă la plug,
Să-l ia dracu meşteşug,
Nu poci boii să-i înjug.
Îi înjug cu coadele,
Ei mă-mpung cu coarnele;
Înjug p-ăl de hăis la cea,
Sărăcuţ de maică mea!
Cîte cuie sînt la plug
Toate mă mînă la crîng,
Să tai cuie să le-astup.
Nişte lemne-nşiruite,
Nişte vite omorîte,
Nişte boabe risipite,
Nişte zile amărîte.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

123

Văzui primăvara bună

Verde frunză ş-o mălură,
Văzui primăvara bună
Şi-mi luai săpşorica-n mînă
Şi-mi plecai la curătură
Ca să-mi fac d-o muncă bună.
Veni cucu-n bătătură,
Şi-mi spuse d-o vorbă bună,
Şi-mi pică sapa din mînă.
Mă lăsai de curătură
Şi-apucai pe curmătură,
Cu flintuliţa în mînă,
Să cîştig d-o para bună.
Verde frunză d-o lalea,
Mult-puţin ce-oi cîştiga
Să-i mănînc cu mîndra mea.
Verde frunză ş-o secară,
Ce-oi cîştiga într-o sară,
Să beau cu mîndra pe vară.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

124

M-a făcut maica pe mine

M-a făcut maica pe mine,
Nu și-aude nici un bine.
Ce fel de bine și-aude?
Eu trag ciocoiu prin spuză.
M-a făcut cu chică lungă,
Văzui că nu sînt de muncă,
Că mi-e gîndu tot de ducă,
Să pui coadă la măciucă
Și să intru-n vale-adîncă.
Vale-adîncă buștenoasă
Și cu matca izvoroasă
Și cu păduricea deasă,
Asta este mama noastră,
Mulți voinicei mi-o adastă.
Și te-adastă cu mult bine,
Ca să locuiască-n tine.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

125

Scoal, maică, mă premenește

Scoal, maică, mă premenește,
Și de codru mă gătește
Și-mi fă haină trupului,
Pe sama voinicului.
Croiește-mi d-un emurluc
Verde ca frunza de nuc,
S-apuc drumu să mă duc,
N-am parale de chelciug.
Cînd mă uitai mai la vale
Trecea un ciocoi călare,
Luai flinta la cătare
Și-l lovii pe unde-l doare.

Ţine-mi-l, Doamne, cu zile,
Pînă mi-o da punga-n mînă,
Apoi moară ca un cîine.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

126

M-a făcut maica fecior

M-a făcut maica fecior,
Să dau tatii ajutor.
Şi cînd fu la ajutorie,
Mă scrise la cătănie.
Şi mă pîrăsc satele
Că le-am furat iepele;
Dar de-oi sta,
m-oi mînia,
Nici una n-oi mai lăsa.
Şi le-oi lua roibiţele,
Le-oi lăsa rotiţele
Pe toate vîlcelele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

127

De cînd maica m-a făcut

De cînd maica m-a făcut,
N-am auzit glas de cuc,
Numai glas de turturea.
Scoal', maică, nu mai şedea
Şi ia-ţi vigu de aba
Şi cotu şi foarfeca
Şi-mi croieşte-o iepîngea,
Roşie ca vişina,

Că-mi vine primăvara,
Să intru-n codru cu ea.
Să dau ici, să dau colea,
Să-mi cîştig cîte-o para.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

128

Şi ţi-aş trage de făgui

Şi ţi-aş trage de făgui,
De ce n-ai venit să-mi spui,
Cînd ţi-a dat muguru-ntîi,
Să-mi iau armele din cui,
Flinta de supt căpătîi.
Să-mi iau flinta la cătare,
Să vedem pe unde-l doare:
Prin grumazu gîtului,
Prin reteza părului
Şi prin furca pieptului.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

129

Cîntă cucu să mă duc

Frunză verde foi de nuc,
Cîntă cucu să mă duc.
— Cîntă, cuce, numai mie,
C-oi să plec în haiducie,
Că de mult n-am fost haiduc,
Dar la vară iar mă duc;
Nu mă duc de sărăcie,
Ci mă duc de duşmănie.

Văzui estimp că nu ninge,
Începui arme a strînge,
A le strînge și-a le unge,
Și-a le pune pîngă mine;
Vezi, Marie, -mi șade bine,
C-o să mergi și tu cu mine;
Marie, ce-oi cîștiga,
Să mi-i beau cu dumneata.
Na, Marie, pune bine,
Să am la iarnă cu tine.
Știi iarna cît e de rea,
Că nu ne dă nimenea.
Cîntă cucu să mă duc
Și mierlița să mă-ntorc,
Să dau dușmanilor foc,
Pe trei părți cu lemne verzi
Și p-o parte cu uscate
Să arză și celelalte.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

130

Maria neichii, Marie

Maria neichii, Marie,
Hai cu mine-n haiducie,
Ce-oi cîștiga să-ți dau ție.
De-oi cîștiga mii de lei,
Marie, să fie-ai tăi,
Să-ți cumperi cu ei cercei,
Să te fudulești cu ei.
De-oi cîștiga plug și boi,
Să ne hărănim cu ei.
Marie, sufletu meu,
De cumva oi muri eu,
Să mă-ngropi la capu tău.
De ți-e drag numele meu,
Botează-ți d-un fin al tău

Şi-i pune numele meu;
Şi cînd ţi-o fi dor de mine,
Să strigi pe finu pe nume.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

131

Uite, Leano, streaja vine

Uite, Leano, streaja vine
Să mă ia de lîngă tine
Să mă ducă-n ţări striine,
Unde nu e dor şi milă.
Ţine, Leano, uşa bine,
Ţine uşa să mă-ncing,
Să vezi strejii ce-o să-i zic;
Ţine uşa să mă-mbrac,
Să vezi strejii ce-o să-i fac.
Usca-s-ar ca lemnele
Cine-a lăsat strejile!
Plec cu Leana s-o petrec,
Streaja mă luă de piept.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

132

Cine-i tînăr şi voinic

Cine-i tînăr şi voinic,
Merge noaptea la cîştig
Fără flintă şi pistoale,
Numai cu mîinile goale.
Codru-i mare,
frunză n-are;

A avut şi a pierdut:
De treapădu cailor,
De sunetu armelor,
De jalea voinicilor.
Care-a fost mai voinicel,
Acum e mai vai de el;
Care-a fost voinic mai mare,
Acum e legat mai tare,
Şi de mîini şi de picioare,
Cu lanţuri şi cu zăvoare.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

133

Cîntă puiu cucului

Cîntă puiu cucului
Pe coarnele plugului
Şi merliţa pe teleagă
Şi strigă la boi să meargă.
— Rămîi brazdă, rămîi plug,
Că de astăzi eu mă duc
Şi mă bag în codru verde.
Te las naibii, sărăcie,
Şi mă duc în haiducie,
Te las naibii, sapă lată,
Şi-mi iau flinta ferecată.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

134

An pe vară-am fost haiduc

Foae verde bob năut,
An pe vară-am fost haiduc
Şi la vară iar mă duc.

Nu mă duc că sînt sărac,
Ci mă duc că sînt ursat.
Foae verde bob năut,
Stau în loc și mă zăuit:
De ce muncă să m-apuc?
M-aș apuca de furat,
Mi-e frică de spînzurat.
M-aș apuca de hoție,
Mi-e frică de pușcărie.
Mă mînă taica la plug,
Nu știu boii să-i înjug,
Nici resteele s-aduc.
Sărăcuț de maica mea,
P-ăl de heis îl pui de cea.
Luai sapa la spinare,
Apucai pe drum la vale
Dedei peste un loc tare
Și mă pusei la săpare.
Ziua mare,
locu tare,
Mă doboară din picioare.
Luai coasa la spinare,
Apucai pe drum la vale
Aflai o livadie mare;
Trăsăi două-trei poloage,
Lenea la pămînt mă trage.
Luai coasa de picior
Și-o trîntii d-un păducel
Și-o frînsei de la cățel.
Luai coasa subțioară
Și dînjala la spinare
Și-apucai pe drum la vale,
Găsii un țigan cu foale.
— Bună ziua, măi țigane!
— Mulțumescu-ți, căpitane!
— Sictir d-aciea, țigane,
Ce mă tot faci căpitane,
Că m-apucă niște toane.
Dacă-ai fi un meșter bun,
Ai pune cușmița-n drum
Și-ai lucra fără cărbuni.
Foae verde trei spănace

Şi tu mie că mi-ai face:
Din cosicioară
o săbioară
C-a să m-arănesc pe vară.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

135

În sara lui Sînvăsîi

Verde frunză trei lămîi,
În sara lui Sînvăsîi,
S-au vorbit nişte copii,
Ca să plece-n codru-ntîi.
Şi mă cheamă şi pe mine,
Că ştiu sama-n codru bine;
Că ştiu sama la strîmtori,
Pe unde trec negustori.
Să le luăm gălbiori,
Că sînt la purtat uşori;
Că sînt uşori la purtare
Şi vin cu spor la schimbare.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învăţător, comuna Olăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

136

Ia vezi, mîndro, streaja vine

Foaie verde mărăcine,
— Ia vezi, mîndro, streaja vine?
Las să vie, p-astă cruce,
Că cum vine-aşa s-o duce.
Ţine uşa, surioară,
Să-mi caut d-o săbioară;
Ţine bine să mă-mbrac,

Să pui mîna pe băltac,
Să vezi strejii ce-o să-i fac:
O să-i dau vreo cinci în cap.
— Nu poci, neică, de-a ţinea,
Că nu m-ajută puterea,
Ei sînt mulţi, mînca-i-ar focu,
De nu-i mai încape locu;
Şi sînt mulţi, mînca-i-ar para,
De nu-i mai încape ţara.
— Cît de mulţi ar fi, nu-mi pasă,
Numai tu să-mi fii acasă.
Să le facem demîncare,
Cu ce-o curge din pistoale:
Trei fripturi şi trei rasoale.

Comunicat de M. Z. Gîlcescu, sătean din comuna Cărbuneşti, raionul Gilort, regiunea Oltenia.

137

Înfrunzeşte, coadre, bine

Frunză verde mărăcine,
Înfrunzeşte, coadre, bine
Ca mîine-o să intru-n tine,
Cu doisprece după mine
Şi cu flinta curmeziş
Cu săbioara tîrîş
Zdrăncănind din tîrş în tîrş.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

138

Cîntă cucu să mă duc

Cîntă cucu să mă duc
Şi mierliţa să mă-ntorc
Să dau Rîmnicului foc.

Să-i dau foc cu lemne verzi
Ca să-mi arză de trei părţi;
Şi să-i dau foc dintr-o parte
Cu lemnişoare uscate,
Să-mi arză casele toate.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

139

Văzui frunza ca păraua

Văzui frunza ca păraua
Şi lăstaru ca undreaua,
Îmi luai puşca şi vergeaua
Şi mi-apucai poteceaua,
Unde-mi cîntă turtureaua.
Cîntă, răsfiră din pene,
Ca Maria din sprincene;
Cîntă, suceşte din cioc,
Ca Maria din mijloc.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

140

Nu mă da, coadre, legat

Nu mă da, coadre, legat,
Că nimic nu ţi-am stricat,
Doar o cracă ţi-am tăiat,
Armele de-am atîrnat;
Doar crecuţa fagului,
După dosu malului.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

141

M-a făcut maica oltean

M-a făcut maica oltean,
Să trec Oltu p-un buștean,
Să mă duc la Popa Stan,
Că mai are cîte-un ban
Și cîte-un hoț de cîrlan.
— Căpitane din Ardeal,
Ce mă ții închis d-un an,
Pentr-un mînzoc de cîrlan?
Că a fost cam slăbuleț
Și l-am vîndut fără preț
Și banii i-am cheltuit,
C-au fost cîrciumile dese
Și nevestele frumoase
De te despoaie la oase.
Că d-oi sta, m-oi mînia,
Toți caii ți i-oi fura,
Cu croznia te-oi lăsa;
Ia dă-mi drumu, dacă vrei,
Pînă-n sară ți-aduc trei,
Cu iebîncile pe ei.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regunea Argeș.

142

Spune, bălă, și ghicește

Spune, bălă, și ghicește:
Voinic de ce-mbătrînește?
Că cu coasa nu cosește
Și cu sapa nu prășește,
Din cîrciumă nu lipsește,
Bani din pungă nu fîrșește;
Apoi cu ce s-arănește?
Cu cinci frîne la ciochină
Și vreo cinci pe supt iebînci
De-mi scoboară sara-n lunci,

La cîrlane gălbioare,
Strănute de cîte-o nare,
Rotogoale pe supt foale
Cu dangale pe spinare,
În buestru-n fuga mare
Le trage la Cîmpumare
Unde-au caii căutare.
Fie calu cît de mic,
Că-ndărăt nu-l mai aduc,
Mi-l vînz la mocani de plug.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

143

Pe cel deal, pe cel colnic

Pe cel deal, pe cel colnic,
Vine puica c-un voinic,
Voinicu mi-este călare
Și mîndruța pe picioare,
Adunînd la floricele,
Făcîndu-le chiticele.
— Măi băete, băețele,
Na chită de floricele,
Vezi de mă pune călare,
Că nu mai poci de picioare.
— Nu te pui, puică, călare,
Că mi-e murgu ostenit,
De șapte poteri gonit;
Și mi-e murgu mic de zile,
Abia mă duce pe mine.
— Băete, dacă e-așa,
Pe tine te-oi blestema:
Să ții frîu cu dinții,
Să mîi murgu ca muții;
Să te-aducă Dumnezeu,
Pe la bordeiașu meu,

Să te miluiesc și eu,
C-o cojiță de mălai,
Uscată de nouă ani.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

144

Pe cel deal, pe cea cărare

Verde, verde, sălcioară,
Pe cel deal, pe cea cărare,
Trece-un voinicel călare,
Singurel c-o fată mare.
Voinicelu mi-e călare,
Fata mare pe picioare.
— Pune-mă, neică, călare,
Că nu mai poci de picioare;
Că mi-e drumu ars de soare,
Nu poci merge pe picioare;
Și mi-e drumu gloduros,
Și nu poci merge pe jos.
— Verde frunză, iarbă mare,
Nu te pui, mîndro, călare,
Că mi-e murgu mic de zile,
Abia mă duce pe mine;
Și mi-e murgu tinerel,
Abia duce-un voinicel;
Și mi-e murgu ostenit,
De șapte poteri gonit,
L-a gonit și nu l-a prins.
— Murgu duce doi și trei,
Dar pe noi doi tinerei!
Murgu duce și-o căruță,
Dar un voinic ș-o mîndruță!
Murgu duce preț d-o chilă,
Dar un voinic ș-o copilă!
Tu ești, neică, făr de milă,
Nu este murgu de vină.

Cules personal de la tată meu Constantin I. Bălășel, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

145

Ascultă, maică, la mine

Ascultă, maică, la mine,
Că de-oi prinde arma-n mînă,
N-oi mai cosi prin grădină.
Oi umbla striin prin ţară,
Ca omul fără ticneală.
Frunzuliţă ş-o urzică,
Multă grijă mă mănîncă,
C-oi avea vreo viaţă lungă,
Cît este de amărîtă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

146

Ceaţă, ceaţă, negureaţă

Ceaţă, ceaţă, negureaţă,
Ia-te mai de dimineaţă,
După dos şi după faţă;
După lungu drumului,
Să-mi văz coama murgului
Şi dîrlogii frîului
Şi chipu voinicului.
Frunză verde spic de grîu,
Nu ştiu pe ce drum mai viu,
Că mi-e drumu plin de apă,
De-mi scîrţie gheata-n talpă,
Nu poci trece la amantă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

147

Cîntă cuculețu-n vie

Cîntă cuculețu-n vie,
Eu gîndeam că-mi cîntă mie;
Cîntă lui Popa Ilie,
Să iasă din leturghie,
Să plece în haiducie.

Comunicat de G. Florescu, învățător, din comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

148

Unde-auz mă duc, mă duc

Unde-auz mă duc, mă duc,
Știi, ca frunza mă usuc;
De mă duc, de nu mă duc,
Tot port nume de haiduc.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

149

Eu haiduc, murgu haiduc

Foae verde foi de nuc,
Eu haiduc, murgu haiduc,
Trecui Oltu pe la Runc,
Fără pod, fără nimic.
Verde frunză foae lată,
Cînd fusei la jumătate,
M-așteptau fetele roată,
M-așteptau cu floricele,
Ca să ia neica din ele.
Foae verde-a fagului,

Dedei drumu murgului
Pe la capu satului,
La umbrița fagului,
Și-au venit fetițele,
Mi-au dat floricelele.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, din comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

150

Cîntă, cuce, nu-nceta

Cîntă, cuce, nu-nceta,
C-am dat de inimă rea:
Mi-a pălit bruma frunza
Și mi-a răspîndit ceata.
Nu mă da, coadre, legat
Că nimic nu ți-am stricat
În tine cînd am intrat.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

151

Și ți-aș trage cărpiniși

Și ți-aș trage cărpiniși,
Cum pripiși de-ngălbiniși?
Mergeam prin tine pitiși,
Cu sabioara tîrîși.
Ședeam în pușcă răzmat
Cu paloșu atîrnat,
Mîncam mielușei din sat
Și luam bani de la bogat.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

152

Voi, voi mîndrele mele

Voi, voi mîndrele mele,
Cele nalte, subţirele,
Ce daţi vreme peste vreme:
Strîngeţi-vă cîtetrele
Ca să-mi ţineţi d-un sfat mare,
Că mi-e neica la-nchisoare,
La-nchisoare, la gros mare,
Cu cătuşi de mîinişoare
Şi cu fiare de picioare.
Ai, Doamne, măria-ta,
Mai ceteşte-ţi pravila,
Şi-mi dă drumu d-aicea.
Că mie mi s-a urît
Aici de cînd am venit,
Cu cătuşi de mîinişoare
Şi cu fiare de picioare.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

153

Aoleo, Ghimiş, Ghimiş

Aoleo, Ghimiş, Ghimiş,
Toată vara te căznişi,
Şi nimic nu folosişi!
Cu Vînăta la coşare,
O ţăsălai şi-i dai sare.
Cînd fu despre primăvară,
Scoseşi pe Vînăta-afară:
Dinainte o spetişi
Şi la spate o şoldişi.
Ghimiş, vai de cazna ta
Şi de mare truda ta!

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

154

Bate vîntu salcia

Bate vîntu salcia,
Să pornească șaica mea;
C-am făcut o șaică nouă
Să tai Dunărea în două.
Bate vîntu sălcile,
Să pornească șăicile,
Să plec să-mi vînz mărfurile.
Ca să-mi strîng paralele;
Că păraua risipită,
Ca și cum ar fi perdută.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

155

Luniță, luniță

Luniță, luniță,
Fă-mi-ți luminiță
Noaptea pe costiță,
Sara pe uliță.
Eu mi-am însărat,
La umbră de gard,
Cu doi călușei,
Vineți, porumbei.
Eu nu i-am furat,
Ci i-am cumpărat,
De la Popa Vlad
Din tîrg din Bîrlad.
Mărturii am pus:
Stîlpu grajdului,
Ieslea murgului.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

156

Cîntă cucu și-o merliță

Cîntă cucu și-o merliță,
Bucură-te, măiculiță,
Că la vară-i răsmiriță
Și-o să-ți fac de-o sălbuliță,
O salbă de gălbiori,
S-o porți, maică, pînă mori.

Spus de bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

157

Doină viu, doină mă duc

Doină viu, doină mă duc,
Sara cu doina mă culc.
Dimineața cînd mă scol,
Cu trupșoru plin de dor,
Cu doinița îi dau zor.
Doină ici, doină colea,
Doina trece Dunărea,
Cu dragostea după ea.
Și d-aș ști doini ca cucu,
Nu m-aș mai lupta cu plugu.
Doină, doină cîntec dulce,
Cînd te-auz nu m-aș mai duce.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

158

Cel negustor cilibiu

Frunzuliță măr sălciu,
Cel negustor cilibiu,
Se poartă portocaliu,
Cu conteșu brumaliu,
Cu fesu de la Mizir,
Cu zăbun cărămiziu.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

159

Rău, maică, m-ai blestemat

Rău, maică, m-ai blestemat
De mic, cînd m-ai legănat;
Cu mîna mă legănai,
Din gură mă blestemai,
Să-ncalec pe șapte cai,
Șapte cai împărătești,
În lume să rătăcesc,
Hodină să nu găsesc;
Toată lumea colindai
Și hodină nu aflai.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

160

Cine n-are noroc, n-are

Cine n-are noroc, n-are
De cînd naşte pînă moare;
Cum nici eu nu am avut,
De cînd maica m-a făcut.
Tu cînd, maică, m-ai făcut,
Ce bine ţi-o fi părut!
Cînd m-ai văzut că-s fecior,
Să-mi fi frînt, mamă-un picior,
N-aş mai duce-atîta dor.
O mînă să-mi fi scrintit,
N-aş mai fi aşa scîrbit.
Dar tu, maică, m-ai păzit
Şi măricel m-ai făcut.
În miliţie m-au pornit,
Boişorii mi-au slăbit,
Coasa-n cui mi-a ruginit;
Mai bine să fi murit.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

161

Cine oare-mi crede mie

Foae verde de lămîie,
Cine oare-mi crede mie,
Ce trai duc în miliţie!

Trece zi și trece noapte
Și rabd foamea cît se poate.
Și în zori de dimineață,
Strîng pușculița în brațe,
O întreb cum a dormit,
Că tot la ea m-am gîndit.
Ea tace și nu grăiește,
Tot pe mine mă silește:
S-o frec și s-o curățesc,
De mine să nu-ngrijesc.
Asudă și ruginește,
Pe soldat îl necăjește.
Cînd sînt gata de-mbrăcat,
Mă-nvîrtesc pe lîngă pat;
Și ceva de nu găsesc,
Eu nimic nu mai grăiesc,
Numai inima-mi topesc.
Căci acasă n-am mîncat,
Doar m-am răsturnat în pat;
N-a zis nimeni: viu, mîncăm
Și apoi să ne culcăm.
Toată ziua mă muncesc
Și amar mă chinuiesc.
Cînd văz plugurile-arînd,
Îmi cade leșin pe trup,
Fug, alerg, mă prăpădesc
Și nimic nu folosesc.
Mor de sete și plesnesc,
N-am apă să-mi răcoresc
Al meu suflet blestemat,
Ce-n sudori este scăldat.
Nu te-ntreabă: poți, nu poți?
Plinești porunca la toți.
Înainte și-ndărăt,
Pînă scuipi sînge din piept.
O, pîine, amară ești,
Cu amar te mai plătesc!
Numai Dumnezeu mă știe
Ce trai duc în miliție.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

162

Plînge-mă, maică, cu dor

Plînge-mă, maică, cu dor,
Că și eu ți-am fost fecior:
Ți-am scos plugu din obor
Și ți l-am pus pe ogor.
Și trei brazde doar am tras
Și militar m-a luat.
Fie pîinea cît de bună,
Nu e bună-n țară strină;
Fie pîinea cît de rea,
Tot mai bună-n țara mea,
Să stau la masă cu maica.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

163

Munte, munte, peatră seacă

Munte, munte, peatră seacă,
Lasă voinicii să treacă;
Să-mi treacă la ciobănie,
Să-mi scape de cătănie.
Cătănia cui e dată?
La fecioru făr' de tată;
Cătănia cui e bună?
La fecioru fără mumă.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

164

Bate-l, Doamne, cu mînie

Bate-l, Doamne, cu mînie,
P-ăl d-a pus pana-n hîrtie,
Să mă ia la miliție;

Mîndra mea cui să rămîie?
Să rămîie cui o vrea,
Eu mă duc la roata mea.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

165

Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face

Frunzuliță trei spanace,
Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face:
Fă-mă, Doamne-o musculiță,
La neica pe pușculiță,
S-auz ploaia răpănind
Și cizmele tropăind
Și oastea muștruluind.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

166

Soarele-ntr-un vîrf de munte

Soarele-ntr-un vîrf de munte,
N-are unde se ascunde.
Soarele-a intrat în casă
Și-a găsit băeți la masă.
Beți, beți, și chiuiți,
Pînă sînteți la părinți;
Dacă vă veți cătăni,
N-ăți măi bea, n-ăți chiui.

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

167

Vai, sărmana, biata țară

Frunzuliță de negară,
Vai, sărmana, biata țară:
Tătarii mi te omoară,
Sașii mi te pîrjolesc,
Nemții mi te calicesc
Și turcii mi te robesc.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

168

Căpitane Pavele

— Căpitane Pavele,
Unde duci cătanele?
— La Brașov, sărmanele,
— Dar-ar Dumnezeu d-un foc,
Să-mi arză Brașovu tot,
Să-mi rămîie numai parii,
Să se-nțepe ghinărarii,
Ghinărarii și maiorii,
Că mi-au cătănit feciorii.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vilcea, regiunea Argeș.

169

Șed călărașii la masă

Foae verde avrămească,
Șed călărașii la masă,
Cu ocaua plină rasă.

Nici nu beau, nici nu mănîncă,
Numai cu ochii se uită,
Cu ochii la carabină,
Și mi-o iau și mi-o smicesc,
De război se pregătesc.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

170

Reghimentu doi Cetate

Frunzuliță trei granate,
Reghimentu doi Cetate,
Mult e așezat departe.
În zece compănii se-mparte.
Mult e falnic și vestit,
Tot prin forturi risipit.
Sînt sătul și prea sătul
De cazarmă și de tun;
Sînt sătul și-mi vine acru,
De cazarmă, lua-o-ar dracu.
Mult sînt, Doamne, ostenit,
Muștră la tun tot făcînd.
Tunurile-s așezate
Prin copole chiurasate,
Care ne scapă de moarte,
Tunarii de la Cetate.
Noi tragem în inamic
Și el nu vede nimic,
Decît fumul ș-o ghiulea,
Care-i seacă inima.
Mai avem în depărtare
Gradați ca observatoare,
Și triunghiuri de vizare
Și vorbesc la telefoane.
Eu la telefon vorbesc,
Inamicul cînd zăresc,
Și-i spune maiorului,
Stăpînu sectorului.

Maioru ordin c-a dat
Şi tunul s-a încărcat,
Foc de salvă-a comandat,
Drumu la tunuri s-a dat.
Tragerea s-a regulat
Asupra vrăşmaşului,
Care vine să ne-atace
Şi Cetatea a ne sparge.
Mult, sînt, Doamne, ostenit,
Forturile ocolind.
Fortu e adînc săpat,
Cu cărămidă lucrat;
Pe deasupra e boltit;
Peatră şi ţiment topit;
Fortu e adînc săpat,
Viaţa, Doamne, mi-a scurtat.
Sărace zilele mele,
Le-au mîncat neşte copole,
Copole şi cu turele,
Turele şi obuziere!

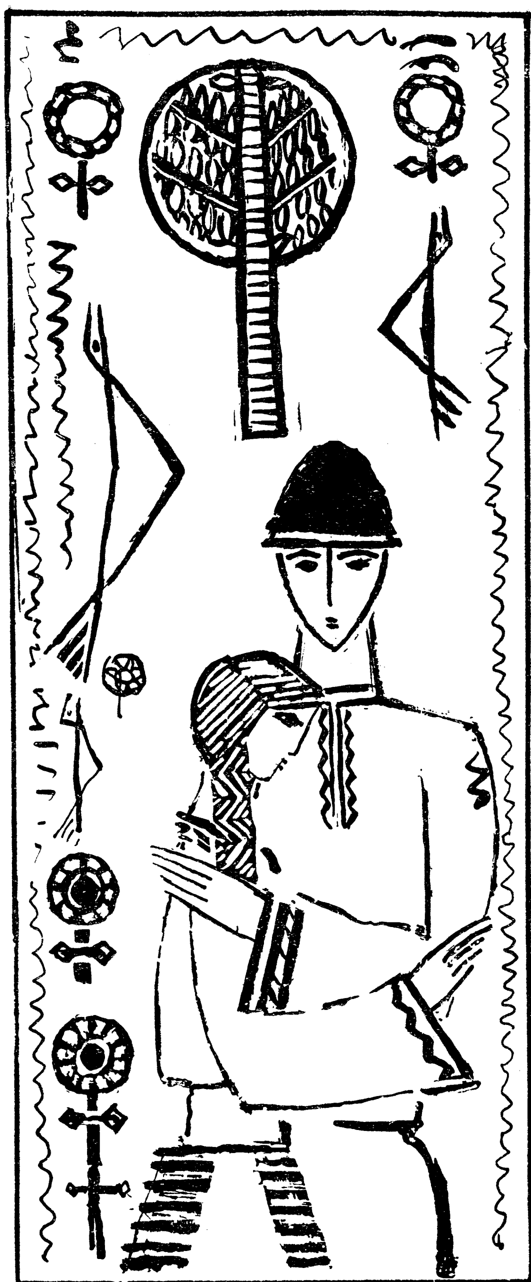
Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

171

Cîntă cucu-n vîrf de nuc

Cîntă cucu-n vîrf de nuc,
Ven't-a vremea să mă duc;
Cîntă cucu-n par de vie
Să mă duc la cătănie,
Să-mi las boi şi grîu-n paie
Şi s-o iau către bătaie.
Merge-oi, că n-am încotro,
De n-oi merge-oi păţi rău,
Că de n-om sări cu toţi
Vor veni turcii ca hoţi.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

172

De la Slobozia-n jos

Foae verde măr mustos,
De la Slobozia-n jos,
Lenuță, ce loc frumos!
Pe cel cîmp verde, frumos,
Vine-un voinic cu folos
Pe-un cal negru mîngîios;
Vine de la Poenari,
Să-mi iubească fete mari.
Drag mi-a fost omu călare
Și la mînă cu galoane,
Comandînd la escadroane.
Foae verde iarbă verde,
De-ar fi pușca iarbă verde
Și-o companie de fete
Și neica d-un roșior
Să comande: la picior!

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

173

Bate-l, Doamne, cu mînie

Foae verde iasomie,
Bate-l, Doamne, cu mînie
P-ăl de-a scos militărie.
Și iar verde matostat,
Bate-l, Doamne, cu păcat
P-ăl care m-a recrutat,
Că nevasta mi-am lăsat,
De copii m-am depărtat.
— Ia ieși, maică,-n deal la cruce
Și te uită cum ne duce:
Că ne duce ca pe boi
Și ne tunde ca pe oi
Și păru ni-l dă-n gunoi.

Întoarce-te, maică, acasă
Şi sapă-o vatră de foc
Şi-o samănă busuioc.
Dac-o ieşi-nalt, steblos,
Să ştii că sînt sănătos;
De-o ieşi-nalt, vestejit,
Să ştii că m-am prăpădit.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

174

Ieşi, măicuţă,-n deal la cruce

Foae verde de măr dulce,
Ieşi, măicuţă,-n deal la cruce,
Şi te uită cum ne duce.
Şi iar verde alior,
Perişoru gălbior,
Strînge-l, maică, binişor,
Strînge-l, maică,-n sîn la tine,
Să-ţi treacă doru de mine
Şi-l scoate la zile mari,
Să mi-l plîngă fete mari.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

175

Supt umbră de păducel

Frunzuliţă muşeţel,
Supt umbră de păducel,
Frumos doarme-un grănicer,
Cu raniţa lîngă el,
Cu puşca la căpătîi,
— Mă duc, maică, să-l mîngîi.
— Nu te duce, fata mea,

Grăniceru-i cu belea:
Vine ordin și mi-l ia
Și mi-l trece Dunărea,
În oraș la Dobrogea,
Și d-aciia la Galați,
Unde stau bieții soldați.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

176

Colea-n vale,-n făgețel

Frunză verde mușețel,
Colea-n vale,-n făgețel,
La umbră de păducel,
Frumos doarme-un soldățel,
Cu manercuța la pept.
— Mă duc, maică, să-l deștept;
Cu ranița căpătîi,
Mă duc, maică, să-l mîngîi;
Și cu arma lîngă el,
E voinic și frumușel,
Mă duc, maică, după el.
— Nu te duce, fata mea,
Că e omu cu belea:
Azi îl lasă, mîine-l ia
Și-l duce în Dobrogea,
Să-și facă miliția,
Și tu rămîi singurea,
Ca o mică turturea
Cînd îi moare soția
Și pe alta nu mai ia.

Culeș personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

177

Sus în munte la Novaci

Sus în munte la Novaci,
A dat muguru la fagi,
A dat, că i-a venit timpu,
Ca-nceput să cînte cucu.
Se plimbă din fag în fag,
Cîntă mîndrelor cu drag.
Verde frunză foi de vie,
Cîntă, cuce, numai mie,
Pîn' la vară, cine știe:
Poate plec în miliție.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

178

Cît mi-e Sibiu de mare

Cît mi-e Sibiu de mare,
Numai o șosea îmi are,
Pardosită cu năsip
Și cătanele stau zid
Și măicuțele plîngînd.
— Maică, inimă de zid,
Nu mă-ntreba de ce plîng,
Că cu plînsu-s învățat,
Cu striinii sînt dedat.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș

179

Săracii voiniceii

Săracii voiniceii,
Cum îi scoate după văi,
Cîte doi și cîte trei,

Legați cu funii de tei,
Ca pe boi, ca pe viței,
Și mi-i cară la cetate
Tot în cară ferecate,
Le dă puști și spenghii late
Și cu haine spintecate
Și curele-ncrucișate
Și-nainte și la spate.
Îi trimite-n țară strină,
Unde nu e dor și milă,
Nici de tată, nici de mumă.
Maica mi-este vrăjitoare,
Mă usucă din picioare;
Taica mi-este negustor
Și-mi trimite galbiori.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

180

Azi un an plecai d-acasă

Azi un an plecai d-acasă,
Lăsai nevastă frumoasă,
Cu doi copilași la masă,
O fetiță ș-un băiat.
Fata zice: — Mamă, mamă,
În inimă face rană!
Iar băiatu: — Tată, tată,
În inimă mă săgeată!
Tata este-n București,
Călărește cai domnești,
Să-l vezi, nici nu-l mai cunoști;
Îmbrăcat în haine verzi,
Să-l vezi, nu-ți vine să-l crezi.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

181

Ce-mi flueri, flăcău, de jale

Ce-mi flueri, flăcău, de jale,
Ori ţi-e grea raniţa-n şale,
Şi mantaua pe spinare?
Nu mi-e grea raniţa-n şale,
Nici mantaua pe spinare;
Dar mi-e greu doru d-acasă,
De la copii şi nevastă;
Şi-am lăsat boii legaţi
Şi părinţii supăraţi.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător din Comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

182

Şi m-a-nscris la miliţie

Verde frunză ş-o lămîie,
Şi m-a-nscris la miliţie,
Murgu meu cui să rămîie?
O să-l las la tata-al meu.
Tata-al meu e om bătrîn,
Nu poate cosi la fîn.
O să-l las lui frate-meu,
Frate-meu e cu belea:
Vine ordin şi mi-l ia,
Murgu rămîne aşa.
O să-l las la soru-mea,
Soru-mea e fată mare,
Cum dă soarele-ndesară,
Ia furca de salbă moale,
Pleacă-n sat la şezătoare,
Şi murgu rabdă de foame.
Verde foae de harbuz,
Cine-a scornit drumu-n sus,
N-ar avea loc pe pămînt,
Nici tămîie la mormînt,
Nici popă la prohodit.

Doi feciori eu i-am avut
Şi p-amîndoi i-am pierdut;
Verde frunză trei scaieţi
Şi-mi avusei doi băieţi,
Amîndoi căzuţi la sorţi.
Foae verde lemn vărgat,
Pe scaun i-a aşezat,
Chica că le-a retezat,
Cu palma-n spate le-a dat,
Că au ieşit buni soldaţi,
Îs spălaţi şi pieptănaţi.
Mîna pe fereastră-au dat
Şi militari au plecat.
— Rămîi, maică, sănătoasă,
Dacă n-ai fost bucuroasă,
Să-ţi priveşti feciori prin casă.
Vinde, maică, boii toţi,
Şi mă scapă de la sorţi.
— De la sorţi şi de la moarte,
Maica nu te poate scoate;
De la sorţi nu poţi scăpa,
Ca la moarte-al doilea.
Verde foae şi-un mohor
Pe deluţ, pe deluşor,
Urcă-o fată ş-un fecior.
Fecioru trece cîntînd,
Fata după el plîngînd
Şi mereu tot întrebînd:
— De ce cînţi, voinice,-a jale,
Ori ţi-e grea arma-n spinare?
— Arma nu mi-e grea-n spinare,
Mi-e inima tristă tare,
C-am lăsat boii-njugaţi
Şi părinţii supăraţi
Şi pe murgu înşeuat.
— Taci, voinice, nu mai plînge,
Că şi eu jeli-te-voi
Pînă-i fi iar între noi.
La horă eu nu m-oi duce,
Sara-n sat n-o să m-apuce
Şi-oi să-ntreb şi bun şi rău,
De tine, mîndruţul meu.

Comunicat de C. V. Ionescu, învăţător, comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploieşti.

183

M-a dat satu militar

Frunză verde de mărar,
M-a dat satu militar,
În armată șapte ani.
Înapoi dacă venii,
Găsîi casa grajd de cai
Și nevasta mucigai
Și copiii bob de mei,
Nu credeam că sînt ai mei.

Cules personal de la Grigore Bălășel, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

184

Vai, săracii marinari

Foae verde trei stejari,
Vai, săracii marinari,
Duc o viață cu amar,
Fac un termen de cinci ani.
Foae verde de trei flori,
Ei se duc ca fluturii
Și vin ca călugării.
Cînd eram la recrutare,
Eram tînăr ca o floare;
Dar acum la liberare,
Mă uit să caz din picioare.
Cine mi-a lungit armata,
Dumnezeu să-i dea răsplata:
Să-i ia mîna și-un picior,
Să rămîie cerșetor,
Să nu mai poată în lume,
Să-și mai cîștige o pîine.
Foae verde matostat,
Cine m-o fi blestemat,
Mările să le străbat,

Pîn la oceanu-nghețat;
Nu m-a blestemat la lună,
Ca să stau cu arma-n mînă,
Ci m-a blestemat la nori,
Ca să stau tot pe vapor.
Mînă, mînă, lopătare,
Mînă, mînă cît mai tare,
Spre țărmu meu părintesc,
Unde-am născut și-oi să cresc.
De la Galați mai încoace,
Este-o cîrciumă-n poloage,
Cu vinu de trei soroace,
Și mi-o ține trei turcoaice,
Beau marinarii săracii.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

185

Plînge-mi codru și iarba

Foae verde ș-o lalea,
Plînge-mi codru și iarba
Și pămîntu tot așa.
Plînge-mi mîndra săraca,
Că este armata grea.
Dac-ar fi mai ușurea,
Aș veni la dumneata,
Și-aș vorbi cu maică-ta,
Mie ca să mi te dea.
Să știu, mîndră, nu m-ăi lua,
Cu pușca m-aș împușca,
Cu cuțitu m-aș junghia,
De s-ar duce pomina,
Că s-a-njunghiat d-un voinic,
Pentru-un lucru de nimic.

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

186

În luna lui mai întîi

În luna lui mai întîi,
Ghinărarii tund copii;
În luna lui mai în două,
Să-ntocmește oaste nouă;
În luna lui mai în trei,
Ne-nfurmează și pe noi;
În luna lui mai în patru,
Ne pornește la-mpăratu;
În luna lui mai în cinci,
Ne descultă de opinci;
În luna lui mai în șease,
Ne dă hainele pe masă,
Haine negre spintecate,
Pălării încolțurate,
Și curele-ncrucișate,
Dinainte și la spate;
În luna lui mai în opt,
Ghinărarii strig: pahot!
Cocoanele plîng cu foc;
Ghinărarii strig: stupai!
Cocoanele plîng: chiu, vai!

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vilsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

187

Vineri maica m-a făcut

Verde frunză bob năut,
Vineri maica m-a făcut,
Sîmbătă m-a botezat,
Duminecă m-a-nsurat,
Luni ordinu mi-a picat,
În miliție-am plecat.
Decît în miliție dus,
Mai bine pe cruce pus.

În luna lui mai întîi,
Cale lungă, măi copii!
În luna lui mai în două,
Vine muniție nouă;
În luna lui mai în trei
Ne pornește la război;
În luna lui mai în patru,
Ne-ntîlnirăm cu-mpăratu;
În luna lui mai în cinci,
Ne descalță de opinci
Și ne-ncalță-n cisme mici;
În luna lui mai în șease,
Ne puse haine pe masă;
În luna lui mai în șeapte,
Ne puse ranița-n spate.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

188

Dealu de la răsărit

Dealu de la răsărit,
Vedea-l-aș în foc arzînd,
Și de soldați ocolit:
Căpitanii comandînd,
Sergenții secții făcînd,
Căprarii aliniind,
Soldații muștră făcînd.
— Mă rog, domnule sergent,
Să-mi dai trei zile-n conced,
Că de cînd m-am recrutat,
Pîine albă n-am mîncat,
Dinții din gură mi-au picat,
Măselele s-au stricat.
Mă rog, domnule sergent,
Să-mi dai trei zile-n conced,
Că de cînd m-am recrutat,
Eu p-acasă n-am mai dat,
Plugu-n brazdă mi-am lăsat,
Fiarele au ruginit,

Boii de foame-au murit;
Părinții s-au ofticat,
Amîndoi au răposat;
Nevasta-acas' am lăsat
C-o fată și c-un băiat,
Fata zice: mamă, mamă,
La inimă mă fărâmă!
Și băiatu: tată, tată,
La inimă mă săgeată!

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

189

Am fost pe la Roșiori

Am fost pe la Roșiori,
Și-am umplut un coș cu flori;
Roșiorii de la colț,
Stați, băieți, să-l luăm cu toți;
Roșiorii de la roată,
Stați, băieți, să-l luăm odată.
Foae verde foi de crin
Și-apucai la Severin;
Severinu de pe urmă,
Stați, băieți, să-l luăm pe turmă.

Culeș personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

190

Maică, bine ți-a părut

Foaie verde bob năut,
Maică, bine ți-a părut,
Pe mine cînd m-ai făcut.
Foaie verde matostat,
Foarte rău te-ai întristat,

În război cînd am plecat;
Că nu știe niminea
Cum îmi este soarta mea,
Ori e bună, ori e rea.
Foaie verde rug întins,
La război cînd am ajuns,
Veneau gloanțele pe sus,
Gloanțele dușmanului,
Pe deasupra capului.
Vin obuze vîjîind
Și gloanțele șuierînd,
Eu mă uit din cînd în cînd
Și pui fața la pămînt.
Foaie verde viorea,
Maică, măiculița mea,
Nu plînge, nu te-ntrista,
Că-mi poartă Dumnezeu grija.
Foaie verde foi de praz
Să nu plîngi, să nu oftezi;
Că de-o fi să nu mă pierzi,
Eu acas' cînd oi veni,
Eu la toți oi povesti.
Oi povesti mult și bine,
De acest război din lume,
În acești doi ani de zile.
Foaie verde matostat,
Eu d-acasă cînd am plecat
Nici ziua bună n-am luat
De la vecinii din sat,
De la mamă, de la tată,
Nici de la a mea amantă,
De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori.
Numai luna și c-o stea
Îmi știe suferința.

Dintr-un carnet al soldatului Enache M. Gheorghe, din comuna Șefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

191

Rău îmi pare, Doamne, Doamne

Foaie verde de negară,
Rău îmi pare, Doamne, Doamne,
C-a crescut Argeșu mare
Și nu-l pot trece călare.
N-am nici punte și nici luntre
Să mă duc la mine-n curte;
N-am nici poartă, nici pîrleaz,
Să mă văz la mine-acas
Să-mi mai treacă de necaz.
Foaie verde foi de spini,
Că d-un an și șase luni
De cînd umblu prin striini,
De un an și jumătate,
N-am mai primit nici o carte.
Frunzuliță de negară,
S-a unit țară cu țară
Și se bat de se omoară.
Turcu, neamțu și bulgaru
Aliați cu-austro-ungaru.
Foaie verde ș-o lalea,
S-a bătut Austria
Mai întîi cu Sîrbia
Și a sărit Rusia
Ca să-i ție granița.

Dintr-un carnet al soldatului Enache M. Gheorghe din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

192

Fă-mă, Doamne,-un puișor

Foaie verde merișor,
Fă-mă, Doamne,-un puișor,
Ca să zbor peste rățele
Peste dealuri și vîlcele.
Foaie verde matostat,

Să mă las la mine-n sat,
Să mai văz ai mei ce fac.
Să mai văz curtea și casa,
Copilașii și nevasta,
Frații și pe soru-mea
Și toată familia.
Și să-mi văd ai mei părinți,
Că i-am lăsat urgisiți,
Urgisiți și supărați.
Foaie verde măr pălit,
Din curte cînd am ieșit
Și casa mi-am părăsit,
Am plecat cum am putut
Și mama m-a petrecut,
Din gură așa zicînd:
— Băiete, oriunde-i fi,
Tu nouă să ne mai scrii.
Foaie verde viorea,
Dar nevasta ce-mi făcea?
Lăcrămile le ștergea.
Dar copiii ce-mi zicea?
— Tată, tată, mă striga,
După mine tot mergînd
Pînă din ochi m-au pierdut.
Foaie verde bob areu,
Eu mă rog lui Dumnezeu
Să facă pe gîndu meu;
Însă gîndu meu e mare:
Ca să-mi zbor peste hotare!

Dintr-un carnet al soldatului Enache M. Gheorghe, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

193

Ieși, Marițo, de mă vezi

Frunză verde de livezi,
Ieși, Marițo, de mă vezi,
Pînă sînt grînele verzi,
Că dacă s-or secera,

Vine ordin și mă ia
Și mă duce la Plevna
Și tu rămîi tot așa.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

194

Sîrmană Plevnă turcească

Sîrmană Plevnă turcească,
Cin' să te mai stăpînească?
Ei, bu bu bu și armele,
Gheren-ghen ghiuldi man-aman!
Rușii din Țara Rusască
Și din Țara Românească.
Frunză verde foi de soc,
Cum mai arde Plevna-n foc,
Cu Osman Pașa la mijloc
Și-mi strigă cu foc, cu foc:
Săriți turci, săriți Agab,
Că vin muscalii pe vale
Și românii peste cale,
Cu tunuri, cu bumbarale
Și cu săbii tăietoare.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

III

CÎNTECE PROPRIU-ZISE

(LIRICE)

(195—644)

195

Nu mai e nici o ferice

Frunză verde de trei spice,
Nu mai e nici o ferice,
De omu cu ibomnice,
Că el multă grije duce.
Multă duce, multă are,
Se miră cum să strecoare,
Pînă la Marița-n vale.
E frumoasă, bate-o Doamne!
Dar nici eu nu sînt urît,
Sînt frumos alimănit.
Hai, puică, să facem tîrg,
Nu departe, colea-n crîng,
Mijlocelu să ți-l frîng,
Să mergi la mă-ta plîngînd
Și la taică-tău jelind.

Cules personal din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

196

Geaba, puică,-aşterni devreme

Foaie verde trei smicele,
Geaba, puică,-aşterni devreme,
Că de tine n-am plăcere.
Foaie verde solz de peşte,
Toată lumea că iubeşte
Şi nu se mai dovedeşte;

Eu aseară că iubii
Și de loc mă dovedii.
Să fi iubit mai devreme,
Nu mă știa pui de lele;
D-aș fi iubit mai domol,
Nu mă știa pui de om.
Am iubit cam zvăpăiat
Toată lumea m-a aflat.

Spus de Dumitru Ursaru, lăutar bătrîn din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

197

D-aș mai isprăvi cu plugu

D-aș mai isprăvi cu plugu,
Să mă plimb pe deal cu murgu;
D-aș mai isprăvi de muncă
Să mă plimb cu mîndra-n luncă;
D-aș mai isprăvi de sapă,
Să m-așez cu mîndra-n șatră,
S-o sărut ca altădată
Să-i ție-o vară-ncheiată.

Spus de Sandu Migu, lăutar bătrîn, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

198

Ce mi-e mie drag, mi-e drag

Ce mi-e mie drag, mi-e drag,
Eu cu lumea nu mă bag,
Nici cu lumea nici cu țara,
Numai cu Lenuța sara.
Cînd îți văz ia la piept,
Dau pîn mărăcini d-a drept
Și pîn suliți să mă-nțep
Și pîn gîrlă să mă-nec,

Să viu la tine la piept,
Să mă joc cu țîțele
Ca cu gutuițele.

Spus de bătrînul lăutar Sandu Migu, comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

199

Păcat de cine iubește

Frunzuliță solz de pește,
Păcat de cine iubește,
Că nimica nu-i priiește
Și ce bea nu-i folosește,
Tot la dragoste gîndește.
Dragostea e lucru mare,
Nu-ți dă stare la mîncare,
Nici hodină la culcare.
Și iar frunză solz de pește,
Cine-n lume nu iubește,
La ce să mai spovedește;
Cine nu iubește-n lume,
Mă mir, la popă ce spune?
Spune litii și minciuni
Să-i dea popa-nchinăciuni.
— Hai, mîndro, ne spovedim,
La moș-popa Costandin,
Că e duhomnic bătrîn
Și dă la păcat puțin:
Dintr-o mie iartă-o sută,
Dintr-o sută cincisprezece.
Părinte, blagoslovește
Și dă-mi drumu la neveste,
La neveste tinerele,
La fetițe frumușele,
De drag să trăiesc cu ele.
Părinte, sfinția-ta,
Spovedește-mi pe mîndra,
Și nu-i da păcate multe
Că mă tem c-o să le uite.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

200

Să am oi, aş face-o turmă

Frunză verde şi-o alună,
Să am oi, aş face-o turmă
De copile frumuşele
Şi neveste tinerele.
Frunză verde de podbal,
Mi-aş face stîna în deal;
Putinei cu lapte acru,
Aş da babele la dracu!

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

201

Tinerică-s, vai de mine

Frunză verde mărăcine,
Tinerică-s, vai de mine!
Şi n-am pe nimeni pe lume;
Te am doar pe dumneata,
Ţi-ai călcat făgăduiala,
Ţi-ai împărţit dragostea.
— Nu, mîndruţă, n-asculta,
Aşa vorbeşte lumea;
Lasă lumea să vorbească,
Dragostea noastră să crească
Şi mîndruţa să-mi trăiască.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

202

Fă Ileană, ce nu spui

Fă Ileană, ce nu spui,
Cînd acasă mă-ta nu-i,
Pe la tine să mai viu

Și de vorbă să te țiu?
— N-am nevoie, bade, hăi!
Ca să spui pe la flăcăi,
Cînd d-acasă mama pleacă,
Prin vecini cîte oleacă.
— Fă Ileană, ba nu zău,
Că doar n-am să-ți fac vrun rău;
Vreau să viu și eu la tine,
Ca să-ți spui vorbe de bine.
— Ia mă lasă, bade,-n pace,
Altceva n-ai ce mai face?
Du-te și-ți cată de treabă,
Și nu mai vorbi degeaba.
— Fă Ileană, ia taci, fa,
Ce te mai prefaci așa?
Ce crezi tu că eu nu știu,
Că nu-ți pare rău cînd viu?
— Și chiar de ar fi așa,
Cum spui, bade, dumneata,
Măcar orișicum te-ai pune,
Ce-am în suflet nu ți-oi spune.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

203

Zis-a badea c-a veni

Zis-a badea c-a veni,
Cînd luna o răsări.
Ies afară, luna-i sus,
Badea-a venit și s-a dus.
Ies afară, luna-i jos,
Badea nu s-a mai întors.
— Unde ești, bădiță, frate,
De mă lași pe așteptate?
— Taci, lelițo, c-am venit,
De cum luna s-a ivit,
Și te-aștept pe după casă,
Sub răchita cea pletoasă.

— De-ai venit, bine-ai venit,
Trandafiru meu iubit,
Că cu tine mă mai iau,
De-mi alin necazu meu.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

204

Răsai, lună, mai degrabă

Foae verde fir și nalbă,
Răsai, lună, mai degrabă,
Să se vază prin livadă,
Să cosesc pelin şi iarbă,
Să-i dau puicăi să-mi desfacă.
— Desfă, puică, ce-ai făcut,
Şi-mi dă drumu să mă duc,
Că-ţi voi da un leu bătut.
— Măcar să-mi dai zece lei,
Nu ţi-am făcut ca să piei,
Şi ţi-am făcut să mă iei.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

205

Dintre toate-am ales eu

Dintre toate-am ales eu,
Una bună-n satu meu.
Cînd îmi spune: bună sara,
Dragostea și-aprinde para;
Cînd îmi spune: vin la noi,
Dragostea plouă puhoi.
Am dat popii leturghii,

Să vie mîndra la vii;
D-aș putea-o săruta,
O sută de oi i-aș da.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

206

De s-ar pune-o lună nouă

Foae verde fîn cu rouă,
De s-ar pune-o lună nouă,
Să-mi tai crîngurile-n două,
Să-mi văz pe opincă rouă.
Să-mi văz rouă pe opinci
Și pe Lenuța-n papuci;
Cu papucii gălbiori,
Ori c-o iubesc, ori că mor.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

207

De amorezat ce sînt

Frunzuliță grîu mărunt,
De amorezat ce sînt,
Nu văz iarba pe pămînt,
Nici luna pe cer mergînd.
Nu știu luna pe cer merge,
Ori puica la apă trece
Să-mi aducă apă rece:
Apă rece de izvoară,
Să mi-o pui la inimioară;
Apă bună și mai rece,
Cine bea de dor îi trece.

Culeș personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

208

De amorezat ce sînt

De amorezat ce sînt,
Nu văz iarba pe pămînt,
Nici luna pe cer mergînd,
Nici soarele răsărind,
Nici stelele strălucind.
Nu știu luna pe cer merge,
Ori mîndra la apă trece,
Să-mi aducă apă rece,
Apă rece din ceșmea,
Cine bea, rămîne grea;
Apă rece din fîntînă,
Cine bea, de dor i-alină.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Argeș.

209

Ce ibomnicel mi-am prins!

Frunză verde rug întins,
Ce ibomnicel mi-am prins!
Nu l-am prins întru nadins,
Ci l-am prins într-o-ncercare,
Ca să văz ce minte are.
Mi-e minte copilărească
Și dragoste fomeiască.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător din comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Argeș.

210

Pusei plugu să-mi brăzdez

Foae verde bob urez,
Pusei plugu să-mi brăzdez,
Unde-o fi crîngu mai des,
Și neveste pe ales.
Foae verde fîn cu rouă,
Dimineața-mi dete rouă,
Cîștigai o mîndră nouă,
Ce să mă fac eu cu două?
P-a mai nouă s-o iubesc,
P-a mai veche s-o-ndrăgesc.
Iubesc ziua cîte zece,
Și noaptea de sută trece,
Inimioara-mi stă tot rece,
C-o fi altu de m-o-ntrece.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

211

Cîntă cucu-n pădurice

Foae verde pelinița,
Cîntă cucu-n pădurice,
Turtureaua-n poeniță,
Să-mi deștepte pe Ioniță.
— Cîntă, cuce, negreșit,
Turturică, amărît,
De-l sculați numaidecît,
Că rămîne neiubit,
Că la toamnă mă mărit.
Păsărică de la Jii,
De la Calafat ori vii?
De Ioniță ce-mi mai spui?
— De Ioniță îți spui bine:
Bea vin și mănîncă pîine,
Nu mai grijește de tine.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

212

Adu-ţi aminte, Mariţă

Foae verde pelinită,
Adu-ţi aminte, Mariţă,
Cînd te iubeam la portiţă,
La Ioniţă-n grădiniţă,
Cînd îmi dai mie guriţă.
Foaie verde de răsură,
Te puneam cu ochii-n lună,
Şi-ţi număram dinţii-n gură.
Şi te bătea luna-n ţîţă,
Şi tu dai neicăi guriţă.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

213

Fusei aseară la Lina

Foae verde foi ca tina,
Fusei aseară la Lina,
Cum se duce toată lumea.
Luai lacătu cu gura
Şi veriguţa cu mîna
Şi intrai în cas' la Lina.
Dar Lina, cînd mă văzu,
Şapte scoarţe mi-aşternu,
Iară cu cinci mă-nveli.
Velinţă cu flori mărunte,
Mă sărută Lina-n frunte;
Velinţă cu floricele,
Mă gîdelă la picioare.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna, Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

214

Vîlvîie lumea de noi

Foae verde foi trifoi,
Vîlvîie lumea de noi
Că ne iubim amîndoi.
Lasă lumea să-mi vorbească,
Numai puica să-mi trăiască;
Zică lumea ce o vrea,
Dragostea e-n mîna mea.
Mult îmi ești puică frumoasă;
De mi-ai fi și credincioasă,
N-ar mai fi pricină-n casă.
Frumoasă ești, hotărît,
Dar ți-e neamu-afurisit:
Prea umbli după iubit.

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea Lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

215

S-a vestit lumea de noi

S-a vestit lumea de noi,
Că ne iubim amîndoi.
Lasă lumea să vorbească,
Numai mîndra să-mi trăiască,
Să-mi trăiască să mă crează.

Culės personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

216

Ce mi-e mie drag în viață

Ce mi-e mie drag în viață:
Voinicel făr' de mustață,
Mîndra fără prunc în brațe

Și cu țîța gogoneață,
Muști din ea, nu-ți vine greață.
Ce mi-e mie drag pe lume:
Nevasta cu țoale bune,
Cînd se premenește bine
Și iasă afar' la lume,
Se uită, privind la mine.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

217

Spune-mi, mîndră, mergi, nu mergi

Spune-mi, mîndră, mergi, nu mergi,
Ori poteca să-mi dezlegi,
Din două una s-alegi.
Spune-mi, mîndră, vrei nu vrei,
Că colea mă roagă trei.
Hai, mîndruță, să fugim,
Să fugim,
să pribegim,
Unde-om putea să trăim;
Că satul ni s-a mărit,
Dușmanii s-au înmulțit
Și nu mai e de trăit.
Unde se strîng doi cu doi,
Le e vorba tot de noi
Și-o să dăm tot de nevoi.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

218

Mă uitai în prunișori

Mă uitai în prunișori,
Văzui șease ochișori,
Cîte șease negrișori.

Văzui doi de fată mare,
Rău la inimă mă doare;
Văzui doi de nevestică,
Rău la inimă mă strică;
Văzui doi de primăreasă,
Rău la inimă mă arsă.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învăţător, comuna Olăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

219

Mă suii în foişor

Frunzuliţă merişori,
Mă suii în foişor,
Mă uitai în prunişori,
Văzui patru ochişori.
Faceţi-mi-i vînzători,
Vă dau pe ei gălbiori.
Doi ochi fură de nevastă,
Rău la inimă mă arsă;
Doi fură de fată mare,
Drept la inimă mă doare.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

220

Lelea mea şi draga mea

Lelea mea şi draga mea,
De te-aş prinde mai încoa,
Mai încoa şi mai încoace,
Mai nimica nu ţi-aş face;
Numai ochii ţi i-aş lua,
I-aş lega într-o basma
Şi i-aş pune la icoane

Și m-aș ruga: Doamne, Doamne,
Mai dă-mi zile să trăiesc,
Pe lelița s-o iubesc
Și-apoi să mă prăpădesc.

Cules personal de la bătrînul lăutar Ilie Busuioacă, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

221

Puică mîndră, draga mea

Puică mîndră, draga mea,
De te-aș prinde undeva,
Numai ochii ți i-aș lua
Și i-aș pune la icoane,
Să-i privesc la lumînare,
Dimineața-n sărbătoare,
Și aș zice: Doamne, Doamne,
Dă-mi viață să trăiesc
Ochii negri să-i iubesc;
Să mă plimb pe supt podgori,
Cu fete de negustori
Toate cu ochi negrișori.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

222

Costică, inima mea

Costică, inima mea,
De te-aș prinde undeva,
Numai ochii ți i-aș lua
Și i-aș lega-ntr-o bazma
Și i-aș pune la icoane
Și m-aș ruga: Doamne, Doamne,
Mai dă-mi zile să trăiesc,
Pe Costică să-l iubesc.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

223

D-aş iubi cîţi-mi sînt dragi

D-aş iubi cîţi-mi sînt dragi,
N-ar mai fi frunză prin fagi,
Nici iarbă pe supt copaci.
D-aş iubi numai copile,
N-ar mai fi carne pe mine.
Cît mi-am iubit la copile,
Eram voinicel în fire;
Dar de cînd iubesc neveste,
Vedeţi firea mea cum este:
Mi-a dat barba fără veste,
Mustăţile se lungiră,
Copilele mă urîră,
Nevestele mă-ndrăgiră.
Barba mi s-a-ncărunţat,
Pielea mi s-a subţiat,
Nu mai poci răbda de leac.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

224

Ibomnică de demult

Frunză verde tiriplic,
Ibomnică de demult,
Nu gîndi că te-am urît;
Te-am urît două-trei zile
Şi mi-e gîndu tot la tine.
Cum aş face mijlocire
Să mă văz odată bine,
Culcat pe braţe la tine?
Mijlocirea e făcută:
Ia-mă-n braţe, mă sărută.
Ibomnicel vechiuleţ,
Vin la doica-n pisculeţ,
Să ne cînte-un cuculeţ.

Ibomnicea vechiuliță,
Vin la neica în costiță
Să ne cînte o merliță.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

225

Cine la amor nu crede

Cine la amor nu crede,
N-ar mai călca iarbă verde,
Și-ar călca pămînt uscat,
Vază că l-am blestemat.
Amorule, ce-ai cu mine,
De mă pedepsești pe lume?
Ziua mă pedepsești, bine;
Dar noaptea ce ai cu mine,
De te faci d-un puișor
Și vii de mă spai din somn?
C-așa oi fi fost ursat:
Să mănînc zahar pisat,
Să beau vinu strecurat,
Să iubesc d-un diamant,
Diamant, argint curat
Să trăiesc cu el cu drag.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

226

Cuculeț de la pădure

Frunzuliță mărăcine,
Cuculeț de la pădure,
Coboar' la mîndra de-i spune,
Să nu se mai poarte bine,

Că dau cu cuţitu-n mine
Şi mă omor eu cu zile
Şi-o să meargă pomina
Şi-o să ştie toată lumea,
Că s-a-njunghiat d-un voinic
Pentr-un lucru de nimic.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

227

Mult mi-e ibomnica mică

Frunză verde ş-o sipică,
Aolică, d-aolică,
Mult mi-e ibomnica mică.
Fie cît de mititică,
D-ar purta-o neica-n cîrcă,
Să mă ţin cu ibomnică.
Aş lăsa-o d-ar mai creşte,
Dar doru mă pridideşte.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

228

Lele cu dinţii mărunţi

Lele cu dinţii mărunţi
Şi cu strungăreaţa-n dinţi,
'N ochii mei să nu te uiţi
Cînd o fi oameni mai mulţi;
Să te uiţi în ochii mei,
Cînd or fi mai puţintei,
Că sînt negri ca ş-ai tăi.
Să nu faci ie cu flori,
Să fii dragă tutulor;

Dar să-ţi faci ie cu şire,
Cu mătase vişinie,
Să-mi fii dragă numai mie.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

229

Fată cu coadele lungi

Frunză verde trei aglici,
Fată cu coadele lungi,
Şi cu strungăreaţa-n dinţi,
Hoţoaico, m-ai scos din minţi;
Intru-n casă, rău m-aprinz,
Ies afară să mă sting,
Vîntu bate, rău m-aprinz.
Despleteşte-ţi coadele,
Închide ferestrele,
C-o să-mi răpui zilele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

230

Fetiţo din Calafat

Verde, verde matostat,
Fetiţo din Calafat,
Cu mărgeanu răvărsat,
Pe sfîrcu ţîţii lăsat,
Aş pofti să-ţi fiu argat.
Ce fel de argat să-ţi fiu?
Numa-n braţe să te ţiu,
C-o ploschiţă de rachiu.
Şi să şez pe pat la voi,

Să beau rachiu din butoi,
Și-n butoi miere de roi,
Să ne iubim amîndoi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

231

Măi Mitrică Medințaș

Verde frunză arțăraș,
Măi Mitrică Medințaș,
Fii la pungă cu coraj
Și te pune călăraș,
Pe Maria să n-o lași.
— Puiule, de n-ăi scăpa,
Să dai prin grădina mea,
Să-ți dau flori și dragostea,
La fîntîna cu bujoru,
Că ni se desparte doru.
Spune: dorit-ai de mine?
Că eu m-am topit de tine;
Spune: dorit-ai cu foc?
Că eu m-am topit de tot!

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

232

Bătuto de Dumnezeu

Bătuto de Dumnezeu,
Mai fă bine, nu tot rău,
Tot pentru binele tău
Și pentru folosu meu.
Vino, cum veneai întîi,
La țarcu din bălării,
De tăiam măru fălii,

Făceam dragostea dintîi;
Cît la mine
și la tine,
Ca să mai trăim pe lume.
Cînd ăi trece pe la poartă,
Să nu-ți arunci ochii-ndată,
Să te vază lumea toată;
Să-i arunci mai amînat,
Să zică că ne-am lăsat.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

233

Guriță de melușel

Guriță de melușel,
Mai adastă puțintel,
Să mergem la Cornățel,
Să-ți cumpăr d-un testemel.
Testemel cu floare mică,
Pentru tine, ibomnică;
Testemel cu floricele,
Pentru tine, fa muere;
Testemel cu floare albastră,
Pentru tine, fa nevastă.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

234

Spune drept, cin te-a făcut?

Spune drept, cin te-a făcut?
Să merg să-i plîng la mormînt.
Frumușel te-a-nmpodobit
De la țîțe pîn la gît,
Parcă-mi ești un pui de cuc
Și plătești un lucru scump;

De la gît pîn la paftale,
Gura-ţi miroase migdale
Şi plăteşte-un lucru mare.
Cum aş face, surioară,
Ca să te mai apuc iară?
Ori la crîng, ori pe la cîmp,
Ori pe poteca de tîrg,
O dată să te sărut,
Să-mi scoţi veninu din trup.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

235

Bordeiaş, bordei, bordei

Bordeiaş, bordei, bordei,
Cu mărtăceii de tei,
Din tine vrusei să piei.
Bordeiaş, făr de gîrlici,
Gaica cu ţîţele mici
Mă fac să tot viu p-aici,
Desculţ şi fără opinci.
Bordeiaş făr de coşare,
Gaica cu rîuri la poale
Mă fac să tot vin călare,
Ziua la ameazu mare.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

236

Albo, albo de la munte

Albo, albo de la munte,
Ce ţi-ai pus fesu pe frunte?
Ori l-ai pus în pizma mea,
Ca să mă dai de belea?

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

237

Fetiță cu gălbiori

Frunzuliță doi bujori,
Fetiță cu gălbiori,
De nu te-oi iubi, să mor.
— Tu să mori și să plesnești,
Pe mine nu mă iubești;
Că eu sînt cu păzitori,
Ca o grădină cu flori.
Neică, dacă mi-ești viteaz,
Fă-ți grădină cu pîrleaz
Și-n grădină fă-ți fîntînă
Și-o numește apă bună,
Să vezi maica cum mă mînă
Cu vedrișoara pe mînă,
De trei ori pe săptămînă,
Să-i aduc apă d-a bună.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

238

Prăpădi-te-ai, Nicolae

Frunzuliță patru paie,
Prăpădi-te-ai, Nicolae.
— De ce să mă prăpădesc,
C-am pus gînd să te iubesc?
— Să mori, să te prăpădești,
Pe mine nu mă iubești;
Că eu sînt cu păzitori
Ca și-o grădină cu flori:
Dai să iei o floricea,
Șapte-opt să țin de ea;
Dai să iei un busuioc,
Șapte-opt o țin în loc.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

239

Aş iubi d-un ciobănaş

Şi-am zis verde arţăraş,
Aş iubi d-un ciobănaş,
Că mi-aduce sara caş,
Dimineaţa urdă dulce,
Mă sărută şi se duce.
Verde foae şi-un arţar,
Cine-mi trece pe plutari,
Cu cizme şi cu iţari?
Neica, ochi mărgăritari,
Limba-n gură chihlimbar,
Guriţa pahar de cleştar.
Şi-am zis verde trei sipici,
Casa-i plină de voinici,
Ochii negri nu-s p-aici.
Şi-am zis verde ş-un dudău,
Miţo, nu-ţi mai paie rău,
Mută-ţi casa la pîrîu.
Şi-am zis verde mărăcine,
Mută-ţi casa lîngă mine,
Să trăim amîndoi bine.
Şi-am zis verde iasomie
C-am să plec în haiducie
Ce-oi cîştiga să-ţi dau ţie.
De-oi cîştiga mii de lei,
Puicuţo, să fie-ai tăi.
Puică scumpă de viteaz,
Sărută-mă pe obraz,
Să-mi mai treacă de necaz.

Comunicat de C. V. Ionescu, învăţător, comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploieşti.

240

Dragostele tinerele

Dragostele tinerele,
Ele nu se fac din miere,
Numai din ochi, din sprîncene,

Vara din busuioc verde,
Din cercei de la ureche
Și din mijlocul cu bete.
De n-ar fi ochi și sprîncene,
N-ar mai fi păcate grele;
Ochii și sprîncenele
Alea fac păcatele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

241

De-aș mai trage cîte-am tras

De-aș mai trage cîte-am tras,
De iubit tot nu mă las.
Și de iubit m-oi lăsa,
Cînd mi-o suna scîndura,
Și mi-o zice mîndra mea:
A murit, a răposat,
De lume s-a săturat.
Iubește-mă dacă-ți plac,
Dacă nu, silă nu-ți fac.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

242

Unde-ți văz ochii ca mura

Unde-ți văz ochii ca mura,
Mă apucă-n piept arsura;
Unde-ți văz fața ca crinu,
Mă prididește suspinu.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

243

Drum la deal și drum la vale

Frunzuliță trei migdale,
Drum la deal și drum la vale,
Drum prin poarta dumitale.
Și-aseară trecui călare,
Cu calu numai zorzoane;
Te văzui culcată-n sală,
Năzării rochița-n poale,
Strîmtă-n șale,
                largă-n poale,
Croită pe țîțișoare.
De la ușe pîn la pat,
De trei ori am leșinat,
Pînă mi te-am sărutat.
Sfîrcu țîții ți-am văzut,
Am amețit și-am căzut
Și nu știu ce om mai sînt,
Că m-am prostit din iubit.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

244

Bată-te crucea, iubit

Bată-te crucea, iubit,
Boală fără crezămînt.
De cîte boale-am bolit,
De toate m-am izbovit;
D-astă boală ce bolesc,
Nu poci să mă zviduiesc.
Astă boală ce-o zac eu,
Nu e de la Dumnezeu,
Singur mi-am făcut-o eu,
Că o zac de doru tău.

Cules de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea. regiunea Argeș.

245

Bată-te crucea, iubit

Bată-te crucea, iubit,
Boală fără crezămînt.
Nu mi-e boală de topor,
Ca să mă duc la doftor,
Să-mi dea ierburi să mă scol,
Ci mi-e boală de iubit,
Stă la inimă cuțit.
Am iubit cît am iubit,
Dar acum m-am socotit,
C-o să mă las de iubit
Să mai strîng ce-am risipit;
Şi-o să m-apuc de furat
La neveste cu bărbat,
Să le fur noaptea din pat;
Să le las copii plîngînd
Şi bărbații suspinînd
Şi eu cu drăguța-n crîng
Să mă țiu că sînt voinic.

Cules personal de la Dumitru Ursaru, bătrîn lăutar din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

246

Rele sînt frigurile

Rele sînt frigurile,
Mai rele dragostile.
Frigurile te băşică,
Dragostile te usucă;
De friguri bei şi mănînci,
De dragoste te usuci;
De friguri zaci şi te scoli,
De dragoste zaci şi mori.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

247

Bată-te crucea, iubit

Verde frunză lemn trăznit,
Bată-te crucea, iubit,
La ce vreme m-ai găsit,
Tot pe drum călătorind?
Verde frunză ș-o alună,
Nu m-ai găs't la vreme bună,
M-ai găs't la vreme rea,
Nu-ți poci face dragostea.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

248

Fă-mă, Doamne,-un pițigoi

Fă-mă, Doamne,-un pițigoi,
La lelița pe război,
Să-i înnod la lăturoi.
Fă-mă pui de rîndunea,
La lelița pe argea
Să mi-i sărut gurița.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

249

De urît te culci și mori

De urît te culci și mori,
Dar de dragoste te scoli;
De urît te duci în țară,
Dragostea te-aduce iară;
De urît te-ai duce, duce,
Dragostea-napoi te-aduce.

Decît dragoste cu votru,
Mai bine pe Olt cu totu;
Decît dragoste cu mită,
Mai bine-o moarte pripită.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș

250

Frumos cîntă pui de cuc

Frumos cîntă pui de cuc,
Să pui șaua să mă duc,
La mîndruța de demult.
Sîmbătă ne-a fost sorocu,
Și nu mi-a slujit norocu;
Duminecă nu vreau eu,
Mă gîndesc la Dumnezeu.
Mă porți, puică, cu minciuni,
C-aș veni-ntr-o sfîntă luni.

Cules de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

251

De cînd maica m-a făcut

Foaie verde bob năut,
De cînd maica m-a făcut,
Trei amante n-am avut,
Dar acum le-am dobîndit:
Una-mi zace la pămînt,
Săturată de iubit;
Două sînt din Cîmpulung,
Naiba, dracu, le-a știut,
Să mă duc să le sărut,
Să le satur de iubit.

Cules personal de la bătrînul cobzar Sandu Migu, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

252

Marghiolițo, nene

Marghiolițo, nene,
La poarta grădinii tele,
Mi-au răsărit trei lalele:
Două verzi și una-albastră,
Ieși, Marghioalo, la fereastră,
Să te vază neica-n față,
Să te vază și iubească,
Să nu se mai pedepsească.
Că de cînd nu te-a văzut
Amărît s-a pedepsit.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

253

Ioană cu păru creț

Ioană cu păru creț,
Ieși afară de mă vezi,
Nu mă face să oftez.
Draga neichii, fa Ioană,
Îndură-te, ieși afară,
Ieși afară pîn la poartă,
Ori te uită pe fereastră,
Să vezi doru cum m-apasă.
Ioană, de dragostea noastră,
Răsărit-a flori în coastă,
Să mergem, să le culegem,
Că de le-o culege altu,
Este mai mare păcatu.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgășani, regiunea Argeș,

254

Rabdă, rabdă, sufleţele

Foae verde trei zmicele,
Rabdă, rabdă, sufleţele,
Pînă ţi-oi găsi d-o lele,
Pe pofta inimii tele.

Cules personal de la Statie M. Dobre, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

255

Aoleo, inima mea

Aoleo, inima mea,
Nu găsesc doftor la ea;
Doftor să mi-o doftorească
Ca să se mai potolească,
C-astă vară n-a iubit,
D-aia nu s-a potolit.

Cules personal de la bătrînul lăutar Ilie Busuioacă, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

256

Drumu lung şi veacu rău

Drumu lung şi veacu rău,
N-ajung unde gîndesc eu;
Lung e drumu, calea grea,
N-ajung la Mariţa mea,
Să-mi sărute guriţa.

Cules personal de la bătrînul lăutar Ilie Busuioacă, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

257

De la Jii pîn la Şitoae

De la Jii pîn la Şitoae,
Mă bate vîntu şi ploae.
Lasă vîntu să mă bată
Şi soarele să mă arză
Numai mîndra să mă vază,
Să mă vază, să mă crează.
Unde văz mîndrele-n Jii,
Cu casele-n bălării,
Cu garligiu tras în Jii,
Tu, murgule,-aici rămîi,
La mîndruţa mea dintîi!
Pentru mîndra mea dintîi
Făcui podu peste Jii,
Îl făcui şi-l isprăvii.
L-am lăsat pe balamale,
Să trec la mîndra călare,
Să mi-o sărut cu durere,
C-aşa inimioara-mi cere.
Aş da bani şi ce-ar mai cere,
S-o văz pe braţele mele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Ilie Busuioacă, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

258

Păsărică de pădure

Păsărică de pădure,
Du-te la mîndra şi-i spune,
Să te premenească bine,
Să facă-o azmă de pîine,
Să frigă-un pui de găină
Şi să suie-n deal la vie,
Să-mi dea gura numai mie.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

259

Dragostile dintr-o vară

Dragostile dintr-o vară,
Le făcui marunchi în poală,
Le scosei pe prispă-afară,
Să le bată vînt de vară.
Nu știu-ncotro, foc, o luară:
Ori lupii că le mîncară,
Ori hoții că le furară,
Ori în Olt că se-necară.
Să plătesc la năvodari,
Să bage năvoadele,
Să-mi scoață dragostile,
Să le pui pe mal afară,
Ca să le mai iubesc iară.

Cules personal de la lăutarul Lache din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

260

Trece Ioana pe șosea

Trece Ioana pe șosea,
Supărată, vai de ea,
Nici nu se mai uită-ncoa,
Parcă n-a mai fost a mea.
Să dau și eu pe colea,
Cu plosca pe supt manta,
Ca să-ntăresc dragostea.
Parcă-mi fu gura legată,
De n-o sărutai odată.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

261

Anicuţo, nene

Frunzuliţă floricele,
Anicuţo, nene,
Asară ţi-am luat flanel
Şi-acum te văz făr de el,
Ori n-ai plăcere de el?
— Ba plăcere aş avea,
Dar nu sînt cu dumneata.
— Asară ţi-am luat cercei
Şi-acum te văz făr de ei,
Ori n-ai plăcere de ei?
— Ba plăcere aş avea
De-ai veni la puica-ncoa.
— Aseară ţi-am luat mărgele
Şi-acum te văz făr de ele,
Ori n-ai plăcere de ele?
— Ba plăcere aş avea,
Dar să vii mai iute-ncoa.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

262

Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face

Frunzuliţă trei spanace,
Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face:
Fă-mă roaba stelelor,
Pe drumu Cîinenilor.
Fă-mă, Doamne-un oglicel,
La puica pe gulerel,
Să-i ciugulesc din cercel.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

263

De ce-ai slăbit, frățioare

De ce-ai slăbit, frăţioare
Şi barba ţi-a crescut mare?
De ce mi-ai îmbătrînit,
Că cu coasa n-ai cosit
Şi cu sapa n-ai prășit,
Doar cu mîndra ai şezut?
Nu ştiu vremea ţi-a venit,
Ori te-ai pripit la iubit?
— Ba vremea nu mi-a venit,
Dar m-am pripit la iubit.
De cînd iubesc la neveste,
Dete-mi barbă fără veste,
Mustăcioara se iveşte,
Puterea mi se slăbeşte.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

264

Frumoase sînt unele

Frumoase sînt unele,
Nu le ştiu colnicele,
Să le ţiu drumurile,
Să le sărut buzele,
Buzele şi ţîţele,
Ochii şi sprîncenele,
Gîtu cu mărgelele.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

265

La marginea podului

La marginea podului,
Văz urma papucului,
Lumina cercelului,
Și umbra zulufului,
Peirea voinicului.

Cules personal de la lăutarul Costache Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

266

Colea-n vale la stejar

Colea-n vale la stejar,
Mi-aolește-un păcurar
Din fluer și din caval.
D-aolit ce-mi aolea,
Toate văile urlau
De zberetu oilor,
De dragostea fetelor.

267

Aoleo și vai de mine

Aoleo și vai de mine,
Ce să mă fac eu cu tine,
Așa naltă și subțire
Și la trup făcută bine,
Seacă inimioara-n mine.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

268

De cînd maica m-a făcut

De cînd maica m-a făcut,
Trei ibomnice-am avut:
Una șade la Pietriș,
Mă roagă s-o iau furiș;
Alta șade la Căscioare,
Mă roagă s-o iau călare;
Și-alta șade la Rîmnic
Poartă cicic și vîlnic
Și cîrpă de borangic.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

269

Sui, Marițo,-n deal la păr

Frunză verde de piper,
Sui, Marițo,-n deal la păr,
Să te-ntreb unde-ai fost ieri.
D-ai fi fost după iubit,
Tot ai avea crezămînt,
Să te-ntreb ce-ai folosit.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

270

Mariuțo, Marioară

Verde, verde sălcioară,
Mariuțo, Marioară,
Mai ții gura d-astă vară?
— Tot mai țiu o țîrișoară,

S-o sădesc la primăvară,
Să-mi răsaie viorele,
Să ţi le pui la sprîncene.
— Mariuţo, Marioară,
Coboară din deal în vale,
C-a sosit trinu d-asară
Şi mi-l ţiu pe cheltuială,
Numai d-o dragoste mare.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu, din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

271

Pe drumu care vin eu

Pe drumu care vin eu,
Nu e iarbă nici dudău,
Nici fîntînă, nici gîldău,
Nici apă în eleşteu,
Să-mi potolesc focu meu.
Că focu meu cînd s-aprinde,
Şapte judeţe nu-l stinge,
Nici Oltu, nici Dunărea,
Numai puiculiţa mea
Potoleşte inima.

Cules personal de la lăutarul Lache din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

272

Dragostea, cin' va să ştie

Dragostea, cin' va să ştie,
Dragostea mi-este-o trufie,
Ca-n chip de negustorie,
Cînd te duci la prăvălie,
Şi dai două-trei parale

Și mi-ți iei d-o lipioară
Și mi-o pui su subțioară.
Ciugulești,
pînă fîrșești
Și sătul tot nu mai ești.
Dragostea mi-este-n noroc,
Știi, ca cărțile la joc:
Unu pune ș-altu ia,
C-așa merge dragostea.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

273

Cine mă vede pe drum

Cine mă vede pe drum,
Tot umblînd ca un nebun,
Zice că sînt beat de vin.
Nu m-am îmbătat de vin,
Ci-s de dragoste nebun.
Toți copiii ispitesc,
Pe mîndruța s-o găsesc.
Mîndruța se duce la tîrg,
Să-ndemn calu s-o ajung,
Să mi-o duc pe la obor,
Să-i dau rachiu, să-i dau rom,
Să mi-o-mbăt, să mi-o adorm,
Să mă culc pe peptu gol.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

274

Vino, mîndruliță, vino

Frunză verde de sulfină,
Vino, mîndruliță, vino,
Vino, mîndruță, la mine,
Vino, mîndră, prin grădină,

Smulgînd cîte-o bolbotină,
Să nu-ţi bage mă-ta vină.
Bolbotină foi de varză,
Nimenea să nu te vază,
Nici mă-ta să nu te crează.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

275

De-o vrea puica, de n-o vrea

De-o vrea puica, de n-o vrea,
Deseară mă duc la ea,
Să mă culce pe saltea,
Să-mi sărute guriţa.
Guriţa şi buzele,
Ochii şi sprîncenele,
Care fac păcatele.
Puică, sprîncenele tele,
M-aş băga slugă la ele.
Nici simbrie nu ţi-aş lua,
De la mine ţi-aş mai da.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

276

La Cerneţi în mărgioară

La Cerneţi în mărgioară,
Am avut o bălăioară,
Şi duşmanii mi-o aflară,
Mi-o aflară,
mi-o luară.
Ia-o, ţii-o-nchisă-n casă,
Tot la mine o să iasă;
Ia-o, ţii-o-n colivie,
Tot la mine o să vie.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

277

Mititico la obraz

— Mititico la obraz,
Spune neichii, unde-ai mas?
— În grădină la pîrleaz.
— Cine naiba a știut,
Că și eu aș fi venit.
— Geaba, neică, de veneai,
Tot nimic nu foloseai,
Doar gurița sărutai.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vilcea, regiunea Argeș.

278

Mititico la obraz

— Mititico la obraz,
Spune neichii, unde-ai mas,
Că-ți văz semnu pe obraz?
— În grădină la pîrleaz.
— Pe ce mînă te-ai culcat,
Cine mi te-a legănat,
Cine mi te-a sărutat
Că-ți văd semnu pe obraz?
— Unu-nalt și sprîncenat,
Cu trei semne de vărsat.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

279

Este bine, nu e bine

Este bine,
nu e bine,
Să iubești de lîngă tine,

Că te vede orişicine,
Şi te face de ruşine;
Ci să iubeşti mai departe,
Că orişicînd tot ai parte:
Ducerile nu-s deşarte,
Dragostele nu sînt sparte.

Cules personal din comuna Stăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

280

Rade-te, neică, mai des

Foiţică foi de dres,
Rade-te, neică, mai des,
Că mă-nţeapă barba ta
Şi-mi strică rumeneala
Şi mă bate maică-mea:
Cu nuiele,
cu zmicele,
Peste gîtu cu mărgele;
Cu steblă de busuioc,
Peste subţirel mijloc;
Cu pană de răţişoară,
Peste dalba feţişoară;
Cu pană de rîndunea,
Peste dalbă faţa mea.

Cules personal de la soacră-mea Casandra Matei Popa, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

281

Păcat c-am îmbătrînit

Frunză verde bob năut,
Păcat c-am îmbătrînit,
Nici vremea nu mi-a venit;
Barba neagră mi-a albit,
Pentr-un pustiu de iubit.

Cine-n lume nu iubește,
Nu știu la ce mai trăiește,
Mă mir la ce-mbătrînește.
Barba la ce-i mai albește.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

282

Doamne, să nu mă omori

Frunză verde de trei flori,
Doamne, să nu mă omori,
C-am iubit două surori:
Una-n vale, alta-n deal.
A din deal, ca un pahar;
A din vale, ca o floare,
Unde-o vede neica, moare.
A din deal cere bumbac;
A din vale ce-o să-i fac?
S-o sărut odată bine,
Să-i ție două-trei zile.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

283

Mi se făcu ochii floare

Frunză verde salbă moale,
Mi se făcu ochii floare,
Tot uitîndu-mă la vale,
Să văz pe Marin călare,
Cu cămașa albă floare,
Cu brîu numai zorzoane;
Cu cămașa licărind,
Pe la poale grea de fir,
Ocolit cu trandafir.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

284

Hai, Anico, la ceşmele

Frunză verde trei zmicele,
Hai, Anico, la ceşmele;
La ceşmelele din dos,
C-acolo e loc frumos:
Numai sălcii şi rogoz.
Rogozu de tăvălit,
Sălciile de umbrit.
Mai poftim, Anico, jos,
Să-ţi fac o coadă ş-un moţ,
Să-ţi arăt d-un pol frumos,
Pol frumos şi ferecat
Şi pe dungă şi pe lat.

Cules personal de la nevastă-mea Marina, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

285

Şi ţi-am spus, băiete, mă

Frunzuliţă cînepă
Şi ţi-am spus, băiete, mă,
Şi ţi-am spus de sîmbătă,
Să-mi vii pe duminică,
Că mă găseşti singură,
Culcată pe scîndură,
Cu capu pe perină
Şi cu faţa la părete,
Cu gura friptă de sete,
Pentru tine, măi băiete.

Cules personal de la nevastă-mea Marina, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

286

Usca-li-s-ar mîinile

Usca-li-s-ar mîinile,
Cui n-ascut săcurile,
Să-mi taie pădurile,
Să-mi facă drum pe colea,
Să-mi văz pe mîndruța mea,
Cum o bate maică-sa:
Cu nuiele, cu zmicele,
Peste gîtu cu mărgele;
Cu chită de viorele
Peste mîna cu inele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

287

Proastă minte ce-am avut

Frunză verde bob năut,
Proastă minte ce-am avut,
De-am dat dragostea-mprumut
Și-acum cu ochii mă uit.
Nu știu ce-aş mai da ca dată,
Să-mi mai văz dragostea dată,
Să-mi iubesc ca altădată.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

288

Trandafir, trandafiraș

Trandafir, trandafiraș,
Te-am iubit de copilaș
Și-acum te duci și mă lași.

Să-mi cat iarba fir cu fir,
Să-mi găsesc d-un trandafir.
Trandafir cu foaia lată,
Te-aş iubi şi mi-eşti cumnată;
Trandafir cu foaia-ngustă,
Te-aş iubi şi mi-eşti cam cuscră;
Trandafir cu doi boboci,
Te-aş iubi şi nu te poci.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

289

Trei ibomnice-am avut

Frunzuliţă bob năut,
Trei ibomnice-am avut:
Una-n deal şi alta-n vale,
Una-n uliţa a mare.
A din vale m-a lăsat,
A din deal s-a măritat,
A din uliţa a mare,
Cine-o are,
bine-i pare.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

290

Şade neica-ntre răzoare

Frunză verde iarbă mare,
Şade neica-ntre răzoare
Şi se uită pe fereastră,
Strigă pe mîndra din casă:
— Ieşi afară, surioară,
Dă-mi gura că mor p-afară!
— Nu poci, nu poci, frăţioare,

C-am o cățea lătrătoare
Și-o ușe scîrțîitoare.
— Na cuțitu de la mine,
Taie-un codru de slănină,
Unge ușa la țîțînă,
Să nu scîrțîie o lună;
Taie-o felie de pîine
Și-o dumică-n lapte dulce,
Dă cățelii să mănînce.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

291

Om cu nevastă frumoasă

Om cu nevastă frumoasă,
Nu poate să ție casă.
Ea iubește,
el păzește,
Coasa-n pod îi ruginește,
Fînu-n cîmp îi putrezește.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

292

Lasă-te. puică, de mine

Frunză verde mărăcine,
Lasă-te, puică, de mine,
Că viu astăzi și viu mîine
Și fac pricină cu tine.
— Cum focu o să mă las,
Că mi-e casa la doi pași?
De tine nu m-oi lăsa,
Cînd mi-oi lăsa lingura

Și mi-o suna scîndura,
Și popa m-o tămîia
La cap cu cădelnița.

Cules personal de la socru-meu Matei Popa, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

293

Mariță, Mariță

Mariță, Mariță,
Tinerea fetiță,
Eu m-aș îndura
Și ți-aș cumpăra:
Inel de argint
Pentru logodit.
— Lasă, domnu meu,
Asta nu am purtat eu.
— Mariță, Mariță,
Tinerea fetiță,
Eu m-aș îndura
Și ți-aș cumpăra:
Roche de mătase
S-o ai de mireasă,
Cămașe cu flori
Pentru sărbători,
Papucei de lînă
Pentru săptămînă.
— Lasă, domnu meu,
Asta nu vreau eu.
— Mariță, Mariță,
Tinerea fetiță,
Eu m-aș îndura
Și ți-aș cumpăra:
Pantofi de cutie
Pentru cununie.
— Lasă, domnu meu,
Asta nu vreau eu.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

294

Nevasta care iubește

Nevasta care iubește,
Spală noaptea și cîrpește
Și ziua se premenește.
Cînd cîntă cocoșii o dată,
E lăută, pieptănată;
Cînd cîntă de două ori
Este-n grădină, la flori;
Cînd cîntă a doua oară,
Iese pe prispă afară.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

295

Trage-i, trage-i la papuc

Trage-i, trage-i la papuc,
Că mîine-o să-njug la plug.
Pluguleț cu patru boi,
Sărut ochii amîndoi.
Pluguleț, cu bîrța groasă,
Dragă mi-e lelea frumoasă
Și la vorbă mîngîioasă.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

296

La gropanu cu ciolpanu

La gropanu cu ciolpanu,
Mi-adapă Gheorghiță calu.
Nu-l adapă că-i e sete,
Ci vede pe Stana-n fete,

Gătită cu barişi verde,
Cînd o vede,
el se perde.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

297

Dar-ar Dumnezeu să dea

Frunză verde ş-o lalea,
Dar-ar Dumnezeu să dea:
Să ningă şi să se ia,
Să-nfrunzească vîlceaua
Să cînte cucu prin ea,
Să mă plimb cu mîndra mea,
Cu iia numai betea.

Cules personal de la nevastă-mea, Marina, comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

298

S-a mîniat Mariţa

S-a mîniat Mariţa
De duminecă sara,
Că i-am luat batistoara.
Du-mi-te, Mariţo,-acasă,
Că-ţi iau alta mai frumoasă,
Singur să mă trag pe braţe;
Şi cu firu de pichet,
Singur să mă trag pe piept.

Cules personal de la Gheorghe Ş. Stoica, din comuma Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

299

Busuioace nu te-ai coace

Busuioace nu te-ai coace,
Nici sămînță n-ai mai face;
Că din sămîncioara ta
S-a scociorît dragostea.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

300

S-a vestit lumea de noi

S-a vestit lumea de noi,
Că ne iubim amîndoi.
Zice lumea că iubesc,
Nici eu nu tăgăduiesc,
Că prea foarte te iubesc.
Toată lumea zice-așa:
Că-s iubit de dumneata
Și-unde să nu fie așa!

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

301

Ioană, Ioană, țaică Ioană

Ioană, Ioană, țaică Ioană,
Naiba te scoasă-n poiană,
Naltă ca o buruiană,
Frumoasă ca o icoană!
Sărut ochiu și-o sprînceană
Și-alunița de supt geană,

Să nu se bage de seamă,
Şi negelu din obraz,
C-ai făcut la mulţi necaz,
De nu te mai măritaşi.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

302

Pe vara care-a trecut

Pe vara care-a trecut,
Trei perechi de cizme-am rupt
Şi tot nu te-am dobîndit.
Pe vara care-o veni,
Oi şti de m-oi potrivi:
Alte cizme mi-oi tocmi,
Pînă mi te-oi dobîndi.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

303

Mărioară de pe plai

Mărioară de pe plai,
Spune, gura cui o dai?
Mi-o dai mie cu chirie,
Pînă la Sfîntă Mărie,
Cînd se coace coarna-n vie
Şi strugurii razachie?

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

304

Suie Lina pe colnic

Frunzuliță tiriplic,
Suie Lina pe colnic,
Cu papucii lip, lip (lip)
Și cu iia lic, lic (lic),
Răsucind la borangic.
De trei zile răsucește
Și pe fus nu mai sporește;
Răsucește de trei zile
Și pe fus n-are trei fire.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

305

Uite neica, nu e neica

Frunzuliță foi ca sfecla,
Uite neica,
nu e neica,
Că dac-ar fi fost neicuța,
L-ar fi cunoscut găicuța,
Din treapădu murgului,
Din sunetu frîului.
Uite neica,
nu e neica;
Ba e el, pupa-l-ar doica.
Uite neica trece gîrla,
Îi zări gaica căciula,
Căciulița albișoară,
C-a dormit la mine-n poală
Cu capu la țîțișoare.
Uite neica trece rîu,
Că-i cunoaște gaica brîu,
Brîu-ales cu floricele

Lucrat de mîinile mele.
Uite neica suie dealu,
Că-i cunoaște gaica calu.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

306

Trecu Leana pe colea

Frunză verde ș-o lalea,
Trecu Leana pe colea
Și mă lovi cu fusta,
Cu fusta, cu mîneca.
Parcă-mi fu gura legată,
De n-o sărutai o dată;
O dată, de două ori,
N-ar strica și de trei ori.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

307

Dar-ar Dumnezeu să dea

Dar-ar Dumnezeu să dea,
Să vie moartea să ia
P-ăl d-a lăsat dragostea;
Că dragostea m-a mîncat
Dar oasele mi-a lăsat.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

308

Lelişoară cu cercei

Lelişoară cu cercei,
Şi la cap cu ghiocei,
Ce te uiţi în ochii mei?
Fugi d-aci trup blestemat,
Că mă tem de deocheat,
Că e boală făr de leac.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

309

Răsai lună, răsai dragă

Răsai lună, răsai dragă,
La Mariţa în ogradă,
S-o vedem cum e culcată;
Dacă-o fi culcată bine,
Este ferice de mine;
Dacă-o fi culcată rău,
Să-mi caut cu Dumnezeu.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

310

Trimeţ la Ioana să vie

Frunzuliţă razachie,
Trimeţ la Ioana să vie
Şi Mariţa să nu ştie,
C-aude şi se mînie.
Şi ţine multă mînie,
Pînă la Sfîntă Mărie,
Nu-mi mai dă guriţa mie.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

311

Dragi-mi sînt copilele

Dragi-mi sînt copilele,
Cînd le minte ţîţele
Dar mai dragi nevestele,
Cînd înălbesc pînzele;
De-mi ridică poalele,
Li se văd picioarele,
Albe ca lebedele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

312

Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face

Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face,
Fă-mă roata stelelor,
Drumu Osîncencelor;
Să-mi aleg d-o osîncea,
Care-o fi mai frumuşea,
Cu basmaua de mătase,
Cu drag să mi-o port pe braţe,
Cu şorţişor de pichet,
Cu drag să mi-o strîng la piept.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

313

Ioana plînge şi suspină

Ioana plînge şi suspină,
Că i-a dat salba-n fîntînă.
— Ioană, nu mai ofta,
Ţi-o face neica alta,
Mai frumoasă ca a ta.

Dar să știi, Ioană, desară,
Cînd ți-oi face semn din sală,
Să vii să ne iubim iară.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

314

Cîntă cucu-n poieniță

Cîntă cucu-n poieniță:
Sai de-i spune lui Ioniță,
Să vie să-i dau guriță;
Că la toamnă mă mărit
Și rămîne neiubit.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

315

D-aoleo, ce puișor

D-aoleo, ce puișor,
Cum se roagă binișor,
Să mi-l trag la sînișor;
D-aoleo, ce pui dorit,
Cum se roagă de milit,
Să mi-l prinzi d-un ibovnic.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

316

Alunel cu alunele

Alunel cu alunele,
Drag mi-e neica cu inele,
Cu betițe cu mărgele,

Cămașe cu floricele;
Cu mijlocu subțirel,
Subțirel și gingășel,
Moare gaica după el.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

317

D-aolică lelișoară

Frunzuliță cuișoară,
D-aolică lelișoară,
Dă-mi gurița de mă scoală,
Ori dă-mi-o de mă omoară.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

318

Mărită-te Marioară

Frunzuliță sălcioară,
Mărită-te Marioară,
De-mi ia calea din picioare
Și ochii du peste vale.
Marie cu ochii verzi,
Trec la vale nu mă vezi;
Trec la deal, răspuns nu-mi dai,
Mă mir ce inimă ai.
Pentru tine, Marioară,
Multă lume se omoară;
Și-oi să mă omor și eu,
Tot de foculețu tău.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

319

Apucai pe drum la vale

Foae verde salbă moale,
Apucai pe drum la vale,
Mă-ntîlnii cu şeapte care,
Şeapte care cu chirie,
Se duceau la Lixăndrie.
Vorbii să-mi facă şi mie,
Să-mi facă d-un cărugian
Cu obezi de măr botan,
Cu căpăţini de moşdrean,
Cu spiţe de odolean.
Şi osii de leuştean;
Leucile de rozmalin,
Loitre de calomfir,
Inima de trandafir,
Şuşletele de pelin;
Proţapu de busuioc
Şi jugu de siminoc;
Restee doi cocorăi
Şi boii doi brebenei
Şi biciu d-un ghiocel,
Ca să mîi boii cu el;
Funia d-o viorea,
Să tragă puica de ea.
Eu la hăis, puica la cea,
Să ne cărăm dragostea.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

320

Pe la noi, pe drum la vale

Frunză verde iarbă mare,
Pe la noi, pe drum la vale,
Trec pe vale, pe cărare,
Şapte cară cu chirie,
Ale lui neica Ilie.
Să-l rog să-mi facă şi mie:
Cu roate de rosmarin,

Cu spițe de trandafir,
Cu obezi de calomfir;
Cu proțap de busuioc
Și jugu de siminoc,
Să trag cu mîndra de el,
Pe cel deal, pe colnicel;
Eu la hăis, puica la cea,
Ca să-mpărțim dragostea,
Ca să nu zică poimîine,
Că e mai multă la mine.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

321

Cine, foc, m-a-mbătrînit

Frunză verde mărgărit,
Cine, foc, m-a-mbătrînit?
Păcătosu de iubit,
Că nu l-am mai legumit,
Ci l-am dat tot împrumut,
Cu gîndu să iau mai mult,
Și pe ăla l-am pierdut.
Eu l-am dat cu banița;
Să mi-l dea cu lingura,
N-aș mai zice nimica.

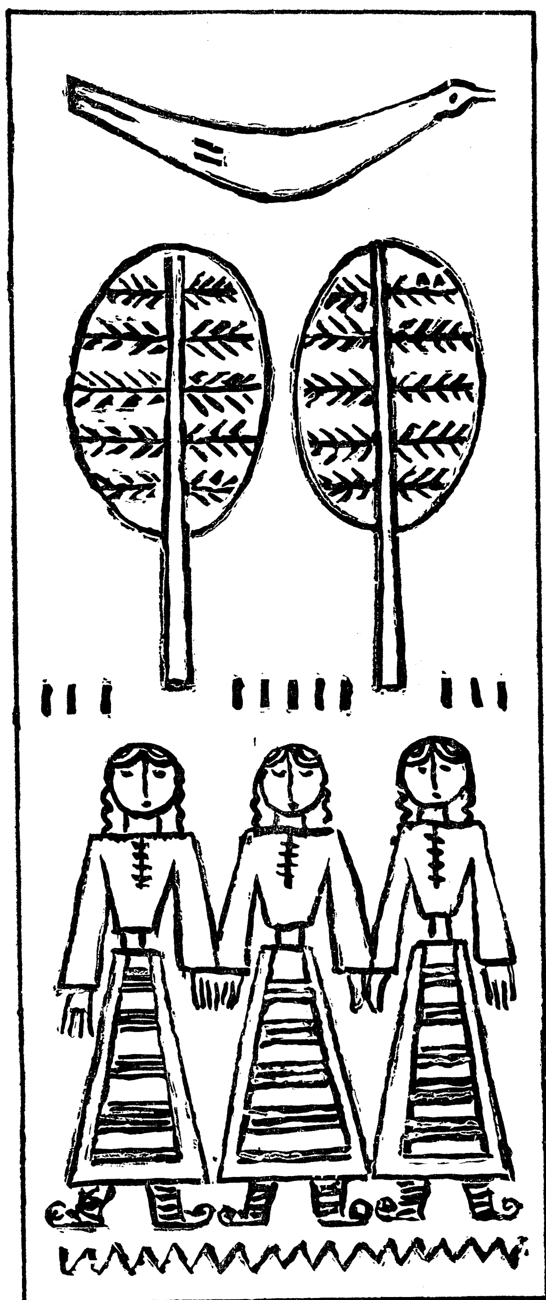
Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

322

De ți-ar fi firea-ntr-o fire

De ți-ar fi firea-ntr-o fire
Te-ai iubi numai cu mine;
Dar ți-e firea-n multe părți,
Te iubești cu cine poți.

Cules personal de la unchiu-meu Gheorghe I. Bălășel, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

323

Cucule de su pădure

Cucule de su pădure,
Du-te la badea și-i spune:
Pe dumineca ce vine
Să-și tomnească pana bine,
Că și eu îi voi trimete
Rozmarin și iarbă verde,
În năcazu altor fete.
El să-mi trimeată-napoi:
Rozmarin și două flori,
De necaz altor feciori.

Cules personal de la un cioban de pe muntele Mănăilesele, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

324

Trandafir du pă răzor

Trandafir du pă răzor,
Cu mijlocul roșior,
Roșior și cam închis,
D-un ibomnicel mi-am prins.
Nu l-am prins întru-nadins,
Ci l-am prins într-o-ncercare,
Să vedem ce minte are.
D-o avea vreo minte bună,
Eu l-oi mai iubi o lună;
D-o avea vreo minte rea,
Ducă-se la mumă-sa!

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

325

Unde-ai plecat, neiculiță

— Frunzuliță snop de viță,
Unde-ai plecat, neiculiță?
— La Craiova, puiculiță.
— Și ce-mi tîrgui, neiculiță?
— O rochiță, puiculiță:
Largă-n poale, strîmtă-n șale,
Croită pe țîțișoare,
Ca să ți-o dau dumitale.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș

326

Unde te duci, Ionică

— Unde te duci, Ionică?
— Peste Olt, la ibomnică.
— Nu te duce, Ionică:
Oltu-i mare, șaica mică
Și mi-te-neci, Ionică.
— De-ar fi Oltu cît de-adînc,
Tot o să trec, să mă duc.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

327

Unde te duci, Mărinică

— Unde te duci, Mărinică?
— Peste Olt la ibomnică.
— Dar Anichii ce-i aduci?

— Fustă albă și papuci,
Și-o creacă de mere dulci,
Și-o farfurie cu nuci.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

328

De trei ori potcovii calu

De trei ori potcovii calu,
Potcoava și icușaru
Să sui la Marița dealu.
Că Marița e frumoasă:
O iubesc zapcii de plasă,
Scriitorii de la masă,
Și logofeții din casă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

329

Ioane, cînd ăi pleca

Ioane, cînd ăi pleca,
Să dai prin grădina mea,
Să-ți dau flori și dragostea;
Să-ți dau flori și busuioc
Și pe Lina de mijloc.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

330

Mi-a plecat neica de luni

Mi-a plecat neica de luni,
Mi-a lăsat doru prin pruni
Și dragostea prin aluni,

N-am batistă s-o adun.
Dragostea o iau că-mi place,
Dar dorului n-am ce-i face.

Culeş personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

331

Săbărelu

Cît mi-e Argeşu de mare,
Haz ca Săbărelu n-are.
Săbărelu cu dulceaţă,
Trece iarna şi nu-ngheaţă,
Numai aburi şi cu ceaţă.
Doar cînd fu la Bobotează,
Prinsă-o ţîrişoară gheaţă.
Săbărel cu cotituri,
Dragoste cu lovituri,
Junghiuri pe la-ncheieturi,
Dragoste cu-azvîrlituri!
Verde frunză d-o lalea,
Dar-ar Dumnezeu să dea
Să-mi vie Sabaru mare
Să se-nece toţi sabarii;
Să-mi rămîie-o săbăreancă,
Care mi-este mie dragă.
Dragă mi-e săbăreanca,
Cînd o văz dumineca,
Cu iia ca lebăda,
Se vede ţîţa prin ea,
Presurată cu fota,
Mi se rupe inima!
Dragi mi-s săbărencele,
Cînd înălbesc pînzele,
Şi-mi ridică poalele,
Li se văd picioarele,
Albe ca lebedele,
M-apucă frigurile!

Cules personal de la Băile Govora, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

332

Cine-mi strigă la portiță

Cine-mi strigă la portiță?
Tinerel de Ioniță,
Să mă duc să-i dau guriță.
— Nu poci, nu poci, măi Ioniță,
Că mă umplu pe rochiță.
— Sumete rochița-n brîu,
Vino-n vale la pîrîu,
Să luăm apă năstrăpioară,
Ca s-o pui la inimioară.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

333

Costică, batista-ți pică

— Costică, batista-ți pică.
— Ia-o, Leano, și-o ridică.
— N-o ridic, că e murdară.
— Ia-o, Leană, și o spală,
Cu apșoară năstrăpioară
Și-o spală la inimioară.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

334

Strigă Lenuța din coastă

Strigă Lenuța din coastă:
Vino, neică, de mănîncă,
C-asară te-ai mîniat
Și te-ai culcat nemîncat,
Pe mînă nelegănat

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

335

I-auzi, lele, pițigoiu

Frunză verde usturoiu,
I-auzi, lele, pițigoiu;
Lasă la naiba războiu
Și hai să-nfundăm zăvoiu.
I-auzi, lele, pitpalaca,
Ia lasă la naiba vatra
Și hai să-nfundăm prisaca.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

336

Făcui drumu potecele

Frunză verde trei zmicele,
Făcui drumu potecele,
Și pădurea codricele,
Trecînd la mîndrele mele,
Care m-am iubit cu ele,
De cînd erau mititele,
Nu aveau la gît mărgele,
Nici la coadă panglicele,
Să mă hotărăsc cu ele.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

337

Frumoase sînt unele

Frunză verde murele,
Frumoase sînt unele,
Cum își fac fesurile!

Verde frunză lemn cîinesc,
Eu nu mă mai fesuresc
Şi ce mi-e drag, tot iubesc.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

338

Pe vale, pe la ceşmele

Pe vale, pe la ceşmele,
Trec ibomnicile mele,
Cu cercei şi cu mărgele,
Cu cămăşi cu floricele,
Cu fuste şi cu boşcele,
Mă duc şi eu după ele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

339

Tot gîndind, puică, la tine

Frunză verde mărăcine,
Tot gîndind, puică, la tine,
Pierdui calea, vai de mine!
Nu ştiu luna-ntunecoasă,
Nu ştiu calea lunecoasă;
C-alunecai şi căzui,
Alune din sîn pierdui.
De-oi mai găsi vreuna,
M-oi iubi cu Catrina.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

340

Neică, ce mi-ai tîrguit?

Frunză verde bob năut,
Neică, ce mi-ai tîrguit?
Inele şi flori de tîrg
Şi o spilcă de argint,
C-aşa m-am făgăduit.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

341

Haideţi, puică, amîndoi

Frunză verde foi de foi,
Haideţi, puică, amîndoi,
Să cosim iarbă de boi,
În vîlceaua cu trifoi,
Să ne iubim amîndoi;
Pînă boii-o paşte iarbă,
Noi să ne vedem de treabă.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

342

Frumos cîntă cucu-n deal

Frumos cîntă cucu-n deal,
Pe-o crecuţă de tufan
Şi mi-ascultă-un căpitan.
Mîndra şade-n pat la geam
Şi-mi înşiră la mărgean.
Înşiră tot cîte-un bob,

Să bage pe neica rob.
Dar ce fel de rob să-i fie?
Numa-n braţe să mi-o ţie.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

343

Arde-te-ar focu, Sibii

Arde-te-ar focu, Sibii,
De trei ori te ocolii
Şi ce cătai nu găsii:
Cătai cercei şi mărgele
Şi cerapi cu găurele,
Să duc Mariuţii mele;
Şi oglinjoară cu toc,
Să-i stea inima la loc.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

344

Leliţă-nvălită bine

Leliţă-nvălită bine,
Bagă-mă slugă la tine,
Că nu-ţi iau nici o simbrie,
Numai opinci şi obiele,
Pălărie cu cordele;
Pe faţa cordiţelor,
Dragostea fetiţelor.
Pe dosu cordelelor,
Dragostea nevestelor.
Nici simbrie nu ţi-aş lua,
De la mine ţi-aş mai da.
Leliţă-nvălită rău,

Vino să te-nvălesc eu,
La o gură de pîrîu,
Că e iarbă şi dudău.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

345

Cîntă cuculeţule

Cîntă cuculeţule,
În toate dimineţile
Să te-auză mîndrele,
Să pornească vitele.
Să-ntărim dragostile,
Pe toate poienile.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

346

Lenuţo du peste Olt

— Lenuţo du peste Olt,
Cu coada-mpletită-n opt,
Cu moţişoru d-un cot,
Cu brîu lăsat pe şold,
Cîte parale la pod?
— De prăjină-o rublă bună;
De lopată-o rublă toată.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

347

Lelişoară cu călţuni

Frunzuliţă trei căpşuni,
Lelişoară cu călţuni,
Ce mă tot porţi cu minciuni,
Prin păduri, prin surpituri?
Ţi-oi da palme, ţi-oi da pumni,
Să te satur de minciuni;
Ţi-oi da pumni şi ţi-oi da palme,
Să te satur de palavre.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

348

Spune, Leano, ce-ai mîncat

Spune, Leano, ce-ai mîncat,
Spune cu adevărat,
Pe mine de m-ai uitat?
— Ou de raţă-ncondeiat.
— Pleznir-ar ciń ţi l-a dat.
— Spune, Leano, ce-ai băut,
Pe mine de m-ai urît?
— Apă din puţ părăsit.
— Pleznir-ar cin' ţi-a adus.

Cules personal de la lăutarul Lache, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

349

Amurează de demult

Amurează de demult,
Nu gîndi că te-am urît;
Te-am urît două-trei zile

Şi mi-e gîndu tot la tine.
Amurează de departe,
Nici un folos nu mă bate;
Numai cizmuliţe sparte
Şi picioare trepădate.

Cules personal de la lăutarul Lache, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

350

Cît oi fi, cît oi trăi

Cît oi fi, cît oi trăi,
Fată mare n-oi iubi.
Oi să-mi iubesc d-o copilă,
Că se suie pe opincă
Şi-mi dă guriţa de frică,
Guriţă de sărutat,
Trupşorel de dezmierdat.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

351

Olteancă du peste Olt

Olteancă du peste Olt,
Te cunosc numai pe port:
Cu brîu lăsat pe şold,
Cu moţişoru d-un cot,
Te gonii hotaru tot,
De la Jii şi pîn' la Olt.
Cînd la Olt, Oltu vărsat,
Poduleţu fărîmat.
Dar-ar Dumnezeu să dea,

Să-mi adie crivățu
Să mărească talazu,
Să nu poți trece Oltu.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

352

Copilă du peste Olt

Copilă du peste Olt,
Te cunosc numai pe port,
Cu moțișoru d-un cot,
Cu brîu lăsat pe șold.
De te-aș prinde pe la pod,
Să-ți pui paie, să-ți dau foc,
Să-ți arză mijlocu tot
Și rochița pîn la cot.
Arder-ar rochea pe tine,
Cum arde inima-n mine;
Arde-ți-ar rochea pe poale,
Cum mi-arde pîrjol în foale;
Arde-ți-ar rochița-n spete,
Cum mă sărutași cu sete.
Dar-ar Dumnezeu să dea,
Să-mi adie Crivățu,
Să se-nalțe talazu,
Să mi se scufunde podu,
Cînd ăi pune picioru,
Să-nece moțișoru . . .

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

353

Doda mea de peste Olt

Foicică foi de bob,
Doda mea de peste Olt,
Cu moțișoru d-un cot,
Strălucește trupu tot.

Moţişorul străluceşte,
Inimioara mi-o topeşte.
— P-unde-ai trecut, dodă, Oltu,
De n-ai înecat moţu?
— L-am trecut pe la Podari;
La podaru cel mai mare,
I-am dat galbeni şi parale;
La podaru din mijloc,
I-am dat şi-altuia un zlot,
La podaru cel mai mic,
Îi dedei un firfiric;
Şi pînă trecui gîrliţa
Îi mai dedei şi guriţa.
— Ce-mi stai, dodă, te gîndeşti,
Ori ai gînd să logodeşti?
— Eu nu stau să mă gîndesc,
Frumoasă pîine zolesc,
C-a venit Vinerea-Mare,
Fac ai noştri d-o prînzare;
Să poftiţi şi dumneavoastră,
Să gustaţi prînzarea noastră.
Ce bucate-or fi mai bune,
La dumneavoastră le-oi pune.

Comunicat de G. Florescu, învăţător, comuna Vilsăneşti, raionul Curtea de Argeş, regiunea Argeş.

354

Toată vara mă umbrii

Toată vara mă umbrii,
Supt tufă de rosmalin,
Pe braţe la Constandin;
Toată vara mă trăgeam,
Supt tufă de leuştean,
Pe braţele lui Ştefan;
Şi mi-mpleteam la codiţă,
Supt tufă de lămîiţă,
Pe braţele lui Ioniţă.

Culeş personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

355

O mîndră care mi-e dragă

O mîndră care mi-e dragă,
Poarte-se cu iia neagră,
Barim la iad să mă tragă:
Tot mă duc, că mi-este dragă.
O mîndră ce mi-e urîtă,
Poarte-se tot premenită,
Barim la rai să mă ducă:
Nu mă duc că mi-e urîtă.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

356

D-aolică vecinică

Frunzuliță de aglică,
D-aolică vecinică,
Să vii desară la furcă.
— Nu poci, nu poci, vecinele,
Că sînt dușmancele rele,
Ascultă pe la proptele;
Ne ascultă vorbele,
Ne strică dragostile.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

357

Mi-aș da calu de supt mine

Frunzuliță mărăcine,
Mi-aș da calu de supt mine
Și pungulița cu rile,

Numai ca să fiu cu tine.
Fir-ar ceasu-afurisit,
Cînd plecai după iubit,
C-am găsit drumu-ngrădit,
Nici cu pari, nici cu nuiele,
Numai cu cuvinte grele.
Nu știi, Lino, ce ți-am spus:
Să-ți legi doru-ntr-o bazma,
Și să-l porți cu dumneata,
Ca pe Maica Precesta.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

358

La luncă, puică, la luncă

Frunzuliță ș-o lăptucă,
La luncă, puică, la luncă,
Să-ți tai rișchitori și furcă;
Iară la mijlocu luncii
Să dai neichii plata furcii
Și la capu dealului
Plata rișchitorului.
Și iar verde trei migdale,
La vale, puică, la vale,
C-a făcut fasolea floare
Și mazărea tecișoare,
Să mergem să arăcim,
Numai amîndoi să fim
În tihnă să ne iubim.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

359

De-ai fi, mîndră, bunișoară

De-ai fi, mîndră, bunișoară,
Tot ți-ai face pat afară;
Eu m-aș face vînt de vară

Şi-aş veni la dumneata:
Patu ţi l-aş legăna,
Guriţa ţi-aş săruta.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

360

Mariţo de la Buzău

Mariţo de la Buzău
Am auzit că ţi-e rău;
Am auzit, n-am crezut
Şi-am venit de te-am văzut.
Dar nici mie nu mi-e bine:
Dragostile m-au pus bine.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

361

Fire-i a năibilor de fată

Fire-i a năibilor de fată,
Vii în luncă nechemată
Şi-mi dai gură ne-ntrebată.
Fire-i a năibilor, fetiţă,
Vii la neica-n poieniţă
Numai ca să-mi dai guriţă,
Guriţă şi ochişori,
Ca să nu mă laşi să mor.
— Frunză verde trei măsline,
Tinerea sînt, vai de mine,
Şi n-am pe nimeni pe lume;
Te am doar pe dumneata,
D-aia ţi-am dat guriţa,
Şi-am împărţit dragostea.
— Nu, neicuţă, n-asculta,

C-aşa vorbeşte lumea;
— Lasă lumea să vorbească,
Dragostea noastră să crească.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

362

Muşca-te-ar neica de buză

Frunză verde nu-ş ce frunză,
Muşca-te-ar neica de buză;
De buză şi de obraz,
Ca să nu-ţi fie necaz.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

363

Păcat de dragostea mea

Păcat de dragostea mea,
Eu o fac şi-altu mi-o ia.
Las' s-o ia, s-o ia, s-o ia,
Bage-o-n ochii mîni-sa.
Că de cînd am tot iubit,
Mîncarea nu mi-a ticnit,
Nici la prînz şi nici la cină,
N-aveam vreme de hodină;
Suiam deal, coboram vale,
Ca să ies suratii-n cale.
Şedeam noaptea cît e lungă,
Răzmînd gardurile-n dungă,
Mai treceam cîte-un pîrleaz,
Să fac puichii în necaz.
Deschideam cîte-o uşcioară,
De necaz puica să moară.

Dar acum m-am săturat
Și văz bine că-i păcat
Să tot stau pe drum în sat.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

364

Mîndră, mîndri-m-aș cu tine

Mîndră, mîndri-m-aș cu tine,
O lună, două de zile,
Dacă-i vedea că ți-e bine,
Să rămîi, mîndră, cu mine;
Dacă-i vedea că ți-e rău,
Să te duci la omu tău,
Fie cît de nătărău.
Hai, mîndruță, să fugim,
Să fugim, să pribegim,
Că p-aici ne prăpădim;
Să fugim, să trecem Oltu,
Că p-aici ne calcă focu,
Și ne gonește cu totu,
Șapte sate du pă Olt,
Și opt du pă Topolog,
Și județu Vlaștii tot.

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

365

Asară trecui călare

Asară trecui călare,
Pe la poarta dumitale,
Și-ți zării rochița-n poale,
Cusută cu floricele.

Floricelele de fir
La mijloc de trandafir.
Trandafir cu doi boboci,
Te-aș iubi, dar nu te poci;
Trandafir craiovenesc,
Te-aș iubi și nu-ndrăznesc.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

366

Am o mîndruță la Gorj

Frunzuliță foi de boji,
Am o mîndruță la Gorj,
Așa naltă, subțirea
Cu cămașa fir betea,
Se vede țîța prin ea.
Țîțe mici cu buturele,
Mușcar-ar neica din ele,
Ca din doi faguri de miere.
Ea nu mîncă, nici nu bea,
Doar se uită-n calea mea,
Și tot este rumenea;
Dar să mînce și să bea,
N-ar fi nimenea ca ea.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

367

Cuculeț de la pădure

Cuculeț de la pădure,
Cu gușa plină de mure,
Du-te la mîndra de-i spune,
Să nu se mai poarte bine

Cu hainele de la mine;
Să se poarte mai așa
Pe cum e inima mea.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

368

Marițo de la Buzău

Frunzuliță de areu,
Marițo de la Buzău,
Vino pe genunchiu meu,
Să te luluiesc și eu.
— Lului, neică, luluit,
De ce nu m-ai luluit,
Neică, cînd am fost mai mică;
Dar acum sînt măricică,
Mă luluiesc singurică.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

369

Ieși, Marițo, din război

Frunză verde foi vizdei
Ieși, Marițo, din război
C-a-nflorit dafinii tăi
Și doarme neica supt ei.
Nu știu doarme, ori ce face,
Ori de-al dracului se face,
Nici gurița nu-i mai place.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

370

Di, di, di, murgule, di

Di, di, di, murgule, di,
Di, di, di, că n-ăi muri,
Dar nici bine nu ți-o fi.
Di, di, di, murgule,-n Jii,
Că sînt fete și copii
Și băieți de peste Jii,
Fete de la lînării,
Cu buzele vișinii,
Cu țîțele dordolii,
Murgule, aici rămîi!
Aici te beau, te mănînc,
Acasă nu te mai duc,
Că mi-e drag puica de gît
Să mi-o pup, să mi-o sărut.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, co muna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

371

Pentru tine, lele, hăi

Pentru tine, lele, hăi,
Lăsai caru între văi
Și polog de nouă clăi.
Pentru tine, lele, fa,
Rău mă doare inima
Și n-am cu ce-o vindeca.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

372

Şapte mîndre avusei

Şapte mîndre avusei,
Din şapte iubii vreo trei;
Din trei, pe una din ele
O iubii mai cu plăcere.
De cînd zăpada s-a pus,
La apă nu s-a mai dus.
— Ce tot faci, mîndro, tot faci,
Ori de vreo boală grea zaci,
Nu te scoli, ori te prefaci,
De nu ieşi sara la vaci?
Ce faci, mîndro, ce lucrezi,
P-afar de nu te mai vezi,
Să mergem la fagii verzi,
Să tăiem muguri la iezi?
Iezii pîn s-or sătura,
Noi să-nfundăm braniştea.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

373

Nu te uiţi, mîndră, şi vezi

Nu te uiţi, mîndră, şi vezi,
C-a-nflorit macu-n livezi,
Macu şi cu trifoiu,
L-a umplut cîrtojelu.
— Las să-l umple cît de mult,
L-om descurca la cosit,
Ori la fîn de grămădit.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

374

Cum să-ţi zic, mîndruţă dragă?

Frunză verde foae fragă,
Cum să-ţi zic, mîndruţă dragă?
Să-ţi zic floricea de nalbă,
Că de mică mi-ai fost dragă.
— Dar eu, neică, cum să-ţi zic?
Să-ţi zic rosmarin frumos,
Mult eşti, neică, mîngîios.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

375

Decît ruda şi vecinu

Decît ruda şi vecinu,
Mult mai bun mi-este triinu,
Că vecinu te vorbeşte,
Iar ruda te necăjeşte.
Decît un tată ş-o mumă,
Mai bine-o vecină bună,
Să mă plimb cu ea de mînă
Din casă pînă-n grădină,
Totdauna-n săptămînă.
Îmi pune ş-o perioară
Ca să şez pe prisp-afară.
Noaptea-mi pare o nălucă,
Ziua la ea mă apucă.
Cînd soarele se revarsă,
Mă duc mulţămit acasă.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

376

Şi ţi-aş zice ţie, deal

Şi ţi-aş zice ţie, deal,
Şi ţie, ticălos cal,
Cînd eram voinic lotrean,
Te suiam, te coboram
Şi beam vinu făr de bani.
Dar de cînd îmbătrînii,
De trei ori te odinii.
Nu e vina calului,
Nici a potcovarului,
Ci vina gîrbaciului:
Că gîrbaciu bate calu
Şi-mi suie pe neica dealu;
Făcui calu numai spume
Pîn la Mariţa pe culme;
Şi-n deal dacă mi-ajunsei,
Cu Mariţa mă-ntîlnii,
De trei ori mi-o sărutai.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

377

Vine Ciufu din pădure

Frunzuliţă foi de mure,
Vine Ciufu din pădure,
Vine cu gîndu să fure;
Să-şi fure d-o puiculiţă,
Să dea Ciufului guriţă.
Vine Ciufu de la vale,
Se-ntîlni cu puica-n cale
Şi-i fură sprîncenele
Sărutîndu-i genele.
Vine Ciufu de la munte,
Îi iese puica-nainte.
El o pupă pe obraz,

Moare lumea de necaz.
Vine Ciufu de la muche,
Puica-i șade pe genunche.
El îi fură mințile,
Sărutîndu-i buzele.
Vine Ciufu de la stînă
Cu puiculița de mînă.
Ciufu-i dragu fetelor
Și haiducu codrilor.
Vine Ciufu de la joc,
Puica-i supărată foc:
N-a jucat-o nici un rînd,
P-altele a pus de gînd.
Ciufu singur intră-n sat,
Premenit și pieptănat.
Feriți-vă, fetelor,
Că Ciufu e-nșelător.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

378

Lasă-mă, Doamne, să zac

Frunzuliță foi de fag,
Lasă-mă, Doamne, să zac
Într-o grădină cu mac,
Că sînt cu mîndra pe plac.
Lasă-mă, Doamne, să mor
Într-o grădină cu flori,
Cu mîndra de subțiori.
Cucule,
porumbule,
Nu te crez că ești porumb,
Pîn nu te-oi auzi cîntînd.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

379

Mă culcai întru-nadins

Frunză verde rug întins,
Mă culcai întru-nadins,
Să văz pe Ileana-n vis;
Dormii de mă săturai,
Pe Ileana n-o visai.
Mi-apucai pe drum la vale,
Mă-ntîlnii cu Leana-n cale,
Ea pe jos și eu călare.
Și m-aplecai de călare,
Ca să-i iau Lenii d-o floare.
Nu fu floare, ci fu izmă,
Prinseră boerii pizmă
Și cocoanele mînie,
Mă trase la miliție;
Nu fu floare, ci fu mac,
Prinseră boerii sfat;
Nu fu floare, ci fu soc,
Se ceartă boerii foc.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

380

D-aoleo, lele Mărie

D-aoleo, lele Mărie,
De dragă ce-mi erai mie,
Pe toți purtam dușmănie
Și pe alții vrășmășie.
Dar acuma ce să fac,
Să-ți mai caz o dată drag?

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

381

D-aolică, dodă, dodă

D-aolică, dodă, dodă,
Taie puiu și-l fă ciorbă,
C-avem desară o vorbă.
Jumătate-l fă friptură,
C-am poftit la sărătură;
Să bem o oca de vin,
Să facem vorba deplin.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

382

Sus pe malu Oltului

Frunzuliță-a bobului,
Sus pe malu Oltului,
Bate vîntu codrului,
Sus în vîrfu plopului;
Plopule, frunzele tale
Duce-s-ar apa cu ele,
Jos, mai jos la Măgurele.
La mîndrioarele mele,
Care m-am iubit cu ele,
De cînd erau mititele.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

383

Luniță, luminătoare

Luniță luminătoare,
Și voi stele lucitoare,
Străluciți mai cu tărie
Scumpa mea călătorie.

Să văz drumu de m-aş duce,
La mîndruţa mea cea dulce,
Voi munţilor mărturie,
Că prin voi călătorie;
Păduri, copaci înfrunziţi,
Voi mărturie să-mi fiţi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

384

Uite, neica suie dealu

Frunză verde ca lipanu,
Uite, neica suie dealu,
Că-i cunoaşte doica calu.
Că mi-e calu vinecior
Şi pintenog d-un picior.
El este, lovi-l-ar boala,
Că-i dau grăunţe cu poala,
Şi fînu cu subţioara,
Şi apa cu donicioara.
Apă rece din fîntînă,
Iarbă verde din grădină.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

385

De-o asfinţi mîndru soare

Foaie verde de cicoare,
De-o asfinţi mîndru soare,
Să mă duc în poieniţă,
Colo jos la fîntîniţă,
Cu Florica florilor,
Bobocelu stelelor,

Cu trupu-nalt, subțirel,
De-l poți trage prin inel.
Foae verde de sipică,
Fă-mă, Doamne,-o păsărică,
Să zbor ici, — să zbor colea,
Să ciripesc pe vîlcea,
Să zbor veselă prin crîng
Și în cîntec să mi-o strig.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

386

Ia-mă, Doamne, și mă lasă

Ia-mă, Doamne, și mă lasă,
La nevestele frumoase;
Ia-mă, Doamne, și mă pune,
La nevestele mai bune.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

387

Și-am pus de gînd să mă duc

Foae verde bob năut,
Și-am pus de gînd să mă duc,
Să mă duc la Cîmpulung,
Se strîng fetele bulug
Și mă-ntreabă: und mă duc?
Eu le spui: la Cîmpulung.
Și mă-ntreabă: cînd mai vii?
Le spui: la Sfinte-Mării,
Cînd s-o coace coarna-n vii.
Și mă-ntreabă, ce le-aduc,

Ce le-aduc din Cîmpulung?
Eu le spui că tistimele,
Să se-mbroboade cu ele.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător din comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

388

Frumos cîntă pui de cuc

Frumos cîntă pui de cuc,
Să pui șaua să mă duc,
Să mă duc la Cîmpulung.
N-am parale de chelciug,
Să-mi cinstesc mîndrele-n tîrg;
N-am nici bani, n-am nici parale,
Să-mi cinstesc mîndrele mele,
Care m-am iubit cu ele,
De cînd erau mititele.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

389

Marinică de la Greci

Foae verde meri domnești,
Marinică de la Greci,
Dacă vrei să mă iubești,
Vin cu luntrea de mă treci
Și păzea să nu mă-neci,
Că n-ai bani să mă plătești.
Foae verde ca lipanu,
Marine, ți-ar muri calu,
Că mi-ai prăpădit mărgeanu,
Mărgeanu cel roșior,
Și-mi cade leșin să mor.

Marine, la tîrg te duci,
Dară mie ce-mi aduci?
Pe mînă vreo trei covrigi
Și-n buzunar turte dulci,
Unde-i ședea să mănînci,
Și aminte să-ți aduci,
D-ale noastre vorbe dulci,
Care le vorbeam atunci.

Comunicat de Gh. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul C. de Argeș, regiunea Argeș.

390

Măi Ioane Brașovene

Măi Ioane Brașovene,
De ce-mi vii seara devreme,
Cînd dușmanii-mi taie lemne?
Ce nu-mi vii mai înserat,
Cînd dușmanii s-au culcat?
Măi Ioane Brașovene,
Leagă murgu de zăbrele,
Intră-n casă, nu te teme,
Că de cine te-ai temut,
A pus spate la pămînt
Și fața spre răsărit.
Foae verde d-alior,
A intrat badea Ion
Și-a lăsat calu-n pripon,
Priponit d-un alior.
Alioru s-a uscat,
Murgu-a-ntins și mi-a scăpat,
Și-a izbit în Calafat,
La poarta cui mi-a fost drag.
Cu picioru-n poartă-a dat,
De trei ori mi-a nechezat,
Cînd badea m-a sărutat
Și la pept m-a-mbrățișat.

Comunicat de C. V. Ionescu, învățător, din comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploiești.

391

Neic-al meu cu calu breaz

Frunză verde foi de praz,
Neic-al meu cu calu breaz,
Cere flori de la pîrleaz;
Eu nu-i dau că mi-e necaz,
Că m-a mușcat de obraz.
Neic-al meu cu calu sur,
Cere flori de la pătul;
Eu nu-i dau că nu mă-ndur.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

392

Cine-mi vine pe zăgaz?

Cine-mi vine pe zăgaz?
Costică cu calu breaz,
Cere flori de la pîrleaz;
Eu nu-i dau că mi-e necaz,
Că mă mușcă de obraz
Și mă bate maica-acas.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

393

D-aș mai trage cîte-am tras

D-aș mai trage cîte-am tras,
Eu de tine nu mă las;
Eu de tine m-oi lăsa,

Cînd mi-oi lăsa lingura
Şi popa m-o tămîia,
La cap cu cădelniţa.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

394

În marginea cu drumu

În marginea cu drumu,
Mi-ară neica cu plugu,
Frînge-i-s-ar potîngu.
Potîngu şi fieru-ăl lat,
Să vie devreme-n sat.

Cules personal de la nevastă-mea Marina, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

395

Cîntă cucu prin pădure

Foae verde foi de mure,
Cîntă cucu prin pădure,
Băla mea adună mure.
Cîntă cucu-n tufăior,
Băla mea toarce fuior.
Cîntă cucu în tufan,
Băla şade pe măidan
Şi-mi înşiră la mărgean.
Mi-l înşiră tot cîntînd,
Pune bobu cînd şi cînd,
Din inimă oftînd.
La tot bobul,
face nodul,
La bobiţi,
cîte-un nodiţ.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

396

Amorule, amoraş

Verde frunză arţăraş,
Amorule, amoraş,
Vedea-te-aş călugăraş
La mînăstire la Iaşi.
Pînă-n patruzeci de zile,
Cu mîinile pe saltire,
Cu ochii după copile;
Cu braţele pe ferestre,
Cu ochii după neveste.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

397

De m-ar pune p-un cărbune

De m-ar pune p-un cărbune,
Pe neicuţa nu l-oi spune.
De-oi tăcea, mi l-oi avea;
De l-oi spune, l-oi răpune.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

398

Ce ceas fu nenorocit

Ce ceas fu nenorocit,
Cînd plecai de la Rîmnic
Şi m-apucai de iubit;
Mai bine să fi murit.
Ori calu să-mi fi plesnit,
O să mor fără sfîrşit,

Negrijit, nespovedit,
Ca nimeni du pă pămînt
Şi nici sătul de iubit.
Cine nu iubeşte-n lume,
Mă mir, la popă ce spune?
Spune litii şi minciuni,
Să-i dea popa-nchinăciuni.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

399

Pentru ochi ca murele

Pentru ochi ca murele,
Ocolii pădurile;
Pentru sprîncene pe sus,
Ocolii pe la apus;
Pentru sprîncene-mbinate,
Mîncai cinci sute la spate;
Pentru sprîncene-mplinite,
Mîncai cinci sute la curte.
Le mîncai şi le uitai,
Mă-ntorsei, te sărutai,
De tine nu mă lăsai.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

400

Cîte fete-am sărutat

Frunză verde matostat,
Cîte fete-am sărutat,
Să le strîng, aş face-un sat,
Le-aş pune la secerat.

Cu cîte m-am îndrăgit,
Să le strîng, aş face-un tîrg
Şi le-aş pune după plug.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

401

Toate copilele-mi zic

Toate copilele-mi zic,
Să mă duc cu ele-n crîng,
Iar eu le spui că sînt mic.
Că sînt mic şi de nevoie,
Nu le poci face pe voie;
Că sînt mic şi zăpicit
Nu le poci face nimic.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

402

Cînd sînt mere mititele

Cînd sînt mere mititele,
Stau bine pe rămurele;
Dacă mere se măresc,
Cad pe jos şi putrezesc.
Aşa şi noi fetele:
Cînd sîntem mai mititele,
Sîntem dragi părinţilor
Urîte striinilor;
Cînd sîntem mai măricele,
Sîntem dragi striinilor,
Urîte părinţilor.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

403

Măi băditā, măi bădoi

Măi băditā, măi bădoi,
Fă-te negustor de boi,
C-are taica şease boi
Şi vinde dintre ei doi.
Şi mai vinde pe bălan,
Să-mi ia fustă cu colan;
Şi mai vinde pe negrilă
Să-mi ia casă cu şindrilă,

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

404

Îndeamnă,-ndeamnă, murguleț

Îndeamnă,-ndeamnă murguleț
Pe margine de Olteț,
De la vale de Cerneț,
Că se face-un bîlciuleț,
De fete și de băieți.
Perechea de fete mari:
Cu cincizeci de icușari;
Perechea de fete mici:
Cu cincizeci de firfirici;
Iar perechea de băeți:
Cu cincizeci de leuleți

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

405

Eu mă mir, țaică, de tine

Frunză verde mărăcine,
Eu mă mir, țaică, de tine;
Ce foc, pămînt, te-o mai ține

De nu mai vii pe la mine?
Mă ţine pămînt cu iarbă,
Nu poci veni fără treabă.
Şi mă mir, neică, de tine:
Ce foc, pămînt, te-o mai ţine
De nu mai vii pe la mine?
Mă ţine pămînt cu umbră,
Nu poci veni fără slujbă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

406

Eu mă mir, neică, de tine

Eu mă mir, neică, de tine:
Ce foc, pămînt, te-o mai ţine,
De nu mai vii pe la mine?
— Mă ţine pămînt cu iarbă,
Nu poci veni fără treabă;
Mă ţine pămînt de loc,
Nu poci veni la soroc.
Ş-aolică, nu-mi dă mîna,
Să viu la voi totdeauna,
Să te sărut tot pe tine.
Şi de cum mîna mi-ar da,
Te-oi găsi cu cineva
Şi mă va da de belea;
L-oi găsi lipit de iie
Şi m-o băga-n puşcărie.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

407

D-aoleo, Ilinco fa

D-aoleo, Ilinco fa,
D-aş ştii că nu m-ai lua,
În cătane m-aş băga

Şi-aş veni de te-aş tăia.
D-aş şti că nu m-ai iubi,
M-aş duce şi m-aş turci,
Şi-aş veni de te-aş robi.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

408

Pe deal, pe la Lixăndrie

Pe deal, pe la Lixăndrie,
Am un logofăt ce scrie;
Şi cînd scrie,
                    mă mîngîie,
Cînd ceteşte,
                    mă zoreşte
Cu vîntu mă potriveşte.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

409

Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face

Frunzuliţă fîn vizdoage,
Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face;
Fă-mă puiu cucului,
Pe coarnele plugului,
S-ajut neichii la hăit,
Că neica a răguşit,
Nu mai poate la hăit.
Fă-mă măldărel de tei
Şi m-aruncă în bordei,
În braţele lui Matei.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

410

Nu mai poci, am ostenit

Frunzuliță mărgărit,
Nu mai poci, am ostenit,
Tot umblînd după iubit
Și nimic n-am folosit.
Și mă dor picioarele,
Ocolind pădurile,
Zgornind coțofenile,
Frămîntînd dragostile.
Mi s-au cănit unghiile,
Lovind butușinile.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

411

Nu mai poci de ostenit

Nu mai poci de ostenit,
Tot umblînd după iubit,
Crîngurile descurcînd,
Buturugile lovind,
Coțofenile zgornind.
Unghiile mi s-au tocit,
Minţile mi s-au zmintit,
Cruciș-curmeziș umblînd,
Tot ca să-mi dau după gînd.
Nu știu alții cum găsesc,
După placu lor iubesc?
Mi-e vrun fermec la mijloc,
Ori că eu, sec de noroc,
Sînt ursat să arz în foc!
Că doru nici n-are leac,
Că cine-mi place, nu-i plac
Și cui plac eu, nu-mi plac;
De m-aș vedea cînd și cînd,
Cu unica după gît.

În ochii ei m-aş uita,
Faţa mi s-ar îngrăşa,
De n-aş mai fi slab aşa.
C-am ajuns din om neom
Şi m-am uscat ca un pom;
Ca un pom neroditor,
Tot d-al dumitale dor.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

412

Ciobănaş cu două oi

Ciobănaş cu două oi,
Mută-ţi tîrla lîngă noi,
Nu te feri de gunoi.
Gunoiu l-om mătura,
Busuioc om sămăna,
Şi l-om face chiticele
Să-l dăm pe la nevestele,
La copile frumuşele,
Ţi-e drag să te uiţi la ele.
Dragă mi-e primăvara,
Că-mi iau eu oiţa mea
Şi plec la iarbă cu ea.
Paşte, oaie, iarbă bună,
Pînă sînt pe lîngă tine;
Cînd oi pleca şi m-oi duce,
N-ăi mai paşte iarbă dulce.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

413

Cînd plecai de la Rîmnic

Cînd plecai de la Rîmnic,
Duşmani drumu mi-a-ngrădit,
Tot cu pari şi cu nuiele,

Să nu poci trece de ele.
De necazu mîndrii mele.
Dar Dumnezeu ca un sfînt:
Dete o ploae cu vînt,
Plecă gardu la pămînt.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

414

Şi ţi-am spus, bătut de stele

Şi ţi-am spus, bătut de stele,
Să nu-mi vii sara devreme,
Cînd duşmanii taie lemne;
Şi să-mi vii mai înserat,
Cînd duşmanii s-au culcat.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

415

Măi băete, băeţele

Măi băete, băeţele,
Nu veni sara devreme,
Cînd duşmanii taie lemne;
Că duşmanii s-au vorbit,
Potecile ţi-au-ngrădit,
Nu cu pari şi cu nuiele,
Numai cu cuvinte grele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

416

Hai, leliță, să fugim

Hai, leliță, să fugim,
Să fugim, să pribegim,
Numai amîndoi să fim;
Să fugim, să trecem Oltu,
Că p-aici ne arde focu,
Și ne pradă potropopu,
Și ne prăpădim cu totu.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

417

Să-ți dea baba cu ghiocu

Să-ți dea baba cu ghiocu,
Ca să-ți ghicească norocu.
Patruzeci și doi de bobi,
Bine-mi știți, bine-mi ghiciți.
De-ar cădea bobii pe doi,
Să știi, mîndră, vin la voi;
De-ar cădea bobii pe trei,
Să știi, mîndră, că mă iei;
De-or cădea boii pe patru,
Mîndra iubește pe altu;
De-or cădea boii pe cinci,
Să știi, mîndră, plec d-aici;
De-or cădea bobii pe șease,
Mîndră, te-oi face mireasă;
De-or cădea bobii pe opt,
Mîndra trece peste Olt;
De-or cădea bobii pe nouă,
Mîndra-și face roche nouă.

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

418

Arde focu-n paie ude

Arde focu-n paie ude,
Strig la mîndra nu m-aude;
Arde focu-n București
Și dogoarea la Ploești,
Iar lumina-n Popiștenî,
La puicuța-n Leurdeni?
Auzi, puică, ori n-auzi,
Ori n-ai gură să-mi răspunzi?

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

419

Trage, neică, boabele

Trage, neică, boabele,
Socotește zilele;
De la Paști pîn la Ispas,
Cîte necazuri am tras,
De tine tot nu mă las.

Culeș personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

420

De m-aș vedea-n deal suit

Foae verde de năut,
De m-aș vedea-n deal suit,
Și la cruce poposit
Și de vale scoborît,
Să-mi pui masa să mănînc,
Cu puicuța după gît
Și cu murgu priponit.

Murgu-mi paşte şi-mi nechează,
Mîndra-mi plînge şi-mi oftează.
Oftează, mîndră, oftează,
Toată lumea să te crează,
C-ai fost neicăi amorează;
Oftează şi pentru mine,
C-am trăit amîndoi bine;
Oftează cu gura-nchisă,
Ca o candelă aprinsă.
Foae verde ş-o răsură,
Sună, sună şi răsună,
Sună petricica-n gîrlă,
Puica mea plînge cu milă;
Sună petricica-n vale,
Puica mea plînge cu jale;
Sună petricica-n loc,
Puica mea plînge cu foc.

Comunicat de C. V. Ionescu, învăţător din comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploieşti.

421

Mariţo cu ochii verzi

Mariţo cu ochii verzi,
Ieşi afară de mă vezi,
Pînă sînt grînele verzi;
Că dacă s-or secera,
Vine ordin şi ne ia,
Mult ăi plînge şi-ăi ofta.
Mariţo cu ochii verzi,
Trec la vale, nu mă vezi,
Trec la deal, răspuns nu-mi dai,
Mă mir ce dragoste ai;
Merg pe drum, mă uit la tine.
— N-am ce-ţi face, vai de mine!
Că-i bărbatu lîngă tine.

Culcs personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

422

Cîntă cucu peste Olt

Cîntă cucu peste Olt,
C-a-nfrunzit codru de tot
Și richita stă boboc,
Mîndra mea plînge cu foc.
Oftează, puică, oftează,
Toată lumea să te crează;
Oftează și pentru mine
C-am trăit amîndoi bine.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

423

Săracă inima mea

Frunză verde ș-o lalea,
Săracă inima mea,
Ce durere e pe ea
Și n-o știe niminea.
Frunză verde trei zmicele,
Tinerețe c-ale mele,
N-au fost altele mai grele.
Ce viață ticăloasă
Și soartă nenorocoasă.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

424

Putrigai putrigăios

Putrigai putrigăios,
Ce stai, neică, mînios;
Putrigai aprinde-te,

Neică dezmînie-te.
Tu te mînii, tu te-ntorci,
Iar de leicuța te rogi.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

425

Bată-te crucea, noroc

Bată-te crucea, noroc,
De te-aș prinde să-ți dau foc.
Tu pe toți i-ai norocit,
Pe mine m-ai pedepsit;
Tu la toți le-ai dat,
Iar pe mine m-ai uscat.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

426

A plecat neica Ilie

A plecat neica Ilie
La lemne de prăvălie
Și-a lăsat calu-n frînghie.
Calu paște și nechează,
Mîndra-mi plînge și-mi oftează.
Oftează cu gura-nchisă
Ca o candelă aprinsă.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

427

A plecat neica Ion

A plecat neica Ion
La lemne de foișor
Și-a lăsat calu-n pripon.
Calu paște și nechează,
Mîndra plînge și-mi oftează.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

428

De la București încoace

De la București încoace,
Este-o cîrciumă-n poloage,
Cu vinu de trei soroace,
Cine bea, copii nu face.
Să fi știut maica mea,
Bea și nu mă mai făcea.
Ce folos că m-a făcut:
Tot cu amar mi-am trăit,
Cu amar și cu necaz
Și cu lăcrămi pe obraz.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

429

Tot gîndind, neică, la tine

Tot gîndind, neică, la tine,
N-a rămas inimă-n mine!
Puțintică ce-a rămas,
Și-aia s-a fript și s-a ars,

Pentru tine, om frumos:
Îţi stă bine şi frumos,
Şi călare şi pe jos.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

430

Nu-mi lua, Doamne, zilele

Nu-mi lua, Doamne, zilele,
Să-mi rămîie mîndrele;
Că nu sînt mai puţintele
Şi rămîn pe potecele,
Tot plîngînd urmele mele.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

431

Mă mir cum focu-am trăit

Frunzuliţă mărgărit,
Mă mir cum focu-am trăit,
De nu m-am călugărit!
C-am trăit tot amărît,
De toată lumea hulit.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

432

Leliţă Săftiţă

— Leliţă Săftiţă,
Glas de porumbiţă!
— Auz neiculiţă!
— Geaba că m-auzi,

Nu vrei să-mi răspunzi;
Că e mult d-asară,
De cînd strig p-afară.
Palata mi-e mică,
Straşina mă pică,
Giubeluşa-mi strică.
Nu mi-e de giubea
Ca de malotea;
Nici de malotea,
Ca de fermenea;
Nici de fermenea
Ca de găitan
C-am slujit un an,
La Domnu Ştefan,
Călare pe cal.
— Du-te, neică, du-te,
Mai uşor ca zgomu,
Că mi-a venit omu
Şi nu mă-nlesnesc,
Ca să-ţi mai vorbesc.

Cules personal de la Onila A. Dimoiu, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

433

Mi-este mult d-asară

Foae sălcioară
Mi-este mult d-asară
Şi de-alaltăsară,
De cînd stau p-afară
Cu guriţa goală
Vremea vremuind,
Poarta-ncunjurînd.
Vremea vremuieşte,
Cămaşa-mi răceşte;
Picătura-mi pică,
Giubeluşa-mi strică.
Nu mi-e de giubea,
Ca de malotea,
Că întîiaş dată,
Astăzi mi-este luată.

Nici de malotea
Ca de găitan,
C-am slujit un an
La Domnu Ştefan
Călare pe cal.
Du-te, neică, du-te,
Nu-ţi mai pierde somnu,
Că mi-a venit omu;
Omu, omu meu,
Drăgălaşu meu.
Mustăcioara lui:
Spicu grîului;
Feţişoara lui:
Spuma laptelui;
Ochişorii lui:
Două mure negre,
P-un ruguleţ verde,
Coapte la pămînt,
Neatinse de vînt;
Coapte la răcoare,
Neatinse de soare.
Eu i-am aşternut
Supt umbră de nuc.
Aşternutu lui:
Floarea cîmpului;
Perioara sa:
Dreapta, stînga mea;
Perinile sale
Sînt braţele mele;
Coperişu lui,
Umbra nucului.

Cules personal de la bătrînul lăutar Vasile Daragiu din comuna **Lungeşti**, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

434

Mi-este mult d-asară

Mi-este mult d-asară
Şi de-alaltăsară,
De cînd stau pe-afară,

Vremea vremuind,
Poarta-ncunjurînd
Și tot așteptînd.
Vremea vremuiește,
Ploaia mă topește,
Cămașa-mi răcește.
Luna s-a ascuns,
Ploaia m-a ajuns,
Străşioara-mi pică,
Giubelușa-mi strică.
Nu mi-e de giubea
Ca de malotea,
Că întîiaș dată
Astăzi mi-este luată.
Nici de giubelușă
Ca de găitan,
C-am slujit un an,
Călare pe cal,
La Domnu Ştefan.
Şi de nu mă crezi,
Ieși afar de vezi.
— Du-te, neică, du-te,
Du-te de te culcă,
Nu mai sta în drum,
Că nu poci acum;
Nu-ţi mai pierde somnu,
Că mi-a venit omu,
Și nu mă-nlesnesc
Ca să-ţi mai vorbesc.
Du-te, că az-noapte
Să n-auză șoapte,
Că e vai de noi,
De noi amîndoi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

435

Lele, mijlocelu tău

Lele, mijlocelu tău,
Cel frumos și cilibiu
Mînca-l-ar argintu viu.
Să-l mănînce, să-l topească,
Pe altu să nu iubească.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

436

Dragoste ce-aveam noi, frate

Dragoste ce-aveam noi, frate,
Gîndeam, moartea ne-o desparte;
Dragoste ce-aveam de tine,
N-avea căpătîi pe lume.
Dar azi, frate, ne desparte
O grădină
                    ș-o fîntînă,
O leasă de mărăcini
Și-un sat mare de striini,
Ca să nu mai fim vecini.
Sînt ocolit de striini,
Ca gardu de mărăcini;
Sînt ocolit de dușmani,
Ca drumu de bolovani.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

437

D-aolică neică, frate

D-aolică neică, frate,
Numai balta ne desparte
Și-o grădină
                    și-o fîntînă
Și-o leasă de mărăcini.

Și-un sat mare de străini,
C-o pustie de saia
Star-ar pustie să stea!

Cules personal de la soacră-mea Casandra M. Popa, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

438

Știi, mîndro, ce-am pus de gînd?

Știi, mîndro, ce-am pus de gînd?
Să plec să te las plîngînd
Din ochi negri lăcrămînd
Și să-ncalec p-al meu murg,
Mai curînd ca să ajung
Către deal la Cîmpulung,
Către deal peste Mușcel
Să trec Prahova cu el,
Fără să mă ud de fel.
Să mă duc la draga mea
Care m-am iubit cu ea
Din copilăria mea;
Că nu-s cîine ca să uit,
Sînt voinic să mi-o sărut
Că ea dintru-ntîi m-a vrut.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

439

Geaba, puică, mă mîngîi

Frunză verde trei gutui,
Geaba, puică, mă mîngîi,
Că de neica tot rămîi,
Culcată pe căpătîi.

Geaba căci mă gugulești,
Că cu mine tot nu ești.
Oi să plec ș-o să mă duc
La mîndra mea de demult
Că ea dintru-ntîi m-a vrut,
Să-mi dea gura s-o sărut.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

440

Frumos puișor aveam

Frunză verde magheran
Frumos puișor aveam,
Mi-l țineam în colivie,
Cînta seara numai mie.
Dar de la o vreme-ncoace
Văz puișoru că-mi tace.
Ș-o să fac d-o rugăciune
Să-mi vie puiu la mine.
Rugăciunea mi-am făcut,
Dar puiu n-a mai venit.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

441

Și-avusei d-o bălăioară

Verde frunză sălcioară,
Și-avusei d-o bălăioară,
Dar dușmanii mi-o aflară,
Mi-o aflară,
mi-o luară.
Las' s-o ia, s-o ia, s-o ia,

Bage-o-n ochii mîni-sa;
Las' s-o ia, s-o-nchiză-n casă,
La neica tot o să iasă.
Și-o ieși în grădiniță,
Să dea neicuții guriță;
Guriță de sărutat
Și pieptu de dezmierdat.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

442

De la Slobozie-n jos

De la Slobozie-n jos,
Numai sălcii și rogoz:
Sălciile de umbrit,
Rogozu de tăvălit
Și sînt cu puica-nvrăjbit.
Cine-o sta să facă pace,
Mare pomană și-ar face
S-aducă pe puica-ncoace.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

443

Colea-n vale-n grădiniță

Colea-n vale-n grădiniță,
Frumos doarme-o coconiță,
Învălită-n boșceluță.
La vale pe colnicel,
Frumos vine-un voinicel,
Călare p-un călușel.
Și la ea mi se oprea;
Ea din gură așa-i grăia:

Măi voinice,
　　　　　　măi voinice,
Ține-ți drumu,
　　　　　　bate-ți murgu,
Că n-ai venit astă-vară
Cînd zăceam pe prispă-afară
Cu mîna la inimioară;
Ci tu-mi vii acum acasă,
Cînd sînt grasă și frumoasă.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

444

Ia-ți, badeo, gîndurile

Frunză verde florile,
Ia-ți, badeo, gîndurile,
Dacă pleci cu oile.
— De m-aș duce, cum m-aș duce,
Nu mă-ndur de gură dulce.
— Măi badeo, bădulule,
Unde pleci, drăguțule?
De-i lua-o la București,
Mă rog să nu zăbovești;
De-i lua-o la Craiova,
Merg și eu cu dumneata.
De ți-o fi, badeo, rușine,
Fă-mă brîu pe lîngă tine;
De ți-o părea brîu greu,
Fă-mă lumină de seu
Și mă bagă-n sînu tău
Să-ți lumin la veacu rău.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

445

Busuioc de la Rîmnic

Busuioc de la Rîmnic
Cată-ţi, puică, d-alt voinic,
Că cu mine n-ai nimic.
Că cu mine ce-ai avut,
Amîndoi ne-am desfăcut,
Tat-tu şi mă-ta n-au vrut.

Cules personal de la socru-meu Matei Popa, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

446

Pleacă puiu de la mine

Pleacă puiu de la mine,
Tutulor le pare bine;
Numai mie-mi pare rău,
C-a fost puişoru meu,
Dăruit de Dumnezeu.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

447

Du-te, neică, şi să-mi vii

Du-te, neică, şi să-mi vii
Colea-ntre sfinte Mării,
Cînd se coace coarna-n vii,
Şi strugurii-n hăbădii
Şi porumbii stau grămezi,
Să vii, neică, să mă vezi.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

448

Pe su deal, pe su pădure

Pe su deal, pe su pădure
Trec fetițele la mure
Și băieții la alune;
Nevestele la surcele
Și băieții la nuiele.
Pe su deal, pe su pădure
Trece-o nevestică-n lume,
Cu pruncu nebotezat,
Izgonită de bărbat.
Trece-așa mergînd la drum,
Cu prunculețu la sîn.
Pruncu plînge, mă-sa-i zice:
— Taci cu maica, nu mai plînge
Să suim în deal la cruce
Și te-oi scălda-n lapte dulce.
— De m-ăi scălda și-n zahar
Plînsu meu e tot amar.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

449

Cînd erai a mea iubită

Cînd erai a mea iubită,
Ți-era casa zugrăvită;
Dar de cînd mi te lăsai,
Casa ți-este grajd de cai,
Bătătura mucigai;
Putrigai, putrigăios,
Ce stai, neică, mînios?
Putrigai aprinde-te,
Neică, desmînie-te.

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

450

Ce rea e inima mea

Foae verde ş-o lalea,
Căci nu ştie nimenea,
Ce rea e inima mea;
E neagră ca păcura.
— Iubeşte, neică, iubeşte,
Şi la mine te gîndeşte,
Că şi eu cînd oi iubi,
Tot la tine m-oi gîndi.
Şi-o foiţă d-avrămeasă,
Pe noi nimeni nu ne lasă,
Să facem amîndoi casă.
Şi-o foiţă trei richiţi,
Prăpădi-v-aţi voi părinţi,
Că despărţiţi doi iubiţi.
Şi-altă foaie garofiţă,
Ce ne-om face, puiculiţă?
Să ne luăm, nu ne putem,
Ne-am lăsa, nu ne-ndurăm.
Şi-altă foae d-o lalea,
Eşi, Mariţă, la şosea,
Numa-n iie şi-n murea
Să te vază şi neica,
Căci dacă te-i mărita,
Mult ăi plînge ş-ăi ofta,
De dragostea mea ş-a ta.

Comunicat de G. Florescu, învăţător, comuna Vîlsăneşti, raionul Curtea de Argeş, regiunea Argeş.

451

Aşa-mi vine uneori

Foae verde de mohor,
Aşa-mi vine uneori,
Să beau otravă să mor.

Foae verde măr creţesc,
Stau în drum şi mă gîndesc:
La ce să mă otrăvesc,
Căci am zile să trăiesc,
Cu puica să mă-ntîlnesc,
Două vorbe să-i vorbesc
Şi-apoi să mă prăpădesc.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învăţător, comuna Olăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

452

Oftează, puică, oftează

Oftează, puică, oftează,
Toată lumea să te crează;
Oftează şi pentru mine,
C-am trăit amîndoi bine;
Oftează cu gura-nchisă,
Ca o candelă aprinsă.
Omu dacă n-ar ofta,
Drept în două ar crăpa.
Cine mi-a lăsat oftatu
Ierte-i Dumnezeu păcatu,
Că oftatu şi cu plînsu,
Uşurează trupşorelu.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

453

Bată-te crucea, noroace

Bată-te crucea, noroace,
Ce n-aduci pe mîndra-ncoace,
Barim de doi paşi de mine,
S-o sărute neica bine,
Să-mi ţie-o lună de zile.

Bată-te crucea, noroc,
De te-oi prinde peste Olt,
Să-ţi pui paie să-ţi dau foc,
Să te pîrlesc ca p-un porc,
Dacă n-am avut noroc.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

454

Trece neica-n sus şi-n jos,

Trece neica-n sus şi-n jos,
Şi călare şi pe jos,
Şi-mi trece tot mînios.
Ia vezi, bată-l Dumnezeu,
Parcă nu l-am iubit eu.
De cînd neica mi-a plecat,
Ochişorii n-am uscat.
Şez la masă să mănînc,
Gîndurile mi se duc.
De mănînc o bucătură,
Mi se face clisă-n gură.
De beau un pahar de vin,
Bag la inimă venin.
Merg la vadră să beau apă,
Lăcrămile mă îneacă.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

455

Neică, de cînd m-ai lăsat

Neică, de cînd m-ai lăsat,
Cîte lăcrămi am vărsat,
Aş face fîntînă-n sat;

Fîntînă cu trei izvoară,
Să bea dușmanii să moară.
Să-mi bea și dușmanca mea,
Să plesnească fierea-n ea,
Că ea mi-a gonit pe neica.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

456

Sună, sună și răsună

Sună, sună și răsună,
Sună pietricica-n gîrlă,
Mîndra plînge și suspină.
Sună, sună și răsună,
Sună pietricica-n vale,
Mîndra mea plînge cu jale.
Sună, sună și răsună,
Sună pietricica-n Olt,
Mîndra mea plînge cu foc,
Că pe deal, pe colnicele,
Și-a pierdut pe potecele
Dragostele tinerele.
Plînge, plînge, se jelește,
Blestemîndu-și iarba verde;
Blestemînd iarba și firu,
Să-și găsească trandafiru.
Plînge, varsă lăcrămioare,
Oftînd cu foc și cu jale,
Că dragostea d-astă vară
S-a schimbat în fiere-amară.
Dragă mîndră, nu mai plînge,
Din ochi lăcrămi nu mai stoarce.
Că ce zboară nu se-ntoarce,
Fir rupt la loc nu se face.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

457

N-am, puică, pe unde da

N-am, puică, pe unde da,
Să nu-ţi mai văd căscioara,
Casa şi bătătura,
P-împrejur ce-i mai avea.
Unde-ţi văz păreţii tăi,
Plîng foc ochişorii mei;
Unde-ţi văz căscioara ta,
Plînge inimioara mea.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

458

N-am, soro, pe unde da

N-am, soro, pe unde da,
Să nu-ţi mai văz casa ta,
Casa şi bătătura,
Împrejur ce-i mai avea,
Că mă loveşte boala,
De una ca dumneata.
Singurel m-aş spînzura,
Cu ciucurii brîului,
De craca sovîrfului,
În marginea drumului.

Cules personal din gura bătrînului lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

459

N-am, mîndră, pe unde da

N-am, mîndră, pe unde da,
Să nu-ţi mai văz casa ta,
Casa şi bătătura,

Fereastra cu mușcata,
Să-mi rănească inima;
Unde-ți văz casa și șopru,
Mi-arde inima ca focu;
Unde-ți văz căscioara ta
Mi se scutură inima;
Unde-ți văz păreții tăi,
Lăcrămează ochii mei;
Unde-ți văz țîțele-n sîn,
Picioarele nu mă țîn.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

460

Pe cîte ochii mi-am pus

Pe cîte ochii mi-am pus
Pe toate mi le-am supus,
Și-am pus ochii și pe tine,
De-mi vei scăpa, să fiu cîine!
Să fiu cîine, lege rea,
De-i scăpa din mîna mea!
Să fiu cîine-n patru brînci
Să n-am parte de opinci,
De nu te-oi face să plîngi.
Să plîngi urmulița mea,
S-o plîngi ca pe maică-ta,
Și să plîngi urmele mele
Ca pe surorile tele.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

461

De cînd neica mi s-a dus

Foae verde lemn de sus,
De cînd neica mi s-a dus,
Trei flori în poartă am pus,

Cîtetrele mi s-au prins;
Mi s-au prins, a-mbobocit
Și neica n-a mai venit;
A-mbobocit și-a-nflorit
Și neica n-a mai sosit.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător din comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

462

De cînd neica mi s-a dus

De cînd neica mi s-a dus,
Apă-n vadră n-am adus,
Trei fire pe fus n-am pus,
Și-am stătut de am tot plîns.
De cînd neica mi-a plecat,
Cîte lăcrămi am vărsat,
Aș face fîntînă-n sat;
Fîntînă cu trei izvoară
Să bea dușmanii să moară.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

463

De cînd neica mi s-a dus

De cînd neica mi s-a dus,
Negura-n curte s-a pus,
Și pe pari și pe nuia,
Și pe inimioara mea.
Să știu, neică, c-ai veni,
Drumu ți l-aș vărui,
Tot cu var de cel mărunt,
Să vii, neică, mai curînd;
Tot cu var de cel mai mare,
Ca să vii, neică, mai tare.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

464

De cînd nu mai sînt cu puica

De cînd nu mai sînt cu puica,
Mi-e pustie ulița,
Ulița și viața.
Nici nu beau, nici nu mănînc,
Tot într-un oftat o duc.
Nici o boală nu mă strică
Ca doru de ibomnică;
Nici o boală nu mi-e grea,
Ca dorul de mîndra mea.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

465

Pe deal, pe la Ialomiță

Frunzuliță gutuiță,
Pe deal, pe la Ialomiță
Mă-ntîlnii c-o copiliță
În mînă c-o garofiță.
De mi-ar da garoafa mie,
N-ar mai fi nici o mînie.
Cîntă păsărica-n crîng
Şi mie-mi vine să plîng,
Să-mi iau drumu să mă duc
La draga mea de demult.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

466

Busuioc verde pe masă

Busuioc verde pe masă
Rămîi, maică, sănătoasă;
Eu mă duc ca să-mi fac casă.

Casă, casă
de mătasă,
Peste Olt cîrciumărească:
Cu vinu de tămîioasă,
Cu zevelcuţa aleasă,
Să dau cu pahar la masă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

467

Cîntă, cuce, nu-nceta

Cîntă, cuce, nu-nceta,
C-am dat de inimă rea:
Mi-a îmbătrînit frunza
Şi se mărită Bica.
Verde frunză şi-o alună,
Mi-a venit d-o veste bună:
Că popa nu mi-i cunună,
Că i-a găsit rudă bună.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

468

Sui, puicuţă,-n deal la cruce,

Sui, puicuţă,-n deal la cruce,
Să vezi neica cum se duce
Cu chica nepieptănată,
Cu cămaşa necălcată,
Cu bazmaua nespălată.
Mi-a dat-o mie s-o spăl,
Nici în apă, nici în crop,
Numai în lăcrămi de foc.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

469

Eu plec, dragă, de la tine

Eu plec, dragă, de la tine,
Dar plînge inima-n mine
Ca un copil de trei zile.
Astăzi mă despart de voi
Şi-mi plîng ochii amîndoi;
Eu mă duc cu mare jale
Şi las buzişoarele tale;
Eu mă duc cu doru tău,
Tu rămîi cu Dumnezeu;
Rămîi, dragă, sănătoasă
Ca o garoafă frumoasă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

470

De oftat, ce oftai tare

De oftat, ce oftai tare,
Furca pieptului mă doare,
Nici soarele rază n-are!
Că-mi oftai de la ficaţi,
Că mă despărţii de fraţi.
Şi de fraţi şi de surori
Şi de grădina cu flori;
Cine trece le culege,
Şi rămîn cotoarele
De-nţapă duşmancele..

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

471

Grădină cu flori mărunte

Grădină cu flori mărunte,
Cine să mi te mai ude?
Că cu cine te-am udat
A plecat și te-a lăsat.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

472

Păsărică du pă lac

Păsărică du pă lac
Nu mă blestema să zac,
Că n-am pe nimeni cu drag,
Să-mi pună mîna supt cap,
Să mă-ntrebe de ce zac;
Că mîndruța m-a lăsat.
Verde frunză de trei mure,
Păsărică de pădure,
Du-te la mîndra de-i spune,
Să nu se mai poarte bine,
Să se gîndească la mine,
C-am trăit amîndoi bine.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

473

Usucă-te, tufă,-n coastă

Verde frunză avrămează,
Usucă-te, tufă,-n coastă,
Să mă uit la Nița-n casă,
Să văz Nița cum lucrează.
Nița-mi pune busuioc
Și-mi varsă lăcrămi de foc;
Nița-mi pune viorele
Și-mi varsă lacrimi de jele,
De jele și de necaz,
C-am mușcat-o de obraz.

Comunicat de Șt. St. Tuțescu, învățător, comuna Catanele, raionul Băilești, regiunea Oltenia.

474

Rabdă, rabdă, sufletele

Rabdă, rabdă, sufletele,
La chinuri și la durere;
Rabdă și tu inimioară,
Acest foc și-această pară;
Rabdă suflete și tu,
C-așa este vremea-acu:
Că mi-e vremea-ntre rotile,
Muncești azi și mănînci mîine
Și trăiești ca vai de tine!

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

475

Bună mi-e vremea

Bună mi-e vremea,
Rea mi-e inima,
Rea, neagră ca tina,
Ca tina de vară
Și-a de primăvară
Călcată de cară
Și de dobitoace,
De la Iași încoace
'Proape de conace
Unde iarba-i place.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

476

Tu te duci, neică, te duci

Tu te duci, neică, te duci,
Și-ndărăt nu te mai uiți:
Na vreo patru mere dulci,
Cînd ai pune să mănînci,
Aminte să-ți mai aduci.
Unde ți-o fi calea grea,
Să te-ajungă jalea mea;
Unde ți-o fi drumu greu,
Să te-ajungă doru meu.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

477

Inimă, de ce te bați

Inimă, de ce te bați,
De rărunchi și de ficați?
Inimă, nu te mai bate,

Dacă-n lume tu n-ai parte.
Inimă, stai tristuită,
C-aşa-ai fost tu rînduită.
Inimioară, stai pe loc,
Să-ţi pui lacăt la mijloc.
Să pui lacăte ş-o mie,
Inima nu vrea să ştie.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

478

De ce, puică, n-ai venit

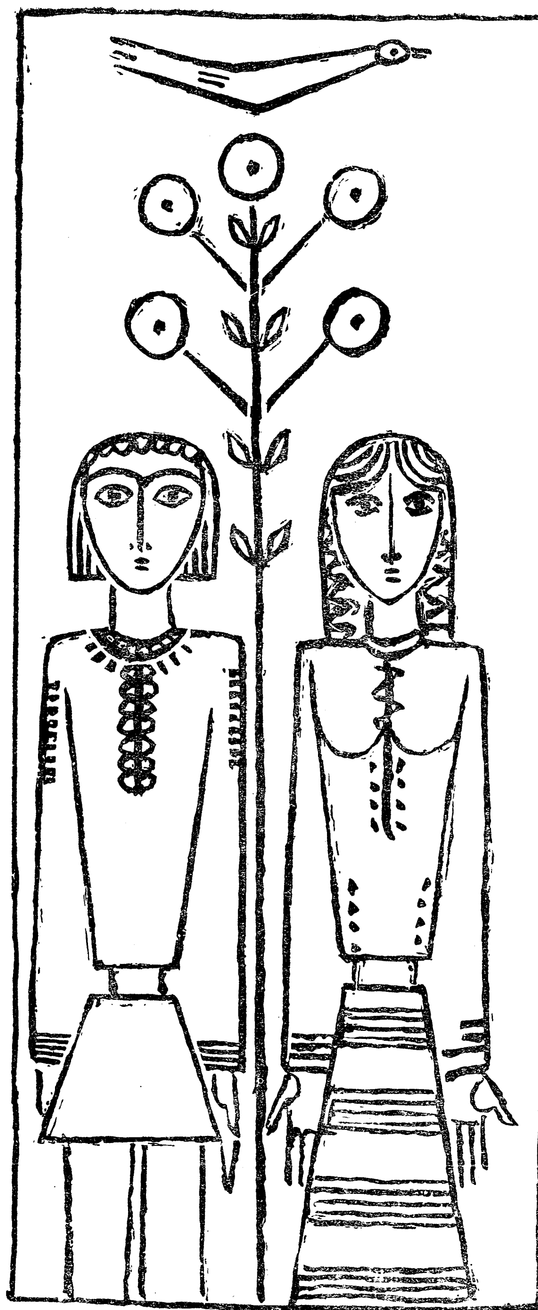
Frunzuliţă de năut
De ce, puică, n-ai venit?
Ori n-ai vrut, ori n-ai putut,
Ori calea grea ţi-a părut?
Ba am vrut şi n-am putut,
M-a pus maica la cernut.
C-am o maică brutărească
Şi mi-a dat d-o sită deasă,
M-apucă noaptea prin casă,
Nu m-am uitat pe fereastră.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

479

Lenuţo, lovi-te-ar dracii

Lenuţo, lovi-te-ar dracii,
Mă făcuşi de păzii fagii.
N-ar fi aşa supărare
Să fi fost vro sărbătoare;
Ci fu zi bună de lucru,
Nu ţi-ar putrezi trupu;
Nici trupu, nici oasele,

Ţi-am purtat ponoasele;
Ponosu de vinerea,
L-am purtat dumineca.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

480

Cînd eram mai mititel

Frunză verde alunel,
Cînd eram mai mititel
Zburam ca un fluturel.
Şi zburam din creacă-n creacă,
N-avea nimeni ce să-mi facă.
Şi-mi zburam din pom în pom,
Ca un puişor de şoim,
N-aveam temere de om.
Dar un hoţ de vînător,
Îmi smulse d-un perişor,
Îmi făcu d-un lăţişor
Şi m-apucă de picior
Şi mă băgă-n colivie
Nu ştiu, mult o să mă ţie?
Săriţi fraţi, săriţi surori,
De mă-mpodobiţi cu flori
Şi ajutaţi-mi care poate
De mă scăpaţi de la moarte.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

481

La fîntîna din buget

La fîntîna din buget,
Unde apa cură-ncet,
Tot încet prin cel brădet,

Mă făcuşi, fată, s-aştept.
Aşteptai cît aşteptai,
Îmi luai şuba şi plecai.
D-ar fi fost vreo sărbătoare,
N-ar fi fost vrun lucru mare;
Dar fu zi bună de lucru,
Nu ţi-ar mai putrezi trupu;
Nici trupu, nici oasele,
Ţi-am purtat ponoasele.
Ponosu de vinerea,
Ţi-l purtai dumineca.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

482

Săracă inima mea

Săracă inima mea,
Nu mai poate cum putea
Zbura ca o păsărea.
Şi-mi zbura din creacă-n creacă
N-avea nimeni ce să-i facă.
Dar un hoţ de vînător
Îmi prinse d-un cîrlăior
Şi-mi făcu d-un lăţişor
Şi mi-l puse la strîmtori,
Şi mi-o prinse de picior
De picior de după cap,
Mi-e frică că nu mai scap.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

483

Şi să te duci, badeo, duci

Şi să te duci, badeo, duci
Unde-o face plopu nuci
Şi salcia pere dulci

Și pietrile mucigai,
Nici acolo să nu stai.
Să te mai duci nouă ani
Și mîndruță tot să n-ai,
Că mîndruță ți-am fost eu,
Dată de la Dumnezeu;
Tu te-ai dus și-ai trecut balta
C-ai gîndit că-ți găsești alta.
Badeo, badeo, dumneata,
Pe mine de m-ăi lăsa
Să-ți dea Dumnezeu așa
Să iei una ologea,
Să pleci în lume cu ea,
Te-o milui cineva.
Să vii și la satu meu,
Să te miluiesc și eu:
C-o mînuță de tărîțe
Să știi că ți-am fost mîndruță;
C-o mînă de cărbunași,
Ce iubești să nu mai lași.
Cine iubește și lasă
Crească-i mărăcini în casă,
Și butuci pe la fereastră;
Să stea-n sînge pînă la brîu
Să-l mînce viermii de viu.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

484

Du-te, bade, duce-te-ai

Du-te, bade, duce-te-ai,
Unde-o sta apa să stai,
Nici acolo să nu stai,
Să te mai duci nouă ani,
Și mîndruță tot să n-ai.
Că mîndruță ți-am fost eu,
Dată de la Dumnezeu,

Din sămînţa florilor,
Din plăcerea ochilor.
Du-te, bade, cît de mult,
De tine nu mai ascult.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

485

Voi, voi, mîndrele mele

Voi, voi, mîndrele mele,
Cele-nalte, subţirele,
Ce daţi vreme peste vreme;
Strîngeţi-vă cîtetrele
Şi-mi faceţi d-o-nchinăciune
Că mi-e neica la zăcere,
La zăcere,
la durere.
Doamne, nu-mi lua zilele,
Că-mi rămîn mîndruţele;
Nu-mi rămîn mai puţintele,
Ci sînt multe, vai de ele,
Şi rămîn pe potecele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

486

Aşa-mi vine-un dor ş-un plîns

Aşa-mi vine-un dor ş-un plîns
De ce-am fost şi ce-am ajuns.
Aşa-mi vine-un dor ş-o jele,
Cine-am fost şi unde-oi mere.
Fost-am pruncu pădurii
Şi nu m-o mîncat lupii.
Mănînce şi lupii draci,

Nu mînce copii săraci;
Ba mănînce lupii spini,
Nu mănînce prunci străini.

Cules personal de la un cioban de pe muntele Mănăilesele, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

487

Turtureaua-i turturea

Turtureaua-i turturea,
Şi ea-şi face voia rea,
Dacă-şi pierde soţia.
Dacă soţia şi-o pierde,
Nu mai cîntă-n cracă verde,
Ci cîntă-n creacă uscată
Pînă moare supărată.
Eu cum n-oi fi necăjit,
Cînd am pierdut ce-am iubit?
Acum lumea mi-i urîtă
Şi viaţa necăjită.

Cules personal de la un cioban de pe muntele Mănăilesele, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

488

Aferim, mîndră,-aferim

Aferim, mîndră,-aferim
Tot la luna ne-ntîlnim;
Tot la luna şi la anu
Bate-l-ai, Doamne, duşmanu.
Floricele flori de crin,
Mîndra mea varsă venin;
Las să verse şi otravă
Dacă nu a fost de treabă.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

489

Nu ştiu, zău, ce să mai fac

Frunză verde ş-un spanac,
Nu ştiu, zău, ce să mai fac,
C-am ajuns ca un pribeag.
Nimului nu mai sînt drag.
Drag m-aveam, mîndră, cu tine,
Te ţineam pe braţ la mine;
Dar aseară, nu-ş' din ce,
Ne-am stricat dragostile.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

490

Bate-l, Doamne, şi-l omoară

Bate-l, Doamne, şi-l omoară,
P-ăl d-a făcut drum de cară,
Să plece voinici din ţară;
Bate-l, Doamne, şi-l usucă,
P-ăl d-a făcut drum prin luncă,
Să plece voinici la muncă.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

491

Fost-am noi, mîndruţă, dragi

Frunză verde foi de fagi,
Fost-am noi, mîndruţă, dragi,
Dar cine ne-a despărţit
N-ar avea loc în pămînt;
N-aibă nici cuie la cruce
Nici la groapă cine-l duce.
De-ai fi tu, mîndruţa mea,
Nici un dor n-aş mai avea,

Aş umbla mai liniştit,
N-aş umbla tot rătăcit:
Ziua, după dragoste,
Noaptea, după pacoste.
Cine-a scornit dragostea
Turbura-i-s-ar mintea,
Cum e turburată-a mea.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

492

Cuculeț, pasăre sură

Cuculeț, pasăre sură,
Nu veni la noi la şură,
Ci ia-ți o carte în gură,
Scrisă-n slovă românească,
Du-o mîndrii s-o citească.
Du-o la mîndruța-n casă
Şi i-o pune la fereastră;
Cînd s-o scula s-o citească
Şi la mine să gîndească.
Verde, verde, lemn de sus,
Să gîndească la ce-a zis;
Că n-a zis vorbe de bine
Ca să se-mpace cu mine;
Şi-a zis vorbe tot de rău
Blestema-o-ar Dumnezeu,
Nici mai bine, nici mai rău,
Numai pe cum gîndesc eu:
S-o ajungă jalea mea,
Unde-o fi munca mai grea;
S-o ajungă doru meu
Unde-o fi să-i fie greu;
Lăcrămi din ochi să-i pornească,
Toată lumea să o vază,
Şi niminea să n-o crează;
Lumea să o necăjească,
La mine să se gîndească.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

493

Dacă nu e cine nu e

Frunzuliță d-o lămîie,
Dacă nu e cine nu e
Puişor să mă mîngîie.
Fie ca frunza, ca iarba,
Dacă nu e neica, geaba;
Fie ca bradu de sus,
Dacă nu e cin s-a dus;
Fie ca bradu de-nalt,
Nu e ca ăl d-a plecat.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

494

Rău la inimă mă doare

Frunză verde iarbă mare,
Rău la inimă mă doare,
Mă doare și m-a durut,
Neicuța-al meu m-a urît.
Și m-o durea cît oi fi,
Cît oi fi, cît oi trăi,
Cîmpului m-oi jelui.
Cîmpu mi-are iarbă verde,
Mă bag în ea, nu mă vede;
Cîmpu mi-are pelință,
Gura mea are credință.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

495

Păsărică du pă lac

Frunză verde liliac,
Păsărică du pă lac,
Nu mă blestema să zac,
Că n-am pe nimeni cu drag,
Să mă-ntrebe de ce zac.
M-ai mai blestemat o dată,
Și-am zăcut o vară toată
Și o iarnă jumătate.
Las' să zac,
boala să-mi fac;
C-astă boală ce-o zac eu,
Nu e de la Dumnezeu,
Singur mi-am făcut-o eu.

Comunicat de M. Popescu, învăţător, comuna Făureşti, raionul Olteţu, regiunea Oltenia.

496

Fire-i a năibilor de fată

Fire-i a năibilor de fată,
Rămăseşi nemăritată.
Că băieţii s-a-nsurat
P-ăi buni militari i-a luat.
Şi-au rămas tigorile,
Să vă poarte florile.
Decît floare la tigoare
Mai bine pe Olt la vale,
Că Oltu te răcoreşte,
Iar tigoarea veştejeşte.

Culeș personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

497

Stau în drum şi arz în foc

Stau în drum şi arz în foc,
Dacă n-am avut noroc,
Să-mi pui bordeiului foc,
Să arză cu grinzi cu tot,
Cărămida să rămîie
Duşmanilor de tămîie.
Că duşmanu, arde-l-aş
Nici în casă să nu-l laşi,
Că mi-şi şade pe tăciuni,
Umple lumea de minciuni.
Amar mi-este pelinu,
Dară mai amar duşmanu:
Pelinu te amărăşte,
Duşmanu te otrăveşte.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

498

Iubeşte, neică, iubeşte

Iubeşte, neică, iubeşte,
Şi de duşmani te fereşte,
Că vii cu giubeaua ruptă
Şi cu chiculiţa smulsă.
Giubeluţa ţi-oi cîrpi-o,
Iar chica n-oi mai sădi-o;
Că duşmanu, arde-l-aş,
Nici în casă să nu-l laşi;
Cînd gîndeşti că ţi-are bine
Dă cu spuză peste tine.
Arde-l-ar focu duşmanu,
Că ţine pizma cu anu.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

499

Haideți, Leană, la Galați

Haideți, Leană, la Galați
Să ședem necununați,
Să trăim nesupărați.
Haideți, Leană, la Focșani,
Să mai scăpăm de dușmani,
Că dușmanii s-au vorbit,
Să ne păzească-ntr-o vară,
Să ne prinză într-o sară,
Să ne bage-n nește fiare.
Fiarele sînt ruginite,
Sta-le-ar de cap concenite.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

500

La lacu cu liliacu

Foae verde foi ca macu,
La lacu cu liliacu,
Cum cîntă cucu săracu,
Puica și-a pierdut amantu,
Cată să-și găsească altu
Nu știe c-o s-o ia dracu.
— Ba te-o lua, neică, pe tine,
Că tu n-ai ținut la mine.
Și-o foiță de trifoi,
Să fi murit amîndoi,
Cînd ne iubeam, neică, noi
La mînăstire-n zăvoi,
Cînta cucu lîngă noi
Și mierlița șuiera,
Neica-n brațe mă strîngea.

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

501

Aseară ţi-am luat inel

Frunzuliţă dedeţel
Aseară ţi-am luat inel
Şi-acum te văz fără el.
Cine ţi-o mai lua inel,
Să se spînzure ca el.
Aseară ţi-am luat basma,
Şi-acum te văz fără ea.
Cine ţi-o mai lua basma,
Să se destrame ca ea.
Aseară ţi-am luat cercei
Şi-acum te văz fără ei.
Cine ţi-o mai lua cercei,
Să se spînzure ca ei.
Şi-aseară ţi-am luat mărgele
Şi-acum te văz fără ele.
Cine ţi-o mai lua mărgele
Să se deşire ca ele.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

502

Ilie, ţi-ar muri calu

Frunzuliţă ca lipanu
Ilie, ţi-ar muri calu,
Să-ţi rămîie şaua-n pat,
Să ştii că te-am blestemat.
Şi să mori cînd oi vrea eu,
C-am lumînare de seu,
S-o aprinz la capu tău,
Noaptea cînd m-oi culca eu.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

503

Cine iubeşte şi lasă

Cine iubeşte şi lasă,
Dă-i, Doamne, mare pedeapsă:
Crească-i mărăcini prin casă
Şi bureţi pe la fereastră,
Să-i lovească casa boala
Şi maţele oftica,
Ca să-şi vază obida.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

504

Într-o verde poieniţă

Frunzuliţă romaniţă,
Într-o verde poieniţă
Frumos doarme-o copiliţă,
Frumos cu mîna la piept,
Nu mă-ndur ca s-o deştept.
Săruta-o-aş d-adormită
Mi-e c-o fi tăgăduită,
Săruta-o-aş, ori s-o las,
Că prea doarme-un somn cu haz.
Săruta-o-aş, nu mă-ndur,
Că mi-e murgu cam nebun,
Bate din picioare-n drum,
Rupe brazda cu copita,
Să deştepte pe iubita;
Iubita se deştepta,
Rele cuvinte-mi grăia:
— Mînca-te-ar lupii de cal,
Să-ţi rămîie şaua-n deal,
Şeaua şi cu scările
Şi cu trăgătorile.

De spaimă și de rușine,
N-a rămas inimă-n mine,
Nici cît bobu de neghină.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

505

Leandra mea cu viorele

Leandra mea cu viorele,
Dă și neichii floricele,
Să mi te scap din munci grele;
Iar tu dacă nu mi-ăi da,
Tot mai rău mi te-oi băga
De nu mi te-i mai vedea;
Atunci să treci Dunărea,
Dunărea fiind prea rece,
Dar-ar Domnu să te-nece,
Cu-necare săgetoasă,
Flori ca să nu-ţi mai miroase.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

506

Mariuţă, Marioară

Foae verde sălcioară,
Mariuţă, Marioară,
Cu broboada gălbioară,
Scoate șaua din cămară
Și-o pune pe prisp-afară,
S-o bată vîntu de vară.
Foae verde de negară
Că sînt călători la ţară,
La ţară, la Ialomiţă,
C-am aflat o rămășiță
Mult e-naltă, desfăidată,

Inimioara-n trup ţi-o seacă.
Desfăida-o-ar frigurile
Ca pe neica gîndurile,
Cu toate drumurile,
Iarna cu gerurile.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, învăţător, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

507

Celui de-a lăsat urîtu

Celui de-a lăsat urîtu,
Nu i-ar mai putrezi trupu,
Carnea viermii să i-o roază,
Soarele să nu-l mai vază.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

508

Jelui-m-aş, jelui

Jelui-m-aş, jelui,
Jelui-m-aş şi n-am cui,
Jelui-m-aş codrului;
Codru-i verde, nu mă crede,
Codru-i verde cu cărări,
Nu crede la supărări.
Jale mi-e, măicuţă, jale,
De vorbele dumitale,
Care mi le-ai cuvîntat
Şi eu nu le-am ascultat;
N-are cin' le cuvînta,
Că nu mai eşti dumneata.
Jale mi-e, maică, de tine,
Că umblu prin ţări străine.
Şi umblu din ţară-n ţară,
Ca banu de la cămară.
Banu umblă şi s-ascunde,
Vai de mine, că n-am unde.
Şi umblu din sat în sat,
Ca banul de căpătat.
Şi umblu prin ţări străine,
Unde nu cunosc pe nime;
Numai frunza şi iarba,
Că sînt şi prin ţara mea.
Cine nu ştie slujitu,
Poate săruta pămîntu;
Da eu nu-l poci săruta,

Că eu am gustat pîinea
Şi de grîu şi de secară
Şi de dulce şi de-amară.

Comunicat de G. Florescu, învăţător, comuna Vîlsăneşti, raionul Curtea de Argeş, regiunea Argeş.

509

Cînd eram în floarea mea

Cînd eram în floarea mea,
Zburam ca o păsărea.
Şi zburam din creacă-n creacă,
N-avea nimeni ce să-mi facă.
Numa-un hoţ de vînător,
Îmi pusă d-un lăţişor
Şi mă prinsă de picior
Şi mă băgă-n colivie
Mai mult moartă decît vie,
Mă trimeasă la domnie.
Cîte păsări mă vedeau,
Toate mă ciricăiau:
Und te duci, surata mea?
Mă duc, soro,-n ţară strină,
Unde nu e dor şi milă
Şi nici tată şi nici mumă.
Mă duc, maică, de la tine,
Mila şi doru rămîne;
Păstrează-le, maică, bine,
Cum m-ai păstrat şi pe mine.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

510

Bate vîntul sălciile

Bate vîntul sălciile,
Să pornească șăicile.
Șaica mea e șaică nouă,
Îmi taie Dunărea-n două;
Șaica mea e șaică veche,
Îmi taie Dunărea-n zece.
Să plătesc la doi băieți,
Să-mi facă două lopeți,
Să-mi taie Dunărea-n piez.

Comunicat de G. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

511

Bate vîntu salcia

Bate vîntu salcia,
Să pornească șaica mea.
Bate vîntu sălciile,
Să pornească șăicile.
Că s-a dus neica, s-a dus
Sus pe Dunăre în sus,
Mi s-a dus c-o șaică veche,
Și c-o floare la ureche.
Și-mi vine c-o șaică nouă
Și cu flori la amîndouă
Să taie Dunărea-n două.
Trei băeți, cu trei lopeți,
Să taie Dunărea-n piez,
Ieși, Catrino, să mă vezi.
— Nu poci, nu poci, măi Brăile,
Că sînt cu mîinile-n pîine,
Taica, maica, lîngă mine.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

512

Plînge-mă, maică, cu dor

Verde, verde, de bujor,
De bujor, chită de flori,
Plînge-mă, maică, cu dor
Că și eu ți-am fost fecior,
Scoteam plugu din obor
Și mi-l porneam pe ogor.
Verde, verde, foae lată,
Fire-ai, maică, blestemată,
Dă nu m-ai făcut d-o fată,
Să șez cu tine pe vatră,
Să ți-aduc un pic de apă,
Să ți-aștern un țol pe vatră.
Săvai ca la o săracă;
Și m-ai făcut d-un fecior,
Să dau țărilor ocol.
Verde, verde, viorea,
Dar mă-sa ce mi-i grăia?
— Eu pe tine te-am crescut
Nici vîntu nu te-a bătut,
Numai la tine-am gîndit.
Verde, verde, foae lată
Mi-ai fost copil în dreptate,
Verde, verde, lemn de sus,
Tu de mine nu te-ai rîs;
Verde, verde bob năut,
Iar eu te-am blagoslovit:
Să trăiești în fericire,
Cu toții să te ai bine,
Că nu știi moartea cînd vine
Și te ia de lîngă mine
Și te duce-n țări striine,
Unde nu e dor și milă.
Că zilele omului,
Știi, ca ploaia cîmpului,
Că floarea mi-și înflorește,
Zilele ți se sfîrșește,
Inimioara ți-o topește.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

513

De cînd maica m-a făcut

De cînd maica m-a făcut,
Tot prin striini mi-am trăit.
Și mie mi s-a urît,
Tot slugă la om bogat,
Om bogat și fără sfat.
Să faci bine peste bine,
Tot zice că nu e bine.
Iar cînd sînt la taic-al meu
Să fac bine, să fac rău,
Tot zice: Copilu meu!
Fie pîinea cît de bună,
Nu e bună-n țară strină;
Fie pîinea cît de rea,
Tot mai bună-n țara mea.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

514

Măicuță, cînd m-ai făcut

Măicuță, cînd m-ai făcut,
Doamne, bine ți-a părut.
Cu picior mă legănai,
Cu mîna țîță îmi dai,
Din gură mă blestemai:
Să n-am stare,
nici serare,
Precum n-are apa vale;
Iar în ziua de Crăciun
Să umblu plîngînd pe drum.
Rău m-a blestemat mama:
Să mă leagăn ca frunza,
Ca frunza cireșului
La postu Sînpetrului.
— Spune-mi, maică,-adevărat:
În ce apă m-ai scăldat?

— În apa de miercuri sara,
Ca să umblu-n toată țara.
Săraca striinătate,
Mult mi-a fost soră și frate.
De-acasă cînd am plecat,
Pîine albă n-am mîncat,
Numai pește nesărat.
Cînd e sara la cinat,
Nu poci cina de oftat,
Plîng ca pruncu nenfășat;
Ochii-s două fîntînele,
Curg rîu lacrimile mele;
Așa sînt eu de striin
Ca un pom crescut în spini;
Nu văz mamă, nu văz tată,
Parcă sînt făcut din piatră;
Nu văz frați, nu văz surori,
Parcă sînt picat din nori.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

515

Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face

Frunzuliță trei spanace,
Fă-mă, Doamne, ce m-ăi face,
Fă-mă puiu corbului
Sus pe malu Lotrului,
La umbra tufanului,
Să văz melușei d-ăi coadeși
Și ciobănași de cei oacheși,
Cu căciuli huhurezate,
Cu chicile retezate,
Cămeșile nespălate.
Ia-o, maică, și mi-o spală
Și mi-o spală-n lăcrămioare,
Usuc-o la inimoară.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

516

Săracă striinătate

Săracă striinătate
Că mult ești fără dreptate,
Am umblat țările toate
Și de bine n-avui parte.
Eu de mic nu m-am gîndit
Ce-oi avea de suferit.
De cînd de-acasă-am plecat,
Multe drumuri am călcat.
Odată glumă țineam,
Cînd pe alții auzeam,
Cînd vedeam plîngînd cu foc,
Striinii fără noroc.
Dar acuma cunosc bine,
Dacă mă privesc pe mine.
Eu pe mare locuiesc,
Cerului mă jeluiesc:
O, mare, apă sărată,
Mai lasă-mă-afar-odată,
Să-mi văd mamă, să-mi văd tată,
Să-mi văd copii și nevastă;
Jelui-m-aș, jelui,
Jelui-m-aș și n-am cui;
Jelui-m-aș munților
De doru părinților.
Dar nici munte n-am văzut
De cînd la mare-am venit.
Jale-i, Doamne, cui e jele,
Jele-i e măicuții mele,
Că eu m-am înstriinat,
De părinți m-am depărtat.
Cînd am fost copilaș mic
La asta nu m-am gîndit,
Că dacă mă voi mări
Tot prin striini voi trăi,
Pe maica voi părăsi
Și striinii voi iubi.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

517

Dus e badea, dus departe

Dus e badea, dus departe.
De nu poci să-i mai scriu carte,
Căci l-au dus în țări striine,
Unde nu-l cunoaște nime,
Numai frunza și iarba,
Care e în toată țara.
Toată ziua merg prin grîne,
Cu inima de dor plină,
Și-mpletesc o cununiță
S-o trimet l-al meu bădiță.

Cules personal de la un transilvănean din Țara Oltului.

518

Pedepsi-l-ar Dumnezeu

Frunzuliță bob areu,
Pedepsi-l-ar Dumnezeu
Nici mai bine, nici mai rău,
Tot așa cum sînt și eu,
P-ăi de mă năpăstuiesc
Și de mine rău vorbesc.
Căci nimic nu le-am făcut,
Eu prieteni i-am crezut.
Și iar verde ca nalba,
Mîndra mea, nu mă uita,
Că eu deși-s pribegit,
Dar pe tine nu te uit.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

519

Drag mi-e cîrciuma-n pădure

Foae verde rug de mure,
Drag mi-e cîrciuma-n pădure,
Să mănînc şi să beau bine,
Cu puicuţa lîngă mine.
Foae verde trei văzdoage,
La cîrciuma din pîrloage,
Este-un vin de trei soroace,
Cine bea, copii nu face.
De-ar fi băut maica mea,
Pe mine nu mă făcea.
Foae verde pătrunjel,
Aş scrie un răvăşel,
Să-l trimit la maica mea
Şi-aş scrie în el aşa:
De mai am vrun frate-n lume
Să nu-l blestemi ca pe mine,
Să umble din sat în sat,
Nebăut şi nemîncat,
Şi la vreme neschimbat,
Să umble din ţară-n ţară,
Cu hainele subţioară.
Străinel sînt şi sărac,
Nu ştiu noaptea und să trag
Aş trage la o vecină
Şi mi-e frică de pricină.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

520

Ia vezi ce striinătate

Frunzuliţă trei granate,
Ia vezi ce striinătate,
Tot de ea avusei parte,
Şapte ani şi jumătate,

Cu ghiozdănașu la spate
Și tăblița de cea parte.
Mă suii la munți cu flori,
Să-mi văz frați,
                    să-mi văz surori,
Nu văz frați,
                    nu văz surori,
Parcă sînt născut din flori.
Mă suii la munți de piatră,
Să-mi văz mamă,
                    să-mi văz tată
Nu văz mamă,
                    nu văz tată,
Parcă sînt născut din piatră.
Verde frunză trei granate
Rău este-n striinătate;
Unde nu e dor și milă,
Nu e junghiu să te ţină.
Foae verde ș-o lalea,
Căci nu este cineva,
Să-ți mai moaie inima,
Inima și sufletu,
Să-ți învelească trupu;
Trupșorelu și fața,
Să-ți lungească viața
Și să-ți mai gonească moartea.
Căci moartea e fără milă,
Te ia din această lume,
Fără ca vremea să-ți vină.
Cînd tu ești în supărare,
Ea atunci vine mai tare;
Tu te rogi fără-a-nceta,
Din lume să nu te ia.
Dară moartea tot te ia
Și scapi de inimă rea.

Dintr-un vechi manuscris aflat în biblioteca mea.

521

Mureş, Mureş, apă lină

Mureș, Mureș, apă lină,
Cine bea tot se-nstriină.
Că eu numai te gustai,
Departe mă-nstriinai:
Și de mamă
Și de tată
Și de frați, și de surori,
Și de grădina cu flori.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

522

Pe deal pe la Măgurele

Pe deal pe la Măgurele,
Mi-arde două focșorele;
Nu sînt două focșorele,
Ci sînt două surățele:
Una rîde și-alta plînge.
A de rîde
focu-aprinde,
A de plînge
focu-l stinge.
— De ce plîngi așa, surată?
— De ce să nu plîng, surată,
Că n-am mamă și n-am tată;
Și n-am frați și n-am surori
Și n-am grădină cu flori.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

523

Cine mi-e striin ca mine

Frunză verde mărăcine,
Cine mi-e striin ca mine?
Numai mierla din pădure.
Dar nici ea nu e ca mine,
Că ouă și scoate pui
Și-și face vecini destui.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

524

Dunărică, apă lină

Dunărică, apă lină,
Nu mă trece-n țară striină,
Unde nu e dor și milă.
Dunăre, apă vioară,
Face-te-ai neagră cerneală
Și trestie penișoară,
Ca să-mi scriu d-o hîrtioară
S-o trimet la maica-n țară,
Să-mi dea bani de cheltuială
Și cămăși de premeneală.
Frunzuliță foi de nuc,
O s-o mi-o trimet pe cuc:
Cucu este pasărea
Și știe-mi la țara mea.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

525

Te-am iubit de copilaş

Trandafir, trandafiraş,
Te-am iubit de copilaş,
Şi-acum te duci şi mă laşi
Pe mînă la doi vrăşmaşi.
Nu plînge, puică, nu plînge,
Inima mea mai mult plînge,
Tot mai bine e de tine,
Că rămîii în sat la tine,
Între rude şi vecine.
Dar eu merg în ţări striine,
Şi n-am pe nimeni cu mine,
Doar bazmaua de la tine.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

526

Marioară de la ţară

Marioară de la ţară,
Cu cosiţa gălbioară,
Şi cu floare roşioară,
Cu mărgele mogorîte
Cu inele poleite.
— Mărioară, Mărioară,
De ce ţi-e guriţa-amară?
— De pîine şi de secară.
Fie pîinea cît de bună
Geaba, că e-n ţară striină.
Cernută cu sită deasă,
O mănînc plîngînd la masă;
Fie pîinea cît de rea,
E mai bună-n ţara mea;
Să mînc pîine de secară
Şi să rîz mîncînd pe-afară.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

527

Pe drum viu, pe drum mă duc

Pe drum viu, pe drum mă duc,
Şi n-am nici un cunoscut,
Să mă-ntrebe und mă duc.
De striin şi de sărac,
Nu ştiu sara und să trag.
Aş trage la o vecină,
Să-mi dea de prînz şi de cină,
Să-i mulţămesc de hodină.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

528

Singur în ţară striină

Singur în ţară striină
Unde nu e dor şi milă.
Fie pîinea cît de bună,
Se cheamă-n ţară striină;
La pămîntu nostru bine,
Că bem vin şi mîncăm pîine
Şi trăim în fericire.
Verde frunză d-o lalea,
Tot mai bine-n ţara mea,
Fie pîinea cît de rea,
Să mănînc mălai de mei
Să fiu cu vecinii mei.
Ticăloasă striinătate,
Tot de tine avusei parte
Nouă ani şi jumătate,
Singur în striinătate.
Nu e mumă, nu e tată,
Parcă sînt născut din piatră;
Nu sînt fraţi, nu sînt surori,
Parcă sînt născut din flori.
Rău e omu prin striini

Ca desculţ prin mărăcini:
Scoţi cuţitu să tai pită
Lăcrămile pe jos pică.
Şi m-aş duce, duce, duce,
Şi mi-e lumea pusă-n cruce!
Şi nu mă mai poci răzbate
D-atîta striinătate.
Dunăre, Dunăre,
Drum fără pulbere
Şi făr de făgaş,
Rău mă-nstriinaşi.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

529

Dumbrăviţă lungă, deasă

Dumbrăviţă lungă, deasă,
Inimioară friptă, arsă
De copii şi de nevastă;
De nevastă rău doresc,
De copii mă prăpădesc,
Crăpi, pămînte, lîngă mine,
Să intru de viu în tine.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

530

Am auzit din bătrîni

Am auzit din bătrîni,
Că trăieşti rău prin străini;
Am auzit, n-am crezut,
Pînă cu ochii-am văzut.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

531

Mahala de țigănie

Foae verde iasomie,
Mahala de țigănie,
Vedea-te-aș neagră, pustie,
Din cap pînă-n căpătîie.
Că de cînd intrai în tine,
S-a topit carnea pe mine.
Puțintică ce-a rămas
Și-aia s-a fript și s-a ars.
Iau cîntaru, -o cîntăresc,
Nici o litră nu găsesc,
Nici o litră, nici un dram,
C-a mîncat-o un dușman.
Ocolit sînt de dușmani,
Ca drumu de bolovani;
Ocolit sînt de străini,
Ca drumu de mărăcini.
Mă uitai din deal, din vie,
Îmi văzui casa pustie
Și copiii-n argăție,
Iară eu pîndar la vie;
Nici o milă cu dor nu e,
Ce inimă să mai fie,
Ce pămînt să mă mai ție?

Comunicat de I. C. Popescu, din comuna Valea lui Soare, raionul Oltenița, regiunea București.

532

Pîntre Mureș, pîntre Tisă

Pîntre Mureș, pîntre Tisă,
Frumos vine-o copiliță,
Cu mîini albe-n pozînari,
Și-mi strigă: podari, podari!
Măi podare, dumneata,
Trage podu și mă ia,
Și mă trece-n țara mea.

Că de cînd m-am străinat,
Nici o cină n-am cinat,
Nici un prînz
fără de plîns,
Nici ameaz
fără necaz.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

533

D-aş umbla din munţi în munţi

D-aş umbla din munţi în munţi,
Din striini nu-mi fac părinţi;
D-aş călca din piatră-n piatră,
Din striini nu mai fac tată.
D-aş călca din urmă-n urmă,
Din striini nu mai fac mumă.
De-aş călca din flori în flori,
Din striini nu fac surori;
D-aş merge numai prin brazi,
Din striini nu mai fac fraţi;
De-aş umbla din loc în loc,
Nu-mi mai poci da de noroc.

Culese personal din comuna Strejeştii-de-Jos, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

534

Cîntă, cuce, porumbace

Cîntă, cuce, porumbace,
Dușmancele n-au ce-mi face,
Că ce-au putut mi-au făcut,
Mi-au dat argint și-am băut.
Dar Dumnezeu ca un sfînt
De mine nu s-a lipit.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

535

Păsărică du pă lac

Păsărică du pă lac,
Nu mă blestema să zac,
Că n-am pe nimeni cu drag,
Să mă-ntrebe de ce zac,
Doar urîtu-mi stă în prag.
Fugi, urîtule, din prag,
Să vie cine mi-e drag,
Să mă-ntrebe de ce zac.
Dragu meu, care mi-e drag,
Vine sara pînă-n prag,
Și-mi pune mîna la cap

Și mă-ntreabă de ce zac,
Și mi-aduce apă rece,
Mi-o pune la cap și-mi trece.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

536

Maică, urîtu mă cere

Maică, urîtu mă cere,
Nu mă da fără plăcere.
Maică, dumneata mă-i da
Și eu, maică, n-oi ședea,
Oi veni la dumneata
Și-ăi plînge de mila mea.
Că mie mi s-a urît
Să mînc cu el dintr-un blid.
D-ar fi blidu de pămînt,
Tot s-ar sparge mai curînd;
Ci mi-e blidu de costor,
Nu se sparge pînă mor.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

537

Cînd erai a mea iubită

Cînd erai a mea iubită
Îm părea casa zugrăvită,
Bătătura pardosită,
Cărăruia înflorită.
Dar de cînd mi te-am urît;
Casa-mi pare grajd de cai,
Bătătura, mucegai,
Cărăruia, spini, dudai.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

538

Urît mi-a fost urîtu

Urît mi-a fost urîtu,
Mi l-a dăruit sfîntu;
Sfîntu mi l-a dăruit
Să mănînc cu el din blid.
De-ar fi blidul de pămînt
Tot s-ar sparge mai curînd;
Dar mi-e blidu de costor,
Nu se sparge pînă mor.
Fugi, urîtule, din prag,
Să vie cine mi-e drag,
Să vezi ce dragoste-mi fac!
Urîtu vine pe sec
Şi strigă: mă-nec, mă-nec!
Frumosu vine pe apă
Şi strigă că nu se-neacă!

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

539

Fă, Doamne, zilele mici

Frunză verde trei aglici,
Fă, Doamne, zilele mici
Şi nopţile licurici,
Să scap mai iute d-aici.
Frunză verde bob năut,
N-am o cale să mă duc,
Să mai scap de ăst urît.

Culés din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

540

N-am o cale să mă duc

N-am o cale să mă duc,
Ca să mai scap de urît
Că prea trăim amărît.
Să mă duc la Cîmpulung
C-acolo beau și mănînc,
Mîndrele mă țin de gît.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

541

Cine-a lăsat dragostea

Cine-a lăsat dragostea,
Fie-i trupu ca ceara,
Sufletu ca tămîia.
Of, să fie-afurisit,
Și n-ar putrezi-n pămînt
Cine-mi face de urît,
De-mi desparte doi iubiți.
Doi iubiți cînd se-mpreună,
Parcă bei vutcă d-a bună;
Doi iubiți cînd se desparte,
Parcă bei pahar de moarte.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

542

De urît plecai d-acasă

Foaie verde tătinească,
De urît plecai d-acasă,
Că n-am nevastă frumoasă;

Găsii alta mai frumoasă,
Peste Olt, cîrciumăreasă,
Cu zevelcuța aleasă,
Zevelcuța ghivezie,
Place tutulor și mie;
Și cu cismă la picior,
Place mie, tutulor.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

543

Geaba, maică, m-ai făcut

Geaba, maică, m-ai făcut,
M-ai făcut și m-ai crescut,
Și m-ai dat după urît.
Nu m-ai dat după cel drag,
Să-mi fie în lume larg,
Ci m-ai dat după urît,
Să-mi fie în lume strîmt.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

544

Luai borcanul de mănușe

Luai borcanul de mănușe,
Turnai ca-ntr-o găletușe,
Turnai vinu tot pe gușe,
Parcă l-aruncai p-o ușe.
Într-o zi dacă muncește,
Într-alta el prăpădește,
De nimic nu mai grijește.
Sara bea pînă-ntîrzie,
Soroc n-are să mai vie,
Cine nu i se mai știe.
Tot scurînd mereu la oale,
Nu mai are straie, țoale,
Umblă cu vinele goale
Și cu zeghea fără poale.
De rușine fața-mi pică:
C-un papuc și c-o opincă,
Lipa, lipa, nea Stănică
Că nu-mi vine ca tot beatu,
Și cu chiot ca turbatu,
Și iese-nainte satu,
Cîinii-l petrec cu lătratu.
Unde-l văz cu fața beată
Și cu zeghea lăbărțată,
Îmi vine să mor îndată;
Că și-acasă dacă vine,
N-auzi un cuvînt cu bine,
Ci cu gura stă pe mine,
De necaz se sparge-n sine.

Comunicat de Gh. Florescu, învățător, comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

545

Bat-o Dumnezeu s-o bată

Bat-o Dumnezeu s-o bată
Pe Maria lăudată
C-a pus cîrciuma la poartă
Şi-a sărăcit lumea toată.
Vine românu călare,
Pleacă cu şaua-n spinare;
Vine om cu patru boi,
Dimineaţa-njugă doi.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

546

De cînd beau rachiu de prună

De cînd beau rachiu de prună,
Nu mai port căciulă bună,
Nici nevastă cu cunună.
Vinu-l beau, rachiu-mi place,
De parale nu poci face.
Azi să beau, mîine să beau,
Parale de und să iau?
Tot du pe la ăi de au.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

547

Eu te beau, vine, de bun

Eu te beau, vine, de bun
Şi tu mă faci om nebun;
Eu te beau, vine, că-mi placi,
Tu de şubă mă dezbraci.

Blestemat fie alunu,
Că el încinge gorunu
Și gorunu ține vinu
Și vinu-mbată nebunu.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, din comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

548

La bordei cu crucea naltă,

La bordei cu crucea naltă,
La Stăncuța sprîncenată,
Joacă hora încheiată,
Cură lumea fermecată.
Vinu-i bun, ocaua mare,
Beau voinicii pe secare,
Nu se-ndură să se ducă,
Noaptea la ea îi apucă.
Cine trece, se oprește,
Cît o vede-nnebunește,
Beau vin, punga-și cheltuiesc,
Nicidecum nu se căiesc.
Cine vine-n patru boi,
Se-ntoarce numai cu doi;
Iar cine vine călare
Pleacă cu șaua-n spinare;
Iar pe jos oricine vine,
Își bea tot de lîngă sine,
Și se duce gol cu bine.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

549

La hanu cu crucea-naltă

La hanu cu crucea-naltă,
La Stăncuţa sprîncenată,
Joacă hora încheiată;
Vinu bun, ocaua mare,
Beau voinicii de călare;
Vinu bun, ocaua mică,
Beau voinicii de-l usucă,
Nu se-ndură să se ducă,
Noaptea la ea îi apucă.
Beau vin, banii-şi cheltuiesc,
Dimineaţa se căiesc.
Cine din drum se apleacă,
Conacu voind să-şi facă,
Dacă are patru boi,
Dimineaţa-njugă doi;
Iar dacă vine călare
Şi nu are-n buzunare,
Pleacă cu şaua-n spinare;
Iară pe jos cine vine
Îşi bea tot de lîngă sine.
Du-te, băiete, cu bine,
Că nu am folos de tine.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

550

Trecui gîrla prin anini

Foaie verde lin pelin,
Trecui gîrla prin anini,
La Firinca lui Mărin,
Să beau o fele de vin.
Băui una, plătii două
La Firinca dragă nouă.
Băui două, plătii trei.
— Tu, Firinco, hai cu noi.

— D-aş da plugu cu opt boi
Şi turmuliţa de oi,
Eu nu merg în sat cu voi.
Băui trei şi plătii patru,
Firinca-şi mătură patu,
Rău se ceartă cu bărbatu:
— Pe tine să te ia dracu,
Eu m-oi iubi şi cu altu.
Băui patru, plătii cinci.
— Tu, Firinco, ce mai zici?
— Bine zic, bine trăiesc,
Lasă-mă să mă gîndesc,
Pe urmă să te iubesc,
Ca să nu mă-mbolnăvesc.
Băui cinci şi plătii şease,
Îşi lua iia de mătase.
Plătii şapte, plătii opt,
Firinca plîngea cu foc.
Băui opt şi plătii zece,
Firinca gata să plece
Să ne-aducă apă rece.

Cules personal din comuna Lungeşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

551

Pusei puntea prin anini

Verde, verde, lin pelin,
Pusei puntea prin anini,
La Rădiţa lui Marin,
Să beau o fele de vin.
Băui una, plătii două,
Dă-ne pe Rădiţa nouă;
Băui două, plătii trei,
Tu, Rădiţă, mergi cu noi?
Băui trei şi plătii patru,
Rădiţa-şi mătură patu,
Desară vine amantu;
Băui patru, plătii cinci,

Tu, Rădiţo, ce mai zici?
Băui cinci şi plătii şase,
Rădiţa cămaşe-şi coase,
Cu arnici şi cu mătase.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

552

Voinic de inimă bună

Voinic de inimă bună,
Intră-n cîrciumă şi-nchină;
Voinic de inimă rea,
Intră-n cîrciumă şi bea,
Să-şi mai dreagă inima.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

553

De ce beau d-aia-aş mai bea

De ce beau, d-aia-aş mai bea
Şi parale n-aş mai da;
De ce beau la vinişor,
D-aia mi-e mai binişor;
Eu te beau, vine, de bun
Şi tu mă faci om nebun;
Eu te beau, vine, că-mi placi,
Tu de şubă mă dezbraci.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

554

Ia-mă, Doamne și mă pune

Ia-mă, Doamne și mă pune,
Unde-o fi rachiu de prune
Și nevestele mai bune;
Ia-mă, Doamne și mă lasă,
Unde-o fi cîrciumi mai dese
Și neveste mai frumoase.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

555

Mult mi-e drag să trăiesc bine

Foileană mărăcine,
Mult mi-e drag să trăiesc bine,
Cu calu negru supt mine,
Cu ploschița la ciochină
Și cu mîndruța pe mînă.

Cules personal din comuna Lungești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

556

Finicuța lui Marin

Finicuța lui Marin,
Hai cu noi la Severin,
Să ținem calea la trin,
Să vedem vine Marin,
Marin și cu Costandin,
Să plătească nește vin,
Nește vin, nește pelin.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

557

Cîntă cucu, mierla-i zice

Cîntă cucu, mierla-i zice:
— Nu mai bea banii, voinice.
— Las să-i beau să nu se strice;
Las să-i beau că sînt ai mei,
Cine e stăpîn pe ei?
I-am muncit cu palmele,
Să mi-i beau cu mîndrele.

Cules personal de la bunică-mnea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

558

Cucu-i trage, mierla-i zice

Cucu-i trage, mierla-i zice:
— Nu mai bea banii, voinice;
C-o să vie-o vreme rea,
Cînd tu nu vei mai avea
Și singur te-i blestema,
Că proastă ți-a fost mintea.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

7. *CÎNTECE DESPRE PLANTE, PĂSĂRI ȘI ANIMALE*

A. PLANTE ȘI FLORI

559

Bate-mi-se, bate

Bate-mi-se, bate
Foaia plopului,
Cu a moliftului
Și cu a crinului,
Malu Oltului.
Ceartă-mi-se, ceartă
Bradu și cu teiu.
Bradu că-mi grăia:
— Eu sînt brad frumos,
Tu ești tei pucios,
Pucios, puturos;
Pe mine mă taie
Și din mine face
Șiță d-a subțire,
Coperi mînăstire,
Lumea de se-nchină
La a mea trupină,
Fie pomenire.
Foae d-o lalea,
Teiu răspundea:
— Bradule, bradule,
Naltule,
fălosule,
Tu ești brad frumos,
Eu sînt tei pucios.
Pe tine te taie

Șiță de te face,
Ploile te plouă,
Ninsoarea te ninge,
Bruma mi te brumă
Viața de-ți scură.
Pe mine mă taie
Icoane mă face,
Intru-n mînăstire,
Lumea mi se-nchină
La a mea trupină,
Fie pomenire.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

560

Am un pom în bătătură

Frunză verde ș-o răsură
Am un pom în bătătură,
L-aș tăia să-l bag în casă,
Dar crăcile nu mă lasă.
L-aș tăia să-l bag în tindă,
Crăcile îi dau de grindă.
L-aș tăia să-l bag la sobă,
Crăcile mă țin de vorbă.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

561

Voinicel striin

Voinicel striin,
Ca măr dulce-n drum;
Care pe drum trece,
Mi-l zburătureşte,
Crăcile îi frînge,
Merele îi curge,
Trupioara-i plînge

Cu lăcrimi de sînge,
Iar vîrfu îi zice:
Taci, trupină, taci
Că tot tu le faci
Şi tot tu le tragi;
Dar nu-i vina ta,
Nu e nici a mea,
E-a cui te-a sădit
Şi nu te-a-ngrădit;
Dacă te-ngrădea
Toţi te ocolea.

Comunicat de C. V. Ionescu, învăţător din comuna Bălăceanu, raionul Rm. Sărat, regiunea Ploieşti.

562

Mă dusei să tai richită

Mă dusei să tai richită,
Găsii pupăza-nflorită
Şi pe Ioana-mpodobită.
Nu ştiu pupăza s-o rup,
Ori pe Ioana s-o sărut,
Că n-am văzut-o de mult!
Şi ţi-aş zice de richită,
Cînd te mai văz înfrunzită
Şi pe Ioana-mpodobită!

Culeş personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

563

Supărată-i pădurea

Supărată-i pădurea,
C-a picat frunza din ea
Şi-a rămas pădurea rară,
De se vede pîn-afară.
— Nu te supăra, pădure,

C-a venit primăvara,
Iară ți-a-nverzit frunza.
— Lasă să mă supăr rău,
Că, dac-oi îmbătrîni,
Mai mult n-oi întineri.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

564

Uite lunca, uite dealu

Frunză verde ca mărarul,
Uite lunca, uite dealu,
Unde lega neica calu,
Mi-a-nflorit mărgăritaru.
Mi-a-nflorit, s-a scuturat,
Fete mari s-au măritat
Și-au rămas tigorile
Ca să-mi poarte florile.

Cules personal de la nevastă-mea, Marina, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

565

Ioană din Ionele

Ioană din Ionele,
Dă și neichii floricele.
N-are gaica flori de dat,
C-astă vară n-a plouat
Și-am plătit de le-am udat,
Cu bani după sărutat.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

566

Pe deal, pe la Cireșianu

Pe deal, pe la Cireșianu,
Mi-a-nflorit mărgăritaru.
Mărgăritar înflorit,
Cine mi te-a ciumpăvit?
Flăcăii de la cosit,
Fete mari de la iubit,
Neveste de la plivit,
Dorobanți de rînd trecînd.

Cules personal de la Gheorghe Ș. Stoica, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

567

S-a dus neica la cosit

S-a dus neica la cosit,
Să cosească fîn mărunt,
Să-i fie de așternut;
Să cosească fîn vîzdei,
Frînge-i-s-ar coasa-n trei;
Să cosească fîn cu rouă,
Frînge-i-s-ar coasa-n două.

Cules personal de la nevastă-mea, Marina, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

568

Bun lucru, badeo, la coasă

— Frunză verde avrămească,
Bun lucru, badeo, la coasă!
— Mulțumesc, mîndră frumoasă,
Ca o viorea din coastă,

Cînd o taie coasele
Şi-i rămîn miroasele.
— Fire-i. badeo, sănătos,
Ca un trandafir frumos,
Cînd înfloare vara-n dos,
Umple lumea de miros.

Cules personal din comuna Muereasca-de-Sus, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

569

Uite lunca, uite dealu

Foae verde ca mărarul,
Uite lunca, uite dealu,
Unde lega neica calu,
Mi-a-nflorit mărgăritaru.
Mi-a-nflorit, s-a scuturat,
Fete mari s-au măritat
Şi-au rămas prigorile
Ca să-mi poarte florile.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

570

Săraca inima mea

Frunză verde viorea,
Săraca inima mea:
Nu mai poate cum putea,
S-a prăpădit, vai de ea,
Aplecîndu-mă pe şea,
Ca să-mi sap d-o viorea,
S-o duc la mîndruţa mea.
S-o duc Linii în grădină,
Mai aproape de fîntînă;
De fîntînă, de ceşmea
Să intre miroase-n ea.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

571

Dumbrăviță, dumbrăvea

Dumbrăviță, dumbrăvea,
Lasă-mă la umbra ta,
Să stau cu mîndruța mea,
Să fac dragoste cu ea.
Nu te las la umbra mea,
Că ți-e mîndra tinerea
Și faci păcate cu ea.
Și mi-o cădea mie frunza
Și mi-o veșteji iarba.
Ce habar de umbra mea,
Că v-ați drăgostit la ea!

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

572

Pusei barda la curele

Pusei barda la curele,
Plec în luncă la nuiele;
Lunca, numai viorele.
Dar nu-mi trebuie nuiele,
Că n-am ce-ngrădi cu ele;
Și-oi să culeg viorele,
Să mi le fac chiticele,
Să le dau la vecinele.
După cum mi-o fi vecina,
Așa o să-mi dau și chita;
De-o fi vecina frumoasă,
Să-i dau chita mai aleasă
Și legată cu mătasă;
Să vază că e frumoasă;
De-o fi vecina urîtă,
Să-i dau chita mai pălită
Și legată cu răchită,
Să vază că e urîtă.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

573

Unde-ai plecat, Mariuță

— Unde-ai plecat, Mariuță,
Desculță, numa-n rochiță?
— Mă duc, neicuță, mă duc,
În grădina de la dud,
C-am neşte flori să le ud,
Să le ud să odrăslească,
Să le ud să-mi înflorească;
C-o venit cocoanele,
Mi-au rupt floricelele,
Şi-au umplut cosițele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

574

Toate florile-au venit

Toate florile-au venit,
Au venit la jurămînt,
Numai floarea-soarelui
Şade-n poarta raiului,
Şi-mi judecă florile:
Ce-au făcut miroasele?
— Viorică după vale,
Ți le-oi fi dat dumitale?
Viorica răspundea:
— Doamnelor, din cerul sfînt,
A dat ploaie pe pămînt,
Şi ne-a culcat la pămînt,
Miroasele le-am pierdut;
Să-mi dai o ploaie cu foc,
Să ne sculați cum am fost,
Miroasele vin la loc.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

575

Cîte flori sînt pe pămînt

Cîte flori sînt pe pămînt,
Toate merg la jurămînt;
Numai floarea-soarelui,
Șade-n poarta raiului,
Și-mi judecă florile,
Ce-au făcut miroasele.
Viorică după vale,
Ți le-o fi dat dumitale.

Cules personal de la nevasta mea Marina, care l-a auzit de la părinții săi din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

576

Astăzi bură, mîine bură

Astăzi bură, mîine bură,
La lelița-n bătătură,
Ca să-mi crească d-o răsură,
S-o poarte neica-n căciulă,
Ca să-și facă voia bună.

Cules personal de la bătrînul cîntăreț de biserică Ioniță Popa Ion din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

577

Cît mi-e codru de frumos

Cît mi-e codru de frumos,
Iarna putrezește jos;
Cît mi-e frunza de frumoasă,
Și vara de drăgostoasă,
Iarna putrezește-n coastă.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

578

Floricică după șes

Floricică după șes
Te-am îndrăgit după mers;
Că ți-e mersu legănat,
La inimă m-ai secat.
Floricică floare-albastră,
Ce-ai crescut în calea noastră,
Așa-naltă și subțire
Și la trup făcută bine;
Așa-naltă subțirea
Tocmai pe potriva mea.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

579

Luncă, luncă, mult mi-ești lungă

Luncă, luncă, mult mi-ești lungă,
Și n-am cal bun să te-ajungă.
Luncă, luncă, lunculiță,
Lovi-te-ar d-o brumuliță,
Frunza din tine să pice,
Să rămîie numai două,
Care ne trebuie nouă.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

580

Dealu de la răsărit

Dealu de la răsărit,
Vedea-l-aș în foc arzînd,
Că ce-am pus n-a răsărit:

Am pus fir de busuioc,
A ieşit pară de foc.
Am pus fir de trandafir,
A ieşit fire de ştir.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

581

Busuioc de la Pleniţa

Foaie verde foi ca viţa,
Busuioc de la Pleniţa,
Sămănat de doda Niţa,
Sămănat de vinerea
Şi udat de sîmbăta.
Să mi-l port dumineca,
Să fac dodii Miţii voia.

Cules personal de la bătrînul cobzar Sandu Migu, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

B. DESPRE CUC

582

Vezi cît e cucu de hoţ

Frunză verde măr mustos,
Vezi cît e cucu de hoţ,
Cum mai cîntă vara-n dos
Şi la el mi-ascultă toţi;
Asculta-l-ar pustia,
Că el mi-a rupt inima.

Și-altă frunză popîlnic,
D-ar fi cucu d-un voinic,
L-aș prinde d-un ibomnic;
Dar cucu mi-e păsărea,
Nu știe ce-i dragostea,
Numa-mi rupe inima.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

583

Plecă cucu, zice-i-aș

Plecă cucu, zice-i-aș,
Și-a lăsat puiu golaș.
A lăsat pe pitulice,
Să-l hrănească și să-l culce.
Pitulicea e datoare
Să facă puiu să zboare,
Cu furnici din mușuroi
Să treacă Oltu la noi.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

584

S-a dus cucu, bate-l-aș

S-a dus cucu, bate-l-aș,
Și-a lăsat puiu golaș.
Pitulicea necăjește,
Puișoru de i-l crește,
Să i-l facă dolofan
Să cînte pe Tilorman.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

585

Cîntă cucu-n curmătură

Frunză verde ș-o răsură,
Cîntă cucu-n curmătură,
Mîndra sapă-n curătură.
Taci, cuce, nu mai cînta,
Ia sapa și vino-ncoa,
Să săpăm curătura.
Ba, ba, ba, fetițo ba,
Sapă-ți tu curătura,
Că tu ai folos de ea.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

586

Legea ta de cuc bălan

Legea ta de cuc bălan,
Cuc bălan de Tilorman,
Nu-mi cîntași vara d-un ban,
Numai mă lăsași sărman,
Fără arme, fără cal,
Fără scripturea de ban.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

587

Cîntă, cuce, limba-ți pice

Cîntă, cuce, limba-ți pice,
Carnea viermii ți-o mănînce,
Că nu cînți vreo bunătate,
Dar cînți tot striinătate.

— Cîntă, cîntă cucule.
— Nu mai cînt, voinicule.
Toată vara am cîntat,
Nimeni nu m-a ascultat.
Am cîntat, mi s-a urît,
Niminea nu mi-a plătit.
Și-am cîntat la Ialomiță,
La cocoana Marghiolița
Și mi-a degerat gurița,
Și mi-a căzut limbulița,
Și mi-a găsit-o lelița.
Dă-mi, leliță, limbulița
Să-mi mai dreg și eu gurița
Să-ți mai cînt pe Ialomița.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

588

Printre Sîlea, printre Mamu

Printre Sîlea, printre Mamu,
Cum cîntă cucu dușmanu.
Eu zic cucului să tacă,
El să suie p-altă creacă,
Cîntă hoțu de mă seacă.
Dar mai jos pe rămurele
Cîntă-un stol de turturele
Și să-ngînă-n viersurele.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

589

Cîntă, cuculețule

Cîntă, cuculețule,
În toate diminețele
Să te-auză mîndrele

Şi răsfiră-ţi penele,
Ca mîndra sprîncenele,
Să te vază fetele.
Ce stai, coadre,-aşa cănit,
Nu vezi vara c-a venit
Şi cucu că mi-a sosit
Şi te-a găsit ne-nfrunzit,
Mititel şi jerpelit
Şi cîntă-n tine cănit?

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

590

Unde-auz cucu cîntînd

Unde-auz cucu cîntînd,
Şi mierliţa şuierînd,
Sturzu-n frunză rîcîind,
Ploaia-n frunze răpăind,
Nu mă ţiu om pe pămînt,
Nici nu mai ştiu unde sînt.
Eu zic cucului să tacă,
El se suie p-altă creacă,
Cîntă hoţu de mă seacă;
Iar mai jos p-o rămurea,
Cîntă şi o turturea,
Cîntă tristă, vai de ea,
Că şi-a pierdut soţia.

Comunicat de C. Daniilescu, învăţător, comuna Scundu, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

591

Vine cucu de trei zile

Vine cucu de trei zile,
Tot prin crîng și prin pădure,
Și n-are pe ce se pune.
Și veni la casa mea,
Se puse pe-o rămurea,
Cîntă de răsună curtea.
Eu zic cucului să tacă,
El se suie p-altă creacă,
Cîntă hoțu de mă seacă.
Eu zic cucului să fugă,
El cîntă de mă usucă.
La mijlocu cîmpului,
Pe coarnele plugului,
Cîntă puiu cucului;
Nu știu, cuc este ori cucă,
Că-mi cîntă neicăi de ducă.
Iar mai sus pe rămurele,
Cîntă două turturele,
Mi sînt surorile mele;
Și mai jos p-o rămurea,
Cîntă-un pui de turturea,
Asta e mîndruța mea.

Comunicat de G. Florescu, învățător din comuna Vîlsănești, raionul Curtea de Argeș, regiunea Argeș.

592

Ce larmă s-aude-n codru

Ce larmă s-aude-n codru?
Se ceartă cucu cu corbu,
Care să-mi rămîie-n codru.
Corbu din gură-mi grăia:
— Rămîi, cuce, dumneata,
Să mai veselești lumea.

Cîntă cucu pe trupină,
Sare corbu și-l îngînă.
— Taci, corbe, nu mă-ngîna,
Că nu ești de legea mea.
Tu ești pasere spurcată,
Mănînci carnea nejunghiată,
Nici de pușcă împușcată.
Eu sînt lighioană sfîntă,
Pe tot anu spovedită.
— Arată-mi pe popa-al tău,
Să mă spovedesc și eu.
— Popa-al meu e vînător,
Cu pușculița de flori,
Cînd te spovedește mori!

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

593

Se ceartă cucu cu corbu

Se ceartă cucu cu corbu,
Care să-mi rămîie-n codru.
Cucu mi-are pana verde,
Intră-n codru, nu se vede;
Corbu mi-are pene negre,
Intră-n codru și se vede.
Cucu cîntă p-o trupină,
Corbul sare și-l îngînă.
— Taci, corbe, nu mă-ngîna,
Că nu ești de legea mea.
Tu ești pasere spurcată,
Mănînci carne nenjunghiată
Și bei apă dintr-o baltă.
— Eu beau apă strecurată,
De la trei fîntîni de piatră,
Că sînt pasere curată.

Comunicat de C. Daniilescu, învățător, din comuna Scundu, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

594

Cîntă cucu pe trupină

Cîntă cucu pe trupină,
Şi corbu la rădăcină.
— Taci, corbe, nu mă-ngîna,
Că nu eşti de legea mea.
Tu eşti naţie spurcată,
Mănînci carne nenjunghiată.
Eu sînt naţie legiuită,
Pe tot anu spovedită.
— Spune mie popa-al tău,
Să mă spovedesc şi eu.
— Popa al meu e vînător,
Cînd te-o spovedi, şi mori.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

595

Săracu cucu de faţă

Săracu cucu de faţă,
Cum mai cîntă cu dulceaţă!
Săracu cucu de dos,
Cum mai cîntă de frumos!

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

596

De trei zile merg pe plai

Verde frunză ș-un susai,
De trei zile merg pe plai
Cu merinde pe trei cai;
Nu băui, nici nu mîncai,
Numai la cuc ascultai.
Cucule, voinic de codru,
Arde-ți-ar penele focu,
Tu-mi cîntași de mă secași,
De părinți mă depărtași,
În temniță mă băgași.

Cules personal de la lăutarul Lache, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

597

Nu blestema, lele, cucu

Frunză verde foi ca nucu,
Nu blestema, lele, cucu.
Buruieni din Sînziene,
Lasă, las să mă blesteme,
C-așa-am fost eu rînduit:
Să vin vara să vă cînt
Și toamna să mă întorc,
Să mă-ntorc la Dunăre,
Und m-așteaptă berzele,
Să mă treacă apele.

Cules personal de la Grigore Bălășel, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

598

D-ar fi cucu d-un voinic

D-ar fi cucu d-un voinic,
L-aş prinde d-un ibomnic;
Dar mi-e cucu-o păsărea,
Nu ştie ce-i dragostea.
Cuculeţ cu pana sură,
Ce-mi tot cînţi pe bătătură,
Că nu mi-e inima bună;
Cuculeţ cu pană-albastră,
Ce-mi tot cînţi pe la fereastră,
Că nu-s fată, ci-s nevastă.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

599

S-a dus cucu fi-i-ar ciocu

S-a dus cucu, fi-i-ar ciocu,
Să puie porumbi la Lotru,
C-aici nu i-a plăcut locu.
S-a dus cucu, zice-i-aş,
Şi-a lăsat puiu golaş.
Pitulicea l-a găsit
Şi l-a luat de l-a crescut.
Mi l-a făcut dolofan,
De-mi cîntă din an în an
Şi-mi cîntă pe Tilorman.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

600

Ia mai cîntă, cucule

— Ia mai cîntă, cucule,
— Nu mai poci, voinicule,
C-am mai cîntat peste Jii
La logofătu Marin
Numai p-o litră de vin.
Și-am cîntat în Ialomița
La cocoana Sevastița
Și mi-a degerat gurița.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

601

Cîntă, cuce, limba-ți pice

— Cîntă, cuce, limba-ți pice,
În strachina cu lapte dulce,
Să dau mîndrii să mănînce,
Cîntă, cîntă, cucule.
— Nu mai poci, voinicule,
C-am mai cîntat la Stăncuța
Și mi-a degerat gurița
Și mi-a picat limbulița.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

602

Și ți-aș zice de furnică

Și ți-aș zice de furnică,
Tu ești lighioană mică,
Tu știi cucu unde cîntă

Și noaptea unde se culcă,
Să merg să-i trag o măciucă,
Să-l întreb de ce nu cîntă.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

603

Cuculeț cu pană verde

Cuculeț cu pană verde,
Ține-l, Doamne, nu mi-l pierde;
Că l-am mai pierdut odată,
L-am căutat o vară toată.
L-am găsit la București,
Adunînd flori boierești.
Aduna d-ale mai mari,
Să le dea la căpitani;
Aduna d-ale mai mici,
Să le dea la ibomnici.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

604

Vine cucu de trei zile

Vine cucu de trei zile
Și n-are pe ce se pune.
S-ar pune pe-o rămurea
Și-i e frică c-o cădea.
Usca-li-s-ar mîinile,
Cui ascut săcurile,
D-au tăiat pădurile;
N-are cuc pe ce se pune,
Codița să și-o răsfire.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

605

Cîntă cuculețule

Cîntă, cuculețule,
În toate diminețele;
Dar în dimineața mea,
Taci, cuce, nu mai cînta,
C-am dat de inimă rea:
M-a părăsit mîndra mea.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

606

Cucule, ce mi-ești hain

Cucule, ce-mi ești hain,
De nu-mi cînți vara din plin?
Mi-o cînți numai jumătate
Și te muți într-altă parte.
Cuculeț cu pană sură,
Ce te plimbi pe bătătură,
Ori nu-ți e inima bună?
Cuculeț cu pana-albastră,
Ce te plimbi pe la fereastră,
Ori nu-ți e mîndruța-acasă?

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

607

Cuculeț de la pădure

Frunză verde foi de mure,
Cuculeț de la pădure,
Vara vii, vara te duci,
Tu de muncă nu te-apuci;

Mă mir iarna ce mănînci!
Mănînc mugurel de fag
Şi beau apă dintr-un lac
Şi cînt mîndrelor cu drag.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

608

Usca-li-s-ar mîinile

Usca-li-s-ar mîinile
Cui ascut săcurile,
D-au tăiat pădurile
Şi-au rămas trupinile
Şi mi-au dat rămurile
Şi-a-mpuiat păsările.
Mi-a-mpuiat d-un cuculean,
De-mi cîntă din an în an.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

609

Spurcată lege de cuc

Spurcată lege de cuc,
Cîntă bine, că te-mpuşc
Şi te frig şi te mănînc;
Te mănînc şi nesărat,
Numai prin cenuşe dat,
Măcar de-oi avea păcat.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

610

Cuculeț, pasere sură

Cuculeț, pasere sură,
Mușca-ți-aș limba din gură,
Cîntecu să nu-ți mai zici,
Nici să mai colinzi p-aici.
Vara vii, vara te duci,
Cînd sînt dragostile dulci;
Cîntă-mi mie, înc-odată,
Că mi-e mintea turburată;
Cîntă-mi partea mea cu foc,
Să am parte de noroc;
Cîntă-mi partea mea cu drag,
Că ți-oi da frunză de fag,
Ca să nu mai fii pribeag.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

611

Cîntă, cuculețule

Cîntă, cuculețule,
În toate diminețile
Pe toate vîrfurile,
Să te-auză mîndrele.
Cuculeț, tu vestitor,
Vara vii să-mi cînți cu dor.
Vara vii, vara te duci,
Tu de lucru nu te-apuci,
Mă mir iarna ce mănînci?
— Măi române, lege rea,
Ce ai tu cu gura mea,
Că nu mănînc munca ta?
Mănînc rîme și gîndaci
Și putrigai de prin fagi
Și mă sui la comănac
Și cînt mîndrelor cu drag;
C-așa sînt eu rînduit,

De ursătoare ursit:
Să mănînc negru pămînt,
Să vin vara să vă cînt.
La Sînpetru iar mă duc
Și mai viu la primăvară,
Să mai cînt în codru iară.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

612

Cuculeț de Topolog

Frunzuliță bob de bob,
Cuculeț de Topolog,
Scoboară din deal la Olt,
De mai potolește-un foc.
Dar ce foc să potolesc,
Că am glas să hăuiesc,
N-am cuvînt ca să vorbesc.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător din comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

613

Cucule de Topolog

Cucule de Topolog,
Coboară din deal la Olt,
De mai potolește-un foc.
Dar cum foc să-l potolesc,
Că n-am frunză de pocnit
Nici mîndruță de iubit!
Blestemată e iarna,
Sfîntă e primăvara,
Că-nfrunzește cîte-o tufă,
Pleacă voinicii la muncă
Și nevestele la tufă.

Vară, vară, primăvară,
Ia zăpada dup-afară
Și să mi-o faci potecele
Să-mi răsaie viorele
Să prind pe mîndruța-n ele.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

C. DESPRE ALTE PĂSĂRI

614

Pe margine de Olteț

Pe margine de Olteț,
Răsărit-a nuculeț.
Nucu mare, frunza rară,
S-au strîns toți cucii din țară
Și cîntă de se omoară;
Și mai jos, între zmicele,
Cîntă două turturele;
Una răsfiră din pene,
Ca Maria din sprîncene;
Și-mi răsfiră din peniță
Ca Maria din rochiță;
Alta sucește din cioc
Ca Maria din mijloc.

Cules personal din comuna Ciocănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

615

Corbu

La ciongaru nalt,
Nalt și fălălat,
De arme-ncărcat,

Corbu mi-a-mpuiat,
Corb, pasere neagră,
Lighioană-ntreagă.
Cuibu mi-l strîngea
În luna l-Undrea,
Cînd e iarna grea,
Și mi-l ticluia:
Din coada de boi,
Din lînă de oi.
Și mi-l șindrilea:
Cu piei de junince,
În el să nu pice.
Ședea și oua,
Puii mi-i scotea:
Tot în Făurare,
Cînd e geru tare.
Puii cloncăneau,
Mîncare cereau.
Corbu ce-mi făcea?
Sălta și zbura
Și mi se ducea:
Sus la Nadolie,
La țara pustie;
La pui aducea:
Tot cirezi de boi
Și turme de oi,
Cu ciobanii lor.
Pui se săturau,
Puii cloncăneau,
Vîntu că-mi venea,
Vîntu cel turbat
Și cel veninat,
În cuib se umfla
Și mi-l fărîma
Și puii-mi cădea,
Pui dolofănei,
De ți-e drag de ei,
Cum zac, vai de ei,
Cu limbile scoase,
Lăsate pe falcă.

Spus de Dumitru Ursaru, lăutar bătrîn din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

616

Cîntecul ciocîrliei

Verde frunză colilie,
Lie, lie, ciocîrlie,
Ce jale ţi-e ţie,
De cînţi pe cîmpie,
Singură, pustie?
— Cuibu l-am făcut,
Supt brazdă de plug,
Plugari au venit,
Pluguri au pornit,
Cuibu mi-au zobit
Ouăle-au strivit,
Pui mi-au omorît.
Şi-aşa mi-a venit,
Ca să zbor în vînt,
Să caz pe pămînt,
Ca să mor curînd.
— Verde frunză colilie,
Lie, lie, ciocîrlie,
Ce jale ţi-e ţie,
De cînţi pe cîmpie,
Singură, pustie?
Scoală iute, scoală,
Vacile că-mi zbiară;
Boii noştri mug,
Cu capu pe plug;
Viile s-au copt
Şi mi s-au răscopt,
Şi vin păsărele
Şi iau brobonele,
Şi vin grăngurei,
Şi iau strugurei.
O pasăre neagră,
Se puse p-o coadă
Rupse puntea-ntreagă,
O puse p-o piatră
Şi o mîncă toată,
Inimioara-mi seacă.

Comunicat de Şt. St. Tuţescu, comuna Catanele, raionul Băileşti, regiunea Oltenia.

617

Lie, Lie, ciocîrlie

Frunză verde colilie,
Lie, Lie, ciocîrlie,
Ce cînţi sara pe cîmpie,
Neagră şi pustie?
— Eu cum n-oi cînta
Şi m-oi văicăra
De soţia mea?
Că ea mi s-a dus,
Cu mascurii-n sus;
Veste mi-a venit
Că mi-a păgubit:
De la o scroafă neagră,
Cu urechea bleagă,
Sutişoara-ntreagă;
De la cinci groştei,
Cinci sute de lei.
— Taci, văduvă, taci,
Că tot tu le faci
Şi tot tu le tragi;
Taci, văduvă grasă,
Grasă şi frumoasă,
Cu sprînceana trasă,
Că boii tăi mug,
Cu capu pe jug;
Vacile ţin rang,
Cu capu pe prag;
Şi viţeii zbiară,
Că n-au supt d-asară.
Şi via s-a copt,
S-a copt, s-a răscopt,
Şi-mi vin păsărele
Şi-mi ia brobonele
Şi se duc cu ele;
Şi-mi vin păsărei
Şi-mi ia gordănei
Şi se duc cu ei;
Vine-o cioară neagră
Şi ia coarda-ntreagă
Şi-o pune pe piatră
Şi-o mănîncă toată.

— Lasă să mănînce,
Că n-am cui mai strînge,
Că eu cui am strîns,
S-a dus, s-a răpus.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

618

Amărîtă turturea

Amărîtă turturea,
Cînd rămîne singurea,
Turbură apa ș-o bea.
Mi-o turbură cu penița
Și mi ți-o bea cu gurița.
Și mai are-un frățior,
Pe sturzu cel gălbior,
Care-mi cîntă la strîmtori;
Și mai are-o surioară,
Pe draga privighetoare,
Cîntă noaptea pe răcoare,
Cîntă neicuții să-l scoale.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

619

Colea-n vale,-ntr-o vîlcea

Colea-n vale, -ntr-o vîlcea,
Frumos cîntă cinteza
Și mi-o-ngînă pupăza.
— Pupăză, nu mă-ngîna,
Că nu ești de sama mea,
Tu ești pasere frumoasă,
Dar ți-e casa puturoasă,

Că cu zmoală e zmolită
Şi cu tină mi-e-mpuţită,
De niminea nevăzută.

Cules personal de la bunică-mea, Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

620

În grădină la Ion

În grădină la Ion,
Toate păsările-mi dorm;
Numai una n-are somn,
Ci-mi zboară din pom în pom.
Şi-mi strigă: Ion, Ion!
Şi-mi zboară din cracă-n-cracă
Şi-mi strigă: Ioane dragă!
Nu-i Ion, nu e nimic,
C-a plecat după iubit.
Fi-i-ar iubitu de cap,
Că nu s-a mai săturat;
Cîte fete sînt în sat,
Pe toate le-a sărutat.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

621

Uite moşu pe colea

Uite moşu pe colea,
Cu doi pui de rîndunea.
— Dă-mi-i mie, moşule,
Că ţi-am păzit oile
Pe coasta cu florile,
Şi ţi-am păzit vacile,
Pe coasta cu fragile.

Cules personal de la nevastă-mea, Marina, din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

622

Pasere galbină-n cioc

Pasere galbină-n cioc
Şi codalbă peste tot,
De mi-ei cînta de noroc,
Să trăieşti cu pui cu tot
Şi la vară iar să scoţi;
Iar de mi-ei cînta de rău,
Să se stingă neamu tău.
Şi tu, pasere, să zbori
În puşcă la vînători,
Să te umple de alice
Prin aripi şi prin peniţe.

Cules personal din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

623

Sturzu

Sturzule, sturzule,
Prăpăditule,
Amărîtule!
Eu te-am învăţat
Şi te-am ştiinţat
Cuibu să nu-ţi faci:
'N margine de drum,
Tufă de alun;
Călători mi-or trece,
Cuibu l-or vedea
Pui că ţi-o lua.
Cuibu să ţi-l faci:
Într-o vale-adîncă,
În vîrf de sipică,
Puişori ţi-astrucă.

Spus de Dumitru Ursaru, lăutar bătrîn din comuna Drăgăşani, regiunea Argeş.

624

Păsărică de Gilort

Păsărică de Gilort,
Nu-mi da drumu peste Olt,
Iarna pe geru de foc,
Cînd îngheață apa-n loc
Și gresia n-are loc.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

625

Colea-n vale,-n valea rea

Colea-n vale, -n valea rea,
Unde cînta cinteza
Și mi-o-ngînă presura,
La Ilinca văduva,
Tăiai calu cu scara
Aplecîndu-mă pe șea,
Ca să-mi sap d-o viorea,
S-o duc la mîndruța mea.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

626

Pe culmița dealului

Pe culmița dealului
Țipă puiu corbului.
— Ce ți-e, puișor, de țipi?
Ori ți-e foame, ori ți-e sete,
Ori ți-e dor de codru verde?
— Nu mi-e foame, nu mi-e sete,
Nu mi-e dor de codru verde;

Dar țip după maica mea,
C-a plecat și m-a lăsat
Cu cuibulețu stricat,
Într-o tufă de alun,
Lîng-o margine de drum.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

627

Sus pe malu Oltului

Sus pe malu Oltului,
Țipă puiu corbului.
— Ce ți-e, puișor, de țipi,
Ce ți-e, corbișor, de plîngi?
Ori ți-e foame, ori ți-e sete,
Ori ți-e dor de codru verde?
— Nu mi-e foame, nu mi-e sete,
Nu mi-e dor de codru verde;
Aș bea sînge de haiduc
Și-aș mînca carne de turc.

Cules personal din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

628

Sosi postu lui Sînpetru

Frunză verde năutu,
Sosi postu lui Sînpetru,
Părăsi cucu bungetu
Și turturica vîlceaua
Și mîndruța poteceaua.

Cules personal de la socru-meu, Matei Popa, din comuna Ștefănești, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

629

Colea-n valea cu nucu

Colea-n valea cu nucu,
Frumos cîntă granguru
Şi mi-l îngînă cucu.
Colea-n vale-ntr-o vălcea,
Frumos cîntă cinteza
Şi mi-o-ngînă mierliţa.

Cules personal de la bunică-mea Tudora I. Lăzăroiu, din comuna Bogdăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

630

Fă-mă, Doamne,-o porumbiţă

Şi iar verde foi de viţă,
Fă-mă, Doamne, -o porumbiţă,
Ca să zbor din creacă-n creacă,
Pîn la stîlpu de la poartă;
Şi să-mi zbor din pom în pom,
Pîn la casa cu balcon;
Şi să zbor din brad în brad
Pîn la casa cui mi-e drag;
Şi să-mi zbor din vale-n vale,
Să-mi văd pe neica călare,
Scoborînd din deal în vale.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

631

Mierliţa

Mierliţă, mierliţă,
Pasere pestriţă,
Să nu-ţi faci aiure,

Cuibu prin pădure;
Ci să-l faci mai bine,
Aproape de mine,
Că ți-l fură cucu,
Ți-e degeaba lucru.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător din comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

632

Cine mi-e striin pe lume

Frunzuliță mărăcine,
Cine mi-e striin pe lume,
Numai mierla din pădure;
Dar nici ea nu e ca mine,
Că umblă din creacă-n creacă,
Nimeni n-are ce să-i facă;
Și umblă din frunză-n frunză,
Vînătorii să n-o prinză.
Dar un hoț de vînător,
Smulse trei svilțe de păr
Și-mi făcu d-un lățișor
Și-o apucă de picior
Și mi-o băgă-n colivie
Și mi-o duse la Domnie
Mai mult moartă decît vie.
Dar Domnia ce-mi făcea?
— Ia sloboziți mierlița,
Că n-a stricat nimica;
Dați-i drumu la pădure,
Să mănînce fragi și mure.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învățător, comuna Olănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

633

Îndeamnă, murguleț, la pas

Îndeamnă, murguleț, la pas,
S-ajungem devreme-acas,
La copii şi la nevastă,
C-am lăsat-o mînioasă,
Cu ochi negri pe fereastră,
Uitîndu-se-n calea noastră.
— Mai slăbește-l de-ndemnat:
Cînd ajungi mă legi la gard
Și-mi dai fîn, grădelele
Și grăunțe, stelele
Cum ți-e drag cu mîndra-n pat,
Și mie cu traista-n cap;
Cum ți-e drag mîndra pe mînă,
Și mie cu traista plină;
Cum ți-s dragi mîndruțele,
Și mie grăunțele.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

634

Ce stai, murgule,-aşa trist?

Frunză verde rug întinst,
Ce stai, murgule, -aşa trist?
— Cum n-aş sta, stăpîne, trist,
C-am auzit că mă vinzi.
Nu ți-e milă și păcat,
Te-am trecut Oltu vărsat,
Și pe dungă și pe lat,
Pînă te-am scos pe uscat,
La fata lui nea Scarlat

Şi la vreo două din sat,
Că alea m-au fermecat,
De nu poci ca să mai trag.

Comunicat de M. Popescu, învăţător, comuna Făureşti, raionul Olteţu, regiunea Oltenia.

635

Drag mi-a fost calu bălan

Frunzuliţă de lipan,
Drag mi-a fost calu bălan,
Şi voinicu iortoman.
Calu alb şi şaua verde,
Ţine-l, Doamne, nu mi-l pierde,
Că l-am mai pierdut o dată
Şi l-am cătat vara toată.
L-am găsit pe la Focşani
Pe-o vatră de leuştean.
— Leuştene, cin te-a pus?
— Neica-al meu care s-a dus.
Şi s-a dus cu codru rece,
Nici Bucureştii nu-i trece.
Dacă nu e, nu e, nu e,
Puişor să mă mîngîie;
Dacă nu e astă dată,
Parcă n-a fost niciodată.
Dacă nu e, nu e, nu e,
Parcă mi-e calea pustie.

Cules personal de la bătrînul lăutar Dumitru Ursaru, din comuna Drăgăşani, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

636

Stane, Stane, surdumane

Stane, Stane, surdumane,
Coboară din deal în vale,
C-a murit murgu de foame.

— Las să moară, zice-i-aş,
Că mai am vreo şapte-n grajd.
Şi mai am pe Vînătu,
Car mi-e drag ca sufletu;
Şi mai am o cîrlăioară,
Mi-e dragă ca inimioara.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

637

Neic-al meu cu calu bun

Neic-al meu cu calu bun,
Mă roagă să schimb în drum,
Că al meu este mai bun.
— Şi-al tău, neică, este bun:
Ia dă-i o pală de fîn
Şi-o poală de ovăz bun,
Să vezi cum merge la drum,
În buiestru-n fuga mare,
Pe la poarta mîndrii tale.

Cules personal din comuna Ştefăneşti, raionul Drăgăşani, regiunea Argeş.

638

Colea-n vale la izvoară

Colea-n vale la izvoară,
Zbiară-un bou de soţioară,
Şi-l îngînă-o fată mare.
— Taci, fată, nu mă-ngîna,
Că nu zbier de boala ta
Şi zbier de soţia mea.
Că de cînd ea mi-a murit,
Trag în jug necumpănit,
Cu resteie de argint,
Cum le pun aşa se frîng.

Comunicat de M. Popescu, învăţător, comuna Făureşti, raionul Olteţu, regiunea Oltenia.

639

Drag mi-a fost oaia plăviță

Frunzuliță pelinită,
Drag mi-a fost oaia plăviță,
Cu mărgele la guriță,
Cu panglice la codiță,
Cu ochii de viorele,
Cu sînu cu floricele.
Dragile oițele,
Nu-s ca coconițele:
Ele nu știu a-nșela,
Cum fac pe la mahala;
Ele iubesc la ciobani,
Nu știu da cu suliman.

Cules personal din comuna Drăgășani, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

640

Șapte văi ș-o vale adîncă

Șapte văi ș-o vale adîncă,
Ș-o pădure măruntică,
Aici lupii mă mănîncă.
— Ho, lupe, nu mă mînca,
Pîn o răsări luna
Și mi-o veni mîndruța,
Cu struguri într-o bazma,
Ș-atunci, lupe, m-ăi mînca,
Ori pe mine, ori pe ea,
Ori din noi pe care-ăi vrea.
Stai, lupe, nu fi nebun,
Nu mînca voinic în drum.

Cules personal din comuna Bogdănești, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeș.

641

Plecă racu să se-nsoare

Plecă racu să se-nsoare,
Se-ntîlni cu broasca-n cale:
— Hai tu broască după mine
Ca să mă nuntesc cu tine,
C-o fi ferice de tine
De s-o minuna o lume.
C-am o moară după casă,
Cură pelinu pe fereastră.
Doi cocoși
Toarnă în coş;
Doi gîndaci
Așază la saci.
La nuntă cine-o veni?
Două muște
Fac găluște;
Trei cocoare
Cu topoare
Șed de taie lemne-afară.
Dar în casă cin le-aduce?
Rațele
Cu brațele.
La nuntă cine o pofti?
Doi purcei
Sînt vătășei.
De cîntat cine o cînta?
Doi țînțari
Sînt lăutari.

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

642

Pleacă racu să se-nsoare

Pleacă racu să se-nsoare,
Se-ntîlni cu broasca-n cale.
— Unde-ai plecat, race,
drace?

— Vreu să mă-nsor, roască,
broască.
— Dar cin te ia, race,
drace?
Că tu n-ai crac
de nădrag,
Nici picior de cizmă largă.
— Unde-ai plecat, roască,
broască?
— Să mă mărit, race,
drace.
— Dar cin te ia, roască,
broască?
Că n-ai cap de legătoare
Nici mijloc de-ncingătoare.
Hoc, hoc, hoc!
Ai cîcî, cîcî!
Cîi, cîi, cîi!

Spus de Dumitru Ursaru, lăutar bătrîn, din comuna Drăgășani, regiunea Argeș.

643

A plecat racu-n pețit

A plecat racu-n pețit
Și-a găsit broasca țăsînd.
Ghidiri-bidiri, bundai-da,
E verde ca iedera!
— Ia-mă, racule, pe mine,
Că eu știu să trăiesc bine.
Ghidiri-bidiri, bundai-da,
E verde ca iedera!
N-am mijloc de cingătoare,
Nici picior de cizmă mare.
Ghidiri-bidiri, bundai-da,
E verde ca iedera!

Cules personal din comuna Prundeni, raionul Drăgășani, regiunea Argeș.

Vulpea cu papuci

Vulpea cu papuci,
Păzeşte la curci;
Ursu cu nădragi,
Păzeşte la vaci;
Lupu cu cimpoi
Păzeşte la oi ;
Un iepuraş şchiop,
Trăieră la bob,
Într-un vîrf de plop.
Raţele cu braţele
Făceau porconeţele.

Comunicat de Gh. Popescu-Ghica, învăţător, Comuna Olăneşti, raionul Rm. Vîlcea, regiunea Argeş.

ANEXE

I

PREFAȚA SCRISĂ DE NICOLAE IORGA

A recomanda opera de o viață întreagă a neobositului cercetător în domeniul vieții populare din Oltenia de nord-est, vechiul meu prieten părintele Teodor Bălășel, e un lucru de prisos. Nimeni nu cunoaște mai bine aceste părți de străveche tradiție și de viață populară rămasă așa de curată și în vremile de azi.

Vrednicul cleric, înălbit de vremuri, ni oferă o comoară: s-o știm primi.

N. Iorga

II

PRECUVÎNTAREA FOLCLORISTULUI TEODOR BĂLĂȘEL

În vreme de peste 40 de ani, am tot strîns fără încetare tot felul de material folcloric, cum: versuri populare, legende, tradiții, datine, obiceiuri, credințe etc. Acest material ar avea importanță mai ales prin faptul că este adunat de prin Văile Oltului, de prin vechea „Țara Lotrului", unde și graiul și datinile sînt păstrate mai curat românești.

Din acest material am dat cîte ceva revistei *Șezătoarea* din Fălticeni; răposatului Sim. Fl. Marian, din Suceava, pentru opera sa: *Insectele;* lui Iuliu A. Zane, pentru opera sa: *Proverbele românilor* și alte puține bucăți altor reviste și ziare, cum bunăoară: *Suflet oltenesc, Hazul satelor, Lumina pentru toți, Menirea preotului, Cuvîntul adevărului, Gazeta țăranilor,* etc. Din

versurile populare, o bună parte au fost tipărite în cinci cărticele în *Biblioteca populară „Ramuri"*, din Craiova și anume: *colinde, rugăciuni, urări și blesteme, orații de nuntă, descîntece, jocuri de copii, frămîntări de limbă, cuvinte întoarse și jocuri de cuvinte, cîntecele ursului, ghicitori, numere, satire, hore, de leagăn, de nuntă, de moarte și de dor.* Volumul de față coprinde restul colecției mele de versuri populare și anume: *Cîntece de dragoste, de despărțire, jale, străinătate și urît, doine: haiducești, ostășești* și *istorice, bahice. plante și animale* și *balade.* Acest rest al colecției mele de versuri populare l-am împărțit în două mari capitole: *Cîntece de lume* și *balade.* Primul capitol: *Cîntece de lume,* l-am subîmpărțit în cinci grupe, după felul cîntecilor ce coprinde, cum se vede mai la vale.

Aproape în întregimea lor, versurile populare din întreaga mea colecție sînt culese de mine personal din comuna mea natală, Bogdăneștii, și din comuna unde păstoresc ca preot, Ștefăneștii, ambele din județul Vîlcea. Ele mi-au fost spuse de bătrîni sfătoși și a multeștiutori și de lăutari vestiți în multe județe. Toți azi sînt răposați întru Domnul! Drept mulțămire, îmi fac o pioasă datorie pomenindu-le numele aici.

Iată-le:

Tudora I. Lăzăroiu, bunica mea după mamă, din Bogdăneștii de lîngă Rîmnic[1], vestită în multe sate, din județul Vîlcea și Argeș, pentru descîntecile și leacurile ei, răposată acum 14 ani în vîrstă de peste 80 de ani.

Matei Popa cel mic, socrul meu adoptiv, din Ștefănești, bătrîn sfătos, răposat acum 19 ani, în vîrstă de peste 80 ani.

Casandra Matei Popa cel mic, soacra mea adoptivă, din Ștefănești, vestită în multe sate pentru descîntecele și leacurile ei, mai ales în meșteșugul trasului femeilor sterpe ca să facă copii, răposată acum 5 ani, în vîrstă de peste 85 ani.

[1] Această comună în Hrisoavele lui Mircea vodă ce Bătrîn se numea *Bogdăneștii de la Olt.*

Dumitru Ursaru, lăutar vestit în județele Olt, Argeș și Vîlcea, de fel din comuna Dobroteasa, județul Olt, răposat acum 10 ani, în orașul Drăgășani, în vîrstă de peste 80 ani.

Vasile Daragiu, din comuna Lungești, județul Vîlcea, lăutar vestit în județele Vîlcea, Romanați și Olt, răposat acum 20 ani, în vîrstă de peste 70 ani. El făcea parte din vestita generație a lăutarilor din *Valea Mamului*, cuibul Buzeștilor.

Marin Badea Bădică, din Ștefănești, mort acum 26 ani, în vîrstă de peste 70 ani.

Catrina Șerban D. Stoica, din Ștefănești, vestită pentru descîntece și leacuri, răposată acum 35 ani, în vîrstă de 60 ani.

Am mai intercalat în această colecție și cele ce mi s-au mai trimes și de alte persoane, între care amintesc: †*Udilă Radu*, soldat în reg. II Linie, acum 38 ani: †*I. Florescu*, înv. Vîlsănești-Argeș; †*Șt. St. Tuțescu*, înv. *Catanele—Dolj;* †*Gh. Popescu-Ghica*, înv. Olănești—Vîlcea; †*S. Teodorescu-Kirileanu*, înv. Zorleni—Tutova; †*M. Z. Gîlcescu*, sătean din Cărbunești—Gorj; *Const. Daniilescu* înv, Scundu—Vîlcea; *Mihail Popescu*, înv. Făurești—Vîlcea; *V. Costăchescu*, înv. Pleșești—Suceava; *C. V. Ionescu*, înv. Bălăceanu—R. Sărat.

Împărțirea materialului am făcut-o în bună parte după norma adoptată de G. Dem. Teodorescu, care mi s-a părut a fi cea mai bună.

Culegătorul.

Ștefănești în 6 ianuar 1930.

III

RAPORTUL ASUPRA COLECȚIEI „VERSURI POPULARE ROMÂNE", CULESE DE TEODOR BĂLĂȘEL, PREZENTAT ACADEMIEI ROMÂNE DE O. DENSUSIANU

Culegere foarte bogată mai mult din Vîlcea, și cu deosebire interesant e materialul pe care-l aduce în partea din urmă. Cîteva bucăți, de proveniență lăutărească și care ne aduc aminte de versuri ale Văcăreștilor sau ale lui Anton Pann

şi chiar de colecţia lui Alecsandri, ar putea fi suprimate, (aşa la pp. 83, 105, 479, 591). Poezia de la pagina 601 după „un manuscris vechi" — de cînd? —, nu-şi are nici ea locul printre celelalte şi de suprimat ar fi şi altele două (p. 1498).

La tipărire, explicarea cuvintelor ar trebui trecută într-un glosar care să cuprindă şi unele forme care lipsesc din note.

ss. O. Densusianu

IV

ADRESA ACADEMIEI ROMÂNE PRIN CARE SE ANUNŢĂ RENUNŢAREA DIN MOTIVE FINANCIARE LA TIPĂRIREA COLECŢIEI „VERSURI POPULARE ROMÂNE"

ACADEMIA ROMÂNĂ

BUCUREŞTI
CALEA VICTORIEI 135
8 IANUARIE 1931

NR. 2627

Prea Cinstite Părinte,

În referire la deciziunea Secţiunii literare de la 31 ianuarie 1930 privitoare la publicarea de către Academie a culegerii Sf.-Voastre de *Versuri populare române* — deciziune comunicată Sf.-Voastre cu adresa Nr. 256 din 5 februarie 1930 — avem onoare a vă face cunoscut că de la acea dată pînă astăzi starea financiară a Academiei s-a înrăutăţit într-atît încît face cu neputinţă cheltuiala pentru publicarea voluminoasei culegeri în chestiune. De aceea Secţiunea literară, în şedinţa de la 19 decembrie 1930, revenind asupra deciziunii din 31 ianuarie 1930, a hotărît că nu poate publica culegerea.

Interesul însă ce-l prezintă bogatul material adunat pentru cercetătorii folclorului nostru ne îndeamnă să vă facem rugămintea să cedaţi manuscrisul *Arhivei de Folclor a Academiei* înfiinţată de instituţiunea noastră în Cluj sub conducerea d-lui I. Muşlea şi sub directa supraveghere a colegului nostru Sextil Puşcariu.

Prin aceasta, culegerea Sf.-Voastre şi-ar atinge îndoitul scop, de a fi conservată într-o arhivă specială de folclor şi de a fi cercetată şi folosită de specialiştii care lucrează în acea arhivă.

Aşteptînd răspunsul Sfinţiei-Voastre la această propunere, vă rugăm să primiţi expresiunea distinsei noastre stime.

SECRETARUL GENERAL
ss. Indescifrabil

Sfinţiei Sale
Părintelui Teodor Bălăşel.

Comuna Ştefăneşti
Judeţul Vîlcea.

V

RAPORT PREZENTAT DE GR. G. TOCILESCU ASUPRA PRIMEI COLECŢII DE FOLCLOR, TRIMISĂ DE TEODOR BĂLĂŞEL ACADEMIEI ROMÂNE

Domnule Preşedinte,

În urma însărcinării ce am primit, de a examina cele 7 caiete manuscripte, conţinînd balade şi cîntece de dragoste populare, culese de d-l Bălăşel în judeţele Dolj şi Vîlcea, am onoarea a vă comunica că ele merită a fi publicate cu spesele Academiei, ca un bun material pentru folclor.

Deşi culegerea de faţă nu e una din cele mai bogate, totuşi ea oferă un interes deosebit, prin variantele numeroase ce conţine şi care vin să completeze o bună parte din baladele şi cîntecele de dragoste deja cunoscute.

Se înţelege, că la editarea acestui material se vor indica variantele anterioare, făcîndu-se în acelaşi timp şi un glosar.

1894, martie 24

GLOSAR

Aba, s.f. = dimie, (p. ext.) haină făcută din această țesătură: II, 127.
aclas = (?): I, 42.
adăsta, vb. = a aștepta: I, 5, 50; III, 489.
aferim, interj. (turcism înv.) = bine! bravo! perfect! admirabil!: I, 13; III, 488.
afion, s.f. = suc cu proprietăți narcotice, extras de obicei din macul de grădină: I, 7.
aglică, s.f. = plantă cu flori albe și miros pătrunzător; are proprietăți medicinale. Se folosește și la aromatizarea vinului: III, 229, 356, 539.
alei, vezi *dalelei:* I, 45, 52.
alimănit, adj. = afurisit, îndrăcit: III, 195.
alior, s.m. = 1. laptele cucului; 2. laptele cîinelui: II, 174, 390.
angara, s.f. (inv.) = bir: II, 81.
anine, s.m.pl. din *arin* = specie de arbori cu frunze rotunde, cu flori verzui roșietice, care cresc pe malurile rîurilor de munte și prin pădurile umede de la șes: I, 61.
araci, s.n. (înf.) din *haraci* = tribut anual pe care-l plăteau sultanului țările supuse turcilor: I, 68, 69.
arană, s.f. = hrană: I, 63.
arăci, vb. = a pune araci (vezi *arac*); III, 358.
arămbaș, s.m. (înv.) din *harambașa* = căpitan de hoți sau de haiduci: I, 40, 100; var. *arîmbașe:* I, 52.
arăni, vb. = a hărăni: I, 11.

* Cifrele romane indică grupele sau genurile cîntecelor, iar cele arabe numărul de ordine al cîntecelor respective, în care se află cuvintele glosate. Toate abreviațiile din cuprinsul glosarului sînt identice cu cele din *Dicționarul limbii române moderne*. Edit. Academiei R.P.R., 1958.

arcer, s.n. (reg.) = piatră de ascuțit brice, coase; gresie: II, 13, 48.

areu, s.n. = plantă numită și alior, laptele cucului, laptele cîinelui: II, 192; III, 213, 518.

argea, s.f. = 1. construcție de scînduri sau groapă săpată în pămînt în care se așază, vara, războiul de țesut: I, 1; 2. război de țesut; 3. acoperiș: III, 248.

argeluță, s.f. = diminutiv al lui *argea:* I, 2.

arie, s.f. (înv.) = loc rotund în mijlocul căruia este un par (*steajăr*), de care se leagă caii ca să treiere grînele: I, 71.

armășie, s.f. (înv.) = funcție de vel-armaș. Instituție în fruntea căreia se află vel-armașul sau *armașul mare* = *mare dregător* care supraveghea închisorile și execuțiile: I, 41, 65.

armeș, s.m. din *armaș* = om înarmat, însărcinat cu paza ordinii și averii domnului și a boierilor: I, 65.

arnăut, s.m. = soldat mercenar (albanez) din garda domnească. Servitor boieresc înarmat: I, 25.

aromi, vb. = a dormita, a ațipi; a adormi puțin: I 54.

arțăraș, s.m. = diminutiv al lui *arțar:* I, 48; III, 231, 239, 396.

asmățui, s.m. din *hasmațuchi* = plantă plăcut mirositoare, cu flori albe, ce crește prin tufișuri, la marginea pădurilor și a viilor: I, 48.

astruca, vb. (înv. și arh.) = a acoperi, a înveli: III, 623.

asumie, vezi *iasomie:* I, 57, 71; var. *asunie:* I, 19.

Ban, s.m. (înv.) = titlu de dregător; dregătorul delegat de domnul Țării Românești în cîrmuirea Olteniei, I, 33.

bariș, s.n. = 1. broboadă din lînă foarte subțire și ușoară: III, 296.

basmarghiol, adj. = foarte isteț, șiret, deștept: I, 12.

băltac, s.n. = baltag: II, 136.

beșleagă, s.f. = căpitan de beșlii: I, 26.

beşliu, s.m. = soldat (turc) de cavalerie, care făcea serviciul de curier domnesc sau de jandarm: I, 26, 64.

bete, s.pl. = cingătoare îngustă și lungă din lînă de diferite culori și împodobită pe margini cu mărgele și fluturi: III, 240, 316.

bididiv, s.m. din ***bidiviu*** = cal tînăr, iute și frumos, sprinten. (var.: ***bidibiu, bididiu***): I, 14.

bivolilocel, s.m. = diminutiv al lui ***bivol:*** I, 18.

bîrță, s.f. (reg.) = bucată de fier sau lemn care leagă între ele brăzdarul, cormana și plazul plugului: III, 295.

bîtă, s.f. = ciomag: I, 52.

blagă, s.f. (reg.) = bogăție, avere: I, 14, 15, 67, 68.

blid, s.n. (pop.) = vas de pămînt, de lemn sau de metal din care se mănîncă; strachină: III, 536.

bogasîn, s.n. (înv.) din *bogasiu* = stofă sau pînză scumpă care se importa din Orient și se întrebuința mai ales pentru căptușeli: I, 61.

bolbotină, s.f. (reg.) = buruiană care servește ca hrană pentru păsări sau ca plantă medicinală: III, 274.

boldeică, s.f. = femela boldeiului (cîine de talie mică, cu picioarele scurte): I, 10.

bolîn, adj. = molatec: I, 24.

boșcea, s.f. (reg.) = fotă: III, 338.

boșceluță, s.f. (reg.) din *bocceluță*, diminutiv al lui *boccea* = pînză de învelit: III, 443.

botan, = (?): III, 319.

braniște, s.f. = pădure sau parte de pădure în care este interzisă tăierea lemnelor; pădure cu copaci de peste 25 de ani; (p. ext.) pădure: III, 375.

brebenel, s.m. = numele a două specii de plante erbacee, cu flori purpurii, trandafirii, albe sau gălbui: I, 52; III, 319.

brinviciu, s. (reg.) = brăcinar, brîu: I, 72.

brîncă, s.f. (reg.) = mînă; (p. ext.) a merge pe mîini și pe picioare, de-a bușilea. (Fig.) În patru picioare: I, 11; III, 128.

buestru, v.b. din *buestra* = (despre cai sau alte animale) a merge în buestru, adică a călca

deodată cu amîndouă picioarele din aceeași parte: II, 142.

buhaz, s.n. din *bogaz* = strîmtoare de apă, gură de rîu, canal; trecătoare, defileu: I, 2; var. *buaz:* I, 7.

bunget, s.n. = pădure foarte deasă, desiș: III, 628; var. *buget:* III, 481.

bură, s.f. = ploaie măruntă: I, 3.

burduși, s.n.pl. din *burduf* = sac făcut din pielea netăbăcită (uneori din stomacul unui animal capră, oaie, bivol), în care se păstrează sau se transportă brînză, făină, apă, etc.: I, 41.

bușnigai, s.n. din *bușneac* = fum înăbușitor; întunecare: I, 44.

bute, *s.f.* = butoi: I, 16, 73; var. *butie:* I, 49.

butușine, s.f. pl. = (probabil) butucii din pădure: III, 410.

buzdugel, s.n. = diminutiv al lui *buzdugan:* I, 19.

Caic, s.n. = luntre ușoară, lungă și îngustă, încovoiată la capete: I, 21.

caftan, s.n. (înv.) = manta albă, lungă și largă, împodobită cu fire de aur sau de mătase, pe care o purtau domnitorii și demnitarii: I, 30, 60.

caimacan, s.m. (înv.) = locțiitor al domnitorului: I, 33.

calici, vb. = a sărăci, a face să devină sărac: I, 33; II, 167.

canara, s.f. = stîncă (în mare): I, 21.

carabină, s.f. = pușcă scurtă cu țeava ghintuită: I, 45; II, 169.

carîtă, s.f. (pop. și reg.) = trăsură închisă cu patru roți, caretă: I, 14, 15, 40.

carte, s.f. (reg.) = scrisoare: I, 11, 26; II, 93.

casap, s.m. (reg.) = măcelar, om crud: I, 16.

cănit, adj. = vopsit: I, 52; var. de sens: neînfrunzit: III, 589; (vb.) a rupe, a toci: III, 410.

cătină, s.f. = numele a doi arbuști spinoși, care se cultivă ca gard viu: I, 61.

celărel, s.n. = diminutiv al lui *celar* = mică încăpere sau despărțitură în locuințele ță-

rănești, la stînă etc. pentru păstrarea alimentelor: I, 19.

celéi, s. = (?): I, 27.

celmele, s.f.pl. din *cealmale* = turbane: I, 68.

ceşmea, s.f. din *cişmea* = şipot, fîntînă curgătoare făcută de oameni; I, 54, 58.

chelciug, s.n. = bani de cheltuială; pungă: I, 61, 63; II, 125.

chesea, s.f. (înv.) = pungă de ținut bani: III, 111.

chilă, *s.f.* = veche măsură de capacitate, folosită mai ales pentru cereale, egală cu aproape 500 de kilograme: II, 144.

chimiraş, s.n. diminutiv al lui *chimir* = brîu lat de piele, prevăzut cu buzunare, pe care-l poartă țăranii; șerpar: I, 64.

chindie, s.f. = timp al zilei către asfințitul soarelui. Loc de pe bolta cerească unde se află soarele pe înserat: I, 57, 65, 71.

chirigiu, s.m. (înv.) = cel care transportă cu căruța, în schimbul unei plăți, oameni sau mărfuri: I, 73.

chită, s.f. (reg.) = mănunchi de flori, buchet: II, 143, III, 286, 512, 572.

chiticele, s.f. = diminutiv al lui *chită*: III, 412, 572.

chiurasată, s.n. din *cuirasat* = navă de război de mare tonaj, protejată de o cuirasă și înarmată cu artilerie grea: II, 170.

chivăra, *s.f.* (înv.) = acoperămînt de cap în formă de chipiu înalt, folosit odinioară de soldați: I, 11, 45, 52; II, 100.

cicic, s. = (?): III, 268.

cilibiu, adj. din *celebiu* = distins, elegant, nobil: II, 158; III, 434.

cimbir, s.n. din *cimber* = năframă, basma: I, 26.

cin, s.n. — luntre mică, barcă: I, 12.

cintenea, s. = (?): I, 22.

cinteneu, s.m. (inv.) din *cintien* = șalvari femeiești care se purtau peste izmene; pantofi de lînă împletiți: I, 61.

cinteză, s.f. = mică pasăre cîntătoare cu ciocul conic, scurt și tare, cu spatele verzui și cu aripile negre: III, 619, 625.

ciochină, s.f. = partea dindărăt a șeii, de care se poate lega traista, desagii, etc.: I, 19; II, 142, III 555.

ciolhar, s.n. (înv. și reg.) din *cioltar* = pătură (din postav) împodobită cu diferite cusături, care se pune sub șa: II, 113.

ciopîrtac, adj. = (despre vite) cu coada mai scurtă sau căreia îi lipsește sfichiul (vîrful); (referitor la arbori) ciopîrțit, retezat, din care s-a tăiat vîrful: II, 114.

ciorvîrtă, s.f. = ciozvîrtă (un sfert dintr-o vită tăiată), mai ales miel, ied, porc: I, 49.

cipici, s.m. (pl) = papuci de lînă împletită sau de stofă: I, 45.

ciricăi, vb. = a ciripi (strigătul și cîntecul păsărilor): III, 509.

cislă, s.f. = 1. (reg.) sfat. Grup de oameni; tagmă, meserie. 2. (înv.) cotă parte care revenea de plată fiecăruia dintr-o sumă plătită în comun; repartizarea proporțională a dărilor fixate de obștea satului după avere. Azi, (fig.) Taifas: I. 41.

ciubucel, s.n. din *ciubuc* = lulea orientală lungă. (Are și alte sensuri): I, 26.

ciuf, s.m. = numele mai multor păsări răpitoare de noapte din familia bufnițelor, cu două smocuri de păr în cele două părți ale capului: III, 543.

ciulpan, s.m. (pop.) din *ciolpan* = trunchi de arbore fără crengi rămas în pămînt; arbore rupt de vînt; arbore bătrîn: I, 30.

ciumpăvi, vb. = 1. a șchiopăta de prea mult umblet sau din cauza înțepenelii picioarelor, vorbind de vite: I, 1; 2. a scurta, a tăia, a amputa, a mutila: I, 2; III, 56.

ciutură, s.f. = găleată sau vas făcut din doage sau dintr-un trunchi scobit, care servește la scos apă din fîntînă: I, 4.

cîrlan, s.m. = 1. miel sau ied înțărcat. 2. mînz sau cal pînă la trei ani: I, 53; II, 119, 141.

cîrlăioară, s.f. = diminutiv al lui *cîrlan* (2): III, 636.

cîrpă, s.f. (reg.) = maramă: I, 61, 62; III, 268.

cîrpător, s.m. = fund de lemn pe care se pune mămăliga; lopata de băgat pîinea în cuptor: I, 7.

cîrtojel, s. (reg.) = (probabil) tortel, plantă parazită care atacă diferite plante ca trifoiul, lucerna, inul, etc.: III, 373.

clăiește, adv. din *claie* = grămadă de fîn, de snopi, de cereale: I, 25.

clisă, s.f. = 1. argilă; (p. ext.) pămînt cleios, noroi gros. 2. (reg.) pîine nedospită: III, 454.

cocie, s.f. (reg.) = trăsură ușoară pe arcuri, căruță: I, 54, 59; var. *cucie:* I, 53.

coconaș, s.m. (inv. și arh.) diminutiv al lui *cocon* = 1. fiu, fecior (din clasele exploatatoare). 2. Prunc: I, 57.

colan, s.n. = 1. salbă, șirag purtat la gît ca podoabă; 2. cingătoare împodobită, purtată îndeosebi de femei; brîu, cordon: III, 403.

colilie, s.f. = plantă erbacee care are în vîrful semințelor peri lungi, albi și pufoși: I, 35.

colnic, s.n. = 1. colină. 2. drum îngust care trece peste un deal sau printr-o pădure. 3. luminiș în pădure: II, 103; III, 499.

comandir, s.m. (înv.) = comandant: I, 43.

comănac, s.n. = 1. acoperămînt al capului de formă cilindrică din lînă împletită cu cîrligul, mai ales de culoare verde pe care o purtau țăranii, haiducii și ciobanii: I, 33, 43. 44, 51, 57; 2. (reg.) creangă, ramură: III, 611.

comendui, vb. = a comanda; a pune în fruntea unei unități de luptă, a pune să comande: I, 58.

conac, *s.n.* = 1. popas, loc de oprire: III, 549; 2. Casă de locuit: I, 49.

conceni, vb. (înv. și reg.) = a nimici, a prăpădi: III, 499.

conci, s.m. = coc: I, 34, 43, 44.

condei, s.n. = (fig), vezi *tufă* (1): II, 106.

copale, vezi *copole:* II, 170.

copcă, s.f. = cîrlig metalic care servește la încheiatul hainelor: I, 61.

coperi, vb. = a acoperi: I, 44; III, 559.

copole, s.f.pl. (pop.) = cupole. Vezi și *turelă:* II, 170.
cornaci, s.m. (reg.) din *cornar* = acela care ține plugul de coarne: II, 87.
cosicioară, s.f. = diminutiv al lui *cosiță:* I, 65, 70; II, 102 și al lui *coasă:* II, 134.
cot, s.m. (înv.) = unitate de măsură variind între 606 milimetri (Muntenia) și 637 milimetri (Moldova), reproducînd distanța de la cotul mîinii pînă la vîrful degetului mijlociu: I, 22, 65; III, 346, 351.
coteie, s. = (?); I, 51.
conteșu, s.n. din *contuș* = un fel de manta boierească îmblănită; un fel de malotea femeiască, purtată pe umeri și care avea niște mîneci lungi neîntrebuințate: I, 37, 40; II, 158.
crîmpoți, vb. (reg.) = a tăia, a rupe, a sfîșia în bucăți inegale, a ciopîrți: I, 26.
crop, s.n. = (despre lichide) a începe să se încălzească, a da în fiert: III, 468.
croznie, s.f. (reg.) din *crosnă* = sarcină de lemne, de nuiele, etc. cît poate să ducă cineva în spinare; orice povară: II, 141.
cunie, s.f. din *cuhnie* = 1. bucătărie. 2. clădire modestă; cameră sărăcăcioasă; I, 31.
cură, vb. (pop. și reg.) = a curge; I, 44, 46. III, 548.
curătură, s.f. = loc într-o pădure, curățat de arbori, de mărăcini pentru a fi cultivat; 2. deal sau povîrniș acoperit cu vii: II, 123; III, 585.
curmat, adj. = (despre o parte a corpului) strîns prea tare: I, 45.
curmătură, s.f. = depresiune; prăpastie între doi munți sau două dealuri: III, 585.
custură, s.f. = cuțit făcut dintr-o coasă; briceag; lamă de coasă: I, 6.
cușmă, s.f. (reg.) = 1. căciulă. 2. pătură groasă de lînă: I, 39.
cușmiță, s.f. (reg.) din *cușniță* = vatră (de piatră) pe care lucrează fierarul; (p. ext.) fierărie: I, 134.

Dalb, adj. = alb, curat, imaculat. Fig. neprihănit; gingaș, grațios; I, 57.

daică, s.f. (reg.) = dadă, termen de respect cu care se adresează unei femei mai în vîrstă sau unei surori mai mari: III, 305, 384.

dalelei, interj. din *alelei* = exclamație care exprimă mînie, părerea de rău sau entuziasmul: I, 30; var. *dalei:* I, 19, 30, 66; *daleoleo:* I, 65.

danga, s.f. = semn făcut cu fierul roșu pe pielea cailor sau a vitelor pentru a le identifica: I, 69; II, 120, 142.

darea, s.f. din *a da* = faptul de a înmîna cuiva ceva în schimbul unui serviciu: I, 73.

dăhula, vb. (reg.) din *dăula* = a (se) slei de puteri, a (se) istovi; a (se) speti; a (se) prăpădi: I, 39.

dărăpăna, vb. (reg.) = a-și smulge părul (de jele, de desperare): I, 52, 58, 73.

dedat, adj. = deprins, obișnuit: III, 425.

dedulci, vb. refl. (fam.) = a se deprinde, a prinde gust de ceva, a se deda cu binele: I, 52.

degiughean, adj. (reg.) = chipeș, vîrtos, voinic, frumos împodobit, cu dare de mînă: I, 66.

deminți, s.pl. = declarații false, minciuni: II, 105.

derea, s.f. = pîrău, gîrlă, vîlcea, vale: I, 31.

desfăida, vb. = a desfăta: III, 506.

desfăimat, adj. (reg.) din *dăfăimat* = într-o ținută vestimentară necuviincioasă care nu-i face cinste: I, 50.

deșelat, adj. = fără șa: I, 30.

dii, = (probabil) orașul Vidin din Bulgaria: I, 40; var. *Diu:* III, 344, 482, 632.

didițel, s.m. din *dedițel* = plantă erbacee otrăvitoare, cu frunze păroase și cu flori mari albastre-violete. Are proprietăți colorante și farmaceutice: II, 109; var. *dedețel:* I, 104.

dîrlog, s.m. = cureaua frîului de călărie: II, 146.

dodă, s.f. (reg.) = țață, dadă: III, 353, 581.

dos, s.n. = partea posterioară, revers; partea opusă feţei (sau a oricărui lucru): III, 140, 146.

dric, s.n. = scheletul de sus al unui car (fără roţi şi loitre): I, 59.

dudău, s.n. = cucută; (p. ext.) buruieni, bălării: I, 52; II, 77, 92, 106; III, 239, 271, 344, 537.

dulărie, s.f. (înv.) = înaltă funcţie în boierie; grad, rang boieresc: I, 26.

dumbravă, s.f. = pădure tînără şi nu prea deasă. Pădure de stejar: I, 52.

durda, s.f. (înv. şi reg.) = puşcă; flintă (în limba haiducilor): I, 11, 34, 36; II, 100.

durduliţă, s.f. = diminutiv al lui *durdă:* I, 36.

Efta, vb. = a afla, a apărea; a aduce la cunoştinţă: I, 50.

emurluc, s.n. din *iamurluc* = manta de ploaie: II, 125.

escadron, s.n. = subunitate militară a unui regiment de cavalerie, echivalent cu o companie în infanterie sau baterie în artilerie: II, 172.

estimp, adv. (pop.) = în acest timp: II, 129.

Făgădău, s.n. (reg.) = han, cîrciumă: II, 77.

fele, s.f. = jumătate de litru: III, 550, 551.

ferecat, adj. = (despre obiecte) acoperit (total sau parţial) cu metal: întărit prin legături metalice: I, 6.

filigea, s.f. din *felegean* = ceaşcă turcească fără toartă, dar cu suport, pentru cafea: I, 26.

fiorinţi, s.m. pl. (înv.) din *fiorini* = monede care au circulat în vechiul imperiu austro-ungar: I, 61.

firfiric, s.m. (inv.) = monedă mică de argint; băncuţă: III, 353, 404.

firman, s.n. (înv. şi arh.) = ordin emis de sultan prin care erau numiţi sau maziliţi guvernatorii şi domnitorii din provinciile imperiului otoman: I, 50, 55, 56, 58; var. *ferman:* I, 53.

fitanţă, s.f. (pop.) = chitanţă: I, 42.

fîrşi, vb. = a sfîrşi: I, 10, 45, 50, 63; II, 142; III, 272.
flintă, s.f. = puşcă lungă, haiducească: I, 41; II, 101, 121, 125, 128, 132, 133.
foncieră, s.f. (înv.) = impozit plătit pentru proprietăţile agricole: II, 76.
fuscior, s.n. diminutiv al lui *fus* = instrument de lemn, umflat la mijloc, care serveşte la tors: I, 23.

Gaică, s.f. (reg.) = termen de respect pentru o femeie mai în vîrstă, ţaţă, lele: III, 235, 305, 316, 565.
găicuţă, s.f. = diminutiv al lui *gaică:* III, 305.
găitan, s.n. = şnur lat, împletitură de fire subţiri de aţă (mătasă, argint, aur) întrebuinţat ca ornament la uniforme sau la altceva: I, 38; III, 432, 433, 434.
gealap, s.m., vezi *gealat:* I, 53, 54, 58, 59; var. *gialap:* I, 55, 60.
gealat, s.m. = călău, gîde; om voinic, zdravăn; I, 56.
gelep, s.m. (înv.) = negustor oriental care cumpără vite din ţară spre a le vinde la Constantinopol. Are şi sens de *cireadă:* I, 67.
ghebă, s.f. (înv.) = manta ţărănească lungă (împodobită cu gaitane); zeghe: I, 38.
gheozdan, s.n. (înv.) = portofel mare pentru bani sau acte: I, 26.
gheozdănaş, s.f. = diminutiv al lui *gheozdan:* I, 26; III, 520.
ghevrea, s.f. din *ghebrea* = perie de şters caii I, 26.
ghevrenea, s.f. (reg.) = găurile de pe marginea opincilor pe care se bagă nojiţele (aţele), cu care se leagă opincile de picior (v. T. Bălăşel, *Versuri populare române,* glosar, ms.): I, 31.
ghidănac, s.n. (reg.) = ciomag scurt şi gros din lemn de corn: II, 80.
ghintuit, adj. = cu ghinturi (şanţ în formă de spirală în interiorul unor arme de foc): I, 40, 41.
ghiulăria, vezi *dulăria:* I, 26.

ghivezie, adj. din *ghiviziu* = roș-închis, purpuriu: III, 543.

ghizd, s.n. = căptușala de bîrne încheiate la capete, alcătuind pereții fîntînii; împrejmuirea din bîrne sau piatră a fîntînii de la pămînt în sus: I, 4, 74.

giricăi, vb., vezi *ciricăi:* I, 4.

giubea, s.f. (inv.) = haină veche purtată de boieri. (Și azi) haină largă și lungă purtată de preoți și în unele locuri de țărani; III, 432, 433, 434, 498.

giubeluță, s.f. = diminutiv al lui *giubea:* I, 37; var. *giubelușă:* III, 432, 433, 434.

giugheană, s.f. = dugheană, prăvălie: I, 26.

gîldău, s.n. (reg.) = groapă adîncă plină cu apă; băltoacă; III, 271.

gîrbaci, s.m. = bici făcut din curele sau din vînă de bou: I, 6, 22, 41, 57; III, 376.

gîrlici, s.n. = 1. intrare îngustă în pivniță; intrarea unei peșteri, a unui bordei: II, 76; var. *gîrligi:* III, 235, 257.

glîntă, s.f. = flintă: I, 49.

glod, s.n. (reg.) = 1. noroi; 2. bulgăre de pămînt uscat sau înghețat: I, 66.

gordănei, s.pl. = (?): III, 617.

grăngurei, s.m. din *grăurei*, diminutiv al lui *graur* = pasăre migratoare cu ciocul ascuțit, de culoare gălbuie și cu pene negre cu pete albe: III, 616.

gros, s.n. (pop.) = 1. închisoare: I, 35; II, 107; 152; 2. buștean: I, 40.

groșiță, s.f. (înv.) = monedă austriacă de argint: I, 16.

grumaz, s.m. = gît; ceafă; (rar) gîtlej: I, 49.

guda, s.f. = cățea: I, 52.

guguli, vb. (reg.) = a încotoșmăna, a cocoli, a alinta: III, 439.

gușman, s. = (?): I, 29, 58, 61.

Haini, vb. refl. = a se înrăi: II, 86.

han, s.n. = local cu ospătărie, la marginea drumurilor de țară sau la periferia orașelor, unde se pot adăposti peste noapte drumeții (cu caii și cu căruțele lor): I, 26.

hap, adv. (reg. și pop.) = întocmai, potrivită, pe măsură (v. T. Bălășel, *Versuri populare române*, glosar, ms.): I, 31.
hasnagiu, s.m. (înv.) = vistier, casier; cel care era însărcinat cu grija tezaurului statului: I, 35.
hați, s. = (?): I, 3, 7.
hazna, s.f. (inv.) = tezaurul statului; vistieria țării. 2. încăpere, cămară, boltă, ladă, unde se păstrează banii și alte lucruri prețioase: I, 23, 50, 69.
hăbădie, s.f. din *habadie* = grămadă de curpeni, de vreascuri: III, 447.
hărăciugă, s.f. = desiș, mărăciniș: II, 109.
hățaș, s.n. = 1. cărare făcută de fiarele sălbatice prin pădure sau drum de vite ori de gloate. 2. drum rîpos: I, 41.
hăți, vb. (reg.) = (?): I, 56.
heget, s. = (?): I, 45.
hîrșoagă, s.f. (reg.) = blană de oaie argăsită din care se confecționează bunde, cojoace sau se căptușesc șubele: II, 78.
hobaie, s.f. (reg.) = rîpă: III, 447.
huhurezat, adj. = mare, umflat, lățos: III, 515.
hulit, adj. = ocărît, batjocorit; (p. ext.) calomniat, defăimat: III, 331.

Iasomie, s.f. = mic arbust oriental, cultivat la noi pentru florile sale albe, frumoase și foarte mirositoare: II, 100, 173, 239, 531.
ibrișin, s.n. = fir de mătase răsucit de diferite culori, întrebuințat la cusut, la brodat sau la împletit: I, 1, 2, 23, 69.
icea, adv. (pop.) = aici: I, 4.
icușar, s.m. din *icoșar* (înv.) = monedă turcească de argint sau aur. Cercei sau salbe din aceste monede: I, 44, III, 328.
iebîncă, vezi *ipingea* (2): II, 92; II, 141.
ienighei, s.m.pl. din *ienicer* = soldat din vechea infanterie turcească (recrutați dintre copiii turciți ai populațiilor creștine): I, 21, 25, 29; var. *ienigheni:* I, 73.
iepîngea, s.f., vezi *ipingea*, (1): II, 127.
iortoman, adj. din *ortoman:* 1. bogat. 2. (Despre

haiduci), chipeș, viteaz, mîndru: I, 6; III, 635.

ipincea, s.f., vezi *ipingea* (2): II, 108.

ipingea, s.f. (înv.) = 1. manta bărbătească din dimie sau din postav (cu glugă și împodobită cu găitane): I, 42; 2. cergă de pus sub șa: I, 44, 49.

ișlic, s.n. (înv.) = căciulă de blană sau de postav de diferite forme și mărimi purtate de domni, de boieri și uneori de soțiile lor, iar mai tîrziu de negustori și lăutari: I, 60.

izină, s.f. = pagubă, spaimă, boală (slăbiciune de boală, de trai rău): I, 44.

izinence, s.pl. (reg.) = spălătorese (formă substantivată a verbului *a izini* = a spăla, a curăța prost rufele sau hainele): I, 21.

Îmbelciugat, adj. = încovoiat, încolăcit; I, 69.

împresura, vb. = 1. a înconjura din toate părțile; a încadra; 2. a încercui, a asedia: I, 2, 43, 46; II, 113.

închivărat, adj. = echipat, avînd un fel de chipiu înalt, folosit de anumite unități militare: I, 3, 17.

înciocăla, vb. = a lega laolaltă, a împreuna ceva, a aranja, a potrivi așa cum trebuie; a pregăti pentru arat: I, 18.

încruntează, vb. = se tulbură: I, 21.

îndelimita, vb. (pop.) = a delimita, a reduce: II, 76.

înfurmează, vb. din *formez* = a constitui, a institui, a forma: II, 186. Are și sensul de a înarma, a încărca: I, 6.

înjepsit, adj. = (probabil) împodobit: I, 65.

înșela, vb. = a înșeua: I, 11, 19, 26, 30.

înzăoșat, adj. = chiurasat, blindat: I, 34.

Jidov, s. = personaj legendar uriaș, înzestrat cu o putere extraordinară, dispărut, după credințele populare, prin potop: I, 5.

La cătare, adv. (pop.) = a ochi ținta, obiectivul: I, 11; II, 128.

lăută, adj. (pop. și reg.) = spălată: III, 294.

leasă, s.f. = desiș mare într-o pădure; se zice și mărăcine: III, 436, 437.
leițe, (pl.), s.f. (înv.) = monede (mărunte), leușori, I, 16, 37; II, 88.
lemne de lac, s.pl. = (probabil) lemne de esență slabă: salcia, arinul, etc, care cresc pe marginea lacurilor: I, 61.
litii, s.f.pl. (reg.) = vorbe multe fără valoare, vorbe de clacă, povești, glume: III, 199, 398.

Máchea, adv. (reg.) = oare (?): I, 52.
magheran, s.m. din *maghiran* = plantă erbacee cu flori roșietice sau albe; III, 440.
mahmudea, s.f. = monedă turcească de aur care a circulat și în țările românești: I, 15, 25, 69.
malacel, s.m. diminutiv al lui *malac* = 1. pui de bivol. 2. (Fig.) epitet dat unui om gras și greoi: I, 18, 19.
malotea, s.f. = scurtă femeiască îmblănită, largă în partea de jos (și cu guler de blană): I, 38; II, 92; III, 432, 433, 434.
Mamu, s. = numele unui deal în raionul Drăgășani: II, 82, III, 588.
marghiol, (-oală), adj. (reg.) = deștept, isteț; (p. ext.) șmecher, șiret: I, 31, 45; II, 96.
mascur, s.m. (reg.) = porc (castrat): III, 617.
matahală, s.f. = ființă foarte mare, voluminoasă, diformă; colos, namilă: I, 10.
matară, s.f. (reg.) = vas în care țăranii duc apă la cîmp: I, 71.
matostat, s.n. = varietate de *iasp* (cvarț) cu pete roșii ca sîngele: II, 173, 184, 192, 230, 400.
mazil, s.m. (înv.) = domnitor sau înalt demnitar scos din funcție; destituit: I, 41, 68.
măgură, s.f. = movilă, delușor (izolat): I, 51.
măidan, s.n. din *maidan* = 1. teren viran; 2. (înv. și reg.) cîmp, piață, răspîntie: III, 395.
măiug, s.n. = 1. un fel de ciocan de lemn cu care se bate cînepa ca să se frîngă. 2. (Neobișnuit) buzdugan: I, 57.
mărtăcei, s.m. (înv.) diminutiv al lui *martac* = stîlp de lemn folosit ca material de con-

strucție; par gros; (pl.) căpriori la învelișul unui bordei: I, 6, 24; II, 235.

mărunchi, s.m. (reg.) din *mănunchi* = fascicol, buchet; snop (de grîu): I, 25.

Mățău, s. = numele unui munte în raionul Cîmpulung-Muscel: I, 53.

megieș, s.m. (reg.) = vecin: I, 57.

merinde, s.f. = hrană rece pe care o ia cineva cînd pleacă la drum sau la lucru; (p. ext.) provizie de alimente: I, 6, 63, 64, 69.

mertic, s.n. = 1. măsură veche pentru cereale, egală cu aproximativ 1-2 ocale; 2. (înv. și reg.) cantitate fixă de hrană, îmbrăcăminte, etc., adăugată la salariu; sumă de bani ce se cuvine cuiva ca plată: I, 26.

mijdri, vb. din *me-*, *mizdri* = a paște vîrfurile, a roade coaja copacilor: I, 45.

mileá, vb. refl. = a se îndupleca, a se îndura; a avea milă: I, 69.

milit, adj. = umilit, înjosit, smerit: III, 315.

miliție, s.n. (pop.) = serviciu militar, armată: II, 177, 182, 187.

mindie, s.f. = (?): I, 33.

mischiu, s.n. (înv.) = oțel tare din care se fac tocile sau amnare: I, 6, 10.

miță, s.f. = lînă tunsă pentru prima oară după miei: I, 41.

mîi, vb. (pop.) = 1. prescurtare din *rămîi;* II, 80. 2. A mîna sau a conduce: II, 82, 143; III, 319.

mînzări, s.f. pl. = oi care au lapte; oi care au fătat: I, 52.

mîrzac, s.m. (înv.) = nobil tătar; căpetenie de ceată ostășească: I, 57.

mîzdrac, s.m. (reg.) (probabil) din *mazdrac* = suliță lungă. Bîtă, ciomag; II, 80.

mogorît, adj. din *mohorît* = roșu închis, stacojiu; 2. refl. a căpăta o culoare roșie-închisă; (p. ext.) a se întuneca: III, 526.

moiliță, s.f. din *moviliță* = diminutiv al lui *movilă*: I, 52.

molima, s. (reg.) =(?): I, 20.

mreniță, s.f. diminutiv al lui *mreană* = pește de rîu, de culoare verde-cenușie pe spate

și alburie pe burtă, cu solzi și mustăți mari: I, 2.

mufluí, vb. = (despre animale) a simți cu ajutorul mirosului prezența unui animal, a omului, a hranei; a urmări, a adulmeca: I, 52.

mureá, s.n. = (?); III, 450.

mustră, s.n. (înv. și reg.) = exercițiu militar; instrucție, manevră (var. *muștră*): II ,170, 188.

Năpusti, vb. = a năvăli, a da buzna. (înv.) A lăsa în părăsire, a da uitării: I, 65, 73.

năstrăpat, adv. (reg.) în expr. *a călca năstrăpat* = a merge urît, crăcănat. (În alt sens) Tacticos, cu măsură, cadențat. I, 31.

năstrăpioară, s.f. (pop. și reg.) diminutiv al lui *năstrapă* = cană, vas, potir, cupă: III, 332, 333.

năzări, vb. refl. = 1. a i se părea cuiva că vede și că aude ceva ce nu există: a i se năluci. 2. a se ivi, a se întrezări; (rar) a zări: III, 243.

neam, *adv*. (pop. și reg.) = nimic, nici una, nicidecum: I, 55.

nedubit, adj. = (despre lemne, arbori) necojit, nealbit: I, 41.

negară, s.f. din *năgară* = plantă erbacee din familia gramineelor, caracteristică vegetației din stepe, cu paiul înalt, frunzele înguste și spicul cu fire lungi și aspre: I, 6, 31; var. *șinegară:* I, 4.

nemeaz, s.f. (reg.) din *namiază* = momentul zilei după ora 12 cînd țăranii iau al doilea prînz și se odihnesc la munca cîmpului (cam pe la orele 15): I, 66.

nemînecat, adj. (pop.) prescurtare din *necuminecat*, vezi *neprecestuit:* I, 57.

neprecestuit, adj. (pop.) = neîmpărtășit (cu sfintele taine): I, 1.

nisipiți, s.m.pl. = fluturi mici de metal cu care se cos și se împodobesc iile țărănești: I, 65.

nojiță, s.f. = curelușă sau șiret cu care se leagă opincile: I, 6.

Obezi, s.f. (pl.) = bucățile de lemn încovoiat, care, împreunate, alcătuiesc partea circulară a unei roți de lemn, peste care se pune șina de fier: III, 319.

oblînc, s.n. = partea de dinainte a șeii, mai ridicată și încovoiată: I, 6, 39.

odolean, s.m. = plantă erbacee cu flori trandafirii sau albe, care se întrebuințează la unele preparate farmaceutice (valeriana): III, 319.

odrăsli, vb. = (despre plante) a da mlădițe, a lăstări; I, 72; III, 573.

odriu, s. = Adrianopole, oraș în Bulgaria: I, 61.

oglicel, s.f. (reg.) diminutiv al lui *oglică* = plantă erbacee cu fructe capsulare, a cărei rădăcină conține amidon și tanin, fiind un aliment gustos: III, 262.

olac, s.m. = curier special (călare), sol, ștafetă: I, 27.

ordie, s.f. (înv. și arh.) = hoardă, oaste turcească: I, 65.

Paftale, s.f.pl. = cingătoare din plăci de metal legate între ele cu lănțișoare sau fixate cu țintișoare: I, 26, 50; III, 234.

pahot, s.m. (reg.) = (probabil) din *pohinț* și *pahonț* = mojic, bădăran; nerușinat, desfrînat: II, 186.

paie, vb. (pop.) din a *părea:* I, 19.

palașcă, s.f. (reg.) = cartușieră sau geantă soldățească: I, 36.

palată, s.f. din *polată* = mică construcție (din lemn), alipită alteia mai mari (celar, paravan): III, 432.

palavre, s.f.pl. = vorbe goale; fleacuri, baliverne: III, 347.

pală, s.f. = cantitate de fîn cît se poate lua o dată cu furca sau cu brațul. Grămadă: I, 51; III, 637.

pară, s.f. = 1. glacără, văpaie. 2. Fig. sentiment puternic; înflăcărare; chin sufletesc: I, 31.

pasfii, s.pl. = căpetenii turcești de oștire: I, 21.

pașalîc, s.n. = titlu de pașă. Provincie guvernată de un pașă: I, 28.

patroane, s.n.pl. (reg.) = cartușe făcute din bucăți de fier sau plumb pentru vînătoare: I, 49.

paznîi, s.pl. = grad militar turcesc: 1, 28.

păcurar, s.m. (reg.) = păstor, cioban: II, 106.

păsciune, s.f. (pop.) =pășune: I, 52.

păstrungă, s.f. = pește de Dunăre și de mare, înrudit cu cega, cu corpul lung și subțire: I, 56.

pășlăi, vezi *pușlă:* I, 52.

pătul, s.n. = răsadniță: III, 391.

perdea, s.f. = arbori sau arbuști sădiți în linie spre a produce umbră, spre a opri furia vînturilor. Adăpost de iarnă pentru oi (făcut din scînduri): I, 52.

perioară, s.f. (pop.) = diminutiv al lui *pernă:* I, 16; III, 375.

petac, s.m. (reg. și înv.) = monedă austriacă de aramă care a circulat odinioară și la noi. Ban, gologan, para: I, 28; var. *petat:* I, 16.

piez, adv. (în expr. *în piez*) = de-a curmezișul, aplecat, povîrnit, pieziș: III, 510.

pimniță, s.f. din *pivniță* = beci: I, 49, 73.

pintenog, adj. = (despre cai) cu pete albe pe partea din jos a picioarelor: I, 69; II, 120; III, 384.

pircoti, vb. din *picoti* = a ațipi șezînd, a dormita, a moțăi, I, 57.

piscopie, s.f. (pop.) = episcopie: I, 73.

pizmaș, adj. = răutăcios, invidios; (p. ext.) plin de ură, dușmănos: I, 57; II, 77.

pîrcălab, s.m. (reg. și înv.) = mai marele unui sat, al unei comune; primar. Strîngător de biruri, perceptor: I, 73; II, 88.

pîrleaz, s.n. = punte de trecere peste gardurile țărănești, făcută din scînduri: III, 237, 277, 278, 363, 391.

plavie, vii. s.f. = grămadă de stuf, ierburi, rizomi, rădăcini de arbori intrate în putrefacție, amestecate cu mîl, ce formează o insulă plutitoare: II, 92.

plăvioară, s.f. = diminutiv al lui *plavie:* II, 92.

plăviță, adj. = (despre părul sau lîna animalelor) alb-gălbui: III, 499.

ploșchiță, s.f. = diminutiv al lui *ploscă*: I, 32, 41, 44, 45, 46; III, 555.

pochinzeri, s.m.pl. (pop.) din *pocinzel* = rudele și prietenii mirelui; vornicei la nuntă: I, 14, 15.

podbal, s.m. = plantă erbacee cu flori galbene, care apar înaintea frunzelor; se întrebuințează în medicină: III, 200.

pogonici, s.m. (pop.) = băiat care mînă vitele pe ogor cînd se ară: II, 87.

polog, s.n. = 1. cantitate de iarbă cosită dintr-o singură mișcare de coasă; mănunchi de fîn sau cereale secerate: II, 134. 2. Ceată, mulțime: II, 184; III, 428.

polomeac, s.n. (pop.) = căldare mare de aramă, de 10-12 litri, folosind pentru adus apă sau ca măsură de capacitate: I, 49.

pomoaște, s. = (?): II, 93.

popîlnic, s.m. (reg.) = plantă erbacee de pădure, cu frunze rotunde, cu gust de piper și cu o floare roșie închisă în vîrful tulpinii, a cărei rădăcină se folosește în medicina populară: III, 582.

porconețe, s.pl. = (?): III, 644.

porumb, adj. = de culoare cenușie-albăstruie: I, 32; III, 378.

poteră s.f. (înv.) = ceată de oameni înarmați sau detașament de arnăuți ai stăpînirii, însărcinați cu prinderea răufăcătorilor: I, 34, 36, 43, 44, 45, 46, 50; II, 93, 125, 144.

potîng, s.n. = lanțul sau funia cu care se leagă rotilele și grindeiul plugului de tînjală: III, 394.

potúri, s.m.pl. = pantaloni largi în partea de sus și strînși pe pulpe, împodobiți cu găitane, pe care-i purtau haiducii, arnăuții, birjarii. Astăzi îi mai poartă țăranii în unele regiuni: I, 38.

potvadă, s.f. (înv. și arh.) din *podvadă* = cărăușie fără plată la care erau supusi țăranii pînă în secolul trecut (în timp de război): II, 76.

pozînar, s.n. = buzunar: I, 5, 30, 41, 48, 73.

pravilă, s.f. = lege, dispoziție, hotărîre; lege

naturală, lege a firii; 2. Cod de legi; I, 1; II, 152.

prefira, vb. = a lăsa să treacă printre degete; (p. ext.) a lua la cercetare rînd pe rînd. (A număra?): I, 52.

presură, s.f. = numele mai multor păsări mici și cîntătoare din aceeași familie, cu ciocul scurt și gros: III, 625.

prepeleag, s.n. (reg.) = par înfipt în pămînt, avînd din loc în loc crăcane scurte pe care se pun, la țară, oalele spălate ca să se scurgă sau de care se atîrnă diferite obiecte sau pale de fîn ca să se usuce: I, 51, 52.

prestegalea, vb. (reg.) = (probabil) pregătea: I, 19.

prestelniță, s.f. (reg.) din *prestelcă* și *pestelcă* = șorț, bucată de pînză sau de piele care se poartă încinsă dinainte: I, 66.

pribeag, adj. = 1. rătăcitor din loc în loc; hoinar. 2. Singur, izolat, răzleț: III, 489, 518, 610.

prididi, vb. = a răzbi, a cuprinde, a copleși: I, 30; III, 225, 242.

prigoare, s.f. = pasăre migratoare cu ciocul lung, cu penele multicolore, care își face cuibul în malul lutos al apelor și se hrănește mai ales cu viespi și cu albine, albinărel: III, 569.

prijini, vb. (pop.) = a prinde: I, 36; var. *prijoni*: I, 52.

pripon, s.n. = 1. țăruș înfipt în pămînt, de care se leagă vitele cînd pasc. (Rar) funie cu care se leagă animalul la păscut: I, 11; III, 427.

priponi, vb. = a lega un animal de un pripon: I, 11.

prisacă, s.f. (reg.) = 1. loc într-o pădure unde s-au tăiat de curînd copacii: III, 335. 2. Locul unde se cresc albinele.

pristos, s.n. = ceea ce depășește necesarul, o anumită limită; surplus, excedent, (p. ext.) din plin, din belșug: I, 52.

prînz, s.n. = timpul zilei cînd țăranii iau masa de dimineață, vara, cînd muncesc la cîmp; (înainte de amiază): I, 11, 70; III, 363.

proclet, adj. = 1. (adesea substantivat) blestemat, afurisit, ticălos. 2. Grozav, straşnic, cumplit: I, 57.
pucios, adj. = cu miros urît de sulf; a puţi: III, 559.
pupăză, s.f. = plantă erbacee cu frunze lucioase, cu flori, întîi roşii, apoi albastre şi la urmă verzui. Creşte prin păduri, mai ales la munte: III, 562.
puşlă, s. (reg.) = cîine nu tocmai de soi; I, 51.
puşlăţei, s. = diminutiv al lui *puşlă*: I, 51.
puşti, (u), s.m. (pop.) = iubit, ibovnic, berbant; tînăr corupt: I, 61.

Raita, interj. (înv.) = 1. cuvînt de recunoaştere rostit de paznicii de noapte, cînd se apropiau unul de altul. 2. (var. *raită,* s. f.) Vizită scurtă, abatere din drum, trecere în grabă pe undeva pentru a observa ce se petrece I, 36.
razma, vb. tranz. şi refl. din *răzima* = a (se) sprijini, a (se) propti: I, 22; II, 151.
răboj, s.n. = bucată de lemn în formă cilindrică sau în patru muchii, pe care în trecut se însemnau, prin crestături, socoteli (zile de muncă, bani datoraţi, numărul vitelor etc.) 2. Socoteală, calcul; I, 41.
răbolit, adj. (reg.) din *răbonit, răbunit* = culcat, trîntit: I, 22.
rădvan, s.n. (înv.) = trăsură: I, 73.
răţele, s.f.pl. din *reţele* = aici are sensul de întăritură în faţa tranşeelor sau îngrăditură din sîrmă ghimpată, întinsă între stîlpi susţinători: II, 192.
răvaş, s.n. (pop.) = scrisoare, bilet: I, 65.
refenea, s.f. (înv.) = petrecere în comun, chef; II, 110, 113.
resteu, s.n. = barele în formă de cui din metal sau din lemn folosite pentru a închide grumazul boului în jug: II, 134; III, 319; 638: var. *restem:* I, 5.
richită, s.f. = *răchită*: III, 422, 450, 562.
rilă, s.f. = liră (turcească); II, 106.
rişchitor, s.n. din *răschitor* şi *răşchitor* = un fel de crăcană din lemn întrebuinţată la

depănatul lînei sau cînepei de pe fus pentru a le face sculuri: III, 358.
rogoz, s.n. = numele a trei plante erbacee care cresc prin mlaștini și bălți: III, 284.
rublă, s.f. (înv.) = nume dat în trecut monedelor străine de argint: I, 37.
rărunchi. s.n. (pop.) = rinichi: I, 19.
răsură, s.f. (pop.) = măceș, trandafir sălbatec: III, 576.

Sacsana, s. = (?): I, 57.
sadină, s.f. = frumoasă plantă graminee cu frunzele acoperite cu peri lungi și albi; crește prin locurile aride, pe Bărăgan, alcătuind vegetația de bază: I, 30.
sahan, s.n. (reg.) = vas adînc de metal în care se servesc bucatele la masă; sau în care se pregătesc bucatele: I, 31, 73.
saia, s.f. (pop.) = 1. un fel de pînză groasă: stofă rară de bumbac din care se confecționa îmbrăcăminte; un fel de manta țărănească: I, 61; 2. (reg.) staul pentru oi și capre I, 39; III, 437.
sáie, vb. (pop.) din a *sări*: I, 14.
saltire, s.f. (pop.) = psaltire, cartea care cuprinde cei o sută cincizeci de psalmi ai lui David: III, 396.
Samodiva, s. = ființă fantastică, zînă rea care răpește copiii mici: I, 4, 5
sarică, s.f. = manta țărănească lungă și mițoasă pe dinafară, țesută din fire groase de lînă, pe care o poartă țăranii la munte: I, 53.
saț, s.n. = senzația celui sătul; săturare, îndestulare: II, 113.
săin, adj. din *sein* = sur, cenușiu, brumărin: I, 13.
săricică, s.f. diminutiv al lui *sare* (condiment): I, 73.
săvai, adv. (pop.) = chiar, tocmai: I, 4, 14; III, 512.
scociorî, vb. = a scormoni; (fig.) a începe: III, 299.
scripturea, s. = (probabil) fără nici o lețcaie: III, 586.

scure, vb. tranz. și refl. (pop.) din *curma* = a (se) frînge, a (se) rupe. Tranz. A (-și) pune capăt vieții, zilelor: III, 562.

scurînd, vb. (gerunziul) (pop.) = a scurge (în sensul de *a bea):* III, 544.

scurma, vb. = a scormoni, a scotoci, a buzunări. Fig. a preocupa: I, 11.

semeți, vb. = 1. a se făli, a se mîndri, a se lăuda; a se îngîmfa; a deveni trufaș, arogant. 2. A prinde curaj, a îndrăzni; a căpăta încredere; I, 57; var. *sumeți,* I, 20, 58.

sepet, s.n. din *sipet* = coș, paner; (înv.) cufăr; I, 45.

sfanț, s.m. = veche monedă austriacă de argint a cărei valoare varia de la regiune la regiune; III, 319.

sichiraș, s.m. = slugă, servitor, fecior de casă: I, 14.

simcelat, adj. = cu vîrful ascuțit: I, 6.

siminoc, s. = plantă cu flori mici galbene care crește pe dealuri nisipoase și se întrebuințează la vopsit în galben deschis: III, 319.

sipică, s.f. = numele a două plante erbacee: una cu tulpina ramificată, cu frunze păroase și cu flori albe-albăstrui, cealaltă cu flori gălbui-roșietice, întrebuințată în medicina populară: I, 2, 49; III, 227, 239, 385, 623.

Sîlea, s. = numele unui deal în raionul Drăgășani: III, 588.

sîmbrioară, s.f. = diminutiv al lui *simbrie:* I, 24.

slomnit, adj. = (?) I, 41.

smicea, s.f. = mlădiță, nuia, rămurică ruptă dintr-o plantă sau dintr-un arbore: I, 41, 45; III, 196; var. *zmicea*: III, 280, 284, 286, 336, 423. 614.

smici, vb. din *a smuci* = (despre arme de foc) a izbi înapoi la descărcare, a avea recul: II, 169.

sodoame, s.n.pl. (pop.) din *sodom* = prăpăd, nenorocire, pustiire; potop. (p. ext.) terenuri scufundate, rîpoase, inaccesibile muncilor agricole: I, 76.

sosac, s. = (probabil) sac: I, 67.

sovîrf, s.m. = plantă erbacee aromatică, cu flori roșii-purpurii, întrebuințată la vopsitul lînii și al ouălor: III, 458.

spai, vb. (reg.) = a speria: III, 225.

spilcă, s.f. (reg.) ac cu gămălie mare cu care se prinde năframa, broboada; ac de păr, slujind și ca podoabă: III, 340.

spițerie, s.f. = farmacie, I, 73.

steajăr, s.m. (pop.) din *steajer* = parul din mijlocul unei arii de treierat cu cai: I, 4, 71.

steblă, s.f. = 1. tulpină, lujer, mănunchi. 2. Rămurică, ramură. (adjectivat) cu multe rămurele, stufos: II, 173,

stei, s.n. = colț de stîncă. (rar) Bolovan de piatră, de sare: I, 13.

stelbă, s.f. vezi *steblă:* III, 280.

stravăț, s. (?): I, 11.

streajă, s.f. din *strajă:* II, 131, 136.

struț, s.n. (reg.) = carabină mică: I, 40.

struțuleț, s.n. = diminutiv al lui *struț:* I, 41.

stupai, = (?): II, 186.

sturz, s.m. = numele mai multor specii de păsări de pădure de talie mică, cu pene bruneroșcate, uneori pătate pe piept cu alb și gălbui, care se hrănesc cu insecte, viermi, fructe etc.: III, 590, 618.

suliman, s.n. = preparat cosmetic; fard, dres: III, 639.

sumeasă, adj. = trasă în sus, ridicată: I, 67.

sumete, vb. = a sufleca, a ridica mînecile sau poalele: I, 52; III, 332.

svilțe, s.f.pl. = fire, șuvițe: II, 632.

Șaică, s.f. (înv. și reg.) = corabie mică cu pînze cu fundul plat, ce servește la transportatul mărfurilor și al persoanelor. Luntre făcută dintr-un trunchi de copac solid. cu o singură vîslă, servind la pescuit: I, 23; II, 154; III, 326, 510.

șalvar, s.m. = pantaloni foarte largi, strînși jos pe picior, purtați de unii orientali: I, 33, 71.

șele, s.pl. al lui *șa* = piesă de harnașament din

34—88

piele sau lemn care se pune pe spinarea calului pentru a sta călărețul: I, 27.

șelui, vb. din *înșela* = a induce în eroare, a abuza de buna-credință a cuiva, a amăgi; a înșela: I, 5.

șelvărei, s.m., vezi *șalvari:* I, 33.

șicuit, adj. = împodobit cu șic (foițe mici de metal lucios).

șindrilă, s.f. = scîndurică de brad îngustă și subțire, care servește la acoperitul caselor: III, 403.

șireagu, s.n. = șir. Loc. adv. *În șirag* = unul după altul. Grup de soldați așezați în linie de bătaie: I, 67.

șiță, s.f. = șindrilă: III, 494.

șoavă, s.f. (reg.) = vultur care zboară la mare înălțime: I, 11.

șoimel, s.m. = diminutiv al lui *șoim:* I, 14.

șopru, s.n. = șopron (adăpost) în care se țin uneltele de gospodărie, nutrețul (și vitele): II, 127.

șubă, s.f. = haină largă și lungă, cu guler mare, căptușită cu blană, și purtată mai ales de bărbați: III, 547, 553.

șueață, adj. (pop.) = șuie, subțire: I, 10.

șușlete, s.m. (reg.) = codirlă: III, 319.

șuti, adj. pl. din *ciut* = fără coarne: I, 59.

Tacsinit, adj. din *taxidit* = încărcat: I, 21.

tainiță, s.f. = groapă săpată în pămînt; încăpere subterană; hrubă; (p. ext.) loc ascuns; ascunzătoare: I, 32.

tăbliță, s.f. (înv.) = carnețel în care se notau diverse fapte, maxime, etc.: III, 520.

tăgîrță, s.f. = traistă, sac: I, 16.

tărcăvi, vb. (reg.) = (probabil) a toci, a cădea; a năpîrli: I, 52.

tătineasă, s.f. din *tătăneasă* = plantă acoperită cu peri aspri cu flori roșii, purpurii, dispuse în ciorchini scurte, îndreptate în jos. Rădăcina ei este întrebuințată în medicina populară: III, 542.

teap, s.n. (reg.) = troc, vas din care mănîncă și beau cîinii și porcii: I, 52.

teleagă, s.f. = căruță mică cu două roți, care servește la transportul persoanelor sau al unor poveri ușoare: I, 56.
telegar, s.m. = cal voinic, tînăr: I, 53, 56, 59, II, 133.
teslă, s.f. = unealtă cu coadă scurtă, cu tăișul lat și curbat, folosită de dulgher, rotari și dogari: I, 20.
testemel, s.n. = basma, tulpan: III, 233; var. *tistimel:* III, 215.
teșilă, s.f. = geantă din piele sau pînză în care se țin diferite obiecte și banii: I, 45.
ticneală, s.f. (înv.) din *tihneală* = tihnă, liniște, pace, mulțumire, odihnă, repaus: II, 145.
tigoare, s.f. (reg.) = termen injurios dat unei persoane leneșe; om de nimic, trîntor: III, 496, 564.
tilivichiu, adj. = (?): I, 60.
tină, s.f. (reg.) = noroi, pămînt, lut: I, 52; III, 475.
tipsie, s.f. = tavă mare, rotundă, de metal, uneori artistic ornamentată: I, 24, 44.
tiriplic, s.n. (înv.). = fir de mătase sau de bumbac răsucit și mercerizat, folosit la brodat sau la împletit: III, 224.
tîrlă, s.f. = 1. loc neîmprejmuit și neacoperit, unde se adăpostesc vitele în timpul pășunatului; (p. ext.) stînă cu toate dependințele ei. 2. Turmă de oi: I, 52.
tîrnă, s.f. (reg.) = coș de nuiele, mai larg la gură (prevăzut cu două toarte); coșarcă; I, 51.
tîrșini, s.f. (pop.) din *tîrșă* = opritoare, piedică: I, 52.
tomna, adv. (pop.) = tocmai: I, 4, 52.
topcel, s.f. (reg.) diminutiv al lui *tapcă* = minge făcută din păr de bou: I, 67.
tortoiete, adj. = întortocheate, încurcate: II, 121.
treapăd, s.n. = trap. Alergătură multă încoace și încolo. Aici are sensul de: *în goană* I, 41; II, 132; III, 305.
trepăda, vb. = a alerga fără astîmpăr de colo pînă colo; a se agita: I, 1, 2.
troacă, s.f. (reg.) = tigvă; (p. ext.) vas făcut din fructul tigvei: I, 49.

troscot, s.n. = plantă erbacee cu tulpina ramificată, întinsă pe pămînt, cu flori hermafrodite, pe margine roșii sau albe. Se întrebuințează în medicina populară: I, 3.

trufă, s.f. (înv.) = trufie; mîndrie: I, 23.

trupină, s.f. = tulpină: I, 32, 72; III, 559, 561, 590, 593, 594, 608.

tufan, s.n. = 1. ciomag, bîtă: I, 57; II, 78. 2. Un fel de stejar numit și *gorun* și *tufă*: III, 106; III, 350, 395, 515.

tufă, s.f. = copăcel mic cu frunze pînă la pămînt: I, 23, 26; III, 626.

tufăior, s.m. = diminutiv al lui *tufan*: III, 395

tunúri, s.pl. = zorzoane, podoabe la șa: I, 30.

turaliu, -ie, -ii, adj. = care poartă emblema sultanului; I, 21, 64.

turelă, s.f. = suport metalic (în formă de cupolă) care se poate roti în jurul unui ax și pe care sînt montate tunurile la tancuri, vapoare sau avioane, ce servesc și drept blindaj; II, 170.

Țignal, s.n. (rar) din *signal* = 1. semnal convențional. 2. Fluier de metal: I, 66.

țîrcomnic, s.m. din *țîrcovnic* = persoană care are în grijă curățenia și buna rînduială a unei biserici; (p. ext.) cîntăreț, dascăl de biserică. I, 35.

țîrîșoară, s.f. (reg.) diminutiv al lui *țîră* = puțintel: III, 331.

țoală, s.f. (pop.) = obiect de rufărie sau de îmbrăcăminte; haină veche, uzată: III, 544.

Ulei, s.n. (reg.) = trunchi de copac scorburos întrebuințat pentru a păstra anumite lucruri. Vas făcut dintr-un lemn scobit: I, 19.

undîse, vb. = (?): I, 40.

urdu-belea, s. (înv.) = pacoste, belea; (adv.) pe neașteptate, dintr-o dată, din senin: I, 25.

ursat, vb. (pop.) = ursit: II, 134; III, 225. 411.

Varvaric, s.m. (reg.) în expr. *mustață* (sau mustăți) în *varvaric* = mustăți lungi și răsucite în sus. I, 44.

vasmaghiol, adj., vezi *basmaghiol*: I, 13.

vataf, s.m. = supraveghetor sau căpetenie: I, 30.
vedrișoară, s.f. = diminutiv al lui *vadră:* III, 237.
viersurele, s.f. (pop.) diminutiv al lui *viers* = melodie, cîntec, arie, glas, voce: III, 588.
vig, s.n. (pop.) = val, sul de pînză, de stofă etc.: I, 15; II, 127.
vioară, adj., (pop.) = (despre ape curgătoare), limpede, cristalin: III, 524.
vizdei, s.m.pl. (reg.) = un fel de trifoi, de mai multe feluri și el: II, 76; III, 369; var. *vîzdei:* III, 567.
vizdoagă, s.f. din *vîzdoagă* = crăiță, plantă erbacee decorativă cu flori galbene: III, 440, 519.
vîlnic, s.n. (reg) = 1. fotă în formă de fustă încrețită și despicată în față; 2. Pînză țărănească subțire; învelitoare de cap făcută din astfel de pînză: III, 268.
vînj(u), s.n. (înv. și arh.) = putere, vigoare; I, 25.
vînzol, s. din *a vînzoli* = faptul de a (se) vînzoli; a se război, a se lupta: I, 50.
vîrtrop, s.n. (pop.) din *hîrtrop* = scobitură lungă și adîncă, de forma unei rîpe prăpăstioase, produsă de apă: I, 51, 52.
vîrzob, s.n. (reg.) = vîrful opincii: I, 31.
votru, s.m. și f. (reg.) = persoană care mijlocește o căsătorie: III, 249.
vutcă, s.f. din *votcă* = rachiu foarte tare, făcut din cereale sau din fructe, III, 541.

Zadă, s.f. = arbore rășinos din familia bradului, cu frunze lungi, în formă de ace, care cad toamna. Se aprinde foarte ușor (în expr. arde ca zada): I, 4.
zapciu, s.m. (înv.) = pretor, cîrmuitor al unei plăși, subordonat ispravnicului și însărcinat cu strîngerea dărilor; I, 41; II, 118; III, 328.
zavîrnea = a sfîrși (?): I, 29; var. *zăvîrni:* I, 72.
zăbun, s.n. = haină de iarnă de lînă sau de bumbac, vătuită, cu mîneci, de obicei lungă pînă la genunchi, purtată de țărani: I, 64; II, 158.

zăgaz, s.n. = stăvilar, iezitură, dig.: I, 69.
zăgîrnă, s.f. (reg.) = săculeț de pînză prin care se strecoară brînza; sădilă: I, 41.
zăpuc, s.n. = zăduf, zăpușeală: căldură foarte mare: I, 31.
zăuita, vb. (reg.) = a uita; a nu-și mai aduce aminte (p. ext.) a (se) gîndi: II, 134.
zăvoi, s.n. = pădurice pe malul unei ape; luncă: II, 98, III, 335.
zeghe, s.f. = haină țărănească lungă, împodobită uneori cu găitane negre, care se poartă în ținuturile muntoase. Haină făcută din piele de oaie cu care se îmbracă ciobanii; 2. dimie: III, 544.
zeighiuță, s. = (probabil) diminutiv al lui *zeghe:* I, 53.
zevelcuță, s.f. din *zăvelcuță*, diminutiv al lui *zăvelcă* = fiecare dintre cele două fote dreptunghiulare, cu dungi sau brodate cu flori, care se poartă una în față și alta în spate: III, 466, 542.
zgomu, s.n. (reg.) = zgomot, huiet produs prin lovirea lucrurilor: III, 432.
zlot, s.m. (reg.) = numele din trecut al florinului austriac; monedă de argint de două coroane: III, 353.
znagă, s.f. (reg.) din *snagă* = putere, vlagă. Fire, obicei; dobîndă, cîștig: I, 37.
zobi, vb. refl. (reg.) = a se sfărîma; a se zdrobi, a se strivi: III, 616.
zoli, vb. = 1. a frămînta (pîinea) 2. A se trudi, a se osteni: III, 353.
zorzoane, s.f. pl. = podoabe pretențioase și fără gust: III, 243, 283.
zuluf, s.m. = cîrlionți de păr (la tîmplă), buclă: III, 265.
zurbalîc, s.n. (pop.) = luptă, harță; revoltă, răscoală: II, 95.
zvidui, vb. refl. = a se vindeca, a se lecui: III. 244

SUMARUL COLECȚIEI

*SUMARUL COLECŢIEI**

I. Cîntece bătrîneşti (balade)

A. FANTASTICE

B. VITEJEŞTI

1) Cotropitori (turci-tătari)

* Titlurile subliniate aparţin lui Teodor Bălăşel, cele nesubliniate reprezintă versul al doilea, uneori al treilea, considerat de noi ca titlu, în loc de *Frunză verde . . . Foaie verde . . .*, pentru a exprima mai bine conţinutul cîntecului respectiv.

2) Haiducii

3) Hoţomanii

C. PĂSTOREŞTI

D. DESPRE CURTEA FEUDALĂ

E. FAMILIALE

1) Îndrăgostiţii

2) Soţii

75. *Panait*	p. 1125 (2416)	nr. 23 (24)

II. Doine haiducești, de armată și război

1) Haiducești

76. *Cînd fu la cincizeci și trei*	p. 761 (2065)	nr. 145 (146)
77. *Colea-n deal la Făgădău*	„ 598 (1902)	„ 14 (15)
78. *La cîrciuma cu tufanu*	„ 604 (1908)	„ 17 (18)
79. *Măi sărace, vreme rea*	„ 601 (1905)	„ 15 (16)
80. *Stau în drum și mă gîndesc*	„ 698 (2002)	„ 96 (97)
81. *Stau în loc și mă gîndesc*		
82. *Văzui frunza fagului*	„ 670 (1975)	„ 74 (75)
83. *Lua-v-ar dracu de ciocoi (I)*	„ 646 (1951)	„ 53 (54)
84. *Lua-v-ar dracu de ciocoi (II)*	„ 593 (1897)	„ 10 (11)
85. *La moară la Barlaboi*	„ 545 (1899)	„ 12 (13)
86. *De cînd n-am mai fost haiduc*	„ 661 (1967)	„ 66 (67)
87. Mă uitai de vale-n luncă	„ 684 (1989)	„ 85 (85)
88. Satu-i mic și valea mare	„ 597 (1901)	„ 13 (14)
89. *De cînd mare m-am făcut*	„ 588 (1885)	„ 8
90. *Stau în loc și mă gîndesc*	„ 594 (1898)	„ 11 (12)
91. *Oltule, Oltețule (I)*	„ 579 (1877)	„ 3
92. *Oltule, Oltețule (II)*	„ 581 (1879)	„ 4
93. *Supt poale de codru verde*	„ 621 (1926)	„ 32 (33)

2) De armată și război

III. Cîntece propriu-zise (lirice)

1) De dragoste

2) De despărțire

3) De durere, apăsare, **blestem**

4) De străinătate

5) Cîntece de urît

6) Cîntece bahice

7) Cîntece despre plante, păsări și animale

a. Despre plante și flori

b. Despre cuc

c. Despre alte păsări

d. Despre animale

CUPRINS

75-112

Redactor responsabil: Ion Şerb
Tehnoredactor: Ion Tudor

Dat la cules 21. 01. 1966. Bun de tipar 24. 10. 1967. Apărut 1967. Tiraj 3640 ex. cartonate. Hîrtie scris tip I. A. de 63 g/m². Format 700×1000/24. Coli ed. 37,25. Coli tipar 30,50. A. nr. 7086/1965. C. Z. pentru bibliotecile mari 8 R. C. Z. pentru bibliotecile mici 8 R—18.

Tiparul executat sub comanda nr. 223/1966,
la Întreprinderea Poligrafică Cluj, str. Brassai nr. 5—7,
Cluj — Republica Socialistă România.